

DE PREDIKENDE EN WONDERDOENDE

CHRISTUS

OF DE GROTE PROFEET EN LERAAR ISRAËLS

KRACHTIG IN WOORDEN EN WERKEN

gebleken uit Zijn zielroerende
PREDIKATIËN, zinrijke PARABELS
en verbazende WONDERWERKEN
welke uit overeenstemming der

VIER EVANGELISTEN

schriftmatig worden verklaard en ter oefening
van ware godsvrucht toegepast

door

JOHANNES BARUETH

predikant te Dordrecht

EERSTE DEEL

JEZUS TOT LERAAR INGEHULDIGD
BIJ ZIJN DOOP

Onveranderd overgezet in nieuwe druk en huidige spelling en niet hertaald,
door J. van Vulpen.

Van de approbatie, de opdracht en het voorbericht is op de laatste bladzijden van dit document een afbeelding opgenomen.

44198. DE **PREDIKENDE**
EN WONDERDOENDE
CHRISTUS.
OF DE GROTE PROPHEET EN LERAAR
ISRAELS, kragtig
IN **WOORDEN** EN IN **WERKEN,**
Gebleken uit zyne Zielroerende
PREDIKATIEN, Zinryke PARABELEN
en Verbazende **WONDERWERKEN;**
Welke uit OVEREENSTEMMING der
VIER EUANGELISTEN,
Schriftmatig worden *Verklaart*, en ter Oefeninge
van ware Godvrugt *Toegepast*,
DOOR
JOHANNES BARUETH,
Predikant te DORDRECHT,
EERSTE DEEL.

TE ROTTERDAM,
By **JACOBUS BOSCH** MDCCLII.

© Copyright 2019



Inhoud

PREDIKATIE OVER MATTHEÛS 3:13-17	7
13 Toen kwam Jezus van Galiléa naar de Jordaan tot Johannes, om van hem gedoopt te worden.	7
JEZUS IN ZIJN LEERAMBT BEPROEFD DOOR VERZOEKINGEN DES DUIVELS	18
MATTHEÛS 4:1-11	18
1 Toen werd Jezus van den Geest weggeleid in de woestijn, om verzocht te worden van den duivel.	18
HET EERSTE WONDERWERK TE KANA IN GALILEA	31
JOHANNES 2:1-11	31
1 En op den derden dag was er een bruiloft te Kana in Galiléa; en de moeder van Jezus was aldaar.	31
JEZUS' LEER VAN DE HEILIGHEID DES TEMPELS	43
JOHANNES 2:13,17	43
13 En het pascha der Joden was nabij, en Jezus ging op naar Jeruzalem.	43
JEZUS' LEER VAN HET GROTE EINDE VAN ZIJN MIDDELAARSAMBT	54
JOHANNES 3:16	54
16 Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.	54
DE DOODKRANKE ZOON VAN DE KONINKLIJKE HOVELING GENEZEN	66
JOHANNES 4:46-54	66
46 Zo kwam dan Jezus wederom te Kana in Galiléa, waar Hij het water wijn gemaakt had. En er was een zeker koninklijk hoveling, wiens zoon krank was, te Kapérnaüm.	66
JEZUS PREDIKT TE NAZARETH IN DE SYNAGOGES	77
LUKAS 4:16-21	77
16 En Hij kwam te Nazareth, waar Hij opgevoed was, en ging, naar Zijn gewoonte, op den dag des sabbats in de synagoge, en stond op om te lezen.	77
JEZUS VERKIEST KAPERNAÛM TOT ZIJN LEERPLAATS	89
MATTHEÛS 4:13-16	89
13 En Nazareth verlaten hebbende, is komen wonen te Kapérnaüm, gelegen aan de zee, in de landpalen van Zebulon en Naftali;	89
JEZUS GENEEST EEN VAN DE DUIVEL BEZETENE	101
LUKAS 4:33-37	101
33 En in de synagoge was een mens, hebbende een geest eens onreinen duivels, en riep uit met grote stem, ...	101
JEZUS GENEEST EEN MELAATSE	112
LUKAS 5:12,13	112
12 En het geschiedde als Hij in een dier steden was, zie, er was een man vol melaatsheid; en Jezus ziende, viel hij op het aangezicht en bad Hem, zeggende: Heere, zo Gij wilt, Gij kunt mij reinigen.....	112
EEN GERAAKTE NAAR ZIEL EN LICHAAM GENEZEN	123
LUKAS 5:18-25	123
18 En zie, enige mannen brachten op een bed een mens die geraakt was, en zochten hem in te brengen en vóór Hem te leggen.	123
EEN ACHT EN DERTIG JARIGE KRANKE AAN HET WATER VAN BETHESDA GENEZEN	135
JOHANNES 5:1-9	135
1 Na dezen was een feest der Joden, en Jezus ging op naar Jeruzalem.	135
ZALIGSPREKING DER ARMEN VAN GEEST	146

MATTHEÛS 5:1-3	146
1 En Jezus de scharen ziende, is geklommen op een berg; en als Hij nedergezeten was, kwamen Zijn discipelen tot Hem.....	146
ZALIGSPREKING DER TREURIGEN	157
MATTHEÛS 5:4	157
4 Zalig zijn die treuren; want zij zullen vertroost worden.....	157
ZALIGSPREKING DER ZACHTMOEDIGEN	167
MATTHEÛS 5:5	167
5 Zalig zijn de zachtmoedigen; want zij zullen het aardrijk beërven.	167
ZALIGSPREKING DER HOGERIGEN EN DORSTIGEN NAAR DE GERECHTIGHEID	178
MATTHEÛS 5:6	178
6 Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden.	178
ZALIGSPREKING DER BARMHARTIGEN	190
MATTHEÛS 5:7	190
7 Zalig zijn de barmhartigen; want hun zal barmhartigheid geschieden.	190
ZALIGSPREKING DER REINEN VAN HART	201
MATTHEÛS 5:8	201
8 Zalig zijn de reinen van hart; want zij zullen God zien.....	201
ZALIGSPREKING DER VREEDZAMEN	212
MATTHEÛS 5:9	212
9 Zalig zijn de vreedzamen; want zij zullen Gods kinderen genaamd worden.	212
ZALIGSPREKING DER VERVOLGDEN	223
MATTHEÛS 5:10	223
10 Zalig zijn die vervolgd worden om der gerechtigheid wil; want hunner is het Koninkrijk der hemelen.....	223
ZALIGSPREKING DER GESMADEN, VERVOLGDEN EN GELASTERDEN	233
MATTHEÛS 5:11	233
11 Zalig zijt gij als u de mensen smaden en vervolgen, en ligende alle kwaad tegen u spreken, om Mij nent wil.....	233
JEZUS' LEER VAN DES MENSEN BESTE ZORG	244
MATTHEÛS 6:31-33	244
31 Daarom, zijt niet bezorgd, zeggende: Wat zullen wij eten, of wat zullen wij drinken, of waarmede zullen wij ons kleden?.....	244
DE ENGE POORT	255
MATTHEÛS 7:13,14	255
13 Gaat in door de enge poort; want wijd is de poort en breed is de weg, die tot het verderf leidt, en velen zijn er die door dezelve ingaan;.....	255
HET HUIS OP EEN STEENROTS OF ZANDGROND	266
MATTHEÛS 7:24-27	266
24 Een iegelijk dan die deze Mijn woorden hoort en dezelve doet, dien zal Ik vergelijken bij een voorzichtig man, die zijn huis op een steenrots gebouwd heeft;	266
DE KNECHT VAN DE HOOFDMAN TE KAPERNAÛM GENEZEN	278
LUKAS 7:1-10	278
1 Nadat Hij nu al Zijn woorden voleindigd had ten aanhoren des volks, ging Hij in te Kapernaüm.	278
DE JONGELING TE NAÏN UIT DE DODEN OPGEWEKT	289

LUKAS 7:11-17	289
11 En het geschiedde op den volgenden dag, dat Hij ging naar een stad, genaamd Naïn, en met Hem gingen velen van Zijn discipelen en een grote schare.	289
JEZUS' ZACHTTE JUK	300
MATTHEÛS 11:28-30	300
28 Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.....	300
DE BOETVAARDIGE ZONDARES	310
LUKAS 7:36-50	310
36 En een der farizeeën bad Hem dat Hij met hem ate; en ingegaan zijnde in des farizeeërs huis, zat Hij aan.	310
DE GELIJKENIS VAN DE ZAAIER	323
MATTHEÛS 13: 3-9 en 18-23	323
3 En Hij sprak tot hen vele dingen door gelijkenissen, zeggende: Zie, een zaaier ging uit om te zaaien....	323
DE PARABEL VAN HET ONKRUID	334
MATTHEÛS 13:24-30 en 36-43	334
24 Een andere gelijkenis heeft Hij hun voorgesteld, zeggende: Het Koninkrijk der hemelen is gelijk een mens die goed zaad zaaide in zijn akker.	334
DE PARABEL VAN HET MOSTERDZAAD	347
MATTHEÛS 13:31,32	347
31 Een andere gelijkenis heeft Hij hun voorgesteld, zeggende: Het Koninkrijk der hemelen is gelijk het mosterdzaad, hetwelk een mens heeft genomen en in zijn akker gezaaid;.....	347
PARABEL VAN HET ZUURDEEG	358
MATTHEÛS 13:33	358
33 Een andere gelijkenis sprak Hij tot hen, zeggende: Het Koninkrijk der hemelen is gelijk een zuurdesem, welken een vrouw nam en verborg in drie maten meel, totdat het geheel gezuurd was.....	358
DE PARABEL VAN DE SCHAT IN DE AKKER	369
MATTHEÛS 13:44	369
44 Wederom is het Koninkrijk der hemelen gelijk een schat, in den akker verborgen, welken een mens gevonden hebbende, verborg dien, en van blijdschap over denzelfen gaat hij heen en verkoopt al wat hij heeft, en koopt dienzelfen akker.....	369
DE PARABEL VAN DE PARELKOPER	379
MATTHEÛS 13:45,46	379
45 Wederom is het Koninkrijk der hemelen gelijk een koopman die schone parelen zoekt;.....	379
PARABEL VAN HET VISNET	390
MATTHEÛS 13:47-50	390
47 Wederom is het Koninkrijk der hemelen gelijk een net, geworpen in de zee, en dat allerlei soorten van vissen samenbrengt;	390
JEZUS STILT ZEE EN WINDEN	400
MARKUS 4:35-41	400
35 En op denzelfen dag, als het nu avond geworden was, zeide Hij tot hen: Laat ons overvaren aan de andere zijde.	400
DE DUIVELEN IN DE ZWIJNEN	411
MARKUS 5:1-20	411
1 En zij kwamen over op de andere zijde der zee, in het land der Gadarénen.	411
HET DOCHTERTJE VAN JAÏRUS UIT DE DODEN OPGEWEKT	423

MARKUS 5:21-24a, 35-43	423
21 En als Jezus wederom in het schip overgevaren was aan de andere zijde, vergaderde een grote schare bij Hem; en Hij was bij de zee.....	423
DE VIJF GERSTENBRODEN EN TWEE VISSSEN	435
JOHANNES 6:1-14	435
1 Na dezen vertrok Jezus over de Zee van Galiléa, welke is de Zee van Tibérias.	435
JEZUS WANDELT OP DE ZEE	447
MATTHEÛS 14:22-33	447
23 En als Hij nu de scharen van Zich gelaten had, klom Hij op den berg alleen, om te bidden. En als het nu avond was geworden, zo was Hij daar alleen.....	447
DE DOCHTER DER KANANESE VROUW GENEZEN	459
MATTHEÛS 15:21-28	459
21 En Jezus vandaar gaande, vertrok naar de delen van Tyrus en Sidon.	459
EEN DOVE AAN DE GALILESE ZEE GENEZEN	471
MARKUS 7:31-37	471
31 En Hij wederom weggegaan zijnde van de landpalen van Tyrus en Sidon, kwam aan de Zee van Galiléa, door het midden der landpalen van Dekápolis.	471
JEZUS' KRUISLES	481
MATTHEÛS 16:24	481
24 Toen zeide Jezus tot Zijn discipelen: Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis op en volg Mij.....	481
EEN BLINDE NABIJ BETHSAÍDA	492
MARKUS 8:22-26	492
22 En Hij kwam te Bethsáida; en zij brachten tot Hem een blinde, en baden Hem dat Hij hem aanraakte.	492
Approbatie.....	504
Opdracht.....	505
Voorbericht	525
Gedicht op de uitgave	533
Gedicht op de uitgave	537

PREDIKATIE OVER MATTHEÛS 3:13-17

13 Toen kwam Jezus van Galiléa naar de Jordaan tot Johannes, om van hem gedoopt te worden.

14 Doch Johannes weigerde Hem zeer, zeggende: Mij is nodig van U gedoopt te worden, en komt Gij tot mij?

15 Maar Jezus antwoordende zeide tot hem: Laat nu af; want aldus betaamt ons alle gerechtigheid te vervullen. Toen liet hij van Hem af.

16 En Jezus gedoopt zijnde, is terstond opgeklommen uit het water. En zie, de hemelen werden Hem geopend, en hij zag den Geest Gods nederdalen gelijk een duif, en op Hem komen.

17 En zie, een stem uit de hemelen, zeggende: Deze is Mijn Zoon, Mijn Geliefde, in Denwelken Ik Mijn welbehagen heb.

Vergeleken met Mark. 1:9-11, Luk. 3:21-23, Joh. 1:32.

ONDER de uiterlijke zintuigen met welke de mens van zijn Schepper is begiftigd, zijn ook zijn ogen en oren; twee voortreffelijke zintuigen, ogen om te zien, oren om te horen.

a. De Schepper der natuur gaf ze, het is waar, ook aan de redeloze dieren; maar aan de redelijke mens die er het best gebruik van kan maken, gaf Hij ze om Gods wonderen in de natuur na te speuren, om er de Schepper Zelf in te zien, en te horen Zijn wijsheid, macht, goedheid en meer andere deugden Gods, daarin te erkennen en aan te bidden. Daartoe schiep God de mens met het hoofd, waarin de ogen en oren staan naar boven, en van de schepselen tot de Schepper op te klimmen; hoe vlijtiger de mens hierin bezig is, hoe waarachtiger hij het zeggen van de wijze Koning zal bevinden: Hier wordt het oog niet verzadigd met zien, noch het oor vervuld met horen, Pred. 1:8.

b. Deze twee zintuigen van ogen en oren zijn ook twee zeer nodige werktuigen om de waarheid der zaken te ontdekken, en daarvan ten volle verzekerd te worden, vooral als zien en horen samengaan als twee onbedrieglijke getuigen. Ik weet wel, dat het een algemene stelling der oude filosofen was, dat de zinnen kunnen dwalen. Neem eens een schip in zee; als men het van het strand ziet, vertoont zich klein en gering, al was dit het grootste en kloekste dat ooit de zee bevoer. Maar die dwaling hangt niet aan het gezicht, maar aan het verafgelegen zijn en aan ons te voorbarig oordeel. Als onze zinnen welgesteld en de voorwerpen staan op haar behoorlijk tussenwijdte, is het onmogelijk dat onze zinnen zouden kunnen dwalen. Anderszins stond de hele natuurkunde op losse schroeven. Ook gaat dit zo vast en zeker in de wonderen der genade, dat de heilige schrijvers zich op de zintuigen, en vooral op zien en horen beroepen. Waarop steunt anders de voornaamste waarheid van het Christendom, de opstanding van de Heiland en veelvuldige verschijningen daarop volgende? Hoor, hoe Jezus' meest geliefde discipel zijn eerste Brief begint: Hetgeen van den beginne was, hetgeen wij gehoord hebben, hetgeen wij gezien hebben met onze ogen, hetgeen onze handen getast hebben, dat verkondigen wij ulieden, 1Joh. 1:1,3.

Geen wonder dan ook aandachtige toehoorders, dat de heilige evangelisten, zullende ons verhalen hoe Jezus met Zijn 30^{ste} jaar bij Zijn doop in de Jordaan in Zijn Middelaarsambt door hemeltekens is ingehuldigd, tot een blijk dat Hij was de beloofde Messias, Gods

geliefde Zoon, dat ze, zeg ik, zich beroepen op zien en horen van die allen die bij de Doop van de Heiland tegenwoordig waren. Zien en horen gaan hier samen, tot meerdere overtuiging van de waarachtigheid van het gebeurde. Men zag de hemelen geopend, en de Geest Gods op Jezus nederdalen als een duif, en hoorde hierbij een stem uit de hemelen: Deze is Mijn Zoon, Mijn Geliefde, in Dewelke Ik Mijn welbehagen heb.

B. In het voorgaande van dit teksthoofdstuk vind ik Johannes de Doper, Jezus' voorloper en wegbereider, in de woestijn van Judea, in vers 1.

1. Hij neemt zijn predikambt waar volgens Gods bevel, en overeenkomstig hetgeen de profeet Jesaja in zijn 40^{ste} hoofdstuk van Hem voorgezegd had; parende zijn leer met een voorbeeldige wandel, in de verzen 2,3,4.

2. Zijn prediking tot boete en bekering is niet ongezegd; want hij krijgt een grote toeloop uit Jeruzalem en geheel Judea; en op zondenbelijdenis worden er velen van hem gedoopt in de Jordaan, in de verzen 5,6.

3. Ook is hij zeer getrouw in zijn ambt, waarschuwend de Joden tegen de nakende oordelen Gods, om die bijtijds te ontvlieden; en hen aanwijzend de Heiland der wereld, door Wie alleen zij konden behouden worden, als Die met de Heilige Geest en met vuur zou dopen, in vers 7 en vervolgens.

4. Daarom doet onze heilige evangelienschrijver in mijn afgelezen tekst een merkwaardig verhaal van des Heilands Doop, door Johannes verricht, gepaard met deszelfs plechtige inhuldiging tot Zijn Middelaarsambt onder Goddelijke hemeltekenen.

C. Uw aandacht gelieve mij te volgen in de overweging van deze drie gewichtige dingen:

I. Jezus' komst tot de Doop van Johannes, vers 13.

II. Zijn onderhandeling daarover met Johannes, vers 14,15.

III. Zijn inhuldiging onder hemeltekenen, vers 16,17.

EERSTE DEEL

Mattheüs begin deze heilige geschiedenis met het aanwijzen van:

A. De tijd van Jezus' komst tot Johannes. Toen, zegt hij, toen kwam Jezus tot Johannes. Markus heeft in zijn eerste hoofdstuk vers 9: HET GESCHIEDDE IN DIEZELVE DAGEN. De nette tijd en dag van het jaar, waarnaar sommigen gissen, denkende enigen aan het paasfeest, anderen aan de Verzoendag, is geheel onzeker. Om ons dan met geen blote gissingen op te houden, weet maar in het gemeen: Het geschiedde:

1. Toen, in diezelfde dagen, als Johannes zo bezig was met prediken en dopen, volgens het tevoren verhaalde. Ik durf met de vermaarde Lightfoot niet bepalen, omdat ik er geen bewijs toe vind, dat Johannes nu reeds zes maanden zijn openbare bediening van prediken en dopen zou hebben waargenomen. Dit is zeker, hij was het nu mee bezig. Onder dat prediken en dopen, komt Jezus tot zijn predikaties en Doop; en geeft ons dus in Zijn eigen Persoon een leerbeeld hoe niemand onzer de genademiddelen mag verzuimen, noch de prediking van het Woord; (want hoe zullen zij geloven indien zij niet horen?) noch het gebruik van de Doop of andere Sacramenten, van God ingesteld.

2. Nog meer, het geschiedde toen, als Jezus begon omtrent dertig jaar en oud te wezen, zegt Lukas in zijn derde hoofdstuk vers 23. In Zijn dertigste jaar dan, of omtrent zijn dertigste jaar, enige dagen daaronder of daarover zullen geen wezenlijke zwaarigheid maken, zal Jezus Zich laten dopen, en daarop Zijn openbaar leraarsambt aanvaarden.

Waarom niet eerder? Niet zozeer om te beantwoorden aan de dertig jaren, die er tot de dienst der Levieten vereist werden, als wel om elk te doen zien dat Hij niet als vervoerd zijnde door drift van zijn eerste jeugd, Zichzelf tot Leraar had opgeworpen en in deze heilige ambtsbediening ingedrongen.

3. Nog eens, toen geschiedde het, als velen van Johannes' dopelingen meenden dat Johannes de Messias Zelf was, en als zij daardoor in die verwachting waren dat Johannes zichzelf daarvoor zou verklaren, volgens het verhaal van Lukas, hoofdstuk 3:15. Om die ijdele bedenkingen nu tegen te lopen, openbaart Zich Jezus recht tijdig, opdat niemand de morgenster voor de opgaande Zon Zelf zal houden.

B. Ter rechter tijd dan KOMT JEZUS VAN GALILEA NAAR DE JORDAAN TOT JOHANNES, OM VAN HEM GEDOOPT TE WORDEN.

1. Hij, Jezus, komt tot Johannes. Hij, de Meerdere tot de mindere. O wonderlijk! De Heere komt tot Zijn knecht; Hij, de waarachtige God, tot een nietige aardworm; Hij, de Schepper, tot Zijn eigen schepsel, tot het maaksel Zijner handen; Hij, die Voortreffelijke, Wiens schoenriem Johannes niet waardig was te ontbinden; Hij, die Machtige, Die met de Heilige Geest en met vuur doopt, komt tot een machteloze in zichzelf, die alleen maar met water doopt.

2. Opmerkelijk zijn mede de plaatsen vanwaar, en waar naartoe Jezus komt:

a. Markus zegt, dat Jezus kwam van Nazareth, gelegen in Galilea. Zolang, tot zijn dertigste jaar toe, had Jezus zich in Zijn stille huisleven opgehouden te Nazareth, daar Hij ontvangen was; ver van de plaats van Johannes' opvoeding, ver van de plaats daar Johannes predikte en doopte. Ofschoon Jezus en Johannes nabestaanden in het vlees waren, schijnen zij evenwel weinig omgang met elkaar gehad te hebben. Gods aanbiddelijk bestuur schikte dit zo, opdat het aan de gehele wereld bleek dat het geen doorgestoken werk was tussen die twee, als Johannes Jezus voor de Messias verklaarde.

b. Nazareth dan verlatende, gaat Hij naar de Jordaan, naar die streek der Jordaan daar zij binnen het landschap van Judea naar de Dode Zee stroomt.

3. Doch boven alles is het einde van Jezus' komst aanmerkelijk. Hij komt om van Johannes gedoopt te worden.

a. Maar hoe? De Doop van Johannes was tot vergeving der zonden, Mark. 1:4; zou die bediend worden aan een Heilige, Onnozele, Onbesmette, afgescheiden van de zondaren? Hebr. 7:26.

b. Doch alzomin Jezus om enige van Zijn zonden besneden werd, alzomin werd Hij ook daarom gedoopt; maar om andere redenen.

a. Niet, dat Hij daarom de Doop wilde ondergaan, opdat die als een afbeelding en voorbereiding zou zijn van Zijn aanstaand lijden en de heerlijkheid daarna volgende, gelijk het enigen opvatten. Want ofschoon Jezus Zijn lijden weleens uitdrukt door de spreekwijze van met een doop gedoopt te worden, Matth. 20:22, Luk. 12:50, zo volgt daaruit naar mijn gedachten geenszins dat Zijn Doop in de Jordaan zulks heeft afgebeeld.

b. Neen, maar andere redenen, die de uitleggers van Jezus' Doop geven, komen mij gewichtiger voor.

1. Het was om met Zijn voorbeeld Johannes' Doop goed te keuren, doordien het betaamelijk was dat Gods bevel, Die Johannes uitzond om te dopen, gehoorzaamd werd. Dat zullen wij Jezus aanstonds horen zeggen: Aldus betaamt het ons alle gerechtigheid te vervullen.

2. Daarenboven was het om met Zijn voorbeeld de Doop te heiligen, als een toekomstend Sacrament van de Kerk van het Nieuwe Testament, dat in de plaats der besnijdenis zou komen.

3. Nog meer, Hij wil gedoopt, zowel als besneden worden, tot een duidelijk vertoog dat Hij het Hoofd wil zijn van alle gelovigen, zo onder het Oude als onder het Nieuwe Testament, zowel van de gedoopten als van de besnedenen; die Hij tezamen in Hem tot één lichaam wil maken, en met allen gemeenschap oefenen.

TWEEDE DEEL

Dat Johannes echter de rechte bevattingen alsnog niet had van het einde en oogmerk van de Doop van Jezus, blijkt uit zijn navolgende onderhandeling daarover met Jezus.

A. Johannes vindt het ongeraden om Jezus' verzoek in te willigen.

1. HIJ WEIGERDE HEM ZEER, zegt Mattheüs, dat is, hij bracht vele en naar zijn mening zeer klemmende redenen bij om Jezus te overtuigen, hoe onnodig het was dat Hij, Die zonder zonde was, het teken en zegel ontving van de afwassing der zonden. En wellicht kan er ook enige dadelijkheid zijn bijgekomen, waardoor hij Jezus met zijn handen heeft afgeweerd, niet echt en met geweld en dwang, maar uit eerbied. Hij die gezegd had, dat hij niet waardig was om Jezus' schoeneriem te ontbinden, keurde zich nu ook al te gering om Hem te dopen.

2. De reden van weigering loopt ook hierop uit: MIJ IS NODIG VAN U GEDOOPT TE WORDEN, EN KOMT GIJ TOT MIJ? Mij, die een zondig mens ben, is nodig gedoopt te worden met Uw doop, die geschiedt met de Heilige Geest en met vuur. Gij kunt Zelf de betekende en verzegelde zaak van de Doop schenken; en daarom wens en begeer ik hoe langer hoe meer Uw doop tot meerdere troost tegen mijn zonden, en bekwaamaking in mijn dienst. Hoe komt Gij dan tot mijn Doop, die maar met water geschiedt, en U nergens toe kan dienstig wezen? Immers Gij zijt zoveel meerder en sterker en waardiger dan ik, als Uw doop met de Heilige Geest oneindig mijn waterdoop te boven gaat.

B. Jezus geeft daarop een gepast antwoord, zeggende tot Johannes:

1. LAAT NU AF. Houdt op met al uw bijgebrachte verschoningen, die geen ingang bij Mij vinden; laat af, van Mij langer van uw Doop te weerhouden.

2. Hij geeft er alle reden van: WANT ALDUS BETAAMT ONS ALLE GERECHTIGHEID TE VERVULLEN. Al wat rechtmatig en behoorlijk is, al wat God ingesteld en bevolen heeft, moet ook worden verricht en nagekomen, en aldus vervuld. Dat betaamt ons, ons beiden; Mij, Die in de wereld gekomen ben onder de wet, om het recht der wet te vervullen voor Mijn volk, en om des Vaders wil te doen; en u betaamt het mede, die van God gezonden zijt, om te dopen.

C. Het gevolg van dit gesprek en onderhandeling was, TOEN LIET HIJ VAN HEM AF. Johannes, Jezus' onberispelijke toelag nu begrijpende, wordt door deszelfs overtuigende redenen tot zijn plicht gebracht. Hij houdt op van Jezus langer van zijn Doop te weren. Zo moeten Jezus' getrouwe knechten naar de stem van zulk een goede Meester altijd luisteren, en terstond op Zijn bevel al hun gedachten, overleggingen en daden gevangen leggen onder de gehoorzaamheid van Christus.

DERDE DEEL

Hierop zal nu haast volgen Jezus' plechtige inhuldiging in Zijn middelaarsambt.

A. De gelegenheid bij welke dit voorviel, gaat vooraf: EN JEZUS GEDOOPT ZIJNDE, IS TERSTOND OPGEKLOMMEN UIT HET WATER. Lukas, in zijn derde hoofdstuk, doet er nog andere omstandigheden bij: En het geschiedde, toen al het volk gedoopt werd, en Jezus ook gedoopt was, en bad.

1. Jezus wordt dan van Johannes gedoopt, niet door besprenging, maar door indomping van het gehele lichaam onder het water, als hetwelk ligt opgesloten in de volgende spreekwijze, dat Jezus terstond is opgeklommen uit het water.

2. Maar al het volk is nu ook gedoopt, zegt Lukas. Dit tekent hij aan, om ons te verstaan te geven dat al dit gedoopte volk bij de volgende hemelse verschijning is tegenwoordig geweest, als oor- en ooggetuigen, teneinde zij opgewekt mochten worden om Jezus als de van God gezonden Middelaar te erkennen en te omhelzen.

3. Lukas verhaalt erbij, dat Jezus bad. Meermaals vond men Hem in de gebeden gedurende Zijn omwandeling hier op aarde; hier vindt men Hem bij Zijn Doop in gebed. Zij die van Johannes op belijdenis van hun zonden gedoopt werden, zullen ongetwijfeld bij deze plechtigheid gebeden hebben. Maar het gebed van Jezus zal van de gebeden van het volk onderscheiden zijn geweest. Gelijk Hij veeltijds pleegt te bidden, dat Zijn Vader door Hem verheerlijkt worde, en dat de Vader Zijn Zoon verheerlijke, en Zijn middelaarswerk voorspoedig make, zo is het wel te denken dat Hij juist ditzelfde of dergelijke alhier zal gebeden hebben, naardien op dit gebed terstond volgen zal die grote heerlijkheid waarmee de Vader bij het openen van de hemelen Zijn Zoon verheerlijkt. Zo is de Heere de Hoorder des gebeds. Bijzonder bidt Gods Zoon, omdat Hij wel weet dat de Vader Hem altijd hoort, Joh. 2:42.

B. De heerlijkheid zelf, onder zichtbare en hoorbare tekenen bij Jezus' Doop voorgevallen, en die de grote heerlijkheid van de gedoopte Persoon te kennen gaven, kunnen wij onderscheiden in een voorafgaande en een volgende hemelse vertoning.

1. De voorafgaande vertoning kan aangemerkt worden als een voorbereiding tot het volgende. ZIET, zegt Mattheüs, let wel, ik zal u verhalen een zaak aller opmerking dubbel waardig, DE HEMELN WERDEN HEM GEOPEND.

a. Meermaals hebben de profeten en heiligen in gezichten en verrukking van zinnen de hemelen geopend gezien. Maar hier ter plaatse moet het eigenlijk verstaan worden; want daartoe leidt ons de eenvoud van het verhaal, de zichtbare gedaante, waaronder de Geest zal verschijnen, de hoorbare stem uit de hemelen, ook het nadrukkelijke woord dat Markus gebruikt, zeggende dat de hemelen gescheurd werden. De spreekwijze wil zeggen, dat er door Gods onweerstaanbare kracht een grote kloof in het bovenste gedeelte der lucht tussen de wolken gemaakt werd, die vrijheid gaf om met het lichamelijk oog door te dringen tot in de hemel, en deszelfs glans te aanschouwen, op een wijze voor die het niet gezien hebben onbegrijpelijk is.

b. Nadrukkelijk is het woordje *Hem*. De hemelen werden Hem geopend; dat is, zij werden geopend om Zijnentwil, Hem ten goede.

a. Werden de hemelen Hem geopend, het was een blijk dat Jezus door Zijn vurig gebed de hemel ontsloten had; dat de Vader Zijn Zoon hoorde uit de hemel Zijner heiligheid, en tot Zijn hulp vaardig was; ja, dat Hij nu als de Middelaar Gods en der mensen vrijmoedig kon naderen tot des Vaders troon.

b. Werden de hemelen Hem geopend, het was een teken dat Hij het was door Wiens middelaarswerk de hemel, door de zonde toegesloten, zou geopend worden, en aan Zijn volk een vrije toegang tot de hemel gegund.

c. Werden de hemelen Hem geopend, daar lag ook die belofte in, hoe andermaal na het volbrengen van Zijn werk hier op aarde, Hem de hemelen zouden geopend worden om Hem daarin te ontvangen, en Hem te schenken het loon op de arbeid Zijner ziel.

d. Inzonderheid werden Hem de hemelen geopend, om Hem op die stonde te verheerlijken, door het neerdalen van de Heilige Geest, en van een stem uit de hemelen, als blijkt uit:

e. De daarop volgende hemelse vertoning, waarin wij ontmoeten iets voor het gezicht, en iets voor het gehoor. Evenals op de grote pinksterdag, toen de Heilige Geest verscheen onder zichtbare en hoorbare tekenen. Er werden gezien tongen als van vuur. Er werd gehoord een geluid als van een geweldig gedreven wind, Hand. 2:2,3.

Hetgeen er gezien werd, verhaalt Mattheüs aldus: EN HIJ ZAG DEN GEEST GODS NEDERDALEN GELIJK EEN DUIF, EN OP HEM KOMEN. Uit het verhaal schijnt het, alsof Jezus alleen dit gezicht zou gezien hebben. Maar als men let op het verhaal van Johannes, hoofdstuk 1:32, daar de Doper getuigt van zichzelf: Ik heb de Geest op Jezus zien nederdalen. Als men aanmerkt dat de grondtekst bij Mattheüs ook kan vertaald worden: Men zag (dat is een iegelijk der gedoopten) de Geest nederdalen. En als men daarbij in overweging neemt dat de stem uit de hemel ook werd ingericht tot allen die bij Jezus' Doop tegenwoordig waren, dan heeft men meer dan waarschijnlijke redenen om te geloven dat allen die bij de Jordaan tegenwoordig waren, dit hemelse gezicht zowel hebben gezien, als zij de hemelse stem hebben gehoord.

a. Het Voorwerp waaromtrent het gezicht verkeert, wordt genoemd de Geest Gods. Lukas spreekt van de Heilige Geest, tot een blijk dat erdoor moet verstaan worden Derde Persoon in het aanbiddelijke drie-enige Wezen, de Geest van Gods mond, de adem des Almachtigen, Die nu onder het Nieuwe Testament op een zonderlinge wijze Zijn werkingen zou openbaren.

Deze Heilige Geest verschijnt hier op het allerluisterrijkste. Van Zijn verschijning verhalen de evangelisten twee opmerkelijke dingen, het ene raakt de gedaante van Zijn verschijning, het andere de manier en wijze van Zijn verschijning.

a. Omtrent de gedaante van Zijn verschijning zeggen Mattheüs en Markus eenvoudig, dat de Geest nederdaalde als een duif. Maar Lukas heeft er, als tot nadere verklaring, deze woorden bijgevoegd, in een lichamelijke gedaante. Over de zin van deze woorden zijn de uitleggers het niet eens. Wij zullen maar kort hun gevoelens voorstellen en er onze gedachten van zeggen.

Enigen zijn van oordeel dat hier geen gedaante is gezien, maar alleen een geluid als vleugels van een duif is gehoord geworden. Maar dit loopt aan tegen het woord zien, dat de heilige evangelisten gebruiken.

Anderen menen dat er niets is gezien of gehoord, maar dat alleen aangewezen wordt de manier en wijze op welke de Heilige Geest is nedergedaald; dat de Heilige Geest met zulk een grote snelheid op Jezus nederdaalde, gelijk een duif snel uit de lucht pleegt neer te dalen. Maar de woorden van Lukas zijn te duidelijk om het verschijnsel van iets lichamelijks hier uit te sluiten.

Het komt mij zo voor, dat hier enig lichamenlijk verschijnsel, dat met de ogen gezien werd, uit de geopende hemel is nedergedaald. Wel geen eigenlijke duif, maar een vurige

glans, welke vertoonde de figuur en gedaante van een duif; en welke ook op Jezus nederdaalde zoals de duiven gewoon zijn met grote snelheid, beweging en een zacht geluid. Het was een verschijnsel niet ongelijk aan dat vuur dat op de pinksterdag gezien werd, in de gedaante van tongen.

b. Niet alleen wordt verhaald de gedaante van deze verschijning, maar ook de manier en wijze daarvan. De Heilige Geest daalde onder die gedaante van een duif neder, en kwam op Jezus; Johannes voegt erbij, en zij bleef op Hem.

Het schijnt dan dat deze gedaante van een duif alzo op Jezus nedergedaald is, dat ze boven Zijn hoofd haar vleugels heeft uitgespreid, en mogelijk zolang op Hem zichtbaar gebleven is, totdat Hij door de Geest is geleid naar de woestijn..

Maar het zal erop aankomen, dat wij nagaan welke geestelijke beduiding in deze zinnebeeldige vertoning verborgen lag.

a. Dat de Geest op Hem nederdaalde, wees aan dat hij was de Messias, de Gezalfde des Heeren, welke de oude profeten hadden voorspeld, dat de Geest des Heeren met al deszelfs gaven op Hem zou rusten, volgens Jes. 11:2,3; en dat de Vader Hem nu verklaarde voor de grote Profeet, Priester en Koning, en Hem daartoe voor aller ogen inhuldigde en bekwaam maakte, door Zijn Geest in ruime mate over Hem uit te storten.

b. Dat die Geest op het nederdaalde in de gedaante van een duif, wees aan hoe Hij met al de deugden der duiven zou zijn begiftigd; eenvoud, oprechtheid, zachtmoedigheid, bestendige liefde, en vooral met vrede, die Hij zo aanbrengen tussen God en de uitverkoren zondaar.

c. Is het geweest een vurige glans in de gedaante van een duif, het kon aanduiden hoe het vuur van Gods toorn door Jezus zou worden uitgeblust; gelijk oudtijds de duif van Noach met een afgebroken olijfblad tot de ark weerkeerde, tot een teken dat de verborgen wateren van de zondvloed geweken waren.

d. Dat de duif een geruime tijd op Hem bleef met uitgespreide vleugelen boven Zijn hoofd, kon afbeelden hoe de Geest niet van Hem zou wijken, maar op Hem blijven, en van Zijn hoofd ook zou nederdalen op al Zijn leden, op Zijn kinderen, die Zijns Geestes ook zouden deelachtig worden.

Maar er openbaart zich hier ook iets aan het gehoor, waarvan de wijze hoe, en de inhoud van dat gehoorde ons door de evangelisten verhaald wordt.

1. De wijze op welke gehoorde tot aller oren gebracht werd, is een stem. EN ZIET, zegt Mattheüs. (Hetgeen er gehoord werd, wil hij zeggen, is niet minder opmerkelijk dan hetgeen gezien werd) ziet, EEN STEM UIT DE HEMELN.

a. De Joden spreken veel in de schriften van een zeker soort van Goddelijke openbaring, welke zij Bath-kool, de dochter der stem noemen, waardoor Israël sedert de gave der profetie onder hen Goddelijke antwoorden ontving. Wij tellen dit onder de beuzelarijen der Joden. Maar hier bij de Jordaan wordt waarachtig een duidelijke en verstaanbare stem Gods gehoord, welke nederdaalt uit diezelfde opening des hemels, uit welke die lichamelijke gedaante van een duif was nedergedaald.

b. Ook dit was van een hogere beduiding. Kwam deze stem uit de hemelen, het gaf te kennen dat nu de tijd gekomen was waarin men moest luisteren naar de stem van Jezus, Die tot Zijn volk uit de hemel zou spreken, en naar de stem van de hemelse roeping in Zijn Woord; zonder dat men meer zou te verwachten hebben een stem Gods uit het aardse heiligdom; of zonder dat men meer zou gebonden wezen aan stemmen der mensen, gesproken van enige gezag voerende leerstoel hier op aarde.

En wat was de inhoud van deze stem? Zij sprak aldus: DEZE IS MIJN ZOON, MIJN GELIEFDE, IN DENWELKEN IK MIJN WELBEHAGEN HEB. Het is de stem des Vaders, sprekende tot het volk aangaande Zijn Zoon. En mogelijk heeft de Vader dit tweemaal gesproken; also dat Hij ook gezegd heeft tot Zijn Zoon, gelijk Mattheüs en Lukas verhalen: Gij zijt Mijn geliefde Zoon, in U heb Ik Mijn welbehagen.

1. Als de Vader zegt, deze is Mijn Zoon, Mijn Geliefde, zo liggen daarin ongetwijfeld zeer vele dierbare waarheden die wij nu alle niet kunnen ophalen, des te minder, omdat zulks bij andere gelegenheden, als er gepredikt wordt over de catechetische waarheden in het brede geschiedt. Kort: De Vader verklaart:

a. Dat deze Jezus, op Welke Zijn Geest is nedergedaald, Zijn Zoon is, de Zone Gods in kracht, door een natuurlijke generatie of geboorte van deze eeuwige Zoon uit de eeuwige Vader.

b. Zijn geliefde Zoon, Die op het allertederste van Hem geliefd wordt, als een Schootzoon, Zijn Voedsterling, het Afschijnsel Zijner heerlijkheid, het uitgedrukte Beeld Zijner Zelfstandigheid. Ik voeg erbij, Zijn eniggeboren Zoon, want het Griekse woord wordt van de LXX taalmannen gebruikt voor het Hebreeuwse woord, dat een eniggeboren Zoon betekent.

2. En als de Vader erbij voegt, in Dewelke Ik Mijn welbehagen heb, zo huldigt Hij Hem met die woorden in tot al die ambten die de beloofde Messias, de Middelaar Gods en der mensen moest waarnemen. De Vader heeft also een welbehagen in Hem, dat Hij Hem tot een Profeet verklaart, Wiens leer Hem welbehaaglijk zal wezen; tot Priester, Wiens zelfofferande voor de zonden van Zijn volk Hem een welbehaaglijke en liefelijke reuk zijn zal; tot Koning, Die Zich een volk zal vergaderen, waarin de Vader Zich ook verlustigen zal.

ALS ik nu over deze afgehandelde woorden enige nadere aanmerkingen zou maken, zo zie ik er:

a. Vooreerst in, de waarheid Gods in het vervullen van Zijn voorzeggingen aangaande Zijn Zoon gedaan. Neem maar die stem des Vaders uit de hemel: Deze is Mijn Zoon, Mijn Geliefde. Is het niet om ons in gedachten te brengen dat woord des Vaders in de tweede Psalm? Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegenereerd; Ik toch heb Mijn Koning gezalfd over Sion, de berg Mijner heiligheid.

b. Ten tweede, ziet hier de grote wijsheid Gods, dat hij deze inhuldiging van Zijn Zoon tot Middelaar doet geschieden bij Jezus' doop, ten overstaan van Johannes, en zovele andere oor- en ooggetuigen, opdat niet iemand de waarachtigheid van het gebeurde mocht in twijfel trekken.

c. Ten derde, ziet hier ook des Zoons overgrote heerlijkheid. Niemand is ooit verwaardigd met een stem uit de hemel voor Gods Zoon verklaard te worden. Deze eer ontvangt alleen Jezus; en dat opmerkelijk is, wel driemaal gedurende Zijn verblijf op aarde; eerst hier bij Zijn doop, daarna bij Zijn verheerlijking op de berg, Matth. 17:5, en nog eens op Zijn gebed in de tempel, Joh. 12:8.

d. Eindelijk leren wij hier ook verschillende zeer nodige en nuttige geloofswaarheden die het leerstuk der Goddelijke Drie-eenheid raken:

1. Ten opzichte van iedere Persoon in het bijzonder:

De Vader is de almachtige God, Die de hemel scheurt en de wolken gebiedt, terwijl de lucht weergalmt van Zijn ontzaglijke stem.

Ook gaat de Heilige Geest van Hem uit, en Hij doet Hem onder een zichtbare gedaante nederdalen.

De Heilige Geest moet een waarachtig Persoon wezen, en niet slechts, gelijk een sociënaan meent, een gave Gods, doordien Hij onder de gedaante van iets lichamelijks op zulk een luisterrijke wijze op Jezus nederdaalt, en een geruime tijd op Hem blijft.

2. En ten opzichte van alle Personen in het gemeen. Wij hebben hier niet drie namen van een persoon, maar drie Personen van één Wezen; drie onderscheiden Goddelijke Personen. De Vader spreekt uit de hemel. De Zoon wordt gedoopt in de Jordaan. De Heilige Geest daalt op de Zoon meer. Hierop beriepen zich al vanouds de rechtzinnige Christenen, als zij de arianen, die loochenaars der Drie-eenheid waren, met dit woord de mond stopten: Gij ariiaan, ga naar de Jordaan, daar zult gij de Drie-eenheid zien.

Ziedaar dan veel gewenste toehoorders! Jezus bij Zijn Doop grotelijks verheerlijkt, en zo plechtig tot de openbare bediening van zulk een groot middelaarsambten ingehuldigd, door zulk een overvloedige zalving met de Heilige Geest. Hier is de hemel en aarde tot Jezus' dienst gewillig en volvaardig. De hemel scheurt. De Geest daalt uit de hoogte neder. Een vurige wolk of hemelglans in een duivengedaante dekt Zijn gezegend hoofd. De aarde dreunt van de stem des Vaders. Johannes en de dopelingen staan verbaasd over deze wonderen. Zalig zijn de oren en ogen die met ontzag en eerbied dit alles zien en horen.

Zo hebben wij ook, die van deze dingen in dit morgenuur prediken en horen prediken, Jezus' heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als des Eniggeborene van de Vader, Joh. 1:14. Wij hopen, zo God ons het leven spaart, van Jezus' heerlijkheid, te spreken in Zijn hemelse leer en in Zijn Goddelijke wonderwerken, zoals de vier heilige evangelisten ons verhalen, in verschillende leerredenen tot uw aandacht te prediken.

Wat kan er toch nuttiger en nodiger wezen dan van Jezus te spreken en te horen? Van Hem, Die het enige Voorwerp behoort te wezen van ons aller geloof, liefde en gehoorzaamheid; van Hem, door Wie wij alleen moeten zalig worden. Maar daar deze geliefde Zoon van de Vader, tot een vertoog van Zijn mensenzelf is in de wereld gezonden, tot een Middelaar Gods en der mensen is aangesteld, en tot de bedieningen van Zijn ambten bij Zijn doop in de Jordaan is ingehuldigd; is het niet droevig toehoorders! dat er zo weinigen zijn onder zovele duizenden, die deze Middelaar gelovig aannemen, om door Hem tot de Vader te gaan?

De Vader verklaart Hem tot Middelaar, en Hij geeft Hem dat getuigenis met een stem uit de hoogwaardige heerlijkheid: Deze is Mijn Zoon, Mijn Geliefde, in Dewelke Ik Mijn welbehagen heb! En nochtans de grootste menigte die deze stem hoort, kan niets lieflijks, niets welbehaaglijks aan Jezus, aan deze Zoon des Vaders vinden.

Waarvandaan dit? De natuurlijke en onbekeerde mens is geheel blind en verkeerd. Hetgeen God behaagt, dat mishaaft hem; hetgeen God mishaaft, dat behaagt hem. De liefde tot de wereld heeft zijn gehele hart bezet. Kon hij in Jezus dat vinden dat hij in de wereld vindt, rijkdommen en eer, strelende vermaken en wellusten; of kon hij de wereld en Jezus tezamen liefhebben, en die twee heren dienen, dan kreeg hij mogelijk in Jezus enig behagen. Maar zo al het zondige te laten varen, zo verloochend te leven aan zichzelf, en aan al wat buiten de volle en algenoegzame Jezus is; ja om Jezus' wil, naar Zijn eigen les, te moeten haten zijn vader en moeder, zijn zuster en broeder, ja zelfs desnoods zijn eigen leven, daar wil het vlees niet aan.

Wilt gij hieromtrent nader aan uzelf ontdekt wezen of gij Jezus hebt of mist, en of Jezus ook bij Zijn doop tot uw Middelaar van de Vader is gehuldigd; wel, dan vraag ik u: Welke hulde hebt gij Hem ooit gedaan?

a. De vader zegt tot Hem: Gij zijt Mijn geliefde Zoon, Ik heb in U een welbehagen. Maar tot welke voorwerpen is uw liefde en welbehagen werkzaam? Vraag het uzelf: Hebt gij meer liefde, groter welbehagen in al die dingen die in dit leven genoten worden, zondige of onzondige, daar wij er zo-even enige van noemden. Vindt gij daar meer vergenoeging in dan in Jezus, gij hebt Hem dan niet hartelijk lief; en zo zijt gij van Zijn discipelen nog niet.

b. De Geest in de gedaante van een duif daalt op Jezus' hoofd, om Hem als Profeet te zalven; maar hebt gij ooit geluisterd naar de stem van deze Profeet? Waaruit blijkt dat? a. Als Profeet spreekt hij tot u in Zijn Woord; daar leert Hij u, daar roept Hij, daar nodigt Hij. Maar o, hoevelen zijn van Zijn leer nog onkundig? Hoevelen zijn traag en onwillig om te horen? Jezus kwam zo vaardig en gewillig tot Johannes' Doop en predikaties, hoewel Hij meerder was dan Johannes; en zou dat vele trage kerkgangers niet beschaamd maken? b. Als Profeet spreekt Hij ook tot Zijn volk door Zijn Heilige Geest, als Hij daardoor hun harten buigt en bewerkt. Maar o! hoevelen die van het werk des Geestes aan hun zielen niets weten. Het is de Geest Die de mens wederbaart, Die hem van dood levend maakt, Die hem in een nieuwe schepsel verandert. Weet gij daarvan? O! met de meesten zal het niet beter gesteld wezen dan met die discipelen van Johannes, die alleen van zijn Doop wisten; maar zij wisten niet, staat er, dat er een Heilige Geest was, Hand. 19:1-3.

c. De Geest in de gedaante van een duif daalt op Jezus' hoofd, om Hem als priester te zalven. Maar hebt gij ooit uzelf als arm, naakt en gebrekkig, met al uw zonden en ellenden tot deze Hoge priester gewend? Om in Zijn zoenoffer vergeving van uw zonden en reiniging daarvan te zoeken; opdat God de Vader, u aanziende in Zijn Zoon, ook een welbehagen in u mocht krijgen? Gij zult mogelijk menen, gij zijt zulke grote zondaars niet als die en die; gij zijt met de farizeeër uit Luk. 18 geen rover, geen onrechtvaardige, geen overspelige; gij zijt uiterlijk godsdienstig, gij geeft aalmoezen, gij geeft elk het zijne, zo gij meent. Dus hebt gij dan Jezus als Priester om u te reinigen niet nodig; en zo gaat gij in uw ingebeelde gerechtigheid verloren.

d. De Geest, in de gedaante van een duif, daalt op Jezus' hoofd, om Hem als Koning te zalven. Maar gehoorzaamt gij de wil en bevelen van deze Koning wel? Zijn koninklijke les is: Zo iemand Mijn discipel wil wezen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis op en hij volge Mij, Matth. 16:24. Maar dat kennen de meesten nog bij bevinding niet. Zoudt gij om Jezus' wil al uw goed willen verliezen, en lijden en kruis, hoon en verachting willen ondergaan? Als velen zichzelf hierop zullen antwoorden, zij zullen zich bevinden de jongeling in het Evangelie gelijk te wezen. Als Jezus tot hem gezegd had, ga heen, verkoop al uw goed, en deelt het onder de armen, en volg Mij; de jongeling, staat er, dit horende ging bedroefd heen; want hij had vele goederen, Matth. 19:21,22.

Ach! dat gij uw ongeluk eens zag, dat Jezus bij Zijn Doop tot Middelaar Gods en der mensen verklaard, de uwe nog niet geworden is. Zo onbekeerd levende en stervende, wat zal het wezen, als in de grote dag de hemelen zullen geopend worden, en Jezus als Rechter op de wolken verschijnen zal? Al kon gij dan inbrengen: Heere! wij hebben U als Middelaar beleden, wij hebben in Uw Naam krachten gedaan, en Gij hebt op onze

straten gepredikt; Hij zal u tegemoet voeren: Ik ken u niet vanwaar gij zijt, Matth. 7:21-23.

Maakt haast, maakt haast met u te bekeren, en de toekomende toorn te ontvlieden.

a. Ziet eerst eens wat u nodig is. Johannes de Doper, zulk een heilig man, van des moeders lijf af geheiligd, zei tot Jezus: Mij is nodig van U gedoopt te worden. Hoeveel meer is dat u nodig? U is volstrekt nodig van Jezus gedoopt te worden met de Heilige Geest en met vuur; dat is, door de vurige Heilige Geest wedergeboren te worden. Want voorwaar, voorwaar zeg Ik u, (het is Zijn eigen woord) tenzij iemand wederom geboren wordt uit water een Geest, hij kan het Koninkrijk Gods niet ingaan, Joh. 3:5.

b. Ei! komt dan tot Jezus met al uw zonden en ellenden, en bidt, gelijk Johannes' doperlingen bij de Jordaan baden, bidt Hem dat Hij u dope in Zijn bloed en Geest; Heere! indien gij wilt, gij kunt mij reinigen, Luk. 5:12.

Kinderen Gods! uw geluk is groot.

a. De hemelen werden Jezus bij Zijn Doop geopend; denkt, dat dit ook u te goede is om u Jezus' heerlijkheid deelachtig te maken.

b. De Vader riep Zijn Zoon toe: Gij zijt Mijn Zoon, Mijn Geliefde, in Dewelke Ik Mijn welbehagen heb; denkt, dat Hij het u ook toeroept, dat gij hoewel niet van nature, echter door geboorte uit God en door de vrijwillige aanneming Zijn zonen en dochteren geworden zijt, zijn Jedidjah's, zijn geliefden, van welke Hij zegt, Mijn lust is aan haar, Ps. 16:3.

Het zal uw plicht wezen:

a. U als zachtmoedige en eenvoudige leerlingen van deze grote Profeet te gedragen. Zijt oprecht als de duiven, Matth. 10:16, en leert van Hem zachtmoedigheid en nederigheid, en gij zult rust vinden voor uw zielen, Matth. 11:29.

b. Maakt veel gebruik van Zijn priesterambt. Gaat veel tot Zijn bloed, om zondenvergeving, en maant Hem op Zijn voorbidding bij de Vader.

c. Bekruipen u nog dikwijls die gedachten dat Jezus mogelijk uw Koning nog niet is, omdat gij zo menigmaal Zijn geboden overtreedt; dat gij uzelf zo vol zonden en gebreken ziet, zodat gij twijfelt of uw werk wel in waarheid is? Wel, het is uw geluk dat gij dat ziet, en dat gij daarover zo bekommerd en verlegen zijt, en uzelf daarover zo verfoeit en vernedert in stof en as. O! dat is een blijk van genade in u. Schep moed, en zoek onder aanhoudende gebeden in Gods kracht het gebrekkige te verbeteren, en uw Koning gehoorzamer te wezen.

De tijd nadert. De hemelen zullen u eens geopend worden. Gij zult in de wolken worden opgenomen, en met Jezus verheerlijkt worden, ingeleid in de derde hemel, voor de troon Gods, om Zijn heerlijkheid te aanschouwen tot in eeuwigheid. AMEN

MATTHEÛS 4:1-11

1 Toen werd Jezus van den Geest weggeleid in de woestijn, om verzocht te worden van den duivel.

2 En als Hij veertig dagen en veertig nachten gevast had, hongerde Hem ten laatste.

3 En de verzoeker tot Hem gekomen zijnde, zeide: Indien Gij Gods Zoon zijt, zeg dat deze stenen broden worden.

4 Doch Hij antwoordende zeide: Er is geschreven: De mens zal bij brood alleen niet leven, maar bij alle woord dat door den mond Gods uitgaat.

5 Toen nam Hem de duivel mede naar de heilige stad en stelde Hem op de tinne des tempels,

6 En zeide tot Hem: Indien Gij Gods Zoon zijt, werp Uzelven nederwaarts; want er is geschreven, dat Hij Zijn engelen van U bevelen zal, en dat zij U op de handen zullen nemen, opdat Gij niet te eniger tijd Uw voet aan een steen aanstoot.

7 Jezus zeide tot hem: Er is wederom geschreven: Gij zult den Heere uw God niet verzoeken.

8 Wederom nam Hem de duivel mede op een zeer hogen berg, en toonde Hem al de koninkrijken der wereld en hun heerlijkheid,

9 En zeide tot Hem: Al deze dingen zal ik U geven, indien Gij nedervallende mij zult aanbidden.

10 Toen zeide Jezus tot hem: Ga weg, satan; want er staat geschreven: Den Heere uw God zult gij aanbidden en Hem alleen dienen.

11 Toen liet de duivel van Hem af; en zie, de engelen zijn toegekomen en dienden Hem.

Vergeleken met Mark. 1:12,13, Luk. 4:1-13

ZO haast was David niet gezalfd, en des Heeren Geest over hem vaardig geworden, of hij moest vechten met de reus Goliath, die hij door een slingersteen terneder velde. Leest eens van Davids zalving, 1Sam. 16:13: Toen nam Samuel de oliehoorn, en zalfde David in het midden zijner broederen, en de Geest des Heeren werd vaardig over David van dien dag af en voortaan. Maar leest nu ook het volgende 17^{de} hoofdstuk. Daar komt Goliath, die trotse Filistijn, die onbeschofte reus, en daagt elke man uit de slagorden Israëls uit tot een duel of tweegevecht; en zulks doet hij des morgens vroeg en des avonds laat, veertig dagen lang. David biedt zich aan om met deze reus te vechten, in vertrouwen niet op eigen kracht, maar op de kracht van die Geest door Welke hij is vaardige worden. God, zegt hij, Die mij uit de hand des leeuws gered heeft, en uit de hand van een beer, Die zal mij ook redden uit de hand van deze Filistijn. Het gevecht gaat aan; de reus komt gewapend en geharnast, hebbende in zijn hand een spies als een weversboom. Maar David trekt hem ongewapend tegen, zijnde alleen voorzien met een slinger en vijf gladde stenen. Met de eerste gooi treft hij de Filistijn in zijn voorhoofd, en velt hem, en slaat hem het hoofd af met zijn eigen zwaard.

Dat de Geest van David in de Messias zou overgaan, is een oud spreekwoord van de Joodse leermeesters, waarmee zij te verstaan gaven, niet de zielsverhuizing van de een in de ander; maar dat David en de Messias met dezelfde Geest bezielde, en van gelijke aard, inborst en genegenheden zou zijn. Althans, indien gij aandachtig let op de

geschiedenis van mijn voorgelezen tekst, en indien gij die vergelijkt met het gebeurde in de vijf laatste verzen aan het voorgaande hoofdstuk, gij zult een grote gelijkheid aantreffen tussen de eigenlijke David, Jezus' voorbeeld, en tussen Jezus, Davids Tegenbeeld, Die deswegens ook in het profetische woord David wordt genoemd, Ez. 23,24, 37:24,25.

1. Wij zagen deze geestelijke David onlangs met de Heilige Geest gezalfd, en daardoor ingehuldigd tot Middelaar Gods en der mensen. Daar werd hij door Johannes in de Jordaan gedoopt; en ziet, de hemelen werden Hem geopend, en de Geest daalde op Hem neder, onder die vurige of glansrijke wolk welke in de gedaante ener duif haar vleugelen over zijn hoofd uitspreidde.

2. Nu zal Hem die Geest niet minder dan David drijven en versterken. De Geest drijft onze Heiland naar de woestijn. Hij wordt aldaar veertig dagen en veertig nachten van de duivel verzocht. Hier zal ons een gevecht voorkomen tussen het Vrouwenzaad en het zaad der slang, tussen de duivel en Christus. Een gevecht, veel geweldiger dan dat tussen David en Goliath. Een driedubbel gevecht, waarin telkens deze Goliath een vinnige slag zal krijgen, en Jezus met zegepraal uit de strijd zal wederkeren.

De voorgelezen woorden (waarvan wij maar het pit en de merg zullen opgeven, dewijl wij over al die bijzonderheden van deze zo brede stof onmogelijk binnen de bepaalde tijd kunnen redetwisten) vertonen ons een heerlijke voorproef van Jezus' bekwaamheid tot dat grote middelaarswerk, waartoe Hij onlangs bij de Jordaan door de Heilige Geest gezalfd is.

Uw aandacht zal gelieven te letten op drie gewichtige zaken:

I. Eerst, op de aanleiding tot de strijd, vers 1a.

II. Daarna, de strijd en driedubbel kampgevecht zelf, de verzen 1b-10

III. Eindelijk, Jezus behaalt de overwinning, vers 11.

EERSTE DEEL

De aanleiding tot de strijd, begrepen in deze woorden: TOEN WERD JEZUS VAN DEN GEEST WEGGELEID IN DE WOESTIJN, begint de heilige Mattheüs:

A. Met aanwijzing van de tijd wanneer deze voorviel, zeggende, toen, dat is al aanstonds en kort op zijn Doop in de Jordaan; waarom Markus in zijn eerste hoofdstuk het woord *terstond* gebruikt. Zo haast is Jezus bij Zijn Doop met de Heilige Geest niet gezalfd, of diezelfde Geest wordt over Hem vaardig, en drijft Hem niet minder dan David tot de strijd. Toen:

B. Werd Jezus van de Geest weggeleid in de woestijn.

1. De Leidsman in deze wegleiding is de Geest.

a. Lukas zegt in zijn vierde hoofdstuk, in de Geest. Hij werd in de Geest geleid in de woestijn; waaruit sommigen hebben gezocht te beweren dat hier geen eigenlijke en letterlijke gebeurtenis van de evangelisten verhaald wordt; maar dat alles wat hier verhaald wordt, de Heere Jezus in een gezicht of verrukking van zinnen of droom zou zijn overkomen. Maar om hier niet alles bij te brengen tegen dit geheel ongerijmd gevoelen. Waar zijn hier enige kenmerken die ons noodzakelijk leiden tot een droom of gezicht? Integendeel, wij vinden hier de duidelijkste kenmerken van een eigenlijke geschiedenis. Bij deze wegleiding kwam Jezus van de Jordaan, zegt Lukas; en hij voegt er daarna bij, dat

Hij na de verzoeking door de kracht des Geestes wederkerende naar Galilea. Gelijk dan dit komen en wederkeren eigenlijk moet verstaan worden, en zo ook deze ganse geschiedenis. Het gehele verhaal is ook al te letterlijk, dan dat er een andere zin aan gegeven kan worden. Want in die woestijn vastte Jezus veertig dagen en veertig nachten; daarna hongerde Hem. In die woestijn lagen stenen, die de duivel wilde dat Jezus tot broden zou maken; en Markus voegt erbij, dat er in die woestijn ook wilde beesten waren.

Meent men, dat het onbetamelijk is dat de Zone Gods van de duivel zoveel leed; dat is alzomin onbetamelijk als dat Hij daarna van de goddeloze mensen, die kinderen des duivels zijn, allerlei smaadheden en eindelijk de kruisdood leed.

Zegt men, dat Lukas eigenlijk zegt dat Jezus geleid werd in de Geest; taalkundigen weten, dat het ook bij Lukas kan vertaald worden door *van* of *door* de Geest. En in alle geval, de ene evangelist moet met de andere vergeleken worden. Onze Mattheüs zegt met een spreekwijze die geen andere vertaling lijden kan: Toen werd Jezus van de Geest, of door de Geest weggeleid.

b. Het staat dan vast dat hier een eigenlijke wegleiding van de Geest moet verstaan worden.

Niet, dat wij denken moeten aan de boze geest; want die zal terstond van deze Geest door de naam van duivel, en vervolgens van verzoeker onderscheiden worden. Neen, het is de Heilige Geest, diezelfde Geest Die Hij nu bij Zijn doop ontvangen had, en van welke Geest Lukas zegt, dat Jezus vol was. Jezus vol des Heiligen Geestes, keerde weder van de Jordaan, Luk. 4:1.

Door deze Geest wordt Hij weggeleid. Sommigen menen, dat de Heilige Geest de Zaligmaker van de aarde zou hebben opgenomen, en Hem door de lucht gevoerd; maar het is niet nodig naar wonderen te zoeken in dingen die God langs gewone en natuurlijke wegen kan werken. Ik denk hier liever aan een sterke persing van de Heilige Geest, Die de Heiland inwendig heeft aangespoord, en met een natuurlijke drift bewerkt om naar de woestijn heen te gaan. En gebruikt Mattheüs het Griekse woord opnemen, Hij werd van de Geest opgenomen; dit opnemen kan zijn opzicht hebben op de woestijn, die hoger was dan de Jordaan. Althans, Jezus gaat hier niet van Zichzelf naar de verzoeking, maar wordt er van de Heilige Geest naartoe geleid. En zo leren wij hieruit, dat niemand zich moedwillig of lichtvaardig voor de verzoeking moet blootstellen, maar de leiding van de Geest afwachten. Als Die komt, moet men zich er gewillig aan overgeven, in vertrouwen van met Gods hulp de verzoeking te boven te komen.

2. De worstelplaats waar naartoe de Geest de Heiland wegleidt, wordt de woestijn genoemd.

a. De geleerden gissen waar deze woestijn moet gezocht worden. Uit het beloop van deze geschiedenis schijnt deze niet ver van Jeruzalem te zijn gelegen geweest. Althans, het was een eenzame plaats, een ware en huilende wildernis, van alles ontbloot wat de zinnen kan vermaken, en door de tegenwoordigheid der wilde dieren verschrikkelijk, gelijk Markus deze woestijn beschrijft.

b. Zeer bekwaam zeker! was deze woestijn tot de aanstaande verzoeking; want de eenzaamheid baart angstvallige gedachten en overleggingen, met welke de duivel zijn voordeel kan doen. De eerste Adam werd van deze listige slang verzocht in het paradijs, daar alles hem kon dienen om de verzoeking te boven te komen. Maar hier wordt het Tweede Adam in een woestijn van hem verzocht, daar alles wat verschrikkelijk is scheen samen te spannen om Hem ten val te brengen; en nochtans zal Hij overwinnen, tot een blijk dat

Hij veel meerder en oneindig sterke was dan onze aller vader Adam. Tevergeefs zoekt het pausdom in dit eenzame verblijf van Jezus in de woestijn enig voorwendsel voor pelgrimage en eenzaam kloosterleven; want Jezus blijft er niet Zijn leven lang, maar voor de tijd van enige dagen.

TWEEDE DEEL

Hier zal nu de strijd aangaan tussen de slang en het Vrouwenzaad. Eerst wordt ons deze strijd in het gemeen, en daarna in drie bijzondere aanvallen voorgesteld.

A. In het gemeen gaat er een veertigdaagse strijd vooraf: **HIJ WORDT VERZOCHT VAN DEN DUIVEL. EN ALS HIJ VEERTIG DAGEN EN VEERTIG NACHTEN GEVAST HAD, HONGERDE HEM TEN LAATSTEN.** Twee zaken komen ons hier voor, een veertigdaagse verzoeking, en een handelen na een zo langdurig vasten.

1. Ten aanzien van de verzoeking; het is wel zo, dat men uit onze Mattheüs niet duidelijk kan zien of de tijd van veertig dagen ook tot de verzoeking, zowel als tot het vasten moet getrokken worden; waarom Lukas, die later schreef dan Mattheüs, dit doet en zo onze evangelist nader verklaart, zeggende Luk. 4:2: Hij werd veertig dagen verzocht van den duivel.

Eerst dan, Hij werd van de duivel verzocht.

Het is zo dwaas als ongerijmd door de duivel hier een gezant of afgezondene van de mensen te willen verstaan. Het woord satan, dat Lukas in deze heilige geschiedenis met het woord duivel verwisselt, als ook het woord van duivel zelf, de eigennaam van de boze geest. En al de omstandigheden tonen klaar aan dat het geweest is een van die boze geesten die hun beginsel niet bewaard hebben, maar van God zijn afgevallen, en tot het oordeel van de grote dag bewaard worden. En naar alle waarschijnlijkheid is het geweest de overste der duivelen, die onzer aller vader en moeder in het paradijs ten val had gebracht. De kracht van de vorst der duivelen was hier nodig, om zo het mogelijk was de Vorst van het heir des Heeren te overwinnen. Het was hem gelukt in de verleiding van de eerste Adam; daarom hoopt hij dat het hem ook omtrent de Tweede Adam zal gelukken.

Wat doet hij? hij verzoekt Jezus. Ik kan mij hier in de aard en de menigerlei wijzen van des duivels verzoeken niet inlaten, gelijk bij andere gelegenheden geschiedt. Ik zeg nu maar, dat de duivel hier de Heere Jezus naar zijn gewoonte op een arglistige wijze zou hebben zoeken te verleiden, door zondige gedachten in Zijn heilige ziel, zo het mogelijk was, te doen opkomen. En waarschijnlijk zal hij dit hier op een onzichtbare wijze gedaan hebben, overmits hij daarna, ziende dat dit mislukt was, in een zichtbare gedaante aan de Heiland zal verschijnen.

b. En dit doet hij veertig dagen en veertig nachten, tot een blijk dat deze verzoeken niet gering of weinig, maar zwaar en zeer vele zijn geweest. Hij, Die in alles moest verzocht worden gelijk wij, doch zonder zonde, Hebr. 4:15, liet Zich zolang verzoeken, tot een vertoog dat Hij het was Die als Borg onze strijd op Zich moest nemen.

2. Gedurende al die tijd vastte Hij ook, en Hem hongerde ten laatste.

a. Hij vastte dan, brengende die veertig dagen zonder eten of drinken door.

Niet, gelijk het pausdom meent, om daarmee een jaarlijks vasten van veertig dagen aan alle Christenen aan te prijzen; want Lukas zegt, Hij at gans niet in die dagen. Laten de

papisten dat eens navolgen. Eten zij geen vlees, zij eten vis en andere spijzen; en daarom is hun vasten belachelijk en huichelachtig.

Neen, maar het vasten van de Heiland was gans bovennatuurlijk; waarom het ook als een groot wonder van Mozes en Elia staat aangetekend, dat zij veertig dagen vastten. En zo gaf Jezus met deze zo buitengewone voorbereiding niet alleen een doorslaand bewijs van Zijn grote godsdienstigheid, dat Hij Zijn openbare profetische bediening niet dan met vasten en bidden aanvaarden wilde; maar ook een overtuigende blijk dat het een groot en buitengewoon werk was dat Hij zou aanvaarden. Ook vastte Hij, om Zijn gemoed des te beter te bereiden tegen de verzoeken in des duivels.

b. Maar Hem hongerde ook ten laatste. Er ontstaat in Hem, nadat hij veertig dagen in de allerheiligste bezigheden had doorgebracht, eindelijk een trek en begeerte naar lichamelijk voedsel, gelijk Hij toch onze menselijke zwakheden, uitgenomen de zonden, onderhevig was. Dat Hij vastte, veertig dagen lang, kan men ook aanmerken als een blijk dat Hij de waarachtige God was, Die Zijn menselijke natuur zonder enig voedsel kon onderhouden. Nadat Hem nu ten laatste hongerde, was een blijk dat Hij ook tevens een waarachtig Mens was. Vooral mag men geloven, dat Hij heeft willen hongeren om aan de duivel aanleiding en gelegenheid te geven om Hem in de honger te komen verzoeken. Als Eva hongerde en belust was om van de verboden vrucht te eten, kwam de satan tot haar; zo zal hij hier ook de Heiland der wereld in Zijn honger komen bestormen.

B. Dat gaat ons nu de heilige Mattheüs verhalen, meldende van drieërlei gans loze en listige verzoeken en aanvallen des satans op de Zaligmaker. In het verhalen van deze drie verzoeken volgt onze Mattheüs een andere orde dan Lukas; dat hetgeen bij Mattheüs de tweede verzoeking is, namelijk zich van de tinnen des tempels neder te werpen, is bij Lukas de derde in orde. Het kan wezen, dat Lukas de twee sterkste en krachtigste verzoeken heeft willen samenparen, om zo de orde der zaken te volgen. Maar Mattheüs schijnt de juiste orde van tijd te zijn gevolgd, zoals in tijd de ene verzoeking op de andere gevolgd is, zoals blijkt uit het woordje *toen*, dat hij gebruikte met de aanvang van het vijfde vers. In ieder van deze drie verzoeken zullen wij telkens te letten hebben, eerst op de aanval van de duivel, daarna op het afweren van de Heiland, of de wijze op welke Hij iedere verzoeking afkeert.

1. Wat aangaat de allereerste verzoeking:

a. In de eerste aanval van de duivel (gelijk trouwens ook in de twee volgende aanvallen) komen ons onderscheiden des duivels daden en woorden voor: **EN DE VERZOEKER TOT HEM GEKOMEN ZIJNDE, ZEIDE: INDIEN GIJ GODS ZOON ZIJT, ZEGT DAT DEZE STENEN BRODEN WORDEN.**

Hetgeen de duivel doet, drukt Mattheüs zo uit: De verzoeker kwam tot Jezus. Het lijdt geen bedenking, of de duivel hier zichtbaar en in een lichamelijke gedaante verschenen is. Gewis, want hij spreekt hier tot Jezus met een welbespraakte tong en verstaanbare woorden; en hij zal Jezus daarna leiden op de tinnen des tempels, en eindelijk op een zeer hoge berg. In het paradijs schulde hij onder de gedaante van een slang; maar hier zou hij in de gedaante van een mens, als een engel des lichts tot Christus zijn gekomen, die schijnen wil de vriend van Jezus te wezen, en Hem met raad en daad te komen helpen in Zijn honger. Zijn er zulke dwazen, die dit en andere zaken meer die zij met hun eindig en verdorven verstand niet begrijpen, ook juist daarom niet geloven willen; het is een blijk dat deze vorst der duisternis hun verstand nog verduisterd en verblind houdt. Ik

voor mij geloof dit vast, en leg mijn verstand gevangen onder de eenvoud van het Evangelie.

De duivel dan, in de zichtbare gedaante als een man aan Jezus verschijnende, spreekt Hem aan met duidelijke woorden: Indien Gij Gods Zoon zijt, zegt dat deze stenen, (of gelijk Lukas heeft deze stenen, want hij kan het beide kort op elkaar hebben gezegd) broden worden.

Hij zegt vooraf, indien Gij Gods Zoon zijt. Enigen vatten dit zo, alsof de duivel zou getwijfeld hebben of Jezus wel waarlijk Gods Zoon was, en aldus door deze verzoeking daarvan een proeve heeft willen nemen. Maar hoe menigmaal hebben de uitgedreven duivelen naderhand met hun benauwd roepen Jezus voor de Zone Gods erkend? Ik zou veel eerder geloven dat de duivel, wiens begrip eindig en wiens oordeel verdorven is, aanschouwende Jezus in deze woestijn zo arm en behoeftig, door een razende drift is vervoerd geworden om een proeve te nemen of Jezus, Die hij wist dat waarlijk Gods Zoon was, evenwel zo heilig was dat Hij niet zou kunnen zondigen; en of hij zo niet die band tussen Zijn Godheid en mensheid zou kunnen breken. Dit komt mij des te waarschijnlijker voor, als ik aanmerk dat de duivel bij onze voorouders in het paradijs, ofschoon hij wist dat zij rechtschapen waren, echter aanzoek deed om ze uit hun rechtheid te doen vallen. Dat was hem toen gelukt. Hieruit hoopt hij dat het hem wellicht ook zou gelukken. Als wij het zo vatten, moet het woord, door *indien* vertaald, worden opgevat (gelijk op andere plaatsen van het Nieuwe Testament het die zin heeft) voor *naardien*, nademaal Gij Gods Zoon zijt.

Hierop gaat hij zijn verzoeking bouwen: Zegt dat deze stenen broden worden. Er lagen in deze steenachtige woestijn hier en daar stenen voor hun ogen. Welaan nu, zij Gij Gods Zoon, gelijk eerlang die stem uit de hemel bij de Jordaan, toen Gij van Johannes werd gedoopt, U daarvoor heeft uitgeroepen; kom, toon nu Uw Goddelijke macht, spreek maar een woord; ik ben verzekerd, door Uw Goddelijke kracht zullen in een ogenblik deze stenen in broden veranderd worden. Want waarom toch zoudt Gij Uw heilige menselijke natuur langer pijnigen, en zo hongerig in deze akelige woestijn, daar niets te eten of te drinken is, omdwalen?

Had Jezus de stenen in brood veranderd, dan had hij op velerlei wijzen gezondigd. Eerst door de duivel gehoor te geven; daarna door Zich te kittelen met ijdele eer, doende nu wonder om de satan te behagen. En eindelijk door te wantrouwen aan de Goddelijke voorzienigheid, Die Hem veertig dagen en veertig nachten zonder eten of drinken in deze woestijn bewaard had, en Die Hem langer kan bewaren.

Maar wilde Jezus deze stenen niet in broden veranderen, dan scheen Hij ook te zondigen, namelijk tegen Zichzelf, door Zich te onttrekken van het nodige voedsel, en Zijn lichaam zo uit te hongeren. Maar Jezus moet dit niet doen; en echter Hij zondigt niet. Hij onzondig zijnde, kan en mag het ook niet doen. Hoor maar:

b. Hoe wijs en voorzichtig Hij deze loze aanval van de duivel afkeert. Jezus antwoordde duivel: ER IS GESCHREVEN, DE MENS ZAL BIJ BROOD ALLEEN NIET LEVEN, MAAR BIJ ALLE WOORD DAT DOOR DEN MOND GODS UITGAAT.

Jezus zegt, er is geschreven. Zijn wapentuig waarmee Hij de satan tekeer gaat is het zwaard des Geestes, hetwelk is Gods Woord, Ef. 6:17. Zo leert Hij in Zijn eigen voorbeeld hoe wij in verzoeking tegen de satan moeten strijden. Hij kan tegen het Woord Gods niet bestaan, en Hij voert hem dan tegemoet: Er is geschreven; en hij zal van u vlieden.

De plaats in het beschreven Woord Gods waarop de Heiland Zich beroept, vind ik in Deut. 8:3. Het is waar, er is wel enig verschil tussen de woorden van Mozes en die van de Zaligmaker. Maar wij moeten de woorden van de Heiland aanmerken als een nadere verklaring van de woorden van Mozes.

De mens zal bij brood alleen niet leven. Het brood, wil Hij zeggen, is het enige middel niet door welke God het menselijke leven onderhoudt. Hij is aan dat middel niet gebonden. God, Die het leven, de adem en alle dingen geeft, kan door Zijn alles bewarende en onderhoudende kracht de mens bij het leven behouden; gelijk in Mozes en Elia, en ook in Mij gedurende deze veertig dagen gebleken is.

Of zo gij meent dat God dit zonder ander middel dan brood niet kan doen, ziedaar: De mens leeft ook door alle woord dat door de mond Gods uitgaat. Alle woord dat door de mond Gods uitgaat, is hier alle woord van Gods bevel, waardoor Hij spreekt en het is er, gebiedt en het staat er. Door dit woord van Zijn bevel kan God ook iets anders voortbrengen aan hetwelk Hij dezelfde kracht geeft als het brood heeft, om daardoor de mens te doen leven. Gelijk Hij zo oudtijds door het woord van Zijn bevel in de woestijn het manna voortbracht, om daardoor zovele duizenden kinderen Israëls te doen leven. Ziedaar! zo is de satan uit het Woord Gods de mond gestopt en beschaamd gemaakt.

2. Nu zal het de satan wenden op een andere boeg; hij komt tot een tweede verzoeking.

a. In de tweede aanval van de satan moeten wij wederom onderscheiden acht geven, zo op zijn daden als op zijn woorden.

Hetgeen hij deed verhaalt Mattheüs aldus: TOEN NAM HEM DE DUIVEL MEDE NAAR DE HEILIGE STAD, EN STELDE HEM OP DE TINNE DES TEMPELS. Hier is een tweeërlei verzoeking van de duivel.

Eerst neemt hij hem mee naar de heilige stad. Hij gaat met Jezus uit de woestijn naar Jeruzalem, de plaats van Israëls openbare godsdienst; dus uit de eenzaamheid naar zulk een volkrijke stad, op hoop dat zijn aanslag daar beter mocht gelukken.

Hij nam Jezus mee op de tinne des tempels. Ik kan mij wegens de ruimte van mijn tekst over deze tinne des tempels, het stellen van Jezus daarop en over andere bijzonderheden in deze volgende woorden, niet diep inlaten. Kort maar. Wij begrijpen de zaak aldus, dat de satan in de gedaante van een mens met Jezus door de straten van Jeruzalem gegaan is naar de Tempelberg, dat zij daar beiden langs de gewone trappen zijn opgeklommen op het platte dak, niet eigenlijk van de tempel, maar van een zekere galerij die aan de muur van de tempel vast was, en welk dak terecht genoemd wordt de tinne des tempels, naar de kracht van het Griekse woord de *vleugel* des tempels.

Hier gekomen, beproeft hij Jezus in Zijn vertrouwen op Zijn Vader, als hij Hem dit voorstel doet: INDIEN GIJ (of liever) NAARDIEN GIJ GODS ZOON ZIJT, WERPT UZELVEN NEDERWAARTS. Mijns oordeels zal dit de zin wezen: Toen wij in de woestijn waren, en Gij de stenen in broden niet wilde veranderen, gaf Gij mij te verstaan Uw vertrouwen op God, Die ook zonder aards brood de mens bij het leven kan bewaren. Maar is dat Uw vertrouwen op Gods voorzienigheid zo sterk, wel, geef er eens een bewijs van. Spring eens van deze vervaarlijke hoogte naar beneden, en laat eens zien of Gij door die sprong ook bij het leven blijven zult, en of Gij zult neerkomen, zonder hals of been te breken. Zoudt Gij niet? Gij zijt Gods Zoon; Uw Vader zal U wel bewaren; het is Zijn tempel, van welke Gij die sprong zult doen, en Hij is er zo zonderling met Zijn voorzienigheid tegenwoordig. Hier is ook een grote menigte van volk omtrent deze tempel; die zullen U terstond voor de beloofde Messias erkennen. Gans listig is deze

verzoeking. Want deed Jezus de raad van de satan, het zou een roekeloze daad wezen, die ook maar vergeefs en onnut zou wezen. Deed Hij het niet, gelijk Hij het niet moet doen, Jezus' vertrouwen op Gods bewaring moet dan naar des satans mening niet groot wezen. Ondertussen blijkt hier ook hoe machteloos de duivel is, als God hem de handen bindt; want had hij mogen begaan, hij had Jezus ongetwijfeld wel van boven neergestoten om Hem het leven te benemen.

Maar de duivel weet wel, dat hij en niemand daartoe machtig is. Dat weet hij uit een zekere duidelijke plaats in des Heeren Woord. Had Jezus zo-even gezegd, daar is geschreven; de duivel weet mede dat uit de Schrift, en zegt ook, er is geschreven. En wat? **DAT GOD ZIJN ENGELN VAN U BEVELEN ZAL, EN DAT ZIJ U OP DE HANDEN ZULLEN NEMEN, OPDAT GIJ NIET TE ENIGER TIJD UW VOET AAN EEN STEEN AANSTOOT.** De woorden zijn ontleend uit Ps. 91:11,12. De satan trekt deze tegen het oogmerk en de mening des Geestes aan. Ook laat hij er zeer loos de woorden, in al uw wegen, in welke God de Messias gebiedt te gaan, af, om Jezus maar te bewegen om die roekeloze sprong te doen. Er was toch, zegt de satan, niet het minste gevaar in. Want zo haast Hij die sprong deed, zouden de engelen op Gods bevel toeschieten, en Hem op hun handen naar beneden dragen.

b. Maar ook deze tweede aanval des duivels slaat Jezus af met het zwaard van Gods Woord. **JEZUS ZEIDE TOT HEM: ER IS WEDEROM GESCHREVEN, GIJ ZULT DEN HEERE UW GOD NIET VERZOEKEN.**

Jezus zeggende, er is wederom geschreven, toont dat men om de rechte zin van de Heilige Schrift te verstaan, de Schrift met de Schrift moet vergelijken, en de ene plaats door de andere moet verklaren.

De woorden uit de Heilige Schrift door Jezus aangehaald, gij zult de Heere uw God niet verzoeken, komen voor in Deut. 6:16, daar men uit de samenhang kan nazien de zin daarvan, en de gelegenheid bij welke Mozes die sprak tot het volk Israëls, als het de Heere in de woestijn verzocht had. Ik zeg nu maar, welgepast haalt Jezus die woorden van Mozes hier tegen de duivel aan, om hem te tonen dat hij de woorden van Ps. 91 schandelijk verdraaid had. Immers hij, die zich moedwillig in gevaar begeeft, heeft geen belofte dat God hem door Zijn engelen zal bewaren; maar hij verzoekt God om buiten noodzaak een wonder te doen, en hij misbruikt de Goddelijke voorzienigheid. Zo heilloos dan als de raad des duivels is, werp Uzelf van boven neer, zo godvruchtig is het antwoord van Jezus: Gij zult den Heere uw God niet verzoeken.

3. De derde verzoeking volgt terstond. De satan zoekt des Heilands ogen te doen schemeren op het klatergoud van de rijkdommen en heerlijkheden der wereld.

a. In deze derde aanval gaat wederom vooraf het zeggen van de duivel:

Zijn doen vooraf: WEDEROM NAM HEM DE DUIVEL MEDE OP EEN ZEER HOGE BERG, EN TOONDE HEM AL DE KONINKRIJKEN DER WERELD, EN AL HAAR HEERLIJKHEID.

Hij neemt Hem dan mee op een zeer hoge berg. Onzeker is het waar dit gebergte gelegen was.

Van de top van dit gebergte toont hij Jezus al de koninkrijken der wereld en haar heerlijkheid. Niet, door Hem die in zekere landkaarten te vertonen, veel minder door deze in een verschijnsel te vertonen aan de verbeeldingskracht van de Heiland; want tot het een of ander was het niet nodig de berg op te klimmen. Maar verbeeldt u, dat de duivel als met de hand en vinger van de top van de berg Jezus zal gewezen hebben naar al de vier

oorden van de wereld, en Hem een verhaal zal hebben gedaan van al de koninkrijken die hier en daar gelegen waren; zeer breed uitmetende haar onuitputtelijke schatten en rijkdommen, de pracht en heerlijkheid van de koningen, de weelde en wellust van de onderdanen, en wat dies meer is.

Ziedaar! met zulk een schone schijn zoekt hij Jezus' hart te vervullen, met zulk een glans Hem te betoveren, als hij zegt: AL DEZE DINGEN (al die koninkrijken met al wat er in is) ZAL IK U GEVEN, INDIEN GIJ NEDERVALLLENDE MIJ ZULT AANBID-DEN.

Hij biedt ze dan aan, alsof hij er het geven van had, en alsof al die koninkrijken de zijne waren: Ik zal ze U geven. Ik zal U daarvan koning maken, zodat Gij alleen daarover Koning zult zijn, en de enige Monarch van de ganse aarde, Die Uw scepter zult zwaaien over al de ingezetenen van de wereld. Deze leugenaar al van de beginne schaamt zich niet er een leugen bij te voegen; want volgens het verhaal van Lukas voegt hij er een tastbare leugen bij: Ik geef ze, zegt hij, aan wie ik wil. Welk een schone belofte!

Maar welk een harde voorwaarde voegt hij er bij? Indien Gij nedervallende mij zult aanbidden. O! welk een zware prijs! Zulk een dure koop biedt de satan de wereld en al haar heerlijkheid aan, dat ze niet te betalen is dan met een gehele afval van God, tot des duivels dienst, tot eeuwige en onherstelbare schade van de ziel. Ik moet bekennen, deze laatste en derde verzoeking is de meest loze en listige geheel niet. De twee eerste verzoekingingen waren zeer arglistig aangelegd; doch deze laatste komt mij zeer plomp en dwaas voor. Maar de duivel, die een schepsel Gods is, wiens verstand en oordeel eindig en verdorven zijn, is niet altijd even scherp en schrander. Want met welke schijn kan hij verwachten dat Jezus, Die hij voor Gods Zoon houdt, hem zal aanbidden? Het schijnt mij toe dat de duivel, ziende hoe hij op Jezus niet kon winnen, eindelijk tot een verwoede dolheid en razernij vervallen is; of dat hij door zulk een dwaze daad voor te stellen, namelijk God af te vallen en de duivel aanbidden, de zachtmoedige Jezus heeft zoeken te tergen, op hoop of Hij niet mogelijk in toorn zou uitbarsten en alzo zondigen.

b. Maar dat is onmogelijk. Jezus keert ook deze laatste slag af. TOEN ZEIDE JEZUS TOT HEM: GA WEG SATAN, WANT ER STAAT GESCHREVEN, DEN HEERE UW GOD ZULT GIJ AANBIDDEN, EN HEM ALLEEN DIENEN.

De duivel tot zulke dwaze voorstellingen vervallende, nu de scherpte van zijn verstand op de wapenrusting van Gods Woord is afgestompt, zo is hij niet waardig langer aangehoord te worden. Ga weg satan, zegt Jezus. Maak u spoedig vanhier weg, en ga naar uw woonplaats, de poel der eeuwige duisternissen.

Gelijk de Heiland met des Heeren Woord de strijd begonnen was, zo eindigt Hij er ook mee: Er staat geschreven, te weten Deut. 6:13 en 10:20. (Zo niet met zoveel woorden, althans in zin en mening) den Heere uw God zult gij aanbidden, en Hem alleen dienen. Wel te pas brengt Jezus dit woord bij. Want ofschoon Mozes hetzelfde als een voorschrift aan het oude Israël had gegeven, zo was Jezus evenwel als een Israëliet aan dat Woord ook verbonden, des te meer, omdat de aanbidding Gods is een zedelijk gebod, en van een altijddurende verplichting.

DERDE DEEL

Zo komt Jezus alle drie verzoekingingen des duivels te boven, en hij behaalt de overwinning en volle zegepraal. Want aldus besluit Mattheüs deze heilige geschiedenis: TOEN LIET

DE DUIVEL VAN HEM AF; EN ZIET, DE ENGELN ZIJN TOEGEKOMEN EN DIENDEN HEM.

A. De duivel laat van Hem af. Hij kwelt en verzoekt Jezus niet meer, en dat menselijke lichaam dat hij voor een tijd had aangenomen weer afgelegd hebbende, gaat heen naar zijn eigen woonplaats. Lukas zegt, hij week van Hem voor een tijd. Want als Jezus' middelaarsdienst hier op aarde ten einde zal lopen, zal hij wederkomen, en Jezus aanvallen door zijn helse werktuigen, Judas en de Joodse overheden en anderen. Dan zal hij Hem de verzenen vermorzelen, terwijl Jezus hem de kop zal vermorzelen.

B. De duivel geweken zijnde, komen de engelen toe en dienen Hem.

1. Heeft de duivel tevoren van engelen gesproken, die de Zoon Gods aldaar op handen zouden dragen; om de duivel nu te doen vergrimmen, zo schieten hier de engelen toe, en stellen zich bij hun Hoofd tegenwoordig; maar niet eerder dan nadat de strijd tussen Jezus en de duivel was geëindigd, opdat niemand mocht denken dat de engelen Hem in die strijd geholpen hadden.

2. Zij dienden Hem ook mogelijk hierin, dat zij Hem met de overwinning over de duivel hebben gelukgewenst; dat zij Hem heerlijkheid en lof hebben toegebracht, en dat zij Hem wellicht ook spijze hebben gebracht om Hem te verzadigen in Zijn honger.

ZIEDAAR! Deze zo gewichtige en merkwaardige geschiedenis afgehandeld. Als ik daarover nu enige korte aanmerkingen zou maken, zo vind ik er:

1. Vooreerst in, de meest overtuigende blijken dat Jezus de rechte Middelaar Gods en der mensen was, begiftigd met een menselijke natuur, waarin Hij hongerde en verzocht werd; maar ook tevens met een Goddelijke natuur, Die de duivel zelf in Hem erkenden, en waardoor Hij de strijd te boven kwam.

2. Ten tweede, ziet hier blijken dat Jezus was heilig en onzondig, naardien de satan met al zijn list en lagen Hem tot niet de minste zonden kon vervoeren.

3. En laatste leren wij hier al uit Zijn voorbeeld:

a. Dat zelfs de allerheiligste mensen voor de verzoeken des duivels hier op aarde bloot liggen.

b. Dat zij met Jezus moeten waken, bidden en vasten, om niet door de verzoeken overwonnen te worden.

c. Dat zij met het wapentuig van Gods Woord de duivel in zijn verzoeken moeten tekeer gaan, zeggende: Er is geschreven.

d. Dat zij zo doende, ook op de overwinning kunnen hopen. Want God laat Zijn kinderen niet verzocht worden boven hun vermogen, maar Hij geeft met de verzoeking de uitkomst, opdat zij ze zouden kunnen verdragen, 1Kor. 10:13.

Maar die alzo leven, en met Jezus de verzoeken des duivels weerstaan, opdat hij van haar vliede, die maken gewis een zeer klein getal uit.

A. De meesten laten zich met hun wil en genoegen, met een lust en vermaak door deze vorst der duisternis de zinnen verblinden. De duivel komt nog dagelijks tot hen in de woestijn van deze wereld, en hij neemt hun gehele hart en ziel in door allerlei zondige lokazen en bekoringen. De een door de begeerlijkheid der ogen, de heblust, de ander door de begeerlijkheden des vleses, de wellust, wederom een ander door de grootsheid des levens, de eerezucht. Kom, vraagt uzelf eens af: Als de duivel tot u komt, en uw ogen zoekt te doen schemeren op het klatergoud van de vergankelijke goederen en

rijkdommen der wereld, welke tegenstand biedt gij dan de duivel in deze verzoeking? Gelijk Jezus deed, de duivelen afkerende met het zwaard van Gods Woord, volgt gij Hem daarin na? Uw hart, zin en genegenheden, waarop de satan zo krachtig werkt, prikkelen u menigmaal tot deze en gene zonde aan. Maar zegt gij dan wel ooit: Neen satan! Neen verzoeker! Er is zo en zo geschreven in Gods Woord, dat ik die zonde moet laten, en die en die deugd moet betrachten? Hoe menigeen is hier maar bezorgd om een spijsje voor de buik, terwijl de arme ziel hongerig en ledig blijft? De mens, zegt de Zaligmaker, zal bij brood alleen niet leven; en evenwel met het lichamelijke brood en hetgeen ertoe behoort, vergenoegt zich de natuurlijke en aardsgezinde mens. Hij draaft en slaaft, hij vergadert en schraapt, hij zwoegt en zweet om een handvol goud, wat gele aarde en vergulde drek. Hij wenste wel dat alle stenen brood werden, of in goud en zilver veranderd, en dan was zijn heblust nog niet verzadigd. Maar de ziel, de ziel, het edelste en onsterfelijke deel van de mens, daar is hij zo zorgeloos over, bij welk brood en spijsje *die* moet leven, en hoe het daarmee in de ure des doods zal aflopen?

De satan bood Jezus aan al de koninkrijken der wereld en haar heerlijkheid, onder beding dat hij de duivel moest aanbidden. Maar hoevelen knielen neer voor de afgod van de grootsheid van dit leven, om wat groots te wezen in de wereld, en in eer en aanzien boven anderen uit te munten? Daar zij Jezus en Zijn Koninkrijk gaarne voor willen veruilen. Hoevelen knielen neer voor de afgod van hun zondige vermaken en wellusten, die ze hier dienen? Terwijl zij niet beseffen welk een lust en vermaak het is God te aanbidden, en Hem alleen te dienen; en welk een rust en vergenoeging dat geeft aan een ziel die God vreest.

B. Beklaaglijke mens! Welke dwaze keuze hebt gij tot nog toe gedaan? Bezit hier al de koninkrijken van de wereld en haar heerlijkheid, bezit hier al wat u in dit tijdelijke leven vergenoeging kan geven; wat zal het wezen als de bleke dood zo onverwacht aan uw deur zou komen kloppen? Zie maar op Belsazar, de koning van Babel. Als hij des nachts aan tafel zat met zijn vorsten en rijksgenoten, de wijn uit schalen dronk, en zijn hart uitgelaten was in onbezonnen wereldvreugde; daar komt onverwachts een hand, schrijvende aan de muur: Gij zijt gewogen, gij zijt gewogen, maar te licht bevonden, Dan. 5:27. De rijke dwaas in het Evangelie zei in zijn dartele wellust: Eet mijn ziel, drinkt, en weest vrolijk; want gij hebt koren voor vele dagen. Maar daar luidt de doodsklok al: Gij dwaas! Gij dwaas! In deze nacht zal men uw ziel van u nemen; en hetgeen gij bereid hebt, wiens zal het zijn? Luk. 12:19,20. En wat zal het u baten al had gij hier de gehele wereld bezeten, en leed namaals schade aan uw ziel; of wat zult gij dan geven tot lossing van uw ziel? Matth. 16:26.

C. Ach! dat gij eens ontwaakte uit de strik des duivels, die u nog gevangen houdt naar zijn wil. Gij zult de Heere uw God niet verzoeken, hebben wij Jezus tot de duivel horen zeggen; maar gij verzoekt Gods lankmoedigheid en goedheid telkens zolang gij onbekeerd leeft, en uw bekering al van dag tot dag blijft uitstellen. Die lankmoedigheid en goedertierenheid Gods, die gij verzoekt en veracht, behoorde u tot bekering te leiden. Wel, maak dan haast, maak dan haast, eer de dood u overvalt, wanneer gij de deur van genade en bekering zoudt vinden toegesloten.

Maar voornamelijk, een woord heb ik tot u die God vreest:

1. Des Heeren hand leidt u, kinderen Gods, hier menigmaal in verzoeking; de duivel biedt u wel eens aan de goederen en eer van deze wereld om u tot zonden te verleiden. De gelegenheden die hij waarneemt om Gods volk te verzoeken zijn vele. Of als zij zijn

in eenzaamheid, onder zwaarmoedige gedachten, gelijk hij Jezus in de eenzame woestijn verzocht. Of als zij komen tot rijkdommen en eer, dan verzoekt hij ze tot hoogmoed, om hun harten daarover te laten hangen. Of als ze komen tot armoede en broodgebrek, dan verzoekt hij ze tot murmureringen tegen de Heere.

2. Wat raad voor u? Volgt het heilig gedrag van uw Meester na:

a. Jezus was vastende in de woestijn. Overmaat van eten en drinken, brasserijen en drin-kerijen gebruik de satan veeltijds als bekwame middelen om de mens ten kwade te ver-zoeken. En daarom, zijt nuchter en waakt; want de tegenpartij, de duivel gaat gestadig rondom, zoekende u te verslinden; zo vermaant Petrus de gelovigen, 1Petr. 5:8. Als Je-zus' discipelen bij gelegenheid dat hij een duivel uit een kind had uitgeworpen, Hem vroegen: Waarom hebben wij hem niet kunnen uitwerpen? Zijn antwoord was: Om uws ongeloofs wil. Want dit geslacht vaart niet uit dan door bidden en vasten, Matth. 17:18-21. Wacht uzelf dan, dat uw harten niet te eniger tijd bezwaard worden met brasserijen en dronkenschap, en de zorgvuldigheden van dit leven, Luk. 21:34.

b. Jezus was waakzaam in de woestijn, en zo gedurig op Zijn hoede, om niet onvoorziens van de duivel overvallen te worden. Gij ook alzo, zijt nu niet alleen nuchter, maar waakt ook, zegt Petrus, 1Petr. 5:8. De geestelijke krijgsman moet gedurig op de wacht staan, voor zich heen en rondom zien, en bedachtzaam wezen, opdat hij niet onverwachts be-kropen of verrast wordt. Laat dan de bedachtzaamheid over u de wacht houden, en de verstandigheid u behoeden, Spr. 2:11. Waakt, staat in het geloof, houdt u mannelijk, zijt sterk, is de vermaning van Paulus, 1Kor. 16:13. En het is de opwekking van de Heiland die Hij gaf aan Zijn slaperige discipelen in de hof: Waakt en bidt, opdat gij niet in ver-zoeking komt, Matth. 26:41. Waartoe gij dan alle plaatsen en gezelschappen daar de satan zijn troon opricht, als daar zijn kermessen, komediën, plaatsen van ijdelheid en andere ongebonden bijeenkomsten, zorgvuldig moet mijden. Welgelukzalig is de man die niet wandelt in de raad der goddelozen, noch staat op de weg der zondaren, noch zit in het gestoelte der spotters, Ps. 1:1. En Ps. 26:4,5 zegt David: Ik zit niet bij ijdele lieden, en met bedekte lieden ga ik niet om. Ik haat de vergadering der boosdoeners, en bij de goddelozen zit ik niet.

c. Jezus ging in de strijd de duivel tekeer met het zwaard des Geestes, hetwelk is Gods Woord. Hij zegt tot driemaal toe: Er staat geschreven. Ei, ziet dan welk wapentuig een Christen past, om de duivel tegenstand te bieden. Als hij met enige verzoeking u komt verlokken, wees dan niet bedeesd of verslagen; want hij zou dit tot zijn voordeel gebrui-ken; maar hebt goede moed, en wapent u met Gods Woord, en de bereidheid van het Evangelie, voerende hem telkens tegemoet: Er staat in Gods Woord zo en zo geschreven. Wederstaat zo uit Gods Woord de duivel, en hij zal van u vlieden, is het zeggen van Jakobus, hoofdstuk 4:7. Hoe nodig dit geweer u is, en hoe gij het te gebruiken hebt, dat zal Paulus u leren in zijn geestelijke krijgsman, Ef. 6:11-18. Doet aan, zegt hij, de gehele wapenrusting Gods, opdat gij kunt staan tegen de listige omleidingen des duivels. Want wij hebben de strijd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, tegen de mach-ten, tegen de geweldhebbers der wereld, der duisternis dezer eeuw, tegen de geestelijke boosheden in de lucht. Daarom neemt aan de gehele wapenrusting Gods, opdat gij kunt staan in den bozen dag; en alles verricht hebbende, staande blijven. Staat dan, uw len-denen omgord hebbende met de waarheid, en aangedaan hebbende het borstwapen der gerechtigheid. En de voeten geschoeid hebbende met de bereidheid des Evangelies des vredes. Bovenal aangedaan hebbende het schild des geloofs, met welke gij al de vurige

pijlen des bozen zult kunnen uitblussen. En neemt de helm der zaligheid, en het zwaard des Geestes, hetwelk is Gods Woord. Met alle biddingen en smekingen biddende te allen tijd in de geest, en tot hetzelfde wakende met alle gedurigheid, en smekingen voor al de heiligen.

2. Troost u daarmee kinderen Gods! dat God u nooit boven vermogen zal laten verzocht worden; maar met de verzoeking een uitkomst geven, opdat gij ze kunt verdragen, 1Kor. 10:13.

a. Weet, dat de verzoeking geen bewijs is van Gods toorn, maar een Vaderlijke kastijding u ten goede is. Uw Heere en Meester Jezus Zelf is in alle dingen gelijk als gij verzocht geweest, doch zonder zonde, Hebr. 4:15.

b. Weet, dat God de duivel zal beteugelen, dat hij niet meer tegen u zou kunnen doen dan God hem Zelf zal toelaten. Gelijk bij Job, hoofdstuk 1:12: De Heere zeide tot de satan: Ziet, al wat hij heeft zij in uw hand; alleenlijk aan hem strekt uw hand niet uit. En in het volgende tweede hoofdstuk vers 6, zegt de Heere tot de satan: Ziet, hij zij in uw hand, doch verschoon zijn leven.

c. Weet, dat God al des satans listen en lagen, al zijn geweld en aanvallen op u zo zal besturen, dat ze zullen uitvallen tot Zijn eer, tot betoning van uw standvastigheid en tot bevordering van uw zaligheid. Gij hebt de belofte van Gods bijstand in de verzoeken. Het is de duivel onmogelijk Gods uitverkorenen te verleiden. Ook zullen de heilige engelen, als gediensstige geesten die zo bereid zijn tot dienst der uitverkorenen, u hier dienen en op de handen dragen. En namaals zult gij in de hemel, de woonstede van die zalige geesten, u voor eeuwig in hun gezelschap verlustigen. AMEN

HET EERSTE WONDERWERK TE KANA IN GALILÉA

JOHANNES 2:1-11

- 1 En op den derden dag was er een bruiloft te Kana in Galiléa; en de moeder van Jezus was aldaar.
- 2 En Jezus was ook genood, en Zijn discipelen, tot de bruiloft.
- 3 En als er wijn ontbrak, zeide de moeder van Jezus tot Hem: Zij hebben geen wijn.
- 4 Jezus zeide tot haar: Vrouw, wat heb Ik met u te doen? Mijn ure is nog niet gekomen.
- 5 Zijn moeder zeide tot de dienaars: Zo wat Hij ulieden zal zeggen, doet dat.
- 6 En aldaar waren zes stenen watervaten gesteld, naar de reiniging der Joden, elk houdende twee of drie metreten.
- 7 Jezus zeide tot hen: Vult de watervaten met water. En zij vulden ze tot boven toe.
- 8 En Hij zeide tot hen: Schept nu en draagt het tot den hofmeester. En zij droegen het.
- 9 Als nu de hofmeester het water dat wijn geworden was, geproefd had (en hij wist niet vanwaar de wijn was; maar de dienaren die het water geschept hadden, wisten het), zo riep de hofmeester den bruidegom,
- 10 En zeide tot hem: Alle man zet eerst den goeden wijn op, en wanneer men wel gedronken heeft, alsdan den minderen; maar gij hebt den goeden wijn tot nu toe bewaard.
- 11 Dit beginsel der tekenen heeft Jezus gedaan te Kana in Galiléa, en heeft Zijn heerlijkheid geopenbaard; en Zijn discipelen geloofden in Hem.

ONDER de voortreffelijke eernamen die de Immanuël, de God-Mens Christus Jezus gegeven worden, is de eerste de Wonderlijke, Jes. 9:5: Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en men noemt Zijn Naam Wonderlijk.

A. Zou hij niet? Zijn Naam mag wel wezen de Wonderlijke. Hij is het enige Voorwerp van verwondering voor alle engelen en mensen. Al wat in en aan Hem is, al wat Hij spreekt en doet, al waarin Hij Zich heerlijk vertoont, het is alles zo wonderlijk. Als hij eens aan Manoach, de vader van Simson vanouds verscheen, die Hem vroeg: Hoe is Uw Naam? Hij gaf tot antwoord: Wat vraag gij naar Mijn Naam? Die is toch Wonderlijk, Richt. 13:18.

2. Hoe wij deze Wonderzoon van God en Maria nauwkeuriger bezien, hoe Hij ons wonderlijker zal voorkomen. Hoe meer wij Zijn grote werken gadeslaan, hoe meer stof wij zullen vinden om in verwondering uit te roepen: Dit is van den Heere geschiedt, en het is wonderlijk in onze ogen, Ps. 118:23.

a. Is het niet wonderlijk, dat Jezus van alle eeuwigheid uit God de Vader geboren is, waardoor Hij de eeuwige Zoon van de eeuwige Vader is, en hetzelfde Wezen met Hem bezit?

b. Is het niet wonderlijk, dat Hij Die des Vaders Schootzoon is, Zich in de eeuwige vrederaad aan Hem gaat verbinden, om uit de hoge hemel in dit lage dal der aarde neder te komen in de gestaltenis van een dienstknecht, en daarin als Borg der uitverkorenen zoveel lijden te ondergaan?

c. Is het niet wonderlijk, dat Hij Die de waarachtige God is, in de volheid des tijds een waarachtig Mens wordt? Nog wonderlijker, dat dit geschiedt in de enigheid des Persoons; nog al wonderlijker, dat Hij uit een zuivere maagd wordt geboren. Die wondere

geboorte mocht Agur in de Spreuken van Salomo wel optellen, hoofdstuk 30:19, onder die drie dingen die voor hem te wonderlijk waren, ja vier, die hij niet wist.

d. Zal ik nog meer ophalen? Ziet gij op Zijn ganse levensloop, Zijn lijden en dood, Zijn heerlijkheid daarna volgende; gij zult ervan moeten zeggen: Zijn Naam is wonderlijk. Ziedaar aandachtige toehoorders, deze Wonderzoon verschijnt zo haast niet onder de mensen, nadat Hij van Johannes in de Jordaan is gedoopt, en van de duivel driemaal beproefd, om nu als Leraar en Profeet onder de Joden te verkeren, (waarvan in twee voorafgaande predikaties gehandeld is) of Hij begint Zijn leerambt met wonderen en grote wonderen. Wij zullen in dit avonduur Hem, Wiens Naam wonderlijk is, Zijn allereerste wonderwerk zien doen, veranderende water in wijn. Dit noemt Johannes het beginsel der tekenen, dat is, het eerste wonder welke Jezus gedaan heeft.

B. Deze heilige evangelist schreef dit Evangelie met dat oogmerk, om tegen de Joden te redeneren dat Jezus van Nazareth was de Christus, Gods zoon, opdat zij in Hem gelovende, het leven zouden hebben in Zijn Naam, zoals blijkt uit hoofdstuk 20:31.

Daartoe gaat hij te boek stellen vele tekenen en wonderen die Jezus gedaan had in de tegenwoordigheid van Zijn discipelen; niet alle tekenen, (want nog vele andere zijn niet geschreven in dit Boek, zegt hij in het aangehaalde hoofdstuk, vers 30) maar evenwel de meeste en voornaamste van Jezus' tekenen; en van al die tekenen is deze verandering van water in wijn het begin en het eerste geweest.

Het is zo, dat de drie andere evangelisten, Mattheüs, Markus en Lukas, van dit wonderwerk en van nog andere die Johannes verhaalt, niets melden. Maar weet geliefden, dat de evangelist Johannes later dan de drie even gemelde evangelisten geschreven heeft, en zo na hun oogst nog enige aren van Christus' woorden en werken achter hen heeft willen oplezen; verhalende hetgeen de andere evangelisten hadden voorbijgegaan. Johannes doet in dit Evangelie als een nalezing in die wijnoogst, wanneer men dikwijls nog de beste en rijpste druiven vindt.

Wij hebben gezien hoe Jezus bij Zijn Doop in de Jordaan met de Heilige Geest werd gezalfd, en daardoor ingehuldigd tot Middelaar Gods en der mensen. De laatste maal zagen wij hoe Hij in Zijn ambt door de duivel werd beproeft. Hij heeft nu de proef doorstaan, en zal daarom Zijn ambt gaan aanvaarden, lerende en predikende door het ganse land, en doende allerwege grote tekenen en wonderen tot bevestiging van Zijn leer.

Kom, vergezellen wij nu de wonderdoende Wonderzoon van God en Maria naar Kana in Galilea, opdat wij op de bruiloft aldaar Zijn eerste wonderwerk mogen aanschouwen, en met Jezus' discipelen in Hem geloven. Amen!

C. Wij begrijpen deze merkwaardige geschiedenis onder drie hoofdzaken:

I. Eerst ontmoeten wij enige zaken die tot het wonder aanleiding gaven, vers 1,2, en het eerste deel van vers 3.

II. Dan stelt Johannes het wonderwerk onder verschillende omstandigheden voor in de volgende verzen.

III. En dan maakt hij over deze geschiedenis zijn aanmerkingen in het laatste vers.

EERSTE DEEL

Drie zaken gaven Jezus aanleiding tot verrichting van Zijn eerste wonderwerk, de bruiloft, de tegenwoordigheid van Jezus en het gebrek aan wijn.

A. De eerste aanleiding gaf dan de bruiloft. EN OP DEN DERDEN DAG WAS ER EEN BRUILOFT TE KANA IN GALILEA.

1. Het woord bruiloft moet hier genomen worden voor de bruiloftsmaaltijd, welke ter gelegenheid van enig huwelijk bij alle volkeren, en ook bij de Joden al vanouds plechtig pleegt gehouden te worden. Niet alleen om daardoor de vreugde der nieuw getrouwen te vermeerderen, maar ook om een band van vriendschap te maken tussen de bloedvrienden van de bruidegom en de bruid, die tot zulk een maaltijd genodigd worden. Wie alhier de bruidegom en de bruid geweest zijn, of een van beide, ofwel beide Jezus' bloedvrienden waren, omdat Maria genodigd, en plichtshalve zich op deze bruiloft zal laten vinden; of deze bruiloft zeven dagen zou geduurd hebben, en of Jezus al die tijd daar tegenwoordig is geweest; dit zijn allemaal dingen waarvan wij met geen zekerheid kunnen spreken.

2. Het zal genoeg wezen te overwegen de twee omstandigheden van tijd en plaats, door Johannes aangetekend.

a. De tijd wanneer de bruiloft gehouden werd, was de derde dag. Waardoor wij kunnen verstaan of de derde dag van Jezus' komst in Galilea, of liever de derde dag nadat Nathanaël tot Christus gekomen en Zijn discipel geworden was, volgens de laatste verzen van het vorige hoofdstuk. De dagen daaraan volgende is met de reis doorgebracht; op de derde dag komen zij:

b. Te Kana in Galilea. In het bovenste deel van Galilea, in de stam Aser, niet ver van de stad Sidon, lag een zeker Kana. Doch dit was te ver gelegen, om van Beth-Abara af in zulk een korte tijd te bereizen. Waarom ik liever versta het stadje Kana, in het Neder-Galilea gelegen, in de stam Zebulon, niet ver van Nazareth, daar Jezus was opgevoed, zodat Hij in het nabijgelegen Kana Zijn bloedvrienden kan gehad hebben. Wat hiervan zij, althans:

B. Jezus' tegenwoordigheid met Zijn moeder en discipelen hier te Kana op de bruiloft, gaf nog nader aanleiding tot verrichting van het volgende wonder: EN DE MOEDER VAN JEZUS WAS ALDAAR, EN JEZUS WAS OOK GENOOD, EN ZIJN DISCIPULEN TOT DE BRUILOFT. Of er nog meer andere gasten tegenwoordig waren, kan niet gezegd worden; althans, Maria, Jezus en Zijn discipelen worden hier genoemd als de voornaamsten van het gezelschap.

1. De moeder van Jezus (de grote eretitel van Maria, uit Wie het heilige God geboren is) wordt hier eerst genoemd; hetzij dat zij voorheen al is genodigd geweest, hetzij liever dat zij plichtshalve uit hoofde van namaagschap daarheen gegaan is, om de nieuw getrouwen in het bestellen van het bruiloft behulpzaam te wezen. Van Jozef, de pleegvader van Jezus, wordt noch hier noch in de volgende dagen enig gewag gemaakt; daarom schijnt hij nu al overleden te wezen.

2. De allervoornaamste gast op deze bruiloft is Jezus, Die er niet ongenodigd verschijnt; en genodigd zijnde, onttrekt Hij Zich ook niet. Gelijk Hij een Verlosser der mensen was, zo wilde Hij ook de gezelschappen der mensen niet ontvlieden; maar daarom tegenwoordig wezen tot hun nut en stichting. De Zoon des mensen kwam ook etende en drinkende, Matth. 11:19, Luk. 13:26, 15:2. Daarom wilde Hij ook, genodigd zijnde, tot de maaltijd gaan als het pas gaf, zowel bij de geringen als rijken, om over de maaltijd Zijn wijze en heilige redenen als een zielenspijze de gasten op te dissen, en daarbenevens alle buitensporigheden op de gastmalen te beteugelen. En gelijk God Zelf in het paradijs

door Zijn reine handen de eerste huwelijksband gelegd had, zo wilde Jezus ook (of-schoon Hijzelf om zeer noodzakelijke redenen, ongehuwd leefde) de huwelijks staat op deze bruiloft vereren met Zijn heilige tegenwoordigheid, tot een bewijs dat die staat door Hem voor Zijn gelovigen geheiligd is, om ze in de vreze Gods te gebruiken, en daaruit een heilig zaad te zoeken.

3. Maar nevens Jezus zijn hier ook Zijn discipelen ter bruiloft genodigd. Is het wonder? Die Jezus hoogacht, Die zijn ook Zijn discipelen aangenaam. Versta hier door Zijn discipelen die vijf, in het voorgaande hoofdstuk door Jezus geroepen tot het apostelambt, en die hier Jezus' metgezellen op deze reis waren; Andreas en een tweede ongenoemd; ook Petrus, Filippus en Nathanaël. Deze vijf komen hier ook wel ter bruiloft te pas, om niet alleen getuigen te wezen van het aanstaande wonder, maar ook daardoor nader in hun geloof versterkt te worden.

C. Maar de derde en allernaaste aanleiding tot het wonder was, dat er op deze bruiloft wijn ontbrak, zegt Johannes. Het is van zoveel aanbelang niet de eigenlijke reden te weten waarvandaan dit gebrek aan wijn kwam; of dat er meer gasten waren opgekomen dan men wellicht had verwacht, of dat de nieuw getrouwen van geen groot vermogen, en daardoor maar schaars van wijn waren voorzien. Als men zich daarvoor maar wacht, dat in dit gebrek aan wijn (hetgeen toch door verschillende ons onbekende toevallen kan veroorzaakt wezen) niet toeschrijven aan een overmatige gulzigheid en wijnzuiperij; die immers geenszins is te vermoeden aan zulk een tafel welke Jezus, het Voorbeeld der matigheid, met Zijn ernstige tegenwoordigheid vereerde. Het moet ons genoeg wezen dat de Goddelijke voorzienigheid het zo heeft willen besturen, dat er op deze bruiloft wijn ontbrak, opdat daardoor aan Gods Zoon een gepaste gelegenheid zou voorkomen om dat grote wonder te doen, van hier water in wijn te veranderen en Zich door dit wonderwerk te verheerlijken.

TWEEDE DEEL

Ziedaar aandachtigen, de bruiloft waarop Jezus tegenwoordig is, en het gebrek aan wijn. Al deze dingen zo samenlopende, gaven Jezus aanleiding om een groot wonder te doen; waarvan Johannes ons:

A. Eerst enige voorbereidingen gaat verhalen.

1. De eerste is, de redenwisseling tussen de moeder des Heeren en haar Zoon.

a. Maria vat het woord op, en zegt tot Jezus: **ZIJ HEBBEN GEEN WIJN.** In dit zeggen ligt een stilzwijgende bede van Maria, dat haar Zoon in dit gebrek aan wijn voorzien wil.

In dit verzoek zijn gewis deze en gene goede hoedanigheden in Maria te prijzen. Haar liefde en goedhartigheid tot de nieuw getrouwen, voor wier eer zij zorgt dat die door dit wijngebrek voor al de gasten niet beschaamd mogen staan. En haar vertrouwen op Jezus, dat Die machtig is dit gebrek te vervullen. Ook haar zedigheid, dat zij haar Zoon niets voorschrijft, maar het aan Zijn wijsheid en wijze bestelling overlaat op welke wijze Hij dit gebrek wil wegnemen.

Ondertussen moet haar hart in gedachten onder deze bede iets zondigs hebben aangekleefd, omdat Jezus haar terstond zal bestraffen. Het is geheel duister voor ons, waarin haar zonde in dit geval gelegen is. Indien wij hier iets gissen mogen; het kan wezen dat zij gemeend heeft dat haar Zoon haar moederlijke vermaning nog zo onderworpen was,

dat Hij zulks op haar begeerte behoorde te doen. Het kan wezen, dat haar bekommering voor de schande der wereld die bij dit gebrek aan wijn voor de nieuw getrouwd en derzelver bloedvrienden zou ontstaan al te groot is geweest. Of liever, zij kan geweten hebben die belofte van de Heiland, in het laatste vers van het voorgaande hoofdstuk aan Zijn discipelen gedaan: Van nu aan zult gij de hemel zien geopend; en uit kracht van die belofte met al te grote voorbarigheid hebben verlangd en verwacht, dat Jezus van stonde aan de hemel openen, en Zich bij gelegenheid van dit gebrek aan wijn door wonderen zou verheerlijken.

Zo leren wij uit dit geval:

Dat Maria niet zonder zonde was, gelijk het pausdom dwaas drijft.

Dat de allerbeste werken der heilige mensen nog met zonden zijn bevuurd.

Dat wij voor God niet altijd onschuldig zijn, al doen wij al dingen die van de mensen worden geprezen.

Dat het niet genoeg is, goede en aangename woorden te spreken, maar dat die spruiten moeten uit heilige gedachten en reine bewegingen van onze harten.

b. Wonder wel gepast is daarom het antwoord van Jezus op het verzoek van Zijn moeder. Zijn antwoord behelst een soort van berisping, als Hij zegt: VROUW, WAT HEB IK MET U TE DOEN? Niet, dat deze berisping in het woord vrouw ligt, als had de Heiland Zijn moeder met dit woord smaadheid aangedaan; want zelfs in Zijn allertederste liefde tot Zijn moeder zal Hij, hangende aan het kruis, tot haar zeggen, haar wijzende op Johannes die naast haar bij het kruis stond: Vrouw, zie uw zoon, Joh 19:26. Maar de berisping is vervat in die wijze van spreken: Wat heb Ik met u te doen? Eigenlijk, wat is Mij en u? Wat bemoeit gij u met dingen die u niet aangaan? Wat steekt gij u in dingen die tot Mijn beroeping behoren, waarin gij geen recht noch macht hebt om te spreken? Hoe zijt gij zo haastig en voorbarig, verwachtende van Mij dat ik zo op deze stonde en dit oogenblik Mijn volle heerlijkheid over deze maaltijd zal openbaren? Immers, die gelooft, moet niet haasten, Jes. 28:16. Zo bestraft Hij niet zozeer de woorden van Maria, maar de gedachten van haar hart, gelijk wel meer Zijn gewoonte was, zelfs dan als Hij voornemens was de Zijnen op hun verzoek te helpen.

Bij de bestraffing voegt Hij terstond een nodige onderrichting aan Zijn moeder, als Hij zegt: MIJN URE IS NOG NIET GEKOMEN.

Doorgaans wordt dit woord van de Heiland alzo opgevat, als had Hij willen zeggen dat het nog de ure niet was om dit gebrek aan wijn te vervullen. Maar deze mening kan niet aangaan, overmits immers die ure voor de deur was, en de geschiedenis ons zal leren dat Jezus zo terstond en terzelfder ure dit gebrek zal wegnemen, door het water in wijn te veranderen.

Waarom ik liever de spreekwijze, Mijn ure is nog niet gekomen, opvat in die zin welke Jezus daaraan gaf, zo dikwijls Hij deze gebruikte, (neem Joh. 4:21,23, 7:30, 8:20, 12:23, 13:1) verstaande daardoor de ure en tijd van Zijn vertrek uit deze wereld tot de Vader, om het werk der zaligheid te voltooien, en als de volmaakte Zaligmaker aan de wereld geopenbaard te worden. Maria was in die voorbarige gedachte dat Jezus, ingevolge van Zijn belofte, van nu aan zult gij de hemel zien geopend, Joh. 1:52, Zich op dit oogenblik in volle glans en heerlijkheid zou openbaren. Maar die belofte van Jezus zou eerst worden vervuld bij Zijn toekomende verhoring. Daartoe was Zijn ure nu nog niet gekomen; want Hij moest nog een tijdlang in de gestalte van een dienstknecht hier op aarde omwandelen, en alvorens prediken het Evangelie des Koninkrijks. Er zou ook vooraf nog

een zwaard door de ziel van Maria doorgaan, Luk. 2:35, als zij haar Zoon zou zien kruisigen. Dan zou Zijn ure komen van verhoging en volle verheerlijking. En zo onderricht Jezus hier Zijn moeder, dat des Heeren gedachten niet waren als haar gedachten, en Zijn wegen hoger dan haar wegen.

2. De tweede voorbereiding van de Goddelijke voorzienigheid, om tot het aanstaande wonder geleidelijk te komen, is dat JEZUS' MOEDER TOT DE DIENAARS ZEGT, ZO WAT HIJ ULIEDEN ZAL ZEGGEN, DOET DAT. Maria wordt niet gramstorig over de bestraffing van haar Zoon, maar erkent haar schuld, en zoekt haar al te voorbarige begeerte te beteugelen. Zij zegt tot de dienaars die de bruiloftstafel bedienden en de gasten van spijs en drank verzorgden: Zo wat Hij ulieden zal zeggen, doet dat. Gehoorzaamt Hem, en dat onbepaald, in al Zijn bevelen, in alles waarin Hij ulieder dienst mocht benodigd hebben. En zo geeft zij met dit woord haar vertrouwen te kennen op de goedheid en macht van Jezus, om dit gebrek aan wijn te vervullen, op zulk een wijze als Hem welbehaaglijk is. Niet, dat zij door de profetische Geest zou hebben voorzien het wonder dat Jezus terstond zal doen, en dat zij daarom tot de dienaars zou gezegd hebben, zo wat Hij ulieden zal zeggen, doet dat. Maar overmits Jezus haar verzoek niet plotseling had afgeslagen, zo heeft Maria uit het vriendelijk wezen van haar Zoon, terstond op Zijn bestraffing ook volgende, hoop kunnen scheppen dat Hij in zulk een grote nood van gebrek aan wijn Zijn vrienden niet verlegen zou laten; hoewel zij alles aan Zijn wijsheid en vrijmachtig bestel over laat.

3. De derde voorbereiding van het Goddelijk bestuur om tot het aanstaande wonderwerk te komen, is deels het gebod van Jezus om zes watervaten met water te vullen, deels de gehoorzaamheid der dienaars aan het gebod.

Wat aangaat het gebod van Jezus hieromtrent. De evangelist verhaalt, EN ALDAAR WAREN ZES STENEN WATERVATEN GESTELD, NAAR DE REINIGING DER JODEN, ELK HOUDENDE TWEE OF DRIE METRETEN. JEZUS ZEIDE TOT HEN: VULT DE WATERVATEN MET WATER.

Eerst worden ons deze watervaten beschreven:

Van hun gebruik, zo gemeen als bijzonder gebruik. Hun gemeen gebruik was, dat ze water bevatten. Het waren geen wijnvaten maar watervaten. De Heiland wilde de wijnkruiken tot verrichting van het wonder niet gebruiken, opdat niet iemand zou kunnen voorwenden dat er nog wel iets van de wijn in de kruiken was overgelaten, hetwelk aan het water dat er opgegoten werd, had kunnen geven enige kleur en smaak van wijn. Het bijzonder gebruik van deze watervaten was, dat ze daar gesteld waren naar de reiniging der Joden. Hetzij dat deze reiniging godsdienstig, hetzij dat ze burgerlijk begrepen wordt. Dit ging zeker, dat men in die watervaten nooit wijn, maar altijd water placht te gieten, teneinde zich daarmee te reinigen. Daarom kon hier geen vermoeden van bedrog wezen.

Des te minder, alzo het stenen watervaten waren. Geen kruiken met een nauwe hals, gelijk ze de schilders verkeerd afbeelden. Maar grote en wijde stenen bakken, niet ongelijk aan onze kuipen en koelvaten, waaruit men met een emmer of ander vat het water kan scheppen. Deze stenen waterbakken, zo ik ze het liefst noem, stonden daar vast en onbeweeglijk, naar de kracht van het Griekse grondwoord, en ze konden wegens hun zwaarte niet naar buiten gedragen worden, maar het water moest er van buiten ingebracht worden. En zo dient ook dit om de waarachtigheid der geschiedenis aan te tonen;

want zo kon elk der aanwezige gasten met zijn ogen zien dat de dienaars in die waterbakken, die van boven wijd en open waren, geen wijn, maar water hebben ingegoten. In getal waren deze watervaten zes, en elk daarvan hield twee of drie metreten, dat is, tussen de twee of drie, of anders de een hield twee, de andere drie metreten, met welke Joodse maat ik mij hier niet zal ophouden. Daar het op aankomt, de evangelist brengt het een en het ander mijns bedunkens daartoe bij: Zo, om de grote milddadigheid van de Heere Jezus aan te tonen, dat Hij dit bruiloftsmaal zo rijkelijk en overvloedig van wijn heeft willen voorzien, zes grote watervaten vol, die twee of drie metreten elk inhielden; als ook om de waarachtigheid van het gebeurde al weer te doen blijken; want waarvandaan toch zouden de dienaars zulk een grote overvloed van wijn zo schielijk hebben kunnen halen?

De watervaten, om de gezegde redenen aldus van de evangelist beschreven zijnde, is Jezus' gebod omtrent deze aan de dienaars: Vult de watervaten met water. Het is waar, op Zijn enkele wil en wenk had Jezus ook de lucht zo gemakkelijk als het water in wijn kunnen veranderen; maar Hij wil liever dat de dienaars de watervaten alvorens met water zullen vullen; opdat de dienaars en al de gasten voor wier ogen dit water werd ingegoten, getuigen zouden wezen dat het tevoren water was hetgeen daarna in wijn werd veranderd.

b. De dienaars gehoorzamen ook het gebod van Jezus. Zij vulden ze tot boven toe. Waarom tot boven toe? tot de bovenrand toe, tot bijna overlopend toe? Om daardoor alle vermoeden weg te nemen of niet de dienaars naderhand in het water enige wijn hadden ingegoten.

B. Na deze toebereiding gaat Johannes ons verhalen hoe het wonder is beproefd en kenbaar geworden. Op welk moment en ogenblik het water in wijn veranderd is; of zo haast de dienaars de watervaten gevuld hadden, of terwijl Jezus sprak, schept nu, of terwijl het de dienaars scheppen, of terwijl zij het tot de hofmeester droegen, kan het geen zekerheid gezegd worden. Jezus heeft het niet nodig geacht onze nieuwsgierigheid hierin te voldoen; waarom het de evangelist ook voorbijgaat. Hij verhaalt dan maar deze twee zaken, hoe dit water is beproefd geworden waarlijk in wijn te zijn veranderd, en hoe het wonder daarop aan elk is bekend geworden.

1. Gods voorzienigheid waakt, dat er van dit wonder een bewijs wordt genomen door de hofmeester, opdat niemand zal menen dat er bedrog onder dit werk had geschuld.

a. Vooraf gaat een zeker bevel van Jezus, door de dienaars gehoorzaamd. Jezus zeide tot hen, SCHEPT NU, EN DRAAGT HET TOT DEN HOFMEESTER.

Door de hofmeester moeten wij verstaan degene die over de maaltijd, als al de gasten aanlagen het bestel had, onder wiens opzicht en bevel al de dienaars die de tafel bedienden stonden, die op zijn order de spijs en drank moesten aan- en afdragen.

Tot deze hofmeester gebiedt Jezus, dat de dienaars het water, nu reeds veranderd of terstond te veranderen nadat zij het geschept hadden uit de watervaten, dragen zullen. Hierom ongetwijfeld, omdat de hofmeester de gewone voorproever was, die ook van de wezenlijkheid en goedheid van de wijn het beste kon oordelen. Doet erbij, dat de hofmeester ook beter dan de gasten wist wat zijn dienaars tevoren gedaan hadden, en van waar zij het water gehaald hadden. Zo zorgvuldig is Gods Geest om al de omstandigheden aan te tekenen waaruit men van de waarheid van het wonder kan verzekerd worden.

De dienaars zijn ook gehoorzaam; ZIJ DROEGEN HET tot de hofmeester. Zij hebben onder het scheppen en dragen bemerkt, dat het water in wijn veranderd was, gelijk terstond zal blijken.

b. De hofmeester neemt er een proeve van; HIJ PROEFT HET WATER, DAT WIJN GEWORDEN WAS.

Al wat lichamelijk is, moet aan de lichamelijke zinnen beproefd worden, ook alle waarachtige wonderwerken; want hoe kan men anders van derzelver waarheid verzekerd worden? Daarom proeft ook de hofmeester, en hij bevindt, ofschoon buiten zijn weten het wonder is gebeurd, dat al de eigenschappen van het water weg zijn, en dat hier in de plaats gekomen zijn al de eigenschappen van wijn; de kleur, de reuk, de smaak en de krachten van de wijn.

Geheel bedrieglijk en onbeschaamd beroepen zich dan de papisten op dit wonder, om er hun transsubstantiatie in het Avondmaal mee te bewijzen. Want geen plaats in Gods Woord is krachtiger om de valsheid van hun transsubstantiatie ermee aan te tonen. In die verandering die zij drijven, van het brood in Jezus' lichaam, en van de wijn in Jezus' bloed, blijven al die toevalligheden van brood en wijn over. Men ziet brood en wijn, men ruikt brood en wijn, men proeft brood en wijn. Maar hier op deze bruiloft zijn al die toevalligheden van het water weg. De hofmeester, na deze verandering, ziet en ruikt en proeft geen water; maar hij ziet wijn, hij ruikt wijn, hij proeft wijn. Indien hem zijn zinnen in dit stuk hadden kunnen misleiden en bedriegen, gelijk de voorgewende transsubstantiatie onze zinnen misleidt en bedriegt, dan was het niet nodig geweest dat de hofmeester had geproefd of het water ook waarlijk wijn was geworden.

C. Dat dit wonderwerk ook waarachtig was, en dat de hofmeester in dit proeven niet is misleid, is uit de volgende woorden openbaar. HIJ WIST NIET VANWAAR DE WIJN WAS, MAAR DE DIENAREN DIE HET WATER GESCHEPT HADDEN, WISTEN HET. Dit dient tot bewijs niet alleen, dat de hofmeester in geen bedrieglijke samenspanning met Jezus geweest is, want hij wist niet vanwaar de wijn was; maar ook, dat men staat kan maken op het getuigenis van zijn dienaars, want die wisten dat waarlijk het water in wijn was veranderd; waarom zij het brachten tot de hofmeester, opdat die er de proeve van zou nemen.

2. Hierop wordt dit wonder ook aan elk kenbaar. DE HOFMEESTER RIEP DEN BRUIDEGOM, EN ZEIDE TOT HEM: ALLE MAN ZET EERST DEN GOEDEN WIJN OP, EN WANNEER MEN WEL GEDRONKEN HEEFT, ALS DAN DEN MINDEREN; MAAR GIJ HEBT DEN GOEDEN WIJN TOT NU TOE BEWAARD. Uit deze woorden blijkt, dat de hofmeester tot nog toe van het wonder onkundig is geweest. Hij wist wel, dat het wijn was dat hij proefde; maar dat wist hij niet, dat ze uit het water door Jezus geformeerd was; dat wisten zijn knechten nog maar alleen; waarom hij, menende dat de bruidegom nog een gedeelte van de wijn in huis had, zich verwonderde dat hij deze wijn die beter was dan de vorige, tot het einde van de bruiloft had gespaard. Welk doen hij zegt te strijden en aan te lopen tegen allemans doen. Hoewel ik niet twijfel, of voor het scheiden van de maaltijd en mogelijk wel terstond na dit woord, zijn zij allen die hier aan de maaltijd tegenwoordig waren, door de nadere onderrichting van Jezus en van de dienaars overtuigd geworden, dat dit water in de watervaten in wijn was veranderd geworden.

DERDE DEEL

Nu gaat Johannes over deze heilige geschiedenis, van Hem te boek gesteld, enige aanmerkingen maken, welke drie in getal zijn.

A. Vooreerst zegt hij: **DIT BEGINSSEL DER TEKENEN HEEFT JEZUS GEDAAN TE KANA IN GALILEA.** Door tekenen verstaat Johannes hier de wonderwerken van Jezus die Hij deed, om daarmee Zijn leer te bevestigen. Het zijn zulke gewrochten van Jezus' macht, waardoor de gewone orde der natuurlijke zaken verstoord wordt, waaruit ongehoorde dingen die alle begrip te boven gaan veroorzaakt worden. En van al de wonderwerken van Jezus is deze verandering van water in wijn het beginsel, of het eerste geweest. Niet slechts het eerste der tekenen die Hij in Kana in Galilea deed, maar het eerste van al Zijn tekenen die Hij ooit deed. Er geschieden, het is waar, tekenen bij Zijn geboorte en Doop in de Jordaan; maar dat waren niet zozeer tekenen die Jezus deed, als wel tekenen die God de Vader deed omtrent Jezus, gevende daarmee getuigenis aan Zijn Zoon.

B. Ten tweede merkt Johannes aan: **HIJ HEEFT ZIJN HEERLIJKHEID GEOPENBAARD.** In het gemeen is dit waarachtig van al de wonderen van Jezus, dat hij daardoor openbaarde Zijn heerlijkheid; zo de heerlijkheid van Zijn ware Godheid, welke macht, wijsheid, goedheid en meer andere Goddelijke deugden uit Zijn wonderen doorblonken; als ook de heerlijkheid van Zijn middelaarsambt. Mozes, Elia en andere profeten deden ook wonderen; doch niemand van hen openbaarde daardoor zijn eigen heerlijkheid, maar de heerlijkheid van die God Die hen zond, en door Wiens kracht zij wonderen deden. Doch Jezus openbaarde in Zijn wonderen Zijn eigen heerlijkheid als de Schepper en Werkmeester daarvan. In het bijzonder openbaarde Hij Zijn heerlijkheid door dit eerste wonder, het beginsel van al Zijn wonderen. Hierin openbaarde Hij Zijn alwetendheid, naardien Hij voorzag dat Hem op deze bruiloft aanleiding tot zulk een groot wonderwerk zou gegeven worden; weshalve Hij dan met Zijn discipelen naar Kana in Galilea heenreisde. Hier openbaarde Hij Zijn Goddelijke almacht, door een enkel bevel van Zijn wil de gewone loop der natuur verzettende, en water in wijn veranderende. Hier openbaarde Hij ook de heerlijkheid van Zijn middelaarsambt, dat Hij kwam, niet om te verderven, maar om te behouden; niet alleen om de lichamelijke nooddrift als daaraan gebrek is, maar ook de geestelijke nooddrift te vervullen, door het geloof in Zijn volk te versterken. Waarom Johannes er ook bijvoegt:

C. Deze derde aanmerking: **EN ZIJN DISCIPELEN GELOOFDEN IN HEM.** Tevoren hadden deze discipelen, die vijf die met Hem naar Kana gereisd waren, in Hem geloofd, zoals blijkt uit hun belijdenissen in het voorgaande hoofdstuk. De spreekwijze wil dan zeggen, dat zij door dit wonder op de bruiloft voorgevallen, nu nader in hun geloof zijn gesterkt geworden, en ten volle in hun geweten overreed dat deze wonder doende en menslievende Jezus was de Messias, de ware God-Mens, het langverwachte Heil der vaderen. Het kan wezen dat enige bruiloftsgasten, aanschouwers en proevers van dit wonder, tot het geloof in Jezus niet zijn bewrocht geworden; de discipelen althans gelooven in Jezus. Zo gaat het met de middelen der zaligheid; de ene zijn ze een reuke des levens, de andere een reuke des doods. De uitverkorenen hebben het verkregen, de anderen zijn verhard geworden. Verdere aanmerkingen boven die van Johannes zal ik over deze heilige geschiedenis niet maken.

NOG openbaart Jezus Zijn heerlijkheid onder ons; al is het niet in wonderen der natuur, die nu hebben opgehouden; echter in zovele genadewonderen. Hij begunstigt ons boven anderen met Zijn Heilig Woord en verbondstekenen. Hij houdt maaltijd en bruiloft onder ons in de prediking van het Evangelie. Als daardoor deze en gene wordt bekeerd, is het niet een genadewonder, alle wonderen der natuur nog te boven gaande? Is het een bewijs van Jezus' wondermacht, dat Hij hier het water in wijn veranderde; het is nog groter bewijs van het Goddelijk alvermogen van Hem, Wiens Naam Wonderlijk is, dat Hij door Zijn Geest in een ogenblik het stenen hart van een zondaar in een vlesens hart, de oude mens in een nieuwe, een vijand Gods in een liefhebber des Heeren, een duivelskind in een zoon des Allerhoogsten, en alzo een wolf in een schaap verandert. Hierdoor wordt vereist een uitnemende grootheid van Gods kracht, naar de werking der sterkte Zijner macht, Ef. 1:19.

Het zal erop aankomen welk gebruik wij maken van die openbaring van Jezus' heerlijkheid in genadewonderen. Heeft Jezus ons tot wonderen en tekenen in Zijn Kerk gesteld door krachtdadige verandering van het hart, alzo dat wij van stenen in Abrahams kinderen zijn veranderd? Opdat ik het woord van de Heiland gebruike, Matth. 3:9, willende hiermee zeggen, dat versteende heidenen door wedergeboorte kinderen Abrahams, de vader alle gelovigen, worden. Een verandering die waarlijk die van water in wijn oneindig overtreft.

Maar helaas! Afgezien Jezus in het midden van ons verkeert, in de bediening van het Woord en de Verbondszegelen ook maaltijd houdt, en nog wonderen doet; wat zijn er niet velen die op zulk een grote zaligheid geen acht geven? De discipelen van Jezus worden in het geloof gesterkt op het zien van Zijn wonderen; maar duizenden onzer blijven onder Gods genadewonderen die ze dagelijks zien en horen, even ongelovig en onbekeerlijk.

1. Zien wij het gezelschap met hetwelk Jezus hier ter bruiloft is eens over, en beschouwen wij ieders betrachting; o, velen, als zij zich daarbij vergelijken, zullen beschaamd moeten staan.

a. De nieuwgetrouwen hebben Jezus en Zijn discipelen genodigd. Maar in de gezelschappen en op de maaltijden van de mensen is alles, behalve Jezus en Zijn discipelen. Is hier gebrek aan wijn, daar is menigmaal in veler maaltijden overvloed van alles; van al wat de lucht, de aarde en de wateren leveren. Maar Jezus, de voornaamste Gast, wordt thuisgelaten en niet genodigd. Men spreekt daar niet van Jezus, noch van zaken die Hem aangaan; hoe men in Hem geloven moet, en door Hem gezaligd worden. Zou men over de maaltijden daarvan spreken, dat geeft daar geen plaats menen zij, omdat zij liever van de wereld spreken en haar ijdelheden. Jezus is er dan teveel, en de tegenwoordigheid van Zijn discipelen, die gaarne van Hem spreken, valt hun uitermate lastig en verdrietig.

b. Zien wij op de deugden van Maria; hoe bezorgd is ze voor de eer der nieuw getrouwen, als ze vreest dat er wijn zal ontbreken? Maar velen zijn het nakroost van Kaïn, die zei: Ben ik mijns broeders hoeder? Hoe bedaad is ze op de bestraffing van Jezus? Vrouw, wat heb Ik met u te doen? Maar velen kunnen de minste bestraffing of trouwe waarschuwing van de boden Gods niet verdragen, en stuiven daartegen op; het is maar: Spreekt tot ons zachte dingen, schouwt ons bedriegerijen; zij zeggen tot de zieners ziet niet, en tot de schouwers schouwt ons niet wat recht is, Jes. 30:10. Aangaande dat woord dat gij tot ons in des Heeren Naam gesproken hebt, wij zullen naar u niet horen. Maar wij zullen ganselijk doen al hetgeen uit onze mond is uitgegaan, Jer. 44:16,17.

c. Zien wij op de dienaars van deze bruiloft; hoe passen zij op Jezus' woorden? Met welk een gewilligheid en volvaardigheid voeren zij de raad van Maria uit? Zo wat Jezus ulieden zeggen zal, doe dat. O! de meesten vallen de geboden van Jezus zo zwaar, vooral als er wat geboden wordt dat tegen het vlees en deszelfs begeerlijkheden aanloopt. Het is wat te zeggen, het vlees te kruisigen, ogen uit te steken, handen en voeten af te kappen; en echter zonder dit, kan men in Jezus' rijk niet ingaan, Matth. 5:29,30, noch Zijn vriend wezen, indien men niet doet hetgeen Hij ons gebiedt, Joh. 15:14.

d. Zien wij eindelijk op Jezus' discipelen; die volgen hun Meester naar Kana in Galilea, en zij vergezellen Hem waar Hij heengaat. En dat geeft Jezus op als een kenteken van alle ware belijders van Zijn Naam. Zo iemand, zegt Hij, achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf, hij neme zijn kruis op en volge Mij, Matth. 16:24. Maar de meesten, als Jezus zegt volgt mij, zullen daarin geen behagen hebben, en met de jongeling in het Evangelie bedroefd heengaan: Verkoopt wat gij hebt, en geeft het de armen, en gij zult een schat hebben in de hemel; en komt dan herwaarts, en volgt Mij, zei Jezus tot hem. Maar zulk een dure koop stond de jongeling voor de gehele hemel niet aan; hij dit woord horende, ging bedroefd weg, want hij had veel goederen, Matth. 19:21,22.

2. O! het een en het ander levert een bewijs uit dat gij tot dat godzalig gezelschap van Jezus' lievelingen, wier lust aan Hem is, nog niet behoort. Hebt gij Jezus hier niet genodigd om door het geloof in uw harten te komen wonen, hebt gij door geloofsuitgangen van uw zielen naar Jezus nooit bruiloft met Hem gehouden; gij zijt dan nog gasten zonder bruiloftskleed die buiten zijt; en zonder bekering stervende, ook eeuwig zult buiten blijven. Gij zoudt met de vriend te middernacht en met de dwaze maagden te laten aankloppen, als gij de deur van de hemelse bruiloftszaal zoudt gesloten vinden; en al riep gij dan Heere, Heere, doe ons open; Hij zou u antwoorden: Voorwaar zeg Ik u, Ik ken u niet, Matth. 25:11,12.

3. Ei, kom dan, terwijl het nog de ure der genade is, een vindenstijd. Klopt hier aan; die klopt wordt overgedaan, opdat gij nog bijtijds binnen geraakt.

a. Bid Jezus om het geloof, gelijk Zijn discipelen in Hem geloofden. Gebruik daartoe veel de middelen des geloofs. Het geloof is uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods, Rom. 10:11. Al ziet gij geen tekenen, gelooft nochtans. Zalig zijn zij, zegt Jezus tot Thomas, Joh. 20:29, die niet zullen gezien hebben, en nochtans geloofd hebben.

b. Zoudt gij niet? Daar Zijn ure nu gekomen is dat Hij bij Zijn Vader verheerlijkt zijnde, Zich ook zo heerlijk vertoont in Zijn Kerk, en Zich wil verheerlijken in die allen die in Hem geloven. Indien gij in Hem gelooft, Hij zal u hier alles schenken wat u naar ziel en lichaam nodig is.

Gij kinderen Gods, die Jezus' discipelen zijt!

1. Welk een voortreffelijkheid dat Hij u noemt Zijn moeder, Zijn zusters en broeders! Gelijk Hij tot allen zegt die de wil Zijns Vaders doen, Matth. 12:49,50. Het is waar, gij hebt ook met Maria uw zonden en gebreken, gij zijt menigmaal voorbarig en loopt met Maria vooruit, en zou de Heere wel willen voorschrijven wat Hij moest doen, in u te geven wat u ontbreekt naar ziel of lichaam, op welke tijd, op welke wijze en in welke mate. Maar leert hier uit Maria ook, als zij van Jezus was bestraft geworden, alles aan Gods wijsheid en vrijmachtige bedeling over te laten; die gelooft zal niet haasten, Jes. 28:16. Werpt uw zorgen op Hem; Hij Die het beste weet wat gij van node hebt, zal u geven hetgeen u naar ziel of lichaam nodig is, tot bevordering van uw zaligheid. Hoort wat de Heiland u vermaant, Matth. 6:31-33: Zijt niet bezorgd, zeggende: Wat zullen wij

eten, of wat zullen wij drinken, of waarmede zullen wij ons kleden? Want al deze dingen zoeken de heidenen. Want uw hemelse Vader weet dat gij al deze dingen behoeft. Maar zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen nu toegeworpen worden. En wat wordt aan des Heeren heiligen niet een grote belofte gedaan?

Ps. 34:10: Vreest den Heere, gij zijn heiligen; want die Hem vrezen hebben geen gebrek.

2. Maar dat ook al die deugden, die gij in dat gezelschap op de bruiloft te Kana in Galilea hebt gezien, tot uw besturing dienen.

a. Jezus kwam er genodigd; dat Hij ook veel genodigd tot u kome. Nodig Hem in vurige en aanhoudende gebeden; ja, dwingt hem zoals de Emmaüsgangers deden met sterke gebeden, dat Hij in uw harten komt wonen, en met genade vervullen. Het zijn de gebeden die veel geweld doen op het hart van Jezus. Al wat gij bidt in Zijn Naam, dat zal Hij doen, Joh. 16:23.

b. Bezondigt gij u met gedachten, gelijk Maria deed, let veel op uw hart waaruit de uitgangen des levens zijn, en geeft acht op hetgeen gij van God bidt; wel, komt uit een reine begeerte, met een goed oogmerk; en of er niet iets zondigs in uw gedachten aan u kleeft. Zegt: Heere! Gij verstaat al van verre mijn gedachten, Ps. 139:2. Wie zou de afdwalingen verstaan? Reinig mij van mijn verborgen afdwalingen. Houdt uw knecht ook terug van trotsheden, laat ze niet over mij heersen; dan zal ik oprecht zijn en rein van grote overtredingen. Laat de redenen mijns monds, en de overdenkingen mijns harten welbehaaglijk zijn voor Uw aangezicht, Ps. 19:13-15.

c. De dienaars op de bruiloft waren Jezus zo gehoorzaam; gij niet minder, al wat Hij ulieden gebiedt, doet dat. Wees meer aan eigen wil en eigen begeerten, eigen genegenheden verloochend; en wandelt naar de wil Gods in Zijn Woord. Beproeft gedurig daaruit welke de goede, welbehaaglijke en volmaakte wil Gods zij, Rom. 12:2.

d. Geloven de discipelen van Jezus in Hem; bidt Hem om geloofsvermeerdering: Wij geloven Heere, kom onze ongelovigheid te hulp, Mark. 9:24.

e. Openbaarde Jezus Zijn heerlijkheid; de ure komt, dat Hij Zich ook eens zal verheerlijken in u, Zijn heiligen; wanneer gij Zijn heerlijkheid die Hij bij de Vader heeft, aanschouwen zult tot in eeuwigheid. AMEN

JOHANNES 2:13,17

13 En het pascha der Joden was nabij, en Jezus ging op naar Jeruzalem.

14 En Hij vond in den tempel, die ossen en schapen en duiven verkochten, en de wisselaars daar zittende.

15 En een gesel van touwtjes gemaakt hebbende, dreef Hij hen allen uit den tempel, ook de schapen en de ossen; en het geld der wisselaars stortte Hij uit, en keerde de tafels om.

16 En Hij zeide tot degenen die de duiven verkochten: Neemt deze dingen van hier weg; maakt niet het huis Mijns Vaders tot een huis van koophandel.

17 En Zijn discipelen werden indachtig dat er geschreven is: De ijver van Uw huis heeft Mij verslonden.

VOOR invretende kankers gebruiken wijze artsen of heelmeesters scherpe messen, bijtende poeders en diepe insnijdingen in het vlees, opdat het kwaad zich niet verder door het lichaam verspreide, en de kwaal onder Gods zegen genezen worde; want het spreekwoord is waarachtig, dat zachte heelmeesters stinkende wonden maken.

A. Zo zag men het ook gebeuren in tijden van een algemeen verval; als de zonde die een inetende kanker is, een geheel volk zo bedorven had dat er bijna geen genezen aan was; dat God alsdan geestelijke heelmeesters verwekte, mannen van een ongemene wijsheid en godzaligheid, die met een grote ijver, door harde bestraffingen en bedreigingen der oordelen Gods het kwade zochten te verhelpen en het volk te genezen, schijnende als lichten in het midden van een krom en verdraaid geslacht.

a. Denkt aan de inwoners van de eerste wereld, voordat de zondvloed kwam. Er was een algemene zondenvloed op de aarde, en alle vlees had zijn weg verdorven. God verwekte die trouwe boetprediker Noach, om der mensen goddeloosheden die ten hemel stegen, met ongemene ijver te bestraffen, en ze te waarschuwen tegen het naderend verderf.

b. Welk een gruwelijke stad was Sodom! wier burgers door allerlei snoodheden het zo stinkende maakten. God zond er een rechtvaardige Lot naartoe, die daar dag en nacht zich afsloofde in vermanen, bestraffen en bedreigen. Maar tevergeefs; hij woonde aldaar als een engel in de vergadering van duivelen. De onreine lusten der Sodomieten waren niet te verhelpen dan met een gehele uitbranding door vuur en zwavel dat van de hemel regende.

c. Hoe deerlijk zag het er in Israël uit onder de regering van de goddeloze koning Achab, en zijn vrouw, die snode en godvergeten die Izébel! Gods altaren werden afgebroken, de vuile afgoden der heidenen gediend, des Heeren profeten en priesters vermoord. De goddeloosheid zat op de troon, ze zweefde door het hof, ze triomfeerde in de steden, ze overstroomde het ganse land. In zulke vervallen dagen komt de profeet Elia tevoorschijn, die grote ijvergeest. Hij ijverde met een grote ijver Gods over de vervallen godsdienst, en zei elk zijn plicht, koning en onderdaan. Al schold Achab hem uit voor een beroerder Israëls, hij vreesde de toorn des Konings niet, maar voerde hem tegemoet: Niet ik, maar gij en uws vaders huis hebben Israël beroerd, 1Kon. 18:17,18.

d. Zag het er onder het Joodse volk wel beter uit, geliefde toehoorders! in die dagen als Jezus, de meerdere Elia, onder hen kwam prediken, en als hun republiek en godsdienst

naar het einde liep? O neen! er was zulk een algemeen verval, dat de goddeloosheid tot in des Heeren heilige tempel zelfs was doorgedrongen. De snode geldgierigheid, die toch alle soorten van mensen doorboort, heeft ook de priesters van de tempel bekropen, zodat zij om vuil gewin de voorhoven van de tempel gaan verhuren aan verkopers van ossen, schapen en duiven, en aan wisselaars, en alzo de heilige plaats van de godsdienst laten ontheiligen. Jezus komt in zulk een vervallen tijd tot de tempel. Hij vermaant en bestraft de ontheiligers van Zijn huis; en kunnende met woorden niet winnen, gebruikt Hij in Zijn heilige ijver strengere en scherpere middelen; Hij drijft ze naar buiten, stort het geld der wisselaars uit en keert de tafels om. En zo wordt in dit zijn doen vervuld de profetische woord: De ijver van Uw huis heeft Mij verslonden, naar de inhoud der voorgelezen woorden.

B. De laatste maal zagen wij over de voorgaande verzen van dit teksthoofdstuk dat de Heere Jezus, door een groot wonderwerk, het water in wijn veranderde op de bruiloft te Kana in Galilea. Nu zal Johannes gaan verhalen de merkwaardige geschiedenis van de zuivering van de tempel door Jezus op het paasfeest der Joden.

Gewis! wij mogen deze gebeurtenis wel onder Jezus' wonderen tellen. De oudvader Origenes acht dit een groter wonder te wezen dan de vorige verandering van water in wijn; hoewel zijn bijgevoegde woorden, indien deze geschiedenis maar waarachtig gebeurd is, ook tevens zijn zwak geloof te kennen geven. Beter deed de oudvader Hieronymus, die deze geschiedenis gelovende, er een van de grootste wonderen van maakte die Jezus ooit deed; namelijk, dat hier een vreemd Man, Die naar het uiterlijke geen gedaante of heerlijkheid vertoonde, zulk een grote menigte van mensen overmeestert, en die zo tam en gedwee maakt, dat zij op Zijn woorden de tempel ruimen zonder dat ze een hand of vinger tegen Hem durven roeren. Jezus alleen doet hier door Zijn wonderkracht in zulk een korte tijd zulk een grote zaak, daar anders een gehele bende soldaten werk genoeg aan zou gehad hebben.

a. In het voorgaande wonderwerk toonde Jezus Zijn almacht over levenloze en ongevoelige schepselen, water in wijn veranderende. Hier toont Hij Zijn almacht over levende schepselen, ook over zulken die rede en verstand gebruiken. Hij tast de mensen in het hart, en voert het gebied over hun wilsneigingen, zodat ze beschaamd en verlegen met hun koopwaren de tempelvloer verlaten.

b. In het voorgaande wonderwerk toonde de Heiland Zijn vriendelijkheid, het gebrek aan wijn vervullende; hier toont Hij Zijn heilige ijver, dat Hij het kwade niet kan verdragen.

Mocht Jezus' heilige ijver, die wij in dit avonduur zullen beschouwen, ons tot een gedurige les en aansporing wezen om onze ijverloosheid in deze bedorven dagen wakker te maken. Dat wij niet traag worden in het benaarstigen, maar vurig van geest, dienende de Heere. Amen!

C. In deze heilige geschiedenis van de reiniging van de tempel hebben wij te verklaren:

I. Eerst, de tweeërlei aanleiding daartoe in de twee eerste verzen.

II. Daarna, de reiniging van de tempel zelf in de twee volgende verzen.

III. Eindelijk, de goedkeuring van Jezus' doen door Zijn discipelen in het laatste vers.

EERSTE DEEL

Twee dingen gaven Jezus aanleiding om Zijn tempel te reinigen: De opgang van Jezus naar Jeruzalem, en Zijn bevinding in de tempel aldaar.

A. Zijn opgang naar Jeruzalem verhaalt de heilige Johannes aldus: EN HET PASCHA DER JODEN WAS NABIJ, EN JEZUS GING OP NAAR JERUZALEM.

1. Onder deze opgang van Jezus naar Jeruzalem hebben wij niet veel bijzonders aan te merken. Zijn eerste wonderwerk te Kana in Galilea verricht hebbende, was Jezus vandaar verreisd naar Kapernaüm, een vermaarde stad van Galilea, in het voorgaande 12^{de} vers. Aldaar maar weinige dagen vertoeft hebbende, gaat Jezus op naar Jeruzalem; welk woord van opgaan de heilige schrijvers gebruikten van iemands reis en optocht uit Galilea naar Jeruzalem; niet alleen om reden dat de streek van Jeruzalem hoger dan Galilea was gelegen; maar ook omdat des Heeren tempel, waarheen de feestvierders van alle kanten op de hoge jaarfeesten heengingen, in de bovenstad van Jeruzalem op een der bergen was gelegen.

2. De reden van deze optocht naar Jeruzalem verdient enige opmerking. Zij geschiedde daarom, omdat het Pascha der Joden nabij was.

a. Door het Pascha hebben wij alhier te verstaan het feest van Pascha, dat het eerste van de drie grote jaarfeesten der Joden was; op welk feest Israël volgens Goddelijke last de gedachtenis vierde van hunner vaders uittocht en verlossing uit de slavernij der Egyptenaren. Op dit hoge jaarfeest, zowel als op de twee andere feesten, van Pinksteren en dat van de Loofhutten, moest al wat mannelijk was in Israël (uitgezonderd alleen de zieken, de gebrekkigen naar het lichaam en die de stok houden) naar Jeruzalem ter feestviering opgaan. Zodat er bij zulk een gelegenheid een onnoemelijke menigte van Joden in de heilige stad samenvloeide; waarin men dan een luisterrijk voorbeeld zag van de toevloeiing der heidenen tot het nieuwe Jeruzalem, de Evangeliekerk; ziet Jes. 60:11.

b. Dat paasfeest der Joden was nu nabij, weshalve Jezus ook, zowel als andere Israëlieten, naar Jeruzalem opgaat om hetzelfde aldaar te vieren. Want alhoewel hij onzondig was, en dus geen verzegeling van genade door het Sacrament van het Pascha nodig had, ja, alhoewel Hijzelf het Lichaam was waarop het Pascha de Joden als een voorbeeld zag, zo wilde Jezus echter Pascha houden:

En ter gehoorzaamheid aan de wet van Mozes, daar Hij door de besnijdenis als een Jood aan gehouden was.

En tot een blijk dat Hij ook de Borg was van de gelovigen van het Oude Testament, wier Sacramenten Hij gebruikende, daarmee te kennen gaf dat Hij één lichaam met hen uitmaakte.

En om de gelegenheid waar te nemen, van Zich in zulk een samenvloeiing van Joden op het feest door leer en wonderen aan gans Israël bekend te maken.

Bijzonder was hier Zijn oogmerk, om aldus gelegenheid te hebben van de tempel te reinigen, die op het paasfeest door het kopen en verkopen van paaslammeren en meer andere offeranden, boven andere tijden grotelijks ontheiligd werd.

Doet erbij, dat Jezus de feesten van Israël, en ook dit paasfeest, wilde bijwonen, ons allen tot een leerbeeld dat wij de uitwendige publieke godsdienst niet versmaden, veel minder mogen verwaarlozen.

B. Maar de naaste aanleiding die aan Jezus voorkwam om de tempel te reinigen, was Zijn bevinding in deze tempel te Jeruzalem. Het ging er zo onheilig, zo ongeregeld, ja

goddeloos toe; want HIJ VOND IN DEN TEMPEL DIE OSSEN EN SCHAPEN EN DUIVEN VERKOCHTEN, EN DE WISSELAARS DAARBIJ ZITTENDE. Wij moeten met sommigen niet menen dat dit één en dezelfde geschiedenis zou wezen met die bij Matth. 21:12, Luk. 19:45, daar wij mede kopers en verkopers en wisselaars in de tempel vinden, die door Jezus worden uitgedreven. Want hetgeen bij de andere evangelisten wordt verhaald, is geschied twee jaren daarna, als Jezus' openbare bediening ten einde liep. Maar hetgeen wij hier vinden aangetekend bij Johannes, is geschied op Jezus' eerste Pascha, kort na de aanvang van Zijn openbare bediening. Ondertussen kan wegens de gelijkheid der gevallen, het ene tot opheldering van het andere dienen.

1. De plaats daar deze ongeoorloofde koophandel werd gedreven komt allereerst in overweging, en wordt van Johannes de tempel genoemd. Door de tempel moet alhier verstaan worden dat zeer prachtige tempelgevaarte binnen de stad Jeruzalem, op Moria gebouwd, binnen hetwelk de Israëlitische godsdienst volgens het voorschrift van de wetten van Mozes door de priesters en Levieten en gans Israël moest waargenomen worden. Maar wij moeten hier met al wat nadere bepaling denken aan een zekere plaats in die tempel. Het is bekend, dat in de overdekte woning van de tempel, zo het heilige der heiligen, niemand dan de hogepriester, als het heilige, niemand dan de priesters verkeren mocht. Maar er waren nevens die overdekte woning nog verschillende voorhoven van de tempel; een voorhof der priesters, een voorhof der Israëlieten, een voorhof der vrouwen en een voorhof der heidenen. En al deze voorhoven waren mede heilige plaatsen, welke als gedeelten van de tempel werden gerekend. Of men hier nu wil verstaan het voorhof der heidenen, of liever gelijk enigen willen het voorhof van Salomo, aan de oostzijde van de Tempelberg gelegen, zal zoveel zwaarigheid niet maken; als men dat maar vasthoudt, dat de plaats daar deze snode koophandel werd gedreven, een gedeelte van Gods heilige tempel uitmaakte. Werden de verkopers in het voorhof van Salomo gevonden, men kan zeggen dat ze in de tempel verkochten; want als Jezus eens wandelde in het voorhof van Salomo, wordt Hij gezegd in de tempel gewandeld te hebben, Joh. 10:23.

2. In dit, of in een ander gedeelte van de tempel, vond Jezus die ossen en schapen en duiven verkochten, en de wisselaars daar zittende.

a. Hij treft hier dan tweeërlei soort van mensen aan in de tempel.

Hier zijn eerst verkopers van ossen, schapen en duiven. Niet dat deze mensen hier slechts van hun beroep of hantering zouden beschreven worden, zonder dat zij juist in de tempel werkelijk koophandel dreven, gelijk sommigen hebben gemeend. Want waarom zou de Heiland meer dan andere zondaars uit de tempel gedreven hebben? Behalve dat wij naderhand, als Jezus ten tweede male de tempel zuiverde, bij de verkopers ook kopers aantreffen. Bij deze verkopers van ossen, schapen en duiven, komen hier ook wisselaars die het geld verwisselden; die met enige winst voor het vreemde geld dat in Jeruzalem niet gangbaar was, andere munt gaven, in Jeruzalem gangbaar.

Ongetwijfeld zult gij denken, waartoe hier zulke verkopers en wisselaars in de tempel? Waren daartoe andere plaatsen in Jeruzalem? Maar in de tempel moesten dagelijks, en vooral op de hoge feesten, de Heere ten offer worden toegebracht ossen en schapen. Wat al duizenden paaslammeren moesten bijzonder op het paasfeest in het voorhof der priesters worden geslacht? Tot een ander soort van offeranden werden van de minder vermogenden ook duiven gekocht; gelijk wij van Maria lezen, dat zij op de dag van haar reiniging de Heere ten offer bracht een paar tortelduiven of twee jonge duiven, Luk. 2:24.

Hiertoe vergunden dan de priesters aan de verkopers van deze beesten, om aan de ingang van de tempel daarmee te koop te staan, om zo dicht bij de hand te wezen. En naardien er tot de feesten veel vreemde Joden uit allerlei werelddoorden opkwamen met vreemd geld, in Jeruzalem of Judea niet gangbaar, zo waren hier ook wisselaars, die om de vreemdelingen te helpen met enige winst, voor het vreemde geld ander gangbaar geld gaven, om daarmee te kopen of een os, of schaap of een paar duiven.

b. Deze verkopers en wisselaars vindt Jezus hier in de tempel zittende; namelijk de verkopers in de zitstoelen, de wisselaars aan de tafels, zoals wij lezen in Matth. 21:12.

Iemand zal denken, wel, was dat zulk een grote zonde?

De wet, Deut. 14:25, scheen immers deze gewoonte te begunstigen; daar aan de veraf gelegen Israëlieten wegens de moeilijkheid der eis van God wordt toegelaten hun eerstelingen, tienden en eerstgeboren vee te verkopen, en te gelde te maken, en voor dat geld wederom andere offeranden te kopen te Jeruzalem.

Was dat zo kwaad, dat de priesters zulk een goede zorg droegen voor de vreemdelingen, dat er alles op de Tempelberg te koop was, en een ieder zijn vreemd geld kon verwisselen?

Doet erbij, dat aanzien doet gedenken; en dat dus door het aanschouwen van die offerbeesten de Joden konden uitgelokt worden om een offer te kopen, en het Heeren toe te brengen.

Maar al wat men voor deze koophandel kon voorwenden, was maar een bedeksel van schande.

Deze koophandel was, ik sta het toe, op zichzelf geoorloofd; maar dat men deze hier dreef in een heilige plaats die door de godsdienst was afgezonderd, was uitermate bestraffelijk. Er waren andere plaatsen genoeg te Jeruzalem om deze koophandel te drijven; deze heilige plaats werd erdoor ontheiligd.

En behalve de ontheiliging van de tempel, kon het niet anders wezen of de aandacht van de godvruchtige tempelgangers moest door al dat geloei der ossen en geblaat der schapen, en een groot getier van kopers en verkopers, zeer verhinderd en gestoord worden; en het huis Gods, daar niet dan heilige zaken, en dat in stilheid, behoren overdacht te worden, met een onbetamelijk geluid vervuld.

Ook is het wel gelooflijk, dat er de geldgierigheid van de priesters zou hebben ondergespeeld, zodat zij om vuil gewin die plaatsen in de tempel aan de verkopers en wisselaars zullen verhuurd hebben.

TWEEDE DEEL

Wel, waren hier zoveel zonden, openbare en verborgen, en lag er in deze koophandel zulk een samenknoping van ongerechtigheden; geen wonder dat Jezus op dit gezicht van de verkopers en wisselaars in heilige ijver ontvlamt, en dat Hij dit huis Zijns Vaders zal gaan zuiveren van deze snoodheden: Hij maakt een gesel van touwtjes, en drijft ze allen de tempel uit.

Gewoonlijk wordt deze handeling van Jezus alzo opgevat, als had Hij met deze gesel van touwtjes niet alleen de ossen en schapen, maar ook de verkopers en wisselaars geslagen, en de tempel uitgezweept. Maar ik kan zulks met de zachtmoedigheid van Jezus en met de betamelijkheid niet overeen brengen; waarom ik liever geloof, dat Jezus hier gehandeld heeft overeenkomstig de natuur van mensen en beesten; dat Hij het touw

omtrent de beesten, maar de woorden van bestraffing en overtuiging omtrent de mensen zal hebben gebruikt. Aan de eerste ingang van het voorhof van de tempel ontmoet Hij de verkopers van ossen en schapen. De ossen en schapen zweept Hij met een gesel van touwtjes. Die weglappende, zo lopen de verkopers hun ossen en schapen na. Dit gedaan hebbende, treedt Jezus het voorhof dieper in, ontmoet de wisselaars, wier tafelen hij omkeert, en daarop de duivenverkopers. Omtrent het een of ander gebruikt Jezus geen slagen, maar ontzaglijke woorden die hen verbazen, zodat ze beschaamd en verlegen aanstonds heengaan.

1. Laat ons eerst het ene het andere onderscheiden bezien.

2. En dan naspeuren door welk gezag en macht Jezus dit deed.

A. Bezien wij vooraf Jezus' wijs, voorzichtig en betamelijk gedrag omtrent drieërlei soort van ontheiligers van de tempel.

1. Eerst verhaalt Johannes Jezus' gedrag omtrent de verkopers van ossen en schapen. Om de tempel, zowel van de ossen en schapen als van derzelver verkopers te zuiveren:

a. Gebruik Jezus een tot deze zaak zeer gepast en eigenaardig middel: HIJ MAAKT EEN GESEL VAN TOUWTJES. Het heeft de meeste schijn dat Hij deze gesel heeft gemaakt, of van enige touwtjes die omtrent de ossen en schapen op de grond lagen, of van een touw waarmee één van deze beesten gebonden was, dat Hij losmaakte; kun-nende Hij Die zulk een groot wonder doet, dat Hij hier de harten van zoveel mensen buigt, ook al de touwen waaraan de overige beesten gebonden waren, door Zijn Godde-lijke wonderkracht in een ogenblik hebben doen los gaan.

b. Wat doet Hij met deze gesel van touwtjes? HIJ DRIJFT ZE ALLEN UIT DEN TEM-PEL, OOK DE SCHAPEN EN DE OSSEN. Naar de aanmerking van enige taalkenners kan het woord *alle*, ook zeer gepast aan de volgende woorden verbonden worden in deze zin: Hij dreef ze alle uit de tempel, zo de schapen als de ossen. Het kan wezen, dat de verkopers van deze beesten zeer weerstrevig waren, en niet haastig genoeg het gebod van de Heiland nakwamen; waarom er Jezus de hand aan moest leggen, en met de gesel van touwtjes de ossen en schapen begon te slaan; die daarop het voorhof van de tempel uitliepen, en van de ossen en schapenverkopers welhaast gevolgd werden.

Als men het zo begrijpt, voorkomt men alle bedenkingen en zwarigheden die kunnen worden ingebracht tegen die mening, alsof Jezus ook de verkopers zelf met deze gesel zou hebben geslagen. Zwarigheden, zo gewichtig, dat ze de kerkvader Origenes al van-ouds aan de waarachtigheid van deze geschiedenis deden twijfelen. Ook sneed men zo-doende de roomse kerk de weg af, om uit dit doen van Jezus te besluiten, dat men de ketters wel met lichamelijke straffen, en zelfs met het zwaard, mag dwingen en doden, om daardoor het huis des Heeren, zoals de papisten spreken, te zuiveren.

En als men het zeggen mag, het schijnt ook niet zeer te kunnen overeen gebracht wor-den:

Noch met de betamelijkheid dat Jezus zo terstond zonder voorafgegane woorden van overtuiging en bestraffing, waarvan men vooralsnog het minste niet leest, met slagen op mensen zou zijn aangevallen, en dat in de tempel.

Noch met de aard van Jezus' Koninkrijk; dat Hij wilde dat niet met geweld, maar door de kracht van Zijn Woord en Geest zou worden voortgeplant; waarom Hij de zo voor-barige en haastige Petrus zo ernstig bestrafte, toen hij het oor van Malchus had afgesla-gen.

Noch ook met de zachtmoedige aard van Jezus, van Wie wij nergens lezen dat Hij ooit enig mens zou geslagen hebben. Ja, onder al Zijn wonderen die Hij deed, leest men nergens dat er ooit een met enige schade of letsel aan iemands lichaam is vergezeld gegaan. Ook is het mijns oordeels zeer opmerkelijk, dat wij in Matth. 21:12, daar Jezus andermaal de tempel zuivert, van geen gesel van touwtjes lezen. En de reden waarom? Omdat wij daar ook van geen ossen noch schapen lezen. Hieruit schijnt het mij des te meer toe, dat die gesel hier maar alleen omtrent die dieren van de Heiland is gebruikt geworden.

2. Jezus dan op de gezegde wijze de verkopers van ossen en schapen uit het voorhof van de tempel hebbende uitgedreven, treedt het voorhof dieper in, en komt tot de wisselaars: **EN HET GELD DER WISSELAARS STORTTE HIJ UIT, EN KEERDE DE TAFELLEN OM.** Hoe zachtmoedig Jezus was, Hij was zo tegelijk ernstig en ijverig. Weshalve Hij, kunnende niet dulden dat men het huis Gods gebruikte tot een plaats om tijdelijk gewin te zoeken, het geld der wisselaars uitstort, en hun tafels omkeert; temeer, naardien dit geld wisselen met een al te grote en geheel ongeoorloofde woeker, waardoor de naaste van het zijne wordt beroofd, gepaard ging. Zo handelde Hij hier als Mozes, die hoewel hij de zachtmoedigste der mensen was, echter als hij het volk zag zondigen, in zijn ijver de tafelen der wet in stukken brak.

3. Eindelijk komt Hij tot de duivenverkopers.

a. Die hij aldus aanspreekt: **NEEMT DEZE DINGEN VANHIER WEG.** De duiven zaten in kauwen of korven opgesloten, welke Jezus wil dat al mede uit de tempel zullen uitgedragen worden, opdat er niet het allerminste overbleef dat de tempel verontreinigde. Hiermee ons lerende, dat als er een reformatie en verbetering in de Kerk wordt ingevoerd, deze niet half of stuksgewijs, maar geheel moet geschieden, opdat niet enig klein overblijfsel van abuizen en gebreken als de kanker voorteeft, en daarna een gans bedorven werk make.

b. Jezus geeft ook reden van Zijn zeggen: **EN MAAKT NIET HET HUIS MIJNS VADERS TOT EEN HUIS VAN KOOPHANDEL.** Het was Gods huis, door Wiens bevel het was gemaakt; Die er Zich van oude dagen af zo heerlijk in had vertoond, Die er woonde onder de offeranden en lofzangen Israëls, Die er ook alleen moest gediend worden. En als Jezus dit huis Gods, Zijns Vaders huis noemt, toont Hij daarmee dat Hij Gods Zoon was; dat het diensvolgens ook Zijn huis was, en dat Hij recht had om tot Zijn tempel te komen en die te reinigen; temeer, naardien Hij als de Zoon de eer Zijns Vaders moest behartigen. Onbetamelijk was het dan, dat zulk een huis, dat alleen ten dienste van de levende God was geschikt, door koophandel, tot storing van Gods heilige dienst onteerd en ontheiligd werd.

B. Maar, zult gij nu vragen, door welk gezag en macht Jezus de ontheiligers van Gods tempel uitdreef?

1. Zijn gezag in dit geval steunde niet op enig recht der zeloten, of ijveraars, die als ze iemand zagen zondigen tegen God, Zijn heilige tempel en godsdienst, gerechtigd waren om zulkeen te slaan, en desnoods zelfs de doden; maar op dat recht, dat Hij zo even zei te hebben als Gods Zoon, Die voor de eer van Zijn Vader ijverde, en Wiens huis dit was.

2. Maar door wat macht kon Jezus dit grote werk verrichten? Hoe komt het, dat niemand Hem enige tegenstand biedt? Hoe komt het, dat zulk een grote menigte van vele verkopers en wisselaars, met schade en schande voor de ongewapende Jezus de vlucht neemt? Het is niet nodig met Hieronymus te stellen, dat er een vuur uit Jezus ijverzuchtige ogen,

en een glans van Zijn ontzaglijk aangezicht afstraalde, welke hen allen verbazende, de vlucht deed nemen. Jezus doet hier een groot wonder door Zijn Goddelijk alvermogen. Hij drijft ze allen de tempel uit, door diezelfde onweerstaanbare Goddelijke kracht, waardoor Hij Zijn vijanden in Gethsémané, als zij Hem wilde grijpen, ter aarde wierp, Joh. 18:6. Hij grijpt ze hier in het hart, en buigt hun wil, om Hem gehoorzaam te wezen. Hij bindt ze door de banden van Zijn albestuur, zodat zij geen hand en vinger tegen Hem kunnen roeren. Geen wonder! als Jezus Zijn stem verheft, dan versmelt de aarde, en beving grijpt de huichelaar aan. Als deze God opstaat, dan worden Zijn vijanden verstrooid, en Zijn haters moeten van Zijn aangezicht vlieden, Ps. 68:2.

DERDE DEEL

Deze wondendaad van Jezus vindt ook goedkeuring bij Zijn discipelen. EN ZIJN DISCIPELEN WERDEN INDACHTIG DAT ER GESCHREVEN IS: DE IJVER VAN UW HUIS HEEFT MIJ VERSLONDEN.

A. De schriftuurplaats daar de discipelen aan het denken, vinden wij in de 69^{ste} Psalm het 10^{de} vers, daar ze behelst een luisterrijke voorzegging van de Messias, die ik nu niet in het brede kan verklaren. Zoveel hier ter zake dient zeg ik nu maar:

1. Dat de ijver van Gods huis in de Messias te kennen geeft, zo Zijn allertederste liefde die Hem aandreef om de heilige dienst van Zijn Vader te bevorderen, als ook Zijn heftige haat tegen al diegenen die of door een geveinsde dienst, of door euvel daden die heilige dienst van Zijn Vader bezwalken.

2. Deze heilige ijver verslond en verteerde de Messias, gelijk het vuur de offeranden op het altaar pleegde verslinden en te verteren, (en welk verterend vuur van de ijver van de Messias een voorbeeld was) als Hij voor de eer van Zijn Vader en voor de heiligheid van Zijn Naam en huis al Zijn krachten opofferde, liet verteren, en ze daarbij inschoot.

B. En deze Godsspraak van Psalm 69 werden Zijn discipelen nu indachtig. Zij werden door de Heilige Geest herinnerd, en zij geloofden dat ze op de Messias zag; en dat ze nu aanvankelijk in dit doen van Jezus vervuld werd, als Hij hier zo ijverig bevonden werd voor de eer van Zijn vader, en Zijn krachten niet spaarde om het huis des Vaders van al deszelfs ontheiligers te reinigen. Alhoewel daarna deze Godsspraak nog krachtiger zou vervuld worden, als Zijn heilig ijvervuur met de vlammen van Gods toorn gepaard, Hem aan het kruis geheel zou verteren, als Hij de geest zou uitblazen.

ZO gaf Jezus dan in deze heilige geschiedenis van de reiniging des tempels, niet alleen een bewijs van Zijn Goddelijk alvermogen, dat Hij zo door woorden als door strengere middelen van het vee met een gesel te slaan en de tafels der wisselaars om te keren, (echter zonder gebruik van enige krijgswapenen) zulk een ontzaglijke menigte van tempelschenders uitdrijft. Maar hij gaf hiermee ook een kenmerk van Zijn messiasschap. Van de Messias was voorspeld, Mal. 3:1-3, dat Hij als de Engel des verbonds snellijk tot Zijn tempel zou komen, om de kinderen van Levi te reinigen; en wie zal bestaan als Hij verschijnt? En dat zien wij hier in Jezus vervuld. Is Hij hier als de Heere des tempels in Zijn tempel tegenwoordig, reinigt Hij deze van zondige misbruiken; wij zien er de Godsspraak van Haggai in vervuld, dat de heerlijkheid van het laatste huis, van de tempel van Zerubbabel, groter zou zijn dan de heerlijkheid van het eerste huis, de tempel van Salomo, Hagg. 2:9.

Zo zagen wij dan geliefde toehoorders, de Heiland der wereld Zijns Vaders en ook Zijn tempel, met de aanvang van Zijn openbare profetische bediening zuiveren en reinigen, door daaruit te weren al wat dat heilig huis Gods ontheiligde.

Het was nu een tijd van diep verval onder de Joden, en hun godsdienst en burgerstaat liep naar het einde. Vergelijk ik nu daarbij de toestand van Nederlands Kerk en godsdienst in deze bedorven dagen; het is waar, wij dragen de naam van Gereformeerden of Hervormden, omdat er van onze vaders al veel in de Christelijke leer en godsdienst ten goede gereformeerd en hervormd is, waardoor de Kerk gezuiverd en gereinigd is van valse leringen, afgoderij en beeldendienst, ja, van snode koophandel die men in het pausdom dreef, met aflaten en zielmissen; zodat de Kerk toen tot een huis van koophandel geworden was. Maar wij moeten niet denken dat het nu alles wel is, dat onze Kerk geheel schoon en zuiver is, en dat er niets meer zou te reformeren vallen. O neen! wij hebben nog maar als een halve en stuksgewijze reformatie gehad, en onze vaders hebben voor de kinderen nog wat overgelaten. De Luthersen behielden de beelden als boeken voor de leken, de Kerk van Engeland prelaten en bisschoppen en vele bijgelovige ceremoniën, de Kerk van Nederland ook al deze en gene gebreken. Als van de verkopers van aflaten en zielmissen zijn uitgedreven, er zijn nog al tafelen onder ons die niet geheel zijn omgekeerd, waarvan ik bij andere gelegenheden gesproken heb.

Jezus moest Zelf de hand aan het werk leggen om de tempel te zuiveren, omdat het de priesters niet wilden doen. Integendeel, die waren het, die de Joodse kerk bedorven hadden, en het voorhof voor geld verhuurden aan de verkopers en wisselaars. Hieruit leert men, waar men de oorsprong van het verval in een kerkstaat heeft te zoeken. Meestal ontstaat zulks uit ontrouwe opzieners en leraars; als die geldgierigaards worden of tafelschuimers, of om tijdelijk gewin en voordeel de Kerk Gods en haar voorrechten te koop dragen, de zaak Gods niet behartigende. O! wat schuilt er al menige Judas onder de apostelen, die Jezus en Zijn zaak veil heeft: Wat wilt gij mij geven, en ik zal Hem u overleveren? Matth. 26:15.

In tijden van groot verval van een volk verwekte God mannen die de breuk zochten te genezen, een Noach, een Lot, een Elia, een Jezus, Die als lichten schenen in het midden van een krom en verdraaid geslacht. Dat dan:

1. Overheden weten, dat kerkzuivering ook ten hunne laste ligt. Zo deden in tijden van kerkverval alle godzalige koningen in Juda en Israël. Neem nu maar koning Asa, die op de trouwe raad van Azaria wegdeed de verfoeiselen uit het ganse land van Juda en Benjamin, en uit de steden, die hij van het gebergte van Efraïm genomen had. En hij vernieuwde het altaar des Heeren, dat voor het voorhuis des Heeren was. Zelfs zijn natuurlijke kinderliefde moest hij ter ere Gods zover uitschudden, dat hij zijn afgodische moeder Maächa van de regering afzette, dat zij geen koningin ware, omdat zij een afgrijsselijke afgod in een bos gemaakt had, 2Kron. 15:8,16.

2. Dat leraars vooral hun plicht betrachten. Dat zij zich wachten voor geldgierigheid, de wortel van alle boosheid. Dat zij tijdelijke belangen en voordelen aan de kant zetten, en met een heilige ijver zijn aangedaan voor de eer Gods, om al het kwade uit de Kerk te weren en elk trouw te waarschuwen. Dat zij Paulus' navolgers zijn, die van zichzelf en van Timotheüs zijn medebroeder getuigt, 2Kor. 2:17: Wij dragen niet gelijk velen het Woord Gods te koop, maar als uit oprechtheid, maar als uit God, in de tegenwoordigheid Gods spreken wij het in Christus.

3. Maar dat gij allen geliefde toehoorders! ook uw belang neemt in de welstand van Gods Kerk.

a. Jezus is godsdienstig, en verzuimt het Pascha der Joden niet, maar gaat op naar Jeruzalem tot de tempel. Daarin moet gij Hem volgen. Komt naarstig op tot het gehoor van Gods Woord, als de poorten van onze tempels geopend worden. Jezus is ijverig van geest, de ijver van Gods huis verslindt Hem in het werk dat Hij hier op aarde had te doen. Ach! dat er meer ijver in het stuk van de godsdienst in onze dagen werd bespeurd! Dat uw harten onder de prediking van Gods Woord van ijver branden, als die der Emmaüsgangers! Luk. 24:32. Wordt het lauwe Laodicea niet gelijk, opdat gij uit Gods mond niet wordt uitgespogen, Op. 3:16.

b. Maar dat is niet genoeg; zult gij behouden en zalig worden, gij moet hier een tempel Gods worden waarin Jezus komt wonen met Zijn Geest en genade. Tot dat einde:

Wees nergens meer bezorgd voor dan dat God u bekere en uw harten zuivere en reinige, gelijk Jezus de tempel reinigde. Van nature zijt gij tegen die reiniging zo gekant; evenwel die is u hoognodig; want gij zijt onrein, en deswege walgelijk in de ogen Gods. Uw hart werpt modder en slijk van allerlei zonden op, Jes. 57:20. Houdt in het bidden gedurig en vurig aan: Was mij wel van mijn ongerechtigheid o God! En reinig mij van mijn zonden. Ziet, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen. Ontzondig mij met hysop, en ik zal er rein zijn; was mij, en ik zal witter zijn dan sneeuw. Schep in mij een rein hart o God! en vernieuw in het binnenste van mij een vaste geest, Ps. 51:4,7,9,12.

Sta naar het geloof; want het geloof reinigt het hart, Hand. 15:9. De tempel te Jeruzalem die Jezus reinigde, was een doorluchtig voorbeeld van de Kerk en van elke gelovige daarin. Gelijk God dan in die tempel woonde, en daarin van Israël gediend werd, zo moet Hij ook door het geloof in uw hart te wonen, Ef. 3:17. En gij moet Hem hier dienen in uw zielen en lichamen, als Gods tempels, zult gij hoop hebben van Hem en de hemel te dien dage.

Gij godzaligen! Tot u moet ik met Paulus zeggen: Gij zijt de tempel des levenden Gods, gelijkterwijs God gezegd heeft, Ik zal in haar wonen, en Ik zal onder haar wandelen, en Ik zal haar God zijn, en zij zullen Mijn volk zijn, 2Kor. 6:16.

1. Is dit zo, denk dan dat het ook uw plicht is nog dagelijks de tempel van uw zielen en lichamen te zuiveren, gelijk Jezus de voorbeeldige tempel zuiverde. Weet gij niet, vraagt Paulus de gelovigen, dat gij Gods tempel zijt, en dat de Geest Gods in ulieden woont? 1Kor. 3:16. O! wat is er nogal veel gebrek in u! Wat is er al in u te zuiveren! Er ligt nog zoveel blindheid op uw verstand, er zijn zoveel boze lusten en begeerlijkheden in uw wil, er is in uw hartstochten zoveel wat ongeregeld is. In uw wandel struikelt gij dagelijks in vele. Ja, wat al verborgen afdwalingen zijn in er, die u, ofschoon gij Gods tempel zijt, nog ontreinigen? In u is ook geen kracht tot reinigmaking en zuivering. Zoekt het bij de Heere, en zegt tot Hem: Heere! wie zou de afdwalingen verstaan? Reinig mij van mijn verborgen afdwalingen. Houdt uw knecht ook terug van trotsheden, laat ze niet over mij heersen; dan zal ik oprecht zijn en rein van grote overtredingen, Ps. 19:13,14.

2. Handelt zo in die reiniging gelijk Jezus handelde, als Hij de tempel reinigde.

a. Doet het niet half, hier en daar een zonde overlatende, maar geheel. Doorzoekt al de schuilhoeken van uw hart of er hier en daar enige zondige gedachte verborgen ligt. Doorzoekt uw ganse gedrag en wandel, en drijft de zonde uit, zeggende tot elk van die: Henen uit, henen uit, wat heb ik met deze afgoden te doen? Jes. 30:22. Geliefden, zeg ik met

Paulus, dewijl wij deze belofte hebben, zo laat ons onszelfen reinigen van alle besmettingen des geestes en des vlees, voleindigende onze heiligmaking in de vreze Gods, 2Kor. 7:1. En dewijl Paulus u vraagt: Weet gij niet dat ulieder lichaam en tempel is des Heiligen Geestes? Zo wil ik nu ook met diezelfde Paulus als mijn broeders en zusters bidden door de ontfermingen Gods, dat gij uw lichamen stelt tot een levende, heilige en Gode welbehaaglijke offerande, welke is u redelijke godsdienst, Rom. 12:1.

b. Nam Jezus een gesel van touwtjes als Hhij de tempel reinigde, beteugel ook uw vlees; niet gelijke monniken in het pausdom, die uit onze geschiedenis al mede hun gesel van touwen hebben gehaald, waarmee zij zichzelf in de vasten en op andere dagen geselen. Neen! kruisig zo uw vlees, door de zondige bewegingen en begeerlijkheden daarvan te doden, en van zonden afstand te doen.

c. Laat in de reiniging van uw zielen en lichamen vuur en ijver in u gevonden worden. Gelijk de ijver van Gods huis Jezus verteerde; zijt niet traag in het benaarstigen, maar zijt vurig van geest, dienende de Heere, Rom. 12:11.

Gij zult Hem in de hemel, volgens de belofte uit Op. 7:15, met al de zalige geesten God dag en nacht dienen in Zijn tempel. AMEN

JOHANNES 3:16

16 Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

NU weet ik, dat gij godvrezende zijt, en uw zoon, uw enige zoon, niet van Mij hebt onthouden. Zo riep God met een grote stem uit de hoge hemel vader Abraham toe, als hij gereed stond met het slachtnes in zijn hand om zijn eniggeboren zoon Izak te slachten, en hem Gode op te offeren, Gen. 22:12.

Gewis! indien ooit in zijn ganse leeftijd, hier gaf de heilige aartsvader Abraham het allerkrachtigste bewijs van zijn godvrezendheid; blijkbaar uit zijn liefde tot God en zijn geloof in God.

a. Welk een liefde tot God, dat Abraham zijn allerliefste pand dat hij in de wereld had, zijn enige zoon, voor God niet onthoudt, maar hem zo gewillig tot een slachtoffer overgeeft. God beveelt het hem, en aanstonds is Abraham gereed om Gods bevel te gehoorzamen. Zo groot is zijn liefde tot zijn God, dat hij liever de vaderlijke teerhartigheid geweld wil aandoen, ja, de natuurlijke vaderlijke geheel uitschudden, en met zijn eigen hand zijn zoon Izak slachten, daar de natuur, zou men zeggen, een afkeer van moet hebben, dan dat hij het gebod van God Die alles gebiedt naar Zijn welbehagen om wijze redenen, en Die van Zijn doen de mens geen antwoord verschuldigd is, zou ongehoorzaam wezen.

b. Maar dit offeren van Zijn enige zoon, tot liefde van zijn God, was ook tevens een levendig bewijs van Abrahams geloof in de beloften Gods. God had aan Abraham beloofd dat uit Izak een groot en machtig volk zou voortkomen, ook de Messias Zelf, het in het paradijs beloofde Vrouwenzaad. Nu, zulk een zoon, van wiens leven de vervulling van zulke grote beloften afhingen tot een brandoffer moettende offeren, en hem doden; zo geloofde Abraham nochtans dat God Die hem zulks geboden had, machtig was zijn zoon Izak uit de doden te verwekken, en hem tot een erfgenaam van die grote beloften te maken. Want aldus verklaart Paulus deze heilige geschiedenis in Hebr. 11:17-19: Door het geloof heeft Abraham, als hij verzocht werd, Izak geofferd; en hij die de belofte ontvangen had, heeft zijn eniggeboren zoon geofferd, tot dewelke gezegd was, in Izak zal u het Zaad genoemd worden, overwegende dat God machtig was hem ook uit de doden te verwekken. Waaruit hij hem ook bij gelijkenis wedergekregeen heeft.

Hier was het, zo ik meen, dat God Abrahams verlangen vervulde om de dag van Christus te zien, waarvan de Zaligmaker gewag maakt, Joh. 8:56: Abraham uw vader heeft met verheuging verlangd, dat hij Mijn dag zien zou; en hij heeft hem gezien, en is verblijd geweest. Te weten, hier ziet hij de dag van Christus, in schilderij en voorbeeld, met ogen van geloof.

1. Niet alzo, dat Abraham in de offerande van zijn eniggeboren zoon Izak zou gezien hebben het rantsoenoffer van de eniggeboren Zone Gods, gelijk men doorgaans meent; want Izak werd in die offerande niet gedood, maar door Gods wonderlijk bestel in het leven gespaard.

2. Maar alzo, dat hij ziende hoe zijn zoon Izak van de dood verlost werd door die ram, met zijn hoornen in de doornstruiken verward, en in Izaks plaats geslacht; daarin als in een schilderij een voorbeeld zag hoe de Christus, het Lam Gods, om de zonde der wereld weg te nemen in een smartelijk lijden en onder de handen van goddelozen als stekelige doornen en een verwarde struik des wouds, (zoals ze genoemd worden in Jes. 9:17) zou worden verward, en daarop geslacht in de plaats der uitverkorenen. Om die, evenals Izak, door deze slachting van het Lam Gods verlossen van de dood en het eeuwig verderf. Alzo zag Abraham in dit wondergeval de dag van Christus.

Maar daar ik nu heen wilde, hoe groot ook mag wezen Abrahams liefde tot God, door aan Hem zulk gewillig overgeven zijn enige zoon Izak; nog oneindig groter is de liefde Gods tot de uitverkoren wereld, door daaraan zo genadig te schenken Zijn eniggeboren Zoon. Maakt hierin eens een vergelijking:

a. Ziet gij op de gevers; Abraham was een zoon aan God verschuldigd, Die recht had hem te eisen en hem zulk een offer te gebieden; maar God gaf Zijn Zoon uit een ten enen male onverschuldigde menslievendheid.

b. Ziet gij op de gaven; Abraham geeft, het is waar, zijn allerliefste pand, zijn eniggeboren zoon; echter maar een schepsel Gods, een bloot mens. Maar God geeft zulk een eniggeboren Zoon, Die de waarachtige God Zelf is, de eeuwige Zoon van de eeuwige Vader, het Afschijnsel Zijner heerlijkheid en het uitgedrukte Beeld van Zijn Zelfstandigheid.

c. Ziet gij op de einden van ieders gaven; Abraham geeft een zoon, niet uit enige liefde tot de mensen om iemand van hen door deszelfs dood te verlossen; maar plichtshalve, en tot een blijk van schuldige gehoorzaamheid aan Gods bevel. Maar God geeft Zijn Zoon, opdat deszelfs dood de uitverkoren wereld zou nuttig en voordelig wezen.

Ziedaar aandachtigen! het een en ander wordt in mijn afgelezen tekst als in een klein bundeltje vervat, waarin de grootheid der liefde Gods in het geven van Zijn Zoon zo breed wordt uitgemeten. WANT ALZO LIEF HEEFT GOD DE WERELD GEHAD, DAT HIJ ZIJN ENIGGEBOREN ZOON GEGEVEN HEEFT, OPDAT EEN IEGELIJK DIE IN HEM GELOOFT, NIET VERDERVE, MAAR HET EEUWIGE LEVEN HEBBE. Hier kan nu een kind van God die taal Gods tot Abraham bij omkering met enige verandering gebruiken, en zeggen: Nu weet ik ook dat God mij liefheeft, omdat Hij Zijn Zoon, Zijn enige Zoon van mij niet heeft onthouden.

De Zaligmaker Jezus, in het voorgaande van dit teksthooftstuk met Nikodemus, een mens uit de farizeeën, een overste der Joden, en een leraar in Israël, gehandeld hebbende over de noodzakelijkheid en aard der wedergeboorte, door welke men moet ingaan in het Koninkrijk Gods, was van vers 13 overgegaan om Nikodemus ook een uitvoerig bericht te geven van het ganse verlossingswerk, zoals het door Hem, daartoe in het vlees verschenen, naar het eeuwig voornemen Gods zou worden uitgevoerd.

a. Hij beschrijft de Persoon van de Verlosser, van Deszelfs voortreffelijkheid, vers 13: En niemand is opgevaren in den hemel, dan Die uit den hemel nedergekomen is, namelijk de Zoon des mensen, Die in den hemel is.

b. Het hoofdwerk der verlossing is Jezus' verhoging aan het kruis, door de oprichting van de koperen slang afgebeeld, vers 14: Gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, alzo moet de Zoon des mensen verhoogd worden.

c. De heerlijke vrucht van die verlossing is de bevrijding van alle kwaad, en de mededeling van het hoogste goed aan elke gelovige, zonder onderscheid van Jood of heiden,

vers 15: Opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

d. Nu klimt de Zaligmaker op tot de eerste bronader van het verlossingswerk. Het is de ongehouden liefde des Vaders tot de zaligheid van de uitverkoren wereld. Een liefde, in haar onbegrijpelijke grootheid, die al de kennis te boven gaat, hier voorgesteld: Want *alzo* lief heeft God, enzovoort.

Gans dierbare woorden! Luther mocht ze boven andere woorden in de Heilige Schriften zeer kostelijk en troostrijk schatten; een Augustinus ervan zeggen dat niet haar getal, maar haar gewicht moet overwogen worden. Hier is een liefde des Vaders, buiten en tegen verdiensten, tot een wereld die van nature in het boze ligt. O wonderliefde! O onbegrijpelijke goedheid! Hier is een eeuwigdurende liefde, die zich uitstrekt tot in het eeuwige leven.

In de voorgelezen woorden zal ik ordenshalve, om ze het klaarste te bevatten, zo te werk gaan:

I. Dat ik eerst de voornamen inhoud der woorden zelf zal openen.

II. Dan in het een en ander aantonen de grootheid van Gods liefde, welke alhier aangewezen wordt door het woordje *alzo*, *alzo* lief heeft God de wereld gehad, en vervolgens.

Waarna ik kort de tekst in verband zal zetten met het voorgaande, door het redengevend woordje *want*. Want *alzo* lief, en wat daar meer volgt.

EERSTE DEEL

De voornamen inhoud der woorden behelst:

A. Eerst, Gods liefde in het gemeen. God heeft de wereld liefgehad.

B. Daarna, de bijzondere daad waarin God die liefde betoond heeft. Dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft.

C. Eindelijk, het einde waartoe. Opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

A. Zo eertijds David roemde op de liefde van Jonathan, als van een koningszoon; nog oneindig meer reden van nederig roemen is hier. Hier is een liefde van de Koning aller koningen: GOD HEEFT DE WERELD LIEFGEHAD.

1. Door God verstaat hier de Heiland:

a. Zijn hemelse Vader, van Wie Hij Zich aanstonds zal onderscheiden door de Naam van deszelfs eniggeboren Zoon. Zonder dat men nochtans daaruit zou kunnen besluiten dat deze eniggeboren Zoon des Vaders geen God zou wezen; alzomin als men uit die plaats dat deze Zoon wordt genoemd, als 1Tim. 3:16: God is geopenbaard in het vlees, en elders meer zou kunnen besluiten dat de Vader geen God zou wezen.

b. Het heeft zijn bijzondere reden ook, waarom Jezus hier liever het woord God dan Vader gebruikt; namelijk om daardoor het denkbeeld der liefde Gods, welke Hij wilde aanprijzen, des te groter te maken. Want niets was onbegrijpelijker dan dat de hoge God Zelf, Die geen ding tot vermeerdering van Zijn gelukzaligheid nodig heeft, Zich tot zulk een grote liefde jegens de verdorven wereld heeft willen vernederen.

Deze God en Vader van Zijn eniggeboren Zoon, Die de Liefde Zelf is, volgens 1Joh. 4:8, heeft Zijn algenoegzaamheid in liefde tot de mensen willen bewijzen aan vloekwaardige zondaren; want:

2. Hij heeft de wereld liefgehad.

a. Het voorwerp van deze hartelijke liefde des Vaders wordt de wereld genoemd. Waar door wij hier met de voorstanders der algemene genade Gods niet verstaan alle mensen in de wereld, hoofd voor hoofd, maar alleen de menigte der uitverkorenen uit de wereld, zo uit Joden als uit heidenen; welk God van alle eeuwigheid verordineerd heeft om deze door het geloof in Christus zalig te maken; en ze diensvolgens ook dadelijk en werkelijk in de tijd Zijn liefde deelachtig te maken.

Dat het woord *wereld* voor de uitverkorenen Gods, dan eens uit Joden, dan eens uit heidenen, dan eens uit Joden en heidenen tezamen, in vele plaatsen van des Heeren Woord wordt genomen, kan ik nu niet in het brede betogen, om niet buiten mijn tekst uit te weiden en in een theologische stof buiten mijn oogmerk te vervallen. Laat ons maar een plaats die de minste bedenking of bestrijding onderworpen is, bijhalen, Joh. 6:33, daar de Heiland zegt: Het brood Gods is Hij, Die uit den hemel nederdaalt, en Die der wereld het leven geeft. Nu wordt immers het leven niet gegeven aan alle mensen in de wereld, maar alleen aan de uitverkorenen uit de wereld; gelijk Zich Jezus Zelf alzo in het vervolg verklaart, de gelovigen, die van dit Brood des levens heten, die Christus' vlees eten en Zijn bloed drinken, vers 40,47,51,58. Gelijk er ook wijze redenen kunnen gegeven worden waarom de uitverkorenen uit Joden en heidenen de wereld genoemd worden. Vooreerst, kunnen zij die uit de wereld zijn uitverkorenen, de wereld genoemd worden, eveneens als Israël dikwijls voor de uitverkorenen uit Israël, en de heidenen voor de uitverkorenen uit de heidenen gesteld worden, Jes. 42:6, 49:3. Om reden, dat zij zijn uitverkorenen uit die ganse wereld die voor God verdoemelijk is, Rom. 3:19; en tot welke wereld zij van nature mede behoren. Ten andere, is er in die benaming *de wereld* de toespeling op de belofte aan Abraham gedaan, dat hij een vader van vele volkeren zou zijn, en dat in zijn Zaad alle geslachten der aarde zouden gezegend worden. Deze belofte nu verklaart Paulus zo, Rom. 4:9 en vervolgens, dat hij derzelver hoofdsom de erfenis der wereld noemt, en Abraham een erfgenaam de wereld, en een vader van allen die geloven, zo die in de voorhuid zijn als die in de besnijdenis zijn, zovelen er wandelen in de voetstappen van zijn geloof. Met een woord, de wereld is dan de erfenis van Abraham, of de algemeenheid der uitverkorenen uit Joden en heidenen, welker vader hij is. Dat nu in mijn tekst het woord wereld alleen van de menigte der uitverkorenen uit de wereld moet verstaan worden, blijkt:

Vooreerst, uit Gods liefde tot deze wereld; welke liefde geen andere kan zijn dan die tot de zaligheid der geliefde voorwerpen ook krachtig is. Want Gods liefde is geen krachteloze menselijke hartstocht, maar een krachtige wil dat het Zijn schepselen welgaat. Of zal God in Zijn liefhebben Zijn oogmerk niet bereiken? Ja! lieft God nu alle mensen hoofd voor hoofd de zaligheid, dan mist Hij Zijn oogmerk ten aanzien van de meeste mensen die verloren gaan. Welk een ongerijmdheid!

Nog meer, het blijkt uit de volgende verzen van ons tekstvers, daar het woord wereld in die nauwe zin als gezegd is genomen wordt, opdat de wereld door Hem zou behouden worden; dat immers van de minste mensen waarachtig is. Ook worden tegen die wereld die behouden zou worden en niet veroordeeld zou worden, andere mensen overgesteld,

die van deze wereld onderscheiden worden; en van deze gezegd, maar die niet gelooft, die is alrede veroordeeld.

Ook komt het met het bijzonder doelwit van Jezus, om het vooroordeel van Nikodemus weg te nemen, het allerbeste overeen hier door de wereld de menigte der uitverkorenen uit de wereld te verstaan. Nikodemus, een mens uit de farizeeën, was in dat vooroordeel met andere Joden, dat zij alleen de beminden Gods van eeuwigheid waren, en met Gods liefde bevoorrecht boven de volkeren van de wereld, (zoals zij de heidenen plegen te noemen). Maar Jezus onderricht hem hier dat de liefde Gods zich uitstrekt tot de wereld, tot de heidenen zowel als tot de Joden, zovelen er daaronder Gods uitverkorenen waren.

b. Zodanige wereld nu heeft God liefgehad.

Door de liefde Gods omtrent de uitverkoren wereld verstaan wij die onbegrijpelijke goedheid Gods, welke tot doel heeft de ellendige en verdoemeniswaardige zondaar tot Zijn gemeenschap te brengen. Een liefde Gods, die onderscheiden kan worden in een voorgaande en de volgende liefde; of anders, in een liefde van wel willen en een liefde van welbehagen. De eerste baant de weg tot het tweede. De eerste vindt de uitverkoren wereld onwaardig tot de liefde Gods, en maakt haar beminnenswaardig. De tweede heeft haar welbehagen in de uitverkorenen, welke zij reeds beminnenswaardig heeft gemaakt. Niet van de laatste liefde, (want die volgt eerst op het geloof) maar van de eerste wordt alhier gesproken. Het is de liefde daar Jezus' geliefde discipel van spreekt, 1Joh. 4:10: Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons heeft liefgehad. Een liefde Gods die al van eeuwigheid tot de uitverkoren wereld uitgaat. Een liefde waardoor Hij Zich enigen uit het te vallen of gevallen mensdom heeft willen ontfermen, buiten alle opzicht op iets deugdzaams dat hij in de mens overzien heeft; maar uit vrije gunst, naar het enkel welbehagen van Zijn wil, Ef. 1:3,4. En dat maakt de liefde Gods des te groter en onbegrijpelijker. Uit kracht van welke liefde Hij ook de uitverkorenen heeft gepredestineerd en voorgeschikt tot het middel der zaligheid, het geloof in de eniggeboren Zoon Gods, om niet te verderven, maar het eeuwige leven te hebben; gelijk dit laatste ons aanstonds als een gewrocht van Gods liefde zal voorkomen. Hier geldt die taal van Paulus, Ef. 2:4,5: Maar God, Die rijk is in barmhartigheid, door Zijn grote liefde waarmede Hij ons heeft liefgehad; ook toen wij dood waren door de misdaden, heeft ons levend gemaakt met Christus. Uit genade zijt gij zalig te worden.

B. De bijzondere daad nu, daar God die liefde door betoond heeft, laat de Zaligmaker volgen en is hierin gelegen: **DAT HIJ ZIJN ENIGGEBOREN ZOON GEGEVEN HEEFT.**

1. Het gadeloos geschenk dat God de Vader gaf, komt hier voor onder de Naam van Zijn eniggeboren Zoon.

a. Het was de Joodse kerk al vanouds niet onbekend, dat God een Zoon had, in Wiens opzicht Hij de Naam van Vader droeg, en dat die Zoon zou zijn de Messias. Zo zei de Heere van dat Zaad Davids dat uit zijn lendenen zou voortkomen, 2Sam. 7:14: Ik zal Hem tot een Vader zijn, en Hij zal Mij tot een Zoon zijn. Dat nu de Tweede Persoon in het aanbeddelyk drie-enig Wezen Gods Zoon genoemd wordt, uit hoofde van Zijn onbegrijpelijke geboorte uit de Vader, zulks wordt bij de verklaring der geloofsartikelen op zijn tijd uitvoeriger aangetoond. Alleen merk ik aan, dat Hij de Zone Gods al was voor Zijn menswording, ja zelfs van eeuwigheid, want Hij was Gods Zoon al toen Hij gegeven werd; dat ook zeggen wil, gelijk wij terstond zullen zien, toen Hij van eeuwigheid is afgezonderd tot de Middelaarde der uitverkorenen.

b. Thans noemt Hij Zich Gods eniggeboren Zoon.

Een benaming welke Hem uitbazuint als de Zoon Gods in volle kracht. Een Zoon, door een eeuwige, eigenlijke en natuurlijke geboorte bij de Vader; hoewel voor het verstand van alle mensen onbegrijpelijk. Een Zoon, Die Gods eigen Zoon, zoals Hem Paulus noemt in Rom. 8:32, op zulk een wijze is, dat God nooit zo tot iemand van de engelen heeft kunnen zeggen: Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegenereerd, Hebr. 1:5. Een eniggeboren Zoon, Die in de schoot des Vaders is, Joh. 1:18, en het geen roof behoefde te achten Zijn Vader evengelijk te wezen, Fil. 2:6.

Het heeft ook zijn bijzondere reden dat Jezus Zich hier de eniggeboren Zoon Gods noemt. In de even voorgaande verzen had Hij Zich een Zoon des mensen genoemd, tot een bewijs van Zijn nederigheid. Hier nu Gods eniggeboren Zoon, niet alleen om Nikodemus hoge gedachten in te prenten van Zijn gadeloze voortreffelijkheid, maar ook om hem de grootheid van Gods liefde te begrijpen te geven; want eniggeboren zonen zijn de allerliefste panden der ouders.

2. Noemde Jezus Zich eens als Hij tot de Samaritaanse vrouw sprak een Gave Gods; als zulk een Gave Gods draagt Hij Zich ook aan Nikodemus voor: God heeft Zijn eniggeboren Zoon gegeven. Ziedaar, als God een geschenk zal doen aan de wereld, Hij geeft niet minder dan Zijn eigen Zoon, Zijn eniggeboren Zoon.

a. Dit woord *geven* wijst aan, dat het een vrije gift, een zuiver geschenk is; een onverdiende en onverschuldigde genadegave. Dit geven van Gods Zoon is nu tragsgewijze geschied.

De Vader heeft Zijn Zoon gegeven, al aanvankelijk als Hij Hem in de eeuwige vrede raad verklaarde, en Hem zo afzonderde tot een Middelaar der uitverkorenen, waarop de Zoon zag in Spr. 8:23, zeggende: Ik ben van eeuwigheid af gezalfd geweest, van de aanvang, van de oudheden der aarde aan.

De Vader heeft Zijn Zoon gegeven, als Hij Hem dadelijk bij Zijn menswording in de wereld zond; waarom ook dit geven in het volgende vers nader zal verklaard worden door zenden in de wereld. En zo wordt dit geven aan Zijn geboorte verbonden, Jes. 9:5: Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven.

De Vader heeft Zijn Zoon gegeven, als Hij Hem bij Zijn Doop in de Jordaan voor Zijn geliefde Zoon zo openlijk verklaarde, Matth. 4:17, en daarop uitzond om Zijn middeelaarsambten hier op aarde waar te nemen.

Met nadruk gaf de Vader deze Zoon, als Hij Hem in de dood overgaf tot een offerande voor de zonden van de uitverkoren wereld. Zo werden de offeranden doorgaans gaven genoemd; en zo noemde Jezus ook de offerande van Zijn volmaakte gehoorzaamheid, Joh. 6:51: Het brood dat Ik geven zal, is Mijn vlees, hetwelk Ik geven zal voor het leven der wereld. Niet dat de Vader Zijn Zoon tegen Zijn wil en dank gaf; want de Vader gaf Zijn Zoon zo niet, of de Zoon gaf Zich ook zichzelf gewillig in de dood over. Een geven, dat men, hoewel het nog aanstaande was als Jezus tot Nikodemus sprak, al hier echter mede moet insluiten, dewijl Jezus door Zijn overgave in de dood voor de uitverkoren wereld eerst recht nuttig en profijtelijk werd.

b. Hoe nu des Vaders liefde tot de wereld is gebleken uit het geven van Zijn eniggeboren Zoon, zullen wij dan zien als wij eerst nog kort zullen overwogen hebben:

C. Het grote einde des Vaders in het geven van Zijn Zoon. OPDAT EEN IEGELIJK DIE IN HEM GELOOFT, NIET VERDERVE, MAAR HET EEUWIGE LEVEN HEBBE.

1. Wat eerst de zaak zelf die ons hier wordt voorgesteld belangt:

a. De deelgenoten van die eniggeboren Zoon, aangemerkt als een Gave Gods, worden hier zeer nadrukkelijk omschreven. Het is een iegelijk die in Hem gelooft.

Wij zouden te lang vallen als wij hier van de natuur van het ware zaligmakend of heilvattend geloof wilden spreken. Ik merk maar aan, voor zoveel hier ter zake is dienende, dat het geloven in de eniggeboren Zoon Gods, Die zo-even als een Gave Gods en vrije genadegift was voorgedragen, hier inkomt als een aannemen van die Eniggeborene, aangemerkt als zulk een Gave. Waarlijk! het geloven is een aannemen van hetgeen God geschonken heeft, volgens Joh. 1:12: Zovelen de Zoon aangenomen hebben, die heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven. Gevolglijk, dan gelooft men in die Eniggeborene, als men met overtuiging ziet dat men van nature buiten die eniggeboren Zoon is, en Hem als een Gave Gods mist. Daarop Hem, als een dierbare Gave des Vaders en genadegeschenk begint hoog te schatten. Tot Hem de toevlucht neemt, als de enige Oorzaak van zaligheid, en met verzaking van alles buiten Hem, Hem alleen en geheel aannemen, om met zulk een allervoortreffelijkste Gave en Geschenk des Vaders geestelijk verrijkt te worden. Dit is het kussen van de Zoon, in de tweede Psalm vers 12, dat met de zaligheid verknocht is: Welgelukzalig zijn allen, die met vertrouwen tot Hem de toevlucht nemen.

Nadrukkelijk is ook het woordje een iegelijk, een iegelijk die in Hem gelooft; om Nikodemus te verstaan te geven dat nu der Joden voorrecht boven de heidenen ophield. Een iegelijk die tot de wereld der uitverkorenen behoort, en in welke God ook zeker, als de tijd der minne daar is, het geloof in Zijn eniggeboren Zoon werkt, also dit genadewerk niet afhangt van des mensen onverschillige wil; want die God verkiest tot de zaligheid, verkiest Hij ook tot het geloof, het middel der zaligheid. Een iegelijk, van welke natie, van welke staat in de wereld, van wat jaren hij is, een iegelijk die in Hem gelooft.

b. Groot is zijn geluk: Hij zal niet verderven, maar het eeuwige leven hebben.

Hij zal van het kwade verlost worden; niet verderven of verloren worden hier tijdelijk, zijnde noch aardse tegenheden, noch dood, geen verderf voor hem, maar voorbereiding en overgang in de onverderfelijke heerlijkheid. En nog minder zal hem overkomen de eeuwige verdoemenis, dat verderf van ziel en lichaam in de hel, Matth. 10:28; maar omdat de eniggeboren Zone Gods voor hem in de dood is overgegeven, zal hij behouden worden van de toekomstige toorn, 1Thess. 1:10.

Op zulk een volkomen verlossing volgt ook een volkomen zaligheid: Maar hij zal het eeuwige leven hebben.

De ware gelukzaligheid die Jezus voor de Zijnen verworven heeft, en hun door Zijn Geest mededeelt, gelijk ze in de wedergeboorte begint, in de heiligmaking voortgezet en in de verheerlijking wordt voltooid, wordt in de Heilige Schrift een leven genoemd, en om de hoop der ongestoorde duurzaamheid daarvan des te vaster te maken, een eeuwig leven.

Die nu in de eniggeboren Zone Gods gelooft, welke Zoon door Zijn volmaakte gehoorzaamheid aan de wet dit eeuwige leven heeft verdiend, die heeft het hier reeds in beginselen, en is in hope zalig geworden, en hij zal het volmaakt in de hemel hebben; want die in de Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven, Joh. 3:36.

2. En dit voortreffelijk geluk van een ieder die in de eniggeboren Zone Gods gelooft, stelt Jezus hier voor als het grote einde en doelwit, waartoe de Vader de wereld liefhad, en daaraan Zijn Zoon gaf. OPDAT zegt hij, een iegelijk die, enz. Hoor maar hoe

Johannes dit opgeeft, als het einde van Gods liefde tot het uitverkoren mensdom, 1Joh. 4:9. Hierin, zegt hij, is de liefde Gods jegens ons geopenbaard, dat God Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft in de wereld, opdat wij zouden leven door Hem. En Paulus niet minder, Rom. 8:32: Die ons Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven; hoe zou Hij ons ook met Hem, die Zoon, niet alle dingen schenken?

TWEEDE DEEL

Nog kort moest ik uw aandacht vertonen de onbegrijpelijke grootheid der liefde Gods die uit de geopende tekstwoorden nu allerwege doorstraalt, en welke grote liefde door het woordje ALZO wordt aangewezen: Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

Kom, zetten wij er ons eens bij neer, en gaan wij de verklaarde woorden met aandacht na. Elk woord van mijn tekst ademt een eindeloos gewicht van de liefde Gods, die onze tong moet doen stamelen, ons verstand bedwelmen, de aarde verbazen, de hemel verzetten en de engelen verwonderen.

A. Ziet gij op de Persoon Die de wereld liefheeft, het is de algenoegzame en volzalige God, Die de wereld niet van node heeft en niemands schuldenaar is. Indien een heer, een vorst, een koning of monarch ons liefhad, het was wat groots. Maar oneindig groter is het van God geliefd te worden, de Heere der heren, de God der goden, Die de duizenden engelen tot Zijn dienaren heeft. Ziet, alzo lief heeft God de wereld gehad.

B. Ziet gij op het voorwerp dat Hij liefheeft. Het is geen engel, geen Adam in de staat der rechtheid; maar een wereld, niet alleen stof en aarde, als een bloem des velds, als een damp verdwijnende; maar zondig stof, verdorven aarde. Beminde Jakob zijn Rachel, het was om haar schoonheid. Een Othniël een Ascha, het was om haar rijkdom; zocht de evangelische koopman de parel, het was om haar waardij. Maar God bemint een wereld, van nature zondig, goddeloos, onheilig; een wereld zo diep in het boze, zo verdorven, zo helwaardig; een wereld van Joden en heidenen, die naar God niet zochten en niet vraagden. O! wat moet een kind van God zich hier niet bukken met Mefiboseth: Wie ben ik Heere, dat Gij naar zulk een dode hond hebt willen omzien? 2Sam. 9:8. Ziet, alzo lief heeft God de wereld gehad.

C. Ziet gij op Gods liefde zelf, het is een eeuwige, een allersterkste, een allerbestendigste liefde, met zoveel rommelende ingewanden van ontferming. Bij die vlammen des Heeren zijn onze liefdewerkingen kleine vonken. Hier zal geen liefde van David en Jonathan, van Thesus, van Pylades of Orestes in vergelijking kunnen komen. Geen wateren zullen deze liefde kunnen uitblussen; al gaf iemand al het goed van zijn huis voor deze liefde, men zou hem ten enenmale verwachten, Hoogl. 8:7. Ziet, alzo lief heeft God de wereld gehad.

D. Ziet gij op het gadeloos geschenk dat God geeft:

1. Het is een eniggeboren Zoon. O! het allergrootste Geschenk dat in hemel of aarde was. Geen engel of mens, maar een Zoon Gods. Geen aangenomen zoon, maar Zijn natuurlijke Zoon. Geen geschapen zoon, maar een geboren Zoon. Niet een uit vele zonen, maar Zijn eniggeboren Zoon. Het was al veel dat de oversten oudtijds tot het maken van de tabernakel brachten sardonystenen en vulstenen en specerijen, Ex. 35. Nooit

heeft mij iemand in weldadigheid overtroffen, was de gewone spreuk van Alexander de Grote; en hij gaf eens aan een arm en ellendig mens die hem op de weg ontmoette, dertig talenten, naar onze munt tienduizend kronen, zeggende tot zijn hofstoet die zulks al te kwistig oordeelde: Ik zie niet op de verdiensten of op de behoefte van deze mens, maar op mijn eigen grootmachtigheid. Het was nog veel meer, dat de koning Ahasveros aan Esther aanbood zijn halve koninkrijk. Zeker! naar de grootheid van de gever moet ook het geschenk groot wezen. En daarom, als de grote God aan de wereld een geschenk zal doen, Hij geeft niet minder dan Zijn tedere geliefde en eniggeboren Zoon; een Zoon, Die Eén is met de Vader, Joh. 10:30. En zo schenkt Hij tevens ook Zichzelf, en alle dingen die Zoon. O wonderlijke liefde! Ziet, alzo lief heeft God de wereld gehad.

2. Nog dierbaarder wordt dit geschenk, als wij letten op de wijze van verkrijging. Het is een geven:

a. Een genadig schenken. Abraham gaf zijn eniggeboren Izak zo gewillig tot liefde van God over; nochtans gaf hij niets dan hetgeen God toebehoorde, Die Izak het leven had geschonken. Maar God geeft Zijn Eniggeborene, geheel onverdiend en onverschuldigd.

b. Nog klimt de liefde Gods; hij geeft hem in de dood over. Vaders! moeders! die de tedere natuurliefde tot uw kinderen kent en gevoelt, kunt gij wel zulk een liefde omtrent iemand onder de mensen begrijpen, dat gij er uw allerliefste pand, uw eigen kind, uw eniggeboren zoon voor in de dood zoudt overgegeven? Hagar kan haar Ismaël niet zien sterven; maar alzo lief heeft God de wereld, dat Hij er Zijn geliefde en eniggeboren Zoon voor overgeeft in de allersmartelijkste en allerschandelijkste dood des kruises.

E. Ziet gij eindelijk op het einde van des Vaders liefde, in dit geven van Zijn eniggeboren Zoon. Het is, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

1. O! welk een grote liefde; van de welverdiende doodstraf, van de hel en het verderf verlost te worden, en in plaats van het verderf, met een leven, en wel een eeuwig leven beschonken te worden! Met welk een blijdschap zal een die ter dood gevangen zit, zijn pardon en vrijlating niet aanhoren?

2. En ziet, zo wijd is deze wonderliefde uitgebreid, dat ze is voor een iegelijk die maar gelooft. Hetzij uit de wereld der Joden, hetzij uit de wereld der heidenen, hetzij een allerkwaadaardigste rebel, een allerbitterste vijand en hater Gods, indien hij maar door Gods Geest tot het geloof in Gods eniggeboren Zoon wordt bewrocht. Ziedaar, de Koning van hemel en aarde biedt Zich aan om met Zijn Zoon hem alle dingen te schenken. Gelooft, en gij zult zalig worden. Hier is dan een grote liefde des Vaders, een liefde die alle kennis te boven gaat, Ef. 2:4, 3:19.

En zo schakelt Jezus deze woorden aan de voorgaande, door het redengevende woord WANT; want alzo lief, enzovoorts; en Hij neemt daarmee het vooroordeel van Nikodemus weg. Deze, als een farizeeër, meende dat de Joden dat geliefde volk Gods waren, voor hetwelk alleen de Messias was. Zijn gedachten liepen ook op een aards koninkrijk. Maar Jezus, hem tevoren onderwezen hebbende dat de Messias moest verhoogd worden aan het kruis, gelijkerwijs Mozes de slang in de woestijn had verhoogd, geeft Hem nu duidelijk bericht van de reden van die verhoging; omdat zulks vloeide uit de liefde Gods tot de zaligheid van de uitverkoren wereld. God zou die liefde niet kunnen uitoefenen, indien Hij de Messias, Zijn eniggeboren Zoon, niet gaf om aan het kruis verhoogd te worden, en dat voor een iegelijk die in die eniggeboren Zoon gelooft, hetzij Jood, hetzij heiden. Want alzo lief heeft God, enzovoort.

ZIEDAAR dan aandachtige toehoorders, Gods alles overklimmende mensenliefde.

1. Hij heeft een wereld lief, van nature verdorven en doemwaardig.

2. Deze liefst Hij ongehouden en vrijwillig.

3. Hij heeft ze also lief, dat Hij deze Zijn eniggeboren Zoon geeft.

4. Eindelijk, also lief, dat gelijk Hij ze ter zaligheid van eeuwigheid heeft uitverkoren, ook in de tijd schenkt het middel van zaligheid, het geloof in Zijn eniggeboren Zoon.

Ach! waren er niet vele zulken die zich ongegrond met deze liefde vleien!

Hoe schandelijk wordt deze heilige liefde Gods van vele mensen ontheiligd, alsof de liefde Gods algemeen was, en gaande over elk mens in de wereld. Men scheurt de verwerving en toeëigening der zaligheid van elkaar. Deze spreuk, also lief heeft God de wereld gehad, is bij velen zulk een algemene troostspreuk geworden, dat duizenden met deze spreuk in hun mond ter helle varen. Zegt gij, wel, ik ben immers in de wereld, en ik maak er een gedeelte van uit, en gevolglijk heeft God mij lief. Maar wij hebben getoond, dat het woord *wereld* geen enerlei zin heeft in Gods Woord, en dat die wereld die God liefheeft geen andere is dan de wereld of menigte van uitverkoren en gelovige mensen. Of ik sta het toe, ja waarlijk! zondaar, gij behoort tot de wereld. Maar ik bid u om het gevaar van uw arme de ziel, onderzoekt uzelf eens, tot welke wereld gij behoort. Er is niet alleen een wereld der gelovigen, maar ook een wereld der ongelovigen. Er is een wereld die in het boze ligt, 1Joh. 5:19. Er is een wereld die met haar begeerlijkheid voorbijgaat, 1Joh. 2:17. Indien gij nu tot zulk een wereld behoort, en gij had u tot de wereld gerekend die God liefheeft; hoe zoudt gij uzelf te laat bedrogen vinden, en uw zelfbedrog in de hel voor eeuwig beklagen?

Maar wilt gij vragen in goede ernst en bekommering over uw zielsbehoud, waaraan kan ik weten of ik tot die wereld behoort die God liefheeft? Ik zal u antwoorden uit mijn tekst. Tot die wereld behoort een iegelijk die gelooft. En dat is het kenteken waaraan men het kan weten. Ei! Toets er uzelf aan:

a. Heeft God u wel bewrocht door Zijn hart veranderende Geest tot het ware geloof in de eniggeboren Zoon Gods? Welke werkzaamheden des geloofs hebt gij ooit geoefend? Hebt gij ooit in verlegenheid over uw jammerstaat, zoals gij van nature buiten God en Christus zijt, tot Gods eniggeboren Zoon als het enige Middel van behoud uw toevlucht genomen? Hem, als een Gave Gods en alledierbaarst geschenk, aannemende? Dat geschenk hoogschattende, u daarmee alleen vergenoegende, en alles buiten deze Liefdezoon voor schade en drek rekenende?

b. Als velen zich daarmee vergelijken, zij zullen in zich vinden alle blijken van ongeloof. Zij hebben nog nooit bedaard hun gedachten laten gaan over de liefde Gods en deszelfs grootheid, in het geven van Zijn Zoon.

Zij hebben dat gadeloos Geschenk nog nooit recht gewaardeerd. Zij weten niet hoe men er gebruik van moet maken.

Zij blijven leven in vijandschap met God door hun boze werken; hoe zouden zij dan voorwerpen van Gods liefde wezen? Die van God geliefd wordt, die heeft van zijn kant God weer lief, en hij drukt die liefde Gods uit door Zijn geboden te gehoorzamen; want dit is de liefde Gods, dat wij Zijn geboden bewaren, 1Joh. 5:3, en door de broederen lief te hebben. Geliefden, zegt Johannes, indien God ons also lief heeft gehad, zo zijn ook wij schuldig elkander liefde hebben, 1Joh. 4:11. En 1Joh. 5:2: Hieraan kennen wij dat wij de kinderen Gods liefhebben, wanneer wij God liefhebben ene Zijn geboden

bewaren. Maar de meesten tonen met woorden en daden dat zij vijanden en haters Gods en van hun naasten zijn.

c. Anderen van een burgerlijk gedrag en wandel beelden zich dat vast in door een vals geloof, dat God hen liefheeft, en Zijn Zoon gegeven; zich grondende, de een op zijn kennis van de ware leer, een andere op zijn Doop, belijdenis en Avondmaal, of anderen omdat hun van jongs af aan is ingeprent dat Jezus een Zaligmaker is; of omdat zij enige grove besmettingen der wereld zijn ontvloten, of nu enige uiterlijke godsdienstplichten waarnemen. Dat, menen zij, is het geloof, en gaan zo met een leugen in hun rechterhand bedrogen heen.

O! Wat is uw staat nog gevaarlijk!

1. Gij mist dat Geschenk des Vaders nog, Zijn eniggeboren Zoon, en ziet het niet, maar beeld uzelf in dat gij rijk zijt en geen ding gebrek hebt, Op. 3:17.

2. En zo gaat gij, tenzij God u hier met genade voorkomt en tot het geloof in Zijn Zoon bewerkt, onvermijdelijk naar het eeuwig verderf, daar ziel en lichaam zal verdorven worden in de hel, Math. 10:28. En daar gij ook de hemel en het eeuwige leven zult moeten missen; want die de Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem, Joh. 3:36.

Ach! dat gij bijtijds medelijden met uzelf kreeg, en ging uitzien naar Gods genade in Christus, om van Gods wonderlijke voor u ook gebruik te maken. Vindt gij hieromtrent enige bekommerning bij u, wij willen u deze raad geven:

a. Zonder uzelf eerst af van de goddeloze wereld, een wereld die in het boze ligt, om in de zondvloed van Gods oordeel niet om te komen.

b. Wees naarstig en aanhoudende om deze verborgenheid der liefde Gods, in het geven van Zijn eniggeboren Zoon, recht te kennen. Gelijk Nikodemus de nacht zelfs niet te duister nog te ontijdig viel, om van Jezus onderwezen te worden.

c. Tracht naar een hartelijk leedwezen over uw ellende, en bid God dat Hij Zijn liefdeingewanden over u laat rommelen, en u het geloof schenken in Zijn eniggeboren Zoon, en Zijn liefde in uw harten uitstorten door de Heilige Geest, om zulk een menslievende God wederom lief te hebben.

Zoudt gij niet?

a. Hij biedt u Zijn liefde nog dagelijks aan, en Hij laat u Zijn Liefdezoon prediken; en zoudt gij dan zulk een Gave versmaden en klein achten, Die van de hemel wordt aangeboden?

b. Laat geen zonde u hier in de weg staan, of van Christus terughouden. Al waren uw zonden groot en ontelbaar, als het zand der zee; nog groter is Gods liefde in het uitdelen en daarvan. Hij heeft een wereld lief, van nature verdorven en helwaardig. Wel, wendt u dan naar Hem toe. O! dit is een getrouw woord en aller aanneming waardig, dat Jezus Christus is in de wereld gekomen om zondaren, zelfs de voornaamste, zalig te maken, 1Tim. 1:15.

Wat u uitverkorenen, geroepen, heiligen aangaat:

1 Wat moet gij niet in verwondering wegzinken over zulk een uitnemende liefde des Vaders! Een liefde, die alle kennis te boven gaat; dat Hij u uit zovele duizenden heeft willen uitkippen, om u in Zijn eniggeboren Zoon te begenadigen! Dat moet u veel bij uzelf doen stilstaan. O! wat een grote liefde! Dat God in Zijn liefde op mij gezien heeft! Dat Hij voor mij, zulk een onwaardige worm, Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft! Dat Hij mij uit het verderf heeft gerukt, en tot een erfgenaam van het eeuwige leven

gemaakt! O! verwondert u, en geef er God de heerlijkheid van, die er Hem alleen ook over toekomt. Ziet hoe grote liefde ons de Vader bewezen heeft, namelijk dat wij kinderen Gods genaamd worden, 1Joh. 3:1.

2. Maar dat deze grote liefde Gods u nu dringt tot alle betamelijke en schuldige wederliefde. Liefde is des liefdes wetsteen. Laat het Woord bij u gelden en in u waarheid wezen, 1Joh. 4:19: Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad. Drukt uw wederliefde hierin uit:

a. Heeft Hij u, daar gij in de zondige wereld als verdronken lag, liefgehad, zondert u dan meer van de wereld af, van de wereld die in het boze ligt.

b. Heeft Hij u Zijn eniggeboren Zoon gegeven, geef Hem ook uw gehele hart, opdat er deze Zoon alleen inwone; geef Hem uw ganse wandel, opdat Hij erdoor verheerlijkt worde.

Wat kunt gij, geliefden des Vaders, uit die afgrond van liefde niet al halen tot uw versterking en vertroosting op de weg naar de hemel!

1. Ziet gij dat u hier nog zoveel zondigheid en onwaardigheid aankleeft; o! ziedaar, met alle zonden en onwaarde, gaat tot deze Liefdebron. Wat was er toch in u, dat de Vader bewoog, als gij nog Zijn vijanden waart, om in liefde op u neer te zien? Hij ziet uw wegen, en Hij wil u genezen, en Hij wil u geleiden, en uw vertroosting wedergeven, die zijn treurigen zijt, Jes. 57:18.

2. Het mag u hier in de wereld tegenlopen, ja al werd gij de allergeeringste; o! dat is ook al een blijk van des Vaders liefde, Die weet wat u het beste is en het bevorderlijkste tot uw zaligheid. Hij wil u hierdoor van de wereld spenen. Geeft Hij u niet genoeg, als Hij u Zijn eniggeboren Zoon geeft tot uw Deel in eeuwigheid? Gij kunt Hem de rest veilig toevertrouwen, en verzekerd zijn dat alles in Zijn liefde geschiedt. Degenen die God liefhebben, moeten alle dingen medewerken ten goede, Rom. 8:28.

3. Wordt gij hier eenmaal geslingerd door twijfelingen aan uw genadestaat; o! wat is hier een hartsterking in dit woord! Al was uw geloof zo klein als een mosterdzaad; een ieder die gelooft, de allerzwakste in het geloof zowel als de allerstekste, Hij zal niet verderven, maar het eeuwige leven hebben. Heeft Hij u eens liefgehad, Hij zal u liefhebben tot het einde toe. Want wie zou u scheiden van de liefde van Christus? Noch dood noch leven, noch engelen noch overheden, noch machten noch enig ander schepsel zal u kunnen scheiden van de liefde Gods, welke daar is in Christus Jezus onze Heere, Rom. 8:35,38,39.

Laat ik eindigen met de woorden uit Op. 1:5,6: Hem Die ons heeft liefgehad, en ons van onze zonden gewassen heeft in Zijn bloed, en Die ons gemaakt heeft tot koningen en priesters Gode Zijn Vader, Hem zij de heerlijkheid, en de kracht, in alle eeuwigheid. AMEN

JOHANNES 4:46-54

46 Zo kwam dan Jezus wederom te Kana in Galiléa, waar Hij het water wijn gemaakt had. En er was een zeker koninklijk hoveling, wiens zoon krank was, te Kapérnaüm.

47 Deze gehoord hebbende dat Jezus uit Judéa in Galiléa kwam, ging tot Hem en bad Hem dat Hij afkwame en zijn zoon gezond maakte; want hij lag op zijn sterven.

48 Jezus dan zeide tot hem: Tenzij dat gijlieden tekenen en wonderen ziet, zo zult gij niet geloven.

49 De koninklijke hoveling zeide tot Hem: Heere, kom af, eer mijn kind sterft.

50 Jezus zeide tot hem: Ga heen, uw zoon leeft. En de mens geloofde het woord dat Jezus tot hem zeide, en ging heen.

51 En als hij nu afging, kwamen hem zijn dienstknechten tegemoet en boodschappen, zeggende: Uw kind leeft.

52 Zo vraagde hij dan van hen de ure in welke het beter met hem geworden was; en zij zeiden tot hem: Gisteren te zeven ure verliet hem de koorts.

53 De vader bekende dan, dat het op dezelfde ure was in dewelke Jezus tot hem gezegd had: Uw zoon leeft. En hij geloofde zelf en zijn gehele huis.

54 Dit tweede teken heeft Jezus wederom gedaan, als Hij uit Judéa in Galiléa gekomen was.

BEN ik een God van nabij, spreekt de Heere, en niet een God van verre? Jer. 23:23.

A. Gelijk de zon, staande aan het firmament des hemels om het aardrijk te verlichten en te verwarmen, daartoe niet nodig heeft van de hemel op aarde neer te dalen; nog minder behoeft de alomtegenwoordige God, Die hemel en aarde vervult, Zich lichamelijk bij Zijn schepselen om die te helpen, tegenwoordig te stellen. Hij is een God van nabij, en ook van verre, Die al van verre onze gedachten verstaat, Ps. 139:2. Een dwaas mag in zijn hart denken, wat weet er God van? Zou Hij door de donkerheden oordelen? De wolken zijn Hem een verberging, dat Hij niet ziet; en Hij bewandelt de ommegang der hemelen, Job 22:13,14. Maar waar zal hij zich verstecken voor de ogen des Heeren, Die in alle plaatsen zijn, beschouwende de kwaden en de goeden? Naar de spreuk van de wijze koning in zijn Spreukenboek hoofdstuk 15:3. Daarom mag er tot verheerlijking van de grootmachtige God wel worden opgezongen uit Ps. 113:5,6: Wie is gelijk de Heere onze God? Die zeer hoog woont, Die zeer laag ziet, in de hemel en op de aarde.

Als zulk een God, van nabij en van verre, ontdekt Zich Jezus ook in mijn tekst. Hij geneest niet alleen de koninklijke hoveling van de krankheid van zijn ziel, waarin Hij het geloof werkt, en zo van nabij; maar als een God van verre strekt Hij ook Zijn genezende hand uit van Kana naar Kapernaüm, daar de zoon van de hoveling op sterven lag. De koninklijke hoveling mag menen dat Jezus' genezende kracht gebonden was aan Zijn lichamelijke tegenwoordigheid bij zijn kranke zoon. Heere, zegt hij, kom toch af eer mijn kind sterft. Maar Jezus, afwezig van de kranke, geneest met een woord sprekens: Ga heen, uw zoon leeft; en hij werd gezond terzelter ure. Ziedaar, Jezus is een God van nabij en een God van verre.

B. De heilige evangeliëschrijver Johannes, willende zijn lezers de meest overtuigende bewijzen van Jezus' Godheid en eeuwig Zoonschap onder het oog brengen, heeft tot

hiertoe zulke dingen uit Jezus' hemelse leer en ongehoorde wonderwerken bijgebracht, waaruit blijkt dat het beginsel van Zijn middelaarsbediening zeer heerlijk is geweest.

1. Na Zijn eerste wonderwerk te Kana in Galilea, daar Hij het water in wijn had veranderd te hebben verricht, is Jezus uit Galilea naar Judea vertrokken, alwaar Hij te Jeruzalem voor het feest van het Pascha de tempel heeft gezuiverd van kopers en verkopers, en ook op het feest vele grote tekenen heeft gedaan, waardoor velen in Hem geloven, naar de inhoud van het tweede hoofdstuk.

2. Van die eerste wonderen gaat Hij tot Zijn leer over, houdt een opmerkelijk gesprek met Nikodemus, een overste der Joden en leraar in Israël; Hij doopt en maakt discipelen, zowel als Johannes Zijn voorloper, die aan zijn leerlingen van Jezus' leer en dienst een breedvoerig bericht geeft. Gelijk dit alles voorkomt in het derde hoofdstuk.

3. Daarop vertrekt Jezus wederom uit Judea naar Galilea, en neemt Zijn weg daarheen door Samaria, daar wij Hem in onderhandeling vinden met de Samaritaanse vrouw, hetwelk aanleiding tot de bekering van de Sichemieten geeft. In Galilea komende, gaat Hij Nazareth Zijn opvoedingsplaats voorbij, uit hoofde dat een profeet in zijn vaderland niet geëerd is, en Zich naar de noordelijke gewesten wendende, landt Hij wederom te Kana in Galilea aan. Alwaar Hij van de Galileërs, die Zijn tekenen op het paasfeest te Jeruzalem gezien hadden, met toegenegenheid ontvangen wordt, in het voorgaande gedeelte van mijn teksthofdstuk.

4. Nu zal Jezus in mijn voorgelezen tekst Zijn tweede wonderteken te Kana in Galilea gaan doen, gezond makende in diezelfde plaats daar Hij tevoren het water wijn had gemaakt, de tot de dood toe kranke zoon van een koninklijke hoveling. Hetgeen Hij daartoe deed, opdat Hij aan de Galileërs, onder welke Hij als een groot Licht opging, volgens Jes. 9:1, al veel Zijn heerlijkheid zou openbaren.

Wij zullen Jezus dan in dit uur een gadeloos en Goddelijk wonderwerk zien verrichten, rukkende een doodkranke jongeling uit de kaken des doods; en hier benevens nog het geloof schenkende aan de vader van het kind en aan zijn ganse huis. Mochten wij Jezus daaruit als de Heere van leven en dood recht leren kennen, en als de enige Medicijnmeester van de ziel gelovig aannemen. Amen!

C. Let hier op drie gewichtige hoofdzaken:

I. De aanleidingen of gelegenheden tot dit wonderwerk, vers 46,47.

II. De geschiedenis zelf van het wonder, vers 48-53.

III. De korte aanmerking van Johannes daarover, vers 54.

EERSTE DEEL

Drie dingen gaven Jezus aanleiding tot dit wonderwerk:

A. Zijn komst te Kana in Galilea.

B. De ziekte van de zoon van een hoveling.

C. De smeekbede van de hoveling aan Jezus.

A. Van het eerste tekent de evangelist aan: ZO KWAM DAN JEZUS WEDEROM TE KANA IN GALILEA, DAAR HIJ HET WATER WIJN GEMAAKT HAD.

1. De plaats daar het wonder der genezing zal geschieden is Kana, een stadje in Galilea gelegen, niet ver van Nazareth, daar Jezus was opgevoed. Het is hetzelfde Kana daar Jezus het water wijn gemaakt had, hetgeen onze evangelienschrijver Johannes verhaald

had in het voorgaande tweede hoofdstuk, en het hier herhaalt, om ons te doen zien Jezus' onbegrijpelijke mensenzinnelijkheid en goedheid omtrent de burgers van Kana, die Hij met Zijn heilige tegenwoordigheid en Goddelijke wonderen andermaal wilde verwaardigen.

2. Want Jezus kwam daar wederom, zegt Johannes; niet om bij deze lieden enige loftuitingen te zoeken over zijn eerste wonder onder hen verricht, veranderende het water in wijn; maar om het zwakgeloof dergenen die dat eerste wonder gezien hadden nader te versterken, en anderen tot het geloof in Hem te bewerken.

En zo leren wij hieruit, hoe de Heere gaarne bouwt daar Hij eens het fundament gelegd heeft, gaarne voortgaat daar Hij begonnen is, nu maakt daar Hij geplant heeft, de wasdom geeft daar Hij het zaad des geloofs geworpen heeft. Hij wil sterken hetgeen Hij eens aan de ziel heeft gewrocht, en niet laten varen het werk Zijner handen.

B. De nadere aanleiding tot het volgende wonder was, dat DAAR WAS EEN ZEKER KONINKLIJK HOVELING WIENS ZOON KRANK WAS, TE KAPERNAÛM.

1. Hier komt ons dan eerst voor een zeker vermogend en aanzienlijk man, die hier beschreven wordt:

a. Van staat en ambtsbediening, althans volgens onze overzetting, die het Griekse grondwoord vertaalt door koninklijke hoveling, hoewel anderen menen dat het woord zijn afkomst aanwijst, en dat hij van koninklijk geslacht is geweest. De Perzische vertaling noemt Hem bij name Abdol-melic, dat uit de Syrische zijn oorsprong heeft, sprekende van Abt-Malcha, een koningsknecht of koninklijke staatsminister. Hij schijnt tot het hof van Herodes Antipas, viervorst van Galilea te hebben behoord; die weliswaar geen koning was, echter van de Joden met die eretitel werd begroet uit hoofde van zijn vader, koning Herodes, de kindermoordenaar. Zonder dat ik echte durf te bepalen of hij naar de mening van sommigen is geweest diezelfde waarvan gesproken wordt in Luk. 8:3, die daar genoemd wordt Chusas, de rentmeester van Herodes, en deszelfs huisvrouw Johanna, die onder die heilige vrouwen was die Jezus volgden en dienden van hun goederen.

Geen staat schijnt minder overeenkomstig met de nederige staat van Jezus' Koninkrijk dan die van een koninklijk hof, die doorgaans zo ijdel en werelds is. Het is al een oud zeggen: Die vroom wil leven, moet aan de hoven der vorsten niet verkeren. Nochtans is er hier een aan het hof die tot Jezus komt, en met zijn ganse huis in Hem zal geloven. Hier is een koninklijke hoveling, een man van staat en aanzien naar de wereld.

Zo heeft de Heere onder alle staten en soorten van mensen de Zijnen; onder de koningen een David, Asa, Josafat, Hiskia en anderen meer; onder de rijken en edelen een Abraham, een Job; onder de wijzen een Mozes, een Salomo, een Jozef van Arimathéa. En zo ook bijzonder onder de hovelingen; een Jozef aan het hof van de koning van Faro, een Ahikam, de zoon van Safan, aan het hof van Zedekia, een Obadja, de hofmeester van Achab. Paulus, uit Rome schrijvende aan de Filippenzen, geeft duidelijk te verstaan dat er ook enigen aan het hof van die goddeloze tiran keizer Nero waren, die in Christus geloofden; want zo sluit hij zijn brief aan de Filippenzen: Al de heiligen groeten u, en allermeeft die van het huis des keizers zijn.

b. Deze koninklijke hoveling wordt ook nader van woonplaats beschreven. Hij woonde te Kapernaüm, een stad mede in Galilea, zowel als Kana gelegen, een zeestad aan het meer van Tiberias, en niet ver van de stad Tiberias, daar Herodes zijn hof had. Gelijk hij ook van godsdienst naar alle schijn een Jood was, om reden dat Jezus die taal van

bestrafing waarmee Hij het Joodse volk doorstrijkt in het 48^{ste} vers, ook tot hem inricht, tenzij gijlieden tekenen en wonderen ziet, zo zult gij niet geloven.

2. De zoon van deze hoveling lag krank te Kapernaüm. Zijn krankheid wordt vervolgens de koorts genoemd, die ongetwijfeld zozeer was toegenomen dat alle geneesmiddelen tevergeefs waren, en hij reeds van de medicijnmeesters was opgegeven; want hij lag op zijn sterven, in het volgende vers. Dit was gewis een zware bezoeking voor de koninklijke hoveling, een man van staat en vermogen naar de wereld, wie niets liever of aangenamer kon zijn dan deze zijn zoon, vooral indien hij een enige zoon geweest is, in het leven te behouden en in hem een erfgenaam van zijn naam, adeldom en rijkdommen na te laten.

En zo leren wij hieruit ten opzichte van de vader, dat groten en aanzienlijken, zowel jammer en verdriet zijn onderworpen als de slechten en geringsten. Een David wordt zijn kind, een weduwe te Naïm haar zoon, een Job al zijn zonen en dochters op één dag door de dood ontruikt. En ten opzichte van de zoon leren wij hier, dat de jonge jaren even dichtbij aan de dood zijn als de hogere ouderdom. Als het leven daar is, dan volgen al terstond de voorboden des doods, ziekten en krankheden. De dood zelf volgt elk waar hij gaat op de hielen na. In een enkel oogluiken ligt het gehele leven opgesloten, en elk is maar een ademhaling van de eeuwigheid af. Neemt God onze adem weg, wij sterven en keren weder tot stof.

C. De allernaaste aanleiding tot het wonder van genezing is de komst van de hoveling tot, en de smeekbede aan Jezus.

1. Vooraf gaat zijn komst tot Jezus. **HIJ GEHOORD HEBBENDE DAT JEZUS UIT JUDEA IN GALILEA KWAM, GING TOT HEM.** Waarschijnlijk heeft hij wel gehoord van Jezus' eerste wonder te Kana verricht, veranderende het water in wijn. Althans de wonderen en tekenen, nog onlangs door Hem te Jeruzalem op het paasfeest verricht, en van de Galileërs, tot het feest mede opgekomen aldaar gezien, zullen hem zijn ter ore gekomen; en dat doet hem besluiten om terstond bij de overkomst van Jezus uit Judea naar Galilea tot Hem te gaan. En hoewel hij in het onzekere is waar hij Jezus op die reis zal aantreffen, hij gaat echter heen om Jezus te zoeken en naar Hem te vragen waar Hij te vinden is. Waarin ik ontdek:

Zijn vaderlijke liefde tot zijn zoon; hij beveelt de zaak aan zijn knechten niet, maar gaat zelf heen.

Zijn grote gedachten die hij van Jezus heeft, als machtig om zijn zoon gezond te maken. De goede gestalte van zijn hart, waardoor hij de ongunst van Herodes en de haat van Jezus' vijanden niet acht, of zich daardoor van Jezus laat terug houden.

Maar dat in hem ook de misprijzen is, alleen de lichamelijke nood doet hem tot Jezus gaan. Niet de hitte van zijn liefde voor Jezus, maar de hitte van de koorts van zijn zoon drijft Hem heen. Zolang het hem wel ging, en hem de nood niet drong, openbaarde hij zich voor Jezus niet. Maar nu zijn huis in nood is, en zijn zoon in zulk een sobere staat dat het met hem schijnt gedaan te wezen; loopt hij vaardig tot Jezus, om van Hem hulp en bijstand te begeren; zoals blijkt uit zijn:

2. Daarop volgende smeekbede: **HIJ BAD JEZUS DAT HIJ AFKWAM EN ZIJN ZOON GEZOND MAAKTE, WANT HIJ LAG OP ZIJN STERVEN.** Zijn verzoek is dan dat Jezus afkomt, namelijk van Kana dat hoger lag dan Kapernaüm, en waarvan men, gaande naar Kapernaüm, in de Heilige Bladeren gezegd wordt af te gaan; ziet Joh. 2:12, Luk. 4:31. Hij wilde toch afkomen tot gezondmaking van zijn zoon die op zijn

sterven lag; hetwelk verstaan moet worden naar de gedachten van deze vader, en ook naar de aard en hoedanigheid van de ziekte die ten uitersten gevaarlijk en dodelijk was, en zonder tussenkomst van Jezus' wonderdoende almacht van de dood zou zijn achtervolgd geweest. En zulks bidt hij Jezus op het alleroetmoedigste. In welk gedrag van de koninklijke hoveling ik wederom wat goeds, maar ook wat kwaads ontdek.

a. In zoverre is het goed en prijzenswaardig:

Dat hij erkent Jezus' wonderwerkende kracht, en vermogen om zijn doodkranke zoon uit de kaken des doods te kunnen rukken.

Dat hij van Jezus' goedheid ook dat vertrouwen heeft dat Hij zulks zal doen.

En dat hij dit al smekende en biddende van Jezus verzoekt.

b. Maar in zoverre is het kwaad en niet te prijzen:

Dat hij Jezus het middel van genezing voorschrijft, zijn afkomen van Kana naar Kaper-naüm daar zijn zoon krank lag. Vooral, indien hier in deze hoveling enige opgeblazen waan is bijgekomen dat Jezus hem zulks om zijn hoge staat en rijkdom niet zou weigeren.

Inzonderheid, dat hij in dat ongeloof staat alsof Jezus afwezig zijnde, en met een woord sprekens zijn zoon niet zou kunnen gezond maken; maar dat Hij daartoe lichamenlijk bij zijn kranke zoon zou moeten tegenwoordig wezen, gelijk een aards medicijnmeester bij de zieken. Hij kende Jezus nog niet als die God van nabij, en van verre. Dergelijk ongeloof zag men ook in Martha en Maria, als zij tot Jezus zeiden: Heere, waart Gij hier geweest, zo was onze broeder Lazarus niet gestorven, Joh. 11:21,32. Maar hoeveel sterker en heerlijker was het geloof van die hoofdman over honderd? Matth. 8:8. Die, als Christus wilde gaan om zijn knecht gezond te maken, en tot antwoord gaf, dat zulks niet nodig was. Heere, zegt hij tot Jezus, ik ben niet waardig dat Gij onder mijn dak zoudt inkomen; maar spreekt alleenlijk een woord, en mijn knecht zal genezen worden.

TWEEDE DEEL

Ziedaar aandachtigen, de drieërlei gelegenheid die Jezus voorkwam om een groot wonder te verrichten. Nu volgt de geschiedenis van het wonderwerk zelf, waarin ons voorkomen:

A. De voorbereidingen.

B. Het wonder zelf; benevens:

C. Deszelfs heerlijke vruchten, zo voor de hoveling als voor zijn ganse huis.

A. Hier doen zich op de voorbereidingen om tot het wonderwerk te komen, aan de zijde van Jezus en aan de zijde van de hoveling.

1. De voorbereiding aan de zijde van Jezus verhaalt onze evangelist in deze woorden: JEZUS DAN ZEIDE TOT HEM, TENZIJ GIJ LIEDEN TEKENEN EN WONDEREN ZIET, ZO ZULT GIJ NIET GELOVEN.

a. In dit woord ligt een hartelijke en ernstige taal van bestraffing, die het ganse Joodse volk raakt, zoals blijkt uit het meervoudige woord gijlieden. Het wangedrag van de Joden was hierin gelegen, dat zij niet geloofden of zij moesten tekenen en wonderen zien. Gelijk dit hun gedrag ons blijkt uit hun eis die zijn meermaals aan Jezus deden, als in Matth. 12:38 en 16:1: Meester, wij wilden van U wel een teken zien. En waarom ook Paulus zegt, 1Kor. 1:22, dat de Joden een teken begeren. Niet dat de Heiland het Joodse volk geheel wil doen afzien van de tekenen en wonderen, door de Messias te verrichten;

want onder de kentekenen waaruit de ware Messias en Zijn zending van de Vader in de wereld kon gekend worden, waren ook Zijn wonderwerken, gelijk de profeten van Hem voorzeggd hadden. Maar dat bestraft Hij in de Joden, dat zij zich alleen met tekenen en wonderen lieten vergenoegen, zonder op de leer van Jezus acht te geven. De leer van Jezus op zichzelf, al gingen er geen wonderen mee gepaard, was van een ziel overtuigende inhoud. Zij was gehaald uit Mozes en de profeten, en was alleszins daarmee overeenstemmende; en daarom, ook zonder wonderwerken van een onwraakbare geloofwaardigheid. Derhalve hadden de Joden begeriger moeten zijn naar de leer van Jezus, om daarnaar te luisteren, dat zij niet deden, dan naar zijn wonderen om die te zien.

b. In ditzelfde algemeen wanbesef van het Joodse volk was ook deze koninklijke hoveling, zoals bleek uit zijn brandende begeerte dat Jezus door een wonder zijn zoon zou gezond maken; zonder dat hij zich bekommerde over de dodelijke krankheid der ziel, zo van zijn eigen ziel als die van zijn zoon; en zonder begerig te wezen naar de leer en het onderwijs van Jezus, om daaruit te verstaan hoe hij en zijn zoon van de geestelijke kwalen van hun zielen konden genezen worden. Waarom dan Jezus deze taal van bestraffing tot Hem ook in het bijzonder inricht. Jezus zeide dan tot hem, gevende hiermee een doorslaand bewijs, zo van Zijn Goddelijke alwetendheid waardoor Hij het hart van deze hoveling wel kende, als van Zijn getrouwheid om hem liever naar de ziel, waaraan het meeste gelegen is, te genezen, dan hem hulp te bewijzen in de lichamelijke nood.

2. Maar helaas! alsnog blijft hij steken in zijn ongelovigheid, en is door de bestraffing van Jezus niet gebeterd geworden. Hij houdt aan op zijn vorige smeekbede, dat de andere voorbereiding is aan de zijde van de hoveling, waardoor Jezus aanstonds tot het wonderwerk zal komen: **DE KONINKLIJKE HOVELING ZEIDE TOT JEZUS: HEERE, KOMT AF, EER MIJN KIND STERFT.** Hij toont wel zijn vaderlijke teerhartigheid omtrent zijn zoon, voor wiens leven hij zo bezorgd is. Maar hij geeft hiermee ook zijn onverstand te kennen, dat hij de zielskrankheid vergeet, dat hij in het wachten naar genezing zijn ongeduld betoont, dat hij alsnog blijft in zijn eerste dwaling, menende dat Jezus niet kon genezen, of hij moest lichamelijk bij de kranke tegenwoordig wezen. Heere, zegt hij; ja, dat hij ook daaraan twijfelt, of Jezus wel een dode kon opwekken en levend maken. Komt aan, zegt hij, eer mijn kind sterft. Maar het was voor Jezus even licht een dode levend te maken, als en kranke te genezen.

B. Op deze voorbereidingen doet Jezus het wonder zelf in een ogenblik en met één woord sprekens: **JEZUS ZEIDE TOT HEM: GA HEEN UW ZOON LEEFT.** Hij gebiedt hem schielijk af te trekken om Jezus' weldadigheid hoe eerder hoe liever te ondervinden: Ga met alle spoed. De reden is, uw zoon leeft; niet dat hij al gestorven was en nu uit de dood opgewekt; maar dat hij van de koorts genezen en gezond geworden is, naar de wijze van spreken bij de Joden gebruikelijk, die door het woord leven dikwijls gezondheid en welvaren verstaan.

Uit dit grote wonderwerk merkt aan verschillende deugden in onze grote God en Zaligmaker Jezus:

1. Vooreerst, Zijn grote barmhartigheid en mensenzinnelijkheid, waardoor Hij met de zwakheden van deze hoveling geduld heeft, wiens onverstand en ongeloof Hij voorbijziet, en hem boven en tegen verdiensten weldadigheid bewijst.

2. Ten tweede, Jezus' grote mildheid, meer gevende dan de hoveling had gebeden. Hij bad, Christus wilde met hem afgaan naar zijn huis; maar Christus doet meer, Hij wacht zolang niet met de gezondmaking totdat Hij met Zijn voeten naar Kapernaüm zou

gegaan zijn, daar de jongeling krank lag; maar Hij geneest hem op staande voet, in een ogenblik.

3. Ten derde, Jezus' Goddelijke alwetendheid, waardoor Hij wist terzelve ure als Hij dit woord sprak, het kind gezond was geworden.

4. En eindelijk Zijn ontzaglijke almacht, waardoor Hij met een enkel woord spreken, en dat in Zijn afwezen, de gezondmaking schenkt zonder lichamelijk bij de kranke tegenwoordig te wezen. Ziet, als Hij spreekt, is het er; als Hij gebiedt staat het er. Ga heen, uw zoon leeft. Maar ziet eens toehoorders, nog zal deze menslievende Jezus meer doen boven hetgeen de hoveling gebeden had. Hij, als de enige Medicijnmeester der zielen, zal ook terstond gelijk Hij bij lichamelijke genezingen wel meermaals gewoon was, de krankheden van de zielen gaan genezen, gelijk ons aanstonds blijkt:

C. Uit de heerlijke vruchten van dit grote wonder, hetwelk God als een middel gebruikt om de koninklijke hoveling en zijn ganse huis met het geloof in Jezus te begenadigen.

1. Wat eerst de hoveling zelf betreft. Zijn geloof wordt ons aldus beschreven, dat wij het bij trappen zien wassen en toenemen.

a. Eerst zijn historisch geloof en toestemming aan Jezus' woord en belofte vooraf: **EN DE MENS GELOOFDE HET WOORD DAT JEZUS TOT HEM ZEIDE.** Dat is, hij heeft opgehouden bij Jezus langer aan te houden dat Hij met hem zou gaan, also hij nu wat hoger gevoelen van Jezus kreeg, dat Hij wat meer was dan een bloot mens of aards profeet, en Zijn gedane belofte voor waarachtig aannam. Hij gelooft nu Jezus' woord, al ziet hij het gewrochte wonderwerk, binnen Kapernaüm geschied, alsnog niet met zijn ogen.

b. Zijn geloof neemt toe op de ondervinding van de waarachtigheid van Jezus' woord, welke daarop volgt. Want:

Onder zijn heengaan naar Kapernaüm, krijgt hij er door zijn knechten kennis van. **EN HIJ GING HEEN; EN ALS HIJ NU AFGING, KWAMEN HEM ZIJN KNECHTEN TEGEMOET, EN BOODSCHAPPTEN ZEGGENDE: UW KIND LEEFT.** Hij is Jezus' woord gehoorzaam, omdat zijn hart van de waarheid van Zijn zeggen is overtuigd; waarom Jezus ook alle twijfelmoedigheid die hem nog mocht aankleven wil voorkomen, hem door zijn eigen knechten met die gewenste tijding van de herstelling van zijn zoon al op weg, voor zijn aankomst te Kapernaüm verblijdende.

Tot meer versterking van zijn geloof, en om hem nu ook op die grote en Goddelijke profeet Jezus te doen verlieven, en Jezus als een Heere en Zaligmaker aan te grijpen, zo krijgt hij ook kennis van de ure van beterschap van zijn zoon. **ZO VRAAGDE HIJ DAN VAN HEN DE URE IN WELKE HET BETER MET HEM GEWORDEN WAS. EN ZIJ ZEIDEN TOT HEM: GISTEREN TE ZEVEN URE VERLIET HEM DE KOORTS. DE VADER BEKENDE DAN, DAT HET OP DEZELVE URE WAS IN DEWELKE JEZUS TOT HEM GEZEGD HAD, UW ZOON LEEFT.** Hij doet onderzoek naar het wonderlijke geval, niet alsof hij daaraan twijfelde, maar om in zijn geloof toe te nemen. Hetwelk geschiedt als hij verstaat dat zijn zoon beter geworden was, en van de koorts verlost, op datzelfde uur als Jezus tot hem zei, uw zoon leeft. Hetwelk was naar de Joodse rekening zeven uur, dat is naar onze rekening een uur na de middag; en zo, als men bij de volle dag die schielijke verandering het allerbeste kon merken.

c. Hierop wordt hij ook tot het zaligmakende geloof bewrocht, en naar de ziel genezen: **EN HIJ GELOOFDE ZELVE.** Tevoren is al gezegd dat hij geloofd heeft, maar dat schijnt toen nog maar een historisch geloof en een geloof der wonderen te zijn geweest;

waardoor hij Jezus als een groot Profeet nader leerde kennen, Zijn woord ten volle toestemde, en vertrouwde dat Jezus dat grote wonder van gezondmaking aan zijn zoon zou doen. Dat geloof nu, op weg en in zijn heengaan naar Kapernaüm meer toegenomen en gesterkt zijnde, schijnt op dit ogenblik eerst tot het zaligmakende geloof te zijn doorgebroken. Nu begint hij Jezus te houden voor de beloofde Messias en waarachtige God-Mens, Die in de wereld gekomen was, niet alleen tot zaligheid van andere zondaren, maar bijzonder ook tot zijn zaligheid en genezing van de ziel; en hij geeft zichzelf nu geheel en al tot een discipel van deze Zaligmaker over, begerende buiten deze Medicijnmeester der zielen niets meer in hemel of op aarde.

2. Maar ziedaar, nog al krachtiger uitwerking had dit grote wonder: OOK GELOOFDE ZIJN GEHELE HUIS.

a. Tot de gelovigen in dit huisgezin brengen wij eerst de gezond geworden zoon, die in Jezus geloofde, en aldus naar de ziel zowel als naar het lichaam genezen werd, gelijk Jezus wel meermaals gewoon was. Daarna de huisvrouw van de hoveling, die dan die Johanna was, die Jezus van haar goederen diende, indien het zeker is dat deze hoveling geweest is Chusas, de rentmeester van Herodes, Luk. 8:3. Ook moeten de knechten die hem op weg de boodschap brachten, niet worden uitgesloten, alzomin als de dienst-knechten; want hier staat, zijn gehele huis geloofde. Ook worden de dienstboden meermaals onder het woord huis begrepen, 1Kor. 16:15, Fil. 4:22.

b. Hier vinden wij dan een welgesteld en gezegend huisgezin, daar de vader, de moeder, de kinderen, de dienstboden alle gelovigen zijn. Een dergelijk gelovig huisgezin was dat van Abraham, die nevens Sara, Izak, Eliëzer en andere huisgenoten de Heere diende; ook dat van Jozua, die tot Israël aldus sprak: Aangaande mij en mijn huis, wij zullen den Heere dienen. En zo leren wij hier ook uit, wat een goed voorbeeld vermag van een vader van het huisgezin, die van het Woord en de werken des Heeren spreken tot de huisgenoten.

DERDE DEEL

Nu gaat Johannes nog een korte aanmerking over dit wonderwerk maken, in het laatste vers: DIT TWEEDE TEKEN HEEFT JEZUS WEDEROM GEDAAN, ALS HIJ UIT JUDEA IN GALILEA GEKOMEN WAS.

1. Johannes wil hiermee te kennen geven, dat dit onder al die tekenen en wonderen die Jezus in Galilea heeft verricht, het tweede in orde is geweest. Het eerste was die verandering van water in wijn op de bruiloft te Kana, in het tweede hoofdstuk verhaald. Hierop heeft Jezus wel tekenen en wonderen op het paasfeest onlangs gedaan; maar die waren te Jeruzalem in Judea geschied. Deze gezondmaking van de zoon van de hoveling is een tweede teken dat Hij gedaan heeft in Galilea, onder Zijn landslieden. En derhalve moeten deze twee wonderen geplaatst worden voor die, welke de andere evangelisten verhalen in Galilea geschied te zijn.

2. Maar ook wil Johannes hiermee zeggen, dat dit tweede wonderwerk al wederom moet gehouden worden voor zulk een teken, waardoor Jezus Zijn heerlijkheid openbaarde, gelijk hij van Jezus' eerste wonderwerk op de bruiloft te Kana gezegd had: Dit beginsel der tekenen heeft Jezus gedaan te Kana in Galilea, en Hij heeft Zijn heerlijkheid geopenbaard. Daarom was dan dit wonderwerk van gezondmaking een tweede teken van Jezus' heerlijkheid onder de Galileërs. Een teken, waardoor Hij bevestigde de waarachtigheid

van Zijn leer en hemelse zending. Een teken, waaruit krachtig bleek de heerlijkheid van Zijn ware Godheid, welke alwetendheid, wijsheid, almacht en onverschuldigde goedertierenheid uit dit heerlijke werk, zoals wij getoond hebben, allerwege doorstraalde. Een teken, hetwelk ook aanwees dat Hij de enige ware Middelaar was, de Heere, Israëls Heelmeester. Die kwam, niet om te verderven, maar om te behouden; niet alleen om de krankheden van het lichaam, maar ook de dodelijke krankheden van de zielen te genezen; gelijk ons uit dit wonder geval gebleken is. Want hier geneest Hij niet alleen de krankheid van een jongeling naar het lichaam, maar Hij schenkt er ook nog bij de gezond wording naar de ziel aan de koninklijke hoveling, en aan zijn gehele huis.

NOG is Jezus, als de waarachtige God, een Geneesmeester van alle lichamelijke zieken en zieken. Al verkeert Hij nu naar het lichaam hier op aarde niet meer, dat woord blijft echter altijd van Hem waar: Hij genas alle ziekten en alle kwalen onder het volk, Matth. 4:23. Maar dat geluk is onschatbaar, en kan nooit genoeg gewaardeerd worden, dat Hij tevens ook zulk een ervaren en machtige Geneesmeester is Die de zielen kan genezen; dat de menselijke medicijnmeesters niet kunnen doen. Hij genas hier de zoon van de hoveling, en verdere huisgenoten van de dodelijke zielskwalen, zodat hij zelf in Jezus geloofde en zijn ganse huis.

Mag men een stad gelukkig achten die van verstandige en ervaren medicijnmeesters is voorzien; o, gelukkige wereld dan, daar de Heere Jezus als een Zielengenezers voor anderszins verloren zondaren aan geschonken wordt.

Daar men doorgaans zo gereed is in allerlei ziekten en kwalen om medicijnmeesters voor een sterfelijk lichaam te halen, welk een dwaasheid is het dan dat men zo weinig gebruik maakt van de Medicijnmeester der onsterfelijke en eeuwige ziel!

1. Zien wij de wereld in het gemeen aan; het is een gasthuis vol zieken, daar van nature niet één gezonde in is. Allen liggen wij daar van onze geboorte af aan een brandende koorts, ziek en doodkrank.

2. Bezien wij de huisgezinnen; er zijn gehele huizen vol zieken en zieken, daar door geloof in Jezus en waarachtige bekering niet één gezonde naar de ziel in te vinden is. Zij liggen allen op sterven, vader en zoon, moeder en dochter en alle huisgenoten.

3. Maar om elk in het bijzonder hiervan nader te overtuigen; is niet deze koninklijke hoveling in zijn onbekeerde staat beschouwd, een spiegel waarin velen hun eigen natuurlijke gestalte kunnen zien?

a. Zij zijn met deze hoveling maar bezorgd voor hun tijdelijke welstand en lichamelijke gezondheid, zonder bekommering over hun doodkranke ziel.

b. Komen zij eens tot Jezus onder het horen van Zijn Woord, of in gebeden, dat Hij tot hen afkome; het is maar met de hoveling als de nood hen dringt, of enige tijdelijke ongelukken, onder kruis of lijden. Meer de hitte van de koorts drijft hen naar Jezus heen, dan de hitte van geloof in Hem of brand van liefde tot Hem.

c. Geraken zij op een ziekbed, zij zenden terstond met koning Asa naar de medicijnmeesters; maar zij zoeken in hun krankheid de Heere niet, 2Kron. 16:12. Het is maar, kom af, eer ik sterf, en opdat ik gezond worde; zonder bekommering over de kranke ziel, zonder behoorlijke nagedachten hoe het in de ure des doods met de eeuwige ziel zal aflopen.

En waarvandaan dit anders, dan omdat zij nog niet begrijpen dat zij geestelijk ziek zijn, maar zich verbeelden gezond te wezen? Zij zijn rijk en verrijkt geworden, en menen geen ding gebrek te hebben, Op. 3:17.

Het is waar, gij zult nog wel erkennen dat alle mensen, en zo ook gij daaronder, geestelijk ziek, dat is zondig zijn, zo door geboorte in erfzonde als door dadelijke zonden; maar is zulk een blote erkenning genoeg om door Jezus genezen te worden, zo wordt al zalig dat maar zondig is; en dat gelooft gij immers zelf niet.

En daarom, zult gij onder degenen aan welke Jezus Zijn genezende hand gelegd heeft behoren, ik vraag u:

a. Heeft die bewustheid dat gij van nature geestelijk krank zijt, u ooit verlegen en bekommerd gemaakt?

b. Heeft ze u een misnoegen over uw ellendige en verloren staat in u gewrocht?

c. Heeft ze u begerig en werkzaam gemaakt naar genezing, en naar de Genezer, met een gewilligheid en volvaardigheid om u in alles aan de behandeling van de Medicijnmeester Jezus over te geven?

Kom, wilt gij dan naar raad horen, daar zedelijke genezing op zal volgen:

a. Zoek Jezus als de grote Zondegenezer in het oog te krijgen, met al Zijn volheid en gereedheid.

b. Loop met de hoveling naar Hem toe, en legt u, zo ziek en krank als gij zijt voor Hem neer.

c. Bid Hem, dat Hij tot u afkome, also dat Hij Zich over u ontferme.

d. Houd in gebeden aan, totdat Hij de hand van genezing aan u legt, en tot uw doodbrakende ziel zegt: Ik wil, word genezen.

e. Geef Hem de eer dat Hij het alleen is Die u kan en ook wil genezen; en zegt tot hem met de melaatsen: Heere, indien Gij maar wilt, Gij kunt mij reinigen, Luk. 5:12.

En zoudt gij niet? Wat zijn hier krachtige beweegredenen?

a. Ziet gij op uzelf, er is niets nodiger voor u in zulk een gevaarlijke staat. Gij ligt met de zoon van de koninklijke hoveling op uw sterven.

Naar het lichaam zijt gij in die gevaarlijke staat dat gij ieder ogenblik kunt sterven. En sterft gij in deze nacht aan uw geestelijke krankheid, dan valt gij van het sterfbed in de hel.

Naar de ziel is uw toestand niet minder gevaarlijk. Het is een dodelijk teken als een zieke zijn ziekte niet gevoeld; dan zendt hij niet naar de medicijnmeester. Dat kan ook in het geestelijke niet missen; indien gij niet gevoelt dat gij geestelijk ziek zijt, gij moet er aan sterven; de bezoldiging der zonde is de dood, Rom. 6:23.

b. Ziet gij op de genezing, het is nu nog de geneestijd zolang gij leeft. Als die voorbij is, zal het te laat wezen. Ei, maak dan haast met dit werk. De koninklijke hoveling nam de gelegenheid van genezing zo wel waar; zo haast hij hoorde dat Jezus uit Judea naar Galilea kwam, ging hij tot Hem.

c. Ziet gij op de geneesmiddelen, geloof en bekering, zij zijn zo goedkoop te krijgen; ja, weet gij ze ergens beter te kopen? Aardse medicijnen zijn dikwijls al vrij kostbaar; maar Jezus geeft Zijn medicijnen om niet.

d. Ziet gij op de geneesheer Jezus:

Hij is zo machtig tot genezing, zelfs de allergevaarlijkste krankheden in de allergrootste zondaren, in hoeren en tollenaars. Een koninklijke hoveling, uit het hof van een

goddeloze Herodes, die men denken zou het meest ongeschikt te zijn tot bekering, gelooft in Hem met zijn ganse huis.

Hij is zo wonderlijk in die genezing te schenken. Daar aardse geneesmeesters veel tijd moeten aanwenden, geneest Hij in een ogenblik door een enkele wenk en wil: Ik wil word gereinigd. Op zulk een gemakkelijke wijze; het heeft Hem maar een woord spreken te kosten. Gaat heen, zegt Hij tot de hoveling, uw zoon leeft. Spreek maar een woord, zegt de hoofdman tot Jezus, en mijn knecht zal gezond worden, Matth. 8:8.

Hij er ook zo gewillig toe om doodkranke zondaren te genezen; en zoudt gij dan niet tot Hem gaan met de hoveling, en Hem bidden: Heere! Komt toch af, eer ik sterf? Hij biedt Zichzelf zo gereed tot genezing aan. Hij roept u, Hij nodigt u; en geen één kranke daar men in het Evangelie van leest, die Jezus om genezing bad, die van Hem zonder genezen te zijn is afgewezen. Ja, Hij komt alle geestelijke zieken zelfs eerst bidden: Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven, Matth. 11:28.

O! kom dan allen, die uw geestelijke krankheid al hebt beginnen te kennen, en die te gevoelen; alle overtuigden, radelozen, treurigen, neergebogenen; overweegt nader deze beweegredenen, en verliest op Jezus, en laat er niets wezen dat u van deze Medicijnmeester terug houdt.

Maar zijt gij reeds onder diegenen aan wie de grote Geneesheer Jezus Zijn hand gelegd heeft om hun zielen te genezen? O! dan kunt gij van geluk spreken. Wat moest gij Hem niet met David gedurig danken? Uit Ps. 103:2: Looft den Heere mijn ziel, en vergeet geen van Zijn weldaden; Die al mijn ongerechtigheden vergeeft, Die al mijn krankheden geneest.

Dat uw gezondwording naar de ziel u nu aanspore:

1. Om van de Medicijnmeester Jezus nog gedurig gebruik te maken. Bekruipen u de dagelijkse zwakheden, gij moet gedurig tot Hem gaan en Hem bidden om genezing. Hij geneest de gebrokenen van harten, en Hij verbindt ze in hun smarten, Ps. 147:3.

2. Is uw genade nog klein en uw geloof zwak, bidt Hem om versterking; Hij laat niet varen het werk Zijner handen. Hij wil Zijn hand tot de kleinen wenden. Draag maar gedurige zorg om niet wederom in nieuwe zonden te vervallen, en zo weer in te storten in nieuwe kwalen. Ziet, gij zijt gezond geworden, zei Jezus tot een die van een 38-jarige ziekte genezen was, Joh. 5:14, en zondig niet meer, opdat u niet wat ergers geschiede.

Ik zal eindigen met dat troostwoord van Johannes, 1Joh. 2:1,2: Mijne kinderkens, ik schrijf u deze dingen opdat hij niet zondigt; en indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus den Rechtvaardigen, en Hij is een Verzoening voor onze zonden. AMEN

LUKAS 4:16-21

16 En Hij kwam te Nazareth, waar Hij opgevoed was, en ging, naar Zijn gewoonte, op den dag des sabbats in de synagoge, en stond op om te lezen.

17 En Hem werd gegeven het boek van den profeet Jesaja; en als Hij het boek opengedaan had, vond Hij de plaats waar geschreven was:

18 De Geest des Heeren is op Mij, daarom heeft Hij Mij gezalfd; Hij heeft Mij gezonden om den armen het Evangelie te verkondigen, om te genezen die gebroken zijn van hart;

19 Om den gevangenen te prediken loslating en den blinden het gezicht, om de verslagenen heen te zenden in vrijheid; om te prediken het aangename jaar des Heeren.

20 En als Hij het boek toegedaan en den dienaar wedergegeven had, zat Hij neder; en de ogen van allen in de synagoge waren op Hem geslagen.

21 En Hij begon tot hen te zeggen: Heden is deze Schrift in uw oren vervuld.

A. **ONDER** de verschillende bekwaamheden die de oude Joden in hun leraars vereisten, waren deze de voornaamste, dat ze uitmuntende moesten zijn in de leer der wet; daarbenevens bedreven in verschillende wetenschappen, en vooral bekwaam om anderen te leren.

De oude Grieken en Romeinen hadden dat ook al tot een spreekwijze: De beroeping die gij ontvangen hebt, maakt dat gij die versiert.

En spreuk, niet gelijk aan die vermaanles die de apostel aan de leraar Archippus liet doen: Zegt Archippus, ziet op de bediening die gij aangenomen hebt in de Heere, dat gij die vervult, Kol. 4:17. En hijzelf, als de grote leraar der heidenen, legde zich daarop toe: Ik maak mijn bediening heerlijk, Rom. 11:13.

Zal dan iemand in Gods Kerk een nuttige leraar voor anderen wezen, hij moet er de nodige bekwaamheden toe hebben. En hij moet de heilige talen, waarin God Zijn Woord en wil heeft bekend gemaakt, niet oppervlakkig maar grondig verstaan; de diepe Godsgeheimen daarin opgesloten, weten na te vorsen. Ook door bedrevenheid in verschillende wetenschappen van geschiedenis en oudheidkunde, en vooral hetgeen hij geleerd heeft klaar, duidelijk en verstaanbaar, zonder inmenging van winderige welsprekendheid aan zijn toehoorders weten voor te dragen. Want wat baat de leerling, dat de leermeester voor zichzelf een schat van wijsheid bezit, indien hij die niet kan mededelen en uit die goede schat niet weet voort te brengen oude en nieuwe dingen? Matth. 13:52. Waarom Paulus in een opziener der Kerk vereist, dat hij bekwaam is om te leren, 1 Tim. 3:2, dat is, om zijn toehoorders wijzer en geleerder, ja ook beter en heiliger te maken.

Doch bovenal is hij bekwaam om te leren, als hij ook zelf door des Heeren Geest geleerd is. Hiervandaan dat als de grote God Zijn apostelen wilde uitzenden om Joden en heidenen te onderwijzen, en die tot Zijn Koninkrijk te verzamelen, dat Hij ze daartoe ook bekwaam maakte door de uitstorting van Zijn Heilige Geest op de grote pinksterdag.

B. Was ooit enig leraar met alle nodige gaven om anderen te leren voorzien, hetwelk Jezus, de Opperleraar der gerechtigheid, Die niet leerde als de schriftgeleerden, maar als Machthebbende, Matth. 7:29, en Wiens woorden met kracht in de harten der mensen

indrongen. En waarvandaan dit? Omdat Hij boven Mozes en de profeten met de Geest des Heeren overvloedig was gezalfd.

1. Wij hebben tevoren gezien bij Zijn Doop in de Jordaan, hoe Gods Geest in de gedaante van een duif op Hem neerdaalde; en hoe Hij vol des Heiligen Geestes van de Jordaan naar de woestijn heenging, alwaar hij door die Geest de driedubbele verzoeking aan de duivel te boven kwam.

2. Ook hebben wij Hem door die Geest wonderen zien verrichten, te Kana in Galilea het water in wijn zien veranderen, te Jeruzalem de tempel zien zuiveren, en wederom te Kana zien gezond maken een doodkranke zoon van een koninklijke hoveling.

3. Nu zullen wij de kracht van de Heilige Geest, waarmee Hij gezalfd was, ook uit Zijn hemelse leer zien doorstralen. Zie er hier in mijn tekst en derzelver samenhang een dubbel bewijs van. Door de kracht des Heiligen Geestes in Galilea wedergekeerd zijnde, zoals wij lezen in vers 14:

a. Zo leert hij eerst buiten Nazareth, hier en daar in de synagogen van Galilea, vers 15; en gaat zo de Nazarenen onder welke Hij was opgevoed voorbij; een krachtig verwijt aan hun ongeloof. Zijn leer was van zulk een aangenaamheid en kracht, dat Hij van allen werd geprezen.

b. Maar nu wil Hij ook Nazareth aandoen, om Zijn landslieden die Hem daar van Zijn jeugd af gekend hadden alle reden van ongenoegen te benemen; en indien zij Hem verwierpen, des te onverantwoordelijker te stellen.

Hier binnen Nazareth zal Hij tonen een zeer bekwaam en krachtig Leraar te wezen, met de Heilige Geest gezalfd; ja, Diezelfde te wezen waarvan Jesaja al van oudtijds had geprofeteerd. Hem wordt op de sabbat in de synagoge het Boek van Jesaja gegeven, waaruit Hij dat gedeelte voorleest waarin de Messias voorkomt, met des Heeren Geest gezalfd, en Zijn landgenoten onderwijst dat heden die Schrift in hun oren vervuld is.

C. Ordenshalve zullen wij in deze stof overwegen:

I. De aanleidingen tot het volgende onderwijs van Jezus aan de lieden van Nazareth, de verzen 16 en 17.

II. Het onderwerp van Zijn onderwijs is de Godsspraak bij Jesaja, in de verzen 18 en 19.

III. Het onderwijs zelf dat Jezus hun hij die Godsspraak geeft, de verzen 20 en 21.

EERSTE DEEL

Let eerst op de aanleiding tot het onderwijs:

A. Jezus' komst te Nazareth.

B. Zijn gaan naar de synagoge.

C. Zijn verrichting en ontmoeting aldaar.

A. De eerste aanleiding verhaalt Lukas aldus: EN HIJ KWAM TE NAZARETH, DAAR HIJ OPGEVOED WAS.

1. De plaats daar Jezus Zijn onderwijs zal geven is Nazareth, een vlek of stadje van Galilea, daar Hij was opgevoed. Te Bethlehem in Judea was Hij geboren; maar te Nazareth in Galilea opgevoed, alwaar hij met Zijn moeder Maria en Zijn pleegvader Jozef in Zijn vroege jeugd en jongelingschap tot Zijn 30^{ste} jaar toe had gewoond; waarvandaan Hij aan de burgers van Nazareth, onder welke Hij was groot geworden, ook het allerbeste bekend was.

2. Jezus komt tot deze Zijn landgenoten en bekenden, om hun ook blijken van Zijn liefde te geven, door hen die Hij zulk een reeks van jaren met Zijn heilige tegenwoordigheid boven andere Joden verwaardigd had, nu ook met Zijn hemelse leer en Goddelijke onderwijzingen te begenadigden. Ook kan het bij de burgers van Nazareth een grote begeerte zijn geweest om Jezus te zien en te horen, omdat er zulk een gerucht van Hem uitging, dat hen zeker zal hebben verwonderd, omdat zij zeer wel wisten dat Jezus, toen Hij nog onder hen woonde, niet onderwezen was in menselijke schranderheden of hogere wetenschappen.

B. De nadere aanleiding is, DAT HIJ GING NAAR ZIJN GEWOONTE OP DEN DAG DES SABBATS IN DE SYNAGOGES.

1. Hij ging in de synagoge. Gelijk al van oude tijden af de Joden buiten en behalve de tempel te Jeruzalem, ook in iedere stad en voornaam vlek hun godsdienstige vergaderplaatsen hadden, die synagogen werden genoemd, zo was zulk een synagoge in het stadje Nazareth waarin Jezus nu ging.

2. En wel op de dag van de sabbat. In de grondtekst staat sabbatten, daar hier dan naar de Hebreeuwse spreekstijl of een voornaam sabbat door moet verstaan worden, of liever een der gewone sabbatdagen, die volgens de Goddelijke wet op iedere zevende of laatste dag der week met een strenge rust moesten onderhouden worden.

3. En dit deed Jezus naar Zijn gewoonte. Gelijk de synagogen niet alleen bidplaatsen, maar ook scholen van onderwijs waren, vooral op sabbatdagen op welke aldaar Mozes en de Profeten gelezen, de Goddelijke waarheden voorgesteld en verklaard werden; zo was ook Jezus gewoon geweest, wanneer Hij nog te Nazareth woonde, vooral op de sabbat tot het gebed en tot het onderwijs met Zijn medeburgers in de synagoge op te komen. En Hij had die gewoonte ook nu nog, tonende aldus een hoogachting voor de openbare godsdienst, en gevende ons allen hiermee een goed voorbeeld van navolging, om ons van de Kerk en openbare godsdienst niet te onttrekken, zelfs niet in de meest verdorven tijden. Gelijk het nu een tijd was van het allergrootste verval, zijnde de leer der genade en de zuivere dienst Gods nu al zeer verbasterd, en de rechte verklaring van Mozes en de Profeten door ijdele overleveringen en schriftverdraaiingen zeer verdonkerd geworden. Bijzonder bedient Zich Jezus hier van Zijn bestendige gewoonte om op de dag van de sabbat in de synagoge te gaan, teneinde Hij bekwame gelegenheid mocht hebben om het volk te onderwijzen, en Zich aan Zijn landslieden als een groot Profeet, met de Heilige Geest gezalfd, te ontdekken. Gelijk daartoe Hem:

C. De allernaaste aanleiding geven zal Zijn verrichting en ontmoeting in de synagoge. HIJ STOND OP OM TE LEZEN, EN HEM WERD GEGEVEN HET BOEK VAN DE PROFEET JESAJA; EN ALS HIJ HET BOEK OPEN GEDAAN HAD, VOND HIJ DE PLAATS DAAR GESCHREVEN WAS.

1. Hetgeen Jezus verrichtte, is dat Hij opstond om te lezen. Op elke sabbat werd een zeker gedeelte van Mozes' wetboek in de synagoge voorgelezen; in die orde dat de gehele wet, die in zovele delen is afgedeeld als er sabbatdagen in het jaar komen, in een jaar wordt uitgelezen. Na het lezen van de wet volgde in latere tijd ook het lezen van een gedeelte uit de Boeken der profeten; en dan ook menigmaal een redevoering of verklaring van het een of ander Bijbeldeel. De laatste handeling heeft Jezus alhier waargenomen. Hij gaat lezen een gedeelte uit de Profeten, waarvan Hij nadere verklaring geeft; hetzij dan dat Hij daartoe van de overste der synagoge is verzocht geworden, hetzij liever dat Hij Zich daartoe Zelf heeft aangeboden; gelijk Hij toch van elk voor een groot

Profeet werd aangezien. En gelijk het voorlezen van de Heilige Schriften in de synagoge staande geschiedde, zo stond Jezus op om te lezen; om zoveel beter van allen gehoord te worden, en inzonderheid om Zijn eerbied en achting voor het Woord van de levende God te vertonen, dat Hij lezen zou.

2. Zo opstaande om te lezen, ontmoet Hem iets dat onzer aller opmerking verdient. Hetgeen Hem ontmoet geschiedt niet zonder een bijzondere bestel van de Goddelijke voorzienigheid, en bestaat in twee dingen.

a. Eerst, Hem wordt gegeven het Boek van de profeet Jesaja. Het was de gewoonte der synagogen de heilige Bijbelboeken niet bij elkaar samen te voegen, maar elk Boek afzonderlijk op een bijzondere rol te schrijven, en op een heilige afgezonderde plaats in de synagoge te bewaren. Nu werd Jezus juist gegeven het Boek van de profeet Jesaja; of omdat op deze sabbat een gedeelte uit die profeet moest voorgelezen worden, of liever, dat de Joden hiermee een bijzonder oogmerk zullen gehad hebben. Namelijk, om Jezus te beproeven, of Hij wel zulk een grote Leraar was als het gerucht van Hem liep, Die zulke zware en duistere Godsspraken als bij Jesaja voorkomen, in staat was vaardig te verklaren en duidelijk uit te leggen. Althans, op orde van de overste der synagoge wordt Hem de rol van het Boek, op een stok gebonden zijnde, naar de Joodse gewoonte overhandigd door een dienaar van de synagoge, wiens werk dit was.

b. Hierop, als Hij het boek opengedaan had, eigenlijk losgerold had, overmits de Joden in de synagogen de Bijbelboeken gebruiken, op lange rollen van perkament geschreven, en op een stok gerold, die men om te lezen eerst moesten losrollen, zo vond Hij de plaats daar geschreven was, en die aanstonds het onderwerp van Zijn onderwijs aan de Joden zal worden. Niet, dat Hij de schriftuurplaats van Jesaja die Hij lezen en verklaren wilde eerst heeft opgezocht, en ze dus gevonden, gelijk sommigen willen. Neen, maar de eenvoud van het geschiedverhaal van Lukas toont, dat het door een bijzondere bestel van Gods voorzienigheid is geschied, dat bij het losrollen van het boek Hem die plaats van Jesaja onder het oog is gekomen.

TWEEDE DEEL

En gelijk nu Jezus de zin van het profetische Woord volmaakt verstond, als zijnde al de profeten Gods ingegeven door Zijn eigen Geest, Die oudtijds in de profeten was, zo neemt Hij ook aanstonds dat woord, dat Hij door Gods bestuur bij Jesaja vond tot een onderwerp van Zijn onderwijs aan de Joden. Het woord dat Hij vond, staat geschreven in Jes. 61:1,2. Dat Hij zeker eerst in de Hebreeuwse grondtekst heeft voorgelezen, en er dan een brede verklaring over heeft gemaakt; welke verklaring Lukas ons zeer kort opgeeft in de twee volgende verzen: DE GEEST DES HEEREN IS OP MIJ, DAAROM HEEFT HIJ MIJ GEZALFD. HIJ HEEFT MIJ GEZONDEN OM DEN ARMEN HET EVANGELIE TE VERKONDIGEN, OM TE GENEZEN DIE GEBROKEN ZIJN VAN HART. OM DEN GEVANGENEN TE PREDIKEN LOSLATING, EN DEN BLINDEN HET GEZICHT, OM DE VERSLAGENE HEEN TE ZENDEN IN VRIJHEID. OM TE PREDIKEN HET AANGENAME JAAR DES HEEREN.

A. Tot opening van het rechte verstand der woorden, door Lukas opgegeven, moeten wij vooraf enige dingen aanmerken.

1. Dat de woorden door Jezus aangehaald, niet voorkomen onder die gedeelten der Heilige Schrift welke de Joden hedendaags na het lezen van de wet, uit de profeten op hun

sabbatdagen in de synagogen voorlezen. Waaruit wij, zo de Joden de gewoonte van hun vaders niet veranderd hebben, besluiten dat Jezus Zich hier niet gedragen heeft als een bloot voorlezer, maar als een Leraar, Die volgens de gewoonte der Joden eerst een gedeelte van de profeet leest, en daarna verklaart. Althans, dit zou ons ten volle blijken uit Zijn daarop volgend onderwijs, heden is deze Schrift in uw oren vervuld.

2. Verder is aan te merken, dat de woorden bij de evangelist Lukas genoegzaam overeenkomen met de vertaling van de LXX Griekse overzetters; welke vertaling in Zijn tijd onder de Joden van een algemeen gebruik was, en ook genoegzaam wat de zin betreft, overeenkomt met de Hebreeuwse tekst bij Jesaja. Uitgezonderd dat Lukas er hier bijvoegt, om de verslagenen heen te zenden in vrijheid; welke woorden niet in de Hebreeuwse tekst, noch bij de LXX overzetters gevonden worden. Waaruit men met sommige uitleggers niet behoeft te besluiten, dat Jezus twee verschillende plaatsen uit Jesaja zou hebben ineen gesmolten; maar liever dat die bijgevoegde woorden als een nadere verklaring van Jezus, of van Lukas, over Jes. 61:1,2 zijn aan te merken.

3. Vervolgens merken wij aan, dat de Persoon Die sprekende in de aangetrokken Godsspraak van Jesaja voorkomt, zeggende, de Geest des Heeren is op Mij, niet de profeet Jesaja of iemand anders onder de profeten, maar alleen de Messias is; omdat hetgeen dat Hij van Zich getuigt, aan niemand dan aan de ware Messias kan worden toegeëigend. Gelijk dit ook zelfs van rabbi Kimchi en andere doorgeleerde Joden wordt toegestemd. B. Kom ik nu tot de verklaring van de aangetrokken Godsspraak, zo meen ik zulks het beste te doen als ik de grondtekst bij Jesaja, hoofdstuk 61 hetwelk Jezus heeft voorgelezen, volg en verklaar, en daarmee de tekst van onze Lukas vergelijk.

Twee grote zaken getuigt de Messias, sprekende bij Jesaja voorkomende, van Zich:

1. Hij eigent Zich een uitnemend voorrecht toe.

2. En daarvan geeft Hij twee duidelijke bewijzen, ontleend van Zijn zalving, en de zending daarop volgende.

1. Het voorrecht dat de Messias Zich toe-eigent, is: DE GEEST DES HEEREN JEHOVAH IS OP MIJ. Bij de LXX, ook bij Lukas, komt het woord Heere maar eenmaal voor, teneinde niet tweemaal hetzelfde grondwoord gebruikt wordt; omdat de Grieken Gods Gedenknaam door Kurios of Heere te vertalen gewoon zijn. Dat hier ook geen verandering in de zin geeft.

a. Versta hierdoor de Geest, niet de gave van voorzegging of enige andere Goddelijke gift; maar die Heilige Geest Die van de Vader uitgaat, en geschonken wordt aan wie het Hem behaagt, en daarom des Heeren Geest genoemd.

b. Die Geest, zegt de Messias, is op Mij. Waarmee Hij te kennen geeft dat de Heilige Geest op een bijzondere wijze omtrent Hem werkzaam was, en boven alle andere profeten op Hem rust; alsook, dat Hij niet alleen Zijn ziel met al haar vermogens op het nadrukkelijkste bewerkte, maar Hem ook in een overvloeijende mate schonk met al die gaven welke tot uitvoering van Zijn middelaarsambt nodig waren.

2. Daarvan geeft Hij nu een dubbel bewijs:

a. Het eerste bewijs dat die Geest op Hem was, is van Zijn zalving ontleend. OMDAT DE HEERE MIJ GEZALFD HEEFT, OM EEN BLIJDE BOODSCHAP TE BRENGEN DEN ZACHTMOEDIGEN, zoals ik bij Jesaja lees. Waarmee die woorden bij Lukas overeenkomen, wanneer ze aldus, gelijk ze kunnen, geschikt en vertaald worden: Omdat Hij Mij gezalfd heeft, om den armen het Evangelie te verkondigen.

De Heere Zelf had de Messias gezalfd, tot Middelaar Gods en der mensen verordend en aangesteld. Zijnde de uitdrukking ontleend van de schaduwachtige gebruikelijkheden van het Oude Testament, waarin degenen die tot hoge ambten werden aangesteld en ingehuldigd, met een zalfolie overgoten werden. Maar de Heilige Geest Zelf was zonder tussenkomst van enig mens van God Zelf op de Messias neergedaald. En daaruit was Zijn voorrecht, hetgeen Hij boven anderen voormaals gezalfden bezat, duidelijk nu op te maken.

Het einde van die zalving was om een blijde boodschap te brengen de zachtmoedigen. De personen zijn bij de profeet zachtmoedigen, maar bij Lukas armen, waarin niet het minste verschil is, dewijl het Hebreeuwse woord beide deze betekenissen toelaat.

Armen zijn hier, die arm zijn naar de geest; die overtuigd zijn van hun geestelijk gebrek en volslagen ledigheid, dat zij niets hebben waarmee zij in Gods vierschaar kunnen bestaan, en die als zodanig hun toevlucht tot Jezus' gerechtigheid als hun enige rijkdom nemen; hetwelk, omdat het alle hoogmoed en verheffing des geestes buiten sluit, ook ware zachtmoedigheid baart.

Gelijk ware gelovigen ook wel terecht armen mogen genoemd worden, omdat zij hun geestelijk gebrek klaar en onderscheiden kennen, en omdat zij van hun geestelijke armoede een pijnlijk gevoel hebben; ook omdat zij met zachtmoedigheid en diepe ootmoed als arme bedelaars zich voor de voeten van Jezus werpen, en Hem smeken om klederen om hun naaktheid te bedekken, en om genadegoederen om daarmee verrijkt te worden.

Zulke armen en zachtmoedigen wilde de Messias in gunst aanschouwen; zijnde gezalfd om dezulken een blijde boodschap te brengen, dat is, om hun die blijde tijding te doen horen dat hun zonden vergeven zijn; en dat Hij integendeel hen wil verrijken met Zijn aangebrachte gerechtigheid, wordende daardoor hun overvloedig Goud en hun krachtig Zilver, en zo al de schatkamers van hun ziel vervullende. En dit is ook waarlijk de armen het Evangelie, dat een blijde boodschap is, te verkondigen.

Dit was nu een bewijs dat de Geest des Heeren op te Messias was; want zulk een Evangelie te verkondigen, hetgeen ook in een mededeling van des Heeren heil bestond, kan niet geschieden zonder een rijke bezitting van de Heilige Geest.

b. Maar het tweede bewijs dat de Geest des Heeren op Hem was, is van Zijn zending ontleend.

Niet alleen had de Heere Hem tot Middelaar gezalfd, maar ook dadelijk uitgezonden; zijnde de uitdrukking van de profeten ontleend, die eerst door de zalving met de Heilige Geest beschonken werden, maar daarop dan ook van God tot deze en gene bijzondere verrichtingen uitgezonden werden. Ook dikwijls wordt deze uitdrukking van de Messias gebruikt. Hij is Gods gezant bij uitstek, de Engel des Heeren, de Engel van Gods aanzicht, de Engel des Verbonds, Job 33:23, Jes. 63:9, Mal. 3:1.

Vraagt gij naar de einden waartoe Hij gezonden werd, de profeet telt ze op:

Het eerste einde is, OM TE VERBINDEN DE GEBROKENEN VAN HARTEN.

Gebrokenen van harten zijn zulken, die uit een gezicht en gevoel van hun zondenstaat, van hun doemwaardigheid deswege, en van hun onmacht om zich daaruit te redden, verslagen zijn in hun harten, alzo dat hun harten van droefheid en treurigheid verbroken worden, en zij daaronder in tranen wegsmelten.

Zulke gebroken harten zou de Messias verbinden, of gelijk Lukas heeft, genezen; dat zonder verbinding niet kan geschieden. Hij zou de smarten van zulke week geworden

zondaars verzachten, en hun zielen geruststellen door hen van Zijn heil te verzekeren, en in hun wonden te gieten de wijn van Zijn verdiensten, en de olie van Zijn Geest. Het tweede einde van Zijn zending raakt tweeërlei soort van mensen, naar dat die gebroken gemoedsgestalte bij verschillende personen ook verschillend zou wezen. Het ene raakte de Joden, het andere de heidenen.

Ten aanzien van de Joden, getuigt de Messias dat Hij gezonden was OM DE GEVANGENEN VRIJHEID UIT TE ROEPEN. Dat bij Lukas aldus wordt uitgedrukt, om de gevangenen te prediken loslating.

De gevangenen zijn hier wel in het gemeen zondaren, die van nature onder de zonde en de satan gevangen liggen; en die, zullen zij uit die gevangenis verlost worden, ook gebrokenen van hart moeten worden. Maar bijzonder moeten wij hier aan de Joden denken, van wier toestand onder het Oude Testament, toen ze onder harde heren dienstbaar waren, dergelijke uitdrukkingen meermaals worden gebruikt, als in Gal. 3:23, 4:1-3, Rom. 8:15, Hebr. 2:15.

Aan deze gevangenen zou de Messias vrijheid en loslating uitroepen. Dat is, hun aankondigen dat zij van de vloek der wet zijn verlost, en dat zware juk der dienstbaarheid aan de schaduwen der wet verbroken is, en dat hun nu alle goederen die tot de vrijheid van het Nieuwe Testament behoren, geschonken worden. En dit is des te meer waarschijnlijk, omdat alhier en in de volgende spreekwijzen wordt gezinspeeld op de loslating der Hebreeuwse dienstknechten, welke in het jubeljaar geschiedde. Hun dienstbaarheid was een schaduw van de dienstbaarheid der Joden onder de wet, volgens Gal. 4:24,26. Een loslating in het jubeljaar was een schaduw van hun vrijlating in het jaar van het Nieuwe Testament, het jaar van des Heeren welbehagen, daar aanstonds van zal gesproken worden.

Maar ten aanzien van de heidenen werd de Messias ook gezonden OM DEN GEBONDENEN UIT TE ROEPEN OPENING VAN GEVANGENIS. Dat bij Lukas aldus wordt uitgedrukt, om de blinden te prediken het gezicht, om de verslagenen heen te zenden in vrijheid.

Wij ontmoeten alhier gebondenen, blinden, verslagenen. Uitdrukkingen die hier gemakkelijk zijn te vereffenen, als wij zulke gebondenen begrijpen die in een stikdonkere gevangenis, daar geen licht in komt zijn opgesloten, en die over hun boeien en blindheid verslagen zijn. En dan is dit een zeer gevoeglijk zinnebeeld van de heidenen, onder welke geen licht van Gods Woord of zaligmakende kennis scheen, zolang het Oude Testament in wezen bleef, Ps. 147:19,20. Er was niets anders dan een dikke duisternis, Ef. 2:12.

Die nu over deze boeien en blindheid verslagen waren, gelijk de Heiland of Lukas zeer wijs tot nadere verklaring heeft bijgevoegd, die dat met innige smart gevoelden, en naar verlossing reikhalzende, groot is hun geluk! Aan dezen zou Messias prediken het gezicht, of de weer verkrijging van het gezicht, naar de kracht van het woord, een scherp en helder gezicht. Waardoor dan de blinde heidenen zou geschonken worden onder het Nieuwe Testament een wegneming van hun benevelde begrippen en vooroordelen, en verlichte ogen des verstands om God en Zijn heerlijkheid recht te zien, en te verstaan de verborgenheden van Zijn Koninkrijk. Hetgeen dan ook noodzakelijk moet gepaard gaan met opening van hun gevangenis, en heenzending in de vrijheid der kinderen Gods.

Ziet, zo zouden de heidenen zowel als de Joden deel krijgen aan dezelfde voorrechten van het Nieuwe Testament. Hetgeen ons nog nader zal blijken uit:

Het derde einde van de zending van de Messias, hetwelk was OM UIT TE ROEPEN HET JAAR VAN HET WELBEHAGEN DES HEEREN, bij Lukas aldus uitgedrukt: Om te prediken het aangename jaar des Heeren.

Door dit aangename jaar des Heeren moet buiten twijfel worden verstaan dat grote jaar van de huishouding van het Nieuwe Testament, waarin de Heere Zijn welbehagen op een meer uitstekende wijze in en aan de gelovigen zou openbaren, door het schenken van een rijkere mate der genadegoederen van de Heilige Geest. Zijnde deze spreekwijze ontleend van het jubeljaar, hetwelk een aangenaam jaar des Heeren was, wanneer de slaven in vrijheid werden gesteld, en de erfenissen der vaders, die tevoren verkocht waren, tot de eerste bezitters en eigenaars weerkeerden.

Dit aangename jaar des Heeren, de vrolijke evangelietijd, waarvan het oude jubeljaar zo duidelijk een voorbeeld was, zou de Messias prediken of uitroepen, eerst in eigen Persoon, en daarna door Zijn gezanten. Het woord is alweer van het jubeljaar ontleend, hetwelk met de bazuin des geklanks werd uitgeroepen en aangekondigd, zoals wij lezen in Lev. 25:9.

En dit was het tweede bewijs dat de Geest des Heeren op de Messias was; want zulk een grote heil kon Hij niet verrichten, of hij moest er van God toe gezonden wezen, en bekwaam gemaakt door een ruimere overstorting van de gaven des Geestes.

DERDE DEEL

Ziedaar aandachtigen, uit deze zo heerlijke Godsspraak van Jesaja de profeet, die wij maar kort en schetsgewijze nu geopend hebben, zal Jezus als Leraar onderwijs geven aan Zijn landslieden te Nazareth, onder welke Hij was opgevoed, in de twee laatste verzen.

A. Vooraf gaat Zijn handelwijze als Leraar, en dan de aandacht van Zijn toehoorders.

1. Het eerste verhaalt ons Lukas in deze woorden: EN ALS HIJ HET BOEK TOEGEDAAN, EN DEN DIENAAR WEDERGEGEVEN HAD, ZAT HIJ NEDER.

a. Hij doet het boek toe, dat is, Hij rolt het weer toe, en geeft het weer aan de dienaar der synagoge, om het op de gewone plaats der bewaring weg te leggen. En:

b. Daarop zit Hij neder op dezelfde plaats daar Hij staande had gelezen; volgens de gewoonte der Joodse leraars, die staande het Woord Gods voorlezen, maar zittende het volk plegen te onderwijzen. En zo toont Hij met Zijn nederzitten dat Hij niet slechts een blote Voorlezer wil blijven, maar Zich als een Leraar wil gaan gedragen, Die een voor-nemen heeft om de voorgelezen woorden nader te verklaren en uit te leggen.

2. Onder dit Zijn nederzitten wordt de aandacht der toehoorders gaande. EN DE OGEN VAN ALLEN IN DE SYNAGOGES WAREN OP HEM GESLAGEN. Hun ogen waren met een sterke ingespannenheid op Hem gevestigd, omdat zij met een groot verlangen waren aangedaan, om te horen wat Hij Die zij zo wel gekend hadden van Zijn jeugd af, en Die zij wel wisten dat nooit in de scholen der schriftgeleerden was onderwezen, over die woorden van Jesaja tot verklaring en uitlegging wel prediken zou.

B. Deze gelegenheid neemt Jezus waar, en onderwijst hen. EN HIJ BEGON TOT HEN TE ZEGGEN: HEDEN IS DEZE SCHRIFT IN UW OREN VERVULD.

1. Uit die spreekwijze, Jezus begon tot hen te zeggen, is openbaar dat Lukas maar alleen het begin van Jezus' redevoering heeft aangetekend. Want dat Jezus veelmeer heeft gesproken, blijkt uit de verwondering der toehoorders over de aangename woorden die uit

Jezus' mond kwamen, vers 22, en uit de uitwerking welke Zijn redevoering bij velen had; die Hem daarover de stad uitwierpen, in het vervolg van ons teksthoofdstuk. Door dit verzwijgen van het grootste gedeelte van Jezus' redevoering, heeft de Heilige Geest onze naarstigheid willen opwekken tot een gestadig onderzoek van de zin van het profetische Woord, om Jezus daarin te vinden, uit vergelijking van hetgeen van Hem in het Evangelie staat aangetekend.

2. Als Jezus dan begon te zeggen, heden is deze Schrift in uw oren vervuld, zo:

a. Geeft Hij daarmee dat onderwijs aan Zijn landgenoten, dat heden, op deze dag, die voorgelezen Godsspraak uit Jesaja aanvankelijk haar vervulling bekwam, en al verder zou vervuld worden. Dat Hij Jezus van Nazareth Diezelfde was, die bij Jesaja sprekende voorkomt, die Gezalfde met de Heilige Geest, om de armen het Evangelie te verkondigen, die Gezondene, om te genezen de gebrokenen van hart; en dat Hij nu al bezig was om het geestelijk jubeljaar van des Heeren welbehagen uit te roepen.

b. Gelijk Hij dit ook met grond mocht zeggen. Een bewijs daarvan was op deze dag voorhanden, op welke Hij uit Zijn krachtige leer en onderwijs toonde dat Hij door des Heeren Geest gezalfd, en dus de Messias was; zodat zij allen over Zijn aangename woorden zich verwonderden.

En Hij zou daar nog wel meer bewijzen van geven in Zijn ganse levensloop. Neem nu maar Zijn zaligsprekingen op de berg, Matth. 5, waarin Hij zal tonen gezalfd te wezen met de Heilige Geest, om de armen van geest dat Evangelie te verkondigen, dat hunner het Koninkrijk der hemelen is, vers 3; en gezonden te wezen om de gebrokenen van hart te verbinden, zeggende: Zalig zijn die treuren; want zij zullen vertroost worden; zalig zijn de zachtmoedigen; want zij zullen het aarderijk beërven, vers 4,5. Waarom wij ook Zijn zaligsprekingen op de berg uw aandacht vervolgens, zo God wil, zullen verklaren. En zo blijkt dan uit mijn afgehandelde tekst met welk een klaarheid Zich Jezus in het begin van Zijn openbare bediening als de ware Messias heeft bekend gemaakt aan de inwoners van Nazareth, bewijzende hun uit de Heilige Schriften dat Jesaja van Hem had geprofeteerd.

MET dezelfde klaarheid en duidelijkheid ontdekt Zich Jezus ook onder ons.

Het is waar, Hij is niet lichamelijk bij ons tegenwoordig, als bij Zijn landgenoten te Nazareth; echter dat geluk genieten wij:

a. Hij spreekt nog als Leraar en Profeet tot ons in Zijn Evangeliewoord, en leert daar nog hetzelfde dat Hij oudtijds, toen Hij hier op aarde omwandelde, in de synagogen te Nazareth en op andere plaatsen leerde.

b. Hij zendt Zijn gezanten tot ons, die ons Zijn Woord prediken.

c. Nog op elke sabbat, bij gelijkenis gesproken, wordt Mozes en de Profeten in onze synagogen gelezen.

d. Het aangename jaar van des Heeren welbehagen duurt nog. En ook heden, heden wordt dat woord dat Jezus predikte, in onze oren vervuld.

Hoe zullen wij dan ontvlieden, vraag ik met de apostel, indien wij op zo grote zaligheid geen acht geven? Dewelke begonnen zijnde, verkondigd te worden van de Heere Jezus, aan ons bevestigd is geworden van degenen die Hem gehoord hebben, Hebr. 2:3.

Ach! hoe weinigen die van Jezus' prediking het behoorlijke gebruik maken! Hoe weinigen die er voordeel mee doen!

Immers, als wij veler gedrag in vergelijking brengen met dat der Nazareners, die zullen hen beschamen.

De burgers te Nazareth nemen tijd en gelegenheid waar als Jezus predikte. Zij laten zich daar ter plaatse vinden daar Jezus predikte, en zijn begerig om Hem te horen. Zij komen op tot de synagoge op de dag van de sabbat. Maar hoevelen in ons Christendom die zelden of nooit tot het gehoor van Gods Woord opkomen? Velen komen er op de Christelijke sabbatdag alzomin als op andere dagen. Had Paulus in zijn dagen al reden om te klagen, dat sommigen de gewoonte hadden om de onderlinge bijeenkomsten na te laten, Hebr. 10:25; onder ons is die bestraffelijke gewoonte niet bij sommigen, maar bij zeer velen. Van hoedanigen men diensvolgens met dezelfde apostel wel mag vragen: Hoe zullen zij in Christus geloven, van Welke zij niet horen? Want het geloof is uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods, Rom. 10:14-17.

De burgers te Nazareth horen Jezus prediken met zulk een aandacht en opmerking: De ogen van allen in de synagogen waren op Hem geslagen. Maar velen zitten vadsig en slaperig onder de prediking, of met de gedachten in de wereld verstrooid. Een blijk, dat zij zich het Woord Gods niet aantrekken, en dat het hun eerder een last dan een lust is. Zij zijn een volk dat met geen lust bevangen wordt, Zef. 2:1.

Of laat ik toestaan, dat velen al zover met de Nazarenen eens komen, dat zij zich verwonderen over de aangename woorden; maar zijn niet de meesten de hoorders van Ezechiël gelijk? Die slechts opkomen uit de sleur, en om een lied der minne te horen. Een teken, dat het Woord aan hun zielen nog niet geheiligd is. Hoor wat God de profeet Ezechiël zegt, en gij zult moeten toestemmen dat het in onze dagen niet beter gaat. Gij o mensankind, de kinderen uws volks spreken steeds van u bij de wanden en in de deuren der huizen; en de een spreekt met de ander, een iegelijk met zijn eigen broeder, zeggende: Komt toch en hoort wat het Woord is, dat van de Heere voortkomt. En zij komen tot u, gelijk het volk pleegt te komen, en zitten voor uw aangezicht als Mijn volk, en horen uw woorden; maar zij doen ze niet. Want zij maken liefkozingen met hun mond, maar hun hart wandelt gierigheid na. En ziet, gij zijt hun als een lied der minne, als een die schoon van stem is, of die wel speelt; daarom horen zij uw woorden, maar zij doen ze niet. Maar als dat komt, ziet, het zal komen, dan zullen zij weten dat er een profeet in het midden van hen geweest is, Ez. 33:30-33.

Gij moogt menen ook al deel te hebben aan die blijde boodschap van zaligheid, die Jezus te Nazareth begon te prediken, en alsnog door Zijn gezanten laat prediken; maar o! mijn vrienden, bedriegt u niet. Die blijde boodschap, zegt Jezus, raakt alleen armen en zachtmoedigen, gebrokenen van hart, gevangenen en gebondenen, blinden en verslagenen. Komt, beproeft uzelf eens, vraagt het uzelf af onder het onbedrieglijke oog van God, of die gemoedsgestalten wel in u zijn? Gestalten die alleen bekwaam zijn om die blijde boodschap te ontvangen.

Ziet gij wel dat gij geestelijk arm zijt, naakt, ledig, ellendig, doemwaardige; en valt u die armoede recht pijnlijk, zodat ze u naar de rijke en algenoegzame Jezus drijft?

Hebt gij onder die armoede een gebroken hart, dat door de zonde zo gedrukt wordt, dat het overvloedige tranen van waarachtig berouw en leedwezen stort over uw jammerstaat?

Ziet gij naar de Losser Jezus uit, om door Hem uit de banden der zonden en des satans te ontkomen, en uit die akelige en nare gevangenis losgelaten te worden; en dat met zulk

een verlangen en uitzien, gelijk een gevangene uit de gaten van zijn kerker uitziend en naar verlossing wacht?

En gelijk ook Jezus de blinden het gezicht predikt, beseft gij wel uw natuurlijke blindheid, en zijt gij van blind ziende geworden? Zodat gij zeggen kunt met die blindgeborene in het Evangelie: Één ding weet ik, dat ik blind was, maar nu zie ik, Joh. 9:25.

Ongelukkigen als gij zijt! indien dat in u niet wordt gevonden. Gij zijt het nog niet, die u dat woord met grond kunt toepassen, dat Jezus gezalfd is en gezonden om u die blijde boodschap te brengen, en u uitroepen het jaar van het welbehagen des Heeren. Want:

Daar die blijde boodschap voor armen en zachtmoedigen is, daar zijt gij nog zo rijk in uw ogen en opgeblazen door uw eigen gerechtigheid, die gij meent te vinden in uw burgerlijkheid en uiterlijke zedigheid of godsdienstigheid.

Daar de verbinding en genezing voor gebrokenen van harten is, daar zijt gij naar uw verbeelding gezond, en ziet daarom niet om naar de Medicijnmeester Jezus.

Daar de vrijheid en loslating voor gevangenen en gebondenen is, daar zijt gij nog niet eens ontwaakt uit de strik des duivels, 2Tim. 2:26. Maar gij zijt zulke gewillige dienst-knechten van de zonde; en gij veracht het jubeljaar der vrijlating.

Daar Jezus u het gezicht kan geven, daar wilt gij liever blind blijven en verduisterd in het verstand; of gij meent al dat gij ziet. Ik roep u dan dat woord in dit uur toe, dat Jezus die opgeblazen en verwaande farizeeën, die hem vroegen: Zijn wij dan ook blind? tegemoet voerde: Indien gij blind waart, dat is, uw blindheid zag en besepte, zo had gij geen zonde; maar nu gij zegt wij zien, zo blijft dan uw zonde.

Komt overtuigden, radelozen, bedrukten, neergebogenen, die uw armoede en gebrek al hebt leren zien en kennen; ook met enige verlegenheid omtrent uw beklaaglijke staat; maar die daarbij blijven staan zonder alsnog opzettelijk en onherroepelijk het besluit genomen te hebben om u geheel en al over te geven aan de Losser Jezus en aan Zijn zalige liefdedienst.

Vraagt gij naar raad, daar uw verlossing uit de gevangenis op zal volgen:

Blijft niet voor altijd op uw rampzalige staat alleen starogen, maar ziet ook aan de andere zijde naar het middel van uitredding. Ziet naar de Losser Jezus uit, en zoekt Hem meer in het oog te krijgen, als machtig om u te kunnen, en gewillig om u te willen verlossen.

Legt u al zo arm en gebrekkig als gij zijt veel voor Hem neer, en houdt bij Hem gedurig om genade aan; evenals arme bedelaars bij aanhouding, totdat Hij Zich over u ontfermt.

Doet evenals die twee blinden aan de weg, die als Jezus voorbijging Hem achterna riepen: Zoon Davids, ontfermt u onzer! En als Jezus in het huis gekomen was, kwamen de blinden tot Hem. En Jezus zeide tot hen: Geloofst gij dat Ik dat doen kan? Zij zeiden tot Hem: Ja Heere. Toen raakt Hij hun ogen aan, zeggende: U geschiede naar uw geloof. En hun ogen zijn geopend geworden, Matth. 9:27-30.

Zoudt gij niet? Jezus verkeert nu nog onder u, en Hij predikt op uw straten en in uw synagogen. Het is nog vindenstijd, een uur der minne, het aangename jaar van des Heeren welbehagen. Laat gij die tijd van gunstige bezoeking voorbij lopen, het zou dan te laat wezen als het na dit leven voor u worden zou een dag der wrake onzes Gods, Jes. 61:2. Ei! Kom dan, terwijl Hij nog te vinden is, roept Hem aan terwijl Hij nog nabij is. Ei, die des Heerenvolk zijt:

1. Wat bezit gij niet een voorrecht boven duizenden, dat de Messias voor u gezalfd is met de Geest des Heeren, om een blijde boodschap te brengen de zachtmoedigen, voor u gezonden om te verbinden uw gebroken harten, en u uit de gevangenis der zonden en

des satans los te laten! O! nu kunt gij met David juichen uit Ps. 116:16: Heere, zekerlijk ik ben Uw knecht, ik ben Uw knecht, een zoon Uwer dienstmaagd; Gij hebt mijn banden losgemaakt. Ook uit Ps. 124:7: Onze ziel is ontkomen als een vogel uit de strik des vogelvangers, de strik is gebroken, en wij zijn ontkomen.

2. Voor u, voor u heb ik een woord van besturing en opwekking.

a. Leert nog al dagelijks zien wat u ontbreekt; want gij moet niet menen dat in dit leven die blijde boodschap volkomen zal wezen. Er zal hier op aarde in u nog al veel armoede des geestes, nog al veel gekleefdheid aan de zonde die u zo lichtelijk omringt overblijven. Staat dan naar vermeerdering van genade, en zoekt gedurig uw gebrek in Jezus' rijkdom vervuld te vinden. In Hem toch, Die u van de Vader geschonken is tot wijsheid, tot rechtvaardigheid, tot heiligmaking en tot verlossing, 1Kor. 1:30, kunt gij diensvolgens alles vinden wat u tot volmaking van het werk van uw zaligheid nodig is. Hij is u tot alles genoeg. Ontbreekt u wijsheid, bidt er Hem om, Die ze Zijn volk in het verborgen bekend maakt, Ps. 51:8. Ontbreekt u gerechtigheid, zoekt ze bij Hem Die ze u gedurig aanraadt van Hem te kopen, Op. 3:18. Ontbreekt u heiligheid, bidt Hem om heiligmaking des Geestes, dat Hij daardoor de kracht der zonde in u verbreekt; en Zijn genadewerk dat Hij in u gewrocht heeft, in het leven te bewaren in het midden der jaren, Hab. 3:2. Ontbreekt u troost en blijdschap, haalt ze bij deze God der blijdschap uwer verheuging, Ps. 43:4, Die gezonden is om treurigen te troosten, Jes. 61:1. Hij geneest de gebrokenen van hart, Hij verbindt ze in hun smarten, Ps. 147:3.

b. Zoekt anderen in openbare godsdienstigheid voor te gaan, naar het voorbeeld van uw Heere en Meester Jezus, Die naar gewoonte op elke sabbat opging in de synagoge. Het verzuim daarvan is doorgaans oorzaak dat men zo verachtert in de genade Gods, zo dor en mager wordt, zoveel verliest van zijn voorgaande vastheid, en blijdschap in het geloof.

c. Gebeurt het dat gij bestreden wordt met twijfelmoedige gedachten, of gij wel zijt onder die tot welke Jezus gezonden werd om die blijde boodschap van zaligheid te brengen, en te prediken het aangename jaar des Heeren; werpt nochtans uw vrijmoedigheid niet weg. Erkent gij de armoede van uw geest van nature; zijt gij recht verbroken van hart, beschuldigt gij en beklaagt gij uzelf gedurig over gebrek; wenst gij, zoekt gij, bidt gij om genezing en verbinding; o! gij zijt van die, aan welke Jezus de blijde boodschap brengt dat hun zonden zijn vergeven, en dat ze deel hebben aan het heil des Heeren. Op dezen wil Hij zien, op de armen en verslagenen van geest, Jes. 66:2. Een gebroken en verslagen hart zal Hij niet verachten, Ps. 51:19.

Die blijde boodschap aan armen, aan gebrokenen, aan gevangenen, aan blinden, mag hier onvolkomen wezen; gij zult daarna in die plaats worden overgevoerd daar een volmaakte en eeuwige blijdschap op uw hoofden zijn zal. AMEN

MATTHEÛS 4:13-16

13 En Nazareth verlaten hebbende, is komen wonen te Kapérnaüm, gelegen aan de zee, in de landpalen van Zebulon en Naftali;

14 Opdat vervuld zou worden hetgeen gesproken is door Jesaja, den profeet, zeggende:

15 Het land Zebulon en het land Naftali, aan den weg der zee, over de Jordaan, Galiléa der volken:

16 Het volk dat in duisternis zat, heeft een groot licht gezien; en dengenen die zaten in het land en de schaduw des doods, denzelven is een licht opgegaan.

A. **ALS** vader Jakob zijn twaalf zonen zegende, zo opende hij zijn zegenende mond over zijn zoon Naftali aldus: Naftali is een losgelaten hinde, hij geeft schone woorden, Gen. 49:21.

1. Begrijp vooraf, dat de heilige aartsvader, die op zijn doodsbed liggende in zijn zegenwensen door de Geest der profetie gedreven werd, hier door Naftali verstaat niet alleen de persoon zelf van zijn zoon, die aldus genoemd werd; maar naar een gewone wijze van spreken, de stam van Naftali, de nazaten van Naftali en latere nakomelingen. Want zo had Jakob gezegd in het eerste vers, dat hij zijn twaalf zonen zou verkondigen hetgeen hun wedervaren zou in de navolgende dagen.

2. Zeer zinrijk is het getuigenis dat hier aan Naftali, aangemerkt in zijn nakomelingen gegeven wordt: Hij is een losgelaten hinde, hij geeft schone woorden.

1. Sommigen vatten dit met de vermaarde Coccejus op als een tweeledig getuigenis, en vertalen de tekst: Naftali is een losgelaten hinde van hem die schone woorden geeft. Op die grond menen zij dat vader Jakob van de stam van Naftali voorspelt, hoe zij eens als een in vrijheid uitgelaten hinde zouden nalopen de leer van Christus Jezus; wanneer Hij als Profeet en Leraar, op Wiens lippen de genade is uitgestort, Zich in de stam van Naftali zou openbaren, en daar allereerst en allermeeest Zijn schone evangeliewoorden zou komen prediken.

b. Maar ik meen, in hetgeen ik over de zegen van Naftali geschreven heb, zie het doodsbed van Jakob, te hebben bewezen dat deze uit twee voorname leden bestaat, zoals het ook van onze overzetters wordt begrepen. Eerst zou Naftali een losgelaten hinde gelijk worden. Die geweldige jagers, de koningen van Assyrië, zouden Naftali als een weerloze hinde opvangen, en gevankelijk in ballingschap naar Assyrië wegvoeren; maar daarna wederom in vrijheid uitgelaten, en tot hun vorige woning en erfland in Kanaän laten weerkeren. Maar dan zou Naftali ook schone woorden geven. Denkt aan een tweerlei soort van schone woorden:

Eerst, om schone woorden die van die van Naftali zelf zullen gesproken worden. Uit Naftali zullen mannen opstaan, (neemt Filippus, Andreas, Petrus en anderen van Jezus' apostelen) die schone woorden zullen spreken, die aangename evangeliewoorden, waarmee zij ook uit de stam en het land van Naftali tot anderen zullen uitgaan. Maar denkt: Daarna ook, om zulke schone woorden, die door een andere grote profeet in de stam van Naftali zullen gesproken worden; in welke zin Naftali zelf ook zeer wel kan gezegd worden die schone woorden te geven of te leveren, gelijk er eigenlijk in de grondtekst staat. En wie is Deze anders dan Heiland Jezus? Die grote Leraar der gerechtigheid,

Wiens gehemelte is enkel zoetheid, en Wiens lippen zijn als leliën, druipende van vloeiende mirre, Hoogl. 5:13,16. Die een tong der geleerden heeft ontvangen, om met de moeden een woord ter rechter tijd te spreken, Jes. 50:4. En Die aldus boven alle mensenkinderen begiftigd was, om in Naftali schone woorden te spreken.

B. Hetgeen vader Jakob in oude dagen Naftali had voorspeld, en hetgeen ook de profeet Jesaja bij nadere voorspelling gesterkt had, dat vind ik hier in mijn tekst vervuld. Hier komt Jezus onder die van Naftali wonen te Kapernaüm, gelegen aan de zee, in de landpalen van Zebulon en Naftali, om daar het allermeest te prediken, en daar al de steden en vlekken van de lieden van Naftali en van hun de bureu, de lieden van Zebulon, met die schone woorden van Zijn hemelse leer te vervullen.

1. Laatst vonden wij de Zaligmaker, Die met de Heilige Geest in zulk een ruime mate bij Zijn Doop gezalfd was, in de synagoge te Nazareth op de sabbat prediken. Hij predikte met zulk een kracht des Heiligen Geestes, dat zij zich verwonderden over de aangename woorden die uit Zijn mond voortkwamen. Maar als Hij eindelijk Zijn landgenoten een verwijt begon te doen over hun ongelovigheid, zo werden de Nazareners zo verbitterd tegen Hem, dat zij Hem de stad uitwierpen, volgens het verhaal van Lukas, hoofdstuk 4.

2. Daarom verlaat Jezus dat ondankbare Nazareth, daar Hij was opgevoed, en verkiest Kapernaüm, een stad van Naftali tot Zijn gewone leerplaats. Hier wil Hij Zich nu het allermeest gaan ophouden, en Zich alhier als Profeet door leer en wonderen ontdekken, tot vervulling van hetgeen dienaangaande voorzegd was door Jesaja de profeet, naar de inhoud van mijn voorgelezen tekst.

C. Waarin ons twee zaken zullen voorkomen:

I. De aanwijzing van Jezus' woonplaats, vanwaar Hij Zijn leer heeft willen verspreiden, vers 13.

II. Met de vervulling van de voorzegging van Jesaja in dit geval, vers 14-16.

EERSTE DEEL

In de aanwijzing van Jezus' woonplaats geven wij eerst acht:

A. Op de beide plaatsen, zo die welke Jezus verliet, als die daar Hij Zich naartoe begaf.

1. Van het eerste verhaalt Mattheüs, DAT HIJ NAZARETH VERLIET. Van Nazareth, daar Jezus was opgevoed, is tevoren gesproken; daar wij Hem onlangs in de synagoge vonden prediken. Hij verlaat Nazareth wegens de ondankbaarheid en kwaadaardigheid van deszelfs burgers, die zulk een bitterheid over Zijn leer en dienst hadden opgevat, dat zij Hem hadden uitgeworpen.

2. De plaats daar Hij Zich naartoe begaf, is KAPERNAÛM.

a. Kapernaüm was zowel als Nazareth in Galilea gelegen; een zeestad aan het meer van Tiberias, in die tijd zeer vermaard. Zij was gebouwd aan een gemakkelijk oord en aangename plaats, waarvandaan sommigen willen dat zij haar benaming verkregen heeft van Cepharnachun, alsof men zei, een lustige en aangename hoeve, een stad der vertroosting. Een grote en volkrijke stad, bloeiende door scheepvaart en koophandel; zo uitstekende, dat Jezus er met zulk een verheffing van sprak; Matth. 11:23: Gij Kapernaüm, die tot de hemel toe zijt verhoogd.

b. Nog nader beschrijft ze Mattheüs van de gelegenheid, als:

Zijnde GELEGEN AAN DE ZEE; dat is, aan het zogenaamde meer van Galilea, die ook anders het meer van Gennésareth of het meer van Tiberias genoemd werd. Het was geen eigenlijke zee, maar een wijd binnenmeer, en werd zee genoemd naar de gewoonte der Joden, die alle wijde wateren zee noemen. (Ziet men verklaring over de zegen van Zebulon, Gen. 49:13: Zebulon zal aan de haven der zeeën wonen, in mijn boek Jakobs doodsbed).

En wel also gelegen, IN DE LANDPALEN VAN ZEBULON EN NAFTALI. Dat is, daar ter plaatse alwaar die twee stammen met hun landpalen aan elkaar grenzen. Sommigen brengen deze stad Kapernaüm tot de stam Naftali alleen. Het zou kunnen wezen dat het ene gedeelte van de stad op de grond van de stam Naftali, een ander gedeelte op de grond van de stam Zebulon gelegen heeft (evenals Jeruzalem gedeeltelijk in de stam Juda, gedeeltelijk in de stam Benjamin gelegen was) en dat daarom gezegd wordt dat Kapernaüm gelegen was in de landpalen van Zebulon en Naftali.

B. Hetgeen Jezus alhier kwam te verrichten, verdient bovenal onze aandacht en opmerking. HIJ KWAM daar WONEN, zegt Mattheüs.

1. Gelijk Jezus tevoren deze stad Kapernaüm al bezocht en er Zich enige dagen onthouden had, Joh. 2:12; gelijk Hij ook die stad al met een wonderwerk vereerd had, gezond makende de zoon van de koninklijke hoveling, die te Kapernaüm doodkrank te bed lag, zo wil Hij nu ook deze stad met Zijn heilige inwoning gaan verheerlijken; Zijn woonplaats van Nazareth opbrekende, en Zich hier te Kapernaüm neerslaande. Hij komt er wonen; waarvandaan dan Kapernaüm genoemd wordt Zijn stad, Matth. 9:1, dat is, de stad daar Hij woonde en Zijn burgerrecht verkregen had. Waarom Hem ook aldaar de schatting werd afgevorderd, Matth. 17:24; want, zo de Joden zeggen, die twaalf maanden in een stad of vlek der Joden had gewoond, was aldaar ingeburgerd, en dus als burger schuldig zijn schatting te betalen.

2. Gij zult nu al denken, wel, waarom mag Hij toch Kapernaüm juist boven alle plaatsen in het Joodse land tot Zijn woning hebben uitgekozen?

a. Het kan wezen, nadat Hij gehoord had dat Johannes de Doper aan Herodes overgeleverd was, volgens het voorgaande vers, om de wreedheid van Herodes meer te ontgaan zolang zijn ure nog niet gekomen was. Want hier te Kapernaüm wonende, was Hij niet ver af van het gebied van Filippus, en kon desnoods zeer licht zo per schip als te land daarheen wijken.

b. Ook kunnen hier te Kapernaüm veel van Johannes' discipelen zijn geweest, die Hij na de gevangenneming van hun meester heeft willen troosten, en ze bijeenvergaderen. Immers Jezus moet Johannes in zijn predikdienst vervangen; en die voorloper op de hielen volgen. Als die morgenster verdween, moest Jezus als een groter Licht opgaan en op de rechte plaats gezien worden.

c. Doch vooral komt Hij hier wonen, om Zich te Kapernaüm en hier omstreeks als de grootste van alle profeten te openbaren, zo door Zijn hemelse leer als verbazende wonderwerken. Hier te Kapernaüm, een stad in Galilea, kwam Hij wonen om er op de sabbatdagen te leren, gelijk Lukas al in hoofdstuk 4:31 zegt; om uit Kapernaüm het licht van Zijn leer te verspreiden over de verduisterde bewoners van Zebulon en Naftali en gans Galilea; en om Zijn leer door vele wonderen, die de evangelisten verhalen dat hier geschied zijn, te bevestigen.

Althans, dat dit het grote en voorname einde was waarom Jezus Kapernaüm tot Zijn woon- en leerplaats verkoos, gaat Mattheüs aanwijzen in de drie volgende verzen.

TWEEDE DEEL

Het geschiedde, zegt hij, OPDAT VERVULD ZOU WORDEN DE GODSSPRAAK VAN JESAJA DEN PROFEET, namelijk die Godsspraak die te vinden is in Jes. 8 het laatste vers, en Jes. 9 het eerste vers.

Ordenshalve moet ik die aangetrokken voorzegging bij Jesaja:

A. Eerst zelf verklaren.

B. En dan aanwijzen, dat ze is vervuld geworden in dat wonen van Jezus te Kapernaüm.

A. Wat de Godsspraak zelf aangaat:

Ik merk vooraf aan, eer ik u tot deze inleid:

a. Dat Mattheüs in het aanhalen van de woorden van Jesaja gedeeltelijk de grondtekst en gedeeltelijk de vertaling van de LXX Griekse overzetters gevolgd is; welke vertaling in zijn tijd onder de Joden van zeer gemeen gebruik was.

b. Verder, dat de aangetrokken Godsspraak van Jesaja zijn uitzicht heeft op de dagen van het Nieuwe Testament en op de komst van de Messias, als een groot Licht, tot het verduisterde Joodse land. De inhoud der Godsspraak komt hierop uit, dat het Joodse land, dat voorheen zo zeer beangstigd was geworden, namelijk door de gevankelijke wegvoering der Joden naar Assyrië en Babylonië, evenwel niet altijd of geheel zou verduisterd worden. Want God zou dat Joodse land eens wederom verheerlijken, en wel daar allermeeest, daar Hij het tevoren ook meest verachtelijk gemaakt, namelijk in het land Zebulon en in het land Naftali, ook het eerst en meest verheerlijken. En waardoor zou Hij dat doen? Hij laat dat volgen Jes. 9:1, Hij zou het doen tot die verachte inwoners van het Joodse land, wonende in Zebulon en in Naftali, Zijn Zoon de Messias te zenden; Die onder dat eerst en meest verachte en verduisterde volk ook eerst en meest als een groot licht zou opgaan en schijnen.

c. Ook trekt Mattheüs de gehele Godsspraak uit Jesaja niet aan, maar alleen die woorden welke hier tot zijn oogmerk dienstig zijn.

1. Hij haalt aan de landstreken daar het meest verduisterde Israël zijn woonplaats hield.

2. Hij getuigt verder, dat het door de Messias is verlicht geworden.

1. Aangaande de landstreken daar het meest verduisterde Israël zijn woonplaats hield:

a. Mattheüs noemt ze eerst op: HET LAND ZEBULON EN HET LAND NAFTALI. Zebulon en Naftali waren twee voorname landstreken in Galilea, die de kinderen van Zebulon en Naftali bij loting onder Jozua ten erfdeel gevallen waren; en die naar de namen van die twee beroemde stamvaders, zijnde twee uit de twaalf zonen van de heilige aartsvader Jakob, aldus genoemd werden. Zij grensden met hun palen aan elkaar, en de stad Kapernaüm was op de grensscheiding gelegen. Ook kunnen wij hier onder het land van Zebulon en Naftali mede begripen het ganse landschap van Galilea.

B. Welk land dan hier nader omschreven wordt:

Eerst van de gelegenheid, als zijnde DE WEG DER ZEE. De onzen voegen erbij, aan de weg der zee. Bij Jesaja staat, naar de weg zeewaarts aan. Het wil zeggen, dat dit land naar de kant van de Galilese Zee gelegen is, en dat men daardoor naar die zee gaat. Ook was het gelegen OVER DE JORDAAN, namelijk ten opzichte van de woestijn daar de kinderen Israëls, toen zij uit Egypte togen, doortrokken om in Kanaän te komen. Daar

in de woestijn noemde zij dit land, het land over de Jordaan, en sedert die tijd kan het die naam onder de Joden behouden hebben.

Ook wordt dit land omschreven van deszelfs bewoners, als het van Mattheüs genoemd wordt **HET GALILEA DER VOLKEREN**; hetzij dat het alzo genoemd werd omdat het hier volkrijk en van mensen als opgepropt was; zodat Josephus niet schroomt te zeggen, dat het minste vlek aldaar over de vijftienduizend inwoners uitleverde, dat echter wat ongelovig schijnt; of liever, dat het alzo genoemd werd omdat hier vele volkeren of heidenen, zoals het bij Jesaja van de onzen vertaald wordt, het Galilea der heidenen, met Joden vermengd samen woonden. Gelijk Strabo aantekent, dat Galilea bewoond werd van de Egyptenaars, Arabieren en Feniciërs; en Josephus zegt dat er te Tiberias zeer veel vreemdelingen waren.

2. Nu meldt Mattheüs ook hoe het verduisterde volk in deze landstreken door Jezus' inwoning te Kapernaüm is verlicht geworden, ingevolge hetgeen bij Jesaja, hoofdstuk 9:1 mede was voorzien; en hetgeen Mattheüs aldus verklaart: **HET VOLK DAT IN DUISTERNIS ZAT, HEEFT EEN GROOT LICHT GEZIEN; EN DEGENEN DIE ZATEN IN HET LAND EN DE SCHADUWEN DES DOODS, DENZELVEN IS EEN LICHT OPGEGAAN.**

A. Laten wij hier eerst beschouwende personen zelf, die met de verlichting begunstigd worden. Zij worden genoemd, een volk dat in duisternis zat; nog nader, zulken die zaten in het land en de schaduwen des doods.

1. Hier komt ons dan een **VOLK** voor, daar wij in de meest enge zin door moeten verstaan de bewoners van het land van Zebulon en het land van Naftali; hoewel ook in ruimer zin, met insluiting van de aangrenzende geburen, zo in de andere delen van Galilea als van het gehele Joodse land. Want of wel Jezus te Kapernaüm kwam wonen om het land Zebulon en het land Naftali het eerst en meest te verlichten; Hij zou echter vandaar als een Licht het ganse Joodse land doortrekken. Dit volk komt hier voor als verduisterd, en in een land van de schaduwen des doods. Men kan hier denken aan een land dat zeer verduisterd is door de doodsschaduw.

a. Men moet hier buiten alle tegenspraak denken aan de geestelijke **DUISTERNIS**, waarmee het Joodse volk in het algemeen, en de Galileërs in het bijzonder, voor en omtrent de tijd van Christus' komst tot hen bevangen waren. Want of er al in deze tijd enige weinige godzaligen onder Joden en Galileërs mochten wezen, die niet ten enenmale van alle licht van kennis, van blijdschap en vertroosting des Geestes ontbloot waren; zo was evenwel hun staat en toestand nog duisternis, in vergelijking van dat grote licht dat hun in en met de komst van de Messias moest opgaan, volgens Mal. 4:2. Hoeveel meer dan mag men zeggen van het gros van het uiterlijke Jodendom, dat dit volk in duisternis zat? Die duisternis nu was meer dan enerlei. Duisternis van onwetendheid, duisternis van dwalingen, duisternis van zonden en doemwaardigheid daaronder.

Vooreerst, de Joden waren verduisterd in hun verstand door schandelijke onkunde en ongeoeffendheid in het Woord der gerechtigheid. Waarvandaan dit? De Joodse leraars legden hun de wet niet naar behoren uit, maar hielden de sleutel der kennis voor het volk verborgen, Luk. 11:52. En in het lezen van Mozes' Schriften lag er een deksel op hun harten, zodat zij de rechte zin en mening daarvan niet begrepen, 2Kor. 3:15. Maar onder alle Joden niemand onwetender dan de Galileërs en de inwoners van Zebulon en Naftali. Omdat deze weer ver van Jeruzalem af woonden, waren zij ontzet van het gestadig onderwijs der priesters, en daardoor ongeoeffend in geleerdheid en wetenschappen. De

hoffelijke inwoners van Jeruzalem hielden hen voor ruwe en plumpe mensen, en de pinkstervierders vragen met verwondering: Zij niet allen dezen die daar spreken Galileers?

Nog meer, de Joden waren verduisterd door velerlei dwalingen, die in de leer en godsdienst waren ingekropen. Hiervandaan zovele sekten onder hen, van farizeeën, sadduceeën, esseeën en andere meer, die door vreemde leringen Gods gebod krachteloos maakten, Matth. 15:6. En het is weer te denken dat deze duisternis van ketterijen en valse leer wel het allergrootste zal zijn geweest onder de lieden van Zebulon en Naftali, die met andere Galileërs in de tijd van Christus onderworpen waren aan de regering van die goddeloze Herodes Antipas, viervorst van Galilea. Want naar het verhaal van Josephus was zijn hof vervuld met God vergeten sadduceeën, die de opstanding der doden loochenen, en vuile Epicuristen, die de onreine wellusten aanprezen.

Daarenboven nog, waren de Joden in deze dagen verduisterd door vele buitensporige en God ontterende zonden en goddeloosheden. In zeden, hoe verbasterd waren zij van de zeden van hun vaderen? In godsdienst, hoe geveinsd waren zij? Gelijk de Zaligmaker hun zo dikwijls verweet. Hoe deerlijk moet het er dan hebben uitgezien in Zebulon en Naftali, en het Galilea der heidenen, daar een vermenging der Joden met de blinde en goddeloze heidenen werd gevonden?

b. Wel, waren zij zo verduisterd; geen wonder dat onze evangelist op het spoor van Jesaja hun land noemt EEN LAND VAN DE SCHADUW DES DOODS.

b. Deze spreekwijze van het akelige graf ontleend, dat een donkere en schaduwachtige plaats is, waarin de dood als zijn troon en zetel heeft, en de begravenen met zijn zwarte vlerken als overschaduwen. Waarvan de Grieken en Romeinen ook aan de doden de naam van Umbrae, dat is schaduwen gaven. En land der schaduwen des doods, is dan een gans akelig stikdonkerland, dat zo donker als het graf is, dat ook zo verschrikkelijk is alsof het vol dode lijken en geraamten was. Trouwens! daar men zo verduisterd is door onkunde, verduisterd door valse leer, verduisterd door zonde en goddeloosheden; wat is het anders dan of men midden onder de doden woonde, en van de dood overschaduwd wordt?

Bijzonder kan het land van Zebulon en Naftali genoemd worden een land van de schaduwen des doods, een land van de dood overschaduwd, niet alleen voor zoveel de Galileërs in het land woonden, in vermenging met de afgodische heidenen, bij welke de dood woont, dat is onwetendheid, afgoderij, onreinheid en besmetting der wereld. Maar ook en vooral, voor zoveel zij zich aan diezelfde zonden der heidenen schuldig maakten, die zelf zonden pleegden, en zich also bezoedelden met de verdorven zeden van die dode heidenen. En in alle geval, is het niet waar, dat ze van de dood der zonden overschaduwd werden? Hoe heten die steden toch die Jezus eens begon te vervloeken, omdat Zijn meeste krachten geheel vruchteloos daarin geschied waren? Zij heten Chorazin, Bethsaïda, Kapernaüm, Matth. 11:20,23. Alle Galilese steden, gelegen in Zebulon en Naftali.

2. Mattheüs getuigt nu van het Galilese volk dat zij in die duisternis en in dat land der schaduwen des doods ZATEN. Jesaja drukt het uit, dat ze daarin wandelden en woonden. Drie woorden van nadruk:

a. Het was geen duisternis van maar drie dagen, zoals de Egyptische, daar het ganse land drie dagen lang in een zware duisternis gedompeld lag; maar een duisternis van een lange tijd, daar zij jarenlang in gewandeld hadden.

b. Het was geen duisternis hier en daar in een hoek of streek van het land; maar over het ganse Joodse land, bijzonder over gans Galilea, en Zebulon en Naftali; en zij woonden er midden onder.

c. Het was geen duisternis die hun angst en vrees aanjoeg; maar zij zaten er onder met lust en vermaak.

B. O grote genade! O gadeloze barmhartigheid! God doet het licht schijnen uit de duisternis! Dat volk tevoren zo in duisternis en doodsgevaar, heeft een groot Licht gezien; aan hetzelfde is uw Licht opgegaan.

1. Eerst zegt Mattheüs, dat het verduisterde volk EEN GROOT LICHT HEEFT GEZIEN.

a. Door dit grote Licht moeten wij hier verstaan onze grote God en Zaligmaker, Christus Jezus, Die als een groot Licht, als het grootste onder alle andere en kleinere lichten, Mozes, de Profeten, Johannes de morgenster; ja, als de zon aan de hemel in zijn volle kracht opgaan, en in klaarheid zou schijnen.

Ik kan u alle plaatsen uit de rol der Profeten, daar Hij als een Licht voorkomt, niet optellen. De bladeren van het Nieuwe Testament spreken mede van Hem als van een Licht, een Licht der wereld, een waarachtig Licht; de Opgang uit de hoogte noemt Hem Zacharias de priester. Een Licht tot verlichting der heidenen, en tot heerlijkheid van het volk Israëls, noemt Hem de oude Simeon. Alleen merk ik aan, dat Hij alhier in onze aangetrokken Godsspraak voorkomt als een Licht, met betrekking als Leraar en Profeet; en ten opzichte van Zijn zaligmakende leer, voor zoveel Hij daardoor de verduisterde mens bestraalt, hem gevende verlichting der kennis, ontdekkend, overtuigend en zaligmakend licht. Bij welk licht een mens leert zien, zichzelf als verduisterd en ellendig, God als heilig, maar ook barmhartig en algenoegezaam; en Jezus als het allerbeminlijkste en begeerlijkste Voorwerp. Johannes een voorloper, die grote leraar en boetgezant, mag genoemd worden een lichtende en brandende kaars, Joh. 5:35. Maar met on eindig meer reden mag Jezus als de grootste van alle leraars en profeten de Naam dragen van een Licht; want daar men zich in het licht van Johannes maar een korte tijd mocht verheugen, daar zou men zich in Zijn licht tot in eeuwigheid verblijden.

Ja, maar niet slechts een Licht, maar een GROOT Licht, groter dan alle lichten die ooit blonken aan de hemel van de Joodse kerk. Hij is die Zon der gerechtigheid, die opgaande onder het Evangelie, al die tintelende sterren, de profeten en priesters van het Oude Testament, ook Johannes de liefelijke morgenster met Zijn groot licht zou verdoven. Nooit zag men groter leraar en profeet dan Deze, en nooit zal er een groter licht in de Kerk schijnen. Ziet gij op de uitmuntendheid van de Persoon, ziet gij op de voortreffelijkheid van Zijn leer, ziet gij op de bekwaamheid in het leren, ziet gij op de overtuigende kracht van Zijn leer, en ziet gij op de wonderwerken die met Zijn leer gepaard gingen, Hij is in alle opzichten een groot Licht.

b. O verheugend en zalig Licht! Het volk dat in duisternis zat, HEEFT dat grote Licht GEZIEN. Het Joodse volk wel in het gemeen, maar bijzonder de Galileërs, en die in het land van Zebulon en Naftali hebben dit grote Licht gezien, als Jezus onder hen kwam wonen en wandelen, en leren en wonderen doen. Evenwel zagen zij Hem niet allen op enerlei wijze. De meesten zagen dat grote Licht maar uiterlijk, zonder inwendige verlichting des verstands, zonder op dat Licht te verlieven, en uit de geestelijke duisternis over te gaan tot dit wonderbare Licht. Op dezulke paste dat woord van Johannes: Het Licht heeft geschinen in de duisternis, maar de duisternis heeft Hetzelfde niet begrepen,

Joh. 1:5. En dezen kwam dat Licht tot een oordeel in de wereld, omdat zij de duisternis liever hadden dan het Licht, Joh. 3:19. Anderen evenwel, ofschoon weinigen, hebben dit grote Licht also gezien, dat zij overtuigd zijn geworden van deszelfs dierbaarheid, beminnelijkheid, profijtelijkheid, noodzakelijkheid, en het door waarachtig geloof hebben aangenomen tot zaligheid.

2. Nog is het hierbij niet gebleven; maar degenen die zaten in het land der schaduwen des doods, OVER DEZELVEN IS EEN LICHT OPGEGAAN.

a. In onderscheiding van dat grote Licht, de Heiland Zelf, kunnen wij hier wel een klein licht door verstaan; namelijk het licht dat er uit de evangelieprediking van de apostelen van de Heiland doorstraalde. Bijzonder zijn er uit Naftali en Zebulon mannen opgestaan, Filippus, Andreas, Petrus en anderen van Jezus' apostelen, die met hun leer en prediking velen in Galilea, Judea en elders hebben verlicht, en de schaduwen des doods verdreven.

b. Dat licht is velen onder Israëel, en bijzonder in Zebulon en Naftali opgegaan in klaarheid, niet bij kleine flikkeringen, maar in grote luister. Opgegaan in algemeenheid, niet hier of daar in een hoek; maar in alle oorden, over het ganse land van de schaduwen des doods. Opgegaan in onweerstaanbaarheid, also dat dit evangelielicht vele dikke duisternissen heeft doorbroken, in velen de nevels van vooroordelen heeft verdreven, de doodkoude ziel, zolang van de dood overschaduwde, heeft verwarmd, gekoesterd, levend gemaakt en uit de doodslaap opgewekt, om in nieuwigheid des levens te wandelen.

B. Ziedaar aandachtige! de aangetrokken Godsspraak zelf verklaard. Nu moet ik nog aantonen, dat ze ook is vervuld geworden in dit wonen van Jezus te Kapernaüm. Want daartoe heeft ze Mattheüs bijgehaald, OPDAT, zegt hij, VERVULD ZOU WORDEN HETGEEN GESPROKEN IS DOOR JESAJA DEN PROFEET.

1. Daartoe kwam Jezus dan, Nazareth verlatende, te Kapernaüm wonen, opdat dit woord der voorzegging vervuld zou worden. Zodat wij daaruit veilig kunnen besluiten dat het woord van Jesaja niet heeft gezien op het licht dat de Joden door hun verlossing uit Babel of Assyrië is opgegaan, zodat het hier maar, naar de mening van sommigen, bij accommodatie, en om enige gelijkheid, van Mattheüs op dit wonen van Jezus te Kapernaüm zou zijn toegepast. Maar dat het enkel en alleen heeft gezien op het geval waartoe het Mattheüs hier bijbrengt; gelijk ons ten volle blijkt uit het woord *vervuld* worden.

2. En waarlijk! in dit wonen van Jezus te Kapernaüm is de Godsspraak van Jesaja vervuld geworden, nademaal Hij daar also gewoond heeft:

a. Dat Hij als een groot Licht door leer en wonderen heeft geschenen onder de verduisterde Galileërs, en ook uit Kapernaüm Zijn licht verspreid heeft over het gehele Joodse land. Want zo verhaalt Mattheüs in het volgende zeventiende vers: Van toen aan heeft Jezus begonnen te prediken, en te zeggen: Bekeert u, want het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen.

b. Daar, te Kapernaüm wonende, heeft Hij wandelende aan de Galilese zee, ook apostelen verkoren, Simon Petrus, Andreas, Jakobus en Johannes, in het vervolg van dit hoofdstuk, die Hij gemaakt heeft tot vissers der mensen; zodat zij hun netten verlaten hebbende, Jezus gevolgd zijn, en daarop mede als lichten onder Joden en Galileërs hebben geschenen.

c. Temeer kwam Jezus te Kapernaüm wonen, tot vervulling van het profetische woord, om daardoor, (gelijk de schrandere Salomon van Til over onze tekst zeer wijs heeft aangekend) om daardoor, zegt hij, deze hinderpaal weg te nemen. Er was onder de Joden een vleselijke verwachting dat Christus wonen, en vooral verkeren moest te Jeruzalem,

die grote stad der wijzen, daar al de voorbeelden van de Messias, te weten in de tempel, gedurig behandeld werden. Het scheen de vleselijke wijsheid vreemd toe, dat Jezus Zich gelijk als onttrok, en verborg onder zulk een onwetend volk, namelijk de Galileërs, hetwelk zich zo weinig oefende in de wet, en alzo gezeten was duisternis. Zij ergerden zich daaraan, voorgevende dat er nooit een profeet uit Galilea was opgestaan. Om dit vooroordeel der Joden weg te nemen, toont nu Mattheüs dat dit wonen te Kapernaüm onder de Galileërs ook overeenkwam met de profetie van Jesaja, dat het volk dat in de duisternis zat, een groot Licht moest zien, en daar degenen die zaten in het land der schaduwen des doods, dit Licht allereerst moest opgaan. Weshalve men zonder reden zich ergerde aan deze woonplaats van Jezus te Kapernaüm.

KOMEN wij met de verklaarde tekstwoorden nu eens wat nader tot onszelf, wij hebben al zoveel redenen om ons gelukkig te achten als de bewoners van Zebulon en Naftali. Jezus woonde te Kapernaüm, en ging daar als een groot Licht op, dat Zijn stralen vandaar verspreidde door gans Galilea en Kanaän. Maar ook woont Hij en wandelt Hij onder ons, ofschoon naar het lichaam afwezig; en Hij schijnt ook onder ons als een Licht in Zijn Woord en deszelfs prediking; dragende ook daartoe de lichtende sterren van Zijn heilgezanten onder ons in Zijn rechterhand, Op. 1:16.

1. Was er ooit een volk dat in duisternis zat, en in een land van schaduwen des doods gezeten was, dat zijn onze voorouders geweest van deze gewesten van Nederland. Onze vader was een Amoriet, onze moeder een Hethitische, Ez. 16:2,45. Zij waren voortijds blinde heidenen die God niet kenden, die de stomme afgoden dienden en in de allerdiepste duisternis van onwetendheid, dwalingen en goddeloosheid verdronken lagen.

2. Maar o grote genade Gods! Dat Hij onze voorvaders eerst bestraald heeft met het licht van het uiterlijke Christendom; en wanneer zij daarna geraakt waren in een tweede duisternis onder het antichristelijke pausdom, die veel erger en naarder was dan de Egyptische, en daar zij eeuwenlang in bleven zitten; dat Hij wederom die duisternissen zo helder heeft doen opklaren door het licht van de gezegende hervorming. Alsnog zien wij door Gods genade een groot licht, en alsnog staat het licht des Evangelies op onze kandelelaar, schijnende aan allen die in de huizen zijn, Matth. 5:15.

O! wat moesten wij niet waardig en betamelijk onder dat licht wandelen!

Maar helaas! als wij ons gereformeerden zo uiterlijk verlicht Christendom eens met aandacht beschouwen; ik bid u, waar gelijkt het naar? Waar leeft men naar het licht van het Evangelie? Waar wandelt men in het licht? Om nu nog niet te spreken van de inwendige en zaligmakende verlichting; zien wij slechts maar op de uiterlijke verlichting, moeten wij dan niet klagen dat wij meer gelijken naar een volk dat nog in duisternis en doodschaduw zit? Immers:

a. Wat zitten er niet velen van ons in een afschuwelijke duisternis van onwetendheid? Een ongeoeffendheid in Gods Woord en wegen, bij groten en kleinen, die niet groter kan bedacht worden. Daar het licht zo groot is, wat is de kennis nog klein! Waarvandaan dit? Omdat men dat licht zo klein acht, en die middelen verwaarloost die ons brengen kunnen tot de kennis van dat Licht. Ach! dat ik met Paulus in deze dagen niet mocht klagen: Ik zeg het u tot schaamte, velen hebben de kennis Gods niet, 1Kor. 15:34.

b. Wat zitten er niet anderen in een duisternis van dwalingen? In hoevele sekten en drijvers van bijzondere gevoelens, die de een de ander bestrijden, haten en menigmaal

verdoemen, is het gereformeerde lichaam wel gespleten! Ja, hoevelen die onder de naam van gereformeerden allerlei valse leringen in het heimelijke drijven of aankleven?

c. En wat zitten de meesten van ons in een duisternis van zonden en goddeloosheden? Zal ik spreken van de onvruchtbare werken der duisternis, die in het verborgen geschieden? Wat zeg ik! zij zijn thans openbaar genoeg, en zo algemeen dat men van ons Christendom met Paulus moet zeggen: De werken des vleses zijn openbaar, welke zijn overspel, hoererij, onreinheid, ontuchtigheid, afgoderij, vijandschappen, twisten, afgunstigheden, toorn, gekijf, tweedracht, ketterijen, nijd, moord, dronkenschappen, brasserijen en dergelijke; van dewelke ik u tevoren gezegd heb, dat die zulke dingen doen, het Koninkrijk Gods niet zullen beërven, Gal. 5:19-21. Wat staan er al bordelen en hoerenhuizen in steden en dorpen open? Wat is ons ganse volk in zeden geheel verdorven? Zijn er wel zonden die van de naburige paapse en afgodische volkeren, bij welke de dood woont, gepleegd worden die men onder ons niet haastig en gaarne overneemt? Ja, kent wel iemand een zonde, hoe grof, en o gruwel, hoe groot, onder de heidenen gepleegd, die ook in Nederland geen liefhebbers en navolgers vindt? Wel, ik bid u! gelijkt dat naar een volk dat een groot Licht ziet? Gelijkt dat naar een volk over hetwelk het licht van het Evangelie is opgegaan?

O! wat is dat niet een gevaarlijke toestand van ons land en volk!

Daarom vrees ik, dat God met Zijn licht uit dit land eens zal verhuizen tot een ander volk, en dat Hij de duisternis van het pausdom eens wederom onder ons zal invoeren. Dat kan ons binnen minder jaren dan wij denken overkomen, omdat wij tegen zoveel licht en verlichting zondigen; en door Gods oordelen, die nu enige jaren hier zo zwaar en vele zijn geweest, niet zijn gebeterd geworden. Dan zouden wij weer als voor de tijden der reformatie onder de antichristelijke duisternis geraken, en hetzelfde lot ondergaan als onze broeders in Frankrijk en elders meer, die daar zitten in een land der schaduwen des doods.

b. Of gaan wij van dat oordeel al vrij; in die grote dag des oordeels zal het heidense Tyrus en Sidon ons beschaamd maken, en ons veroordelen. Want indien onder hen die krachten waren geschied die nog dagelijks onder ons geschieden, zij zouden zich in zak en as bekeerd hebben. Ja, hoor eens wat Paulus bedreigt aan alle verraders van het licht des Evangelies. God, zegt hij, zal met vlamvend vuur wraak doen over allen die Hem niet kennen, en die het Evangelie van Zijn Zoon ongehoorzaam zijn geweest, 2Thess. 1:8.

Ach! dat wij verstandig op ons einde gingen merken, eer te laat wordt, en eer de Heere het onder ons gans duister maakt, wanneer wij als de blinden zouden tasten naar de wand, Jes. 59:10, en wanneer wij onze voeten zouden stoten aan de schemerende bergen. Dan zouden wij wachten naar licht; maar de Heere zou het Zelf tot een schaduw des doods stellen, en tot een donkerheid zetten, Jer. 13:16.

Wel, daar wij een volk zijn dat alsnog een groot Licht ziet, dat wij dan door dat Licht terwijl het daar is, eer het avond en nacht met ons wordt, verlicht worden. Wij die des daags zijn, laat ons nuchteren zijn, aangedaan hebbende het borstwapen des geloofs en de liefde, en tot een helm de hoop de zaligheid. En dit zeg ik temeer, dewijl wij de gelegenheden des tijds weten, dat het de-ure is dat wij nu uit de slaap ontwaken; want de zaligheid is ons nu nader dan toen wij eerst geloofd hebben. De nacht is voorbijgegaan, en de dag is nabijgekomen. Laat ons dan afleggen de werken der duisternis, en aandoen de wapenen des lights. Laat ons als in den dag eerlijk wandelen; niet in

brasserijen noch in dronkenschappen, niet in slaapkamers en in ontuchtigheden, niet in twist en rijdigheid. Maar doet aan den Heere Jezus Christus, en verzorgt het vlees niet tot begeerlijkheden. Zo vermaant Paulus, 1Thess. 5:8, Rom. 13:11-14.

b. En daarom, zozeer ik u bidden mag, blijft niet langer verduisterd in uw verstand; maar sta daar naar, arbeid er om, bidt er in aanhoudende smekingen de Heere om, om verlicht te worden met de kennis van Jezus Christus. Neemt daartoe naarstig alle middelen ter hand die de Heere ons nog zo genadig mededeelt; bijzonder het lezen en doorzoeken van Zijn Woord, en het horen daarvan.

c. Maar vooral, bid en smee God om zielsverandering, dat Hij u door Zijn genade van duisternis tot licht make. Rust niet voordat gij bekeerd zijt, en bewijzen in u vindt dat uw verstand is verlicht, u wil geheilgd, uw hartstochten geregeld en uw ganse wandel Gode dienstbaar gemaakt.

Een gij gelovigen, kinderen des lichts!

1. Het is u van God uit loutere genade en ongehouden ontferming geschonken, van duisternis licht te zijn geworden, van dood levend, van een slaaf der duisternis een vrijgelatene des Heeren, van een kind des toorns een kind des lichts, ja, een deelgenoot van de erve der heiligen in het licht.

a. Dankt er eeuwig des Heeren goedheid voor, dat Hij u daar heeft doen geboren worden daar het Licht is, onder de verlichting van het Evangelie, als hetwelk het middel van uw bekering is geweest.

b. Dankt Hem daarvoor allermee, dat Hij u, met voorbijgaan van zovele duizenden duisterlingen, ook dadelijk dat grote Licht Jezus heeft doen zien, als dat ene ding dat u nodig was. Dat Hij u een oog gegeven heeft om uw voorgaande geestelijke duisternis te zien in deszelfs naarheid en angstvalligheid, en daartegen dat grote Licht Jezus te zien, en deszelfs dierbaarheid, beminnelijkheid en profijtelijkheid. Vooral, dat Hij u een hart gegeven heeft om op dat Licht te verlieven, om dat Licht te kiezen, en erdoor verlicht en verwarmd, ja eeuwig zalig te worden.

2. Het is waar, uw duisternissen zijn niet altijd even opgeklaard, er drijven weleens duistere wolken over u, die het u menigmaal zeer bang maken; duisternissen van twijfelmoedige gedachten over uw genadestaat, duisternissen van verberging Gods, waardoor Hij Zijn vertroosting inhoudt; duisternissen van kruis en tegenspoed, door des Heeren hand u toekomende. De Heere schrijft weleens bittere dingen tegen u, zodat gij meer dan een reden vindt van bitter klagen dat het u niet gaat als in vorige maanden, toen de Heere door gevoelige ondervinding van Zijn genadelicht en Goddelijke vertroosting Zijn lamp deed schijnen over uw hoofd, en u bij Zijn licht de duisternis deed doorwandelen, gelijk de bezochte Job zo klaagde in het Boek van zijn lijdzaamheid, hoofdstuk 29:2,3. Maar hoe duister het u ook mag wezen, werp nochtans uw vrijmoedigheid niet weg, maar hoop op God en Zijn Woord. Wie is de man die de Heere vreest, die naar de stem Zijns knechts hoort? Als hij in duisternis wandelt en geen licht heeft, dat hij trouwe op den Naam des Heeren, en steune op zijn God, Jes. 50:10.

3. Wandelt maar voort op uw weg naar de hemel als kinderen des lichts. Het pad des rechtvaardigen is gelijk een schijnend licht, voortgaande en lichtende tot de volle dag toe, Spr. 4:18.

a. Zoekt meer licht te krijgen van kennis in uw verstand uit des Heeren verlichtend Woord, die lamp voor uw voet, dat licht op uw pad. Een Woord dat uw ogen verlicht.

b. Meer licht van heiligheid in uw wil, door uzelf te reinigen van alle besmettingen des vleses en des geestes.

c. Meer licht van godzaligheid in uw werken. Laat dat licht veel voor de mensen schijnen, opdat zij uw goede werken mogen zien. Denkt altijd, dat gij dat volk zijt dat nu niet meer in duisternis zit, maar dat dit grote Licht heeft gezien, tot zaligheid omhelst, en diensvolgens in dat Licht moet wandelen. Eertijds waart gij duisternis, en nu zijt gij licht in den Heere; wandelt dan als kinderen des lichts, Ef. 5:8. Denkt, dat gij wandelen moet onder een krom en verdraaid geslacht, onder hetwelk gij ook moet schijnen als lichten in de wereld, Fil. 2:15.

Zo voortwandele, onder kruis en sukkelingen, onder nog bijblijvende overblijfselen van geestelijke duisternissen in dit leven; zult gij echter gewis en zeker aanlanden bij God in Sion, bij dat eeuwig en zalig Licht; daar gij als kinderen des lichts zult omstraald worden met een licht van volmaakte kennis, met een licht van vlekkeloze heiligheid, en met een licht van onuitsprekelijke en ongestoorde hemelvreugde.

Daar, daar zal God wezen uw eeuwig Licht, Jes. 60:19,20. Daar, daar zult gij als hemelburgers in die stad, waarvan men leest in Op. 21:23, voor eeuwig wonen. Een stad die noch zon, noch maan behoeft, dat ze in dezelve zouden schijnen; want de heerlijkheid Gods zal u verlichten, en het Lam zal uw Kaars wezen. AMEN

LUKAS 4:33-37

33 En in de synagoge was een mens, hebbende een geest eens onreinen duivels, en riep uit met grote stem,

34 Zeggende: Laat af, wat hebben wij met U te doen, Gij Jezus Nazaréner? Zijt Gij gekomen om ons te verderven? Ik ken U wie Gij zijt, namelijk de Heilige Gods.

35 En Jezus bestrafte hem, zeggende: Zwijg stil en ga van hem uit. En de duivel hem in het midden geworpen hebbende, voer van hem uit zonder hem iets te beschadigen.

36 En er kwam een verbaasdheid over allen, en zij spraken tezamen tot elkander, zeggende: Wat woord is dit, dat Hij met macht en kracht den onreinen geesten gebiedt en zij varen uit?

37 En het gerucht van Hem ging uit in alle plaatsen des omliggenden lands.

Vergeleken met Mark. 1:23-28

A. **I**N de geschiedenis van de heilige Job, dat allerdoorluchtigste voorbeeld van taaie lijdzaamheid, lees ik in hoofdstuk 1:6: Er was nu een dag als de kinderen Gods kwamen, om zich voor de Heere te stellen, dat de satan ook in het midden van hen kwam.

1. Begrijp hier de hoge God, als een soeverein Koning en Albeheerser, op Zijn troon gezeten, voor Welke gedagvaard worden de heilige engelen, alhier kinderen Gods genoemd, (evenals in hoofdstuk 38:7, daar deze kinderen Gods bij de grondvesting der aarde vrolijk zingen) om daar in Gods ontzaglijke tegenwoordigheid te verschijnen, ten einde deze gediensstige geesten, die tot dienst der uitverkorenen worden uitgezonden, Gode rekenschap zouden geven van hun volvaardige dienst, en wederom nieuwe bevelen van Hem ontvangen. Verbeeldt u hier dat luisterrijk gezicht te zien, hetwelk de profeet Micha verhaalde aan Achab en Josafat, koningen van Israël en Juda. Ik zag, zegt hij, de Heere zitten op Zijn troon, en al het hemelse heir staande nevens Hem, tot Zijn rechter- en tot Zijn linkerhand, 1Kon. 22:19.

2. Maar hoe heilig deze vergadering van de geduchte God en Zijn zalige engelen ook wezen mag, de satan, die lasteraar Gods en verklager der gelovigen, laat er zich ook vinden, om indien het hem mogelijk was, de bevelen Gods en de dienstvaardigheid van Zijn engelen, waardoor aan des satans rijk zoveel afbreuk geschiedt, te weerstaan. Niet ongelijk aan hetgeen ik van hem vindt aangetekend in Zach. 3:1. Daar staat Jozua de hogepriester voor het aangezicht van de Engel des Heeren. Maar daar staat ook terstond de satan aan zijn rechterhand, om hem te weerstaan.

a. Vraagt gij mij naar de wijze hoe de satan zich hier in het midden van de kinderen Gods gesteld heeft, en hoe zulk een boze geest zich heeft durven meten, om in het gezelschap van de heilige engelen voor Gods geduchte Majesteit te verschijnen? Ik antwoord, hoewel wij de werkzaamheden der onzichtbare geesten in deszelfs aard en wezen, manier en wijze en verschillende uitwerkingen en gevolgen, met ons zeer bepaald verstand niet begrijpen en vatten kunnen, dat deze daarom nochtans van ons niet moet geloochend, maar veeleer op het gezag der Heilige Schrift eerbiedig geloofd worden. Temeer, alzo die werkzaamheden niets behelzen dat strijdig is tegen God vlekkeloze

deugden en onkreukbare betamelijkheden. Was de satan al in het paradijs stout en vermetel, dat hij de rechtschapen mens tot zonde verzocht, hetwelk hem daarop gelukte, gelijk hij ook daarna de Zone Gods Zelf met een driedubbele verzoeking in de woestijn kwam bestoken, hoewel het hem daar mislukte; geen wonder dat hij ook een proef komt nemen van de standvastigheid der heilige engelen, en die poogt ten val te brengen. Dewijl hijzelf, voormaals een heilige engel zijnde, in de waarheid nochtans niet staande bleef, naar het getuigenis van de heilige apostel Judas in zijn korte Zendbrief, vers 6.

b. Althans, daar ik nu heen wil, de satan vermengt zich hier onder de kinderen Gods, als zij zich voor de Heere stelden. Zo ontziet de duivel geen vergadering van engelen of mensen, hoe heilig; geen oefenplaatsen, hoe godsdienstig, of hij laat er zich mede vinden. Heeft Jezus een twaalfstal van apostelen uitgekozen, één van die is een duivel, Judas Iskarioth, in welke ook werkelijk de duivel voer, en hem aanbliet om zijn Heere en Meester te verraden. Komt Jezus al kort op het aanvaarden van Zijn openbare bediening als Profeet en Leraar te Kapernaüm om er op de sabbatdagen te leren; ziedaar! in de synagoge, de plaats van de openbare godsdienst en onderwijs, daar is de duivel ook al, naar het onfeilbaar geschiedverhaal van mijn tekstwoorden. Hier treft Jezus een mens aan, hebbende een geest van een onreine duivel. Maar Jezus zal deze van de duivel bezetene genezen, en aldus tonen dat Hij gekomen was om de werken des duivels te verbreken.

B. Wij vonden Jezus onlangs te Nazareth prediken in de synagoge op de sabbat. Daarop verliet Hij Nazareth, om de ondankbaarheid en boosaardigheid van deszelfs burgers, Zijn eigen landgenoten, die Hem de stad uitwierpen, en kwam daarop wonen te Kapernaüm, dat Hij uitkoos tot Zijn meest gewone leerplaats, alwaar Hij leerde op te sabbatdagen, in het eenendertigste vers van mijn teksthooftstuk.

De Emmaüsgangers mogen aan Jezus dat heerlijke getuigenis wel geven, dat Hij een Profeet was krachtig in woorden en werken, Luk. 24:19; want wij vinden het hier beide:

1. In het even voorgaande 32^{ste} vers komt Jezus voor als een Profeet krachtig in woorden. Zij versloegen zich over Zijn leer, want Zijn woord was met macht.

2. In mijn tekst komt Hij voor als een Profeet, ook krachtig in werken, Die Zijn hemelse leer gaat bevestigen met ongehoorde wonderwerken. Hier gaat Hij in de synagoge, daar Hij zulk een krachtige predikatie gedaan heeft, terstond de duivel uitdrijven uit een van de duivel bezetene; om elk te doen zien hoe de duivel voor Zijn heilige leer moet zwichten, en hoe krachtig Zijn leer is tot vermorzeling van de kop der slang.

C. In dit grote wonder dat Jezus hier staat te verrichten, geef met mij acht:

I. Eerst, op de gesteldheid van de persoon aan welke het wonderwerk zal gebeuren, de verzen 33 en 34.

II. Daarna, op de verrichting van het wonder zelf, vers 35.

III. Eindelijk, op de uitwerkingen die dit wonder had, de verzen 36 en 37.

EERSTE DEEL

De persoon aan welke het wonder zal gebeuren, wordt beschreven:

A. Van zijn beklaglijke toestand.

B. Van de plaats daar hij zich bevond.

C. En van zijn naar en ijselijk geroep.

A. Zijn beklaglijke toestand beschrijft de evangelist, als hij hem noemt: EEN MENS HEBBENDE EEN GEEST VAN EEN ONREINE DUIVEL.

1. Laat ons eerst onderzoeken wat hier te verstaan is door de onreine duivel.

a. Door het woord duivel hebben wij ongetwijfeld alhier een geschapen geest te verstaan, die onderscheiden is van de ziel van deze mens, die ermee bezet was. Want hij ging op Jezus' bevel terstond uit deze mens uit. Gelijk nu de Heilige Schrift van een tweeërlei soort van zulke geschapen en redelijke geesten, die ook omtrent de mensen werkzaam zijn, melding maakt van goede en kwade; de eerste engelen, de anderen duivelen genoemd, zo was dit een geest van het laatste soort. Het was een duivel, een van die geesten die in het begin van God zijn recht geschapen, maar die van God zijn afgevallen en duivelen geworden.

b. Hierom wordt deze geest nader beschreven van zijn onreinheid; het was een onreine duivel. Geen goede geest dan, die tot de mens welgezind is, maar een boze duivel, die tot de mens kwalijk gezind is.

Een onreine duivel genoemd, vanwege zijn onreine en verdorven aard; waardoor hij ontzet was van de ware reinheid en heiligheid; en integendeel door zijn zonden en gruwelen geheel verontreinigd.

Ook kan hij hier genoemd worden een onreine duivel vanwege zijn verontreinigende werking, welke hij omtrent deze mens oefende; die hij inboezemde onreine gedachten, die hem deed spreken onreine woorden, die hem deed verrichten onreine daden. Waarom wij hier geenszins met de schrijver der betoverde wereld, door de onreine duivel moeten verstaan enige zogenaamde vallende ziekte of stuipen, of besmettelijke krankheid. Want behalve dat in het vervolg van ons teksthoofdstuk, vers 40, zullen voorkomen mensen met verschillende ziekten en krankheden beladen, die duidelijk onderscheiden worden zo van deze duivel bezeten mens in mijn tekst, als van nog andere van de duivel bezetenen, vers 41. Zo komt hier deze onreine duivel voor in verschillende personele werkingen; namelijk door de bezeten mens tot Jezus sprekende, deze mens in het midden werpende en hem scheurende, met een groot geroep uit deze mens uitvarende, en wat meer is.

2. Het is een bijzondere en ongewone manier van zeggen, die onze opmerking verdient, dat er van deze mens gezegd wordt, hij had een geest van een onreine duivel.

a. Eerst kan men dit alzo opvatten, dat hij de onreine duivel had, die een geest is; waarom de evangelist Markus, verhalende deze geschiedenis in hoofdstuk 1 ook maar eenvoudig spreekt van een onreine geest, zeggende in vers 23: Er was een mens met een onreine geest. Die onreine geest of duivel was dan alzo in deze mens, dat hij hem bezat, vervulde, als een huis bewoonde, op zijn verstand, wil, hartstochten en vermogens werkte; ja, hem alzo bezielde dat deze mens sprak en deed naar de wil van de onreine geest.

Een geen wonder! zover was in deze tijden Joodse volk door hun goddeloosheid vervallen, dat God door een rechtvaardig oordeel de onreine duivelen onder hen losliet, en die macht gaf om dat volk op een vreselijke wijze aan te tasten; sommigen meer naar de ziel, anderen in ziel en lichaam beide, pijnigende en klagende; waarom wij van zovele van de duivel bezetenen lezen in het Evangelie.

En daar had de Heere Zijn wijze en heilige redenen toe. Omdat dit volk toen leefde in een diepe onkunde, ongeloof en allerlei goddeloosheden; welke tijden de bekwaamste en voordeligste zijn voor de satan om zondaren te overheersen. Verder, om hen uit zulke klare bewijzen van de macht en werking van de satan te leren, hoe rampzalig het is in

de strikken des duivels gevangen te liggen, en van de boze geesten tot in eeuwigheid geplaagd te worden. Nog meer, om hen te overtuigen van de noodzakelijkheid van de komst van de Middelaar, om de werken des duivels te verbreken. En opdat zij daardoor des te meer aangezet zouden worden om zich tot de Heiland te wenden, Die de duivel kon beteugelen, en hen verlossen uit het rijk der duisternissen.

b. Ook kan er daarbenevens onder het Woord *geest* nog die nadruk liggen, dat deze mens had de aanblazing van een onreine duivel; en dan zal het zeggen, dat de duivel deze mens door zijn aanblazing bewerkte alsof hij door de Geest gedreven werd, en alsof hij een leraar was die onderwijzingen voorstelde, en een profeet die toekomstige dingen bekendmaakte; bijna op dezelfde wijze als die dienstmaagd, die een waarzeggende geest had, welke van Paulus werd uitgedreven, Hand. 16:16,17.

B. De plaats daar deze van de duivel bezetene zich bevond, was de synagoge. Bij Markus lees ik: HIJ WAS IN HUN SYNAGOGHE. Dat is, in de synagoge der Joden te Kaper-naüm; en dus op dezelfde plaats daar Jezus nu het volk leerde. Waaruit het schijnt te blijken dat deze mens niet altijd even hard van de duivel werd geplaagd, maar nu en dan een tussenpoos had, wanneer hij heenging naar de synagoge.

Merkt hier aan de grote vermetelheid en stoutheid van de duivel, die zelfs de plaats van godsdienst, hoedanig de synagoge was, misbruikt om mensen te verleiden. Is Jezus hier in de synagoge, de satan is er ook. Heeft Jezus door Zijn leer en prediking het goede zaad gezaaid; de duivel zoekt het uit te rukken, of onkruid te zaaien in het midden van de tarwe. Echter leest men niet, dat God de satan ooit toeliet zijn werkingen te verrichten in de tempel, de plaats der bijzondere woning Gods; zelfs niet, dat zich enige bezetenen ooit te Jeruzalem vertoond hebben.

C. Zo beklaglijk de toestand van deze mens was, zo naar en ijselijk was ook zijn geroep.

1. Lukas zegt vooraf in het gemeen: HIJ RIEP UIT MET GROTE STEM. Zolang Jezus in de synagoge leert, moet de boze geest zwijgen. Maar nu Jezus met leren en prediken geëindigd is, en de boze geest merkt dat het volk over Jezus' krachtige leer in verwondering staat, verrukt en opgetogen, nu begint hij te vrezen dat zij Jezus' leer mochten aannemen en Hem toevallen; dat een grote klap aan zijn rijk zou geven. Waarom hij zich tegenstelt, en de bezeten mens begint aan te blazen en zo te bewerken, dat hij uitriep met grote stem, opdat het van allen in de synagoge zou gehoord worden.

2. De inhoud van zijn geroep laat hij terstond volgen, en komt hierop uit, dat hij de aanwezige schare in de synagoge van deze Leraar Jezus zoekt afkerig te maken, hen waarschuwend dat zij zich toch voor Jezus zullen wachten, van Wie niets anders dan nadeel voor hen te verwachten was.

a. Waartoe hij eerst het voorstel doet, zijn taal tot Jezus richtende; hij zegt: LAAT AF, WAT HEBBEN WIJ MET U TE DOEN, GIJ JEZUS NAZARENER?

Laat af, zegt hij, willende dat Jezus met leren en prediken zal ophouden, en niet verder gaan of iets meer doen. Of men kan het Griekse woord ook vertalen door ach! En dan roept de duivel ach en wee uit over de inwoners van Kapernaüm, alsof de komst van Jezus en Zijn leer voor dezen nadelig en verderfelijk was.

Hij voegt erbij: Wat hebben wij met U te doen, gij Jezus Nazarener?

Hij spreekt uit naam van de burgers van Kapernaüm, voor wier behoud hij wil schijnen zorg te dragen. Wat hebben wij met U te doen? Eigenlijk naar de letter, wat is ons en U? Wat bemoeit gij U met onze zaken? Waarin hebben wij U beledigd, dat gij ons zoekt kwaad te doen?

Maar waartoe dient het, zult gij denken, dat hij tot de Heiland zegt, Gij Jezus Nazarener? Het dient daartoe, om reden te geven waarom het Jezus, zo hij meent, niet paste Zich met hem te bemoeien; want Gij zijt een Nazarener, geen burger van deze stad Kapernaüm. Het dient daartoe, om de inwoners van Kapernaüm een kleinachting voor Jezus' Persoon te doen opvatten, en te doen denken aan dat gemene zeggen: Kan uit Nazareth iets goeds komen? Joh. 1:47. Het dient daartoe vooral, om Jezus bij de burgers van Kapernaüm verdacht te maken als een beroerder. Gij zijt nog onlangs van Uw eigen medeburgers uit de stad Nazareth, toen Gij in de synagoge aldaar geleerd en gepredikt had, uitgeworpen, volgens vers 29; en zult Gij Nazarener nu hier in onze synagoge met Uw leer een nieuwe beroering komen aanrichten?

b. Dit zijn voorstel gaat hij nader aandringen met twee redenen.

De eerste is: ZIJT GIJ GEKOMEN OM ONS TE VERDERVEN? Hij zoekt hiermee het volk een indruk te geven alsof Jezus hier gekomen was tot hun verderf en ondergang. Zo weet de loze en listige duivel het oogmerk van Jezus' komst in de wereld te verdraaien, welke niet was om te verderven, maar om te behouden en zalig te maken, Luk. 9:56.

Hier voegt hij een tweede reden bij: IK KEN U WIE GIJ ZIJT, NAMELIJK DE HEILIGE GODS. Hier verandert hij van taal. Tevoren sprak hij een het meervoud, wij, uit naam van de ganse schare die in de synagoge was. Nu spreekt hij in het enkelvoud, voor zichzelf alleen, zeggende: Ik ken U. Gelijk de duivel, toen hij Jezus in de woestijn verzocht, toonde dat hij Jezus wel kende als Gods Zoon, en de beloofde Messias, zo zegt hij hier ook Jezus te kennen Wie Hij is, namelijk de Heilige Gods. En gelijk de duivel in de woestijn ook toonde zijn bedrevenheid in de Heilige Schrift, zeggende, daar staat geschreven; zo geeft hij er hier mede een bewijs van, naardien de Messias onder de Naam van de Heilige Gods bekend stond, Ps. 16:10, Mal. 2:11.

Het heeft al wat zwaarigheid in, de juiste reden na te vorsen om welke de onreine geest, die door deze mens sprak, aan Jezus zulk een goed en voortreffelijk getuigenis geeft, de Heilige Gods Hem noemende. Hij zal Hem dat getuigenis ongetwijfeld hebben gegeven, niet met een goed, maar met een kwaad oogmerk. Het kan wezen, dat hij Jezus heeft doen willen aanzien voor zulk een heilig man en profeet, wiens komst voor de lieden van Kapernaüm zeer schadelijk, ja verderfelijik zou wezen. Ja, indien zij Hem aanzagen voor de beloofde en langverwachte Messias, dat dan hun verderf onvermijdelijk was; want bij de Joden was een oude overlevering, dat bij de komst van de Messias zeer zware oordelen de Joden, en vooral de Galileërs zouden overkomen. Of liever, kan de onreine geest, noemende Jezus de Heilige Gods, een achterdocht hebben willen verwekken in de lieden van Kapernaüm, die wel wisten dat deze mens somtijds door de onreine geest werd geplaagd, dat Jezus niet minder was dan de Heilige Gods, dewijl Hij hier een goed getuigenis ontving van de onreine geest; die Hem zo prees en verhief als de Heilige Gods. Gelijk toch de Joden daarna Hem ten laste legden, dat Hij de duivelen uitwierp door Beëlzebul, de overste der duivelen, Luk. 11:15

TWEEDE DEEL

Hierop volgt de verrichting van het wonder zelf. Let hier:

A. Op Jezus' bevel.

B. En de kracht van dat bevel.

A. Wat Jezus' bevel aangaat, Lukas verhaalt: EN JEZUS BESTRAFTE HEM ZEGGENDE: ZWIJG STIL, EN GA VAN HEM UIT.

1. Jezus bestrafte hem met een ernstige taal, als macht en gezag hebbende. Naar de kracht van het grondwoord, Jezus dreigde hem. Hij dreigde de onreine duivel die in die mens was, dat Hij Zijn macht aan hem tonen en hem de uitwerking van Zijn gramschap zal doen ondervinden. Geen wonder! dat Jezus de duivel bestraft en dreigt; want voor deze Heere moeten op Zijn bevelen gebogen worden ook de knieën dergenen die onder de aarde zijn, Fil. 2:10.

2. Zijn bedreigende bestraf taal bestaat in twee woorden van nadruk:

a. Eerst zegt Hij, zwijg stil. Naar de kracht van het Griekse woord, dat van de beesten is ontleend, word gemuilband, word de mond gesnoerd. Jezus wil dat hij zal ophouden lasterlijke woorden te spreken, zoals hij tot nog toe had gedaan. Ook wil Hij van de duivel geen getuigenis ontvangen, opdat Hij niet scheen enige gemeenschap of samen spanning met die onreine geest te hebben.

b. Ook voegt Hij er een bevel bij, dat de duivel zeker nog veel harder viel, als Hij zegt: Ga uit van hem; verlaat terstond deze mens, die gij zolang hebt geplaagd, en door wie gij ook anderen hebt verleid.

B. Krachtdadig was dit bevel van Jezus. Ziedaar, als Jezus maar spreekt, zo is het er; als Hij gebiedt, zo staat het er. EN DE DUIVEL HEM IN HET MIDDEN GEWORPEN HEBBENDE, VOER VAN HEM UIT, ZONDER HEM IETS TE BESCHADIGEN.

1. Eerst zegt Lukas, dat de duivel hem in het midden werpt, in het midden van de synagoge; en Markus voegt erbij, dat hij hem scheurde. De duivel wil niet gaarne zijn huis en woonplaats welke hij zolang bewoond en bezeten heeft, verlaten; en daarom worstelt hij er tegen in met veel boosaardigheid. Het schijnt dat de onreine geest, bemerkende dat hij nu door de macht van Jezus zal gedwongen worden om deze bezetene te verlaten, en dat zo tegen zijn wil en dank, hij vooraf nog getracht heeft om deze mens van het leven te beroven, opdat Jezus Zich niet veel zou hebben te beroemen de duivel deze prooi ontveldigd te hebben. Hij dan, als een sterkgewapende, die zich niet gaarne zijn vang laten ontglippen, of zich van zijn vaten te laten beroven; hij tast deze mens nog voor het laatst met al zijn vermogen aan, hij werpt hem tegen de grond, hij zoekt hem vaneen te scheuren door zulke trekkingen door al zijn leden te brengen, die men stuip-trekkingen noemt.

2. Hierop gaat hij van de mens uit, met een grote stem roepende, gelijk Markus heeft aangetekend. Heeft Jezus de onreine geest geboden te zwijgen, hij worstelt daar ook tegenin met een groot geroep, met een naar en ijselijk gebrul, als van een briesende leeuw, die deze mens zocht te verslinden. Hij geeft dan voor het laatst nog een nare kreet en jammerlijk gehuil, en vaart uit, en verlaat deze mens. En Jezus laat hem dit nog toe, tot een bewijs dat het geen goede geest, maar een onreine duivel was die Hij hier uitwerpt; zulk een geest, die Jezus als een vijand aanmerkte.

3. In dit uitvaren beteugelde Jezus ook de macht van de satan alzo, dat hij deze mens niet kon beschadigen. Hoezeer de duivel hem rukt en scheurt; Jezus bewaar deze mens die Hij de duivel ontveldigd, dat hij hem geen nadeel aan zijn lichaamsdelen kon toe brengen.

En zo gaf hier Jezus door dit grote wonder te verrichten de allerklaarste bewijzen:

Vooreerst, dat Hij veel sterker was dan de duivel, die Hij hier met een woord spreken bedwong; gevende aldus een onderpand, dat Hij eerlang de gehele macht des satans zou tenietdoen; als Die komen moest om de werken des duivels te verbreken, 1Joh. 4:8.

Ten tweede, dat Hij een groot Profeet was, Wiens leer Goddelijk en uit de hemel was; ja, dat Hij meerder was dan al de profeten, naardien Hij hier Zijn leer bevestigde met het uitwerpen der duivelen; zulk een groot wonder, als niemand der profeten ooit had kunnen verrichten.

Ten derde, dat Hij de waarachtige God Zelf was; want het gehele verhaal wijst aan dat Jezus dit wonder door Zijn eigen kracht verrichtte. Hij maakte niet veel voorbereiding hiertoe. Hij wierp de duivel uit door een enkel woord spreken. Het is waar, de duivel worstelt er wel tegen in; maar dat maakt Jezus' kracht nog des te groter. Hier doet Jezus dan een werk dat alle kracht der mensen te boven gaat; want wie van de mensen zou in het huis van die sterke, de satan, kunnen inbreken, zijn wapenrusting nemen en zijn roof delen? Luk. 11:22.

DERDE DEEL

Dat in dit wonderwerk wat Goddelijks lag, blijkt ook uit de uitwerkingen die het had.

A. Eerst bij de aanschouwers in de synagoge, die Jezus' Goddelijke kracht in dit werk erkennen.

1. In het gemeen tekent Lukas aan: ER KWAM EEN VERBAASDHEID OVER ALLEN. Zij staan er over ontzet, en in verwondering gans opgetogen, in zoverre dat zij met vreze worden bevangen wegens deze ongehoorde nieuwigheid. Geen wonder! hetgeen hier gebeurde, was iets ongehoords tot op deze dag toe. Niemand der profeten of van de Joodse meesters, of van de zogenaamde duivelbezweerders had het vermogen gehad een dergelijk wonder te verrichten.

2. Gelijk dit nader blijkt uit de reden die zij van hun verbazing geven: ZIJ SPRAKEN TEZAMEN TOT ELKANDER, ZEGGENDE: WAT WOORD IS DIT, DAT HIJ MET MACHT EN KRACHT DEN ONREINE GEESTEN GEBIEDT, EN ZIJ VAREN UIT?

A. Zij hebben nu de duivel aan de uitwerkingen van dit wonder leren kennen als een onreine geest. Maar zij hebben ook Jezus in Zijn alvermogen leren kennen, naardien zij Hem hier toeschrijven macht en kracht, dat is gezag, om Zich als een Gebieder der duivelen te gedragen, en ook vermogen om met de daad de boze geesten van hun geweld te beroven, en de mens uit derzelfer macht te verlossen.

B. En daaruit maken zij nu van achteren op, dat Jezus' leer hemels, Goddelijk en van een onweerstaanbare kracht is. Wat woord is dit? Wat is dat niet een krachtig leren, dat op Zijn enkel gebieden de onreine geesten uitvaren? Zij willen zeggen: Wie zou Zijn leer niet Goddelijk en aller aanneming waardig keuren, daar door de kracht van Zijn leren en spreken en gebieden, de onreine geesten voor Hem de vlucht nemen? Anderen mogen Hem verachten en Zijn leer een verleiding noemen; maar hoe kan dat zijn? Hij bevestigt Zijn leer met zulk een groot en ongehoord wonderwerk.

B. Het was mede wat groots, en het bewijs van de kracht van Zijn leer, DAT HET GERUCHT VAN HEM UITGING IN ALLE PLAATSEN VAN HET OMLIGGENDE LAND. Kapernaüm, daar Jezus Zich nu onthield, lerende in de synagoge, en daar Hij zulk een groot wonderwerk nu had verricht, was een stad welke van vele mensen van het omliggende land werd bezocht. Geen wonder, dat het gerucht van Jezus' leer en

wonderen van daaruit ging naar alle plaatsen; waardoor Jezus alom door Galilea en Judea als een groot Profeet bekend werd.

ZIEDAAR zeer geliefden, de woorden afgehandeld. Maken wij nu daarover enige nadere aanmerkingen:

1. Zo bleek het dan, dat Jezus reden had om Nazareth te verlaten, en te Kapernaüm komen wonen; opdat Hij aldaar als een groot Licht zou opgaan, en de stralen van Zijn leer en wonderen uit Kapernaüm allerwege verspreiden; gelijk Mattheüs heeft aangetekend in hoofdstuk 4:13-16.

2. Sommige uitleggers vinden in dit wonderwerk een zinnebeeldige zin. Voor zoveel deze van de duivel bezetene en daarna van de duivel verlost mens dezulken kan afbeelden, die in de synagogen van de uiterlijke Kerk verkerende, van de satan worden aangezet om de leer der waarheid te lasteren en anderen te verleiden, ofschoon zij met de mond Jezus belijden de Heilige Gods te wezen. Maar van dewelke door Gods genade nog enigen uit de overheersende macht des duivels verlost worden, en tot stilzwijgen gebracht. Deze zinnebeeldige beduidenis keur ik geenszins af, naardien deze haar grondslag heeft in het zeggen van Mattheüs, hoofdstuk 8:16,17: Zij hebben velen van de duivel bezetenen tot Jezus gebracht, en Hij wierp de boze geesten uit met een woord, en Hij genas allen die kwalijk gesteld waren; opdat vervuld zou worden dat gesproken is door de profeet, zeggende: Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze ziekten gedragen. Maar dat dit wonderwerk, en meer andere die Jezus hier op aarde verrichtte, nog daarenboven een profetische zin zou hebben, welke zou uitzien op deze en gene bijzondere gevallen die op zekere bepaalde en van God bestemde tijden onder het Nieuwe Testament gebeuren, daartoe hebben wij zoveel ons aangaat alsnog geen, ons oordeel overredende en ons gemoed overtuigende, redenen en grondslagen in de Heilige Bladeren kunnen vinden.

3. Dit is zeker, dat Jezus door deze van de duivel bezetene te genezen een duidelijk kenmerk gaf van Zijn Messiasschap. Hier toonde Hij dat lang verwachte Vrouwenzaad te wezen, dat de slang de kop moest vermorzelen. Ja! die Heere te wezen, Die komen zou tegen de sterke, en Wiens arm heersen zou, Jes. 40:10.

Het mag wezen, dat men van zulke van de duivel bezetenen op die en dergelijke wijze als in mijn tekst en andere plaatsen van het Evangelie, van de duivel geplaagd en gepijnigd, nu zo niet hoort. Niemand mene echter dat het met de werkingen van de satan nu geheel uit zou wezen; o neen! hij werkt nog elke dag krachtig in de kinderen der ongehoorzaamheid, Ef. 2:2, en hij houdt duizenden mensenkinderen, de duizenden vernienigd, gevangen in zijn strikken tot zijn wil, 2Tom. 2:26.

Van nature zijn wij allen door de onreine duivel bezeten, en zijn wij zijn vang, zijn roof, zijn buit; welke hij door de zonde als een verscheurende wolf een briesende leeuw in zijn klauwen gekregen heeft; en op welke hij ook deswegens een onloochenbaar recht verkregen heeft. Waarvandaan hij een rechtvaardige genoemd wordt: Zou ook een machtige de vang ontnomen worden? Of zouden de gevangenen eens rechtvaardigen ontkomen? is de vraag bij Jes. 49:24. En Petrus zegt, 2Petr. 2:19: Van wie iemand overwonnen is, dien is hij tot een dienstknecht geworden. Hier komt bij, dat wij van nature ook onmachtig zijn om zijn klauwen te ontworstelen. En dat wij daarenboven nog een welbehagen hebben in de dienst en slavernij van de onreine geest, en een natuurlijke genegenheid om zelfs nog andere mensen de satan als een roof en buit toe te brengen.

O! zalige voordelen dan! Wie het gegund wordt door Jezus' voorkomende, onweerstaanbare en hart veranderende genade de onreine duivel ontruikt te worden!

Maar helaas! zeer velen, tenzij zij zich moedwillig willen bedriegen, zullen hun hart en wandel doorzoekende, zich niet ongelijk bevinden aan deze mens, hebbende een geest van een onreine duivel; en dat al in deze en gene opzichten:

a. De satan heeft hen geheel bezeten en tot zijn huis en woning gemaakt; dat hij ook geheel vervult door hun verstand en zinnen te verblinden, hun wil ten kwade uit te lokken, en hartstochten te verontreinigen; zodat ook al hun daden en bedrijven geschieden naar zijn wil en tot zijn wil.

b. Komt Jezus eens tot hen met Zijn leer en onderwijs, hen onderrichtende uit Zijn Woord hoe zij van de macht des satans verlost kunnen worden; zij kanten zich niet minder dan deze van de duivel bezetene tegen Jezus en Zijn leer aan, vragende: Wat hebben wij met U te doen, Gij Jezus Nazarener? Men druist aan tegen alle heilzame bestraffingen, overtuigingen, vermaningen der boden Gods; daar stopt men hart en oren voor. Aangaande dat woord dat gij in des Heeren Naam tot ons spreekt, wij zullen naar u niet horen. Maar wij zullen ganselijk doen al hetgeen dat uit onze mond is uitgegaan, zegt men met de boze Joden uit Jer. 44:16,17. Het is, wat bemoeit gij u met onze zaken? Of, wat zal deze klapper ons komen zeggen? Het zijn verkondigers van vreemde goden, gelijk Paulus te Athene wedervoer. Of het is met de stadhouder Festus: Gij raast Paulus, de grote geleerdheid brengt u tot razernij. Of, indien het al op zijn zachtst gaat, het is dan met de stadhouder Felix: Voor ditmaal gaat henen, en als ik gelegenheid zal bekomen hebben, zo zal ik u tot mij roepen, Hand. 17:18, 26:24, 24:25.

c. Ja, zover heeft de onreine duivel ook velen bezeten en verleid, dat zij de verkondigers van de leer der waarheid tegengaan, en die zoeken verdacht en veracht te maken, gelijk de onreine duivel Jezus zocht te doen: Zijt gij hier gekomen om ons te verderven? Hoe wordt Jezus' leer niet menigmaal uitgekreten voor een verleiding, voor een beroering, ja als nadelig en verderfelijk! Het ontbreekt ook onze eeuw aan geen Tertullussen: Wij hebben deze man bevonden te zijn een pest, en een die oproer werkt onder de Joden door de ganse wereld, en een opperste voorstander van de sekte der Nazarenen, Hand. 24:5. Hoe ondergaan Jezus' knechten niet menigmaal hetzelfde lot als hun Meester? Die de Gadarenen, als zij gehoord hadden dat de duivelen van Jezus uitgeworpen en in de zwijnen gevangen waren, baden om hun landpale toch niet te betreden met Zijn Evangelie en wonderen, omdat zij vreesden dat er hun zwijnen schade bij zouden lijden, Luk. 8:33-37.

En welke, meent gij, zouden hier wel de oorzaken wezen van veler Christenen gelijkvormigheid aan die nare toestand en het gedrag van deze van de duivel bezetene? Onze tekstwoorden zullen ons hiervan bericht geven.

a. Behalve Gods rechtvaardige oordeel, waardoor Hij de satan toelaat krachtig te werken in de kinderen der ongehoorzaamheid, gelijk Hij hem toeliet deze bezeten mens te pijnigen en te plagen.

b. Het is daarvandaan, omdat velen in het stuk van hun zaligheid en zielsbehoud op broze rietstaven rusten, daar het gebouw van hun hoop op grondvesten. Zij komen met de duivel bezetene in de synagoge, bij gelijkenis gesproken, daar Mozes en de Profeten op iedere sabbat gelezen en verklaard worden. Zij zijn niet minder Christenen door geboorte en Doop, dan de van de duivel bezetene een Jood was door geboorte en besnijdenis. Zij krijgen, indien wij het al op zijn best nemen, kennis aan Jezus en Zijn leer; ja,

doen als lidmaten der uiterlijke Kerk eens openbare belijdenis, dat Jezus is de Heilige Gods; roepende met deze bezetene: Ik ken U Wie gij zijt, namelijk de Heilige Gods. Maar met welk hart de meesten die belijdenis doen, weet God. Ongetwijfeld velen met dat bedrieglijke hart als deze bezetene; of uit sleur een gewoonte, of om deze een gene wereldse inzichten. Op deze en dergelijke droggronden wachten duizenden de eeuwigheid af; maar zij vinden zich te laat bedrogen, en beklagen zich dan voor eeuwig dat zij in dit leven naar Jezus niet omzagen, om door Hem van het geweld van de onreine duivel verlost te worden.

Ach! dat de Heere u eens deed ontwaken uit de strik des duivels, 2Tim. 2:26.

a. Kom, legt u voor deze Jezus, Die alle krankheden genas, en de duivelen uitwierp, neer, en smeekt Hem dat Hij de duivel bestraffe en bedreige, opdat hij uit u uit vare. Al wordt gij zo niet naar het lichaam van hem geplaagd gelijk deze bezeten mens, gij zijt echter van nature door de zonde in zijn klauwen, en de gevangene van deze machtige. Wees toch allen gewaarschuwd en op uw hoede! Ik roep u toe dat woord dat de engelen Lot toeriepen bij de ondergang van Sodom: Behoud u toch om uws levens wil, opdat gij niet omkomt. Ik roep u met Jezus toe: Ach! dat gij in deze uw dag ging bekend wat tot uw vrede dient, Luk. 19:42.

b. Zoudt gij niet?

Maakt haast, maakt haast met dit werk. O! gij zijt in zulk een gevaarlijke staat zolang de geest van de onreine duivel in u blijft; hij kan u deze nacht wegslepen naar zijn woonstede, de plaats der eeuwige duisternissen. Deze geestelijke vijand zit ook nooit stil; hij loert gestadig op u, hij belaagt u, en hij legt toe op het allerdierbaarste dat gij bezit, op uw onsterfelijke ziel en eeuwige zaligheid, om niet slechts het lichaam te doden, maar ziel en lichaam te verderven in de hel, Matth. 10:28.

Ook hebt gij geen reden om te wantrouwen aan Jezus' goedheid om u te willen, veel minder aan Zijn macht om u te kunnen verlossen uit het geweld des satans, indien gij in ware ootmoed tot Hem komt, al smekende: Heere Jezus, Zoon Davids, ontferm u mijner. Het heeft Hem maar een enkel gebieden, een enkel woord spreken te kosten. Hij heeft macht en kracht de onreine geesten te gebieden, en zij varen uit.

Gij verlost des Heeren, en vrijgemaakten van het geweld des duivels:

1. Heeft Jezus door de kracht van Zijn Heilige Geest de onreine geest uit u, toen gij zijn huis en woning waart, uitgedreven; dat dit u aanzette tot een gedurige verwondering en dankbaarheid. Gij waart des satans prooi en buit, gevangene van een machtige, de vang van een tiran, Jes. 49:25. Nu zijt gij uit zijn strikken ontwaakt, en Jezus tot een buit geworden. Uw Losser is in het huis van die sterkgewapende ingebroken, en Hij heeft u, die aldaar zijn vaten waart, geroofd, Matth. 12:29. De duivel bewaarde u als een sterkgewapende zijn hof; al wat hij had was in vrede. Maar toen uw Losser daarover kwam Die sterker is dan hij, en hem overwon, zo nam hij zijn gehele wapenrusting daar hij op vertrouwde, en deelde zijn roof uit, Luk. 11:21,22. Welke verplichting hebt gij dan niet aan Hem, Die u zo duur heeft gekocht om Hem te verheerlijken in ziel en lichaam? Door Zijn liefde en door Zijn genade heeft Hij u verlost.

2. Wees nu maar waakzaam en op uw hoede tegen alle listige omleidingen des duivels. Het is waar, hij gaat hier gedurig rondom u als een briesende leeuw, en hij komt menigmaal tot u met het lokaas van de begeerlijkheden der wereld, de wellusten des vleses, om uw hart van de Heere af te trekken; maar gij moet hem het hoofd bieden, en hem

onder de strijdbanier van uw Koning Jezus met alle macht tekeer gaan. En daarom, waakt, staat in het geloof, houdt u mannelijk, zijt sterk, 1Kor. 16:13.

3. Ik begrijp wel, zwakgelovigen zal hier het hart bezwijken, kleingelovigen zullen de moed opgeven, en zeggen: In ons is geen kracht om de duivel, die sterkgewapende, te weerstaan. Zijn aanvallen zijn zo geweldig, zijn listen zo menigvuldig; en daarentegen ons vlees is zwak, en zovele zonden omringen ons. Het is goed, het is prijzenswaardig dat gij weerloos in uw eigen ogen zijt; wordt nochtans niet te neergeslagen in moedeloosheid, maar voert tegen de duivel strijd, onder vertrouwen op de Goddelijke almacht en hulp; en zoekt u met David te sterken in de Heere uw God, 1Sam. 25:6, zeggende, gelijk hij zei in het tweegevecht met de reus Goliath: Geen mens ontvalle het hart om zijnentwil; uw knecht zal heengaan en met deze Filistijn strijden. De Heere, Die mij van de hand des leeuws gered heeft, en uit de hand des beers, Die zal mij ook redden uit de hand van deze Filistijn, 1Sam. 17:32,37.

4. Weest verzekerd, hoe bang het u ook de onreine duivel met zijn helse verzoeking en bestrijdingen mocht maken, hij zal u alzomin als die bezetene, die hij in het midden wierp en scheurde, kunnen beschadigen. God zal Zijn engelen tot uw bewaring gebieden, en u namaals in het gezelschap der reine en zalige geesten overvoeren, daar gij de satan onder uw voeten zult verpletterd vinden. AMEN

LUKAS 5:12,13

12 En het geschiedde als Hij in een dier steden was, zie, er was een man vol melaatsheid; en Jezus ziende, viel hij op het aangezicht en bad Hem, zeggende: Heere, zo Gij wilt, Gij kunt mij reinigen.

13 En Hij de hand uitstreckende raakte hem aan en zeide: Ik wil, word gereinigd. En terstond ging de melaatsheid van hem.

Vergeleken met Matth. 8:2,3, Mark. 1:40-42.

A. **TEN** dage als ik riep, zo hebt Gij mij verhoord, kon David betuigen tot zijn God, Ps. 138:3.

Het is zo, dat de Heere als de Hoorder des gebeds de oprechte en heilige gebeden van Zijn gunstgenoten wel altijd verhoort; maar Hij geeft de bewijzen van Zijn verhoring niet altijd ten zelven dage, als men tot Hem roept, gelijk David hier van zichzelf getuigt. Maar God geeft de dadelijke blijken van Zijn verhoring op zulk een tijd, niet die in ons oog daartoe bekwaam schijnt, maar die in Gods oog wezenlijk daartoe bekwaam is. Hiervandaan in Gods Woord genoemd een vindenstijd, Ps. 32:6; ja, een bekwame tijd om geholpen te worden, Hebr. 4:16.

1. Sommigen laat God menigmaal al wat lang in hun ellende liggen, en laat het tot hun uiterste komen eer Hij ze redt, als alle hoop op verlossing schijnt afgesneden te wezen. En daar heeft Gods aanbiddelijke wijsheid redenen voor, om door het lang uitstellen der verlossing:

- a. De mens in het bidden des te ernstiger, in het aanhouden des de ijverige te maken.
- b. Om de mens des te lossen van alle schepselen, en des te afhankelijker van de Heere te maken.
- b. Om de verlossing, als die komt, voor de mens des te aangenamer te maken, en hem zo ook aan te sporen tot overvloediger dankbaarheid.

2. Maar sommigen wil God ook ten dage als zij tot Hem roepen, ja ter zelve ure en in een ogenblik, als zij naar Zijn hulp uitzien, verhoren. Om daardoor te vertonen Zijn goedwilligheid en hulpvaardigheid in het verlossen. Ziet er hier in mijn tekst een allerklaarst bewijs en doorluchtig voorbeeld van. Hier komt ons een man voor vol melaatsheid, een schouwspel van ellende. Hij valt voor Jezus op zijn aangezicht, en bidt Hem: Heere! indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen. En ziedaar! Ten zelven dage, ja dezelfde ure wordt hij met David verhoord. Jezus geeft Hem een overtuigend bewijs van Zijn goedwilligheid en hulpvaardigheid in het verlossen. Zijn hand uitstreckende, raakt Hij hem aan en geneest hem met een woord sprekens: Ik wil, word gereinigd. En terstond ging de melaatsheid van Hem.

Een wonderlijk geval, wel waardig dat wij het eens in dit avonduur met aandacht overwegen. Een geval van een zeer leerzame beschouwing en geestelijke beduidenis. Mocht het ons allen bijtijds naar de Medicijnmeester Jezus doen omzien, om van de dodelijke melaatsheid van onze zielen door Zijn wonderhand genezen te worden. Amen!

B. Laatst zagen wij de Heiland al kort na het aanvaarden van Zijn openbaar leeraamt Zijn hemelse leer te Kapernaüm, (hetwelk Hij tot Zijn gewone leerplaats had uitgekozen) bevestigen met een ongehoord wonderwerk, namelijk het genezen van een van de duivel bezetene; een wonder zo groot, als nooit iemand der oude profeten had kunnen doen.

Maar Jezus, dat grote Licht, wil niet alleen binnen, maar ook buiten Kapernaüm de stralen van Zijn Goddelijke leer en wonderen gaan verspreiden. Hij komt ook in een der steden, aan Kapernaüm onderhorig, daar Hij Zijn Goddelijke almacht zo krachtig zal vertonen, genezende een ellendige man van die zo afschuwelijke en naar de mens ongeneeslijke plaag der melaatsheid.

C. Uw aandacht volg mij in het overwegen van deze twee gewichtige zaken. Beschouwen wij:

I. Eerst, de ellendige lijder, een melaatse man, Jezus om genezing biddende.

II. Dan, de wonderdoende Heiland, doende de genezing rijzen in een ogenblik.

EERSTE DEEL

Wat deze ellendeling zelf betreft; let:

A. Eerst, op de plaats daar hij zich bevond.

B. Dan, op de kwaal waarvan hij beschreven wordt.

C. Eindelijk, op zijn ootmoedige smeekbede.

A. Aangaande de plaats daar hij zich bevond, Lukas verhaalt dat het IN EEN DIER STEDEN WAS.

1. Denkt aan een der steden van Galilea; onzeker welke stad, vermits Galilea met steden en vlekken was opgevuld. En dewijl het wonderwerk dat Lukas daarop laat volgen te Kapernaüm is verricht, mogen wij denken aan een stad niet ver van Kapernaüm, en wellicht daaraan onderhorig.

2. Maar hoe treft Jezus hier een melaatse aan in een van de steden van Galilea? Daar volgens het zeggen der Joden geen melaatsen in enige steden mochten wonen; zulks afleidende van de wet uit Lev. 13:46: De melaatse zal alleen wonen, buiten het leger zal zijn woning wezen. Ik zal hier niet onderzoeken in hoeverre de melaatsen al of niet in de steden hebben mogen komen; waaromtrent de Joodse meesters zelfs verschillende bepalingen maken. Alle zwaarigheid zal licht hierdoor vervallen, als wij aanmerken: Of dat de Israëlitische wet, rakende de melaatsen, in dit opzicht in deze dagen zeer werd verwaarloosd, niet minder dan de uitdrukkelijke wet: Er zal geen bedelaar in Israël zijn; nochtans ontmoet men er zeer velen in de evangelische geschiedenis, Deut. 15:4, Luk. 18:39, Joh. 9:8; ja, zelfs aan de poorten van de tempel. Of liever, dat deze melaatse niet in een van de steden woonde, maar dat hij een van de steden doorreisde, hetgeen aan hem door de wet niet was verboden.

B. Meer opmerking verdient het kwaad zelf waarvan deze ellendige mens hier wordt beschreven; waarom de evangelist wil, dat dit vooral en zeer nauwkeurig van ons zal beschouwd worden, als hij een *ziet* vooraf zond, **ZIET**, merk het toch wel, *ziet*, **ER WAS EEN MAN VOL MELAATSHEID**.

1. In het gemeen komt hij dan hier eerst voor als een melaatse man. Over deze zo afschuwelijke schurftziekte, de melaatsheid genoemd, welke bijzonder in Palestina en

onder het Joodse volk zeer gemeen was, en welke aard en natuur vele geleerde mannen onderzocht hebben, zal ik mij niet in het brede uitlaten, om de reden dat deze kwaal niet genoegzaam bekend is. Dit kunnen wij er met zekerheid van zeggen:

a. Dat de melaatsheid was een soort van witte schurftigheid, van een zeer kwaadaardige natuur; dewijl de puisten en bonken de onderste huid van het lichaam bezetten, die een vuile stank uitwasemden, en aan de lijder veroorzaakte dan eens de allergevoeligste smarten, dan eens een onverdraaglijke jeukerigheid. En hetgeen de melaatsen nog des te afschuwelijker maakt, was dat hij volgens de Goddelijke wet werd afgesneden van het huis des Heeren, en van de gewone samenleving met andere mensen. Zijn klederen moesten gescheurd, zijn hoofd ontbloot, zijn bovenste lip bewonden wezen; en waar hij stond of ging, moest hij gedurig uitroepen: Onrein! Onrein!

b. Daarenboven merk ik aan, dat de melaatsheid een gans bovennatuurlijke ziekte was, welke geheel buiten de regels der natuur van God onmiddellijk aan mensen, wegens deze een gene bedreven ongerechtigheden, werd toegezonden. Dit blijkt niet alleen omdat ze de *plaag* wordt genoemd, welk woord aan straffen die onmiddellijk van Gods hand komen, gegeven wordt. Maar ook, omdat ze voorkomt als een buitengewoon oordeel Gods; gelijk te zien is uit de voorbeelden der melaatsen; neem Mirjam, Gehazi en de koning Uzziā. Omdat ze een kwaal was, over welke niet de geneesmeester voor wie ze ongeneeslijk was, maar de priesters moest beoordelen. Dat deze wel besmettelijk was, maar niet uit haar natuur, tenminste voor de priesters niet die daarover onderzoek moesten doen. En dat zij niet verontreinigde, wanneer zij zich over het gehele lichaam had verspreid, alzo dat ze een verzoening nodig had.

2. Ziedaar geliefden, met zulk een droevige en gans deerniswaardige kwaal was deze man bezocht, van welke Lukas zegt met nadruk dat hij was vol melaatsheid. Soms bekroop de melaatsheid maar een gedeelte van het lichaam, het hoofd, de baard, de handen. Maar deze man is er aan vele plaatsen van zijn lichaam, ja zo het schijnt zijn gehele lijf over mee bezet. Het was een man vol melaatsheid; en mogelijk bezocht met de allerergste soort van melaatsheid, zodat hij niet alleen zijn ganse lichaam over, wegens de witte gedaante der melaatsheid, naar een dode geleek, maar daarbij nog van etter en vuiligheid als wegvloeide. Ziehier dan een schouwspel van ellende, een voorwerp, indien ooit, van medelijden en ontferming.

C. Nood leert bidden. Is het een wonder, dat hij in zulk een prangende nood, als hij in een van de steden de meest ervaren en goedwillige Medicijnmeester Jezus aantreft, zich tot Hem wendt met ootmoedige smeekbede om van Hem genezen te worden?

1. Vooraf gaat zijn nederige gestalte; HIJ JEZUS ZIENDE, VALT OP HET AANGEZICHT. Hij kwam tot Jezus, zegt Mattheüs; en Markus zegt, Hij valt voor Hem op de knieën.

a. Eerst ziet hij Jezus, en krijgt kennis aan Hem; naardien het hem gezegd wordt dat Hij die wonderdoende Profeet is, Die door het genezen van allerlei kwalen, tot het uitwerpen der duivelen toe, zich onlangs te Kapernaüm en alom zo beroemd had gemaakt. Ziedaar, onbekend maakt onbemind. Zo moet men Jezus eerst leren kennen, zal men Hem lief krijgen, en zal men tot Hem gaan om geholpen te worden.

b. Hier komt hij ook tot Jezus. Die Jezus wil hebben, moet Hem zoeken daar Hij is, en vaardig tot Hem lopen. Laat men de gelegenheid van gunstige bezoeking voorbij lopen, Jezus trekt voorbij. Maar die Hem vroeg zoekt, die vindt Hem, Spr. 8:17.

c. Tot Jezus komende, hoe nederig en tevens eerbiedig gedraagt hij zich? Hij valt voor Hem op de knieën, zegt Markus; en was dat nog niet laag genoeg, van zijn knieën valt hij op zijn aangezicht. Hier is wat meer dan een burgerlijke eerbewijzing der oosterlingen. Het zijn lichaamsgebaren van een godsdienstige aanbidding, gelijk het vervolg terstond zal leren. Ofschoon het in het bidden op de uiterlijke gebaren zozeer niet aankomt, er ligt nochtans een zekere gepastheid en betamelijkheid in. Het zijn uitdrukkingen van de ernst en van de nederigheid van de aanbidder. Deze melaatse drukt er dan door uit, dat hij een levendig besef heeft van zijn laagheid, en van Jezus' hoogheid. O, welk een ontzaglijk gezicht! Een onreine melaatse aan de voeten van de Heelmeester Israëls te zien liggen, en daar te wiemelen als een worm in het stof. Er is geen verootmoediging groot genoeg in zijn ogen voor zulk een grote Meester. O! kon hij het door verootmoediging goed maken, hij liet zich als stof vertrappen. Hij smelt bij zichzelf in tranen weg, en Jezus wordt zo hoog bij hem, dat hij zich verstout tegen het verbod van de wet aan, en zonder verlof of waarschuwing zo nabij de heilige Jezus te komen. Dat toch de Heere niet ontsteke, dat ik onreine, ik dode hond, mij onderwind tot U te naderen, daar ik maar stof en as ben!

2. Hij gaat het zo wagen op de rommelende ingewanden van de ontfermende Jezus, zoals blijkt uit zijn ootmoedige smeekbede. **HIJ BAD JEZUS, ZEGGENDE: HEERE, INDIEN GIJ WILT, GIJ KUNT MIJ REINIGEN.** Hij bidt hem godsdienstig aan, en draagt Hem zijn nood voor, in die hoop dat Jezus hem van de plaag der melaatsheid zal verlossen. Zo weet hij dat het gebed het van God verordineerde middel is om verhoring te erlangen: Roept Mij aan in de dag der benauwdheid, en Ik zal u uithelpen, Ps. 50:15. In zijn bidden:

a. Wendt hij zijn aanspraak tot Jezus, Die hij een Heere noemt. Niet slechts door een burgerlijke beleefdheid, maar gelijk uit alle omstandigheden van de tekst blijkt, door een godsdienstige eerbewijzing, waardoor hij Jezus voor zulk een Heere erkent, Die het gebied heeft over gezondheid en ziekte; een Heere van dood en leven, een Heere Die alles kon doen wat Hij wilde; en Die gevolgljik de Jehovah en waarachtige God is. Zo ziet hij door Jezus' nederige mensheid tot in Zijn Goddelijke Majesteit; gelijk dit nader blijkt uit:

b. De inhoud van zijn gebed: Heere, indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen. Zo bidt hij kort en krachtig. Het hangt er niet aan hoeveel woorden, maar hoeveel geest men meebrengt in het bidden. Dit is een klein gebed, maar gewichtig; weinig spreken, maar veel biddens. Indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen.

Daar hij om verzoekt, is om gereinigd te worden; dat is, van zijn melaatsheid genezen te worden, daarom alhier reinigen genoemd, omdat de melaatsheid een besmettelijke plaag was, welke allen die ze aanraakte verontreinigde, naar de Levitische wet, al ging de ziekte zelf tot zodanigen niet over.

De wijze op welke hij dit verzoek aan Jezus voordraagt, is: Indien Gij dat maar wilt, Gij kunt het doen. O, groot is zijn geloof! De vader van die bezeten zoon riep tot Jezus, Mark. 9:22: Zo Gij iets kunt, help ons. Maar dit gaat hoger: Indien Gij wilt, Gij kunt.

Hiermee dan erkende hij:

Vooreerst, Jezus' hoge en onbepaalde macht om deze bij de mensen ongeneeslijke kwaal te kunnen genezen, als hij zegt, Gij kunt. Een macht die niemand der profeten oudtijds had gehad, niemand der aardse medicijnmeesters, hoe bedreven ook; ook niemand van de priesters zelfs. Die konden hem, gereinigd zijnde, wel rein verklaren; maar zoveel

groter was Jezus' macht, Die kon hem, onrein zijnde, rein maken. Weshalve hij noodzakelijk in Jezus een veel groter vermogen dan tot nog toe enig mens gehad had, moet erkend hebben.

Ten tweede, hij erkent hiermee dat die macht van Jezus om hem te genezen onweersaanbaar is, en enkel afhangende van Zijn wil, als hij zegt: Indien Gij wilt. Al een grote macht waarlijk! De genezing te werken op een enkel willen. Medicijnmeesters hebben tot genezing medicijnen nodig; Jezus geneest door een enkel willen en gebieden. Medicijnmeesters moeten veel tijd en vlijt tot genezing aanwenden; Jezus doet terstond op een enkel willen de genezing. Medicijnmeesters mogen al de wil hebben om te genezen; doch dan ontbreekt het hun weer aan de macht. Maar zoveel uitnemender Geneesmeester is Jezus, dat Hij altijd kan genezen als Hij maar wil. Weshalve deze melaatse Jezus ook voor de waarachtige God moet erkend hebben, Die enkel op en door Zijn wil werkt, Die spreekt en het is er, Die gebiedt en het staat er.

Als hij deze bede nu conditioneel voorstelt, zeggende indien; indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen, zo blijkt daaruit wel dat hij niet zeker weet of Jezus zulks zal willen, maar geenszins dat hij aan Jezus' willen zou getwijfeld hebben.

Hij vertrouwt dat Jezus zulks zal willen, en hij wacht de genezing van Jezus ontfermende meedogendheid; maar met dat zeggen, indien Gij wilt, erkent hij ook met een diepe nederigheid dat Jezus, om Hem te genezen, ongehouden is; want dat hij het wegens zijn zonden onwaardig is, en dat Jezus daarin ook reden genoeg zou kunnen vinden om het niet te willen.

Ook spreekt hij zo bij veronderstelling, indien Gij wilt, omdat hij weet dat het voor elk mens niet even goed is van zijn lichamelijke kwalen genezen te worden, naardien God die om zeer wijze een gewichtige redenen toezendt. En daarom, indien Gij wilt, indien het Uw Naam heerlijk is, indien het mij zalig is en indien het de staat van Uw volk nuttig is, reinig mij dan. In alle gevallen, doe met mij zoals het goed is in Uw ogen. Behaagt het U, doe het dan, Heere! Indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen.

TWEEDE DEEL

Zou zulk een gebed ijdel wezen? Zou de medelijdende Jezus zulk een ootmoedige bidder in zijn geloof en hoop beschaamd maken? O neen! de wonderdoende Heiland doet zijn genezing in een ogenblik. Let alhier:

A. Eerst, op de manier en wijze.

B. Daarna, op de uitwerking der genezing.

A. De manier en wijze der genezing is gans wonderlijk, hetzij wij zien op de daad die Jezus doet, hetzij wij letten op het woord dat Jezus sprak.

1. De daad die Jezus verricht, is deze: JEZUS DE HAND UITSTREKKENDE RAAKTE HEM AAN.

a. Markus laat voorafgaan wat Jezus tot deze genezing bewoog, als hij zegt dat Jezus met barmhartigheid innerlijk bewogen werd. O ontfermende Jezus! Wat is Hij bewogen met ellendigen? Hoe gereed is Hij om boetvaardige zondaren wel te doen? Ziet, zulk een medelijdende Hogepriester hebben wij, Wiens ingewanden over ellendige zondaren rommelen, en Die meer helpen wil dan wij bidden of denken kunnen.

b. Zulks toont Hij ook metterdaad, Hij strekt Zijn hand uit en raakt de melaatse aan. Waarin twee zaken onze opmerking verdienen, dat Jezus een melaatse aanraakt, en dat Hij door die aanraking de genezing doet uitspruiten.

Hoe durft Hij hier een melaatse aan te raken? Wordt Hij daardoor niet verontreinigd, en handelt Hij hier niet tegen de wet? Ik antwoord:

Jezus werd er niet door verontreinigd, als Die volmaakt rein en heilig was, en geen onderwerp op hetwelk enige de minste besmetting of verontreiniging kon hechten. Ook is deze mens nu geen onreine meer, als die onder het uitstrekken en aanraken van Jezus' hand al rein werd. En Jezus was verzekerd dat de melaatsheid voor Zijn heilige vingers zou wijken, en moest. De oudvader Chrysosthomus heeft hier zeer gepast gezegd: De heilige hand werd niet onrein van de melaatsheid, maar het melaatse lichaam van de heilige hand rein gemaakt.

Ook handelt Jezus hier niet tegen de wet. Want men moet onderscheid maken tussen een gemene aanraking, en tussen een heilige aanraking; gelijk de priesters in het onderzoek van de plaag der melaatsheid de melaatsen aanraakten, zonder verontreiniging. Vooral moet men gemene aanraking onderscheiden van de genezende aanraking, gelijk deze was, in het doen van een wonderwerk. Evenwel, gelijk de profeten Elia en Elisa zich over twee dode kinderen uitspreidden, om die levend te maken, 1Kon. 17 en 2Kon. 4, hoewel het aanraken van een dode door de wet verboden was. En in alle geval, men kan het aanmerken als een liefderijke aanraking van Jezus, die de wet der liefde gebod, in hoedanig geval Jezus Zich wel meermaals gedroeg als een Heere van de wet.

Maar waarom mag hier Jezus, zult gij denken, de melaatse aanraken? Daar Hij hem wel zonder aanraken kon genezen. Des te minder was het nodig, naardien de kracht van genezing alleen bestond in Zijn Goddelijk bevel. Het was, om aan de aanwezige schare door dit aanraken te tonen dat de genezing van Hem alleen, en niemand anders voortkwam. En dat Hem deze genezing, ofschoon het een allerwonderlijkst werk was, zeer vermakelijk viel, en zo licht te doen als iemand met zijn hand aan te raken. Ook vooral, om de schare te leren dat zij deze man niet meer moesten schuwen als een onreine; naardien Jezus de eerste wilde zijn in hem aan te raken.

2. Bij deze liefderijke daad voegt Jezus nog een krachtig woord. Een woord van bevel, ZEGGENDE, IK WIL WORD GEREINIGD. Jezus' wil was hier genoeg geweest om de melaatse te genezen, al had Hij geen enkel woord gesproken; maar Hij spreekt dat woord om der omstanders wil, teneinde die ook van Zijn alvermogen te overtuigen, dat Hij met een enkel woord sprekens iemand kan gezond maken. Ook gebruikt Jezus datzelfde woord dat de bidder sprak, om hem in zijn geloof en vertrouwen te versterken, en te overtuigen van Zijn grote macht om te kunnen, en van Zijn gereede wil om te willen genezen. Had de bidder gezegd, indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen; Jezus vat dat woord op, en zegt: Ik wil, word gereinigd.

B. Gelijk bij de schepping der wereld gebeurde, Gods zei maar daar zij licht, en er was licht; zo ziet men het hier ook gebeuren in het scheppen der gezondheid. Datzelfde zelfstandige Woord des Vaders, door Hetwelk in den beginne alle dingen gemaakt zijn, spreekt Hij hier ook een woord, Ik wil word gereinigd. EN TERSTOND GING DE MELAATSHEID VAN HEM. Hem geschiedt dan naar Zijn wil. De melaatsheid ging van hem weg. Schurft en schubben vallen van het lichaam. Zijn vlees komt weer op hem. Bloed en sappen beginnen hun behoorlijke en geregelde werkingen te doen; en daar hij tevoren bleek en als een dode er uitzag, daar vertoont hij nu een frisse gedaante en volkomen gezondheid. En dat nog wonderlijker is, zo terstond, op een enkel woord sprekens. Daar de artsen en geneesheren de ziekten door de tijd en het gebruik van vele

medicijnen wegnemen; daar geneest hier Jezus, Die Israëls Heelmeester is, deze man vol melaatsheid, zo onmiddellijk en in een ogenblik.

ZIEDAAR aandachtigen, deze wonderbare genezing van de wonderdoende Heiland aan de melaatse dusverre verklaard.

Zij levert ons de allerklaarste bewijzen uit dat Jezus terecht de Middelaar en waarachtige God was.

1. Ik vind hier Jezus eerst als de rechte Middelaar Gods en der mensen, bezig in alle drie Zijn ambten waartoe Hij in de Jordaan met de Heilige Geest gezalfd was.

a. Hier vertoont Hij een groot Profeet te wezen, van God gezonden, Die Zijn leer bevestigt met dit verbazende wonder van een melaatse te genezen. Indien Mozes de waarheid van zijn Goddelijke zending betoogde door het schielijk reinigen van zijn melaatse hand, volgens Ex. 4:6-8, 28-31; en indien Elisa uit het reinigen van de melaatse Naäman betoogde dat er een groot profeet in Israël was, 2Kon. 5:8; hoeveel meer moeten wij geloven dat Jezus een groot Profeet was, als wij Hem hier door Zijn eigen kracht, dat noch Mozes, noch Elisa nog andere profeten konden doen, een melaatse te reinigen. De melaatse zegt, Heere, indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen; Jezus' antwoord is maar: Ik wil word gereinigd, en terstond ging de melaatsheid van hem.

b. Hier gedraagt Hij Zich ook als Priester, Die de melaatse aanraakte zonder verontreinigt te worden; ja, zelfs de melaatsheid verdrijft, dat geen Levitische priester kon doen.

c. Doet erbij, dat Hij Zich hier gedraagt als Koning, van veel soevereiner vermogen dan enig aards koning; naardien Hij door een enkel bevel zulke dingen werkt die alle geschapen krachten te boven gaan. En zo bleek dan hieruit ook:

2. Dat Jezus de waarachtige God was. De melaatsheid werd bij de Joden een ongeneeslijke ziekte geacht, die niemand dan God kon genezen. Hoor, wat de koning Israëls zegt toen de melaatse Naäman tot hem gezonden was om genezen te worden. Ben ik dan God, vraagt hij, om de doden levend te maken, dat men tot mij zendt om een man van zijn melaatsheid te ontledigen? En vervolgens roept Naäman uit toen hij van zijn melaatsheid was genezen: Nu weet ik dat er geen God op aarde is dan in Israël! Derhalve kan aan Jezus deze eer van de waarachtige God, Die alleen melaatsen reinigen kan, niet geweigerd worden.

Gelijk Jezus met deze melaatse te reinigen ook tegelijk als in een levend schilderij toont Zijn handelwijze, welke Hij houdt omtrent de natuurlijke mens, als Hij die geneest van de geestelijke melaatsheid van zijn ziel. Zo ongegrond, als ik meen, de gedachten te wezen van zulke uitleggers die in Jezus' wonderen enige profetieën van toekomstige gebeurtenissen zoeken, zo gegrond, meen ik, is deze gedachte. Nademaal niet alleen al de melaatsen in het gemeen die in Israël waren, de door de zonden onreine zondaren, en de reiniging der melaatsen, der zondaren geestelijke reiniging door de wedergeboorte en rechtvaardigmaking hebben afgebeeld. Maar naardien ook de heilige mannen Gods, sprekende van de zielsreiniging, zo dikwijls op de wet der melaatsen en op de gebruikelijkheden omtrent de melaatsheid hebben gezinspeeld. Neem David onder andere in zijn boetsalm, Ps. 51:9: Ontzondig mij met hysop, (welke hysop in het reinigen der melaatsen werd gebruikt) zo zal ik rein zijn; was mij, en ik zal witte zijn dan sneeuw. Als ik nu eens op die grond kort naga de zinnebeeldige zin die onder de schors van mijn tekst kan verborgen liggen, dan zie ik:

1. In deze man vol melaatsheid, die Jezus om genezing bidt, de toestand van een zondaar als de Heere hem krachtadig van zijn dodelijke krankheid en onreinheid in het geestelijke overtuigt.

a. Eerst krijgt hij Jezus in het gezicht, gelijk deze melaatse Jezus hier zag. Hij ziet met ogen des geloofs zijn door de zonden melaatse, onreine en walgelijke natuurstaat, en dat hij Jezus van node heeft om door Hem genezen en gereinigd te worden.

b. Daarop komt hij tot Jezus, met de melaatse, vaardig en gewillig; en valt op zijn knieën en zijn aangezicht voor Jezus, zich schamende over zijn afschuwelijke zondenstaat, en zich als een worm op de diepste verootmoedigende; en zo aanbidt hij Hem, met aanhoudende smekingen om Zijn genade.

c. Gelijk de melaatse bad: Heere, indien Gij wilt Gij kunt mij reinigen; zo doet ook de overtuigde zondaar. Hij erkent Jezus' macht om hem te kunnen, en vertrouwt ook op Zijn goede wil om hem naar de ziel te willen genezen en gezond te maken; alhoewel hij in zijn ziel ook wel eens geslingerd wordt of Jezus dat wel zal willen doen.

2. Maar in Jezus' handelwijze omtrent de melaatse zie ik ook afgeschetst hoe de Heiland met zulk een overtuigde zondaar handelt.

a. Eerst wordt Jezus, als de medelijdende Hogepriester, met innerlijke barmhartigheid over hem bewogen. Hij steekt daarop de hand van Zijn Goddelijk alvermogen tot hem uit, en raakt hem daardoor aan, zijn melaatsheid op Zich nemende, als die Heere, Die onze krankheden op Zich genomen en onze smarten gedragen heeft, Jes. 53:4.

b. Hij geneest hem met een woord sprekens, Ik wil, word gereinigd; waardoor hij met een rein hart en een nieuwe geest in zijn binnenste beschonken wordt. Dan gaat ook de melaatsheid terstond van hem weg, zodat hij van de heerschappij van zijn vuile en onreine zonden, die hem zo onrein maakten in de ogen Gods, verlost wordt.

c. En gelijk Jezus dat tot de melaatse zei, en hem zijn reiniging bekendmaakte, zo maakt God de zondaar zijn zielsreiniging ook bekend, zo in Zijn Woord en deszelfs prediking, als door de werking van Zijn Heilige Geest, Die dat aan zijn ziel getuigt: Zoon, wees welgemoed, uw zonden zijn u vergeven, Matth. 9:2.

Als wij nu onszelf bij dit schilderij eens gaan vergelijken; o! hoe geheel ongelijkvormig daaraan zullen zich hier de meesten bevinden!

Immers gij allen die nog in zonde leeft, en nooit eens naar de Medicijnmeester Jezus uitziet, ik laat staan dat gij Hem om genezing zou smeken, gij zijt deze man in mijn tekst volkomen gelijk; maar zoals hij was voor zijn genezing. Ik gebruik dat woord dat de profeet Nathan tot David sprak: Gij zijt die man vol melaatsheid. Was de melaatsheid maar aan uw ene hand als de melaatsheid van Mozes, was ze alleen maar aan uw voorhoofd, als de melaatsheid van koning Uzzia; maar gij zijt geheel melaats, vanbinnen en vanbuiten, van het hoofd tot de voeten. De melaatsheid ligt niet alleen op uw lichaam waarmee gij niets goeds doet, maar op al uw leden, op uw ogen, op uw lippen, uw handen, uw voeten en al uw andere leden; maar ook op uw gehele ziel, daar niet één reine en heilige gedachte inkomt; op uw verstand, oordeel, wil, hartstocht en genegenheden. In een woord, het is nog alles melaats wat aan u is. Noem dan uw staat niet meer een zwakheid, ongevoelige zondaren! Het is wat anders enige gezwollen, zweren of blaren te hebben, die Gods kinderen als zwakheden en gebreken in dit leven nog aankleven; en het is wat anders aan de geestelijke melaatsheid, de gehele mens over, doodkrank te liggen.

Dat het nu zo met u gesteld is, blijkt dat daar niet uit omdat gij van de werkzaamheden van deze man vol melaatsheid, toen hij van Jezus gereinigd en genezen werd, nog helemaal ontbloot zijt? Integendeel, alle nare doodstekens liggen op u, die uitwijzen dat gij nog geheel melaats zijt.

Om u hiervan nader bij uw eigen bevinding, indien gij uzelf niet moedwillig wilt bedriegen te overtuigen:

a. De melaatse zag Jezus eerst, en kreeg kennis aan Hem in deszelfs noodzakelijkheid, dierbaarheid, genoegzaamheid en alvermogen, om hem te helpen. Maar hebt gij Jezus wel ooit zo gezien? O, gij ziet zelfs niet eens dat gij melaats zijt, en dat gij Jezus tot genezing van node hebt. En dat verzwaart gewis uw ongestalte nog, dat de melaatsheid ook op uw verstand ligt, en uw ogen zo verblind dat gij uw afschuwelijke gestalte niet kunt zien.

b. De melaatse kwam tot Jezus, de eerste reize als hij Hem zag; maar gij hebt Jezus nu al zo menigmaal gezien. Hij predikt dagelijks op uw straten, in de bediening van het Evangelie, en Hij heeft Zich zolang gij geleefd hebt als de Medicijnmeester aan u aangeboden, en nog wilt gij niet tot Hem komen, opdat gij het leven zoudt hebben, Joh. 5:40.

c. Met welk een diepe ootmoed kwam de melaatse tot Jezus? Hoe klein, hoe nederig? Zich op de knieën werpende, en op het aangezicht ter aarde, en Hem zo aanbiddende. Maar met welke ernstige gebeden hebt gij u ooit voor deze Jezus gebogen? Laat uw eigen hart en bewustheid maar antwoorden. O! gij zoudt met de melaatse als een worm in het stof kruipen, indien het u recht ernst was. Gij zoudt Hem met een Saulus op de weg naar Damaskus in de uiterste verlegenheid te voet vallen: Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?

d. En hoe lief kreeg de melaatse de Heiland, als zijn Heere, aan Wie hij zich overgaf? En welk een prijs stelde hij op Hem? Als Die machtig was, indien Hij maar wilde, hem te reinigen: Heere, indien Gij wilt Gij kunt mij reinigen. Maar welke liefde hebt gij tot Jezus, die Hem voor uw Heere niet wilt erkennen om Zijn eigendom te wezen, en als Zijn eigendom te leven? En die onder zovele gunstige aanbiedingen van genade geen gebruik wil maken van Jezus' macht om u te kunnen, en nog veel minder van Zijn goedwilligheid om u te willen genezen van uw geestelijke melaatsheid?

Wel, leeft gij dan zo voort zonder dat het u ooit ernst wordt om Jezus te smeken: Heere, indien Gij wilt Gij kunt mij reinigen; o! wat is uw staat dan beklaaglijk:

De melaatsheid zal u bijblijven, gelijk die van Uzzia tot de dag van uw dood toe, 2Kon. 15:5. Dan zult gij aan uw zondige melaatsheid sterven.

En mocht gij er dan nog van verlost worden! Maar neen, het is een melaatsheid als die van Gehazi, die u zal aankleven in eeuwigheid.

Nog is het tijd, zolang gij leeft, om van uw melaatsheid gereinigd te worden.

Zijt gij daarnaar begerig, doet in het geestelijke gelijk deze man vol melaatsheid om gereinigd te worden, in het lichamelijke deed.

Leer uzelf zien als melaats, en leer Jezus zien als voor u volstrekt nodig tot reinigmaking. O, zag gij dat eens recht, en met indruk op uw zielen, wat kwam gij terstond naar Jezus lopen, en wat werd Hij u dierbaar een kostelijk?

Komt vaardig tot Hem, terwijl Hij Zich nog aanbiedt; en begeert Hem tot alle reinigmaking; niet alleen tot rechtvaardigmaking, om vergeving van zonden te hebben; maar ook tot heiligmaking, om van zonden en onreinheden gezuiverd te worden.

Verootmoedigd u also voor Hem, dat gij zo melaats en onrein als gij zijt, u voor Zijn voeten en op het aangezicht neerwerpt; en zoekt Hem met gebeden tot innerlijke ontferming over u te bewegen. Bidt Hem met een gescheurd hart over de zonden, in plaats van de gescheurde klederen der melaatsen. De offeranden Gods zijn een gebroken geest. Een gebroken geest en verslagen hart wil Hij niet verachten, zegt de dichter in zijn boetsalm, 51:19.

Bidt Hem zo, in vertrouwen op Zijn macht, om u te kunnen; en op Zijn goede wil, om u te willen reinigen: Heere, indien Gij wilt Gij kunt mij reinigen.

Of zoudt gij deze melaatse hierin niet navolgen?

Daar de Medicijnmeester Jezus niet minder bij u is, en er nog gelegenheid is om genezen te worden. Laat gij die gelegenheid voorbijgaan, het zal u namaals eeuwig berouwen Zijn zoete aanbiedingen van genade in dit leven in de wind te hebben geslagen; en dat zal u dan ook des te onverantwoordelijker maken.

Gij kunt ook hiertegen niet inbrengen alsof Hij tot genezing niet machtig was. Het heeft Hem maar een woord spreken te kosten. En nog veel minder alsof het Hem aan wil ontbrak. O! indien gij maar in geloof tot Hem komt, en Hem in waarheid en goede ernst om genezing smeekt; Hij zal tot u zeggen: Ik wil, word gereinigd.

Of meent gij dat gij een te grote zondaar zijt, of te lang gezonden hebt? O! kom maar tot Hem; al waart gij nog zo melaats, nog zo onrein, nog zo lelijk, nog zo walgelijk; ik verzeker u, Hij zal Zijn ingewanden van liefde over u laten rommelen, Zijn genadehand tot u uitstrekken, en u aanraken door Zijn reinigmakende genadekracht. Zo waarachtig als Hij leeft, Hij heeft geen lust in de dood des zondaars, Ez. 33:11. En daarom, zoek de Heere terwijl Hij nog te vinden is, roep Hem aan, terwijl Hij nog nabij u is, Jes. 55:6.

Een gijlieden die Jezus zo eens heeft aangeraakt, dat Hij tot u als tot de melaatse gezegd heeft: Ik wil, word gereinigd.

O! wat is uw voorrecht niet groot! Gij zijt nu niet meer als de melaatsen buiten het heiligdom geweerd; maar als medeburgers en huisgenoten Gods woont gij nu in het huis des Heeren, als inwendige Kerk, zodat men van u kan zeggen: Deze is aldaar geboren! Gij draagt niet meer als de melaatsen gescheurde klederen; maar gij zijt bekleed met het zuivere witte kleed van Jezus' gerechtigheid. Gij gaat niet meer met ontbloot hoofd, maar op uw hoofd staat die sierlijke hoed van de vrijheid der kinderen Gods. Uw bovenlip is niet meer bewonden, maar met beide uw lippen kunt gij nu roemen in de Heere, Die al uw ongerechtigheden heeft vergeven, Die al uw krankheden heeft genezen, en Die uw leven heeft verlost van het verderf, Ps. 103:3,4.

Dit moet gij nu betamelijk beantwoorden:

Door uw weldoener Jezus daarvoor recht dankbaar te wezen; in navolging van die ene recht dankbare uit die tien gereinigde melaatsen, Luk. 17:15,16: Met grote stem God verheerlijkende, viel hij op het aangezicht voor Jezus' voeten, Hem dankende.

Door uzelf nu ook rein te bewaren, vliedende de besmetting van een onreine wereld.

Door vernieuwde lusten naar nog al meer reiniging. Want indien wij lang hier op aarde zijn, zullen ons nog al overblijfselen van geestelijke melaatsheid aankleven. En in onszelf aangemerkt, zijn wij allen als een onreine, en al onze gerechtigheden zijn als en wegwerpelijk kleed. Dit moet ons gedurig met David tot dat gebed aanzetten: Was mij wel van mijn ongerechtigheid, en reinig mij van mijn zonden. Ontzondig mij met hysop, zo zal ik rein zijn; was mij, en ik zal witter zijn dan sneeuw.

Ik sluit met de vermaanles van Paulus, 2Kor. 7:1: Dewijl wij dan deze belofte hebben geliefden, laat ons onszelfen reinigen van alle besmetting des vleses en des geestes, voleindigende de heiligmaking in de vreze Gods. AMEN

LUKAS 5:18-25

18 En zie, enige mannen brachten op een bed een mens die geraakt was, en zochten hem in te brengen en vóór Hem te leggen.

19 En niet vindende waardoor zij hem inbrengen mochten, overmits de schare, zo klommen zij op het dak, en lieten hem door de tichels neder met het beddeken, in het midden, vóór Jezus.

20 En Hij ziende hun geloof, zeide tot hem: Mens, uw zonden zijn u vergeven.

21 En de schriftgeleerden en de farizeeën begonnen te overdenken, zeggende: Wie is Deze, Die godslastering spreekt? Wie kan de zonden vergeven dan God alleen?

22 Maar Jezus hun overdenkingen bekennde, antwoordde en zeide tot hen: Wat overdenkt gij in uw harten?

23 Wat is lichter te zeggen: Uw zonden zijn u vergeven; of te zeggen: Sta op en wandel?

24 Doch opdat gij moogt weten dat de Zoon des mensen macht heeft op de aarde de zonden te vergeven (zeide Hij tot den geraakte): Ik zeg u, sta op en neem uw beddeken op en ga heen naar uw huis.

25 En hij terstond voor hen opstaande, en opgenomen hebbende hetgeen waar hij op gelegen had, ging heen naar zijn huis, God verheerlijkende.

Vergeleken met Matth. 9:1-7, Mark. 2:1-12

A. **MERKWAARDIG** is de heilwens met welke de geliefde apostel Johannes zijn derde Brief, welke hij aan Gajus schreef, begint. Geliefde Gajus, zegt hij, voor alle dingen wens ik dat hij wel vaart en gezond zijt, gelijk uw ziel wel vaart. Hij wenst hem dan bij zijn gezonde ziel ook een gezond lichaam toe. Waarlijk! een gezonde ziel in een gezond lichaam te hebben, is al wat wenselijk is. Het is de grootste schat welke een mens in dit leven kan bezitten. Zo begrepen het de Ouden ook, als zij onder hun formuleren van zegenwensen hadden, elkaar toe te wensen: Een gezonde ziel in een gezond lichaam.

1. Een gezond lichaam te hebben is al een groot goed. De gezondheid is een onwaardeerbare schat. Zij geeft behalve haar strelende verkwikkelijkheid aan de mens de bekwaamheid, niet alleen om al zijn bedrijven met gemak en vermaak uit te voeren; maar ook om gebruik te maken van die dingen die God hem in dit leven verleent om te genieten. Neem de gezondheid weg, en wat heeft de mens dan aan al zijn hoogheid en eerambten, aan al zijn schatten en rijkdommen, aan tafels vol koninklijke lekkernijen? Als de mens gestraft wordt met smart op zijn leger, dan verfoeit zijn leven het brood zelf, en zijn ziel de begeerlijke spijs, zegt Elihu, Job 33:19,20.

2. Maar het mag wat groots zijn een gezond lichaam te hebben, het is oneindig meer een gezonde ziel te hebben. Door een gezonde ziel zouden de wijsgeren verstaan zulk een ziel, die deze drie natuurlijke hebbelijkheden van een welgestelde ziel bezit, een opgeklaard verstand, een nauwkeurig oordeel en een vasthoudend geheugen. Maar ik versta door een gezonde ziel een deugdzaam ziel; een, door waarachtige wedergeboorte, vernieuwde en geheiligde ziel; een met God verzoende ziel. In een woord, het is een gezonde ziel, die van haar dodelijke zonden ziekte genezen is. Mist iemand zulk een gezonde ziel, al had hij het meest gezonde lichaam, hij is maar een dood lijk dat van de

wormen en maden krioelt, en afschuwelijk in de ogen Gods. Maar al was hij naar het lichaam doodkrank, al lag hij als een arme Lazarus aan de poort van de rijke man, zodat de honden zijn zweren likten, al zwom hij in zijn etter en vuilheid, en hij heeft in zulk een ongezond lichaam nog een gezonde ziel; gelukkig is hij voor tijd en eeuwigheid. Het is dan nog beter een gezonde ziel dan een gezond lichaam te hebben.

3. Maar heeft iemand het beide tegelijk, hij kan van geluk spreken; en Die het hem beide geeft, een gezonde ziel in de gezond lichaam, geeft hiermee een klaar bewijs van een Goddelijk alvermogen. Het is waar, de lichamelijke gezondheid te geven, valt enigszins onder het bereik van mensen, van wondhelers en geneesheren, aangemerkt als middelen in Gods hand; maar een gezonde ziel te geven, is alleen het werk van Hem Die des mensen geest in zijn binnenste formeert.

Welk een klaar en doorslaand bewijs van Zijn Goddelijk alvermogen geeft dan de Heere Jezus in mijn voorgelezen tekst? Hier word een geraakte naar ziel en lichaam beide ongezond, op een bed liggende, tot Jezus gebracht, en voor de voeten gelegd van deze grote Geneesheer en Heelmeester Israëls. En wat doet Hij? Allereerst geneest Hij zijn ziel, als het allerdierbaarste en kostelijkste van de mens. Hij zei eerst tot de geraakte: Mens, uw zonden zijn u vergeven. Daarna gaat Hij tot de genezing van het lichaam over, en zegt tot de geraakte: Ik zeg u, sta op, en neem uw beddeken op, en ga heen naar uw huis. En zo toont Hij dat Hij wat meer kan doen dan menselijke medicijnmeesters; want Hij geeft hem een gezonde ziel in een gezond lichaam.

B. Nadat Jezus het Galilese land doorwandeld, en aldaar verschillende steden en vlekken met Zijn hemelse leer een gadeloze wonderen vervuld had, (hebbende ook nog niet lang geleden in een der steden van Galilea genezen een man vol melaatsheid, in het twaalfde vers van mijn hoofdstuk en vervolgens) zo is Hij nu weergekeerd tot Zijn gewone verblijf en woonplaats te Kapernaüm, zoals blijkt uit Mark. 2:1, daar Hij in een zeker huis leert en predikt. Tot welk huis een grote toeloop van volk is om Jezus te horen, en wonderen te zien doen; terwijl daar ook onder Jezus' toehoorders farizeeën en leraren der wet, die van alle vlekken van Galilea en Judea en Jeruzalem gekomen zijn, zijnde wellicht enigen daarvan, zo niet allen, van de Joodse Raad gezonden om de leer en het gedrag van de Heiland te bespieden; en de kracht des Heeren was daar in dat huis om te genezen, in het naast voorgaande 17^{de} vers.

C. Uit al deze wonderlijke genezingen, in dat huis te Kapernaüm door Jezus' alvermogen hand gewrocht, gaat de heilige evangelist Lukas maar één wonder uitkippen, gelijk ook de evangelist Mattheüs in zijn negende hoofdstuk, en Markus in zijn tweede hoofdstuk doen, die hetzelfde geval hebben aangetekend. Zij verhalen ons hoe Jezus een geraakte, tot Hem op een beddeken gebracht, naar ziel en lichaam beide geneest.

En genezing, zeer geschikt om er Zijn profetische leer door te bekrachtigen, en de leermeesters in Israël zo niet te overtuigen, tenminste te beschamen, en klaar aan te tonen dat Hij van God gezonden was.

Wij zullen dan in dit uur in onze Jezus zulk een wonderlijke Geneesheer zien, Die aan de geraakte een gezonde ziel met een gezond lichaam schenkt. Het is eerst: Mens, uw zonden zijn u vergeven; daarna: Sta op en wandel. Zo blijkt Hij die Heere te wezen, tot Wie die lofgalm van een gelovige ziel wordt opgeheven, Ps. 103:3: Die de ongerechtigheid vergeeft, Die ook de krankheden geneest.

D. Wij verwachten van u ieder aandacht en betamelijke oplettendheid in deze drie hoofdzaken:

- I. Eerst, de aanleiding der genezing, in de eerste twee verzen.
- II. Daarna, de genezing zelf, die tweeeërlei is:
 - A. Vooraf een zielsgenezing, door Jezus tegen sommiger verkeerde overleggingen verdedigd.
 - B. En daarop de genezing van het lichaam, in de vijf volgende verzen.
- III. Eindelijk, het gevolg van deze tweeeërlei genezing, in het laatste vers. Van beide geeft de genezene klare blijken:
 - A. Als hij naar het lichaam opstaat en naar huis gaat.
 - B. Als hij ook naar de ziel God verheerlijkt.

EERSTE DEEL

De aanleiding tot het navolgende wonder is, dat een geraakt mens op een bed liggende, met veel moeite en grote ijver aan de Geneesheer Jezus tot genezing wordt aangeboden. Laat ons eerst:

- A. De zieke zelf wat nader beschouwen.
- B. En dan de bezigheid der dragers, die zieke tot Jezus brengende.
- A. De kranke zelf wordt van de evangelist van zijn kwaal beschreven, en genoemd EEN MENS DIE GERAAKT WAS.
 1. De plaag van deze lijder is de geraaktheid of beroerdheid. In de grondtekst wordt hij genoemd een ontbonden mens, bij Mattheüs en Markus een ontbondene; welk woord de natuur van deze kwaal zeer recht uitdrukt, dewijl een ontbinding of verslapping der zenuwen en spieren is, door een gebrek van levenssappen buiten haar natuurlijke spanning gebracht zijnde, de mens slap maken; zodat hij niet in staat is dat gedeelte van het lichaam waarin de kwaal huisvest, te bewegen. De wegen door welke de dierlijke geesten vloeien, zijn in de zenuwen en spieren verstopt, zodat derzelver vrije doorstraling verhinderd zijnde, de mens het natuurlijk gebruik van zijn leden niet kan hebben. Wanneer die geraaktheid zich door het ganse lichaam verspreidt, wordt ze van de geneeskundigen de Apoplexie genoemd, en kan zulk een geraakte als ten enenmale van alle vastheid en stevigheid ontzet, zich niet opbeuren of zich bewegen of iets verrichten. Breder kan ik hier van deze kwaal en deszelfs oorzaken en toevallen niet spreken, naardien dit eigenlijk tot de artsennijverheid behoort. Althans, de geneesmeesters zijn het hierin eens, dat zulk een gehele geraaktheid ten uiterste gevaarlijk en dodelijk is; en indien ze enigszins veroudert, bij de mens ten enenmale ongeneeslijk.
 2. Met zulk een droevige en deerniswekkende kwaal was deze mens bezocht. Het schijnt dat zijn geraaktheid en beroerdheid van de allerergste soort was, terwijl hij hier voorkomt op een bed liggende, kunnende zich niet roeren noch bewegen, maar moettende van anderen gedragen worden.
- B. Merkwaardig is het, dat zulk een geraakt mens tot Jezus gebracht wordt; waarom Lukas een ZIET vooruitzendt. Ziet, wil hij zeggen, let er wel op, het is niet bij geval gebeurd, maar door een verborgen leiding van Gods hand, dat juist op deze zelfde tijd, als de kracht des Heeren in huis is om te genezen, gelijk hij in het voorgaande vers heeft verhaald, en als Jezus zo bezig is om vele zieken en krankten te genezen, dat ook deze geraakte Hem zal aangeboden worden tot genezing. Nu is het ogenblik op handen, op welke deze in zijn zenuwen ontbonden mens, van de banden van zijn kwalen, naar ziel

en lichaam beide, zal ontbonden worden. God beschikt er hier ook in Zijn aanbiddelijke voorzienigheid de Middelaar toe; ziet, daar.

1. Die middelen werken al; ziet hier de dragers al in bezigheid. ENIGE MANNEN BRACHTEN HEM OP EEN BED; en Markus in zijn tweede hoofdstuk, daar dezelfde geschiedenis wordt verhaald, merkt nog deze bijzonderheid aan, dat hij van vier mannen gedragen werd. Uit welke omslag geenszins is te besluiten dat deze geraakte man van aanzien en vermogen zou zijn geweest; maar veeleer dat hij meer uit nood dan uit pracht op dit bed gedragen is; want genezen zijnde, heeft hij zelf zijn beddeken opgenomen, en is naar huis gegaan.

2. Prijzenswaardig is het oogmerk van deze dragers. ZIJ ZOEKEN de geraakte IN TE BRENGEN EN VOOR JEZUS TE LEGGEN. Zij hebben gehoord, dat Jezus te Kaper-naüm in een zeker huis is, en dat de kracht des Heeren in dat huis is om te genezen; waarom zij deze ellendeling onder het oog van die ontfermende Heelmeester zoeken te brengen, en Hem voor Zijn voeten neer te leggen. Vertrouwende, dat de medelijdende Heiland de ingewanden van Zijn ontferming over hem zal laten rommelen, en hem hulp willen bewijzen.

3. Om dit hun oogmerk te bereiken, ontdekken ze een grote ijver, en wenden allerlei moeite aan.

a. Waartoe aanleiding gaf dat zij NIET VINDEN WAARDOOR ZIJ HEM INBRENGEN MOCHTEN, OVERMITS DE SCHARE. En om dit te begrijpen moeten wij Markus hiermee vergelijken, die in zijn tweede hoofdstuk het tweede vers verhaalt, dat het huis daar Jezus was, zodanig met volk was opgepropt, dat ook de plaats omtrent de deur haar niet kon vatten. Te weten, de deur of ingang van het huis was van binnen en van buiten zo bezet door de menigte der mensen, dat het onmogelijk was voor die vier dragers om de geraakte met zijn beddeken er door in te brengen.

b. Evenwel willen zij geen middelen onbezocht laten; zij zijn zo onvermoeid en ijverig, dat zij OP HET DAK KLIMMEN, EN LATEN de geraakte DOOR DE TICHELEN NEDER MET HET BEDDEKEN, IN HET MIDDEN VOOR JEZUS. Enigen hebben zich veel moeite gegeven om wat breder na te speuren hoe dit alles zich hier moet hebben toegedragen; door welk middel, op welke wijze de dragers met de geraakte mens boven op het dak gekomen zijn, en hoe zij daar de tichelstenen boven het hoofd van Jezus hebben kunnen openbreken; welke omstandigheid Markus heeft aangetekend, zonder aan de Zaligmaker en aan degenen die bij Hem waren moeilijkheid te veroorzaken. Maar als wij aanmerken dat de huizen in het Oosten platte daken hadden, waarop men kon gaan en wandelen, en dat ze doorgaans maar van één verdieping, en dus niet zeer hoog waren, kunnen wij zonder veel moeite begrijpen dat de dragers langs een trap, die van buiten aan het huis was, met de geraakte boven op het dak gekomen zijn. Daar zijnde, ontdekken zij het dak, zegt Markus, en breken het open; dat wij niet behoeven te verstaan van de tichelstenen open te breken, maar dat ze een zeker luik dat in het dak was, hebben opengeboken. En zo door die opening de geraakte met touwen het beneden gelaten; niet door de tichelen, (gelijk de onzen hier verstaan) maar langs de tichelen, dat is langs de tichelstenen muur van het huis. In welke zin het Griekse woord gebruikt wordt in een soortgelijk geval, 2Kor. 11:33, dat Paulus zegt: Ik werd door een venster in een mand over de muur, of langs de muur, neder gelaten. En zo daalt de geraakte met zijn beddeken neer in het midden, dat is, binnen in de kamer voor Jezus, onder het oog van de ontfermende en medelijdende Heiland.

Als ik het doen van deze dragers nu wat nader beschouw, ontdek ik:

Vooreerst, hun liefde tot deze ellendeling, en teder mededogen over zijn deerniswaardige toestand.

Hun vertrouwen op de macht van Jezus om deze geraakte te kunnen genezen.

Hun hoop op Jezus' goedwilligheid, dat Hij dat wel zou willen doen; gelijk Hij nooit iemand die om genezing bad heeft afgewezen.

Ja, ook hun sterke drift en begeerte om de genezing van deze ongelukkige te bevorderen. Zij willen geen tijd verzuimen, uit vrees dat Jezus schielijk uit Kapernaüm mocht vertrekken. Zij willen geen middelen onbeproefd laten, maar liever allerlei moeite en arbeid, van lastig dragen, op het dak te klimmen, en wat meer is, aanwenden, dan dat zij hun medemens die zo ellendig is, van Jezus' hulp zouden verstoken laten.

TWEEDE DEEL

O! gadeloze mensenzelfde van de liefderijke Jezus! Laat Hij Zich wel vinden van degenen die Hem niet zoeken; hoeveel meer dan wanneer Hij gezocht wordt, terwijl Hij te vinden is, en aanroepen terwijl Hij nabij is? Geen wonder! dat dit zoeken van zulk een gezegende uitslag is. Hier is een dubbele zegen; de zegenende Heiland schenkt de geraakte een gezonde ziel, en een gezond lichaam daarbij.

A. Zoveel voortreffelijker de ziel is dan het lichaam, zoveel groter is des Heilands zorg omtrent deze. Dat Hij die het allereerst geneest, en dan dit Zijn doen tegen de verkeerde bevattingen van Zijn vijanden verdedigt.

1. Aangaande de genezing van de ziel zelf. Lukas verhaalt: EN JEZUS ZIENDE HUN GELOOF, ZEIDE TOT HEM: MENS, UW ZONDEN ZIJN U VERGEVEN. Zo gaat hij eerst over tot de genezing van de ziel; om wijze redenen voorwaar! Zo om de geraakte, die de dodelijke krankheid van zijn ziel wel het allerlastigste viel, naardien hij zijn zielskrankheid aanmerkte als de oorzaak van zijn lichaamskwaal, gerust te stellen, en hem van Zijn gunst en allertederste ontfermingen te verzekeren. Als ook, om de aanwezige schare te leren welke het grote en voorname oogmerk was van Zijn komst in de wereld; niet om een naam te maken dat Hij een groot Geneesmeester van lichamelijke kwalen was, maar om vooral de geestelijke kwalen der zielen te genezen, en dat zulks het eerst en voor alle dingen bij Hem gezocht moet worden.

a. De aanleiding tot deze zielsgenezing was, dat Jezus hun geloof zag.

Versta het geloof van de geraakte, en van de dragers die hem tot Jezus gebracht hadden. Of ook de dragers het zaligmakende geloof gehad hebben, of alleen een geloof der wonderwerken, bepalen wij niet. Althans, van de geraakte kunnen wij het met zekerheid zeggen, naardien zijn geloof met de zaligheid in de vergeving van zijn zonden gemengd was.

Jezus zag dat geloof door het oog van Zijn Goddelijke alwetendheid; als de Hartenkenner onderzoekt Hij harten en nieren, Op. 2:23; als de Alwetende kon Hij reiken de vreze des Heeren, Jes. 11:3. Doe erbij al die moeite en arbeid die zij aanwenden om tot Jezus te komen; als zovele openbare blijken waaruit Jezus hun vertrouwen zag op Zijn almacht, om te kunnen, en op Zijn goedertierenheid om te willen genezen.

b. Deze bewustheid doet de Zaligmaker zulk een troostrijk woord tot de geraakte spreken, hem verzekerende van de genezing van zijn ziel. Eerst zien wij de aanspraak van

de Heiland wat nader in, en dan om welke reden Hij die aanspraak tot de geraakte alleen, en niet tot de dragers inricht.

Zijn gehemelte is hier enkel zoetheit, Zijn aanspraak aan de geraakte is een balsem op zijn verwonde ziel: Mens, uw zonden zijn u vergeven.

Mens; bij Mattheüs en Markus is het zoon; zulk een mens dan, die Hij tot Zijn kind en zoon wil aannemen, en daar Hij een geestelijk mens van wilde maken. Een verheugend woord! dat hem hoop geeft dat Jezus hem als zulk een mens en zoon zal behandelen.

Een hoop die ook niet ijdel is; want Jezus voegt erbij: Uw zonden zijn u vergeven.

Hij heeft zonden, en die al vele in getal; en die merkt de geraakte aan als de oorzaak van zijn droevige lichaamstaal, dat God hem die tot straf van zijn zonden heeft toegezonden. Maar het gevoel van zijn zonden heeft ook tevens zijn hart doorgriefd; hij is er door verlegen en bekommerd, en hij smelt daaronder in tranen weg.

Maar op zulk een gebroken hart, of zulk een verslagen geest wil God in gunst neerzien.

Mens, uw zonden zijn u vergeven! Zij zijn u uit loutere genade kwijtgescholden. Zij zullen u nimmer in Gods gericht worden toegerekend. Niet, dat Jezus hem dit slechts toewenst; maar als de almachtige en barmhartige God, tegen Wie de zonden worden begaan, vergeeft Hij hem de zonden metterdaad, en ontslaat hem op Zijn verdiensten en volmaakte offerande die nu aanstaande is, en welke deze zondaar gelovig aangrijpt, van de schuld en straf van zijn zonden. En zo is zijn ziel genezen; vooral als hier buiten twijfel onder het spreken van dit woord, uw zonden zijn u vergeven, is bijgekomen een krachtige bewerking van de Heilige Geest. Die het gemoed van deze mens ook heeft vergewist van de vergeving van zijn zonden; Die dat met zijn geest heeft getuigd dat hij een kind Gods is, en Die al zijn droefheid in enkele blijdschap heeft doen veranderen.

Deze zondenvergeving en zielsgenezing kondigt Jezus hem aan: Jezus zeide dat tot hem.

Maar waarom tot de dragers ook niet? Het kan niet zeker gezegd worden of die wel meer hadden dan het geloof der wonderen. Of hadden zij het zaligmakend geloof, zij kunnen boven op het dak gebleven zijn; maar deze geraakte komt onder de ogen van de Heiland en in Zijn nabijheid. En hetgeen Jezus dan tot deze geraakte zegt, kunnen zij gelovigen, die op het dak staan, rekenen ook tot hen gezegd te worden. Althans, de geraakte, die mismoeidiger wegens zijn kwaal dan de dragers was, had een bijzonder troostwoord nodig. Waarom Mattheüs er bijvoegt, wees welgemoed; zodat de Zaligmaker gezegd heeft: Zoon, wees welgemoed, uw zonden zijn u vergeven. Wees goedsmoeds, leg nu alle mismoeidigheid en treurigheid neer, dewijl de oorzaak van uw kwaal, namelijk de zonde, is weggenomen; en daarom vertrouw nu dat uw lichamelijke genezing ook welhaast zal rijzen.

2. Maar gelijkerwijs de spin haar venijn uit de allerwelriekendste bloemen zuigt, zo is het hier ook met dit lieflijke woord van de Heiland gelegen. Zijn vijanden en benijders zwellen op door het vergif dat zij uit Zijn woorden zuigen. Waartegen Jezus Zich dan ook met kracht zal verdedigen.

a. Eerst komen ons voor de boze overleggingen van hun harten. EN DE SCHRIFTGELEERDEN EN DE FARIZEEËN BEGONNEN TE OVERDENKEN, ZEGGENDE: WIE IS DEZE, DIE GODSLASTERING SPREEKT? WIE KAN DE ZONDEN VERGEVEN DAN GOD ALLEEN?

Die dat zeggen van de Heiland, uw zonden zijn u vergeven, zo euvel opvatten zijn Jezus' gezworen vijanden, de schriftgeleerden en farizeeën, die hier in huis gekomen zijn om Zijn gedrag te bespieden. Die op al Zijn woorden letten, of zij Hem niet hier of daar in

Zijn eigen woord vatten en Hem verstrikken konden, en daaruit gelegenheid nemen om Hem voor de Joodse Raad te beschuldigen, en Zijn verderf en ondergang te berokkenen. Hier, menen zij, hebben zij Hem in het net, zij hebben wat godslasterlijks in Zijn woorden gevonden. Zij beginnen te overdenken en in hun harten te overleggen. Openlijk durven zij het niet zeggen dat Jezus een godslasteraar is, omdat zij het volk vrezen, bij wie Jezus in hoogachting is. Zij willen zich liever nog een tijd inhouden, op hoop dat Jezus nog klaarder en duidelijker zal uitkomen.

De inhoud van hun overdenking is, dat Jezus godslastering spreekt; dat is, dat Hij Zich dingen toe-eigent die alleen aan God eigen zijn, en dus de eer Gods benadeelt, als Hij Zich de macht aanmatigt om iemand de zonden te kunnen vergeven.

De grond waarop zij Jezus voor een godslasteraar houden, is deze: Wie kan de zonden vergeven dan God alleen? Het is zo, dat leert het Woord allerwege; ook het licht der rede hangt hier haar zegel aan, en leert ons dat God des mensen Opperheer, Wetgever en Rechter is, tegen Wie en tegen Wiens heilige wet de mens zondigt, en Die dus alleen een recht en macht heeft om de zonden te vergeven, en de welverdiende straf kwijt te schelden. Maar het gevolg dat zij hieruit afleiden, is volstrekt vals. Want bewees Jezus door Zijn leer en wonderen dat Hij de ware Messias was, (en Hij is de Messias, volgens het woord der Profeten, de waarachtige God) zo begaat Jezus geen godslastering als Hij hier als de waarachtige God zegt: Uw zonden zijn u vergeven. Maar zichzelf zijn dan godslasteraars, die de ware Messias deze Goddelijke eer onttrekken.

b. Maar wat behoef ik de Zaligmaker te verdedigen, daar Hij Zichzelf zo krachtig gaat verdedigen, en Zijn lasteraars de mond stoppen?

De oorzaak van verdediging gaat vooraf, en is deze, dat JEZUS HUN OVERDENKING BEKENDE. Hier doorwandelt het alziende oog van Hem, Die al van verre de gedachten verstaat, de schuilhoeken van hun harten, zodat niets voor Hem kan verborgen blijven. Hij geeft er hier een klaar bewijs van, als Hij Zich tegen die boze en zondige gedachten gaat verzetten, en Zich op het allernadrukkelijkste verdedigen. Dat hij doet:

Eerst, door een hartelijke taal van bestraffing, om hen in het geweten te grijpen, en was het mogelijk beschaamd te maken. HIJ ANTWOORDDE EN ZEIDE, WAT OVERDENKT GIJ IN UW HARTEN? Gij boos en overspelig geslacht! Ik, Die uw harten ken, weet zeer wel en op het allernauwkeurigste dat gij niet dan kwaad denkt van Mij van alles wat Ik doe en spreek. Gij overdenkt in uw harten, dat het Mij aan macht zou ontbreken om deze geraakte te genezen. Gij overdenkt, dat Ik Mijn kracht omtrent deze geraakte niet durf beproeven, uit vrees dat Ik Mijzelf dan teleur zou stellen. Gij overdenkt, dat Ik, om kwansgewijze nog iets te doen, deze ellendeling en allen die hier tegenwoordig zijn met een ijdel woord zoekt te paaien, mens, uw zonden zijn u vergeven. Gij overdenkt, dat Ik om de zonden te vergeven, also onmachtig ben als om deze geraakte te genezen. Gij overdenkt, dat Ik zo sprekende, Zelf nog een godslastering bega; ziedaar, al deze boze gedachten hebt gij van Mij; want Ik de Alwetende weet wat er in uw harten omgaat.

Hierop gaat Hij Zich nog al krachtige verdedigen, door aan hen een tweeledig voorstel te doen, en dat aan hun eigen beoordeling te laten; en zulks doet hij vraagsgewijze. WAT IS LICHTER, TE ZEGGEN DAT UW ZONDEN VERGEVEN ZIJN, OF TE ZEGGEN, STA OP EN WANDEL? Jezus spreekt hier van een zeggen met gezag en macht, zodat men hetgeen men zegt en beveelt, ook dadelijk daar stelt; en Hij wil dat Zijn eigen vijanden hier zullen rechters zijn, en overleggen wat lichter is, met macht iemand de

zonden te vergeven, of met macht iemand van zijn geraaktheid te genezen? Het eerste, dachten zij, was lichter te doen; want ze vatten het zeggen van de Heiland, uw zonden zijn u vergeven, maar voor een ijdel grootsprekend en machteloos zeggen op. Maar de Heiland toont, dat het eerste het zwaarste is; en dat Die een groter werk doet, Die iemand de zonde vergeeft dan Die een geraakte geneest. Want om de geraaktheid te genezen, is een enkele betoning van Gods almacht genoeg; maar om de zonden te vergeven, wordt niet alleen ook Gods almacht vereist, maar daarenboven nog, dat aan Gods gerechtigheid voldaan wordt; en dat Gods deugden, die door de zondaar geschonden zijn, hersteld worden. Gevolglijk dan, de Heiland had al meer gedaan, dat hij de geraakte naar de ziel genezen, dan naar het lichaam door een wonderwerk hersteld had.

Evenwel mochten zij blijven denken, dat des Heilands zeggen aangaande de zondenvergeving maar een ijdel voorgeven was, en dat zolang Hij de geraakte niet naar het lichaam genas, het een blijk was dat Hij de zonden niet kon vergeven. En daarom, ziedaar, Hij wil de zondenvergeving aan zulk een daad wel verbinden, aan het genezen van de geraakte, en het daaruit gaan bewijzen. IK ZAL U DAN DOEN WETEN DAT DE ZOON DES MENSEN MACHT HEEFT OP DE AARDE OM DE ZONDEN TE VERGEVEN. Zij mochten zich ergeren aan de nederigheid en geringheid van Jezus als een Zoon des mensen; Hij wil op die wijze, zoals zij zelf vorderen, zijn macht om hier op aarde de zonden te vergeven, nu aantonen, en dat wel:

B. Uit de lichamelijke genezing van de geraakte, waarop zij zolang gewacht hadden, en dat Hij die nu gaat tonen met de zielsgenezing. HIJ ZEIDE TOT DEN GERAAKTEN: IK ZEG U, STA OP EN NEEM UW BEDDEKEN OP, EN GA HENEN NAAR UW HUIS.

1. Jezus spreekt de geraakte in eigen persoon aan, en geneest hem onder dit driedubbel bevel: Ik zeg u, tot bewijs dat de genezing van Zijn bevel zal voortkomen. Sta op, richt u van het bed op in aller tegenwoordigheid. Neem uw beddeken op, tot een blijk dat gij uw verloren lichaamskrachten hebt weergekregen. En ga heen naar uw huis, opdat uw genezing aan allen openbaar worde.

2. En indien dit nu op het bevel van Jezus geschiedt, zal het een blijk wezen dat Hij ook macht had om de zonden te vergeven; gelijk de farizeeën het hieraan gebleken had.

DERDE DEEL

En waarlijk, zo gezegd, zo gedaan! Hoe krachtig is Jezus' woord? Hij spreekt en het is er, Hij gebiedt en het staat er. De geraakte is naar ziel en lichaam beide genezen, en geeft er de meest overtuigende bewijzen van.

A. Wie kan twijfelen, of hij is naar het lichaam genezen? Ziedaar, zo TERSTOND, op het ogenblik als Jezus sprak, STAAT HIJ VOOR HEN OP, voor de ogen van allen die in het huis waren. EN OPGENOMEN HEBBENDE HETGEEN DAAR HIJ OP GELEGGEN HAD, het beddeken met zijn toebehoren, tot een blijk dat de beroerdheid is geweken, en dat hij zijn lichaamskrachten heeft weergekregen, en zijn jeugd vernieuwd is als eens arends, zo GING HIJ HENEN NAAR ZIJN HUIS, zodat allen die op straat waren, ooggetuigen van dit wonder worden.

B. Dat hij ook naar de ziel genezen is, blij daaruit, dat hij GOD VERHEERLIJKT. Overmits hij een gelovige en genezene naar de ziel is, moet men dit verheerlijken Gods in de volste nadruk nemen.

1. Hij geeft God alleen de eer van die weldadigheden aan hem bewezen. Hij roemt Zijn grote kracht en gadeloze mensenliefde, aan hem onwaardige betoond. Hij prijst Jezus als zijn Verlosser, en de ware Messias en waarachtige God, aan andere mensen aan, en wekt ze op om Hem gelovig aan te nemen. Hij wil nu voortaan God verheerlijken in zijn ziel in zijn lichaam, in beide welke hij zo grotelijks beweldadigd is.

2. Dat paste hem gewis! Want lof betaamt de oprechten, Ps. 33:1, en daartoe formeert God Zijn volk, om Zijn lof te vertellen. Wat zou hij niet blijmoedig naar huis zijn gaan; met de verheffing Gods in zijn keel: Looft den Heere mijn ziel, Die Mijn ongerechtigheid heeft verheven, Die mijn krankheden heeft genezen. Heere, Gij hebt mijn ziel gered van de dood, mijn ogen van tranen, mijn voeten van aanstoot; ik zal nu wandelen voor het aangezicht des Heeren in het land der levenden.

ZAL het nu wel nodig wezen, zeer geliefde en gewenste toehoorders, dat wij in het brede bij deze wonderbare genezing gaan aantonen dat Jezus de waarachtige God is geweest? Daar in de verklaring ons zulke heerlijke blijken zijn voorgekomen van Zijn alwetendheid, almacht en onbegrijpelijke goedertierenheden. Bijzonder, dat Hij de lang verwachte Messias is geweest, bij Wiens komst de oude gelovigen verwachten dat Hij de zonden zou vergeven, en de overtredingen uitdelgen om Zijnentwil, dat Hij de krankheden op Zich zou nemen. Ja! Hij zou komen om te verlossen; en alsdan zal de kreupelen springen al een hert, en tong der stomme zal juichen. Gelijk wij nu daarvan bijvoorbeeld in deze geraakte zien.

Nog is er gelegenheid om door die grote Medicijnmeester Jezus genezen te worden. Nog is de tijd van zondenvergeving daar, en de fontein van reinigmaking staat in Jezus' bloed open tegen de zonde en onreinheid. Wie kan er aan twijfelen of de zondenvergeving, benevens de vergewissing en verzekering daarvan, heeft Jezus heden in het morgenuur in de Avondmaalsbediening zeer levendig aangeboden aan allen, in wie Hij maar enig geloof heeft gezien, al was het klein als een mosterdzaad? Jezus het geloof ziende, zeide tot de geraakte: Mens, uw zonden zijn u vergeven. Maar zijt gij tot het Avondmaal in geloof toegetreden, ik verzeker u, de lijdende Jezus heeft Zich in Zijn bloedstorting tot vergeving der zonden ook aan u aangeboden; daar Hij onder de Verbondsteken u heeft toegeroepen: Deze drinkbeker is dat Nieuwe Testament in Mijn bloed, dat voor u en voor velen vergoten wordt, tot vergeving der zonden, Matth. 26:28, Luk. 22:20. Daar Hij u ook die verzekering heeft gedaan van Zijn zijde, al is van uw zijde de bevinding daarvan zo gevoelig en levendig niet geweest, dat een iegelijk die in Hem gelooft, vergeving der zonden ontvangen heeft in Zijn Naam, Hand. 10:43.

Maar die er in die gestalte van de geraakte zo gelovig, zo begerig, zo uitziende naar genezing gekomen zijn, zullen weinigen wezen.

a. En waarvandaan dit? De meeste avondmaalgangers weten niet dat zij dodelijk krank zijn naar de ziel. Zij hebben van de geestelijke zielenziekte geen indruk, en beseffen niet dat zij in hun natuurlijke zondenstaat aan een dodelijke geraaktheid en beroerdheid krank te bed liggen. Een geestelijke Apoplexie en Paralysie heeft al hun leden bekropen, en hen blind, kreupel en lam gemaakt; zodat zij, evenals de geraakte, zich niet roeren of bewegen kunnen; dat is, de zonde heeft hen zo verlamd, dat zij niet één enige beweging van het lichaam kunnen doen die Gode behaaglijk is. Hun gevoel is verdoofd, evenals in een geraakte, zodat zij zelfs hun geestelijke zondenkwalen niet gevoelen. En wordt het van de medicijnmeesters voor een kwaad en zorgelijk teken geacht als de zieke zijn

ziekte niet gevoelt; o! wat zijt gij dan naar de ziel in een gevaarlijke staat, van aan uw zondenkwalen te zullen sterven, en beklaaglijk om te komen.

b. Wilde gij nu nog gedragen worden naar de Medicijnmeester Jezus, gelijk deze geraakte van vier mannen gedragen werd, er was nog hoop op genezing. Maar ach! gij zijt nog duizendmaal ongelukkiger dan deze ellendeling. Want de geestelijke geraaktheid heeft niet slechts uw lichaam, maar ook uw gehele ziel aangestoken. Uw verstand is erdoor verblind, uw wil en genegenheden zijn erdoor in wanorde gebracht, zodat gij tot Jezus niet komen wilt, opdat gij bij Hem het leven zoudt hebben, Joh. 5:50. Hoe menigmaal heeft Hij u tot Zich willen vergaderen, gelijkterwijs een hen haar kiekens onder de vleugelen vergadert; maar gij hebt alsnog niet gewild. De dienstknechten Gods, ook de vromen en godzaligen zoeken u tot Jezus te dragen, zij wijzen u de weg en de middelen; het Woord Gods en deszelfs prediking, daar Jezus met Zijn Geest tegenwoordig is, het huis Gods, daar de kracht des Heeren is om genezen te worden; maar gij verwerpt alsnog de raad Gods tegen uw eigen zielen. De geraakten in het badwater te Bethesda nederdalende, werden op het roeren van het water genezen, volgens Joh. 5:4 (waarvan ik bij een naast volgende gelegenheid met uw aandacht hoop te spreken.) Maar als de geraakte de geneesmiddelen afwijst, of in het badwater niet wil neerklimmen, de medicijnmeesters moeten het opgeven. Wilt gij onder het gebruik der genezende genademiddelen tot Jezus niet gedragen worden, wat hoop is er ter genezing? Beklaaglijke ellendeling! gij ligt nog ongevoelig op het bed van een vleeselijke gerustheid, zorgeloosheid en vermakelijk zondenbedrijf, gelijk de hele wereld van nature in het boze ligt, 1Joh. 5:19.

c. Ik voorzie wel, dat velen zeer verkeerd van zichzelf zullen oordelen: Ik ben gezond en heb geen genezing nodig. O ja! gij zijt gezond, maar het is een ingebeelde gezondheid, die het allerbezwaarlijkst te genezen is. Gij hebt het leven uwer hand gevonden, en daarom wordt gij niet ziek, Jes. 57:10. De kentekenen van een geestelijke genezing, zijn die wel bij u? Het opstaan uit de zondenslaap, het ziekbed op te nemen, dat in zegpraal om te dragen, en het in deszelfs schandelijkheid en lelijkheid tentoon te stellen, het wandelen voor God, het verheerlijken van God in ziel en lichaam beide; gelijk wij in de geraakte als zovele bewijzen van zijn genezing gezien hebben.

Ach! hoe menig een beeldt zich de zielsgenezing in op valse gronden, of op ware, die hij niet bezit!

Men grondt zich in dezen op zijn uiterlijk Christendom, belijdenis doen, Avondmaal gaan, enzovoort.

Of op meer deugdzaamheid dan anderen. Men is zulk een grote zondaar niet als deze en gene; geen rover, geen onrechtvaardigen, geen overspeler, geen tollenaar, gelijk de farizeeër in het Evangelie roemde.

Of men paait zich met Gods barmhartigheid; Hij is genadig in het vergeven der zonden, Hij heeft tot de geraakte gezegd, mens, uw zonden zijn u gegeven. Het is zo; maar slaat gij met deze geraakte de geloofsweg wel in, om die zondenvergeving deelachtig te worden? Jezus zei dat, toen Hij zijn geloof zag. Maar dat geloof, (het geloof dat de voet is om tot Jezus te gaan, dat de hand is om Hem aan te grijpen, dat de mond is om Hem te eten en in te nemen) mist gij nog; en zonder dit geloof is het onmogelijk Gode te behagen, Hebr. 11:6.

O! behoudt u toch om uw levens wil, en laat u tot deze grote Geneesmeester Jezus dragen, zo geraakt en machteloos als gij zijt. Werpt u in de liefdearmen van deze ontfermende Heiland; het gevoel van uw zondenkwalen, met verlegenheid daaronder, met

tranen, met gebeden. Laat de geneestijd niet voorbij lopen; maar loopt Hem aan terwijl Hij nog te vinden is, roept Hem aan terwijl Hij nog nabij is. Vertrouw op Zijn macht, om u te kunnen, en op Zijn gewilligheid, om u te willen genezen. Hij is nog diezelfde Jezus, Die, als de melaatse Hem bad, Heere, indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen; tot hem zei: Ik wil, word gereinigd.

O! hoe gelukkig zijn zij die naar de ziel genezen zijn! Is de lichamelijke gezondheid een onwaardeerbare schat; de gezondheid van de ziel gaat die nog oneindig te boven.

1. Gij kunt van geluk spreken godzaligen! op welke Jezus Zijn liefdeoog heeft geworpen. Toen Hij uw geloof zag, wat kwam er in een ogenblik een zeldzame verandering in u? Gij lag daar op het ziekbed, van alle krachten ontbonden, gevoelloos en onbeweeglijk; maar de bekeringstijd daar zijnde, toen stond gij recht op, wandelende en verheerlijkende God. Toen Hij uw geloof zag, wat bemoedigde u dat troostwoord: Zijt welgemoed, uw zonden zijn u vergeven! Jezus zegt dit nog; en elke gelovige kan zich op goede gronden verzekeren dat Jezus hem zo toespreekt.

2. Wel, zijn uw zonden vergeven, zijn uw krankheden genezen, dan is het vooreerst en voor alle dingen uw plicht om goedsmoeds te wezen. Jezus paarde dat bij de zondenvergeving, en leidde het af uit de zondenvergeving; bij Mattheüs staat: Zoon, zijt welgemoed, uw zonden zijn u vergeven.

a. En zoudt gij niet goedsmoeds wezen? Jezus, de Waarachtige en Getrouwe, heeft hemden in het morgenuur onder de Avondmaalsbediening u al nader van de vergeving van uw zonden verzekerd, u gespijsd met Zijn vlees, en gedrenkt met Zijn bloed tot vergeving van uw zonden. Hij heeft daarop uw geloof gezien, al is het klein en zwak geweest; evenwel oprecht, maar hongerende, maar begerende, maar uitziende naar Jezus en naar zondenvergeving. Al is het juist geen verzekerd, geen allersterkst geloof geweest; het is God behaaglijk, en de zondenvergeving is eraan vast gehecht. Kom dan gelovigen, treurigen, neergebogen, de grote Ontfermer roept u toe: Zijt welgemoed, uw zonden zijn u vergeven.

b. Maar, zult gij zeggen, het is gemakkelijk welgemoed te wezen, als men zo van zijn geloof in zondenvergeving verzekerd is; maar dat ontbreekt mij nog. Mocht ik zo eens als de geraakte worden toegesproken, wat zou ik goedsmoeds wezen! Wat zou ik van vreugde opspringen, en juichen in de Heere!

Maar waarom toch zoudt gij uw vrijmoedigheid wegwerpen?

Durft gij wel de beginselen van het geloof en van de zondenvergeving in u te ontkennen? Een overtuigd gezicht en gevoel van zonden, een diepe geraaktheid en verlegenheid over geestelijke krankheid, en een toevluchtneming tot de grote Geneesmeester Jezus.

Zijn ook de vruchten van het geloof en zondenvergeving in de wezenlijke beginselen in u? Reiniging van het hart; want het geloof is het hart reinigende, Hand. 15:9. Is de Heere Jezus u dierbaar geworden? Hebt gij liefde tot God, tot de naaste, bijzonder tot de heiligen? O! dan is het zoveel alsof gij God Zelf dat troostwoord tot u hoorde spreken: Mijn zoon, mijn dochter, weest welgemoed, uw zonden zijn u vergeven.

3. Zo getroost en gemoedigd nam de geraakte zijn beddeken op en ging naar huis, God verheerlijkende. Dat moet nu ook hier op aarde uw gestadig werk en bezigheid wezen, God te verheerlijken; lof betaamt de oprechten.

Geef Hem alleen de eer van uw genezing.

Zoekt anderen die nog doodkrank liggen tot hun zielsgenezing behulpzaam te wezen. Doet ze zien in welke staat zij zijn, en dat er geen genezing voor hen dan alleen bij Jezus te vinden is, en legt ze met ootmoedige gebeden voor Jezus neer, dat Hij ze geneze. En voor uzelf moet gij nu al uw krachten en vermogens in des Heeren dienst besteden. Ziet, gij zijt gezond geworden, zondig niet meer, zei Jezus tot een genezene, Joh. 5:14. Zijt gij zo duur nu gekocht, zo verheerlijkt God in uw zielen en lichamen, welke Godes zijn, 1Kor. 6:20. De tijd nadert al, dat gij eens boven alle zonden verheven, met al de gekochten en gewassenen in Jezus' bloed, en met al de zalige engelen, God in de hemel verheerlijken zult tot in eeuwigheid. AMEN

EEN ACHT EN DERTIG JARIGE KRANKE AAN HET WATER VAN BETHESDA GENEZEN

JOHANNES 5:1-9

- 1 Na dezen was een feest der Joden, en Jezus ging op naar Jeruzalem.
- 2 En er is te Jeruzalem aan de Schaapspoort een badwater, hetwelk in het Hebreeuws toegenaamd wordt Bethesda, hebbende vijf zalen.
- 3 In dezelve lag een grote menigte van zieken, blinden, kreupelen, verdorden, wachtende op de roering van het water.
- 4 Want een engel daalde neder op zekeren tijd in dat badwater, en beroerde het water; die dan eerst daarin kwam na de beroering van het water, die werd gezond, van wat ziekte hij ook bevangen was.
- 5 En aldaar was een zeker mens die acht en dertig jaren krank gelegen had.
- 6 Jezus ziende dezen liggen, en wetende dat hij nu langen tijd gelegen had, zeide tot hem: Wilt gij gezond worden?
- 7 De kranke antwoordde Hem: Heere, ik heb niet een mens om mij te werpen in het badwater, wanneer het water beroerd wordt; en terwijl ik kom, zo daalt een ander vóór mij neder.
- 8 Jezus zeide tot hem: Sta op, neem uw beddeken op en wandel.
- 9 En terstond werd de mens gezond, en nam zijn beddeken op en wandelde. En het was sabbat op denzelven dag.

A. **DIE** gezond zijn hebben de medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn, was het deftig en gepast antwoord dat Jezus bij gelegenheid dat Hij met tollenaars en zondaars at, liet geven aan de farizeeën die zich daaraan hadden geërgerd, en daarom dat bits verwijt aan Zijn discipelen gedaan hadden: Waarom eet uw Meester met tollenaars en zondaren? Mattheüs heeft het aangetekend in zijn Evangelie, hoofdstuk 9:12.

1. Het wijst zichzelf, dat de Heiland in dat gepaste antwoord geen lichamelijke zieken en gezonden verstond, maar zulken die dat waren in een geestelijke zin. Door gezonden verstond Hij zulken die gezond van ziel waren, en dat waren deze farizeeën; evenwel niet waarlijk gezond, maar zij waren in hun eigen verbeelding gezond. Door zieken verstond Hij zulken, die waarlijk krank naar de ziel waren; en dat waren de tollenaars en zondaars, daar Hij mee aan tafel lag. En zo heeft Jezus reden waarom Hij, als een geestelijk Medicijnmeester, onder tollenaars en zondaars onderwerpen van genezing voor Zich zocht. Het was daarom, omdat er meer kans was om zulken naar de ziel te genezen, die in hun ogen niet gezond, maar ziek en grote zondaars waren, dan zulken die in hun verbeelding gezond en rechtvaardig waren, gelijk deze farizeeën. Zo verklaarde Heiland Zichzelf in het volgende dit in de vers: Ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot bekering. Voor rechtvaardigen in hun verbeelding, is alle hoop van genezing zolang zij zo blijven, afgesneden; maar voor die zich als grote zondaars beschouwen, staat de deur van genade open. Gevolglijk, die zo geestelijk gezond zijn, hebben de Medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn. Op een dergelijke wijze zoals Jezus hier doet, verdedigen zich ook deze en gene wijzen onder de heidenen. Anisthenes, als hem verweten werd dat hij ook met goddeloze mensen omging, antwoordde: De medicijnmeester past bij de zieken. Diogenes, van zijn woning in een ton

berucht, gevraagd zijnde waarom hij onder de Lacedomoniërs, wier wetten hij zeer prees niet ging wonen, gaf tot antwoord: De medicijnmeester leeft niet onder de gezonden.

2. Ondertussen is het in het lichamelijke en naar de letter ook een waarheid; en des Heilands zeggen is op dat burgerlijk gebruik gegrond, die gezond zijn hebben de medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn. Dat weten zelfs kinderen, dat doctoren of medicijnmeesters niet voor gezonden, maar voor zieken zijn. Bij zieken worden zij gehaald, daar kunnen zij van nut wezen. Maar niemand zal ze halen bij de gezonden, daar zij niet van node zijn; of het moest zulk een gezonde wezen, welke men een Hypochonder noemt, die een ingebeelde ziekte heeft; maar zulk een ellendeling mag men wel voor een dubbele zieke houden, wiens genezing de medicijnmeesters het allerbezwaarlijkst is.

Had iemand van alle zieken en kranken, die aan het badwater van Bethesda op de roering van dat water lagen te wachten, de medicijnmeester nodig, het was de acht en dertigjarige kranke, in mijn voorgelezen tekst. Maar hij had wel nodig de meest ervaren en bekwame medicijnmeester, dewijl zijn kwaal door de jaren zeer verouderd is. Geen medicijnmeester heeft hem tot nog toe kunnen helpen. Ook niemand heeft hij tot nog toe kunnen vinden, die hem op de eerste beroering van het water in dit Bethesda hulp geboden heeft. En deed hijzelf nog al enige pogingen, met op handen en voeten te kruipen, om het eerste op de beroering van het water in het bad neer te dalen, telkens kwam hij te laat. Maar ziedaar! Jezus, de grote Medicijnmeester, zal hem genezen, en tonen wat meer te kunnen doen dan menselijke geneesheren. Hij maakt hem gezond met een woord spreken, zodat hij zijn beddeken opneemt en wandelt.

B. Wij hebben tot hiertoe met de gezegende Heiland Galilea doorwandeld, daar wij Hem met kracht hebben horen prediken, en Zijn hemelse leer bevestigen met ongehoorde wonderdaden. Wij zagen Hem onlangs in de synagoge te Kapernaüm een van de duivel bezetene, daarop in een andere plaatsje van Galilea een melaatse, en de laatste maal weer te Kapernaüm in een zeker huis een geraakte of beroerde genezen. Nu gaan wij met de Heiland ter gelegenheid van het hoge jaarfeest naar Jeruzalem. Is Galilea nu een tijdlang het schouwtoneel van Jezus' wonderen geweest, nu zal er ook Jeruzalem mee vereerd worden. Hier zal Hij er een verrichten dat zeer doorluchtig is; doende de genezing van een acht en dertigjarige kranke rijzen in een ogenblik.

Een wondergeval, welker verklaring in dit uur niet te onpas zal komen, en wel waardig dat wij er ons met een behoorlijke oplettendheid bij neerzetten.

C. Johannes verhaalt ons:

I. Eerst, de omstandigheden van tijd en plaats, wanneer en waar dit wonder is gebeurd, in de vier eerste verzen.

II. Daarna het wonderwerk zelf, waarin voorkomen de personen aan wie, benevens de wijze hoe Jezus hetzelfde verricht, in de vier volgende verzen.

III. Eindelijk, de dadelijke genezing met de bewijzen daarvan, in het laatste vers.

EERSTE DEEL

Wat de omstandigheden van tijd en plaats aangaat; Johannes tekent vooraf:

A. De tijd aan, also dat hij:

1. Dit eerst wat meer algemeen doet, onze gedachten in enige ruimte latende, zeggende, NA DEZEN; dat is, na de verrichtingen van Jezus in de voorgaande hoofdstukken aangekend; ook na enige van Zijn verrichtingen bij de andere evangelisten te vinden. Zonder dat wij ons nu zullen ophouden met het navorsen van de nette tijd waarop dit wonder is voorgevallen, dat ook met volkomen zekerheid niet kan bepaald worden, en waaromtrent de uitleggers zeer verschillen.

2. Daarna spreekt Johannes wat meer bepaald, ons wijzende op EEN FEEST DER JODEN, dat naar de meeste schijn het paasfeest zal zijn geweest. Om reden, dat het paasfeest bij de Joden bij uitstek een feest genoemd wordt; gelijk onze evangelist ook gewoon is het zo te noemen, als onder andere in het voorgaande vierde hoofdstuk, vers 45. Daar spreekt hij van dingen die Jezus te Jeruzalem op het feest gedaan had, en van het gaan der Galileërs tot het feest. Hetgeen vergeleken zijnde met Joh. 2:13, blijkt het paasfeest te zijn geweest.

B. Meer opmerking verdient de plaats waar dit grote wonder door Jezus is verricht. Waaromtrent Johannes alweer:

1. Vooraf wat ruimer spreekt, noemende JERUZALEM, waarheen JEZUS OPGING. Welk woord van opgaan van iemands reis uit Galilea, daar Jezus nu vandaan kwam, naar Jeruzalem, de hoofdstad van het Joodse land, doorgaans gebezigd wordt om redenen reeds gemeld, toen hij verklaarde Jezus' opgang naar Jeruzalem om de tempel te reinigen, in het tweede hoofdstuk van dit Evangelie. Gelijk aldaar, zo hier ook gaat Jezus nevens andere feestvierders naar de heilige stad, om den Heere het paasfeest te vieren. Daarom wilde Hij:

a. Het vieren van dat plechtige feest der Joden bijwonen, om behalve andere redenen tevoren gemeld, de Galileërs Zijn landgenoten met Zijn voorbeeld te stichten, teneinde die Zijn nalatigheid in dezen niet mochten opvatten als een versmading van de Israëlitische godsdienst.

b. Hier te Jeruzalem wil Hij ook een groot en doorluchtig wonder gaan verrichten, nadat hij er nu zovele in Galilea had gedaan. Om ook de burgers van Jeruzalem van het zien van Zijn wonderen niet geheel verstoken te laten; en hen in geval van ongelovigheid des te onverantwoordelijker te maken.

c. En wel wil hij dit te Jeruzalem doen op het hoge jaarfeest, omdat daar nu vele ooggetuigen van het wonder, wegens de menigte der opgekomen feestvierders, zouden tegenwoordig wezen. Die wonderen wil doen, moet ze in het openbaar doen, opdat elk zie en onderzoeke of er geen bedrog onder dit werk schuilt. Doet erbij, dat Jezus het feest daartoe verkiest, opdat wegens de menigte van het volk het wonder des te vruchtbaarder, en deszelfs gerucht vandaar allerwege verspreid zou worden. Om diezelfde reden wil Jezus ook tot verrichting van dit wonderwerk:

2. Geen afgelegen hoek van de stad verkiezen, maar een openbare plaats, daar gewoonlijk veel volk bijeen was. Hij wil het doen AAN DE SCHAAPSPOORT, aan welke naam bekend was die poort van Jeruzalem, die in het Oosten der stad tegenover de tempel gelegen was, en door welke poort men, naar sommiger mening, de schapen die tot de offerdienst gebruikt werden pleegt in te brengen. Of ook kan daaromtrent vanouds de schapenmarkt zijn geweest, waarnaar die poort also genoemd werd. Van deze schaapspoort leest men al in Neh. 3:1, 12:39.

3. Nog allerbijzonderst wijst Johannes ons de plaats aan, als hij zegt dat daar aan die schaapspoort een BADWATER is; een vijver of waterplas, tot wassing en reiniging

geschikt. Omtrent de oorsprong van dit badwater, de tijd wanneer het daar eerst geweest is, het eigenlijke gebruik daarvan en andere zaken meer, waarover de geleerden zeer verschillende gissingen maken, menen wij de tijd niet te verspillen. Wij houden ons als naar gewoonte dicht bij de tekstwoorden, waarin dit badwater nader beschreven wordt.

a. Eerst beschrijft Johannes de naam, als hij zegt: **WELK badwater IN HET HEBREEUWS TOEGENAAMD WORDT BETHESDA**; dat is in het Hebreeuws van die tijd, dat met een Syrische tongval uitgesproken werd, werd toegenaamd, niet Beth-Ascha, een huis der uitstorting, omdat het water in dit bad in overvloed neerstortte, gelijk het enige taalkundigen verkeerd vatten; maar Beth-Chesda, zoals ik bij de Syrische lees, dat zeggen wil een huis der barmhartigheid. Het was een huis, of eigenlijk een plaats; want in de taal der oosterlingen wordt allerlei plaats een huis genoemd, daar God zo zonderling Zijn barmhartigheid en ontferming aan deze en gene zieken en kranken ter genezing te zijner tijd betoonde. Ook kan hieromtrent een gemeen gasthuis, een huis der barmhartigheid voor zieken en ellendigen, wachtende op de roering van het water, zijn gebouwd geweest. Waarvandaan aan het badwater, en aan de plaats in de omtrek de naam van Bethesda, een huis der barmhartigheid gegeven werd.

b. Nader beschrijft Johannes dit badwater van bouw: **HET HAD VIJF ZALEN**. Hoewel van de vorm en maaksel van deze zalen met geen zekerheid kan gesproken worden, zullen naar de meeste schijn vijf overdekte galerijen zijn geweest, die als zovele toegangen waren tot het badwater, langs welke men in deze vijver neerklom, en waarin de zieken en kranken, als daar veilig zijnde tegen wind en regen, lagen te wachten op de eerste beroering van het water.

c. Eindelijk beschrijft Johannes dit badwater met deszelfs vijf zalen van gebruik, waartoe het diende. Eerst maakt hij melding van het gebruik, en geeft er dan de reden van. Wat het gebruik aangaat, **IN DEZELVE zalen**, zegt hij, **LAG EEN GROTE MENIGTE VAN KRANKEN, BLINDEN, KREUPELEN, VERDORDEN, WACHTENDE OP DE ROERING DES WATERS**.

Hier komen dan voor kranken. Mensen, van deze en gene ziekten en kwalen door Gods hand bezocht. Drie soorten van kwalen noemt de evangelist, als hij spreekt van blinden, die of blind geboren waren, of het gezicht van hun ogen door het een of ander toeval verloren hadden. Van kreupelen, aan de voeten verminkt, of aan de heup verwrongen. Van verdorden, hetzij dat de zenuwen door het weggeweken zenuwensap waren ingekrompen, hetzij ze aan een uitdrogende koorts of toring kwijnende waren. Ongetwijfeld zullen er nog andere kwalijk gestelden zijn geweest, dewijl Johannes daarna spreken zal van allerlei kranken, van wat ziekte zij ook bevangen waren. Maar deze drie soorten, blinden, kreupelen, verdorden, heeft Johannes opzettelijk willen noemen; niet alleen omdat deze wel het allermoeilijkst zijn genezen, maar ook omdat ze het alleronbekwaamst waren om in het badwater door zichzelf neer te klimmen. De blinden konden het niet zien, de kreupelen gingen te traag, en anderen liepen hen voorbij; de verdorden gingen ook bezwaarlijk door het verval van lichaamskrachten. Ook meldt Johannes van een grote menigte van kranken; geen wonder, naardien hier op zekere tijd genezing te wachten was.

Waartoe zij dan in deze zalen lagen op hun ziekbedden, wachtende op de roering van het water; op die tijd, wanneer op een gans wonderlijke wijze dit water geweldig beroerd werd, teneinde op de eerste beroering uit deze zalen in dit badwater neer te dalen.

En de reden hiervan verhaalt de evangelist vervolgens: WANT EEN ENGEL DAALDE NEDER OP ZEKEREN TIJD IN DAT BADWATER, EN BEROERDE HET WATER. DIE DAN EERST DAARIN KWAM, NA DE BEROERING VAN HET WATER, DIE WERD GEZOND, VAN WAT ZIEKTE HIJ OOK BEVANGEN WAS.

Hier daalde dan een engel op zekere tijd in dat badwater.

Door deze engel hebben sommigen een wind willen verstaan hebben; hoewel die nergens in Gods Woord een engel genoemd wordt. Anderen een afgezondene van de Joodse Raad, naar dit badwater gezonden om hetzelfde te beroeren. Maar dat had elk wel kunnen doen, zonder de komst van die gezant eens af te wachten. Indien de genezing door dit water te laten roeren van de Joodse Raad was, is het niet wel denkbaar, dat zij elke dag zulk een gezant zouden gezonden hebben om deze ellendige lijders, die bij dat water zaten te wachten, van hun kwalen te verlossen? Beuzelingen! van het spilzieke vernuft uitgevonden, om dit Goddelijke wonder te verkleinen, en de genezing aan een natuurlijke oorzaak toe te schrijven. Neen! hier is een der goede engelen, een van die gediensstige geesten, die voor Gods troon zijn, en die het de Heere behaagde tot dit zonderling werk te gebruiken.

Deze engel daalde neder in dat badwater. Ik meen, op een onzichtbare wijze, zodat zijn komst tot dit water alleen uit zijn werking, namelijk de roering van dat water vernomen werd. Want hoe zouden de sadduceeën, die loochenden dat er geesten of engelen waren, in die dwaalgedachte zo halsstarrig hebben kunnen volharden, indien zich aan dit water een engel, en dit al dikwijls, voor het oog van zulk een menigte van zieken zichtbaar had vertoond?

Dit neerdalen van de engel geschiedde op zekere tijd; wellicht op de hoge feesttijden, hoewel de juiste dag en het uur onzeker was. Waarom de menigte zieken hier ook in deze tijd van het paasfeest, dat zeven dagen duurde, op de komst van de engel zitten wachten in de zalen van het badwater.

De verrichting van deze hemelgezant bij dit neerdalen was, dat hij het water beroerde. Namelijk door dit water geweldig te bewegen, en met een groot gedruis door elkaar te roeren; bij welke roering, waartoe God Zijn engel gebruikte, van God Zelf, Die aan de wetten der natuur niet is gebonden, een genezende en gezond makende kracht voor de eerste in het water nederdalende kranke gelegd werd. Immers, dat dit water van de natuur deze genezende kracht niet had, zoals de wateren van de medicinale badstoven, gelijk de grote geneesheer Bartholinus dit wonder zo heeft zoeken te draaien, als hij mijmert en beuzelt dat dit begrepen kan worden geschied te zijn door een onaards mineraal, door vermenging van medicinale delen uit de grond, op de beweging van het water door een onderaards vuur of wind. Of dat dit water ook een genezende kracht ontvangen heeft, door het bloed der offerdieren, dat daarin afgespoeld werd; gelijk iemand onder de godgeleerden heeft gedroomd. Maar dat de genezing op een buitengewone wijze van ons bovennatuurlijk en van God in dit water op de roering van de engel gelegd is, is klaar en duidelijk te verstaan.

Uit de wonderlijke werking van dit beroerde water in die zieken die erdoor genezen werden. Johannes verhaalt ons van een drieërlei bovennatuurlijke werking.

Vooreerst, dat de eerste die in het water kwam na de beroering, gezond werd. Hadden die wateren door de roering een natuurlijke kracht der genezing ontvangen, waarom werd er maar één enige die de eerste was, een geen meerdere, genezen en gezond?

Ten tweede, dat die eerst nederdalende, zo terstond en op één enige indompeling of wassing gezond werd; hoedanig iets men nooit in enige medicinale wateren, hoe krachtig ook, heeft bevonden.

Eindelijk en wel voornamelijk, dat die eerst nederdalende gezond werd, van wat ziekte hij ook bevangen was. Waar vond men ooit wateren der genezing van alle soort van ziekte? Het ene water mag de ene kwaal, het andere water de andere kwaal wegnemen; maar geen water alle soort van kwalen. Waar vond men ooit wateren om de meest verouderde kwalen te genezen? Ja, waar zijn wateren om de blinden het gezicht te geven? Welke blinden hier ook onder alle andere zieken van Johannes zijn opgeteld. Hier staat dan natuur en kunst stil; elke eerst nederdalende in het water wordt gezond, van wat ziekte hij ook is bevangen.

TWEEDE DEEL

Maar hoe genezend de wateren van Bethesda voor allerlei ziekten waren, Jezus zal tot een blijk van Zijn Goddelijke alvermogen gaan tonen, dat Hij zonder het gebruik van die wateren de meest verouderde kwalen kan genezen. Hier zal Hij door een verbazend wonder in een ogenblik de gezondheid doen rijzen van één, die lange tijd aan dit water op genezing heeft liggen te wachten.

A. De persoon waaraan Hij Zijn hand zal leggen, wordt van de evangelist eerst beschreven: EN ALDAAR WAS EEN ZEKER MENS, DIE ACHT EN DERTIG JAREN KRANK GELEGEN HAD.

1. Aan welke ziekte deze mens krank ging, drukt de tekst niet uit, en kan daarom met zekerheid niet worden gezegd. Dat hij een geraakte, beroerde of lamme zou zijn geweest, gelijk de meesten willen onder oude en latere uitleggers, omdat de Heiland straks tot Hem zal zeggen, neem uw beddeken op; welk beddeken doorgaans in het Evangelie aan geraakten eigen is, is mijns bedunken geen gevolg. Tenzij men wilde stellen, dat behalve de geraakte, nooit andere zieken, neem kreupelen, waterzuchtigen, koortsigen en anderen meer, beddekens gebruikt hebben. Dat hij daarna klagen zal, ik heb niet een mens om mij te werpen in het badwater, bewijst wel dat hij zwaar van gang was, en niet dan bezwaarlijk en met veel moeite tot het badwater kon komen. Maar uit welke oorzaak deze zwakheid in zijn benen is ontstaan, of uit geraaktheid, of uit enige andere krankheden, kan niet bepaald worden. Het Griekse grondwoord waardoor alhier zijn kwaal wordt uitgedrukt, zegt allerlei zwakheden en krankheden in het gemeen. Althans, het was een krank mens, die zeer bezwaarlijk gaan kon, en daarom alhier op een bed lag.

2. Een krankheid, waarin hij niet onlangs was gestort, maar ze had acht en dertig jaren lang geduurd. Het was dan een diep ingewortelde kwaal, een krankheid al te verouderd dan dat ze door menselijke heilkunst was te herstellen. En zo toont dit aan de onbegrijpelijke grootheid van Jezus' Goddelijk alvermogen, dat Hij een kwaal door zulk een lange reeks van acht en dertig jaren verouderd, genezen zal. Alle medicijnmeesters hebben hem opgegeven. Er zijn geen kruiden voor hem gewassen, en er zijn geen zalven meer aan hem te strijken.

B. De wonderdoende Heiland alleen zal hem genezen.

1. Hiertoe komt er een tweeërlei aanleiding voor, zo aan de zijde van Jezus, als aan de zijde van de kranke.

a. Aan de zijde van de Medicijnmeester Jezus wordt de aanleiding tot zijn genezing geboren:

Eerst daaruit, dat JEZUS HEM ZIET LIGGEN. Jezus ziet hem eerst, voordat hij Jezus ziet; tot een blijk dat alle beginsel van genade aan een zondaar van God en Zijn Zoon Jezus moet komen. Hij ziet hem daar liggen op zijn bed; Hij ziet hem aan met een oog van medelijden en ontferming, terwijl Hij de andere zieken in dit gasthuis voorbij ziet; tot een blijk dat Jezus' genade vrij en ongehouden is. Hij ontfermt Zich diens Hij wil, en Hij verhardt dien Hij wil. Ook ziet Hij hem niet bij geval, maar als de alwetende God; want HIJ WIST DAT HIJ NU LANG GELEGEN HAD, te weten, daar aan de wateren van Bethesda, in hoop van nog te eniger tijd te zullen geholpen worden.

Nog nadere aanleiding geeft Jezus tot een aanstaande genezing, als Hij vraagt: WILT GIJ GEZOND WORDEN? Welk een wonderlijke vraag! Wie zag ooit een kranke die niet wenste gezond te worden? En waartoe lag hij hier anders aan het badwater dan om gezond te worden? Maar Jezus vraagt dit, om een hoop op genezing in hem te verwekken. Om hem uit te lokken tot hoge achting voor Jezus. Om hem te doen begrijpen dat Hij machtig was om hem te genezen, ja, dat Hij daartoe ook gewillig was als de rechte Medicijnmeester, Die niet gekomen was voor gezonden, maar voor zieken.

b. Maar aan de zijde van de kranke, wordt grote aanleiding tot genezing geboren uit zijn nare klaagtaal, die tweeledig is. Hij stelt zijn nood de Heiland al klagende voor, te kennen gevende dat het hem aan twee dingen ontbreekt, aan hulp van andere mensen, en aan eigen krachten.

Wat de hulp van andere mensen betreft; HEERE, zegt hij, gevende Hem zo uit eerbied en achting deze eretitel, naar des lands wijze; eveneens als Maria de Heiland Heere noemde, Die zij voor de hovenier aanzag. Heere! IK HEB NIET EEN MENS OM MIJ TE WERPEN IN HET BADWATER, WANNEER HET WATER BEROERD WORDT. Misschien heeft hij gedacht, dat daar hij zolang geen mens had aangetroffen, die hem in het badwater geworpen heeft, Jezus hier nu kwam om hem de behulpzame hand te bieden, en hem, wanneer de engel het water beroerde, daarin te werpen.

En wat zijn eigen krachten betrof, hij klaagt dat het daar al mede aan haperde. EN TERWIJL IK KOM, zegt hij, ZO DAALT EEN ANDER VOOR MIJ NEDER. Mogelijk heeft hij gedacht, dat Jezus' vraag, wilt gij gezond worden? een verwijt lag dat het zijn eigen schuld en traagheid was, dat hij hier zo lang had gelegen. Daarom wil hij de Heiland onderrichten dat het zijn eigen schuld niet was; want dat hij, daar hij geen hulp van mensen had, evenwel al zijn krachten, hoe klein ze waren, nog inspande om tot het water te komen; maar dat hij telkens tekort schoot. Hij deed alles wat hij kon, en kroop misschien op handen en voeten zo haast de engel neerdaalde, en het water beroerde, maar dat ging zo langzaam toe, dat andere zieken die sneller waren dan hij, of de hulp van anderen genoten, dan al voor hem neerdaalden; en daardoor was hij zo lang van genezing ontzet.

2. De medelijdende Jezus laat Zijn ingewanden van ontferming over hem rommelen, en schenkt hem de genezing.

a. Zulks deed Hij op een woord sprekens. Hij geeft deze kranke datzelfde bevel, dat wij Hem op een voorleden daad des Heeren aan de geraakte, uit Lukas in het vijfde hoofdstuk, horen geven; een driedubbel bevel. STA OP, zegt Hij, richt u van uw ziekbed op, voor de ogen van alle zieken die in deze zalen liggen. NEEM U BEDDEKEN OP, tot bewijs dat gij uw gezondheid het weergekregen, en ook daarbenevens krachten hebt

ontvangen om uw beddeken te dragen. EN WANDELT. Gaat nu in en uit, opdat uw genezing aan allen openbaar worde, en dit grote wonder alleszins verbreid en ruchtbaar wordt.

b. En dit ZEIDE JEZUS TOT HEM. Het is waar, Jezus had hem zonder een enkel woord sprekens wel kunnen genezen, maar Jezus heeft liever dit woord tot hem willen spreken, om hem zo te doen weten dat de genezing van Hem, en van nergens elders was voortgekomen. Ook om hem tot behoorlijk nadenken te brengen, Wie toch deze wonderdoende Geneesheer mocht wezen; gelijk hij Jezus daarna in de tempel zal leren kennen.

DERDE DEEL

Hij zond Zijn Woord uit, en Hij heelde ze, wordt er tot Gods lof opgezongen, Ps. 107:20; A. Ziedaar, Jezus zond Zijn Woord maar uit, en Hij heelt deze kranke. TERSTOND WERD DEZE MENS GEZOND. Op een enkel woord sprekens, zonder enig ander middel. Zo spreekt Hij en het is er, zo gebiedt Hij en het staat er.

B. En wie kan aan de genezing twijfelen? Daar de genezing zulk een tastbaar bewijs van geeft: HIJ NAM ZIJN BEDDEKEN OP, EN WANDELDE; en zo worden allen die hem zien zijn beddeken dragen en wandelen, ooggetuigen van het wonder. Vooral, die hem tevoren, en dat zo lange jaren, als een kranke gekend hebben, moeten erkennen dat God grote dingen aan hem heeft gedaan. Het is zo, wij lezen wel niet dat hij Jezus voor zijn herstelling heeft bedankt, of God daarover verheerlijkt; gelijk wij dit voorleden zondag in de genezen geraakte hebben gezien. Echter wij mogen het beste van hem hopen, naardien hij in het vervolg van ons teksthoofdstuk, en wel in het 15^{de} vers, heengaat en de Joden boodschapt, wellicht uit een eerbiedige hoogachting voor de Heiland, dat het Jezus was Die hem gezond gemaakt had.

AAN de waarachtigheid van deze geschiedenis zal niemand twijfelen, die alle omstandigheden van tijd, plaats en zaken nauwkeurig overweegt, als zijnde dit grote wonder in geen hoek gebeurd, en de genezing aan velen in die dagen bekend. Gelijk wij ook in onze verklaring hebben zien doorstralen vele bewijzen van Jezus' Goddelijke alwetendheid en alvermogen; zoals Hem ook als Messias betaamde, de kreupelen te doen springen als een hert, volgens Jes. 35:5. Dat wij hier in Jezus zien vervuld: Hij doet de kreupelen wandelen.

O! wij gelukkige, bovenal die kranken, blinden, kreupelen, verdorden, die daar lagen aan het badwater van Bethesda; dat de Heere ons ook een badwater geopend heeft! Ik meen het badwater van Jezus' bloed en Geest; wateren zo krachtig, om allerlei zielskwalen te genezen. Een badwater, dat voor elke geestelijke kranke open staat in het huis Davids, tegen de zonde en tegen de onreinheid.

Een badwater, dat gewis veel uitnemender is dan het badwater in Bethesda.

1. Omdat het niet maar krachtig is tegen lichamelijke, maar tegen geestelijke kwalen; tegen zielsziekten en gebreken van het hart. In dit badwater worden de ongerechtigheden vergeven, en alle krankheden genezen.

2. Omdat het de meest verouderde en hopeloze kwalen geneest, zelfs die al boven de acht en dertig jaren gaan. Al werd men tachtig en negentig jaren oud; want de zielskwaal is even zo oud als wijzelf, en begint met onze ontvangenis en geboorte; in ongerechtigheid zijn wij geboren, en in zonden heeft ons onze moeder ontvangen. Ofschoon

hij als een dwaas doet, die het op zulk een late bekering laat aflopen, nog is er genezing zolang er leven is.

3. Hier behoeft men ook niet op zekere tijden of op het nederdalen van een engel te wachten. De Heere Jezus, de Engel van Gods aangezicht, is eens neergedaald, en heeft de wateren van Zijn bloed en Zijn dood en lijden zodanig beroerd, dat er ten allen tijde genezing in te bekomen is.

4. Ook niet slechts eerst nederdalende, maar elk die zich daarin gelovig baadt en wast, wordt genezen, van wat ziekte hij ook bevangen is. Is hij geestelijk blind, geheel verduisterd in zijn verstand; is hij kreupel, onmachtig om tot het badwater van Jezus' bloed te gaan; is hij verdord, geheel ontbloot van alle geestelijke levenssappen, zodat alles in hem verdorven is; ja, dat hij dood is in zonden en misdaden; hier kan hij genezen worden.

Welk een zinneloosheid dan, zulk een schone gelegenheid om genezen te worden, terwijl de Medicijnmeester dagelijks bij ons is, te verwaarlozen!

A. Zo de blinde wereld, dat een gasthuis vol zieken is! Niet maar een grote menigte zieken, gelijk aan het badwater van Bethesda, maar alle mensen, hoofd voor hoofd, en zo haast ze geboren worden liggen in dit gasthuis ziek, doodkrank en op sterven. En nochtans de minsten, hier en daar uit duizend één, willen gezond worden. Zulk een behagen hebben zij om ziek te blijven, omdat die ziekte hun zo natuurlijk eigen is; en omdat zij die als erfgoed der wereld hebben meegebracht; en zij leven erin als een vis in het water, zolang zij niet geestelijk gezond worden.

a. Het badwater van Bethesda, waarin maar een enkele, zo nu en dan één, en dat nog maar de eerst nederdalende, genezen werd, kan ons hier afbeelden de oude genadebedeling die zeer schaars en spaarzaam was. Maar beleven wij ook niet hedendaags een dergelijke spaarzame genadebedeling? Hier en daar doet zich nauwelijks één op die bekeerd wordt, en naar de ziel genezen en gezond wordt. Het is alsof de genadewateren nu en dan maar eens beroerd werden, en alsof die alleen maar aan geestelijke genezing deel kregen die het eerst daarin gaan.

b. Vraagt men aan de meesten, hetgeen Jezus aan deze acht en dertig jarige kranke vroeg, wilt gij gezond worden? Aanstonds zullen zij gemelijk worden, en zulk een vraag aanmerken als een liefdeloos veroordelen en verdenken.

Waarvandaan dit? Zij hebben van hun geestelijke krankheid geen gezicht, nog veel minder enig gevoel of smart; diensvolgens ook geen begeerte naar genezing. Maar zij beelden zich in gezond te wezen, en de Medicijnmeester niet van node te hebben.

Maar om u van het tegendeel te overtuigen, leert u dat Gods Woord niet allerwege, dat gij geestelijk met al die kwalen bevangen zijt, met welke de zieken aan het water van Bethesda lichamelijk bevangen waren?

Gij zijt blind, en kunt niet zien die dingen die des Geestes Gods zijn; zijnde verduisterd in uw verstand, Ef. 4:18.

Gij zijt kreupel, en kunt tot Jezus niet gaan. Niemand, zegt Jezus, kan tot Mij komen, tenzij de Vader Die Mij gezonden heeft hem trekke.

Gij zijt verdord, en kunt geen geestelijke bewegingen en werkingen doen; want gij zijt dood in zonden en misdaden.

Ja, aan alle kwalen tegelijk ligt gij krank; want gij zijt ellendig, gij zijt jammerlijk, gij zijt arm, gij zijt blind, gij zijt naakt, Op. 3:17.

En dat zijt gij niet acht en dertig jaren geweest, maar uw kwalen zijn zo oud als gij zelf zijt.

En wat zijt gij, zo krank blijvende en krank stervende, niet ongelukkig!

Voor vele lichamelijke krankheden is door mensenhulp, onder Gods zegen, nog wel genezing; maar u kan geen mens helpen. Jezus alleen kan het doen door een genade-wonder; maar Die zoekt gij niet. Vraagt Hij u, wilt gij gezond worden? Het wordt als tot doven gezegd, en gij laat deze Medicijnmeester met de geneesmiddelen voorbijtrekken. Daarom is het te duchten, dat gij aan uw krankheid zult sterven. En o naarheid dan! van uw ziekbed zo terstond neer te storten in de duistere zalen, vol ijselijk schreiende en tanden knersende, zo overgebracht te worden, niet in een Bethesda, een huis der barmhartigheid, maar in een huis van de toorn des Almachtigen; en dat niet voor acht en dertig jaar, maar voor een gehele eeuwigheid!

Ach! Dat gij nu nog naar raad wilde luisteren!

Bedien u van de middelen ter genezing:

Erken uw geestelijke onmacht, dat gij van uzelf niet kunt komen tot het badwater; dat niemand buiten Jezus u kan helpen; en smeeke Hem om hulp, zegt tot hem: Heere! spreek alleenlijk een woord, en ik zal genezen worden, Matth. 8:8.

Laat u daar veel vinden daar God door Zijn Geest beroering maakt in het hart, onder de prediking der gezonde en gezond makende woorden Gods, 2Tim. 1:13.

Maak haast met dit werk. Al wordt hier, ofschoon die eerst en laatst komt genezen, zoekt de eerste te wezen om in de badwater neer te klimmen.

Zoudt gij niet? Wat moest u daartoe wel bewegen?

De Medicijnmeester is hier nog bij u.

De toegang tot het badwater staat voor u open.

De kracht van dit badwater houdt nooit op.

Nergens bekwaamer, nergens meer ervaren Medicijnmeester zult gij aantreffen. Want:

Hier kunt gij genezen worden van wat ziekte gij ook bevangen zijt.

Zijt gij blind, verduisterd in uw verstand; Hij heeft ogenzalf om u ziende te maken, en Hij raadt u dat gij van Hem koopt, Op. 3:18.

Zijt gij kreupel en onmachtig om te gaan; Hij kan u doen springen als een hert.

Zijt gij verdord; Hij kan zelfs dorre doodsbeenderen levend maken, Ez. 37:1-10.

Al had gij acht en dertig jaar krank gelegen; deze Medicijnmeester kan u een nieuw leven geven. In het badwater van Zijn bloed en Geest wordt men als opnieuw geboren. Het is een bad der wedergeboorte en der vernieuwing des geestes, Tit. 3:5.

B. Maar zijn hier zulke zieken en kranken die reeds onder overtuiging liggen, ziende dat zij krank zijn; die met deze acht en dertig jarige kranke een begeerte hebben naar genezing? Zij hebben al een tijdlang aan de wateren van Bethesda gelegen, maar zij hebben alsnog geen genezing gewaar geworden; zij hebben moeten zien, dat terwijl Hij kwam, een ander hun is voorgedaan, in het water is gedaald, bekeerd en genezen is geworden. Komt overtuigden, bekommerden, bedrukten en neergebogenen; ei! geeft de moed niet op! Immers:

a. Het is al veel dat zulk een begeerte naar zielsgenezing, indien zij rein en oprecht is, in u is. Mogelijk zal er eerlang een volle genezing door een geestelijk wonder op volgen, zodat Jezus op u, zoals op deze kranke ellendeling, zal neerzien.

b. Laat onze raad u tot besturing dienen:

Hebt gij een ernstig en aanhoudend verlangen en uitzien naar de Medicijnmeester, en wenst en wacht gij gedurig op beroering van Gods Geest; biddende met David: Ontzondig mij met hysop, zo zal ik rein zijn; was mij, en ik zal witter zijn dan sneeuw. Doe mij vreugde en blijdschap horen, dat de beenderen zich verheugen die Gij verbrijzeld hebt. Werp u gedurig met al uw krankheden neer op de goedertierenheden van de Heere Jezus: Heere! indien Gij wilt Gij kunt mij reinigen.

En houdt u vooral onder een naarstig gebruik der genademiddelen.

C. Zijn er zwakgelovigen, die een tijdlang aan deze en gene zwakheden hebben krank gelegen; o! ziet veel op de Heiland Die u aanvankelijk genezen heeft. Hij kan de nog overgebleven zwakheden en krankheden, die nog tegen uw wil in u huisvesten, genezen. Ziet in dezen van uzelf en van alle menselijke hulp af, en zoekt de genezing bij Hem Die de ongerechtigheden vergeeft, Die de krankheden geneest. Zijn genade alleen is u tot alles genoeg, Zijn kracht moet in uw zwakheid volbracht worden, 2Kor. 12:8.

D. Meer gevorderden in de genade, denkt dat Jezus het vooral tot u zegt; tot u, die Hij zovele krachten heeft gegeven om te gaan: Neem uw beddeken op en wandel.

1. Daartoe heeft Hij alweer in de avondmaalsbediening u krachten vernieuwd, Jes. 40:31; en zoudt gij dan niet lopen zonder moede te worden, en wandelen zonder mat te worden? Daar heeft Hij u van de vergeving van zonden vergewist. Daar waart gij krank van liefde tot Jezus; maar Hij heeft die krankheid genezen, u verzekerende van Zijn wederliefde.

2. Krijgt iemand die uit zware krankheid is genezen weer nieuwe krachten; kom, wandel dan met vernieuwde krachten voor Gods aangezicht. Neem uw beddeken op, draag het als een gedenkteken van uw genezing om, met dat aan anderen te tonen, hoe ziek en doodkrank gij daarop tevoren lag; maar nu genezen zijt. En wandel nu op de weg der godzaligheid, zijnde ijverig in goede werken. Kom! wandel met alle waardigheid, wandel met alle snelheid, wandel met alle wakkerheid, totdat gij al wandelende aanlandt bij God in Sion. AMEN

MATTHEÛS 5:1-3

- 1 En Jezus de scharen ziende, is geklommen op een berg; en als Hij nedergezeten was, kwamen Zijn discipelen tot Hem.
2 En Zijn mond geopend hebbende, leerde Hij hen, zeggende:
3 Zalig zijn de armen van geest; want hunner is het Koninkrijk der hemelen.

Vergeleken met Luk. 6:17,20

A. **MEN** verhaalt van de kerkvader Augustinus deze driedubbele wens. Hij placht te wensen dat hij drie grote dingen mocht hebben beleefd, en met zijn ogen gezien. Eerst, de stad Rome in haar pracht en luister, dan Christus Jezus in het vlees, en ook de apostel Paulus op de predikstoel.

1. Die eerste nieuwsgierigheid, om het oude Rome die grote wereldstad, in al haar pracht en praal te mogen zien, schijnt niet zeer prijzenswaardig te wezen. Want wat zou hij daaraan hebben gezien? Wilde Augustinus die stad doorwandelen om alles op het nauwkeurigste te bezien; het is waar, zijn ogen zouden zich bijna blind gekeken hebben aan de menigte van zeer prachtige tempelgebouwen en schouwtonelen en erebeelden. Hier zou hij gezien hebben het wijdvermaarde Capitool, daar het gouden paleis van de keizer Nero, ginds het graf van Numa, hier weer het Kolossus van Julius, daar weer de brug van Caligula en duizend andere merkwaardigheden meer. Maar hij zou er ook hebben gezien de heidense afgoderij op haar troon, en de Romeinse burgerij verdrongen in zeer hooggaande wilde en tomeloze dartelheid.

2. Het tweede gedeelte van de wens van Augustinus was wel zo kwaad niet, namelijk om Jezus in het vlees te zien; die lang gewenste Verlosser en Zaligmaker, Die zovele rechtvaardigen, zovele koningen en profeten oudtijds hadden gewenst te zien; Die de oude Simeon ziende, toen hij Hem als een Kind in zijn armen droeg, en zo blij mee was dat hij uitriep: Nu hebben mijn ogen Uw Zaligheid gezien. Maar hoeveel Joden zagen deze Jezus toen Hij in het vlees omwandelde, die door Hem te zien niet wijzer en zaliger werden? Men moest Hem door het geloofsoog zien, zou men Hem tot zaligheid zien. En naar Zijn eigen woord: Nog zaliger zijn zij, die het niet gezien hebben, en nochtans in Hem geloofd hebben; gelijk Hij tot de ongelovige Thomas zei, die Hem tasten wilde, Joh. 20:29.

3. Zijn derde wens, om Paulus die grote apostel der heidenen op de predikstoel te zien, was in zoverre prijzenswaardig, als zijn hartelijke begeerte was om zulk een gewenste man te horen prediken, wiens tong met hemelvuur van Goddelijke welsprekendheid overgoten, daar harten van duizenden toehoorders in volle vlam zetten, en wiens zielroerende woorden de meest versteende harten van Joden en heidenen vermurwden, tot verbazing van de gehele wereld. Hier werd onder zijn prediking het hart van Lydia geopend, en tot het geloof in Jezus bewrocht. Daar, opdat ik zwijg van duizenden door zijn woord bekeerd, daar werd deze en gene, al braken zij niet tot bekering door, echter in het gemoed geraakt, geweldig beroerd en merkkelijk overtuigd. Getuige is in heidense stadhouder Felix. Als Paulus predikte van rechtvaardigheid, matigheid en het toekomstige oordeel, er trekt een koude rilling door al zijn leden, en zijn hart werd dermate

met schrik en vrees geslagen, dat hij tegen Paulus' overtuigende redenen niet bestand zijnde, zegt: Voor ditmaal ga heen, Hand. 24:29. Getuige is een Festus, door Paulus zo in het nauw gebracht, dat er niets dan dit scheldwoord (de toevlucht der verlegenen) overschiet: Gij raast Paulus, de grote geleerdheid brengt u tot razernij, Hand. 26:24. Getuige is Agrippa, een Joodse koning. De kracht van Paulus' overtuigend prediken wringt hem die ronde belijdenis de mond uit: Gij beweegt mij bijna een Christen te worden.

Maar waarom niet liever gewenst Jezus Zelf te horen prediken, die grote Profeet, zo krachtig in woorden en werken, Wiens woord met macht was, Wiens lippen van enkele genade druipen? Was Augustinus onder de toehoorders van Jezus' heilige bergpredikatie geweest, daar Zijn Goddelijke mond van enkel zaligsprekingen overloopt; wat zou hij wenselijker hebben kunnen horen?

a. Jezus, de grote Leraar der gerechtigheid, gaat op het zien van een grote schare zich op de berg omtrent Kapernaüm neerzetten, en terwijl de talloze menigte zich aan Zijn voeten plaatst, zo opent Hij ook tot hun onderwijs Zijn mond met veel vrijmoedigheid.

b. Het is niet dan van zegen en zaligheid, dat Hij uitspreekt, welke Hij tot acht of negen maal, over verschillende slag van mensen, meestal zodanigen die bij de wereld ongelukkig en ellendig gekeurd werden. Zaligsprekingen, op zulk een welvoeglijke wijze, en in zulk een juiste orde geschikt, en zo wel gepast naar de gesteldheid der personen en de staat der Kerk en Koninkrijk Gods, dat nu stond opgericht en uitgebreid te worden, dat er alleszins een wonderlijk beleid van de opperste Wijsheid doorstraalt.

c. De stof die in een klein bundeltje behelst de voorname inhoud van Christus' leer en prediking hier op aarde, en daarom onze bijzondere opmerking en ernstige betrachting met alle aandacht waardig, terwijl ons voornemen is deze zaligsprekingen in enige leerredenen met uw aandacht te behandelen.

Kwam de koningin van Scheba uit een ver land om de wijsheid van Salomo te horen; ziet, meer dan Salomo is hier. Elk onzer zette zich met de schare neer op de berg, aan de voeten van deze meerdere Salomo, om uit de zaligsprekende mond van deze opperste Wijsheid te horen de woorden des eeuwigen levens. Amen!

In de voorgelezen woorden komen ons:

I. Eerst voor, enige omstandigheden van des Heilands heilige berg predikatie in de twee eerste verzen.

II. Dan Zijn eerste zaligspreking, in het derde vers.

EERSTE DEEL

Let in de omstandigheden op de gelegenheid bij welke, de plaats alwaar, de toehoorders tot welke, en de wijze op welke de Zaligspreker Jezus Zijn heilige redevoering doet.

A. De gelegenheid verhaalt Mattheüs aldus: EN JEZUS DE SCHARE ZIENDE.

1. Als wij hiermee vergelijken het geschiedverhaal van de evangelieschrijver Lukas, die later dan Mattheüs schreef, en Jezus' bergpredikatie in het kort verhaald in zijn zesde hoofdstuk, zo is dit geschied als Jezus, Die de gehele nacht over op de berg was geweest in het gebed, en des morgens uit Zijn discipelen twaalf tot apostelen verkoren had, nu van de berg met Zijn discipelen en de nieuw verkoren apostelen was afgekomen. En als onderaan de berg Hem opwachtte een grote schare van Judea en Jeruzalem, en van de

zeekant van Tyrus en Sidon, onder welke Hij vele zieken genezen en onreine geesten uitgedreven had, zoals wij lezen, Luk. 6:12-18. Het is zo, dat velen in twijfel trekken of Mattheüs en Lukas wel een en hetzelfde verhaal doen. Doch zonder grond; want als wij het gehele zesde hoofdstuk van Lukas nauwkeurig vergelijken met de hoofdstukken 5-7 van Mattheüs, in welke Jezus' bergpredikatie in het brede wordt gevonden, blijkt het te overvloediger dat deze twee evangelisten dezelfde predikatie van de Zaligmaker verhalen. Want het begin en het slot, de orde en voorname inhoud van hetgeen Lukas verhaalt, komt volkomen overeen met het verhaal van Mattheüs. Alleen slaat Lukas, om zich te bekorten en zijn Evangelie niet te zeer te vergroten, sommige leerstukken over die Mattheüs heeft. En die leerstukken die Lukas met Mattheüs gemeen heeft, verrijkt hij nog met enige bijvoegsels.

2. Jezus dan ziet de schare, namelijk onder aan de voet van de berg, daar die menigte die Hem tevoren gevolgd was om te horen, en van verschillende ziekten genezen te worden, Hem nu staat op te wachten. Hij ziet deze schare met medelijden en ontferming aan, also dat Hij uit deze schare Zich een volk zoekt te bereiden voor Zijn Koninkrijk. Heeft Hij Zich tevoren omtrent deze schare gedragen als een Profeet, krachtig in werken, door hun zieken te genezen en de onreine geesten uit te werpen; nu wil Hij Zich ook betonen een Profeet te wezen, krachtig in woorden, door verschillende zaligsprekingen hun te doen horen, en ze de rechte weg te leren om aan die zaligsprekingen deel te krijgen.

B. De plaats die hij tot Zijn predikstoel verkiest, is, zeg Mattheüs, EEN BERG, OP WELKEN JEZUS GEKLOMMEN IS. Hiertegen schijnt te strijden, dat Lukas verhaalt in hoofdstuk 6:17, dat Jezus van de berg afgekomen zijnde, stond op een vlakke plaats. Doch deze schijnstrijd kan door deze aanmerking gemakkelijk worden weggenomen, als wij begrijpen dat Jezus, Die de ganse nacht over op de berg had vertoefd, des morgens van de berg is nedergekomen tot de vlakke plaats daar de schare Hem stond op te wachten; en dat Hij, daar in de vlakte gestaan hebbende om enige wonderen te doen, daarop met de schare de berg weer is opgeklommen. Welk gebergte het geweest is, is onzeker; althans niet ver van Kapernaüm. Beuzelden de heidenen, dat ze op de hoge bergen de hemel zoveel nader waren, en daar beter van de goden konden gehoord worden; en zeiden de Syriërs eens dat de God der Joden en berggod is, 1Kon. 20:23; welk een geluk dan voor deze schare, in gezelschap van Jezus, Die de waarachtige God Zelf is, de berg op te klimmen, en Hem daar de weg te horen openen tot Zijn hemels Koninkrijk? Als God oudtijds Zijn heilige wet van de berg Sinaï afkondigde, geschiedde zulks onder donderen en bliksemen, die gans Israël deed beven en sidderen; maar wat zal deze berg van al die lieflijke zaligsprekingen niet hebben weergalmd, tot veler troost en blijdschap?

C. Ook verdienen de toehoorders tot welke Jezus Zijn predikatie deed, onze nadere beschouwing. Mattheüs zegt: ZIJN DISCIPELEN KWAMEN TOT HEM.

1. Door de discipelen moeten wij hier verstaan Jezus' aanhangers; zulke uit de Joden, die meer gemeenzaam met Jezus verkeerden, en daarom meer van Zijn woorden gehoord, meer van Zijn wonderen gezien hadden, en uit welke discipelen Hij er ook twaalf tot Zijn apostelen had verkoren, naar het verhaal van Lukas, hoofdstuk 6.

2. Deze discipelen komen tot Jezus; dat is, zij komen wat nader tot Hem, als gaande met Jezus gemeenzamer om; terwijl de schare, van welke deze discipelen onderscheiden zijn, moet begrepen worden wat verder af en achteraan te staan. En zo kunnen wij Jezus'

bergpredikatie in twee voorname delen onderscheiden, naar dat ze is ingericht tot een tweërlei soort van toehoorders.

a. Het eerste deel, behelzende de zaligspreekingen, is eigenlijk tot de discipelen en aanhangers van Jezus ingericht, de verzen 3-15.

b. Het andere gedeelte daarop volgende, behelzen de verschillende lessen en vermaningen, en raakt de ganse schare, of al Jezus' toehoorders in het gemeen, hier op de berg tegenwoordig; zoals blijkt uit Luk. 6:27, daar Jezus kort op deze zaligspreekingen tot de ganse schare spreekt: Maar Ik zeg ulieden die dit hoort, hebt uw vijanden lief, en wat er meer volgt.

D. Ontzaglijk is de manier en wijze op welke Jezus hier predikende voorkomt

1. Vooraf GAAT HIJ NEDERZITTEN; ongetwijfeld naar de wijze der leermeesters in Israël, die als zij zouden leren, alvorens gingen neerzitten op een verheven plaats, terwijl de leerlingen aan hun voeten neerzaten. Zo toonde Hij hiermee Zijn eerwaardigheid, en boezemde Zijn toehoorders het behoorlijk ontzag voor Hem in; hetwelk noodzakelijk met het leerambt, zullen de woorden ingang vinden, moet vergezelschap gaan.

2. Hierop volgde terstond dat Hij ZIJN OGEN OPSLOEG OVER ZIJN DISCIPELEN; welke bijzonderheid Lukas ook verhaalt. Hij sloeg dan Zijn ogen op, tot een teken niet alleen van vrijmoedigheid, naar ook van oplettendheid, heilige liefde en tedere zorg. En dit deed Hij over Zijn discipelen, om er door aan te duiden dat de volgende zaligspreekingen hun in het bijzonder waren rakende; komende zo na hetgeen wij lezen, Ps. 32:8: Ik zal u onderwijzen, en u leren van de weg dien gij gaan zult; Ik zal u raad geven, Mijn oog zal op u zijn.

3. Ook OPENDE HIJ ZIJN MOND; Zich zo schikkende om een uitvoerige rede met grote vrijmoedigheid en betoning van ernst en ijver uit te spreken.

4. En die deed hij, niet om ijdele dingen te spreken, maar om onderwijs te geven. HIJ LEERDE HEN. Gelijk dit Hem als de Leermeester van Zijn discipelen, en als de hoogste Profeet met de Heilige Geest gezalfd betaamde. Hij leerde alzo, dat Hij Zijn mond opende met spreken, beginnende hier Zijn evangelische wijsbegeerte met grote paradoxen en wonderspreken, in het oog der wereld geheel vreemd klinkende.

a. Alles zal hier vierkant aanlopen tegen het gevoelen van de vleselijke mens. Daar is het, zalig zijn de rijken, zalig zijn de vrolijken, de stoutmoedigen, de verzadigden, die op tronen zijn verheven en over anderen heersen. Maar hier is het, zalig zijn de armen, zalig zijn de treurigen, de zachtmoedigen, die honger en dorst hebben, die kruis en vervolging lijden, en voor een uitvaagsel van deze wereld en aller afschrapsel geacht worden.

b. Ja, hier word de wijsheid van de schranderste wijsgeren stom gemaakt, alzo het ene tegenstrijdige uit het andere geboren wordt; rijkdom uit armoede, troost uit treurigheid, overwinning uit verdraagzaamheid, verzadiging uit honger en dorst, het ontvangen uit het geven; ja, vervolging en allerlei smaad baart hier blijdschap en verheuging tot opspringens toe.

TWEEDE DEEL

Onder al deze wonderspreken die de hoorders zullen verbazen, geeft de Heiland aan de armoede de voortocht, gelijk ze ook vervolgens zal krijgen de achtertocht. ZALIG

ZIJN DE ARMEN VAN GEEST; WANT HUNNER IS HET KONINKRIJK DER HE-MELEN.

A. De personen wier geluk hier geroemd en verheven wordt, worden genoemd ARMEN VAN GEEST.

1. Armen zijn eigenlijk zulke mensen, die gebrek hebben aan de dingen welke tot hun levensonderhoud nodig zijn; bijzonder zulken, die uit een smartelijk gevoel hieronder hulp bij andere mensen komen smeken. Gelijk ons zulkeen wordt vertoond in de arme Lazarus, die een bedelaar genoemd wordt, liggende voor de poort van de rijke man, vol zweren, en in zulk een staat begerende verzadigd te worden van de kruimkens die van des rijken mans tafel vielen. Maar in de Heilige Bladeren worden ook armen genoemd, die gebrek lijden aan geestelijk voedsel, waarbij de ziel leven moet en waarlijk verge-noegd kan wezen; in hoedanige zin de Heiland van de Laodicezen getuigt, dat zij waren ellendig, en jammerlijk, en arm, en blind, en naakt, Op. 3:17.

2. Het zal nodig wezen te onderzoeken in welke zin alhier van armen wordt gesproken.

a. Onzes oordeels kan men hier niet denken aan armen naar het lichaam; gelijk de afval-lige keizer Julianus deze spreuk zeer bespottelijk en boosaardig tracht toe te passen op de arme Christenen, die hij van huis en haard beroofde, zeggende al schimpende dat zij deze dingen niet nodig hadden, naardien Christus gezegd had: Zalig zijn de armen. Het is zo, dat de discipelen van Jezus tot welke hier de Heiland sprak, zeggende bij Lukas hoofdstuk 6:20: Zalig zijt gij armen, voor het grootste gedeelte ook uitwendig en naar de letter armen waren. Nochtans gaf zulk een lichamelijke armoede hun geen voorrecht tot de zaligheid en tot de goederen van Gods Koninkrijk. Gelijk er uit de rijken van deze wereld wel enigen zalig worden, als de rijke Abraham, en een Jozef van Arimathéa, een rijk man; zo zijn er ook duizenden armen, de duizenden verdubbeld, die met een arm leven naar de ziel voor eeuwig verloren gaan. Weshalve van de roomse uitleggers deze zaligspreekning geheel verkeerd tot de pelgrimage en vrijwillige armoede der monniken in het pausdom getrokken wordt.

b. De tekst zelf leidt ons heen tot een geestelijke armoede, als de Heiland spreekt van armen van geest; dat is, die naar de geest, of in hun geestelijke staat aangemerkt zijnde, waarlijk arm zijn. Maar de spreekwijze van armen van geest zal nader dienen bepaald te worden, naardien niet alle armen van geest, maar alleen een zeker soort van armen van geest hier kan verstaan worden.

Ik zeg, niet alle armen van geest; want van nature zijn alle stervelingen armen van geest, zonder dat zij nochtans allen zalig worden. In de staat der rechtheid was de mens van God zeer verrijkt. Hij was een rijk man; naar het lichaam niet alleen een bezitter van al de goederen der wereld, maar ook naar de ziel zeer verrijkt met Gods heerlijk beeld, pralende met de kostelijke juwelen van kennis Gods, gerechtigheid en heiligheid, naar de gelijkenis Gods, Gen. 1:26, Ef. 4:24, Kol. 3:10. Maar door de zonde heeft hij al zijn rijkdom verloren, en is een arme man geworden, zijnde behalve het verlies van zijn heerschappij over de schepselen, al de schatkamers van zijn ziel van binnen als hol en leeg geworden. In deze zin is elke sterveling van zijn geboorte af arm van geest. En dat zijn geestelijke armoede nog des te beklaglijker maakt, hij is zo verblind, dat hij zich inbeeldt dat hij rijk is, en zeer verrijkt is geworden, en dat hij geen ding gebrek heeft.

Onder al die armen van geest wordt hier van de Heiland beoogd maar een zeker soort van armen van geest; zulke armen, die van die geestelijke armoede een klaar gezicht en gevoelig besef krijgende, onder een verlegenheid daaronder hun gebrek in Jezus'

rijkdom zoeken vervuld te krijgen. En in zulk een zin wordt de spreekwijze van armen van geest gebruikt, Jes. 66:2: Op dezen zal Ik zien, op den armen en verslagenen van geest, en die voor Mijn Woord beeft. Het zijn dezelfde armen van geest, die onder andere gelijkluidende spreekwijzen worden beschreven, Jes. 57:15. Ik woon, zegt de Heere, bij dien die van een verbrijzelde en nederige geest is, opdat Ik levend make de geest der nederigen, en opdat Ik levend make het hart der verbrijzelden. Om dit met korte woorden een weinig nader uit te breiden:

Armen van geest zijn hier zulken, die hun geestelijke armoede en gebrek klaar en onderscheiden kennen en beseffen. Zij zien dat zij voor God naakte en zondige aardwormen, ja een enkel niet zijn. Dat zij geen rechtvaardigheid hebben om daarmee in de vierschaar Gods te kunnen verschijnen, veel minder nog om daarmee aldaar te kunnen bestaan. Geen heiligheid, om met de heilige God te kunnen verkeren. Geen macht ook, om zich uit deze armoede te verlossen, en hun arme en naakte zielen te redden.

Armen van geest, die van die armoede een pijnlijk gevoel hebben, zodat het hun zeer zwaar valt en door de ziel snijdt; roepende menigmaal uit: Mijn ongerechtigheden gaan over mijn hoofd, als een zware last zijn zij mij te zwaar geworden, Ps. 38:5.

Armen van geest, die onder dat geestelijk gebrek ten uiterste verlegen, bekommerd en als radeloos zijn. Zij zeggen met David: Ik ben bekommerd vanwege mijn zonden, Ps. 38:19. Zij komen als die arme en verloren zoon met schuldbekentenis tot de hemelse Vader: Vader, ik heb gezondigd tegen de Hemel en tegen u, en ik ben niet waardig uw zoon genaamd te worden, Luk. 15:19.

Armen van geest, die met al hun naaktheid en gebrek zich in ware ootmoed wenden tot Gods barmhartigheid. Zij leggen zich als bedelaars neer voor de poort van Gods genade, en smeken Hem om een aalmoes met de tollenaar: O God! wees mij zondaar genadig! Luk. 18:13. Zij pleiten niet op eigen waardigheid, maar op de aangebrachte gerechtigheid van Gods Zoon, Die klederen heeft om hun naaktheid te bedekken, en genadegoederen om hen rijk te maken, en al de schatkamers van hun ledige zielen te vervullen. En ofschoon ze al eens worden afgeslagen, zij houden echter als bedelaars aan, totdat hun begeerte wordt ingewilligd. Krijgen zij wat, zij houden zich met de minste kruimpjes van genade tevreden; evenals de Kananese vrouw, die zich de hondekens gelijk stelde, die tevreden zijn als zij slechts eten van de brokjes die daar vallen van de tafel hunner heren, Matth. 15:26,27.

B. Zulke armen van geest wil God in genade aanschouwen; want:

1. ZALIG zijn de armen van geest.

a. Zalig is in een volstrekte zin zulkeen, die hier aanvankelijk en namaals volmaakt in het bezit gesteld wordt van hetgeen waarlijk goed, bestendig, en in alle opzichten ziel en lichaam voor tijd en eeuwigheid, volmakende is. Ons Griekse grondwoord *zaligen* gebruiken de oude heidenen alleen van hun goden, en van de zalige geesten der mensen na de dood; maar in des Heeren Woord wordt een gelovig mens ten opzichte van het leven van zijn ziel hier op aarde alrede zalig genoemd.

b. Zulk een zaligheid wordt hier toegeëigend aan de armen van geest.

In het gemeen worden de armen van geest hier zalig genoemd, voor zoveel zij hier aanvankelijk de eerstelingen van Gods heerlijke en verheugende genadegoederen genieten, en dus reeds in hoop zijn zalig geworden, Rom. 8:23,24, en namaals tot het volle bezit zullen geraken van dat grote goed dat God weggelegd heeft voor degenen die Hem vrezen, Ps. 31:20.

In het bijzonder spreekt de Heiland Zijn discipelen zalig, volgens het verhaal van Lukas: Zalig zijt gij, armen. Hiermee aantonende, dat zij boven anderen uit de schare reeds gelukkig waren, door die heilige gemoedsgestalte van armoede des geestes te bezitten, en alzo ook te leven in de hoop op de volle gelukzaligheid van de hemel; welke hoop hen ook niet zal beschamen, Rom. 5:5.

2. Niet nodig is het dit breder aan te dringen, naardien Jezus Zelf Zijn werk daarvan gaat maken, wanneer Hij aanwijst waarin die gelukzaligheid van Zijn discipelen, en van alle armen van geest gelegen is, als hij zegt: WANT HUNNER IS HET KONINKRIJK DER HEMELN.

a. Hij stelt dan eerst vast, dat voor de armen van geest het Koninkrijk der hemelen is. Het goed dat de armen van geest wordt toegezegd, komt hier voor onder de in het Evangelie zo bekende spreekwijze van het Koninkrijk der hemelen, of het Koninkrijk Gods, gelijk Lukas heeft.

Waardoor wij hebben te verstaan de vrije genadebedeling die God met de gelovigen in Christus houdt, hun schenkende alle zaligmakend goed; koninklijke schatten om hen te verrijken hier bij aanvang, en in de zalige hemel volop en in alle overvloed.

Een gelukstaat, welke wel een Koninkrijk Gods, of der hemelen mag genoemd worden. God Zelf is hier de Koning, regerende de gelovigen door de scepter van Zijn Woord, en de bewerkingen van Zijn Geest, Ps. 110:2, Rom. 8:14.

Hemels zijn de onderdanen, die hun wandel en burgerrecht in de hemel hebben, en daar met Christus gezet zijn, Fil. 3:20, Ef. 2:6.

Hemels is de wijze van regering, niet aards, maar geestelijk, Joh. 18:36,37.

Hemels zijn de wetten van dit Rijk, geloof en bekering, Matth. 3:2, 4:17, Mark. 1:15.

Hemels zijn de wapenen, waardoor het beschermd wordt, niet vleeselijk, maar krachtig door God tot nederwerping der sterkten, 2Kor. 10:4.

Hemels zijn de goederen en voorrechten, bestaande in rechtvaardigheid, vrede en blijdschap door den Heiligen Geest, Rom. 14:17.

Dit hemelrijk wordt hier de armen van geest toegezegd. HUNNER is het Koninkrijk der hemelen; dat is, dat Koninkrijk komt hun toe, zij zijn er de rechte onderdanen van, en zijn tot al deszelfs grote heilgoederen, schatten en rijkdommen gerechtigd. En geen wonder geliefden!

Die recht arm van geest zijn, zoeken hun gebrek door de goederen van dit Koninkrijk te vervullen; en zou dan de Koning van dit Rijk deze begeerte onvervuld laten? O neen! Hij heeft lust in die schone gemoedsgestalte, welke Hijzelf in die armen van geest heeft bewrocht; en deze wil Hij ook opsieren tot een volkomen heerlijkheid. De armen van geest hebben ook in Christus recht om in de gebeden van God te eisen dit hemelrijk en deszelfs gerechtigheid. Ook hebben zij grond om in het volle bezit van dit Koninkrijk na dit leven in te wachten als een genadeloon.

Gevolgt, het Koninkrijk der hemelen komt deze armen van geest toe; niet in die zin alsof zij door hun geestelijke armoede dit hemelrijk zouden verdienen. Wel verre! Welke verdienstelijkheid is er bij een arme bedelaar, als hij een kleed ontvangt om zijn naaktheid te bedekken? Verdient hij dat kleed? Neen! het wordt hem als een aalmoes geschonken, ongehouden, onverdiend, uit vrije genade en uit loutere goedheid en barmhartigheid van de gever. Op dergelijke wijze geraken de armen van geest mede aan het Hemelrijk; en als de Zaligmaker zegt dat het hunner is, zo toont Hij er alleen door aan

dat er een zeer nauw verband is tussen deze twee zaken, tussen de ware armoede des geestes en tussen het bezit van dit Hemelrijk.

b. En dat Hemelrijk te bezitten, hier aanvankelijk en namaals volmaakt, dat maakt de armen van geest zalig. Dit wijst het reden gevend woordje WANT aan. Zalig zijn zij; want hunner is het Koninkrijk der hemelen. En zouden zij niet? Ja zeker! Die een aards koninkrijk bezit, wordt onder de mensen zeer gelukkig geacht; hoeveel gelukzaliger is het dan, te bezitten een Rijk der hemelen, dat zo heerlijk, zo ziel vergenoegende, zo bestendig en voor een gehele eeuwigheid is? Hoe zalig zijn dan deze armen van geest, door het aanvankelijk bezit van dit Koninkrijk hier in genade? Want zij worden hier verrijkt door de schatten en goederen van het hemelse Rijk; de rechtvaardigheid, die hen vrij maakt van schuld en straf der zonde, en hun recht geeft tot het eeuwige leven. De vrede; vrede met God, vrede met de schepselen, vrede met hun geweten; de blijdschap door de Heilige Geest, uit deze vrede spruitende. In deze drie dingen, rechtvaardigheid, vrede en blijdschap bestaat het Koninkrijk Gods, zegt Paulus, Rom. 14:17. En in deze dingen te bezitten, is ook het wezenlijke van des mensen gelukzaligheid gelegen. Ja, dat maakt de zaligheid van deze armen van geest meer volkomen, dat de onderdanen van dit Godsrijk tot koningen daarin verheven worden, Op. 1:6. En hoe zalig zullen namaals deze armen van geest wezen, als zij tot het Koninkrijk der heerlijkheid zullen worden overgebracht? En tot hen gezegd zal worden door de Koning Zelf: Kom gij gezegende Mijns Vaders, beërf dat Koninkrijk dat voor u bereid is van de grondlegging der wereld. Die overwint, Ik zal hem geven met Mij te zitten in Mijn troon, gelijk als Ik overwonnen heb, en ben gezeten met Mijn vader in Zijn troon. Wel dan heeft Jakobus gezegd: God heeft de armen dezer wereld uitverkoren, om rijk te zijn in het geloof, en erfgenamen des Koninkrijks, Jak. 2:5.

ZIEDAAR veel gewenste toehoorders! Deze grote wonderspreuk in deszelfs voortreffelijkheid en dierbaarheid uw aandacht verklaard.

1. De Zaligspreker Jezus mag ze wel aan het voorhoofd van al Zijn zaligsprekingen stellen, omdat de armoede des geestes de eerste trap der genade is, de grondslag en wortel van alle genaden die in de overige zaligsprekingen nog zullen volgen. Die in het Koninkrijk Gods zoekt in te gaan, moet eerst arm van geest wezen; zijn armoede zien, zijn gemis van dit Koninkrijk beseffen, en al bedelende tot Koning Jezus gaan om met de goederen van Zijn Koninkrijk verrijkt te worden. Als de verloren zoon zijn armoede besepte, en met een ijselijk gevoel zijn gebrek uitschreeuwde: Ik verga van honger; toen werd hij gebracht tot zijns vaders huis, daar zijn gebrek vervuld werd, Luk. 15:17-24.

2. Ook diende deze spreuk tot bemoediging van Jezus' discipelen. Die werden van de wereld voor ongelukkigen geacht, omdat zij om Jezus' wil, en door Hem te volgen, armoede en gebrek leden. De wereld oordeelt: Zalig zijn de rijken, de edelen, de machtingen; want hunner zijn de koninkrijken der aarde. Maar Jezus spreekt dezulken zalig die arm van geest zijn, en die om Zijntentwil ondergaan moeten armoede, naaktheid, hoon en vervolging. Zij hebben de belofte, dat hunner het Koninkrijk der hemelen is.

3. En zo toonde Jezus hier ook de beloofde Messias te wezen. Want van de Messias was voorzien, dat de Vader Hem zenden zou om de armen het Evangelie te verkondigen; gelijk Jezus hier doet, volgens Jes. 61:1,2, Luk. 4:18. En in de 72^{ste} Psalm komt de Messias voor, verklarende de armen van geest tot erfgenamen van de heerlijkste goederen. Zo lees ik in de verzen 13 en 14: Hij zal de armen en nooddruftigen verschonen, en de

zielen der noodduftigen verlossen. Hij zal hun zielen van list en geweld bevrijden, en hun bloed zal dierbaar zijn in Zijn ogen. En in vers 17: Zij zullen in Hem gezegend worden; alle heidenen zullen Hem welgelukzalig roemen.

Maar ook welgelukzalig zijn zij, die zich dat voorrecht kunnen toe-eigenen dat hunner het Koninkrijk der hemelen is.

Dit kan niemand zich toe-eigenen, of hij moet arm van geest wezen.

Dit kunt gij weten uit de hoedanigheden der armen van geest, die wij in de verklaring hebben opgegeven, als zovele kentekenen van de armoede des geestes. Het zal er dan of aankomen, of gij uw armoede en gebrek recht en onderscheiden kent, ziende dat gij geestelijk ellendig, jammerlijk, arm, blind en naakt zijt? Of gij uw noodduft met smart en leedwezen gevoelt? Of gij verlegen, bekommerd en als radeloos tot de algenoegzame God en de rijke Jezus gaat, om de genade Gods in de gerechtigheid van Christus te zoeken, die van Hem begeren, die bij Hem te bedelen met ootmoedige en aanhoudende smekingen; want de arme spreekt smekingen, zegt Salomo, Spr. 18:23.

Toetst gij uzelf nu eens aan deze kentekenen van de rechte armen van geest. O! hoe weinigen zullen hier de toets doorstaan!

a. De meesten denken aan geen geestelijke armoede, maar beelden zich integendeel in dat zij machtig rijk zijn, en vele goederen bezitten.

Er zijn mensen die rijk zijn door eigen zelfliefde, die van hun gaven en deugden een hoog gevoelen hebben, en van zichzelf een afgod maken. Zij zijn moedig en hovaardig van geest, trots en opgeblazen door eigen wijsheid, schranderheid en andere natuurlijke begaafdheden. Een trotsheid, die ofschoon bij allen niet zo openbaar, echter onder de meesten zo gemeen is. De mens is een moedig dier, en zo natuurlijk als hem de eigenliefde is, zo eigen is het hem ook zichzelf in al zijn doen te behagen, zich over zijn eigen gaven en bekwaamheden te verwonderen, en eigen kracht voor zijn god te houden. Zo opgezwollen is hij door eigen inbeelding; maar die opgeblazenheid is als het opzwellen der waterzuchtigen, wier dikheid hun ziekte is.

Anderen zijn rijk door ijdele inbeelding van geestelijke rijkdommen; menende door hun zedigheid, godsdienstigheid en eigen werken als hun gerechtigheid voor God, ten hemel in te gaan. Op deze stam enten zij de hoop van hun zaligheid, en zijn door deze dingen zo rijk bij zichzelf geworden, dat zij met de kerk van Laodicea wel zouden zeggen: Ik ben rijk en verrijkt geworden, en heb aan geen ding gebrek. Opdat zij met de wetgeleerde wel zouden vragen, wat ontbreekt mij nog, daar ik al de geboden der wet van mijn jeugd af aan onderhouden heb? Mark. 10:20,21. Opdat zij met de opgeblazen farizeeën God wel danken zouden, dat zij niet zijn gelijk andere mensen, rovers, onrechtvaardigen, overspelers, of gelijk de tollenaar, Luk. 18:11.

b. Maar genomen, dat velen dat nog al eens zien en toestemmen dat zij arm en ellendig zijn, en alle geestelijke rijkdom nog missen; ik vraag dezulken: Heeft het gezicht van uw armoede u wel ooit lastig, smartelijk en verdrietige vallen? Wat is de lichamelijke armoede niet een zware last voor de mens? Als een mens, die tevoren rijk en wel gezeten was, schielijk tot armoede komt, valt hem dat niet zwaar om te dragen? Hoe menige traan stort hij daar niet om? Maar ondertussen de armoede van de kostelijke ziel raakt velen nooit aan het hart; daarover wordt niet één traan gestort.

c. Of indien er al eens bij tijden enig gevoel van deze armoede in de ziel ontstaat, en er een enkele zucht over gegeven wordt; daar blijft het bij, men wordt er niet over bekommerd, verlegen en als radeloos. Waar is dat gebroken hart, dat van droefheid over

geestelijke armoede en gebrek tranen stort; dat hart, waarop God wil zien? Jes. 60:2. Waar is dat slaan op de borst met de boetvaardige tollenaar? O God! wees mij zondaar, zulk een arme, zulk een grote zondaar genadig! Daar is dat uitroepen met de verlegen stokbewaarder: Wat zal ik doen om zalig te worden? Och! hoe gerust en weltevreden hieromtrent is de grootste menigte? Zij denken, God is genadig en barmhartig, en laten het daarop aankomen; of horen zij eens van Gods genade spreken, aanstonds menen zij dat zij die bezitten; en zo hebben zij het leven hunner hand gevonden, en daarom worden zij nooit ziek, Jes. 57:10.

d. Hiervandaan dan, dat zij ook niet weten van gelovige uitgangen der ziel naar Jezus' algenoezaamheid en onuitsprekelijke rijkdom; om als arme en naakte bedelaars Hem te smeken dat Hij hen wil dekken met de klederen van Zijn gerechtigheid, en dat Hij hun Zijn ziel verrijkende genade als een aalmoes schenken wil.

O! ongelukkige en beklaaglijke mens!

a. Gij zijt nog zonder gegronde hoop van zaligheid, dewijl gij nog niet op de eerste trap zijt, dat is de armoede des geestes, die tot de zaligheid leidende is; en zo zijt gij nog verre van het Koninkrijk Gods, Matth. 12:34.

b. En dat Koninkrijk missende, zo behoort gij nog tot des satans rijk; hetwelk is vol gebrek, behoeftigheden en armoede. En acht dan vrij de aardse rijken boven de geestelijk armen gelukzalig: Vertrouw hier maar op uw goed en op de veelheid van uw rijkdom; van hoedanige dwazen de psalmdichter spreekt in Ps. 49:7. Maar weet erbij, gij zult verloren gaan met al rijkdommen, waarin gij hier uw geluk en zaligheid hebt gesteld; al had gij zelfs de wens van Midas bekomen, dat al wat gij aanraakt hier in goud veranderde. Uw dwaze keus zult gij voor eeuwig moeten beklagen in het rijk der hel, daar u met de rijke man zelfs niet één vochtige vinger zal gegund worden tot verkoeling van uw tong. Ach! dat gij door Gods genade bewerkt werd tot deze armoede des geestes! En om dan daartoe te geraken:

a. Smeekt God om een rechte kennis van uw armoede, waaromtrent de wereld zo stekeblind is. Wordt meer overtuigd van uw naaktheid, ledigheid en gebrek, van uw onmacht ten goede, en van de noodzakelijkheid om Jezus te moeten hebben om geestelijk rijk te worden.

b. Zoekt het gezelschap van deze armen van geest; bij de wereld wel veracht, maar bij God zo overdierbaar; en vraag die naar de weg der zaligheid.

c. Komt dan zo arm in gebrekkig, zo ellendig en behoeftig als gij zijt, tot Koning Jezus; legt uzelf, al waart gij vol zweren, als de arme Lazarus al bedelende neer aan de poort des hemels; weest verzekerd, gij zult aan Hem een genadig Heere vinden. Hij is die Algenoezame en Machtige, om uw gebrek te vervullen. Hij is het Die Zelf arm geworden is, om arme zondaren en zondaressen geestelijk rijk te maken, 2Kor. 8:9.

Zalig zijt gij armen van geest!

Welk een geluk voor u, een geheel Koninkrijk te bezitten! Nog gelukkiger, geen koninkrijk der aarde, maar een Koninkrijk der hemelen te bezitten! Ja driemaal overgelukkig, dat gij in dat Koninkrijk zelfs tot koningen verheven zijt! Al de zonen der Kerk zijn gekroond als koningen, en worden gesteld tot vorsten over de ganse aarde, Ps. 45:17. Iedere gelovige ziel, met Christus verenigd, gelijk een bruid des konings die de rijkskroon toekomt. Geluk! met uw zalig erfdeel, met de bezitting van een eeuwig Koninkrijk. Armen van geest, maar rijk in God; verblijdt u erover met Maria, dat de Heere uw nederigheid heeft willen aanzien.

Gedraagt u nu waardig uw hoge en verhevene staat.

Zijt gij bezitters van het Koninkrijk der hemelen:

Zo laat uw betrachtig hemels zijn. Wroet niet als mollen in de aarde. Het past geen koningen zich met lagere dingen te bemoeien. Alexander wilde niet lopen in de Olympische Spelen, omdat daar geen koningskinderen kwamen. Maar behartigt de hemelse dingen, bedenkt de dingen die boven zijn, niet die op de aarde zijn, Kol. 3:2.

Laat ook uw gezelschap koninklijk en hemels zijn. Schuwt zoveel mogelijk het gezelschap der goddelozen, en verkeert gemeenzaam met godzalige hemelingen; Met die heiligen der hoge plaatsen, die het Koninkrijk beërven, en die veel voortreffelijker zijn dan hun naaste. David vond in dat gezelschap al zijn vermaak en verlustiging: Ik ben een gezelschap van allen die U vrezen, en die Uw geboden onderhouden, Ps. 119:63.

Maar ofschoon gij in Christus onwaardeerbare schatten bezit, zo moet gij nog al dagelijks deze armoede des geestes oefenen. Bespiegel uzelf niet altijd aan uw bevalligheid, maar ook dikwijls aan uw mismaaktheid. Ontbloot uw naaktheid, en speurt na waar er nog enige wangestalte, nog enig gebrek verborgen is; en belijdt daarom dagelijks uw armoede voor God. Want indien wij onze zonden belijden; Hij is getrouw en rechtvaardig, dat hij ons de zonden vergeve, en ons reinige van alle ongerechtigheid, 1Joh. 1:9.

O! wat ligt hierin niet een troost voor de armen van geest!

a. Ziet gij uw armoede des geestes eens wat diep in, en valt ze u bij ogenblikken zwaar en lastig; het is een bewijs van uw genadestaat, en gij hebt des Heeren hulp te wachten; want op dezen wil Hij zien, op de armen en verslagenen van geest.

b. Zijt gij over uw gebrek verlegen, en weleens als radeloos; denkt dan, dat het armen en schuldenaars zijn voor welke Jezus heeft voldaan, en dat gij de verlossing hebt door Zijn bloed, namelijk de vergeving der misdaden, naar de rijkdom Zijner genade, Ef. 1:7.

c. Zijn sommigen van u met lichamelijke armoede bezocht; stelt uw geestelijke rijkdommen en schatten die in de hemelen zijn daar tegenover. Gij zijt rijk in het geloof, en erfgenamen des Koninkrijks, Jak. 2:5. Hier zal de Heere u dragen als een koningskind en hemelburger, die de koninklijke goederen en voorrechten hier op aarde al ten delen geniet; maar namaals ten volle zult erlangen; dan, wanneer gij nevens de Koning Jezus tot de troon verheven, met Hem op Zijn troon als koningen zult heersen in alle eeuwigheid. AMEN

MATTHEÛS 5:4

4 Zalig zijn die treuren; want zij zullen vertroost worden.

Vergeleken met Luk. 6:21

A. **NADRUKKELIJK** is het zeggen van Paulus: De droefheid der wereld werkt de dood; maar de droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid, 2Kor. 7:10.

1. De apostel stelt een droefheid der wereld, en een droefheid naar God tegenover elkaar.

a. Droefheid der wereld is die zondige droefheid, waarmee de wereld die in het boze ligt, bedroefd is. Zij spruit gewoonlijk uit het gemis van de wereldse voordelen en vermaken. Of indien ze al uit enig gezicht van de zonden geboren wordt, zij gaat niet over het schandelijke, maar over het schadelijke van de zonde. Men is niet droevig omdat men gezondigd heeft, maar omdat men over de zonden zal gestraft worden. En zo spruit deze droefheid niet uit haat tegen de zonde, maar uit haat tegen Gods wrekende gerechtigheid en straf vorderende heiligheid, waardoor Hij de zonden niet ongestraft kan laten.

b. Maar de droefheid naar God, in de Griekse grondtekst de droefheid naar de wil Gods, zulk een droefheid als God wil en vordert, en waarin God een welgevallen heeft, is die heilige droefheid waarmee een kind Gods bedroefd is. Hij ziet en betreurt niet maar alleen het schadelijke, maar wel allermeeest het schandelijke van de zonde. Hij heeft er een hartelijk ongenoegen over dat hij God door zijn zonde onteerd en vertoornd heeft; en hij zou het ongenoegen hebben, al wist hij dat hij daarover niet zou gestraft worden. En zo spruit deze droefheid uit haat tegen de zonde, en uit liefde tot Gods heiligheid.

2. Zo strijdig nu als beide deze droefheden in hun aard zijn, zo strijdig zijn ook derzelver gevolgen.

a. De droefheid der wereld werkt de dood. Zij drijft een mens van God af, vervoert hem tot wanhoop, en sleept allerlei dood na zich. Spruit de droefheid der wereld uit een haat tegen Gods heiligheid; wat kan God anders dan zulk een haat met de dood straffen? Allen die Mij haten, zegt God, hebben de dood lief. Zo zag men het in Farao. Als God hem en gans Egypte met tien vreselijke plagen sloeg; o! riep hij, dat slechts de Heere deze dood van mij wegnam. Hij zucht alleen over Gods straffende hand, maar niet over de zondige verstoktheid van zijn hart. En zo haast gevoelt hij geen verlichting, of hij keert weer tot zijn boze hardnekkigheid; totdat hij met zijn ganse heir door de wateren van de Rode Zee wordt verzwolgen. Ziet, dat is het einde van de droefheid der wereld. Zij loopt uit op een verlating Gods, en eindigt in wanhoop en ongeduld, en eindelijk in de verdoemenis. De droefheid der wereld werkt de dood.

b. Maar de droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid. De droefheid der wereld, bestaande in een vrees voor de straf, mag de mens al tot enig nadenken brengen; maar de droefheid naar God, bestaande in een ware liefde tot God en tot Zijn heiligheid, drijft een mens uit zichzelf naar God toe, om voor Hem de zonden met hete tranen te beschreien, en bij Hem verlichting en troost te zoeken. En zo werkt de droefheid naar God de bekering, en wel een onberouwelijke bekering; een staatsverwisseling, die de mens nimmer berouwen zal, des te minder, omdat zij met de zaligheid

vermengd is. Het is een onberouwelijke bekering tot zaligheid. Nergens duidelijker wordt ons dat geleerd dan in de voorgelezen zaligspreking van de Heiland. Hier zullen wij de oprechte droefheid naar God de onberouwelijke bekering tot zaligheid zien werken, **ZALIG ZIJN DIE TREUREN, WANT ZIJ ZULLEN VERTROOST WORDEN.**

B. Roemde de Zaligmaker Jezus in de eerste zaligspreking diegenen gelukkig, die arm van geest waren, dat is die hun geestelijke armoede, waardoor zij naakt en ledig zijn voor God, erkenden en gevoelden; Hij kon er niet gevoeglijker op laten volgen dan de treurigen, die over die geestelijke armoede een vloed van zilte tranen storten. Gelijk de rijkdom blijdschap baart, zo ook de armoede droefheid. Iemand die als in een ogenblik van rijk arm wordt, wat zal hij niet treuren? Wat zou hij niet klagen en misbaar maken? Gelijk wij dat in het voorbeeld van de uit het toppunt van rijkdom tot de laagste armoede vervallen Job zien, die daar zo treurig, hoewel geduldig in zijn armoede, op een mesthoop neerzit. Maar de mens die zo rijk was de staat der rechtheid, is door de zonde doodarm geworden; waarom de Heiland hem in de eerste zaligspreking vertoonde in zijn armoede; doch zoals hij die armoede ook gevoelde en zij hem smartelijk viel; zalig zijn de armen van geest. Nu zal de Heiland zulk een arme van geest vertonen, over die armoede treurende: Zalig zijn die treuren; want zij zullen vertroost worden.

Hier hebben wij dan de tweede trap van des zondaars overgang uit het rampzalige rijk des satans, in het gelukzalige rijk van Jezus. De tweede stap die een zondaar ten hemel doet, is treurigheid.

Hier hebben wij ook een tweede wonderspreuk, uit de wijze mond van de opperste Wijsheid gevloeid. Droefheid zal hier blijdschap baren, en een springader van hemelse vertroostingen worden. Een grote paradox, in het oor van de wereld zeer vreemd klinkende. Wie acht men ellendiger en ongelukkiger? Wie zal men meer beklagen dan treurigen? Niettemin, de treurigen worden hier zalig gesproken.

C. In de voorgelezen woorden zullen wij acht geven:

I. Eerst, op de tweede hoedanigheid der onderdanen van Jezus' rijk, het zijn de treurigen.

II. Daarna de gelukzaligheid der zodanigen:

A. Die eerst in het gemeen wordt neergesteld, zalig zijn zij.

B. En dan aangewezen, waarin deze gelegen is; want zij zullen vertroost worden.

EERSTE DEEL

De tweede gestalte in een onderdaan van het hemels Koninkrijk is hier **TREURIGHEID.**

A. Niemand onzer heeft ooit dit dal der tranen zo gelukkig en vrolijk doorwandeld dat hem niet nu en dan enige stof van treurigheid zou zijn ontmoet. Door de dagelijkse ervaring zal elk weten wat treuren is.

1. Het is een diepe droefheid van de mens, spruitende uit enig goed dat hij mist, of kwaad dat hem drukt of dreigt. Waardoor niet alleen inwendig zijn hart door grote benauwdheid is beklemd, maar ook uiterlijk zijn lichaam heeft ontsteld en bewogen is. In zoverre, dat de treurigheid zich ook uitwendig in gelaat en in gestalte, gewaad en kleding vertoont. De borst zucht en steunt, het voorhoofd is gefronst, zodat men de druk uit zijn aangezicht kan scheppen, het verdriet uit zijn gelaat lezen; de ogen, als twee geopende fonteinen, storten zilte tranen. Ook ging men oudtijds in het zwart, men strooide stof en as op zijn

hoofd, en sloeg een zak om zijn lendenen, en zat neer in de as, en wat van die tekenen van droefheid en gebaren van treurigheid er meer waren.

2. Op zulk een bang treuren, dat niet gemeen of gering, maar geweldig en heftig is, beide in- en uitwendig; alhoewel het vooral op het inwendige zielstreuren aankomt, ziet hier de Zaligmaker. De kracht van ons Griekse grondwoord geeft zulks niet alleen te kennen, dewijl het wel genomen wordt voor zulk een treuren dat men bedrijft over een afgestorvene, als in Op. 18:11, daar gezegd wordt, de kooplieden der aarde zullen wenen en rouw maken. Maar ook Lukas in hoofdstuk 6:21, daar hij deze zaligspreking aanhaalt, drukt het uit door het woord schreien of wenen; en hij stelt het tegenover lachen. Zalig zijt gij die nu weent; want gij zult lachen; tot bewijs dat men hier moet denken aan een zeer zwaar treuren, dat tot schreien en wenen uitberst, en hetwelk ons de tranen uit de ogen perst.

B. Maar deze treurigheid zal nader dienen bepaald te worden, naarmate dat het voorwerp is waaromtrent de treurigheid zich werkzaam vertoont.

1. Het is zo, dat de voorwerpen al vele en verschillende zijn die aan een gelovige onderdaan van Jezus' Rijk, van hoedanigen in deze en al de andere zaligsprekingen gewaagd wordt, overvloedige stof van treurigheid verschaffen.

a. Zien deze geestelijk treurigen op hun God; zij merken zo menigmaal dat Zijn eer bezwakt, Zijn wetten geschonden, Zijn Naam gelasterd wordt. Hebben zij dan niet overvloedige treurstof?

b. Zien zij op Gods Kerk en hun medegelovigen; zij zien die onder vele noden en tegenspoeden, of ze zien er zoveel nog overblijvende zonden en ergernissen in; nog al meer stof van treurigheid.

c. Of zien zij op de wereld in goddelozen, in wier midden zij wonen; dan vermeerderd nog hun treurigheid, als zij daar zoveel onbekeerlijkheid, zorgeloosheid en hardnekkigheid, waardoor Gods geboden achter de rug worden geworpen, aantreffen. En zij kwelen hun ziel dag en nacht met een rechtvaardige Lot, in Sodom wonende. Of zij treuren en maken misbaar, als die gelovige zuchters bij Ezechiël, die zuchten en uitriepen over al de gruwelen die in het midden van Jeruzalem gedaan werden, Ez. 9:5. Zo heeft Jezus Zelf, voor zover Hij een waarachtig Mens was, geweend en getreurd over Jeruzalem: Och of gij bekendet, ook nog in dezen uw dag wat tot uw vrede dient! Luk. 19:41,42.

2. Doch hier wordt niet zozeer op het een en ander van het opgenoemde treuren gezien; maar de mens zelf, en die beklagenswaardige armoede des geestes waarin hij ontvangen en geboren is, en waarvan nog de overblijfselen in hem zijn na de wedergeboorte, wordt hier gesteld tot het voorwerp van treurigheid. Dat geeft de orde en samenhang te kennen. De eerste zaligspreking begon de Heiland met de armoede des geestes, die ongelukkige gesteldheid van de verdorven mens, waardoor zijn ziel van nature geestelijk arm, en van al wat haar rijk en gelukkig maken kon, geheel ledig en ontbloot is. Is er iets dat betreurenswaardig is voor de mens, het is waarlijk deze armoede des geestes, en de ellendige zondenstaat welke hem in zulk een droevige armoede heeft neergestort. Heeft een arme bedelaar zeer billijke reden om over zijn armoede te treuren, die met tranen te beschreien, en er zich over de beklagen; nog veelmeer reden heeft de mens zijn armoede des geestes te betreuren. Want door die armoede, waarin de zonde hem heeft gestort, is hij niet alleen naakt en ledig geworden, maar ook afschuwelijk in de ogen Gods. Hij mist Gods Geest en Zijn beeld, en dus leeft hij hier zolang hij in die armoede blijft, buiten Gods gemeenschap en buiten alle hoop op de rijke hemel namaals. Is het niet een

ongelukkige staat, die ten uitersten te betreuren is, die met misbaar te bewenen en te beklagen is? Ja, waarover men behoorde weg te smelten in hete tranen?

C. Gezien hebbende wat het voorwerp is waaromtrent deze treurigheid verkeert, namelijk de armoede des geestes, dienen wij ook kort na te gaan het onderwerp waarin deze treurigheid valt, en zich werkzaam vertoont. Het is een uitverkoren gelovige, in wie deze geestelijke gestalte door des Heeren Geest gewrocht is; hetzij wij hem aanmerken zoals hij eerst in de genadestaat overgaat, hetzij wij hem aanmerken zoals hij nu daarin al is overgegaan, en daarin enige voortgang heeft gedaan.

a. Merken wij een treurige over armoede des geestes aan in de aanvang van zijn bekering, zoals hij nu eerst overgaat uit de duisternis tot het licht, dan bestaat zijn treuren:

In een overtuigend en levendig gezicht van geestelijke armoede. Hij ziet, dat hij van nature arm, naakt, ledig en ellendig is, en dat hem alles ontbreekt waarmee hij in Gods gericht kan bestaan. Hij ziet met de tollenaar in het Evangelie dat hij een arme zondaar is; o God! wees mij zondaar genadig!

Hierop volgt een smartelijk gevoel over deze armoede. Die armoede snijdt hem door het hart, en doet hem met de verloren zoon uitschreeuwen: Hoevele huurlingen mijns vaders hebben overvloed van brood, en ik verga van honger?

Hij wordt er onder verlegen en zeer bekommerd; niet zozeer uit vrees voor de straf, met een Kaïns vrees, en Judas' wanhoop; maar uit beschaamdheid over zijn schandelijke en lelijke zonden, waardoor hij de heilige God zo grotelijks onteerd, en Zijn deugden geschonden heeft. Hij roept in verlegenheid met die verslagenen in het hart op het pinksterfeest: Wat zullen wij doen, mannenbroeders?

En hieruit ontspruit dan dat werkelijk treuren en wenen over geestelijk gebrek. Het hart wordt vol beklemdheid, de mond vol zuchten, de ogen vol tranen. Ziet het in die treurige zondares aan de voeten van Jezus, die met zovele tranen van waarachtig berouw de voeten van de Heiland besproeiende, en met haar hoofdharen afdroogde, Luk. 7:38. En zo is dit treuren een beginsel van geloofsoefening, en het gaat gepaard met uitzien en verlangen naar de volheid van de rijke Jezus, Die de armoede des geestes kan wegnemen, en door Zijn gerechtigheid, als de wezenlijke rijkdom, de schatkamers van de ziel kan vervullen.

b. Maar merken wij een treurige over armoede des geestes aan in de voortgang van zijn bekering; wat is er nog al armoede des geestes bij hem, dat hem gedurig stof van treuren geeft?

Er is in hem gebrek van rechtvaardigmaking, ten aanzien van de vergewissing daarvan, zodat een gelovige weleens in het treurig duister omdwaalt, zonder veel verzekering van zondenvergeving, zonder troost en blijdschap in de ziel. In zulk een gestalte komt de Bruidkerk voor, Klaagl. 1:16: Om dezer dingen wil ween ik, mijn oog, mijn oog vliet af van water, omdat de Trooster Die mijn ziel zal verkwikken, verre van mij is.

Er is in hem gebrek van heiligmaking, die hier nooit volkomen is; waardoor dan een gelovige voor de zonde vaak bloot ligt, ja weleens door de zonde die tegen zijn geest strijd voert, overdwars wordt. En dit doet hem dan met Paulus treuren en klagen: Och ik ellendig mens, wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods? Rom. 7:24. Of valt hij werkelijk met Petrus in zware zonden, en zoekt ze ook met hem in een bange vloed van tranen af te wassen. Petrus, door de oogwenk van Jezus in het hart getroffen, werd zijn zonden indachtig, en ging naar buiten, en weende bitterlijk, Matth. 26:75.

TWEEDE DEEL

Ziedaar aandachtige toehoorders, onze treurigen in hun vol rouwgewaad! Het zal tijd worden om naar troost voor deze treurigen Sions om te zien. Vraagt gij waar deze troost te vinden is? Ik wijs u tot de Zaligmaker Jezus: Zalig zijn deze treurigen; want zij zullen vertroost worden.

A. Eerst in het gemeen gaat de Heiland de treurigen zalig spreken: ZALIG ZIJN ZIJ.

1. Wat zalig zijn wil zeggen, is bij de eerste zaligspreking getoond. Het is hier aanvankelijk en namaals volmaakt gelukkig te wezen. Breder moet ik hier van deze zaligheid niet spreken, naardien ze aanstonds zal bepaald worden door de bewoording van vertroost te worden; hetwelk dan aanwijst waarin deze zaligheid gelegen is.

1. Alleen verdient nog enige opmerking, dat de zaligheid hier aan treurigen wordt toegeëigend.

a. In het gemeen zegt de Heiland: Zalig zijn de treurigen. Een wonderlijke spreuk, mocht iemand denken. Immers alle treurigheid spruit uit enig verlies van hetgeen dat ons lief is, of uit enige ramp die ons drukt of dreigt. Daarom is het treuren eerder rampzaligheid dan zaligheid te noemen, zou men zeggen. De stoïsche filosofen gingen zelfs zover, dat ze alle treurigheid, als de mens onbetamelijk, geheel afkeurden, en een hardvochtigheid of harde ongevoeligheid onder de meest treffende ongevallen aan elk mens aangeprezen. Een stoïsche ongevoeligheid, die noch door hoop, noch door vrees, noch door vreugde, noch door verdriet, noch door lachen, noch door tranen bewogen worden. Maar het Evangelie eist treurigheid, en spreekt treurigen zalig. En zou het niet? Als de treurigheid gaat over haar rechte voorwerp, de armoede des geestes, wie moet ze niet billijken als betamelijk? Ja, voor de treurende heilzaam, als een medicijn voor de ziel? Alzo ze de zonden buiten drijft, het hart met liefde tot God vervult, en een zoete kalmte van aange-name troost tot een gevolg heeft; hoewel anderszins ook het Evangelie de blijdschap, als die mede gaat over het rechte voorwerp, geenszins buitensluit.

b. Bijzonder spreekt Jezus Zijn discipelen zalig, volgens het verhaal van Lukas: Zalig zijt gij die nu weent. Niet alsof de discipelen daarop zouden geweend hebben, op dat ogenblik als Jezus dit woord sprak. Maar het woordje *nu* is van een ruimere uitgebreidheid, en sluit ook in zich de tijd die onlangs is verlopen, en die nog volgen zal. Nu, zegt hij, als de rechte Noach, als de Trooster kwam om alle treurigen te troosten, nu was het wenenstijd. Nu moest men op Zijn lieflijke nodiging, als vermoeiden en belasten met het pak der zonden tot Hem komen, om rust en verkwikking te vinden voor zijn ziel, Matth. 28:28,29.

B. Niet nodig is het hier breder aan te dringen, naardien Jezus Zelf dit aan de treurigen gaat beloven, en daarin hun gelukzaligheid gaat stellen, zeggende: WANT ZIJ ZULLEN VERTROOST WORDEN.

1. Het grote goed dat hier beloofd wordt, is vertroost te worden.

a. Wat troost is, weten wij zowel bij ondervinding, als waarin het treuren bestaat. Zij is gelegen in die aangename gerustheid van de ziel, door het begrip of het genot van enig goed, dat men in zijn treurigheid aanvat, en tegenstelt tegen het kwaad dat men of gevoelt of vreest; door welke troost dan het kwade waartegen men ze gebruikt of geheel verdreven, of tenminste verzacht en verlicht wordt. En deze troost moet hier begrepen worden naarmate dat het treuren is. Is het treuren, zoals wij toonden, geen gering, maar een heftig en zeer beweeglijk treuren; de troost die deze treurigheid zal overwinnen,

moet dan een krachtige vertroosting wezen. Nog eens, is het treuren niet slechts inwendig in het hart, maar ook uiterlijk in de daden, zodat men een groot misbaar maakt en uiterlijk rouw bedrijft; de troost moet dan ook daarnaar geschikt en zo krachtig en sterk wezen, dat zij ook ons lichaam vervrolijkt; zodat men lacht en juicht en van vreugde opspringt. Dit is de reden, dat het bij Lukas in de herhaling van deze zaligspreking door lachen wordt uitgedrukt: Zalig zijt gij die nu weent; want gij zult lachen.

b. Wij kunnen deze belofte van vertroosting met betrekking tot de treurigheid, daar ze als een zielsmedicijn voor moet gebruikt worden, hier tweezins opnemen:

Of als een zakelijke vertroosting, waardoor aan treurigen niet alleen de troostrijke beloften van het Evangelie worden voorgedragen; maar hun ook dadelijk de troostgoederen van het verbond worden medegedeeld; verzoening met God, vergeving van zonden, aanneming tot kinderen, en wat er meer is.

Of als een gevoelige vertroosting, waardoor de Heere van de zo even gemelde troostgoederen ook bewustheid en verzekerdheid aan de treurigen geeft, werkende door Zijn Geest in het hart van deze treurigen een vreugdevolle vertroosting, en gevoelen van Zijn genade en liefde.

2. En deze vertroosting wordt hier aan de treurigen beloofd; zij, de treurigen, zullen vertroost worden.

En voorzeker aandachtigen! dat is Gods gewone weg, troost te schenken op voorgaande treurigheid, zielsverkwikking op voorafgaand gezicht van geestelijke armoede. Het zijn de treurigen aan wie de troostvolle beloften van het Evangelie worden gedaan. De offeranden Gods zijn gebroken geest; een gebroken en verslagen hart zal God niet verachten, Ps. 51:19. Ik zal ze geleiden, zegt God, en hun vertroostingen wedergeven, namelijk hun treurigen, Jes. 57:8. En hoofdstuk 66:2: Op dezen zal Ik zien, op den armen en verslagenen van geest, en die voor Mijn Woord beeft. En dat is ook een wijze weg die God inslaat, dat Hij troost schenkt op treurigheid; want zo moet eerst de armoede des geestes aan de zondaar lastigvallen, en zijn ziel aan treurigheid daaronder wegdruipten, zal ze een gepast onderwerp van hemelse vertroostingen worden. Daardoor wordt ook de troost voor een ziel des te aangenamer, als ze volgt op treurigheid; de genezing is des te zoeter, als er zoveel smart is voorafgegaan.

Evenwel moeten wij hier de vertroostingen Gods aan treurigen onderscheiden aanmerken:

Wat het zakelijke der vertroostingen aangaat; dat volgt altijd en onmiddellijk op voorgaande geestelijke treurigheid. Het dadelijke aandeel aan de troostgoederen van het Evangelie wordt aan de treurigen altijd en aanstonds geschonken: Zij gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God, door onze Heere Jezus Christus. En, gerechtvaardigd zijnde door Zijn bloed, worden zij behouden van den toorn, Rom. 5:1,9.

Maar wat het gevoelige der vertroostingen Gods aangaat; dat volgt niet altijd zo terstond, maar dikwijls na enig uitstel. En treurigen kunnen al lang onder treurigheid blijven liggen, gelijk de ondervinding leert. Hierom bad David: Laat toch Uw goedertierenheid zijn om mij te vertroosten. En als dat gevoelige der vertroostingen Gods aan treurigen Sions wordt beschikt, daar word hun gegeven sieraad voor as, vreugdeolie voor treurigheid, en het gewaad des lofs voor een benauwde geest, Jes. 61:3.

3. En daarin nu, in vertroost te worden, stelt de Zaligmaker de zaligheid den treurigen, als hij zegt: zalig zijn zij; WANT zij zullen vertroost worden. En terecht!

- a. Wat is er toch voor een treurige dierbaarder dan troost? Geef een treurige al wat gij wilt, behalve troost, gij geeft hem niets. Troost alleen kan hem helpen, dat kan hem zalig en gelukkig maken; want daar verlangt hij naar, daar haakt hij naar.
- b. Nog eens, wat kan een treurige ziel hier zaliger wezen dan door de Trooster, de Heilige Geest, verzekering te ontvangen dat haar de zonden vergeven zijn? Dat maakt de ziel welgemoed; gelijk daarom de Heiland eens een geraakte, die Hij naar de ziel zowel als naar het lichaam genas, zei: Zoon, wees welgemoed, uw zonden zijn u vergeven.
- c. En namaals zullen de vertroosting des hemels de gelukzaligheid der treurigen nog al groter maken, als zij volop zullen genieten die verzadiging van vreugde, en die lieflijkheden uit Gods rechterhand, eeuwiglijk, Ps. 16:12. Waarom de gelukzaligheid van de hemel door vertroost te worden wordt uitgedrukt. Zo zei vader Abraham van Lazarus en dergelijken als hij antwoordde: Zij hebben in hun leven het kwade gehad; maar nu worden zij vertroost, Luk. 16:25. Wel, zalig dan die treuren; want zij zullen vertroost worden.

ZIEDAAR, deze kostelijke wonderspreuk afgehandeld.

1. De Zaligmaker mocht ze in Zijn zaligsprekingen wel de tweede in orde plaatsen. Wat kan het rechte gevoel van de armoede des geestes anders baren dan treurigheid? Weg dan met dezulken, die alle treurigheid in een Christen afkeuren! Wat doen die anders dan de Geest der genade tegenspreken? Want de ware droefheid is een vrucht van de Geest der genade. Niet alsof Hij wilde leren, dat het leven van een Christen een melancholiek en altijd droevig leven hier op aarde zou zijn; gelijk natuurlijke mensen de genadestaat van een bekeerde daarvoor aanzien. Neen! dat is het oogmerk van de Heere Jezus in deze zaligspreking niet. Niemand heeft meer stof van blijdschap dan en waar Christen. Het licht, zegt David, is voor de rechtvaardigen gezaaid, en vrolijkheid voor de oprechten van hart. Gij rechtvaardigen, verblijdt u in den Heere, en spreekt lof ter gedachtenis Zijner heiligheid, Ps. 97:11,12. Ziet hij op zijn genadestaat, waardoor hij van duisternis licht geworden is, hij heeft veel reden van blijdschap; maar ziet hij op het gebrekkige van zijn staat, en wat er nog al ontbreekt aan zijn geloof en heiligmaking, dan vind hij veel reden van treurigheid.

2. Maar met deze zaligspreking toonde Jezus ook de rechte Messias te wezen; want, opdat ik andere Godsspraken der profeten nu niet aanhaal, dat was het grote einde van Zijn komst in de wereld, om de treurigen te troosten, Jes. 61:2.

Komen wij nu met deze zaligspreking wat nader tot onszelf. Is het niet met hete tranen te beschreien, dat deze heilige kunst van treuren in ons Christendom zo weinig geleerd, en nog minder geoefend wordt?

Waar zijn de zalige treurenden over de armoede des geestes, over de naaktheid en ledigheid van de ziel, die van nature van Gods genade is ontbloot en onder de toorn Gods ligt?

a. Ach! wat verspillen velen hun tranen over andere dingen behalve over de zonden! Daarover wordt van de meesten niet één traan gestort. Hoe week van ogen zij anders mogen wezen; omtrent hun zonden zijn zij hardvochtig en ongevoelig, en tot geen tranen te bewegen. Als armoede hun overkomt, als het tijdelijke verachtet, en de aardse belangen teniet lopen; als vrienden en magen hun afsterven; ziedaar, een schouwspel van treurigheid, er is aan geen tranen gebrek. Maar aan zijn arme ziel die dood is in de zonde, en die onze droefheid deswege het meest verdient, kan men zonder de minste

aandoening denken, en daaromtrent zo onbekommerd wezen. Daar de zonde een heilige zo benauwd maakt dat hij met de verloren zoon tot God uitroept: Ik heb gezondigd tegen den hemel, en voor U; daar stapt een onheilige over de zonde zo licht heen; en indien zijn zonde voor de wereld is openbaar geworden, hij zal meer voor de mensen dan voor God beschaamd wezen.

b. En waren er niet, die in plaats van te treuren over hun zondige ellendestaat, zich daarin verheugen en van blijdschap opspringen, wanneer zij het kwade doen, Jes. 11:15. Zij weten niet wat treuren over zonden te zeggen is. Zij leven gerust en zorgeloos, zittende hun dagen in het goede, zonder aan dood of eeuwigheid te denken, zonder enige nagedachten over die droevige nasleep van de zonde, dat de bezoldiging der zonde de dood zal wezen, Rom. 6:23. O dwaasheid! dan te lachen als men vergif inzwelgt, hetwelk de ziel doodt. Is het lachenstijd voor een misdadiger, die daar op de gerichtplaats staat om gedood te worden? Hoe kunt gij dan lachen en vrolijk wezen, terwijl gij hier toebereid wordt om aan Gods strenge wraak opgeofferd te worden? Wel, laat uw hart zich hier in de zonde vermaken; o! de tijd nadert dat God ook in uw verderf zal lachen, Hij zal spotten wanneer u vreze komt, Spr. 1:26. Daar de treurigen hier worden zalig gesproken, daar moet ik met de Zaligmaker deze zaligspreking omkeren, en u aan zeggen: Wee u die nu lacht; want gij zult treuren en wenen.

c. Ik twijfel niet, of er zullen er hier ook wezen die zichzelf in dit gewichtig stuk bedriegen, zich vleierende de rechte en zalige treurenden te wezen.

Zij zullen voorgeven: Dat hun niets zo leed is dan hun zonden; zij hebben er wel eens tranen over gestort, mogelijk als zij op het ziekbed lagen. Het hart klopte daarover, uit vrees dat zij zouden sterven in onverzoendheid met God. Of treuren zij eens als zij nu en dan een leraar wat bewegelijk hoorden prediken, en als zij zagen dat anderen mede bewogen werden; gelijk ten tijde van Nehemia, Neh. 8:10: Al het volk weende, als het de woorden der wet hoorde. Zulk een treuren en wenen is in zoverre niet kwaad, als het ontstaat uit bekommering over de zaligheid; maar nog is dat treuren niet genoeg indien het niet verder doorbreekt. Want behalve dat er ook een droefheid der wereld is, die de dood werkt, zoals gij hoorde in onze inleiding; zo weet, dat alle droefheid uit geen geestelijk leven in de ziel vloeit. Waren niet Ezau, Saul, Achab en Judas en meer anderen over de zonden droevig, en nochtans buiten genade?

Gij zult zeggen: Dat waren huichelaars, en die deden het maar uitwendig, en meenden het niet; maar ik meen het, en het gaat mij ter harte. Maar zou het Ezau niet gemeend hebben, als hij met tranen een plaats des berouw zocht? Zou het Saul niet gemeend hebben, als hij zijn stem ophief en weende, en tot David zei: Gij zijt rechtvaardiger dan ik? Het komt dan niet op een goede mening aan; maar op de oorzaak van de droefheid, en op de gestalte van de ziel daaronder.

Ei! toets nu uw ziel eens daaraan:

Of uw treurigheid over de zonde rijst, uit vrees voor de straf, uit een enkele schrik voor hel en verdoemenis? Zo huilde Farao van benauwdheid, niet om de lelijkheid en gruwelijkheid van zijn zonden, maar omdat hem de plagen Gods vervolgden. Hij bleef onbekeerd; want zo haast er maar een weinig ademhaling was, hij was alweer de oude Farao. Of zijt gij daarom treurig, omdat gij door uw zonden God hebt onteerd, Zijn wet verbroken, Zijn Naam gelasterd; dat het rechte treuren der godzaligen is?

Hebt gij alzo uw armoede des geestes betreurd:

Dat gij hebt gehad een levendig gezicht van uw armoede en ledigheid, ziende dat gij waart ellendig, jammerlijk, arm, blind en naakt?

Heeft het schandelijke dat er in de zonde is, kleine zowel als grote zonden, u wel ooit lastig en pijnlijk gevallen?

Heeft de droefheid u wel geheilgd en beter gemaakt? De droefheid der goddelozen laat ze goddeloos blijven; maar de ware droefheid geneest de ziel.

Heeft de droefheid u naar God gedreven, en doen uitzien naar Jezus' volheid en algevoegzaamheid, om door de rijkdom Zijner genade uw armoede weg te nemen, en door Zijn gerechtigheid uw naakte ziel te bekleden?

Ach! dat gij eens recht aan het treuren raakte! Smeek daartoe de Heere om Zijn Geest, dat Die u recht treurig make, en u toebrengte tot het getal der treurigen, die wenende de Heere hun God zoeken, Jer. 50:4.

Maar het zijn godzaligen die recht kunnen treuren, en die zich daarom ook in deze heilige kunst van treuren nog al dagelijks moeten oefenen.

Het is zo, kinderen Gods, dat gij niet behoeft te treuren in zulk een hoge trap, die al uw blijdschap zou uitblussen. God heeft in beginsel geestelijke vreugde in uw harten gelegd; evenwel is er nog al veel gebrek in u, zoveel, dat in u betreurenswaardig is. Zolang gij niet nalaat te zondigen, moet gij ook niet nalaten te treuren. Zucht over alles wat in u gebrekkig is, betreurt alles wat in u zondig is.

Betreurt alle zonden, niet alleen de grote, maar ook de kleine en mindere.

Breekt door treurigheid de zonden af, en blust zo door overvloedige tranen van een oprecht berouw de vonken en de spranken van uw verdorvenheid uit.

Doch treurt alzo, met een uitzien tevens op de Heere en op Zijn vertroosting, opdat gij door al te overvloedige droefheid niet enigszins verslonden worde, 2Kor. 2:7. Gij hebt een genadige God en Vader, in Wiens schoot gij uw bange klachten kunt uitstorten. Hij wil u te drinken geven uit de borsten der vertroosting; zalig zijn die treuren; want zij zullen vertroost worden.

Maar een treurige Sions zal hier klagen dat hij geen vertroosting vindt in zijn treurigheid.

a. Doch wat is er de oorzaak van? Of gij hebt mogelijk de armoede uws geestes niet diep genoeg ingezien. Of het treuren is niet recht van harte geweest. Of gij zag niet genoeg naar de Medicijnmeester om verbonden in genezen te worden. Of gij zijt verflauwd in het gebruik der genademiddelen. Indien Uw wet, zegt David, niet ware geweest al mijn vermakingen, ik was in mijn druk allang vergaan, Ps. 119:92.

b. En daarom, sta naar het gevoelige van Gods vertroosting. Houdt in gebeden aan, dat de Heere u vergewisse dat uw zonden u zijn vergeven, en uw krankheden genezen. Maak van het Woord Gods veel gebruik, en van de beloften die daarin aan de treurigen worden gedaan. Ook is het gebed het gepaste middel om vertroosting des Geestes te erlangen; waarom David bad: Doe mij vreugde en blijdschap horen; dat de beenderen zich verheugen, die Gij verbrijzeld hebt. Verberg uw aangezicht van mijn zonden, en delg uit al mijn ongerechtigheden.

Wel, kom dan treurigen Sions, tot Jezus, de Fontein van alle blijdschap en vertroosting. Hij roept, Hij nodigt alle treurige zielen, die vermoeid en beladen tot Hem komen, en belooft ze dat zij bij Hem rust zullen vinden, en verkwikking voor hun zielen. O! gij die nu treurt, gij zult vertroost worden; uw treurigheid zal nog eens tot blijdschap worden. Immers hiernamaals ten volle, als er een eeuwige blijdschap op uw hoofden zal zijn, en alle tranen van uw ogen zullen zijn afgewist.

Gewis! Daar kunt gij zeker op gaan, het is des Heeren onfeilbare belofte aan alle geestelijke treurigen, Ps. 126:5: Die met tranen zaaien, die zullen met gejuich maaien.
AMEN

MATTHEÛS 5:5

5 Zalig zijn de zachtmoedigen; want zij zullen het aardrijk beërven.

A. **ONDER** de redeloze dieren, die in de Israëlitische godsdienst de Heere tot een offerande werden toegebracht, waren ook de schapen en lammeren. De reden waarom de Heere ook dat dier hier uit vele andere dieren verkoos om geslacht en Hem opgeofferd te worden, was onder andere, om niet al de goede hoedanigheden der schapen en lammeren hier in aanmerking te brengen, ook daarom, omdat het schaap en lam boven vele andere dieren van een zachtmoedige en goedertieren aard is. Het is niet boos, niet wrevelig, niet weerbarstig, gelijk vele andere dieren; maar het is zeer gedwee, goedaardig en handelbaar. Offerdieren, die al schoorvoetende tot de slachtbank gingen, en met geweld en touwen ter slachting moesten voortgesleept worden, werden bij de heidenen zelfs verworpen, en als een Gode onaangename offerande afgekeurd. Maar hiertegen, hoe handelbaar is het schaap, dat stom is voor het aangezicht zijns scheerders? Hoe zacht van aard is het lam, dat zo gewillig ter slachting wordt geleid, zonder dat het zijn mond eens open doet? Jes. 53:7.

1. Daarom vorderde de Heere oudtijds tot de heilige offerdienst ook schapen en lammeren, om daarmee aan de offeraar te leren, dat hij aan dit dier, behalve in deszelfs andere deugden, ook in zachtmoedigheid moest gelijk wezen. Zou hij Gode met zijn offerande aangenaam wezen, hij moest met geen wrevel of enige wortel van bitterheid in zijn hart tot God naderen; maar met een zacht, lijdzaam en gebroken gemoed; want de offerande Gods is een gebroken geest, een gebroken en verslagen hart wil God niet verachten, Ps. 51:19.

2. Zelfs om de offerande van de beloofde Messias onder de Joden gedurig levendig te houden, koos de Heere een lam uit, namelijk het paaslam, dat van hen geslacht en gegeten moest worden. Dat geslachte lam leerde hen van welk een zachtmoedige lammerenaard de Heiland der wereld zou wezen, Die als een lam ter slachting zou worden geleid, en als een schaap dat stom is voor het aangezicht zijner scheerders. Hij zou niet schreeuwen, noch Zijn stem verheffen op de straat, maar het recht met waarheid voortbrengen, Jes. 42:2,3. En moest Israël van het geslachte paaslam ook eten, het kon ze leren dat zij ook van diezelfde zachtmoedige lammerenaard met de Heiland wezen moesten. Gelijk Hij trouwens Zichzelf in dezen tot een voorbeeld van navolging aanpreekt, Matth. 11:19: Leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben, en nederig van hart. Is het wonder, dat Hij zulk een zachtmoedige aard ook afeist van de onderdanen van Zijn Rijk, en daarmee paren gaat zulk een grote zaligheid in onze voorgelezen zaligspreekings? **ZALIG ZIJN DE ZACHTMOEDIGEN, WANT ZIJ ZULLEN HET AARDRIJK BEËRVEN.**

B. Heiland Jezus begon deze zaligspreekings, die Hij tot Zijn discipelen en de verdere aanwezige schare voerde, met de armen van geest, die hun geestelijke behoefte erkenden en recht gevoelden. Hij ging daarop zeer gepast over tot de treurigen, die onder het smartelijke gevoel van deze geestelijke armoede en behoefte een vloed van bittere tranen storten, in een heilige droefheid die naar God is, en een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid. Die nu met zulk een weke en neergeslagen geest omtrent de armoede en behoefte van zichzelf verkeert, kan ook niet anders dan met een stil en bedaard

gemoed omtrent de armoede en behoefte van zijn naaste verkeren. Ziende op zichzelf, en op zijn eigen misgrepen, zal hij ook het geestelijk gebrek van zijn naaste gaan be-
treuren, en hem met zachtmoedigheid tot bekering zoeken te brengen. En daarom, de
Heiland laat volgen: Zalig zijn de zachtmoedigen! Hij ziet voornamelijk, gelijk wij bij
de verklaring zullen tonen, op de zachtmoedigheid, waarmee men omtrent de naaste
moet verkeren, om hem Christus te gewinnen; met zachtmoedigheid onderwijzende,
naar de les van Paulus, 2Tim. 2:25, degenen die tegenstaan, of hun God te eniger tijd
bekering gawe tot erkenning der waarheid.

Een deugd, die een rijke en gewisse vergelding des loons heeft. Door zulk een zacht-
moedig onderwijs zouden de leerlingen van Jezus, Joden en heidenen aan Zijn Rijk on-
derwerpen, en aldus de wereld overwinnen, en het aardrijk beërven, ingevolge de belofte
aan Abraham vanouds gedaan, dat hij een erfgenaam der wereld zou zijn. Dat, meen ik,
zou hier de allernaaste zin wezen: Zalig zijn de zachtmoedigen; want zij zullen het aard-
rijk beërven.

Wij hebben hier dan een derde paradox en grote wonderspreuk, uit de mond van de
gezegende Heiland gevloeid. Wat worden de zachtmoedigen, die weerlozen, niet al veel
hier op aarde gedrukt? Wat hebben zij niet al te lijden van goddeloze wereldlingen?
Omdat de wapenen van hun krijgt niet vleselijk zijn, valt er de wereld op aan en vervol-
gen ze. Niettemin, Jezus spreekt de zachtmoedigen zalig, en hun doen zal voorspoedig
wezen.

C. Let alhier:

I. Eerst, op de derde hoedanigheid in de onderdanen van Jezus' Rijk, waarvan zij de
naam dragen van zachtmoedigen.

II. De gelukzaligheid derzulken wordt:

A. Eerst in het gemeen neergesteld, zalig zijn zij.

B. En dan in het bijzonder aangewezen, waarin die zaligheid gelegen is; want zij zullen
het aardrijk beërven.

EERSTE DEEL

Gij hoort hier eerst van ZACHTMOEDIGEN gewagen.

A. Zachtmoedigheid is die zachtheid van het gemoed, en stille bedaardheid van het hart,
staande tegenover alle overloop van het gemoed door toorn en wraakgierigheid. Door
welke men alle leed en lijden geduldig verdraagt, alle daartegen opkomende gramschap
van het gemoed inbindt en beteugelt, dat die de maat niet te buiten gaat; en de naaste
met een effen gelaat en zachte woorden inbindt en tot bedaren brengt; enkel uit liefde
tot Gods eer, stichting van onze naasten en het behoud van de rust en vrede van ons
eigen gemoed. Dat drukt ook het Griekse grondwoord uit, dat wel eigenlijk gebruikt
wordt van lichamen die zacht, lenig en buigzaam zijn; maar ook daarvandaan, bij gelij-
kenis, tot een zachte, lenige en buigzame ziel wordt overgebracht. Ons Nederlands
woord zachtmoedigheid beantwoordt ook ten volle aan die beduidenis. Zachtmoedig-
heid is een zachtheid van het gemoed. Het is bij gelijkenis gesproken, met zulk een zacht
gemoed gelegen, als met zachte, lenige en buigzame lichamen. Want gelijk zulke licha-
men, zacht als was of klei, andere lichamen die ze aanraken niet kwetsen of beschadigen,
maar daarvoor wijken; zo ook de zachtmoedigen. Zij weerstaan of kwetsen niemand

door scherpte of hardheid, maar wijken altijd en geven toe. Zij zijn zo week en buigzaam van gemoed als was, dat zij zich voor zoveel oorbaar en geoorloofd is, voegen en schikken naar de vormen die hun van buiten aankomen. In een woord, een zachtmoedige is meegaande, hij schikt zich in alles naar Gods wil; en wat de wil van de naaste aangaat, daarnaar voegt hij zich ook, in zoverre het tegen de wil Gods niet strijdig is. Laat ik zachtmoedigen vergelijken, of bij die zachte kussens, die door hun buigzaamheid bekwaam zijn om er harde diamanten op te breken. Of bij buigzame takken van hoge bomen, die door de bulderende winden en razende stormbuien wel wijken en neerbukken; echter door hun taaiheid daarvan niet gebroken worden. Of bij het vlakke zeestrand, daar de woeste baren al spelende bij op en neer lopen; ja, daarop dood lopen, en verbroken worden. Zo is het met een zachtmoedige; in alle stormen en baren behoudt hij een vaste en stille gestalte van het gemoed. Zijn hart is vast, betrouwende op de Heere, Ps. 112:7. B. Ondertussen, alle zachtmoedigheid is niet de ware, de recht Christelijke en Gode behaaglijke zachtmoedigheid. Daarom moeten wij hier de Christelijke zachtmoedigheid, daar de Heiland in deze zaligspreekings van gewaagt, en waaraan Hij zulk een grote zaligheid, van het aardrijk te beërven vasthecht, niet verwarren met een heidense schijn-deugd. Want naarmate de zachtmoedigheid in ons ontstaat, of uit een goed, of uit een kwaad grondbeginsel; naarmate dat ze een werk des Geestes of des vleses is, naarmate dat ze een goed of kwaad oogmerk bedoelt; even daarnaar zal ze voor goed of kwaad moeten gekeurd worden.

1. Geschiedt de zachtmoedigheid niet uit het ware geloof in Christus, is het geen gewrocht van Gods Geest, is het niet ingericht tot Gods eer, maar tot andere einden, dan is ze op zijn best gesproken maar een natuurlijke deugd; door des mensen temperament of door een meer geslepen rede, of door een goede opvoeding in hem veroorzaakt. Een Aristoteles in zijn zedenkunde, en Seneca en andere wijzen van het heidendom, mogen veel van de zachtmoedigheid geschreven, en deze ons aanprezen hebben; zij hebben slechts de uiterlijke schijn en schaduw van deze deugd kunnen treffen. Om dan hier het ware van het valse in deze deugd te onderscheiden, zo weet:

a. Dat in sommige mensen, hetgeen men zachtmoedigheid noemt, enkel ontstaat uit een natuurlijk temperament van het bloed en de levensgeesten, dat ze aldus boven andere mensen te baat hebben. Zij zijn log en vadsig van humeur, en hebben van het leed hun aangedaan bijna geen aandoening.

b. Anderen noemen zachtmoedigheid hun stoïsche ongevoeligheid, die zij zich door de jaren hebben aangewend, om in alle harde voorvallen als een steen of paal onbeweeglijk te wezen.

c. Anderen weer hebben hun versierde zachtmoedigheid. Zij hebben door een wel geregeld verstand, dat de dwaasheid van de gramschap kent, in de sierlijkheid van de zachtmoedigheid, zich op deze deugd zoveel zij konden gewend; alleen om bij de mensen voor zeer deugdzaam aangezien en geprezen te worden.

d. In nog anderen is het een zachtmoedigheid voor een tijd. Zij achten het raadzaam om deze of gene reden om voor een tijd het leed, hun aangedaan, op te kroppen; en zij zien ondertussen uit naar bekwame gelegenheid voor hun toorn en wraakzucht.

e. Nog is er een zachtmoedigheid in de mens, die niet vrijwillig maar gedwongen is. Als grote lieden zich van de kleinen beledigd vinden, zij zijn zachtmoedig uit dwang. De grootheid waardoor zij boven andere uitsteken, weerhoudt hun wraak; hun aanzienlijkheid willen zij niet blootstellen; de kleinen zijn hun wraak niet waardig, en hebben van

die ook weinig schade te vrezen. En vinden de kleinen zich van de groten beledigd, zij zijn zachtmoedig als lammeren. Waarom? Zij hebben geen middelen om zich te wreken; hadden zij die, zij zouden het de groten wel betaald zetten, en het leed niet ongewroken laten.

2. Van al deze schijndeugden die ons de zachtmoedigheid maar in schijn, niet in haar ware wezen en aard vertonen, is de Christelijke zachtmoedigheid, die de Heiland hier in Zijn leerlingen vordert, hemelsbreed onderscheiden. Deze is geen vrucht van de natuur, maar van de genade; een werk van Gods Heilige Geest, Die daarvandaan genoemd wordt de Geest der zachtmoedigheid, Gal. 6:1, en de Geest der gematigdheid, 2Tim. 1:7. Waar-door Hij het hart van Zijn geheiligd volk alzo tot de ware zachtmoedigheid bewerkt, dat zij deze deugd oefenen als een gevolg van hun geloof en wedergeboorte, en bewijs van hun heiligmaking; alleen uit een zucht tot Gods eer, en uit liefde tot hun naaste, om hem van zonden te overtuigen, tot bekering te bewerken, en hem Christus te gewinnen; en alzo huns naasten ziel zowel als hun eigen ziel te behouden.

C. Maar deze zachtmoedigheid van Jezus' discipelen en leerlingen, dunkt mij, dat hier nader behoort bepaald te worden naar dat het voorwerp begrepen wordt waaromtrent hun zachtmoedigheid verkeert.

1. Het is zo, dat de Christelijke zachtmoedigheid ook de Heere God tot een Voorwerp heeft, om omtrent Hem deze deugd te oefenen:

a. Zo ten aanzien van hetgeen God gebiedt. Hier moet men zich aan het woord van Zijn bestraffingen, bedreigingen, vermaningen en wat meer is, met een gehoorzaam en gewillig gemoed onderwerpen. Waarop Jakobus in die ernstige vermaanles zag, hoofdstuk 1:11: Ontvangt met zachtmoedigheid het Woord dat in u geplant wordt, hetwelk uw zielen kan zalig maken.

b. Als ten aanzien van hetgeen Gods wijze en Vaderlijke bestelling in Zijn heilige voorzienigheid ons oplegt om te dragen. Dan komt zo zonderling onze stille en zachtmoedige geest te pas, om onder de roede van Gods kastijding te bukken, en met David te zeggen: Ik ben verstomd, ik zal mijn mond niet opendoen; want Gij hebt het gedaan, Ps. 39:10. Als de zonen van Aäron, Nadab en Abihu, door het vuur des Heeren waren verslonden; Aäron, staat er, zweeg stil. En als de oude Eli het onheil dat hem en zijn huis bedreigde uit de mond van de jonge Samuel verstond; Hij is de Heere, zegt hij, Hij doe wat goed is in Zijn ogen, 1Sam. 3:18.

2. Doch daarop wordt in deze zaligspreking niet zozeer gezien; maar inzonderheid op die zachtmoedigheid welke een Christen moet oefenen omtrent zijn naaste. Daarheen leidt ons de natuur en aard der belofte, die aan deze zachtmoedigen gedaan wordt, dat zij het aarderijk zouden beërven. Dat is, gelijk straks bewezen zal worden, dat zij Joden en heidenen door het Evangeliewoord zich als een erfenis gewinnen, en tot Christus en Zijn Rijk vergaderen zullen. Daartoe staat nu de Heiland Zijn discipelen en leerlingen, tot welke Hij deze zaligspreking hun voerde, eerlang uit te zenden; en daartoe zou de zachtmoedigheid een allergepast en allerbekwaamst middel wezen. Een zachtmoedigheid welke zij oefenen moesten, zo in manier en wijze van hun leren en prediken om de Joden en heidenen, als onder alle tegenstand die hun in deze weg zou ontmoeten.

a. Uit hun leer en onderwijs moest alleszins doorstralen de geest der zachtmoedigheid, zijnde tegen degenen die ze het Evangelie prediken, bescheiden, bedaard en zedig; gelijk Paulus deze les van zachtmoedigheid aan zijn zoon en medearbeider Timotheüs gaf.

Onderwijst, zegt hij, met zachtmoedigheid degenen die tegenstaan, of God hun te eniger tijd de bekering gawe tot erkenning der waarheid.

Niet dat zij altijd zachte woorden zouden moeten spreken. Er zouden hun onder Joden en heidenen ook zulke verharde zondaars voorkomen, die het Woord van hun vermaningen, hoe zacht ook voorgesteld, zelfs al biddende en smekende: Wij bidden het u van Christus' wege, laat u toch met God verzoenen, 2Kor. 5:20; evenwel boosaardig en hardnekkig zouden verwerpen. Tegen zulken moesten zij naar gelegenheid ook wel eens een hard woord gebruiken, tonende dat zij ijverden voor de eer van hun God, als die van zondaren werd aangetast; gelijk wij hiervan in der apostelen handelingen verschillende staaltjes aantreffen. Hoor onder andere een Petrus tot Ananias en Saffira zeggen: Waarom heeft de satan uw hart vervuld, dat gij den Heiligen Geest liegen zoudt? En tot Simon de tovenaer: Gij hebt geen deel noch lot in dit woord. Want ik zie, dat gij zijt een gans bittere gal en samenknoping der ongerechtigheid. En zo te spreken in Gods Naam, is prijzenswaardige ijver; en dat is dat heilig toornig worden, en niet zondigen, naar het zeggen van Paulus, Ef. 4:26.

Evenwel, zulk een toorn in de zaak Gods moet gematigd wezen, en de palen van bescheidenheid niet te buiten gaan. Er moest van hun woorden afblijven alle hevigheid en bitterheid; en integendeel daarmee gepaard gaan een medelijdend hart over de ongelukkige staat van hun jammerlijk vijandige medemens. Hoor wat de apostel Paulus van de Galatiërs vordert. Broeders, zegt hij, indien ook een mens overvallen ware door enige misdaad, gij die geestelijk zijt, breng de zodanigen terecht met de geest der zachtmoedigheid, ziende op uzelf, opdat ook gij niet verzocht wordt.

b. Ja maar, Jezus' discipelen zouden in de evangeliebediening en in hun ganse omgang onder Joden en heidenen veel tegenstand ontmoeten. Het Evangelie zou de Joden ergeren, de Grieken dwaasheid wezen. De predikers daarvan zouden gehoond, gesmaad, ja tot de dood toe vervolgd worden. Hoe nu? Nu kwam vooral hun zachtmoedigheid te pas; die zou nu zo zonderling op de toets gesteld worden, en zij beproefd als zij de kwaden wel konden verdragen; dat Paulus eist van een dienstknecht van Christus: Of zij ook wel enige hoon en lijden met zachtmoedigheid ondergaan wilden. En of zij hun Heere en Meester Jezus, Wiens discipelen zij waren, wel gelijk wilden wezen; Die, als Hij gescholden werd, niet wedschold; en als Hij leed, niet dreigde, maar gaf het over aan Dien, Die rechtvaardig oordeelt, 1Petr. 2:23. Paulus, die grote apostel, toonde met die geest der zachtmoedigheid onder kruis en verdrukking zo overvloedig vergezeld te wezen. Wij worden gescholden, zegt hij, en wij zegenen; wij worden vervolgd, en wij verdragen; wij worden gelasterd, en wij bidden.

TWEEDE DEEL

Ziedaar aandachtigen, deze deugd der zachtmoedigheid, zoals ze zich werkzaam vertonen moest in de prediking van Jezus' discipelen tentoongespreid. Zulk een zachtmoedige leer moest ook wel gelukken. Zalig zijn de zachtmoedigen; want zij zullen het aardrijk beërven.

A. In het gemeen spreekt de Zaligspreker Jezus de zachtmoedigen ZALIG. In het brede behoeven wij hier van het zalig zijn der zachtmoedigen niet te spreken, alzo aanstonds hun zalig zijn nader zal bepaald worden, en gesteld in de beërving van het aarderijk. Wij zeggen maar in het gemeen: De kinderen dezer wereld mogen de zachtmoedigen voor

lafhartige lieden te boek stellen, en naardien zij niet zelden gedrukt en met lijdzaamheid tegen het kwade te strijden hebben, voor ongelukkigen en rampzaligen uitkrijten; wij integendeel spreken met de Heiland de zachtmoedigen zalig. Immers, daar men de toorn, die korte razernij en dolle furie aan banden legt; daar men zijn ongeregelde hartstochten beteugelt, en heerschappij voert over zijn geest; ja, daar men zijn evenmens met de geest der zachtmoedigheid onderwijst, en voor Christus zijn Heere gewint; wat kan meer kalmte geven aan de geest onder alle treurigheid? Wat rijst hieruit een vrede van het gemoed, die alle verstand te boven gaat? Welk een schone deugd dan de zachtmoedigheid, die de deftigheid is der mannen, het sieraad der vrouwen, de kroon der overheden, de luister der leraren, de heerlijkheid der onderdanen. Zeer nodig is ze in de wereld tot haar onderhoud, zeer dienstig in de regering tot haar welstand, zeer nuttig in de Kerk tot haar uitbreiding.

B. Dit laatste, haar nut in de Kerk tot haar uitbreiding gaat de Heiland hier leren, als Hij de zaligheid der zachtmoedigen daarin stelt, dat ze het aardrijk zullen beërven.

1. Het grote goed dat de Heiland hier belooft, drukt hij uit door BEËRVING VAN HET AARDRIJK.

a. Er zijn uitleggers, die deze spreekwijze in een meer eigenlijke en letterlijke zin opvatten, verstaande door het aardrijk te beërven, de aarde die des Heeren is, mitsgaders haar volheid, in Christus te bezitten; de zegeningen van de aarde, en al wat de mens daarop liefheeft, te genieten; of tenminste uit kracht van erfenis, op de goederen van deze aarde in Christus een geheiligd recht te bezitten. In die zin nam het de kerkvader Ambrosius, als hij de spreekwijze verklaarde, door het aardrijk als een erfrecht te bezitten. Gewis! als wij deze spreekwijze zo op zichzelf en in het afgetrokkene beschouwen en verklaren, zo levert zulk een verklaring een goede zin en een volstreckte waarheid uit. Want daar een ongelovig mens de goederen van het aardrijk bezit, alleen door een burgerlijk recht, hetwelk hem de menselijke wetten geven; daar bezit een gelovig mens zijn deel en portie in de aardse goederen met een geheiligd recht in Christus, in Welke hij ook het recht ontvangt tot alle dingen. Hij heeft recht tot de ganse aarde reeds in zijn Hoofd Christus, de Overste van de koningen der aarde, in Wie hij alles beërft. Zodat Paulus in die zin tot de gelovige Korinthiërs wel mocht zeggen: Alles is uwe; hetzij Paulus, hetzij Apollos, hetzij Cefas, hetzij de wereld, hetzij leven, hetzij dood, hetzij tegenwoordige, hetzij toekomstige dingen; zij zijn alle uwe, 1Kor. 3:21,22. Doch als wij deze spreekwijze niet in het afgetrokkene, maar in samenhang beschouwen, en zoals ze hier inkomt als een belofte die bijzonder aan de zachtmoedigen gedaan wordt, dan schijnt de gegeven verklaring niet zeer te vleien. Naardien er geen reden gegeven wordt waarom zulk een belofte, van de goederen der aarde te bezitten, of tenminste in Christus daartoe recht te hebben, meer zou gedaan worden aan de zachtmoedigen, dan aan de armen van geest, dan aan de treurigen, dan aan de barmhartigen, enzovoorts.

b. Liever nemen wij daarom deze spreekwijze op een meer geestelijke en profetische, en tevens ook schriftuurlijke zin; te weten, voor Joden en heidenen onder het Evangelie Christus te gewinnen, en tot Zijn Koninkrijk toe te brengen, en die zo in Christus te beërven; en daartoe werden de zachtmoedigen vereist als werktuigen in Gods hand.

Om dit klaarder te bevatten, moeten wij aanmerken dat God Zijn verbond met vader Abraham vernieuwende, aan hem de belofte deed van de Messias, als een Zaad waarin alle geslachten der aarde zouden gezegend worden. Hiervandaan dat God zijn naam, die tevoren was Abram, veranderde in Abraham, dat zegt, een vader van vele volkeren.

Paulus, deze belofte verklarende, zegt dat Abraham een erfgenaam is geworden van de wereld, dat hij nader uitgelegd had door Abraham te noemen een vader van allen die geloven, zo die in de voorhuid als die in de besnijdenis zijn, zovelen er wandelen in de voetstappen van zijn geloof. In een woord, de erfenis der wereld, of de erfenis van het aardrijk, dat op één uitkomt, is dan de erfenis van Abraham, of de algemeenheid der uitverkorenen uit Joden en heidenen, van welke Abraham de vader is.

Nu, dit aardrijk van uitverkoren gelovigen uit Joden en heidenen wordt hier tot een erfenis beloofd. Zij zullen het aardrijk beërven. Niet alleen voor zoveel de gelovigen ook recht krijgen in Christus hun Hoofd, tot diezelfde erfenis van uitverkoren Joden en heidenen die Hij door Zijn bloed tot Zijn erfdeel heeft gekregen, volgens de belofte aan de Tweede Persoon allen, vers 8; dat dan Hem zouden gegeven worden de heidenen tot Zijn erfdeel, en de einden der aarde tot Zijn bezitting; en welke erfenis Hij hun ook door Zijn Zoon ontruimt en nalaat. Maar ook voor zoveel zij als werktuigen zouden zijn, waardoor de volkeren onder het Nieuwe Testament Christus zouden toegebracht worden, en tot het geloof aan vader Abraham, de vader van vele volkeren, overgaan, en alzo ook aan hen geestelijkerwijze onderworpen worden.

2. En deze grote belofte wordt hier nu zo bijzonder aan de zachtmoedigen gedaan: De zachtmoedigen zullen het Aardrijk beërven.

a. En zeer gepast zeker! De aard van deze deugd der zachtmoedigheid was hiertoe zeer geschikt. Het Evangeliewoord, dat de zachtmoedigen verkondigen zouden, zou een allergezegendst en tevens een allervermogenst middel wezen tot de bekering van Joden en heidenen. Er was hier niets te doen met zwaard of boog, met paarden of ruiters; maar met zachtmoedige onderwijzingen, met bescheiden bestraffingen, met minzame vermaningen, waardoor de zachtmoedigen zich aangenaam zouden maken aan de consciënties der mensen. En zo gaf Jezus Zijn leerlingen hiermee een indruk, hoe zij op een geheel andere wijze zouden komen tot de erfenis der wereld, zoals eertijds hun vaders tot de erfenis van Kanaän; die dat land niet bemachtigden dan onder wapenrusting een van groot beslag, en gestrengte uitroeiing van vele volkeren. Neen, wel verre! Er zou hier meer met de zachtmoedigheid en taaie lijdzaamheid, ja met de dood zelf, om Jezus' Naam te doorstaan, uit te richten, dan al de koningen der aarde met al hun vuur en moordgeweer; gelijk men dat ook bij de uitkomst zag, dat de Kerk nergens meer dan door het bloed der heiligen is voortgeplant onder de volkeren van de aardbodem.

b. Het zijn ook de zachtmoedigen die deze grote belofte, volgens het profetische woord, te wachten hebben. Als Koning Messias zou uitrijden in Zijn heerlijkheid, in de 45^{ste} Psalm, het zou zijn op het Woord der waarheid, en rechtvaardige zachtmoedigheid, vers 5. Gevolglijk op een woord dat de zachtmoedigen zouden spreken, wier woorden in diezelfde Psalm als scherpe pijlen zouden zijn, en treffen in het hart van des Konings vijanden; en daardoor zouden volkeren onder hem vallen. En in de 37^{ste} Psalm, het 11^{de} vers, daar mogelijk de Heiland onze zaligspreking uit ontleend heeft, wordt er opgezongen: De zachtmoedigen zullen de aarde erfelijk bezitten, en zich verlustigen over grote vrede.

3. En in dat aardrijk te beërven mag de Heiland wel een zaligheid en groot geluk stellen, als Hij zegt: Zalig zijn de zachtmoedigen; WANT zij zullen het aardrijk beërven. Immers was het voor Israël een groot geluk, het land Kanaän als zulk een bijzonder en gewenst goed te beërven; oneindig meer is het geluk der zachtmoedigen, een geheel aardrijk van Joden en heidenen door de Evangelieleer te beërven, en zo vele zielen voor

hun Heere en Koning Jezus te gewinnen. Waarom ook de oude profeten van dit beloofde goed in hun Schriften zoveel werk maken. Zo lees ik in Jes. 14:1,2: De vreemdelingen zullen het huis Jakobs aanhangen. En het huis Israëls zal ze erfelijk bezitten, in het land des Heeren, tot knechten en maagden. En in hoofdstuk 54:3: Uw zaad zal de heidenen erven, en zij zullen de verwoeste steden doen bewonen.

ZIEDAAR aandachtige toehoorders, deze kostelijke wonderspreuk afgehandeld.

1. De Zaligspreker Jezus toonde hiermee die beloofde Messias te wezen, van de Vader gezalfd, om een blijde boodschap te brengen de zachtmoedigen. Wat blijder boodschap kan de zachtmoedigen gebracht worden, dan dat zij het aardrijk beërven zullen?

2. Zo kunnen wij hier ook leren waar het aan hapert, dat men in onze dagen zo weinig vordert in de bij beërving van het aardrijk. Dat heidenen niet bekeerd worden, dat Joden aan Koning Jezus niet onderworpen worden, dat ongelovigen nog vermeerderd worden, dat het blinde pausdom voor Christus niet gewonnen wordt; wat meent gij is er de oorzaak van? Die Christelijke deugd van zachtmoedigheid, waardoor Jezus' apostelen de Kerk onder de Joden en heidenen voortplantten, ontbreekt in de protestantse Kerk. Wat zijn er al scheuringen en verdeeldheden? Wat heerst er een hoofdigheid en verdeeldheid, wat een toorn en bitterheid in het stuk van de godsdienst? En om niet ver te lopen, in het midden zelfs van onze gereformeerde kerk? Dat schelden en lasteren, dat veroordelen van elkanders gevoelens, dat verdoemen en verketteren; en dat in onverschillige zaken en die van weinig belang zijn, daar men elkaar in de liefde verdragen moest; zijn dat vruchten van de Geest der zachtmoedigheid? Zal het aardrijk van nog onbekeerde Joden en heidenen daardoor gewonnen en beërfd worden? Ach! als wij de Kerk in deze dagen beschouwen, men mocht met een van de aartsvaders, de kinderen die in de kerk geboren worden, wel Peleg noemen; Peleg, verdeeldheid, omdat in onze dagen ook de aarde zo verdeeld is.

Waar zal ik in deze dagen die zalige zachtmoedigen aantreffen, daar onze zaligspreking van gewaagt?

1. De meeste Christenen komen in het bezitten, laat staan het uitoefenen van deze deugd, zelfs nog niet zover dan het heidendom. In plaats van zachtmoedigheid, in het dragen van leed en ongelijk, hebben de meesten een gemoed dat vol toorn, wrevel en wraaklust is; een hart dat omtrent hun naaste onverzoenlijk is. Op de minste belediging, ofschoon dikwijls maar ingebeeld, vat men een misnoegen op; en legt men de woorden en daden van de naaste op het allerkwaadste uit. Wat hebben vele heidenen in die edele deugd van zachtmoedigheid niet uitgeblonken, als zij de bitterste hoon en lasteringen hun aangedaan, edelmoedig doorstonden? Van Filippus, koning van Macedonië, wordt verhaald, als hem was aangebracht dat Nicanor zijne Majesteit gelasterd had, dat hij hem nog een kostelijk geschenk liet brengen, waardoor de man zo in het hart werd getroffen, dat hij openlijk herriep, al wat hij lasterlijk van de koning gezegd had. En van Pericles lees ik, als een lasteraar des nachts voor zijn deur stond te razen en te schelden, hij zond één van zijn knechten terstond naar buiten, om de man met een fakkel naar huis te lichten. En zult gij u van de heidenen laten beschamen? Zullen die u in zachtmoedigheid en geduld voorbijstreven?

2. Maar laat ik toestaan, dat gij zachtmoedig zijt als lammeren in het dragen van alle leed en ongelijk; het zal wellicht nog maar een heidense schijndeugd in u wezen, en

meer niet. Die Christelijke zachtmoedigheid, die een vrucht des Heiligen Geestes is, en de bezitter zalig maakt, ontbreekt u nog.

Gij zult wellicht u inbeelden, de ware en Gode behaaglijke zachtmoedigheid al te bezitten. Ik draag, zult gij menen, geen wrevel of wraaklust in mijn hart; ik vergeet mijn belediger het leed mij aangedaan, en zoek het niet te wreken. Dit is in zoverre goed, maar niet genoeg. Het zal hier op aankomen, of de grond waaruit uw zachtmoedigheid spruit, uit de natuur of uit de genade, uit het vlees of uit de Geest. Het zal er op aankomen uit welke inzichten en tot welke oogmerken gij uw zachtmoedigheid oefent.

a. Is de zachtmoedigheid een gewrocht van Gods Geest in u, een vrucht van uw geloof, een bewijs van uw heiligmaking?

De Geest der zachtmoedigheid is een Geest van verlichting, Die eerst de mens bij geestelijk licht doet zien de ongestalte van zijn hart; dat hij van nature een boos en overspelig hart heeft, dat tot wraak genegen is; ja, dat hij een vijand Gods en van zijn naaste is. Hebt gij ooit met levendige indrukken en een smartelijk gevoel uw ongestalte gezien, dat gij een stenen hart hebt, en dat gij om dat verharde hart week en zachtmoedig te maken, van node hebt des Geestes voorkomende, medewerkende en achtervolgende genade?

De Geest der zachtmoedigheid buigt ook de wil in liefde tot God en de naaste, zodat daardoor de haat, die snode ondeugd waardoor men een doodslager van zijn broeder is, langzamerhand in het hart gebroken wordt; waardoor men leert elkander te verdragen, en te vergeven de een de ander, Kol. 3:13.

De Geest zachtmoedigheid regelt ook de hartstochten, zodat men die niet langer over zichzelf laat heersen; maar integendeel over zijn geest heerst, en de zondige driften bezeugelt. Weet gij van zulk een verandering van gemoed door de Geest niet, gij behoort dan nog onder de ware zachtmoedigen niet.

b. Uit welke inzichten en tot welke oogmerken oefent gij de zachtmoedigheid? Is het om van de mensen als zachtmoedigen geprezen te worden, of om er enig voordeel door te bejagen, of omdat gij u van de middelen tot wraak verstoken vindt? Of zoekt gij daarentegen door uw zachtmoedigheid uw naaste voor Christus te gewinnen, en Zijn Rijk daardoor uit te breiden? Onderwijzende met zachtmoedigheid degenen die tegenstaan, of God hun de eniger tijd de bekering gawe tot erkentenis der waarheid, 2Tim. 2:5.

Ulieden godzaligen! die deze Christelijke deugd recht kent, en door Gods genade ook oefent, ofschoon gebrekkig:

1. Ulieden wil ik hebben aangemaand om er u dagelijks al meer in te oefenen. Gij o mens Gods, vliedt alle boze dingen, en jaagt na zachtmoedigheid. Doet aan als uitverkorenen Gods, heiligen en beminden, de innerlijke bewegingen van zachtmoedigheid. Want waar nijd en twistgierigheid is, daar is verwarring en alle boze handel. Maar de wijsheid die van Boven is, die is ten eerste zuiver, daarnaar vreedzaam, bescheiden, gezeglijk, vol van barmhartigheid en goede vruchten. Zo spraken Paulus en Jakobus de gelovigen in hun dagen aan, 2Tim. 6:11, Jak. 3:13,14; en laat het ook dienen om u tot deze heerlijke deugd aan te sporen.

a. Zoekt in navolging van de discipelen van Jezus uw naaste Christus te gewinnen, door uw woord en voorbeeld. Onderricht zondaren van de dwaling van hun weg, met zachtmoedige vermaningen en bescheiden redenen; zelfs hun biddende: O, laat u toch met God verzoenen; broeders, indien iemand onder u van de waarheid is afgedwaald, en hem iemand bekeert, die wete dat degene die een zondaar van de dwaling zijns wegs bekeert,

zal een ziel van de dood behouden, en zal menigte der zonden bedekken. Zo spreek ik met Jakobus u aan, hoofdstuk 5:19,20.

b. Ontmoet gij tegenstand, hoon, laster, smadelijke bejegeningen, ontsteekt u daarover niet in haastige toorn; maar gij die geestelijk zijt, brengt ze terecht door de Geest der zachtmoedigheid, ziende op uzelf, opdat ook gij niet verzocht wordt. Vergeldt geen schelden met schelden, leert de kwaden verdragen; en zoekt meer aan eigen eer, eigen roem en lof verloochend te wezen. Wreekt uzelf niet beminden, maar geeft de toorn plaats; want er is geschreven: Mij komt de wraak toe, Ik zal het vergelden, spreekt de Heere, zeg ik met Paulus. Denkt veel om de galbittere, ja dodelijke vruchten, die deze boze wortel draagt. In de toorn sloeg Kaïn zijn moordklauwen aan het leven van Abel, zijn eigen broeder. In de toorn sloeg Lamech een man dood om zijn wonde, en een jongeling om zijn buile, Gen. 4:23. In hun toorn hebben Simeon en Levi de mannen van Sichem doodgeslagen.

c. Denkt niet, dat de zachtmoedigheid een vrucht is die op uw eigen akker groeit, een deugd gemakkelijk om te oefenen; in het geheel niet! Er is nog in ons een overblijfsel van de oude mens, dat bitter, boos en wraakgierig is. Er zit nog in het hart van elke gelovige een wortel van bitterheid, die gal en alsem draagt, en opwaarts spruitende beroerte maakt, Deut. 29:18. Wij hebben Gods inlichtende en heiligende genade van node, om alle boze gestalten in ons de doden en ten onder te brengen. Kom godzaligen! breng veel uw wrevelige natuur voor de Heere, in bidt Hem dat Hij ze zachtmoedig make. Welaan broeders! als uitverkorenen Gods, heiligen en beminden, doet aan de innerlijke bewegingen der barmhartigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid; verdragende de ander, en vergevende de een de ander. Zijt jegens elkander goedertieren, barmhartig, vergevende elkander, gelijkerwijs ook God in Christus ulieden vergeven heeft, Ef. 4:32.

2. En om u tot deze deugd van zachtmoedigheid te gewennen, ziedaar enige middelen:

a. Hebt een klein gevoelen van uw eigen zelf; en leer uzelf veel kennen, hoe genegen gij tot toorn en wraak zijt, en hoe dikwijls gij een ander reden tot toorn geeft.

b. Zoekt de eerste beginselen van onze onzachtmoedigheid in u te stuiten en tegen te gaan. Zo haast gij gevoelt dat enige beroering in u opwelt, en het bloed gaande wordt, wees er aanstonds bij, en laat die wortel niet opwaarts schieten en beroerte maken.

c. Wees niet al te nieuwsgierig, om te willen weten wat de mensen al van u zeggen. En hoort gij iets kwaads van u zeggen, geeft er aanstonds geen geloof aan, maar veracht het, als gij wel doet en aan de laster onschuldig zijt. Die wijsheid leerde Salomo ons al. Geef uw hart niet, zegt hij, tot alle woorden die men van u spreekt, opdat gij niet hoort dat uw knecht u vloekt.

d. Wacht u ook voor oorblazers en aanbrengers, ook voor opstokers, die u tot wraak aanzetten; want al dezulken stremmen de zachtmoedigheid.

e. Stelt u veel voor de voorbeelden van godzaligen mannen in Gods Woord, die in de hardste voorvallen hun zachtmoedigheid deden uitblinken; van Mozes, die genoemd wordt de zachtmoedigste van alle mensen; van David, van Job, ja van Jezus, Die de Zachtmoedigheid Zelf was, Die zovele tegenstrevingen van zondaren tegen Hem verdragen heeft. Drukt Zijn les veel op uw hart: Leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben, en nederig van hart, en gij zult rust vinden voor uw zielen.

Ach! dat de Geest der zachtmoedigheid overvloediger over de Kerk werd uitgestort! Wat zou men het Christendom aan alle kanten zien uitbreken, om het aarderijk te

beërven! Wat zou men Joden en heidenen zien toevloeien, en alle koninkrijken der wereld zien worden onzes Heeren en zijn Gezalfde! AMEN

MATTHEÛS 5:6

6 Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden.

Vergeleken met Luk. 6:21

A. **BEKEND** is in de rol van Mozes' eerste Boek de handelwijze van Jozef omtrent zijn broederen, toen zij wegens de hongersnood in Kanaän tot hem in Egypte waren afgekomen om koren te kopen. Zijn broeders baden hem om koren. Jozef houdt zich een wijle tijds vreemd voor zijn broeders. Jozefs ingewanden worden eindelijk bewogen over zijn broeders; hij zendt ze niet ongetroost noch ledig heen, maar verzorgt zijn broeders van koren, en laat ze weer heentrekken naar hun land; gelijk gij dit alles in het brede kunt nalezen in Mozes' eerste Boek, Genesis, hoofdstuk 42:1-126.

1. Gelijkerwijs Jozef in vele lotgevallen van zijn leven, vooral in zijn vernedering en verhoging in Egypte, een duidelijk voorbeeld was van de eerst vernederde en daarop verhoogde Heiland der wereld; also kan men in deze handelwijze van Jozef met zijn broeders een voorbeeld en schilderij zien van de handelwijze van Jezus met Zijn broederen. Ik bedoel alle ware gelovigen, Jezus' geestelijke broederen altezamen. Bijzonder kan men tegelijk denken aan de Joden, Jezus' broederen ook naar het vlees.

2. En niet zonder grond, naardien hier verschillende overeenkomsten zijn.

a. Alle gelovigen zijn hierin Jozefs broeders gelijk, dat zij van nature alle onderhoud der ziel ontberen; waarom zij in hun geestelijke behoefte met een pijnlijk gevoel van hun armoede en gebrek zich begeven tot de algenoegzame en rijke Jezus, hun oudste Broeder, de Eerstgeborene onder vele broederen, Rom. 8:29.

b. Jozef hield zich een wijle tijds vreemd voor zijn broederen, hen toesprekende met harde woorden. Zo handelde de Heiland een tijdlang met de Joden onder de wet, die gedurende die tijd met een hard juk van dienstbaarheid werden bezwaard. Zo gaat het de gelovigen hier ook, dat Jezus, de geestelijke Jozef, nu en dan Zijn aangezicht voor hen verbergt; inhoudende het gevoelige van Zijn genade en liefde, het verkwikkelijke van Zijn vertroosting, zodat het hun zo niet gaat als in vorige maanden, toen de Heere Zijn lamp over hun hoofd deed schijnen, en hen bij Zijn licht de duisternis deed doorwandelen; gelijk Job hierover klaagde, hoofdstuk 29:2,3.

c. Maar gelijkerwijs Jozef zich eindelijk over zijn broederen ontfermende, en hun korenzakken met koren vulde; also handelt deze geestelijke Jozef ook met de gelovigen, Zijn geestelijke broederen. De dorstige zielen verzadigd Hij, en de hongerigen vervuld Hij met goed; die in de duisternis en schaduwen des doods zaten, gebonden met verdrukking en ijzer, Ps. 107:9,10. Bijzonder zou dit woord waarachtig zijn in de gelovigen van het Joodse volk, ten tijde als deze meerdere Jozef in het vlees zou verschijnen en onder hen omwandelen en prediken. Nu was de tijd gekomen, dat Jezus die hongerige en dorstige Kerk van het Jodendom tot de dronkene en verzadigde wilde toevoegen, en de vaten van hun hart vervullen met de aangebrachte gerechtigheid. Dienaangaande hebben wij geen meerder bewijs nodig dan dat van onze tekstwoorden. Hier is Zijn taal

bijzonder tot de Joden, tot alle geestelijk hongerigen en dorstigen onder hen, die Hij belooft de verzadiging met het brood en de drank van de ware gerechtigheid. **ZALIG ZIJN DIE HONGEREN EN DORSTEN NAAR DE GERECHTIGHEID; WANT ZIJ ZULLEN VERZADIGD WORDEN.**

B. In de drie voorgaande zaligsprekingen heeft de Heiland de onderdanen van Zijn Hemelrijk ons vertoond in hun overgroot gebrek en volslagen ledigheid. Zij zagen zichzelf van nature arm en naakt, niet hebbende om er mee in Gods vierschaar te kunnen bestaan. Het gevoel van deze zielsbehoefte deed hen wegsmelten in treurigheid; en zij kregen tevens ook een zucht om hun behoeftige medemens uit die grote zielennoed te redden door zachtmoedig onderwijs.

Maar, gelijk er natuurlijk in een arme bedelaar die zich van alles ontbloot ziet, en dat met droefheid gevoelt, een trek en begeerte ontstaat naar onderhoud van het lichaam, welke hem bij het leven kan bewaren; zo is het geen wonder dat de armen van geest ook een honger en dorst hebben naar datgene dat hun zielen bij het leven kan behouden. Daarom laat de Heiland hierop volgen: Zalig zijn die hongerigen en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden.

Dit is alweer, zoals wij zullen tonen, een wonderspreuk, dewijl het de vleselijke mens eigen is in eigen werk als gerechtigheid voor God zijn zaligheid te zoeken.

Een spreuk, welker verklaring in dit uur van nabetrachting op des Heeren Avondmaal, zo ik meen, niet te onpas zal komen. Hier zal stof wezen om hongerige en dorstige zielen, onder verbergingen van des Heeren aangezicht, met de troostrijke belofte van zielsverzadiging te bemoedigen en op te beuren.

C. In deze woorden, onzer aller aandacht overwaardig, zullen ons twee zaken ter behandeling voorkomen:

I. Eerst, de personen in hun gestalte; het zijn de hongerigen en dorstigen naar de gerechtigheid.

II. Daarna, de gelukzaligheid derzulken:

A. Welke alvorens wordt neergesteld, zalig zijn zij.

B. En dan aangewezen waarin die zaligheid gelegen is, want zij zullen verzadigd worden.

EERSTE DEEL

De Heiland, zullende gewag maken van een vierde gestalte van een onderdaan van het Hemelrijk, en die voorstellen onder zinnebeeldige bewoordingen van hongerigen en dorsten, maakt duidelijke melding van:

A. DE GERECHTIGHEID, als het voorwerp waaromtrent die honger en dorst moet verkeren.

1. Gerechtigheid wordt in de school der rechtsgeleerden beschreven te zijn, die bestendige en aanhoudende wil om elk het zijne te geven, en aldus te doen hetgeen recht en billijk is. In de Heilige Bladeren is deze beduidenis van het woord gerechtigheid mede niet ongewoon. Heere! wie zal verkeren in Uw tent? Wie zal wonen op den berg Uwer heiligheid? is de vraag, Ps. 15:1. En het antwoord is in het tweede vers: Die oprecht wandelt, en gerechtigheid werkt; dat is, die een iegelijk het zijne geeft, en die met zijn hart de waarheid spreekt. En in die zin zegt ook de apostel Johannes: Die de

rechtvaardigheid doet, die is rechtvaardig, 1Joh. 3:7. En volgens deze beduidenis van het woord gerechtigheid, zouden dezulken naar de mening van sommigen hier worden zalig gesproken, die ziende dat de ongerechtigheid op deze wereld vermenigvuldigd wordt, en dat de goddeloosheid allerwege de overhand neemt, van harte wensen en begeren, en alzo daarnaar hongeren en daarnaar dorsten, dat toch de gerechtigheid het hoofd eens boven steekt op deze aarde, en dat ze van de mensen bemind en betracht mag worden.

2. Maar aangemerkt dat in deze zaligspreking van zodanige gerechtigheid gesproken wordt, welke de enige spijze en drank der zielen is welke de zielen zalig maakt, en welke ook machtig is om de zielen in dit leven te verzadigen, zo blijkt genoegzaam dat men hier door de gerechtigheid iets beters en geestelijks heeft te verstaan. De gerechtigheid dan, aangemerkt zijnde als de ziel verzadigende spijze en drank van een onderdaan van Jezus' Koninkrijk, zoals ze hier inkomt, betekent volgens het bestendig gebruik der Heilige Bladeren dat recht, dat een in Christus uitverkoren en gelovige zondaar in Gods vierschaar deelachtig wordt, door welk recht hij van God de Vader als Rechter, wordt vrij verklaard van de schuld en straf van zijn zonden, en begiftigd met het geestelijke en eeuwige leven.

a. En recht, dat de mens niet in zichzelf heeft, in zijn eigen werken, als een gerechtigheid voor God. Elk moet hier uitroepen met de gelovige Kerk uit Jes. 64:6: Wij allen zijn als een onreine, en al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed. En met de dichter uit Ps. 143:2: Ga niet in het gericht met Uw knecht, want niemand die leeft zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn.

b. Neen, maar het is een recht dat de mens vindt in een Ander, in de Messias, Die voor hem Borg geworden is. Een gerechtigheid, welke gegrondvest is in de lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid van Christus; want het betaamde Hem alle gerechtigheid te vervullen. Door welke gehoorzaamheid Hij niet alleen voor Zichzelf een recht verkregen heeft op Zijn gemeente, die Hij met Zijn bloed gekocht heeft, om die in volle eigendom te bezitten; maar Hij moest ook als de Heere der gerechtigheid Zijn uitverkorenen een groot recht aanbrengen; door welk recht ook zij van Zijn Vader worden vrijgesproken van de schuld en straf van hun zonden, en rechtvaardige bezitters verklaard van het eeuwige leven. Door Zijn striemen moest hun de genezing worden aangebracht, Jes. 53:5. Van deze gerechtigheid gewaagt hier de Zaligmaker. De gerechtigheid des geloofs, die van de apostel der heidenen zo veelmaals tegen eigengerechtigheid uit de werken der wet wordt overgesteld. De aangebrachte gerechtigheid van Christus Jezus, die van nature de onze niet is, maar die ons uit enkele genade van de Vader wordt toegerekend, en van ons door de hand des geloofs wordt aangegrepen. Door welke toeëigening van deze gerechtigheid Christus aan de ene kant wordt de Heere onze gerechtigheid, Jer. 23:6; en wij aan onze kant worden rechtvaardigheid Gods in Hem, naar de taal van Paulus, 2Kor. 5:21. Hiervandaan dat Paulus zozeer trachtte naar deze gerechtigheid van Christus Jezus; en waarom hij zocht gevonden te worden, niet in zichzelf, maar in Christus; niet hebbende zijn gerechtigheid die uit de wet is, maar die gerechtigheid die door het geloof van Christus is, Fil. 3:9.

Een gerechtigheid, welke hier ook zo bijzonder als een groot goed van het Evangelie wordt aangemerkt, als welke volle verzadiging eerlang aan de gelovigen zou geschonken worden. Hiervandaan dat in de grondtekst staat met een vingerwijzing dat Griekse woord, die gerechtigheid. Het is hier dan die gerechtigheid, niet slechts in tegenstelling

van die gewaande eigengerechtigheid uit de werken der wet, waarin de vleselijke Joden in deze tijd de verzadiging van hun zielen zochten. En welk doen de Heiland de Joden zo scherp verweet in de herhaling van deze Zijn zaligspreking bij Lukas: Wee u, die verzadigd zijt; want gij zult hongeren. Maar ook die gerechtigheid met nadruk, in onderscheiding van het gebrekkige onder de wet, daar de gerechtigheid maar was beloofd, en van de gelovige vaders met zulk een reikhalzen werd verwacht. Niet, alsof de oude gelovigen van het recht op de gerechtigheid van de Borg zouden zijn verstoken geweest. Verre daarvandaan! Neen, maar hun recht steunde op de opgenomen borgtocht van de Zoon, en op de aan te brengen gerechtigheid van deze Borg. Hetwelk, zolang het niet was aangebracht, in de gelovigen werkte een onophoudelijk hongeren en dorsten, welke honger en dorst wel werd verkwikt, gespijsd en gelaafd, maar niet volop tot volle verzadiging toe. Daar nu integendeel de gerechtigheid van de Borg eerlang stond aangebracht te worden, welke aangebracht zijnde, de honger en dorst der gelovigen ten volle zou verzadigen. Dit is de reden dat de Heiland, daar Hij onze zaligspreking herhaalt in Luk. 6:21, er ook bijvoegt het woordje *nu*; zalig zijt gij, die nu hongert; nu, nu die gerechtigheid van Christus zo eerlang staat te worden aangebracht. Geen wonder! dat hoe meer deze gerechtigheid kwam te naderen, hoe heviger de honger en dorst der gelovigen daarnaar werd.

B. Zij HONGERDEN EN DORSTTEN naar de gerechtigheid.

1. Wij hebben niet veel woorden nodig om uw aandacht te doen begrijpen wat honger en dorst is in het lichamelijke. Zij bestaat in die scherpe prikkeling en knagende pijnlijkheid van de maag, waardoor men uit gebrek van spijs en drank een trek en tocht in zich bevindt naar datgene waardoor dat gebrek vervuld, en die pijn gestild kan worden. Dit eigenlijke wordt, zo hier als elders, bij de gewijde als ongewijde schrijvers tot het oneigenlijke overgebracht; en dan betekent honger en dorst, die brandende begeerte in ons naar enig ding, hetzij hetzelfde goed of kwaad, zondig of onzondig is. Hiervandaan die spreekwijze bij de Latijnen gebruikelijk: Een snode goudzucht, een honger naar goud; ook die bij de Hebreëen, van het onrecht in te drinken als water, Job 15:16.

a. In een dergelijke oneigenlijke en zinnebeeldige zin hebben wij hier te vatten dat de Heiland gewaagt van een honger en dorst naar de gerechtigheid. Waaromtrent wij vooraf nog hebben aan te merken, dat het zinnebeeld van hongeren en dorsten in de Heilige Bladeren weleens genomen wordt voor het gehele gemis van Messias' gerechtigheid, aangemerkt als de spijs en drank van onze ziel. In hoedanige zin de Heere zegt, Jes. 65:13: Ziet, Mijn knechten zullen eten, doch gijlieden zult hongeren; ziet, Mijn knechten zullen drinken, doch gijlieden zult dorsten. Zulk een honger en dorst drukt dan iets kwaads uit in de mens. Maar ook wordt wel het zinnebeeld gebezigd in een goede zin; voor die daad en werkzaamheid van onze ziel, waardoor men zich met een vurige drift, met een hevig verlangen uitstrekt naar de ware gerechtigheid. Zulke hongrigen en dorstigen zijn het die geroepen worden tot de wateren, en om te kopen en te eten zonder geld en zonder prijs, Jes. 55:1,2.

b. En aangemerkt nu de geestelijke honger en dorst hier ter plaatse als een deugd in de mens wordt aangemerkt, zo begrijpt elk licht dat wij het zinnebeeld hier hebben op te vatten in een goede zin.

Diensvolgens verstaat de Heiland door hongrigen en dorstigen naar de gerechtigheid, alle ware gelovigen; dezulken in welke de beginselen van ware genade door de Heilige Geest zijn gewrocht, waardoor zij onder een levendig gezicht en smartelijk gevoel van

het gemis van alle gerechtigheid, om daarmee voor God in Zijn vierschaar te kunnen bestaan, als ledigen en ontbloten zich heenwenden, met veel zucht en zorg, met veel pijnlijkheid in hun ziel, naar Jezus, de Heere hun gerechtigheid, grijpende Zijn gerechtigheid aan als de enige Oorzaak van de vergeving van hun zonden en het eeuwige leven. Een zaak, die Heiland Jezus niet zonder reden voorstelt onder het zinnebeeld van hongeren en dorsten naar Zijn gerechtigheid.

Eerst wel, omdat de Heiland en Zijn gerechtigheid zo dikwijls in Gods Woord ons wordt voorgedragen als een geestelijke spijs en drank, als een brood en water, waarmee de zielen der gelovigen worden gespijsd en gedrenkt ten eeuwigen leven. Ontelbaar zijn dienaangaande de plaatsen in de Rol der profeten. Hoor Jezus Zelf hier en daar ook in de Evangelien, Joh. 6:55,56: Ik ben het Brood des levens; die tot Mij komt zal geenszins hongeren. Ook merkt Hij Zich aan als een drank, wanneer Hij vervolgens zegt: En die in Mij gelooft zal nimmermeer dorsten. Ja, hoort Hem tot de Samaritaanse vrouw, Joh. 4:14: Zo wie gedronken zal hebben van het water dat Ik hem geven zal, die zal in eeuwigheid niet dorsten; maar het water dat Ik hem geven zal, zal in hem worden hun fontein van water, springende tot in het eeuwige leven. En in Joh. 7:37, daar staat Jezus op de laatste dag van het Loofhuttenfeest, en roept: Zo iemand dorst, die kome tot Mij, en drinke; die in Mij gelooft, gelijkerwijs de Schrift zegt, stromen des levenden waters zullen uit zijn buik vloeien. Het verdient onze opmerking dat de gerechtigheid van Jezus dan eens in Gods Woord wordt voorgesteld onder het zinnebeeld van een kleed; de klederen des heils, en de mantel der gerechtigheid; dan eens, gelijk hier en elders, onder het zinnebeeld van spijs en drank. Dit geschiedt om ons de Heiland in Zijn algenoegzaamheid aan te prijzen. Bij Hem is alles te vinden wat wij nodig hebben; Hij is ons tot alles genoeg, Hij kan al ons gebrek vervullen. Want gelijk tot onderhoud van het natuurlijke leven der mensen deksel en voedsel beide wordt vereist, zo is Jezus' gerechtigheid onze zielen ook genoeg; zij verstrekt ons tot deksel en klederen, niet alleen om onze naakte zielen te bedekken, maar ook tot voedsel, tot spijs en drank in onze geestelijke honger en dorst.

Ja maar ten andere, de Heiland gebruikt hier het zinnebeeld van hongeren en dorsten ook hierom, omdat onze zucht, ons verlangen, ons toevlucht nemen in geloof tot Jezus' gerechtigheid in het geestelijke evenzo is, gelijkerwijs het met honger en dorst in het lichamelijke gelegen is.

Honger en dorst, weet elk, ontstaat uit gebrek aan spijs en drank. De geestelijke honger en dorst naar Jezus' gerechtigheid, ontstaat uit een ledige ziel waarin geen gerechtigheid te vinden is; uit een ziel die zichzelf geheel gebrekkig, arm, naakt en ledig ziet; uitgeledigd van alle eigen gerechtigheid. Zij ziet, dat zij op de minste rechtsvordering van de hemelse Rechter zou verstomd moeten staan; zelfs ook niet één uit duizend zou kunnen antwoorden, Job 9:3. En David bad: Ga niet in het gericht met Uw knecht, want niemand die leeft zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn.

Honger en dorst valt de mens bovenmate pijnlijk. Ook dat verlangen naar Jezus' gerechtigheid, dat wachten, dat haken naar Zijn heil, dat is hem een zwaard dat hem de ziel doorsnijdt. Dat doet hem uitroepen met de dichter: Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijn ziel tot U o God! Mijn ziel dorst naar God, naar de levende God.

Honger en dorst doet de mens uitzien, verlangen en begeren naar spijs en drank. Zo ook de gelovigen, die zien uit naar Jezus en Zijn gerechtigheid. Naar die spijs en drank

van hun zielen hebben zij een vurige begeerte; en dat uiten zij menigmaal met hun zuchtingen en wensen: O God! Gij zijt mijn God, ik zoek U in de dageraad, mijn ziel dorst naar U, mijn vlees verlangt naar U, in een land, dor en mat, zonder water, Ps. 63:2,3.

2. In het bijzonder evenwel, dewijl de taal van de Heiland hier tot de Joden is ingericht, gelijk nader kan blijken uit de herhaling van deze zaligspreking uit Lukas, zalig zijt gij die nu hongert; zo zal Hij ook onder de hongerigen en dorstigen naar de gerechtigheid de gelovige Joden in deze tijd bijzonder in het oog hebben gehad; die onder die ijdele arbeid der schaduwdienst zeer waren afgemat; die in die schaduwdienst datgene niet vinden konden dat hun zielen kon verzadigen. En die daarom, hoe langer de komst van de beloofde Middelaar bleef uitgesteld, ook zoveel te vurige verlangden om Hem in het vlees te zien, Hem te omhelzen in geloof, en zich te verzadigen in Zijn aangebrachte gerechtigheid. Gelijk ze ons zo meermaals als zulke hongerigen en dorstigen in het profetisch Woord voorkomen. Neem eens uit vele plaatsen, Jes. 55:1,2, daar ze als dorstigen genodigd worden tot de wateren, en als hongerigen, om te komen en te eten zonder geld en zonder prijs.

TWEEDE DEEL

Schatten der goddeloosheid doen geen nut, maar gerechtigheid redt van de dood, zegt Salomo. Ziet dit hier bewaarheid; hier redt gerechtigheid van de dood. Maar welke mensen? Die allen, die naar die gerechtigheid van Jezus hongeren en dorsten, ja, dat nog verder gaat, zij schenkt aan dezulken een zeer gelukkig en zalig leven: Zalig zijn zij; want zij zullen verzadigd worden.

A. ZALIG ZIJN ZIJ, roept Jezus eerst in het gemeen uit. Dit is alweer een grote paradox en een wonderspreuk, welke vierkant aanloopt tegen de bevassing van de vleselijke mens. Die is het zo natuurlijk eigen zijn geluk en zaligheid, indien hij enigszins daarover bekommerd is, in eigen krachten en ingebeelde deugdzaamheid als eigengerechtigheid voor God te zoeken; maar naar eens Anderen gerechtigheid te hongeren in te dorsten, en daarin zijn geluk en zaligheid te stellen, hoe dwaas komt hem dat voor? En zo was het vooral met het vleselijk Israël in deze dagen gesteld; waarover Paulus zich beklagde, dat zij de rechtvaardigheid Gods niet kennende, en hun eigen gerechtigheid zoekende op te richten, de rechtvaardigheid Gods niet onderworpen waren. Maar in de school van Christus is dit zulk een vreemde les niet. Gewis! de staat van deze geestelijke hongerigen en dorstigen naar Jezus' gerechtigheid is uitermate gelukkig en zalig. De aard en gesteldheid van deze honger en dorst brengt dit zelf mee. Want gelijkerwijs het een gewis teken van ongezondheid van het lichaam is geen honger en dorst hebben, geen lust tot spijze of drank, welke spruit uit een smartelijk gevoelen aan gebrek aan nodig voedsel; zo is het ook een teken van ongezondheid in een kwade gestalte der ziel, niet te hongeren en te dorsten; dat is, geen smartelijk gevoelen te hebben over ons gebrek aan ware gerechtigheid, geen geweldige en volstandige begeerte te hebben naar de gerechtigheid van Christus Jezus, als het nodige en gezond makende voedsel van onze zielen; en welke gerechtigheid ook genoegzaam is om ons te doen bestaan in Gods vierschaar, teneinde daardoor van schuld en straf van onze zonden ontslagen, en met het recht tot het eeuwige leven beschenken te worden. Maar integendeel, gelijk het een teken van gezondheid een goede gesteldheid van het lichaam is, honger en dorst, lust en trek te hebben tot natuurlijk en gezond voedsel; zo is het ook een teken van gezondheid

en goede gestalte der ziel, wanneer de mens heeft een geheiligde begeerte tot de gerechtigheid die in Christus Jezus is, als het enige, gezond makende en genoegzame voedsel van het geestelijk leven. Is trek naar spijs in een die ziek gelegen heeft een gelukkig teken, en een middel tot zijn genezing; wie zal dan zulkeen, die van zijn geboorte af doodkrank naar de ziel gelegen heeft, niet gelukkig en zalig roemen die een honger en dorst krijgt naar Jezus' gerechtigheid, als het enige zielenvoedsel en middel van ziels-genezing? Zalig, zalig dan, die hongeren en dorsten naar deze gerechtigheid!

B. De Zaligspreker Jezus gaat bijzonder aanwijzen waarin de zaligheid derzulken gelegen is, zeggende: **WANT ZIJ ZULLEN VERZADIGD WORDEN.**

1. Het goed dat alhier beloofd wordt, is dat zij verzadigd zullen worden. Nog blijft de wijze Heiland in hetzelfde zinnebeeld van hongeren en dorsten, als Hij spreekt van verzadigd te worden.

a. Verzadiging naar het lichaam is, door het voedsel een stilstand van hongeren en dorsten te krijgen, dat ook gepaard gaat met een vrolijke verkwikking. Maar verzadiging naar de ziel heeft ook plaats in het geestelijke, en is gelegen in het genot van Jezus' gerechtigheid, alzo door deze, aangemerkt als een geestelijke spijs en drank, de zielshonger gestild, de zielendorst gelaafd, en zo deze zielsbegeerte met een vrolijke verkwikking vervuld wordt. Ja, de verzadiging is hier nog veel groter dan in het lichamelijke; want daar de lichamelijke spijs en drank welhaast in de maag wordt verteerd, en er zo telkens wederom nieuwe honger en dorst ontstaat; daar is Jezus' gerechtigheid een duurzaam zielenvoedsel, dat altijd blijft, en de ziel voedt en verzadigt tot in het eeuwige leven, Joh. 4:14, 6:35.

b. Gij begrijpt licht, dat hier meest gezien wordt op de verzadiging van een hongerige en dorstige ziel in dit leven; hoewel wij ook de volle verzadiging der ziel in heerlijkheid namaals hier niet willen of kunnen uitsluiten, daar men met Gods beeld zal worden verzadigd, en een vreugdeverzadiging genieten, eeuwiglijk.

2. En dit groot en zalig goed belooft de Heiland alleen aan hongerigen en dorstigen.

a. In het gemeen word verzadiging der ziel met Jezus' gerechtigheid beloofd aan alle hongerigen en dorstigen daarnaar.

Inderdaad geliefden! Deze zijn het aan wie allerwege in des Heeren Woord de verzadiging beloofd wordt. Dat was de belofte Gods aan het geestelijk Israël: Doet uw mond wijd open, en Ik zal hem vervullen. En: De dorstige ziel verzadigt de Heere, en de hongerige ziel vervult Hij met goed, Ps. 81:11, 107:9. Deze belofte hebben alle hongerigen en dorstigen van de Heiland Zelf. Ik ben het Brood des levens, zegt Hij; die tot Mij komt zal geenszins hongeren, en die in Mij gelooft zal nimmermeer dorsten. Zo iemand dorst, die kome tot Mij en drinke. Die in Mij gelooft, gelijkerwijs de Schrift zegt, stromen des levenden waters zullen uit zijn buik vloeien. Ja, het zijn ook deze hongerigen en dorstigen alleen, in tegenstelling van anderen die hun gerechtigheid zoeken in eigen werken. Zo zong de moeder van de Heiland der wereld in haar lofzang: Hongerigen heeft Hij met goederen vervuld; maar rijken heeft Hij ledig weggezonden, Luk. 1:53.

En hoe zou het ook anders kunnen wezen, of de hongerigen en dorstigen naar de gerechtigheid moeten met deze gerechtigheid verzadigd worden? Daartoe is immers deze gerechtigheid machtig, welke Christus niet tevergeefs kan hebben aangebracht. Of zou God Zijn gelovigen tevergeefs kunnen laten hongeren en dorsten? Daar Hij Zijn Zoon en Deszelfs gerechtigheid hun tot zielsverzadiging voorstelt? Zou het zijn om hen te tergen? En alsof God tevergeefs kon gezocht worden? Dat zij verre! Doet erbij, dat God

Zelf deze honger en dorst in de gelovigen verwekt. Het kan dan niet anders wezen, of alle hongerigen en dorstigen naar de gerechtigheid moeten verzadigd worden.

b. Edoch, gemerkt Jezus deze Zijn belofte deed aan zulken die *nu* hongerden, zalig zijt gij die nu hongert, zegt Hij in de herhaling van deze zaligspreking bij Lukas. Zo hebben wij de verzadiging hier wel bijzonder op te vatten als een voornaam goed van het Nieuwe Testament; waarin een volle verzadiging der ziel stond te wachten, voortvloeiende uit de dadelijke aangebrachte gerechtigheid van Jezus, in onderscheiding van die schaarse bedeling van genade onder de wet. Daarheen leidt ons ook de kracht van het Griekse grondwoord in onze tekst; welk woord ontleend is van de ossen of schapen die worden vet geweid, en betekent eigenlijk met gras verzadigd te worden. Een woord, dat de Geest niet zonder reden hier gebruikt. Het is om uit te drukken de overvloed der verzadiging onder het Nieuwe Testament. Nu was de tijd voorhanden, dat de gelovigen volop zouden verzadigd worden met de goederen van Jezus' aangebrachte gerechtigheid; namelijk met volkomen vergeving van zonden, zonder enige wedergedachtenis, met meer vrede van het gemoed, overvloediger vertroostingen des Geestes, en wat er meer van die evangeliegoederen zijn. Daarmee zullen zij zo verzadigd worden, gelijkwijs een os of schaap, die het gras in overvloed afscheert van de velden, en zo zijn holle buik vervult. Niet zo evenwel, alsof ze nooit begerig zouden zijn naar meer genade; want deze honger en dorst wordt in dit leven nooit uitgeblust; maar zij zullen ophouden te klagen over gebrek, te zuchten onder een juk, te kermen van droefheid en kleine vertroostingen. En dat was volgens de aard van de evangeliebedeling, als waarvan voorzeggd was, Jes. 61:11: Gelijk de aarde haar spruiten voortbrengt, en gelijk een hof hetgeen in hem gezaaid is doet uitspruiten; also zal de Heere de gerechtigheid doen uitspruiten voor al de volkeren. Van deze volle verzadiging met de gerechtigheid van de Messias, gelijk een os of schaap in de weide zich met gras verzadigt, mocht de Kerk van het Evangelie onder het zinnebeeld van een kudde schapen ingevoerd, wel uitgalmen: Hij doet mij nederliggen in grazige weiden, Hij leidt mij zachtens; eigenlijk staat er, Hij drenkt mij overvloedig uit stille wateren; Hij verkwikt mijn ziel.

3. En hierin nu, in deze verzadiging, stelt de Heiland de zaligheid der hongerigen en dorstigen naar de gerechtigheid. Zo hecht Hij deze rede aan het voorgaande door het woordje want: Zalig zijn die hongerigen en dorsten naar de gerechtigheid; WANT zij zullen verzadigd worden. Het is alsof Hij zei, omdat zij zullen verzadigd worden, juist daarom zijn zij zalig. En zo is het inderdaad! Zo is het gelegen in het lichamelijke; biedt een hongerige en dorstige alles aan wat gij wilt, behalve spijs en drank, hij moet bezwijken en vergaan. Spijs en drank alleen kan hem helpen. Zo is het ook in het geestelijke gelegen. De verzadiging met de spijs en drank van Jezus' gerechtigheid kan een geestelijk hongerige en dorstige alleen helpen; dat kan hem alleen zalig en gelukkig maken. Ja, dat de zaligheid in de verzadiging met de ware gerechtigheid alleen gelegen is, dat zal ons David leren, Ps. 32:1,2: Welgelukzalig is hij, wiens overtredingen vergeven, wiens zonde bedekt is. Welgelukzalig is de mens, die de Heere de ongerechtigheid niet toerekent. En Paulus was van hetzelfde oordeel, wanneer hij dit zeggen van David aanhaalt in Rom. 4:6, zeggende: Gelijk ook David die mens zalig spreekt, dien God de gerechtigheid toerekent.

UIT deze nu afgehandelde zaligspreking kunnen wij zonder veel moeite opmaken, dat de Zaligmaker Jezus, alzo sprekende, zeer duidelijk bewees te zijn de beloofde Messias,

de grote Heilprofeet. Want aldus betaamden het hem te spreken, tot beantwoording aan het profetische woord; als Die alle dorstigen moest roepen tot de wateren, en de hongerigen om te komen en te eten zonder geld en zonder prijs. Die als de opperste Wijsheid moest nodigen op de tinnen der hoogte der stad, roepende: Komt, eet van Mijn brood, en drinkt van de wijn dien Ik gemengd heb, Spr. 9:3-5. Ja, Die daartoe met Zijn eigen lippen de gerechtigheid moest aankondigen, volgens Ps. 40:10,11, daar Hij sprekende wordt ingevoerd: Ik boodschap de gerechtigheid in een grote menigte; ziet, Mijn lippen bedwing Ik niet. Heere, Gij weet het. Uw gerechtigheid bedekt Ik niet in het midden Mijns harten. Uw waarheid en uw heil spreek Ik uit. Uw weldadigheid en Uw trouw verheel Ik niet in de grote gemeente.

Wel, daar nu de Mond der waarheid dezulken zalig sprak die hongeren en dorsten naar Zijn gerechtigheid, maken die dan niet deze Mond der waarheid leugenachtig, die een troon van eigen gerechtigheid uit de werken oprichten, en de werk-rechtvaardige mens zalig spreken? Gelijk met hun leer doen alle Pelagiaans- en Roomsgezinden. Zo ziet men het Jodendom weer herleven in ons Christendom. Maar die buiten ons zijn zal God oordelen.

Komen wij tot ons hervormd Christendom, dat die heilloze leer van eigen gerechtigheid wel verwerpt, en integendeel de zondaar wijst op Christus' volmaakte gerechtigheid, om daarnaar te hongeren en te dorsten, en in die gerechtigheid alle zielsverzadiging te zoeken; o! wat ziet het er in dit opzicht met de meesten van onze belijders niet droevig uit! Avondmaalgangers! gij zijt wederom hedenmorgen aan des Heeren Tafel geweest, daar de ware gerechtigheid, door Jezus' gehoorzaamheid aangebracht, als een spijs en als een drank is opgedist, tot voeding, tot versterking, tot verzadiging van de ware bruiloftsgasten. Maar de vraag zal nu wezen, of gij daar hebt aangezeten als zulke hongerigen en dorstigen naar Jezus' vlees en bloed, in die gestalten die wij van de hongerigen en dorstigen in onze verklaring hebben opgegeven? Is dat zo, gij zijt er dan min of meer verzadigd geworden, naar de mate dat de gelovige uitgangen van die zielen zijn geweest. Maar zo niet, God heeft u ledig weggezonden; en dat nog, o naarheid! tot verzwaring van uw oordeel.

Zalig zijn die hongeren en dorsten! Zijt gij zulkeen? Hoe is er uw ziel gesteld geweest? Ei! leg er uw hart eens bij neer.

a. Hongeren en dorsten ontstaat uit gebrek aan spijs en drank. Maar zijt gij tot des Heeren Tafel genaderd in een gezicht van geestelijk gebrek? Ziende dat gij van nature Jezus mist, dat gij geheel arm zijt, ellendig, blind, naakt, liggende op de vlakke des velds, walgelijk in de ogen Gods.

b. Honger en dorst valt de mens bovenmate pijnlijk. De honger, zegt men, is een scherp zwaard. Maar is het missen van Jezus en Zijn gerechtigheid u wel ooit zo smartelijk gevallen, dat gij buiten Hem niet kunt leven, dat gij zonder Hem droevig en angstig waart, amechtig en van dorst versmachtende? Als een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijn ziel tot u o God! Mijn ziel dorst naar God, naar de levende God!

c. Honger en dorst doet de mens uitzien en verlangen naar spijs en drank. Maar is er wel ooit zulk een uitzien, zulk een verlangen in u geweest naar Jezus en Zijn gerechtigheid? Dat gij Hem begeerde boven al wat te begeren is? Dat gij naar Zijn gerechtigheid haakte als de allernoodzakelijkste spijs, als de allerverkwikkelijkste spijs, als de alderdierbaarste spijs; waarvoor hij gaarne alles wilde verliezen en er alles bij opzetten

wat er in de wereld is? Brengt een hongerig en dorstig mens, die bijna van honger en dorst zou bezwijmen en versmachten, al het goud en zilver van de aarde, de allerkostelijkste parels en kleinodiën; hij zal er geen genoeg mee nemen. Hij kan zijn holle buik niet vullen, hij kan er zijn honger of dorst niet mee stillen; spijs en drank alleen kan hem helpen. Zo ook een ziel die honger en dorst heeft naar Jezus' gerechtigheid; al bood gij haar de gehele wereld aan, zij zou zonder Christus' gerechtigheid daarin geen genoeg vinden. Zij zegt: Ik moet Jezus hebben, of ik sterf. Ja, toont mij de Heere maar, en het is mij genoeg. De Egyptenaars honger lijdende, verkochten zich aan Jozef tot slaven, om maar brood te hebben. De koning Lysimachus, dorst lijdende, verkocht zijn gehele koninkrijk om maar een dronk water te hebben; een hongerig en dorstig Christen zal alles geven om maar Jezus te hebben, en Zijn zalige gemeenschap. Want bij deze geestelijke spijs en drank leeft zijn ziel, en daarbij vindt hij het leven van zijn geest. Alle dingen acht hij met Paulus schade en drek te wezen, om maar Christus te gewinnen, en Zijn gerechtigheid die door het geloof is. Dat is het hoogste van al zijn blijdschap met Asaf: Wien heb ik nevens God in den hemel, nevens Hem lust mij ook niets op de aarde. Als mijn vlees en hart bezwijkt, zo is God nochtans de Rotssteen mijns harten, en mijn Deel in eeuwigheid, Ps. 73:25,26.

Wat zegt er nu uw ziel op? O! de meesten zullen zich van deze zielenhonger en dorst geheel ontbloot vinden.

a. Hoe weinigen hebben een gevoel van hun geestelijk gebrek? Omdat zij zich inbeelden al rijk en verrijkt te wezen, en geen ding gebrek te hebben. Zij zijn dood in de zonden, zonder geestelijk leven; en zouden zij dan kunnen hongeren? Daarvandaan, dat zij geen trek tot spijs hebben; en dus, als Jezus tot de maaltijd nodigt, dat zij weigeren te komen, met die genoden in het Evangelie onder allerlei gezochte voorwendselen, Luk. 14:17-20. Over dezulken klaagde de Heiland: Gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven moogt hebben. En geen wonder! zij zijn een volk dat men geen lust bevangen wordt, Zef. 2:1.

b. Anderen hebben wel een honger of dorst, maar niet naar het rechte Voorwerp.

Niet naar Jezus' gerechtigheid, maar naar hun eigen gerechtigheid, om daarmee hun arme ziel te verzadigen. Zij menen dat een uiterlijk burgerlijk en zedig leven genoeg is om er het eeuwige leven op af te wachten; en dat zij met hun gewaande deugdzaamheid zullen kunnen bestaan in Gods vierschaar. Ontbreekt er nog wat aan; God is barmhartig, zeggen zij, Hij zal het gebrekkige wel door de vingers zien.

Opdat ik zwijg van dezulken bij wie een honger en dorst is naar de aardse dingen, naar goud en zilver, naar de wellusten en zondige bekoorlijkheden van de wereld; waarnaar zij met een hijgende en onverzadelijke begeerte zijn uitgestrekt. In plaats van de ware gerechtigheid, drinken zij het onrecht in als water, gelijk Elifaz de Themaniet zegt, Job 15:16.

Gij kunt eens oordelen mijn vrienden, uit de zaligspreking over de hongerigen en dorstigen onder welk een grote rampzaligheid dan diegenen liggen die niet hongeren en dorsten naar Jezus' gerechtigheid.

a. Zijt gij aan des Heeren Tafel geweest zonder een honger of dorst naar Jezus en Zijn gerechtigheid, gij heb er dan ook geen zielsverzadiging gevonden. Gij moogt er genoten hebben een bete broods, en een dronk wijn, dat is het alles; uw ziel is ledig weergekeerd. De drinkbeker der dankzegging is u een beker van vervloeking geweest, omdat gij onwaardig drinkende, nog daarenboven een oordeel op uw ziel hebt geladen. Wees

verzekerd, God heeft al de gasten overgezien, en u daar gevonden zo ledig, zo ongekleed, zo zonder het bruiloftskleed van Jezus' gerechtigheid. Wat meent gij dat u staat te wachten, indien gij niet intijds bekeerd wordt? Datzelfde oordeel dat Hij uitsprak over de ongeklede gast in het Evangelie: Vriend! hoe zijt gij hier ingekomen, geen bruiloftskleed aan hebbende? En daarom, o schrik en naarheid! bindt hem handen en voeten, en werpt hem in de buitenste duisternis; daar zal zijn wening in knersing der tanden.

b. En tot welk einde en oogmerk zijt ook gijlieden aan des Heeren Tafel verschenen, die zo opgeblazen zijt van eigen gerechtigheid? Het Avondmaal is voor hongerigen en dorstigen naar Jezus' gerechtigheid; maar uw eigen gerechtigheid en ingebeelde deugdzzaamheid verzadigt u; welke verzadiging hebt gij dan te wachten uit Jezus' gerechtigheid? Welk een dwaasheid! Welk een zinloosheid! Uw spinnenwebben van eigen gerechtigheid deugden niet tot klederen. Het zijn Adams vijgenbladeren, daar uw naaktheid alleszins doorheen schijnt. Het zijn bodemloze emmers, daar het water doorheen zinkt. Ja, al uw werken zijn gebroken bakken die geen water houden. Gij voedt uw zielen met as, dat nimmermeer verzadigen kan. Hoe opgeblazen was de farizeeër op eigen gerechtigheid? O God! zo bad hij in zijn opgeblazenheid, ik dank U dat ik niet ben gelijk andere mensen; geen rover, geen onrechtvaardige, geen overspeler, ook niet als deze tollenaar. Ik vast tweemaal per week, ik geef tienden en aalmoezen. Maar hij werd ledig weggezonden. De tollenaar daarentegen van verre staande, en uitroepende: O God, wees mij zondaar genadig, ging gerechtvaardigd af naar zijn huis.

c. Of wat zaligheid zouden ook dezulken te wachten hebben, die in plaats van naar Jezus' gerechtigheid, naar de aardse dingen en derzelfver zondige genietingen zo hongeren en dorsten? Kunnen die dingen de ziel verzadigen? Kunnen ze het bange geweten wel geruststellen? Of zullen ze u wel enige troost geven op uw doodbed? Hoe kunt gij zo dwaas handelen, van met de verloren zoon liever zwijnendraf van de onverzadelijke wellusten der wereld te willen eten, dan overvloed van zielverzadigend brood te hebben in het huis des vaders?

Maar gijlieden, hongerige en dorstige zielen naar Jezus' gerechtigheid; tot u, tot u alleen behoort de belofte van mijn tekstwoorden.

O! wat is u geluk niet groot, met Christus' gerechtigheid verzadigd te worden! Daar in al de rivieren van de wellusten der wereld niet één enige druppel te vinden is die de ziel enige de minste troost of verkwikking kan geven, daar vindt gijlieden in Jezus' gerechtigheid alles wat uw ziel kan verzadigen. Gijlieden hebt hedenmorgen ondervonden aan Gods Genadetafel dat de Heere de zielen van Zijn priesters met vettigheid heeft dronken gemaakt, en Zijn volk met goed verzadigd, Jer. 31:14.

Maar ik voorzie dat kleinmoedige zielen hier zullen klagen over gebrek aan honger en dorst, en zo weinig ondervinding van zielsverzadiging.

a. Er is een vrezen in hen of er wel een honger en dorst bij hen is, en of ze wel de ware is? Omdat ze zo klein is, en niet op alle tijden tegenwoordig. Maar weet kinderen Gods: De zielshonger en dorst is in alle gelovigen niet even groot of eveneens. Daarin zijn wegens de ongelijke invloeden van Gods Geest en de ongelijke bevattingen van ons gebrek trappen. De ene komt daarin verder dan de andere. Ook verbergt de Heere Zijn aangezicht weleens.

Deze honger en dorst is hier niet volkomen; want wij kennen ten dele, en wij profeteren ten dele, zegt Paulus. Is zij klein in u; indien gij weet dat ze maar oprecht is, zij is de Heere aangenaam. Hij wil Zijn hand ook tot de kleinen wenden. De nederigen wil Hij

genade geven. Het gekrookte riet wil Hij niet verbreken, of de rokende vlaswiek uitblussen. Gij geeft immers blijken van uw honger en dorst, daarin, dat gij uw gebrek kent en gevoelt; daarin, dat u dat gebrek smart; daarin, dat gij een begeerte heb naar meer honger en dorst. En daarom, troost u daarmee, dat Hij Die het goede werk in u begonnen heeft, het ook voltooien zal.

b. Klaagt gij over gebrek van zielsverzadiging, dat uw ziel zo dikwijls hijgt en verlangt naar de gerechtigheid van Jezus, maar niet verzadigd wordt, zodat ze dor en mat blijft; daar anderen van Gods kinderen kunnen juichen dat hun zielen als met smeer en vettheid verzadigd worden.

Mogelijk ontstaat dit:

Of uit teveel gelijkvormigheid aan de wereld, en gebruik van zondige verkwikkingen.

Of uit te weinig gebruik der genademiddelen, of onverschilligheid daaronder, daar de Heere toch Zijn Geest met de middelen samen paart.

Of omdat men de verzadiging niet onderscheidt van de troost en blijdschap daaronder. Gij kunt al met des Heeren goed verzadigd wezen, en door de rechtvaardigmaking al meerder ontslag ontvangen van zondenschuld en straf, uit hoofde van Jezus' gerechtigheid, waarnaar gij hongert en dorst, al ondervindt gij de volle verzekering daarvan niet in uw gemoed.

Om die gevoelige ontdekking Gods aan uw zielen te genieten:

Wees meer van het aardse gespeend, en onthoudt u van alle zondige verkwikkingen.

Neemt Christus' gerechtigheid gedurig door het geloof aan.

Smeeft Hem bij meerdere aanhouding, dat Hij al uw gebrek wil vervullen. Die begeerte naar de vervulling van uw gebrek is Gode welgevallig.

En wees verzekerd, de Heere zal uw gebrek vervullen. Hier zal Hij uw zielen verzadigen in grote droogte, en uw beenderen vaardig maken, Jes. 58:11. Doet uw mond wijd open, en Hij zal ze vervullen. En namaals zult gij ten volle verzadigd worden in de volzalige hemel, daar gij verzadigd zult worden met Gods beeld, en genieten verzadiging van vreugde voor Gods aangezicht, en lieflijkheden in Zijn rechterhand eeuwiglijk. AMEN

MATTHEÛS 5:7

7 Zalig zijn de barmhartigen; want hun zal barmhartigheid geschieden.

A. **HET** is een fraaie en recht aardige gelijkenis waarvan de apostel Paulus zich bediende, als hij de gelovige Korinthiërs de onderlinge verplichtingen om voor elkaar te zorgen, en de anderen wel te doen, wilde leren. En aan de gelijkenis van de natuurlijke betrekkingen die al de leden in één lichaam op elkaar hebben; hebbende het ene lid de hulp van het andere, om het gehele gestel van het lichaam te doen bestaan ten hoogste nodig. Lees daarover na het gehele 12^{de} hoofdstuk van Paulus' eerste Brief aan de Korinthiërs; en wel bijzonder lees het 21^{ste} vers: Het oog kan niet zeggen tot de hand, ik heb u niet van node; of wederom het hoofd kan niet zeggen tot de voeten, ik heb u niet van node. En daaruit gaat hij in vers 25 afleiden, dat er geen tweedracht in het lichaam moet zijn, maar dat de leden voor elkander gelijke zorg moeten dragen. En hij geeft er reden van, vers 26: Wanneer één lid lijdt, zo lijden al de leden mede; wanneer één lid verheerlijkt wordt, zo verblijden zich al de leden mede.

Dit is voorzeker een allergepaste gelijkenis.

1. Er is vooreerst, een zeer nauwe natuurband met welke God van de schepping af het mensdom aan elkaar heeft verknocht. God heeft alle mensen over de ganse aardbodem uit één bloede gemaakt, Hand. 17:26. Allen zijn zij uit enerlei stof opgelegd; vlees van één vlees, been van één been. Derhalve is een ieder mens, voor zoveel hij een mens is, zijn medemens de naaste, tot wiens dienst en hulp hij uit hoofde van die natuurband verbonden is. En men heeft het, gelijk een oud-leraar wel heeft gezegd, op geen verafheid van afkomst te zien, daar de natuur aan alle mensen gemeen is. Daarom dan maakt de natuur alle mensen tezamen tot één lichaam, waarvan elk mens een bijzonder lid is. En gelijk nu het ene lid het andere van node heeft, zo behoren zij ook voor elkander gelijke zorg te dragen; temeer, als die leden nog daarenboven door één band des Geestes, waarop Paulus in dit hoofdstuk bijzonder ziet, als gelovige mensen aan elkaar verbonden zijn. Al de gelovigen tezamen zijn door enen Geest des geloofs als broeders en zusters aan elkander verbonden, en maken tezamen één lichaam uit, waarvan Christus het Hoofd is.

2. Deze natuurband nu, die door de geloofsband nog nauwer wordt toegetrokken, verplicht al de leden tot elkanders dienst en hulp; eveneens de leden van ons lichaam, de een de ander, nodig hebben. Want laten wij één lid van ons lichaam lijden, verwaarlozen wij hetzelve, laten wij het verloren gaan; neem een oog, een vinger of hand, alle hulp die wij van dat lid voor het ganse lichaam konden genieten, is ook verloren. Maar bezorgen wij ons oog, onze vinger, onze hand, als er gevaar is om die te verliezen; zien wij naar verbinding en genezing om, dat bezorgde en bewaarde lid kan ons weer dienen en helpen in alle andere gelegenheden. Alzo hebben wij ook als mensen, en nog bijzonder als gelovigen, elkanders dienst en hulp nodig. Want verlaten wij elkaar liefdeloos, zien wij naar elkaar in nood en zwaarigheid niet om; welke trouw, welke weldadigheid

kunnen wij ons van een ander beloven, als wij mede in nood geraken? Maar staan wij elkander bij, wij hebben wederom hulp en bijstand van onze naaste te verwachten.

Juist uit die grond gaat de Heiland ons hier de barmhartigheid aanprijzen. Wij zijn barmhartigheid aan elkaar schuldig, als leden van één lichaam, opdat ons wederom barmhartigheid door een ander geschiede. ZALIG ZIJN DE BARMHARTIGEN; WANT HUN ZAL BARMHARTIGHEID GESCHIEDEN.

B. In de drie eerste zaligsprekingen ontdekte de Heiland de mens aan zichzelf, lerende hem zien zijn geestelijke armoede en behoefte, en van hem tevens afvorderende een rechte gestalte van het hart daaronder; zo ten opzichte van zichzelf, hij moest zijn armoede betreuren; als ten opzichte van zijn evenmens, die hij met zachtmoedigheid voor Christus moest gewinnen.

De wonde van het hart aldus geopend hebbende, gaat Hij als een wijs medicijnmeester tot genezing over. Hij wijst de treurige onder Zijn armoede het middel aan om zijn gebrek vervuld te krijgen; en dat is een gelovige zielshonger en dorst naar de ware gerechtigheid: Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid zijn: want zij zullen verzadigd worden.

Nu zal de Zaligmaker van het geloof overgaan tot de liefde en goede werken, waarin het geloof dat zonder de werken dood is, zich levendig moet vertonen.

Eerst komt Hij tot die algemene liefdeplicht van een Christen, om een ieder, vrienden en vijanden, wel te doen uit een innerlijke beweging van barmhartigheid: Zalig zijn de barmhartigen; want hun zal barmhartigheid geschieden.

In deze vijfde wonderspreuk zal dan de liefde ter toets worden gebracht, gelijk in de voorgaande spreuk het geloof op Zijn proefsteen werd gesteld.

C. Op twee zaken zullen wij alweer hebben acht te geven:

I. Eerst, op de personen in hun gestalten; het zijn de barmhartigen.

II. Daarna, op de gelukzaligheid der zodanigen:

A. In het gemeen neergesteld, zalig zijn zij.

B. Met bijzondere aanwijzing van hun zaligheid; want hun zal barmhartigheid geschieden.

EERSTE DEEL

A. Barmhartigheid is buiten alle bedenking een zeer sierlijke deugd. Zij bestaat in die hart treffende deernis, ontferming en medelijden over de nood en ellende, hetzij geestelijke hetzij lichamelijke, van onze medemens, waardoor onze ingewanden over zijn jammerstaat aan het rommelen raken, en wij bewogen worden om zoveel in ons is hem te helpen; enkel uit liefde tot Gods eer, en het behoud van onze naaste.

1. Het Griekse grondwoord, hier gebruikt, en van de onzen door barmhartigen vertaald, is van nadruk. Sommigen menen, dat het zijn oorsprong zou schuldig wezen aan het Chaldeeuwse woord Alach, dat wenen en schreien beduidt, omdat de tranen de gemene spijs der ellende zijn, omtrent welke deze deugd geoefend wordt. Maar ik zou dan liever zeggen, omdat de barmhartigheid, als ze ons recht treft en ter harte gaat, onze tranen uit de ogen perst om de nood der ellendigen te beschreien. Wat hiervan zij, het woord zal hier allermeeest zien op de daad van barmhartigheid, de uiterlijke vertoning en het

bewijs daarvan; als zijnde van ons grondwoord afstammende het Griekse woord hetwelk wij in onze taal een aalmoes noemen, zijnde een gift uit barmhartigheid.

Alhoewel, gelijk wij aanstonds zullen tonen, van de daad der barmhartigheid de beweging van het gemoed geenszins afgescheiden mag worden. Dat niet alleen aan de Latijnen reden gaf om deze deugd te noemen *Misericordia*, dat zegt een medelijdend hart over de ellendigen; maar ook onze Nederlanders, om deze te noemen barmhartigheid, dat zegt de erbarming van het hart over de ellendeling. En sommigen menen dat barmhartigheid hetzelfde zou wezen alsof men zei warmhartigheid; een warm hart, ontstoken door het vuur der liefde, en brandende in weldadige werken omtrent de naaste.

2. Om het kort en klaar te zeggen, de barmhartigheid zal hoofdzakelijk in deze twee dingen bestaan, in een wel willen omtrent ellendigen, en in een weldoen aan de ellendigen.

a. Eerst zeg ik, in een wel willen omtrent ellendigen. De barmhartigheid begint dan van het hart. Uit die bronwel van een innig gevoelen en medelijden over de nood en ellende van een ander moet ze voortvloeien. Dat is het allerwezenlijkste in de barmhartigheid. Hiervandaan leest men meer dan eens in het Evangelie van de Heere Jezus, dat Hij met innerlijke ontferming bewogen was; en daarom beval Paulus, dat men moest aandoen de innerlijke bewegingen der barmhartigheid. Eigenlijk staat er, doet aan de ingewanden der barmhartigheid, naar de spreekwijze onder de Hebreëen gebruikelijk, die menigmaal spreken van een rommeling en ontroering der ingewanden; omdat, daar de barmhartigheid iemand recht treft, niet alleen zijn hart door droefheid wordt toegeklemd, en ook zijn ingewanden zich zo geweldig verheffen en bewogen worden, dat hij een siddering en trilling door al zijn leden gewaar wordt. Als Jozef zich over zijn broederen erbarmde, zijn ingewand ontstak jegens hen, staat er in Gen. 43:30. En als de Heilige Bladeren de grootte van Gods barmhartigheid omtrent ellendige zondaren willen vertonen, dan drukken zij het uit door het rommelen van Gods ingewanden. Gevolglijk, de barmhartigheid begint met de beweging van het hart; welke indien ze van de mens afwezig is, zo is ook al het wezen van deze deugd weg, al gaf men al zijn goed aan de armen. Zo begreep het ook Paulus, 1Kor. 13:3: Al ware het, dat ik al mijn goederen tot onderhoud der armen uitdeelde, en al ware het dat ik mijn lichaam overgaf om verbrand te worden, en ik had de liefde niet, het zou mij geen nuttigheid doen. En daarom, die wijsgeer begreep het zeer wel, die oordeelde dat het dikwijls veelmeer was met het hart medelijdend te wezen, dan met de hand te geven; want die het uiterlijk geeft, geeft iets dat buiten hem is; maar die medelijdend is, die geeft iets van zichzelf.

b. Ondertussen moet onze barmhartigheid bij dat medelijden en wel willen omtrent ellendigen niet stilstaan. Er is onze naaste niet mee te helpen, indien er niet bijkomt een dadelijk weldoen aan ellendigen. Op de bewegingen van het gemoed moeten volgen de werkingen van het lichaam. Hier moeten onze ogen uitzien naar het gebrek der noodduftigen; onze oren openstaan voor het geschrei der bedrukten, onze tongen troosten de bedroefden, onze handen noodduft verschaffen aan de armen, onze voeten lopen tot hulp van ellendigen; om de hongerigen te spijzen, de dorstigen te laven, de naakten te bekleden, de vreemdelingen te herbergen, de zieken te bezoeken, de gevangenen te verlossen; en in een woord, al die dingen te doen die men noemt werken der barmhartigheid. Hoe krachtig leert ons dit de apostel Jakobus? Indien er een broeder of zuster naakt zou zijn, en gebrek zou hebben aan dagelijks voedsel; en iemand van u tot haar zou zeggen, ga heen in vrede, wordt warm en wordt verzadigd; en gijlieden zoudt hun

niet geven de nooddriftigheden des lichaams; wat nuttigheid is dat? vraagt hij in zijn tweede hoofdstuk vers 15,16. En hiervandaan de vermaanles van Jezus' geliefde discipel Johannes in zijn Brief: Mijne kinderkens, laat ons niet liefhebben met woorden, noch met de tong, maar met de daad en waarheid. Ziet, zo moeten de ingewanden der barmhartigheid ook dadelijk worden uitgestort in de werken der weldadigheid.

B. Maar wij moeten hier ook het ware wezen van deze deugd niet verwarren met een heidense schijndeugd. Zal de barmhartigheid een Gode behaaglijke deugd wezen, zij moet een gewrocht wezen van de Heilige Geest, in het hart van Zijn geheiligd volk; waarom ze uitdrukkelijk gesteld wordt onder de vruchten des Geestes, Gal. 5:22: De vrucht des Geestes is barmhartigheid.

1. In natuurlijke mensen, het is waar, kan ook een soort van barmhartigheid vallen die enkel uit een week temperament en weke natuur vloeit. Men ziet er zelfs enige gelijkheid van in de onvernuftige dieren, die op hun wijze, naar ons begrip, wel medelijden betonen over de ellende van hun jongen en uitbroedsels. Zelfs ziet men in trouwe honden een soort van ontferming; een huilen over het ongeval en de dood van hun meesters.

2. Maar wat men ook van deze deugd in de scholen der meest geslepen heidenen, neem Aristoteles, Seneca, Cicero en anderen meer, mag geleerd hebben; het was op zijn best maar een schaduw van deze deugd. Van natuur, als natuur, begint deze deugd wel, maar zal ze een ware en Gode behaaglijke deugd wezen, zij moet van de Heilige Geest geheiligd, en van een natuurlijke beweging tot een geestelijke deugd gemaakt worden; alzo dat ze tot haar grondbeginsel heeft een levend geloof en liefde tot God en tot Zijn wil; tot haar richtsnoer des Heeren Woord, en tot haar hoge einde de eer Gods en de zaligheid der mensen. Als het met de barmhartigheid zo gesteld is, dan is het onder die Christelijke sieraden die de gelovigen als uitverkorenen Gods en heiligen en beminden, die van Paulus zozeer aangeprezen worden, Kol. 3:12. Dan is ze een van de eigenschappen der hemelse wijsheid, daar Jakobus van spreekt in zijn Brief. De wijsheid die van Boven is, zegt hij, die is ten eerste zuiver, daarna vreedzaam, bescheiden, gezeglijk, vol van barmhartigheid, vol van goede vruchten.

C. Het voorwerp waaromtrent de barmhartigheid moet verkeren, zijn alle mensen, en wel allerlei ellenden der mensen.

1. Alle mensen zeg ik vooreerst. Hierom is de vermaning van Paulus zo algemeen: Laat ons weldoen aan allen; hoewel er nog een bijzondere verplichting bleef aan de huisgenoten des geloofs. Anderszins strekt zich de barmhartigheid tot elk uit die onze naaste is. En vraagt mij iemand, met de farizeeër in het Evangelie, wie is mijn naaste? Ik antwoord hem, iedereen, bekend of onbekend, vreemd of nabestaande; niet alleen uw vriend, maar ook uw vijand. Gelijk de Zaligmaker zulks eens nadrukkelijk leerde met de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan, in het 10^{de} hoofdstuk van Lukas. Een zeker mens, verhaalt de Heiland, kwam af van Jeruzalem naar Jericho. Op de weg vervalt hij in de handen van moordenaars, die hem beroven, slaan en tot de dood toe verwonden. Wat gebeurt er? Er komt eerst een priester, en daarna een Leviet voorbij, die deze ellendige mens daar vinden liggen op de weg; maar die zonder gevoel en onbeweeglijk als een steen hem voorbijtrekken, zonder eens naar hem om te zien. Eindelijk, bij geval trekt er een Samaritaan voorbij; een Samaritaan, ten aanzien van godsdienst een volslagen vijand van de Joden. Echter, zo haast hij deze doorwonde Jood ziet liggen, gewenteld in zijn bloed, of hij blijft staan. Dit droevig gezicht beweegt hem tot deernis en ontferming; zijn ingewanden beginnen te rommelen, hij treedt toe, hij verbindt zijn

wonden, en giet olie en wijn daarin. Nog meer, hij legt hem op zijn ezel, en voert hem tot het naast bijgelegen herberg. Nog meer, hij besteed hem op zijn eigen kosten bij de waard, en draagt zorg voor zijn genezing. Ziedaar geliefden! weet gij levendiger voorbeeld van inniger barmhartigheid? Weet gij meer doorslaande bewijzen van dadelijke barmhartigheid?

2. Zo moet de barmhartigheid zich tot alle mensen uitstrekken, en dat nog tot allerlei ellenden waarin men een naaste ziet; zo tot zijn zielsellende, als tot zijn lichaamsellenden.

a. Zeker! de ziel van de mens die onder velerlei ellende ligt, de ziel, het allerkostelijkste, het allerdierbaarste van de mens, verdient wel allermeeft en allereerst onze allertederste barmhartigheid. Aan de ziel moet men zijn geestelijke aalmoezen uitreiken, bestaande in ongeregelde te vermanen, in kleinmoedigen te vertroosten, in zwakken te ondersteunen, en jegens allen lankmoedig te zijn, 1 Thess. 5:14.

Is onze naaste in dwaling en onwetendheid; hier moet onze barmhartigheid alzo werkzaam wezen, dat men hem niet met haat of bitterheid behandelt; maar met zachtmoedigheid en in medelijden onderwijs en onderrichting geeft uit Gods Woord; en indien hij van de waarheid is afgedwaald, dat men hem van de dwaling zijns wegs bekere, en zijn ziel van de dood behoudt, naar de les van Jakobus.

Of is onze naaste in onboetvaardigheid of openbare goddeloosheid; hier moet onze barmhartigheid alzo bezig wezen, dat men hem met teder medelijden over zijn ellendestaat bestraft, overtuigt en vermaant; om hem zo te behouden door vreze, en te grijpen uit het vuur, naar de les van de apostel Judas. Indien ik ween, zegt Augustinus, over een lichaam daar de ziel van gescheiden is; hoeveel meer behoorde ik te wenen over een ziel daar God van gescheiden is.

Of is onze naaste een bekeerd mens, doch die naar de ziel van God bezocht is met geestelijke verlating, strijd, twijfeling en wat meer is; hier komt onze barmhartigheid zonderling te pas, in vertroosting, opbeuring en besturing.

b. En wat aangaat de lichaamsellenden, die velerlei zijn; armoede, en daaruit voortvloeiende honger, dorst en naaktheid; ziekten en pijnen, smaadheden en vervolgingen, verlies van vrienden en nabestaanden, en duizenden andere ongelegenheden, die wij alle niet kunnen optellen. Omtrent deze alle moet onze barmhartigheid alzo verkeren, door gevoelige smart daarover in ons hart, door mondeling beklag met onze tong, door troostvolle moedgevingen, door raad en daad tot verkwikking en bevrijding, door milddadige aalmoezen tot ondersteuning, en wat van die liefdeplichten er meer zijn. Hier moet men uit overdenking welk een bekommerlijke zaak de armoede is, welk een scherp zwaard de honger is, hart en hand ontsluiten. Hier moet men de hongerigen van zijn brood mededelen, de dorstigen van zijn drank geven, de arme verdrevenen in zijn huis nemen, de naakten dekken, en zich voor zijn vlees niet verbergen, volgens Jes. 58:7. Alle welke liefdewerken ook in de grote en algemene oordeelsdag van de Heiland zullen worden opgeteld en geroemd, Matth. 25. In een woord, hier moet men de weldadigheid en de mededeelzaamheid niet vergeten; want aan zodanige offeranden heeft God een welbehagen, Hebr. 13:16.

TWEEDE DEEL

Ziedaar aandachtigen, zulk een sierlijke deugd als de barmhartigheid is, de prinses onder de deugden, een sieraad onder de hartstochten; de band van de menselijke samenleving; maar ook een deugd die haar bezitters zo rijkelijk beloont met gelijke wedervergelding: ZALIG ZIJN de barmhartigen; WANT HUN ZAL BARMHARTIGHEID GESCHIEDEN.

A. In het gemeen spreekt de Zaligmaker Jezus eerst de barmhartigen zalig: Zalig zijn zij. Een grote paradox zeker! Iemand moet denken, is dat zaligheid? Immers de barmhartigheid is een soort van gevoelige en pijnlijke treurigheid, die de rust en vrede van het gemoed stoort. Zo sprak men ervan in de school van de stoïsche wijsgeren, waar men leerde, dat het wel de plicht was van een eerlijk gemoed de noodlijdende dadelijk in zijn ongelegenheid te hulp te komen; maar dat het evenwel niet paste zich over zijns naasten ellende te ontfemen, en daarover in zijn ziel bewogen te worden. Want dat noemden zij een fout en gebrek van het gemoed. Maar in de school van Christus wordt een geheel andere taal gevoerd, welke de barmhartigen zalig spreekt. En zou het niet? Wel verre, dat door de innerlijke bewegingen der barmhartigheid de vrede van het gemoed zou gestoord worden, zoals het heidendom beuzelde; dat geen deugd meer vermaak en genoegen aan de geest geeft dan juist deze. Dat gerommel der ingewanden over de noden van een ander, zonder welke de mens wordt ontmenst, en de barmhartigheid geen barmhartigheid te noemen is; wat geeft dat niet een zoete en verkwikkelijke kalmte aan de geest; uit bewustheid van de plicht die men de naaste schuldig is om hem uit de druk te helpen? Vooral, als de barmhartigheid, zoals wij deze hebben beschreven, een gewrocht is van de Heilige Geest, een vrucht des geloofs, een gevolg van de heiligmaking. En wat kan zaliger wezen dan de barmhartigheid te oefenen, in verzekering van zulk een ruime wedervergelding? Want:

B. Vraagt gij waarin eigenlijk de zaligheid der barmhartigen gelegen is? De Heiland stelt ze daarin, dat hun barmhartigheid zal geschieden.

1. Het goed alhier beloofd, is dat er BARMHARTIGHEID GESCHIEDEN ZAL, of zoals er eigenlijk staat, zij zullen erbarmd worden; doch dat op een in hetzelfde uitkomt. Barmhartigheid gelijk gij ziet, staat dan hier in de tekst in de voortocht en in de achtertocht. Barmhartigheid was de plicht, barmhartigheid is ook beloning. Barmhartigheid te geschieden, of erbarmd te worden, komt hier dan in als de wet van wedervergelding. In de strafoefening vindt men een wet van wedervergelding, van God Zelf ingesteld, in Deut. 19, naar welke God rechtvaardig gelijke zonden met gelijke straffen betaald zet. Maar ziet ook hierin Gods gunstige beloning in wedervergelding, naar welke God een gelijke deugd met een gelijke weldaad beloont. Barmhartigen zullen wederom met barmhartigheid beloond worden; van God en mensen hier in de tijd, en namaals in de zalige eeuwigheid. In zulk een ruimte moeten wij hier blijven, alzo de tekst geen bepaling maakt

2. Daar het op aankomt, die wedervergelding wordt hier zo bijzonder naar de aard der zaken aan barmhartigen beloofd. HUN, te weten de barmhartigen, zal barmhartigheid geschieden. Niet dat wij hier bij wijze van verdiensten het behoeven op te vatten, alsof de barmhartigheid weer barmhartigheid als een loon zou verdienen, gelijk het pausdom onze tekst zoekt te draaien; want de beloning wordt hier met nadruk barmhartigheid

genoemd; welk woord immers alle verdienstelijkheid buitensluit. Hier wordt alleen aangewezen het nauwe verband tussen het werk en het genadeloon.

a. Vooreerst, hun zal barmhartigheid van mensen geschieden. Het is waar, onze weldaden worden juist niet altijd met dankbaarheid van mensen beloond, en het loon der wereld is veelmaals stank voor dank te verkrijgen. Evenwel gebeurt het ook dikwijls, dat barmhartigen, zelf in nood gerakende, dan ook weer door bestel van Gods Vaderlijke voorzienigheid barmhartigheid bij andere mensen aantreffen; hetzij bij zulken daar zij tevoren barmhartigheid aan gedaan hadden, hetzij ook wel bij anderen die de Heere daartoe in Zijn gunstig bestuur verwekt.

b. Of indien al niet altijd bij mensen, ze zullen althans, en dat gaat zeker, barmhartigheid bij God vinden. Die zich des armen ontfermt, leent den Heere, en Hij zal hem zijn weldaad vergelden, is de spreuk van Salomo, hoofdstuk 19:17.

Hier in dit leven wil God de werken der barmhartigen met allerlei zegeningen bekronen; lichamelijke en geestelijke, door hen te bewaren voor onheilen die anderen wel treffen, of indien ze hen ook treffen, door hen boven anderen in de nood bij te staan. En beschermende, verkwikkende, door een zonderlinge voorzienigheid bezorgende, en met bezoeeking een genadige uitkomst gevende. Of ook wel, dat al veel gebeurt, door de barmhartigen met merkelijke voorspoed en zegen naar de wereld te bekronen. Of, indien God het niet behaagt, Die het beste weet wat Zijn volk nodig heeft, door de barmhartigen te overladen geestelijke zegeningen, met goederen van Zijn rechterhand, die de beste zijn; vergeldende aan de ziel met genade het goede dat de barmhartigen aan anderen gedaan hebben. Op het ene en het andere zien zovele, ja ontelbare plaatsen in de Spreuken van Salomo en in de Prediker, en in het Boek der Psalmen. Indien wij Salomo lezen, om niet alles op te halen: De zegenende ziel zal vet gemaakt worden; en die bevochtigt, zal ook zelf een vroege regen worden. Wie koren inhoudt, die vloekt het volk; maar zegening zal zijn over het hoofd des verkopers. Werpt uw brood uit op het water; want gij zult het vinden naar vele dagen. Geef een deel aan zeven, ja ook aan acht; want gij weet niet wat kwaad op de aarde wezen zal. En zo wij zijn vader David geloven, en de 41^{ste} Psalm beschouwen, vers 1-4: Welgelukzalig is hij die zich verstandiglijk gedraagt omtrent de ellendige; de Heere zal hem bevrijden ten dage des kwaads. De Heere zal hem bewaren en in het leven behouden; hij zal op aarde gelukzalig gemaakt worden. Hij geeft hem ook niet over in zijner vijanden begeerte. De Heere zal hem ondersteunen op het ziekbed, en in zijn krankheid zijn ganse leger veranderen. En ziet ook eens geliefden! met hoeveel geestelijke vettigheid de ziel van een barmhartige overladen wordt, Jes. 58:10,11: Zo gij uw zielen opent voor de hongerigen, en de bedrukte ziel verzadigt, dan zal uw licht in de duisternis opgaan, en uw donkerheid zal zijn als de middag. En de Heere zal u geduriglijk leiden, en Hij zal uw zielen verzadigen in grote droogte, en uw beenderen vaardig maken.

Doch vooral na dit leven zullen de barmhartigen barmhartigheid bij God vinden. Hun barmhartige werken zullen in het laatste oordeel zo hoog geroemd, en daarop zo genadig beloond worden; een beloning, die zij zullen blijven genieten tot in alle eeuwigheid. Onesiforus had Paulus zo dikwijls verkwikt in zijn banden; en daarom wenst Paulus hem ook toe: De Heere geve hem, dat hij barmhartigheid bij den Heere vinde in dien dag; dat is, in de grote oordeelsdag, wanneer er, om het woord van Jakobus te gebruiken, zulk een barmhartig oordeel gaan zal over degenen die barmhartigheid gedaan hebben. Hoort wat Jezus dan zeggen zal: Ik ben hongerig geweest, en gij hebt Mij te eten gegeven; Ik

ben dorstig geweest, en gij hebt Mij te drinken gegeven. Ik was een vreemdeling, en gij hebt Mij geherbergd; Ik was naakt, en gij hebt Mij gekleed; Ik ben krank geweest, en gij hebt Mij bezocht. Ik was in de gevangenis, en gij zijt tot Mij gekomen. Dan zal de Koning deze barmhartigen, die Zijn arme leden zo wel gedaan hebben, dat troostvolle woord toespreken: Voorwaar zeg Ik u, voor zoveel gij dit één van deze Mijn minste broeders gedaan hebt, zo hebt gij dat Mij gedaan. En daarop zal dan aan barmhartigen worden uitgedeeld zulk een rijke beërving van des Vaders Koninkrijk, als een genade-loon; want daar de onbarmhartigen zullen gaan in de eeuwige pijn, daar zullen de barmhartigen gaan in het eeuwige leven, Matth. 25:34-36, 40,46.

3. En daarin nu mag de Heiland de zaligheid der barmhartigen wel stellen, zeggende: Zalig zijn zij; WANT hun zal barmhartigheid geschieden. Wat zou toch een barmhartige meer wensen of begeren kunnen, dan hier tijdelijke gunst, liefde en hulp van God en mensen, en dat al op velerlei wijzen te genieten; en namaals de ziel vervullende goedertierenheid van een barmhartig God te ondervinden tot in alle eeuwigheid?

ZO gaf hier Jezus een duidelijk bewijs dat op Zijn lippen genade en barmhartigheid was uitgestort; waaruit de Messias moest gekend worden, volgens de voorzegging van Ps. 45:3.

Wat behoorde nu elk op deze deugd te verlieven! Is er een deugd, aangenaam bij God en mensen, is er een deugd, die rijkelijk in en na dit leven beloond wordt, het is de barmhartigheid.

A. Is het dan niet te betreuren, dat dit versiersel van het Christendom in onze dagen ontbreekt? Zou men op vele Christenen niet wel zetten mogen dat brandmerk van het goddeloze heidendom, tot welker last Paulus had, dat zij waren zonder natuurlijke liefde, onverzoenlijken, onbarmhartigen? Behoud o Heere! Behoud, want de goedertierene ontbreekt, de getrouwen zijn weinige geworden onder de kinderen der mensen.

1. Zien wij op de zielsellende van onze naaste; wat zijn er al mensen die ellendig zijn naar de ziel, of zittende in onwetendheid en dwalingen, of liggende verdronken in een zorgeloos en ongebonden leven, om niet meer te noemen. Maar welke barmhartigheid betoont gij nu aan dezulken? Zijn uw ingewanden over hun jammerstaat wel bewogen? Zoekt gij ze in de samenleving wel eens getrouw te waarschuwen? Och! wat is hieromtrent een gebrek aan plicht, zelfs bij godzaligen! Velen zouden wel vragen met Kaïn: Ben ik mijns broeders hoeder? Anderen menen, dat hun niets meer dan hun eigen ziel staat te bezorgen; en sloeg men deze nog maar genoegzaam gade!

2. En zien wij op de lichaamsellende van onze evenmens:

a. Wat zijn er al rijken in vermogen, die hart en hand voor de nooddriftigen toesluiten? Die alles verspillen en over hebben voor hun pronk en praal, en daar nauwelijks iets af mag voor een ellendige. Liefhebbers van zichzelf, gelijk ze Paulus met hun eigen naam noemt, die, zo zij het al niet zeggen, tenminste doen, naar dat goddeloze spreekwoord, elk voor zichzelf en God voor ons allen. Mensen, die ten allen tijde daarop uit zijn om geld en goed te vergaderen, maar nooit wat over hebben om uit te strooien. Die met de priester en Leviet de ellendige van verre voorbijgaat, opdat ze de ellende van hun broeder van nabij aanschouwende, niet mogelijk tegen hun wil en dank tot barmhartigheid zouden bewogen worden.

b. Of wordt men al eens tot enige barmhartigheid bewogen, aanstonds vindt men bedek-selen van schande en honderden uitvluchten om zijn hand voor de nooddriftigen toe te

sluiten. Men heeft vrienden, zegt men, die het ook wel nodig hebben; en ondertussen doet men er niets aan. Er is zoveel te geven, er zijn zoveel armen, men kan ze allen niet helpen; en echter men helpt niemand. Of men weet niet, zegt men, of de aalmoezen wel zullen besteed zijn, er wordt zo dikwijls bedrogen. Niet, dat wij willen pleiten voor lui-aards en doorbrengers onder de armen. De Christelijke milddadigheid moet geen voedsel voor zonde en schande wezen; en die niet werkt, is de ordinantie van Paulus, die zal niet eten. Maar evenwel, men moet bedrukten en ellendigen niet al te veel vergen, niet meer van hen vorderen dan wijzelf in een gelijk geval van ons gevorderd zagen. Al het zaad dat de akkerman in de aarde werpt, komt niet terecht; er gaat veel verloren, en elk zaadje draagt geen vrucht; en zouden wij dan nalaten aalmoezen te zaaien, omdat een groot gedeelte kwalijk wordt besteed, en onnut doorgebracht? Indien God, zegt Chrysosthomus, zo scherp onderzocht als wij doen, in de zaken der armen te onderzoeken, wij zouden nooit barmhartigheid of genade van God verkrijgen.

c. Maar ik zal toestaan, dat velen uwer al eens rijkelijk aan armen en ellendigen geven, (want wij moeten nog tot Nederlands lof en tot roem van deze stad in het bijzonder zeggen, dat de weldadige lieden nog niet zijn weggeraapt; er zijn nog tempelen van barmhartigheid onder ons, zowel als eertijds de Athene). Maar het zal erop aankomen of het al rechte barmhartigheid is, en of die deugd door Gods Geest aan uw zielen geheiligd is? Het is mogelijk nog maar een natuurlijke deugd van een week temperament in u. Vloeit ze wel uit een grond van geloof en godzaligheid in u? Zoekt gij er de wil en het gebod van God in te doen? Hebt gij er de eer Gods en de zaligheid van uw naaste mee in het oog? Ach! velen geven maar zonder enige beweging van liefde en medelijden. Velen geven maar om hier roem bij de mensen te behalen. Velen geven maar met schaamte, omdat ze het met eer niet voorbij kunnen, zonder milddadigheid, al morrende en in onvriendelijkheid; ja, zelfs als tot hun leedwezen. In een woord, zij geven de hand wel, maar niet het hart.

B. Zijn de barmhartigen zalig; och, wat zijn dan de onbarmhartigen rampzalig! Hier tijdelijk en namaals eeuwig zal u geen barmhartigheid geschieden.

1. God zal in dit leven u Zijn medelijden en hulp onttrekken. Dat de burgers van Sodom en Gomorra, zoals wij lezen bij Ezechiël, niet sterkten de hand des armen des nooddrufftigen; wat bracht hen dat onder een onbarmhartig oordeel, als God een gehele hel van vuur en sulfer op hun kop deed neerdalen? God straft hier menigmaal onbarmhartigen met zeldzame en merkwaardige straffen.

Ik lees in de oude kroniek van een aards bisschop van Ments, met name Hatto, die in het jaar 970 in een tijd van grote hongersnood een deel arme mensen, die hem om brood baden, in een schuur verbrandde; zeggende, de armen waren maar muizen, nergens toe nut dan om het koren op te eten. Maar God zond hem zulk een menigte van muizen toe, dat hij uit de stad de vlucht moest nemen, op een toren midden in de Rijn. Doch de muizen zwommen over het water, en vervolgden hem naar die toren, (ter plaatse daar nog op deze dag de overblijfselen van die muizentoren in de Rijn getoond worden) en plaagden hem dag en nacht, totdat ze hem eindelijk levend hebben opgegeten.

2. Maar na dit leven, indien gij hier al Gods oordelen ontkomen mocht, wat zult gij niet een onbarmhartig God aantreffen? Een onbarmhartig oordeel zal gaan, zegt Jakobus, over degenen die geen barmhartigheid gedaan hebben. De rijke man in de hel werd één druppel water geweigerd, omdat hij Lazarus niet één kruimeltje brood gegeven had. In het laatste oordeel, dan zal Jezus op de wolken verschijnende, u toespreken in Zijn

grimmigheid (en schrik ervoor onbarmhartigen!): Ik ben hongerig geweest, en gij hebt Mij niet te eten gegeven; Ik ben dorstig geweest, en gij hebt Mij niet te drinken gegeven. Ik was een vreemdeling, en gij hebt Mij niet geherbergd; naakt, en gij hebt Mij niet gekleed; krank en in de gevangenis, en gij hebt Mij niet bezocht. En dan zal Hij dat vervaarlijke woord in uw oren donderen: Gaat weg van Mij, gij vervloekte, in het eeuwige vuur, hetwelk de duivel in zijn engelen bereid is.

C. Maar zo rampzalig als dezen zijn, zo zalig zijn zij die deze Christelijke deugd bezitten. Zalig zijn de barmhartigen; want hun zal barmhartigheid geschieden.

1. Komt, doet aan als uitverkorenen Gods, heiligen en beminden, de innerlijke bewegingen der barmhartigheid, Kol. 3:12. Gedraagt u verstandig omtrent de ellendigen, en versiert uw genadestaat met deze kostelijke parel. Verzuimt uw plicht niet, noch omtrent geestelijke, noch omtrent lichamelijke ellendigen.

2. De wijze, hoe gij u in het oefenen van deze plicht moet gedragen, is deze:

a. Wees barmhartig omtrent elke ellendige; hij zij uw vriend of uw vijand, doch allermeest omtrent de gelovigen.

b. Wees barmhartig, naarmate dat gij van God zijt gezegend. Hebt gij geen grote gaven, geeft maar een goed hart. Ook de twee penningen die de arme weduwe in de schatkist wierp, ware God aangenaam. Hoor eens wat er Jezus van zei tot Zijn discipelen: Voorwaar zeg Ik u, dat deze arme weduwe meer ingeworpen heeft dan allen die in de schatkist geworpen hebben. Want zij allen hebben er van hun overvloed ingeworpen; maar deze heeft van haar gebrek, al wat zij had, daarin geworpen, haar ganse leeftocht. Kunt gij geen goud of zilver tot de tabernakel Gods brengen; brengt maar geitenhaar, en gij hebt dan mede deel aan het werk.

c. Ziet altijd toe, dat er met uw barmhartige werken liefde en geloof gepaard gaat.

Doet ze in gehoorzaamheid aan Gods gebod.

Doet ze met een medelijdend hart, en innerlijke beweging van ontferming.

Doet ze buiten beoging van eigen eer of roem.

Doet ze uit geen inzicht van enige wedervergelding bij de mens; maar als een schuldlige, opdat God door uw naaste verheerlijkt, en des naasten zaligheid bevorderd wordt.

d. En wat zouden wij hier niet veel drangredenen om u tot barmhartigheid te bewegen kunnen bijbrengen?

De aard zelf van deze deugd vordert het van u.

Zij is natuurlijk, en wordt in de wreedste dieren zelfs gevonden. Een verwoede leeuw verschoont een Androcles, uit erkenning van voorheen genoten weldaden. Zelfs de stomme schepselen vervullen onze behoeften. De zon verleent ons haar licht en stralen, de velden en akkers hetgeen tot onze nooddrift dient; en zou de mens alleen voor zichzelf wezen?

De barmhartigheid jegens anderen is ook niet meer dan billijk en redelijk. Hoe gaarne zouden wij, in nood zijnde, van een ander willen geholpen wezen? En zouden wij dan een ander in de nood laten, en ons verbergen voor ons eigen vlees? Alle dingen, zegt de Zaligmaker, die gij wilt dat u de mensen zullen doen, doet gij hun ook also. Een allerbegeerlijkste en redelijkste les voor elk, die ook in het heidendom zelfs haar toestemming vond; ja, die de keizer Alexander Severus zodanig behaagde, dat hij niet alleen met die spreuk al de wanden van zijn paleis deed versieren, maar deze ook gedurig op de lippen droeg.

Verder, de barmhartigheid maakt ons Gode gelijkvormig. Wees barmhartig, zegt Jezus, gelijk uw hemelse Vader barmhartig is. Daarom is de barmhartigheid een dochter Gods, het afschijnsel van Zijn beeld, de schaduw van Zijn volmaaktheid; waarvan dan God genoemd wordt de Vader aller barmhartigheid, Die lust heeft aan goedertierenheid, en Wiens barmhartigheden zijn over Zijn werken, Ps. 145:9.

Des te meer zijt gij tot barmhartigheid verplicht, omdat gij geen heren en meesters van uw goederen, maar slechts rentmeesters zijt over de goederen die eigenlijk God toebehoren; en van welke Hij wil dat gij zult mededelen aan degenen die gebrek lijden. Hoe haast, hoe onverwachts zoudt gij dat woord kunnen ontvangen: Geef rekenschap van uw rentmeesterschap; gij zult voortaan geen rentmeester meer zijn. Een aalmoezenier van een koning van deze aarde te wezen, wordt voor wat groots geacht; maar gij zijt Gods aalmoezeniers, dat oneindig meer is, Die de armen als Zijn vrienden ons zo hoog heeft aanbevolen.

Nog meer, is u barmhartigheid van God geschied, dat verplicht u al mede tot barmhartigheid jegens uw broeder. Geliefden, zegt Johannes in zijn eerste Brief, indien God ons zo liefgehad heeft, zo zijn wij ook schuldig elkander lief te hebben. En dit gebod hebben wij van Hem, namelijk dat die God liefheeft, ook zijn broeder moet liefhebben.

Ja! dat ook de voorbeelden der heiligen u tot barmhartigheid bewegen. Hoe hebben de eerste Christenen hierin uitgeblonken? Ziet maar, om een uit velen bij te brengen, op een Dorkas, Hand. 9:36,39, die vol was van goede werken en aalmoezen die zij deed; zelfs na haar dood toonde men nog de rokken en klederen die zij voor de arme weduwen had gemaakt. En Jezus' gehele leven was niet anders dan barmhartigheid en ontferming over allerlei soort van ellendigen.

En wat heeft niet de barmhartigheid een grote vergelding des loons te verwachten?

Voor het weinige dat gij gezaaid hebt, zult gij een gehele oogst van zegeningen maaien. Voor iedere penning die gij in Christus' schatkist werpt, zult gij duizendvoudig inkomsten ontvangen. De interest zal oneindig groter wezen dan de hoofdsom. Voor een beker koud water zelfs, aan Jezus' arme leden gegeven, zult gij uw loon geenszins verliezen.

En wat zal het niet zalig wezen, in die grote dag dat woord uit Jezus' mond te horen: Ik ben hongerig geweest, en gij hebt Mij te eten gegeven; dorstig, en gij hebt Mij te drinken gegeven; naakt, en gij hebt Mij gekleed; een vreemdeling, en gij hebt Mij geherbergd; in de gevangenis, en gij hebt Mij bezocht. En voor zoveel gij dit aan een Mijner minste broeders gedaan hebt, hebt gij het aan Mij gedaan. En daarop zal het loon der barmhartigheid u navolgen: Komt gij gezegende Mijns vaders, beërft dat Koninkrijk dat u bereid is voor de grondlegging der wereld. AMEN

MATTHEÛS 5:8

8 Zalig zijn de reinen van hart; want zij zullen God zien.

A. **WELGELUKZALIG** zijn uw mannen, welgelukzalig deze uw knechten, die gedurig voor uw aangezicht staan, die uw wijsheid horen. Zo juichte de koningin van Scheba de grote koning Salomo toe, als zij, het gerucht van Salomo gehoord hebbende te Jeruzalem gekomen was, en daar al zijn heerlijkheid gezien en al zijn wijsheid gehoord had. Zo lezen in 1Kon. 10:8. Zelfs zo vermaard was deze grote koning Israëls in deze dagen vanwege zijn wijsheid die God in zijn hart had gelegd, dat alle koningen der aarde Salomo's aangezicht zochten; zo vind ik mede van hem aangetekend, 2Kron. 11:23.

Werd Salomo's aangezicht van de koningen en koninginnen der aarde zozeer gezocht, sprak men zelfs zijn hovelingen gelukzalig die voor zijn aangezicht stonden; hoeveel te meer behoorden men het aangezicht Gods, de Koning aller koningen, door Wie al de vorsten der aarde regeren, te gaan zoeken? Hoeveel gelukzaliger is het, die grote Koning te zien en gedurig voor Zijn aangezicht te staan?

1. Die Salomo's aangezicht zochten, vernamen in zijn hof en koninkrijk veel heerlijkheid van onmetelijke schatten in rijkdommen van gadeloze pracht en praalgebouwen; maar het was een aardse heerlijkheid, die vergankelijk is. Die Gods aangezicht zoeken, vinden bij Hem een hemelheerlijkheid die bestendig is, en alle eeuwen verduurt. Verzadiging van vreugde is bij Gods aangezicht, lieflijkheden zijn in Zijn rechterhand eeuwiglijk.

2. Daarbenevens, die voor Salomo's aangezicht stonden, hoorden uit zijn mond veel wijsheid, de dingen van de tijd betreffende. Die voor Gods aangezicht staat, die hoort daar een God der wetenschappen, Wiens verstand geen getal is, 1Sam. 2:3. De Wijsheid Zelf, de Springbron van al wat wijsheid kan genaamd worden.

3. Nog meer; sprak de koningin van Scheba Salomo's knechten zalig, als die de grote koning zo gedurig zagen en in zijn nabijheid verkeerden; het was echter maar een gezicht en een omgang voor een tijd, dat op zijn langst door de dood werd afgebroken. Maar God te zien, en met Hem te verkeren, is voor een gehele eeuwigheid. Veel reden heeft dan de Zaligmaker Jezus om in dat zien van God zoveel geluk te stellen, in mijn tekst: ZALIG ZIJN DE REINEN VAN HART; WANT ZIJ ZULLEN GOD ZIEN.

B. In de naast voorgaande zaligspreking hoorden wij de Heiland Zijn uitverkoren apostelen en de ganse schare leren, hoe zij hun geloof, hetwelk Hij had uitgedrukt door hongeren en dorsten naar Zijn gerechtigheid, werkzaam moesten vertonen in de liefde, door de werken van barmhartigheid jegens hun naaste: Zalig zijn de barmhartigen; want hun zal barmhartigheid geschieden.

1. Nu gaat Hij Zijn discipelen, nevens de schare, wijzen op de springader waaruit het liefdewerk zijn oorsprong moest nemen. Het was een rein hart, gerechtvaardigd in Jezus' bloed, en geheiligd door Zijn Geest; een oprecht hart, waarin geen bedrog is: Zalig zijn de reinen van hart!

2. Een grote paradox zeker, een wonderspreuk, welke in deze tijd zeer vreemd moest klinken in de oren van alle werkheiligen in Israël, die hun ganse geluk en zaligheid stelden in de uiterlijke betrachting van de schaduwwet, in vele wassingen en reinigmakingen van het vlees; terwijl zij zich over de reinheid van het hart niet bekommerden. En indien zij al enige barmhartigheid omtrent hun naaste oefenden, het kwam niet voort uit een oprecht hart, maar uit dat bedrieglijke inzicht om daardoor van de mensen gezien en geprezen te worden.

C. Let in onze zaligspreking:

I. Allereerst, op de zesde hoedanigheid der onderdanen van Jezus' Rijk, zoals zij hier in hun gemoedsgestalte beschreven worden; het zijn reinen van hart.

II. De gelukzaligheid derzulken wordt:

A. Eerst, in het gemeen voorgesteld, zalig zijn zij.

B. Daarna in het bijzonder aangewezen, waarin hun zaligheid gelegen is, want zij zullen God zien.

EERSTE DEEL

Ten aanzien van het eerste. Wij ontmoeten hier een zeer nadrukkelijke spreekwijze, door welke de gemoedsgestalte van Jezus' ware onderdanen wordt uitgedrukt. Het zijn REINEN VAN HART.

A. De zitplaats van de gemoedsgestalte is het hart.

B. De gestalte van het hart is reinheid.

A. Wat het hart in de mens is, weten wij; namelijk dat voornaamste en edelste gedeelte van het lichaam, dat gezegd wordt het eerst in de mens te leven, en het laatste te sterven; die vleesklomp, in des menschen borst geplaatst, in welker vaten het bloed door een natuurlijke hitte en gedurige omloop over het gehele lichaam verspreid wordt; in welker gestadige beweging nevens die van andere levensgeesten het leven van het lichaam bestaat.

1. Maar dit is het hart niet waarvan de Zaligmaker hier spreekt, als hetwelk eigenlijk noch rein, noch onrein kan gezegd worden.

2. Het is in de Heilige Bladeren zeer gemeen, door het hart, omdat dit het binnenste van de mens is, omdat het de voornaamste zitplaats van het leven is, en omdat het de oorsprong en eerste beweging van de inwendige genegenheden en uiterlijke werkzaamheden van de mens is, te verstaan des menschen redelijke ziel, zijn gemoed, zijn geest die in het binnenste is. En zo moeten wij het hier ook vatten. Het hart is hier de ziel van de mens, met al deszelfs vermogens, verstand, oordeel, wil, geweten, met al de hartstochten en genegenheden. In een woord, het is de ziel in al haar uitgangen en werkingen.

B. Dit hart en deze ziel van de mens, zal het in de rechte vorm en gestalte wezen om God te zien, moet REIN wezen; also dat de bezitters van zulk een hart kunnen genoemd worden reinen van hart.

1. Rein te zijn wordt onder de mensen gezegd, die van een zekere schuld waarover hij in het gericht geroepen was, van de rechter is vrijgesproken en gerechtvaardigd; zodat hij aan de misdaad niet schuldig, maar rein is, en aldus zijn handen in onschuld kan wassen. Maar rein te zijn wordt ook gezegd, die van zijn lichamelijke smetten die hem van buiten bezoedelen, gereinigd en afgewassen; en van besmettelijke ziekten en krankheden die hem vanbinnen verteerde en ook anderen verontreinigde, genezen is. Brengen

wij dit nu tot het hart over; wij zeggen, aller mensen hart is van nature onrein, zodat zij wegens Adams bondsbreuk door de toerekening van zijn schuld en de overerving van zijn besmetting in zonden ontvangen en in ongerechtigheid geboren worden. Een onreinheid, die door de dadelijke zonden nog al meer wordt; die des mensen gehele hart rondom bezet, vervuult en besmet; ja, hem krank maakt tot stervens toe. Het gedichtsel zijns harten is ten allen dage alleenlijk boos, Gen. 6:5. Beide zijn verstand en consciëntie zijn bevlekt, zegt Paulus. Zodat Job wel mocht vragen: Wat is de mens dat hij zuiver zou zijn? En die geboren is van een vrouw, dat hij rechtvaardig zou zijn? Job 15:14. Er is derhalve nodig een vernieuwde reinheid van het hart, die er ingebracht moet worden door bovennatuurlijke genade, waardoor de mens van de schuld der zonden in Gods gericht wordt vrijgesproken, en van de besmetting der zonden genezen en gereinigd wordt. Dan draagt hij de naam van een reine van hart.

A. Niet, dat wij hier om een reinheid des harten tot de volmaaktheid toe te denken hebben, also deze reinen van hart zulken waren, die alle zonden en zielsgebrek, ook ten aanzien van de minste overblijfselen, hadden weggedaan. Want wie, zolang hij op aarde is, kan zeggen: Ik heb mijn hart gezuiverd, en ben rein van mijn zonden? Spr. 20:9. Alleen daarboven in de hemel vindt men de geesten der volmaakte rechtvaardigen. En bij de voleinding der wereld zal eerst Christus Jezus Zijn gemeente Zich dermate heerlijk voorstellen, dat ze geen vlek of rimpel meer heeft, maar heilig en onberispelijk is.

b. Op aarde zijn zij dan reinen van hart, hoewel er nog overblijfselen van zielsgebrek en een dagelijks struikelen in vele bij hen is, naar die mate dat men hier in de tijd gereinigd wordt:

Ten aanzien van de schuld der zonden, wordt het hart gereinigd door een toegerekende reinheid in de rechtvaardigmaking; voor zover een zondaar, door het geloof de Heere Jezus aannemende, in Hem door toerekening van al Zijn verdiensten gerekend wordt van al zijn zonden vrijgesproken te zijn. Dermate, dat niemand enige beschuldiging meer tegen hem kan inbrengen. Zo in Christus gerechtvaardigd te worden, noemt des Heeren Woord een wassing en reiniging in Zijn bloed. Het bloed van Jezus Christus, des Zoons Gods, reinigt ons van alle zonden, zegt Johannes in zijn eerste Brief, hoofdstuk 1:7. De verdiensten van de Middelaar zijn die geopende Fontein tegen de zonde, en tegen de onreinheid.

En ten aanzien van de smet der zonden, wordt het hart gereinigd door een ingestorte reinheid in de wedergeboorte en heiligmaking; voor zover daardoor een reinheid des geestes in de ziel van een onreine zondaar wordt gebracht. Waarom David bad in de 51^{ste} Psalm, vers 12: Schep in mij een rein hart, o God, en vernieuw in het binnenste van mij een vaste geest. En deze reiniging van het hart bestaat dan:

Vooreerst, in de ontheffing van de heerschappij der zonde, waardoor de verdorvenheden van het hart geleidelijk weggenomen, en de kracht der zonden verbroken worden. Dat was de belofte Gods, Ez. 36:25: Ik zal rein water op u sprengen, en gij zult rein worden van al uw onreinheden; en van al uw drekgoden zal Ik u reinigen. En daarop zag David in zijn bidden: Reinig mij van mijn verborgen afdwalingen; houd Uw knecht ook terug van trotsheden. Laat ze niet over mij heersen; dan zal ik oprecht zijn en rein van grote overtredingen.

Ten tweede, die reiniging van het hart bestaat in een dadelijke vernieuwing van het gemoed, door welke Gods Geest reinheid en heiligheid in de ziel instort. Als God beloofd had, in de gemelde plaats bij Ezechiël, Ik zal rein water op u sprengen; zo liet Hij

terstond volgen, vers 26: En Ik zal u een nieuw hart geven, en zal een nieuwe geest geven in het binnenste van u; en Ik zal het stenen hart uit uw vlees wegnemen, en Ik zal u een vlesens hart geven. En zo haast als nu dat hart wordt vernieuwd, neemt het terstond andere gestalte aan. Het verstand wordt gereinigd, alzo dat door de bestraling van Gods verlichtende Geest de dikke duisternis die daarop van nature lag, verdreven wordt; daar eertijds duisternis was, wordt men nu licht in de Heere. Het oordeel wordt gereinigd, alzo dat men afkeurt hetgeen men tevoren goedkeurde; dat men goedkeurt hetgeen men tevoren afkeurde. De wil wordt gereinigd, alzo dat ze, daar ze tevoren zo geheel gekant was tegen de wil Gods, nu krachtig wordt overgebogen om de wil Gods te doen. De hartstochten worden gereinigd, alzo dat zij, daar zij tevoren in zulk een wanorde waren, nu geregeld worden en in orde gebracht. Men wordt afkerig, evenals een rein mens, van alle vuilheid en drek der zonden, en men krijgt een lust tot alle reinheid. Zie maar een voorbeeld van David, Ps. 119:113: Ik haat de kwade ranken; maar ik heb Uw wet lief. Eindelijk, die reiniging van het hart bestaat ook in een dadelijke betrachting van reinheid, zodat men de heiligmaking ook werkelijk najaagt, en zichzelf gedurig reinigt van alle besmetting des geestes en des vleses, voleindigende de heiligmaking in de vreze Gods, naar de les van Paulus. En daarom, als God bij Ezechiël, tevoren aangehaald, dat nieuwe hart beloofd had, Hij deed er als een onafscheidelijk gevolg bij: En Ik zal maken dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen, en Mijn rechten zult bewaren, en die doen.

2. Het heeft ook zijn redenen waarom de Heiland in deze zaligspreekning van de reinheid des harten, en niet van het lichaam spreekt.

a. Niet geliefden, alsof de mens maar half, alleen maar naar de ziel moest gereinigd wezen, en alsof aan de lichaamsreiniging niet veel gelegen is. Wel verre! God eist een reinheid van de gehele mens; Hij vordert ook ten aanzien van het lichaam reine lippen, reine handen, reine voeten, enzovoorts; dat men zijn ganse vat zal bezitten in reinigmaking en eer, 1 Thess. 4:4.

b. Maar de Zaligmaker Jezus meldt van reinen van hart, omdat aan de inwendige reiniging van het hart het allereerste en allermeeleste ons moet gelegen wezen.

Hij eist een rein hart, omdat de reiniging van de zondaar van de verandering van het hart zijn beginsel neemt. Het hart is de springader waaruit al de andere bewegingen vloeien. Als het hart onrein is, is alles onrein; want uit het hart komen voort boze bedenkingen, doodslagen, overspelen, hoererijen, dieverijen, valse getuigen, lasteringen; en wat de Heiland al meer optelt in Mark. 7:21,22. En hij voegt erbij in vers 23: Al deze boze dingen komen voort van binnen, en ontreinigen de mens. Maar als het hart rein is, moet alles rein worden, en de reinheid van de leden volgen.

Daarbenevens, Hij eist een rein hart, omdat het hart wel het allermeeleste verontreinigd is. Hoewel er niets aan een zondaar is dat rein is, zo is het hart nochtans bovenal gruwelijk en stinkende; een moordkuil van alle onreine gedachten, boze lusten, kwade begeerlijkheden. Waarom het in de Heilige Bladeren op meer dan een plaats genoemd wordt, een boos hart, een overspelig hart, een verkeerd en verstokt hart.

Eindelijk, Hij eist een rein hart, om er door uit te drukken dat de reinheid van de zondaar niet zomaar uiterlijk moet wezen, als die van de huichelachtige farizeeën die uiterlijk rein wilden schijnen, en het hart vol zonde lieten; maar dat zij vooral inwendig in het hart met een reine en zuivere toeleg moet geschieden. En in die zin zijn hier reinen van hart zoveel als oprechte, ongeveinsde mensen. Zo wordt de reinheid van het hart meermaals door oprechtheid verklaard, en tegen geveinsdheid, bedrog en dubbelhartigheid

overgezet, als in de 24^{ste} Psalm, vers 4: Wie zal klimmen op de berg des Heeren, en staan in de plaats Zijner heiligheid? Die rein van handen en zuiver van hart is; die zijn ziel niet opheft tot ijdelheid, en die niet bedrieglijk zweert. Waarom ook Jakobus alle onoprechten van hart die nodige les geeft: Reinigt de handen gij zondaars, en zuivert de harten gij dubbelhartigen.

TWEEDE DEEL

Ziedaar toehoorders, een kostelijke gestalte! Zoveel heeft het in rein van hart te wezen. Is het een wonder, dat er de Heere lust in heeft? Immers is God aan Israël goed, dengenen die rein van hart zijn, zo begint de 73^{ste} Psalm. Dat toont hier ook de Zaligspreker Jezus, dat Hij de reinen van hart goed is: Zalig zijn zij; want zij zullen God zien.

A. In het gemeen spreekt Hij de reinen van hart zalig: ZALIG ZIJN ZIJ.

1. Zij zijn gewis in een zeer gelukkige staat, in een allergewenste toestand. Want zo rein van hart te wezen, dat maakt een mens aan God, Die rein van ogen is, enigszins gelijkvormig. Zalig zijn zij, zij hebben de hemel al in recht, en zij zullen ze onfeilbaar krijgen in bezitting. In de hemel zal niet inkomen iets dat ontreinigt. Maar bij omkering, het is ook waar, in deze zal alles inkomen dat rein is.

2. Wat moet deze wonderspreuk, zalig zijn de reinen van hart, in deze dagen niet vreemd geklonken hebben in de oren der vleselijke Joden?

a. Die waren op een uiterlijke reinheid naar de ceremoniële wet, op wassingen en reinigmakingen des vleses alleen gezet, en stelden daar al hun geluk en zaligheid in. Maar Jezus leidt hen hier hogerop, boven de ceremoniële reinheid van de wet, en leert hun dat zulks de consciëntie niet kon reinigen, maar dat daartoe nodig was de reinheid van het hart en innige heiligmaking. Zou men tot de ware tempel van het Nieuwe Testament, en tot deszelfs geestelijke dienst worden toegelaten, zij moesten indachtig wezen de taal Gods: Reinigt u, gij die de vaten des Heeren draagt.

b. Bijzonder hadden de leraars in Israël in deze dagen zoveel op met uiterlijke schijn van reinheid in zulke dingen, daar de wet zelfs niet van wist. Farizeeën en schriftgeleerden, wat waren zij niet bijgelovig, in gedurig handwassen, in het reinigen van het buitenste van de drinkbekers en van de schotels? Maar het lag hun in het hart niet, dat van binnen vol was van onreinheid. Doch Jezus leert hier een overvloediger gerechtigheid dan die der schriftgeleerden en der farizeeën, dat dit uiterlijke de reinheid niet is die bij God geldt, maar het inwendige, daar het hart door Jezus' bloed en Geest gereinigd is; zalig zijn de reinen van hart!

Ook wijst Hij terstond aan waarin de zaligheid derzulken gelegen is, als Hij deze reden daarvan geeft: WANT ZIJ ZULLEN GOD ZIEN.

1. De belofte is hier, van GOD TE ZIEN. Niet met de ogen van het lichaam, dat wegens de geestelijkheid van het Goddelijke wezen onmogelijk is; waarom God ook de Onzienlijke genaamd wordt. Maar God te zien, is naar de stijl der Heilige Bladeren Hem zaligmakend te kennen en te genieten.

a. Men kan hier enigszins om een zien van God in dit leven denken:

Men ziet hier God door de ogen van een geheiligde en verlichte kennis, zo haast men in de genade ontvangt verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Christus Jezus, 2Kor. 4:6. Dan beschouwt men gelovig al die deugden en volmaaktheden Gods, die Hij in Christus en in het grote verlossingswerk door deze Zijn Zoon

tentoon spreidt. Het geloof is als het oog van de ziel; daardoor vertegenwoordigt men zich de volzalige en algenoegzame God in al Zijn deugden, en daarin beschouwt men God als onze God in Christus geworden. Van Mozes getuigt Paulus, dat hij door het geloof zich vasthield, alziende de Onzienlijke; en dat hij daarom de toorn van de koning Farao niet vreesde; dat is, hij had een gelovig inzien in de algenoegzaamheid en almacht van de onzienlijke God, vertrouwend op die God, als bekwaam en machtig om hem in alle nood en zwaarigheid te helpen en te redden. En dat deed hem alle vrees voor de vervolging van Farao afleggen.

Men ziet God hier door de genieting en ondervinding:

Als Hij ons middellijk in de schepselen Zijn gunst en goedheid doet ondervinden; waarop de uitroep van David ziet, Ps. 34:9: Smaakt en ziet dat de Heere goed is.

Of als Hij meer onmiddellijk op een gevoelige wijze Zich aan de ziel ontdekt, en gans verkwikkelijk invloet, onder heilige overdenkingen, gebeden, godsdienst oefeningen en andere heilige plichten. Dan ondervindt men Hem de Fontein van ons leven te wezen, in Wiens licht wij het Licht zien. Dan aanschouwt men Hem in het heiligdom, ziende Zijn sterkte en Zijn eer.

b. Eerst al aanvankelijk; en terstond na de dood:

Dan zal men God zien, door Hem veel klaarder te kennen dan Hij hier in de tijd ooit van ons gekend was. Niet, dat men dan alles zal kennen wat in God is; hetwelk wegens Gods onbegrijpelijke natuur onmogelijk is. Maar naar de vatbaarheid van ons eindig verstand zal men van God zoveel zien en kennen, als tot het vervullen en verzadigen van een verheerlijkt verstand genoeg zal wezen. Wij zien hier nu maar met Mozes Gods achterste delen, maar alsdan zullen wij Hem in Zijn ziel vervullende volmaaktheden als van voren zien. Wij kennen nu maar ten dele, en wij profeteren ten dele; doch wanneer het volmaakte zal gekomen zijn, dan zal hetgeen ten dele is tenietgedaan worden. Wij zien nu maar door een spiegel in een duistere rede; maar alsdan zullen wij kennen, gelijk ook wij gekend zijn, 1Kor. 13:9-12.

Nog meer; dan zal men God zien, door Hem te genieten op de meest gemeenzame wijze en van nabij. Hier wandelen wij door geloof; daar zal men wandelen door een gedurig zien en aanschouwen. Daar zal men als binnen de voorhang worden ingelaten tot voor de troon, ja tot op de troon. Het dekkleed van ondermaanse beneveling zal weg zijn, en de meest onmiddellijke genieting in de plaats. Daar zal men Gods aangezicht zo van nabij en gans gemeenzaam, en zo ziel verzadigend, en vol blijdschap zien, dat men met Zijn beeld zal worden verzadigd, en volop genieten verzadiging van vreugde bij Zijn aangezicht, lieflijkheden in zijn rechterhand. Daar ziet het zeggen van Paulus op: Alsdan zullen wij zien, aangezicht tot aangezicht. De spreekwijze, ontleend van de gemeenzame omgang en het verkeer van twee trouwe vrienden, die elkanders aangezicht dagelijks zien. Gelijk zo de Heere, Die met Mozes als een vriend met zijn vriend sprak, gezegd wordt, met Hem gesproken te hebben, aangezicht aan aangezicht, Ex. 33:11.

Maar na de dag der opstanding, als ziel en lichaam zullen zijn samen verenigd, dan zal men God nog al meer volkomen zien. Dan zal God zelfs voor het lichamelijk oog der verheerlijkten in de hemel in zekere opzichten te zien wezen:

Voor zoveel de verheerlijkte ogen der volmaakte rechtvaardigen God daar zullen zien in de grote werken der heerlijkheid, daar de hemel aan alle kanten mee zal vervuld wezen. Ziet men God hier in de werken der natuur, in de hemel en het uitspansel, met al dat er aan is; wie kan twijfelen of men zal Hem namaals veel uitnemender zien in de

werken der heerlijkheid? Paulus, in de derde hemel opgetrokken, had daar gehoord onuitsprekelijke woorden. Wie kan twifelen, of daar zullen ook onuitsprekelijke dingen te zien zijn?

Ten tweede, voor zoveel de verheerlijkte ogen de Heere Jezus als de verheerlijkte God-Mens daar ook zien zullen. Daar verlangde al vanouds de godzalige Job naar, om eens uit zijn vlees zijn Goël en Verlosser te aanschouwen, en Hem met zijn ogen te zien, Job 19:27.

Eindelijk, voor zoveel de zalige God Zich in de hemel aan het lichamelijke oog der volmaakte rechtvaardigen zal te zien geven door uiterlijke bewijstekenen van Zijn zalige tegenwoordigheid; misschien op dergelijke wijze, als Hij Zich oudtijds in de wolk- en vuurkolom en andere majestueuze tekenen van Zijn ontzaglijke tegenwoordigheid te zien gaf. Wat zal ik meer zeggen, aandachtigen? Als wij te diep in deze dingen van de hemel willen inzien, ons gezicht begint te schemeren, onze tong raakt dan het stameland. Wij moeten ervan afscheiden, en ons vergenoegen met het zeggen van Johannes. Geliefden, zegt hij, nu zijn wij kinderen Gods, en het is ons nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen. Maar wij weten, dat als Jezus Christus zal geopenbaard zijn, wij Hem zullen gelijk wezen; want wij zullen Hem zien, gelijk Hij is.

2. Zoveel is hiervan toehoorders, dat dit zalige gezicht Gods aan reinen van hart beloofd wordt. Die, die alleen, zullen God zien. Kort:

a. De reinheid van het hart is hun van God Zelf gegeven, als een middel en weg naar de hemel; nu, God doet geen werk ten dele; dat Hij begonnen heeft, voleindigt Hij ook.

b. In de reinheid van het hart heeft God een welgevallen; het is een afdruksel van de reine God, Zijn eigen beeld, dat Hij liefheeft. Bij de reinen houdt Hij Zich rein, Ps. 18:27. Zal niemand zonder heiligmaking God zien; wij mogen het omkeren, en zeggen, met heiligmaking zal men gewisselijk God zien.

c. Reinen van hart zijn ook alleen bekwaam om God te zien. De vuilheid van de zonde verblindt het hart. Zere ogen kunnen het licht niet velen; het moet al een rein gezicht zijn dat de zon in haar glans zal zien. Maar geestelijke reinheid geeft een oog aan de ziel, een geestelijk gezicht om God te kunnen zien.

d. Aan reinen van hart doet God ook de toezegging van Zijn nabijheid en genieting. Als men de handen reinigt en de harten zuivert, dan is het: Naakt tot God, en Hij zal tot u naken, Jak. 4:8.

3. En in dat zien van God is gewis een grote zaligheid gelegen. Zalig zijn zij, riep de Zaligmaker, WANT, want zij zullen God zien. En weet gij een grotere zaligheid dan God te zien?

a. Die God ziet, die genieteen Zijn gunst. Bij de Perzen, Chinezen en andere Indische volkeren wordt het voor een zeldzaam geluk gerekend de koning te mogen zien, zittende anders gewoonlijk achter dekkleden, en voor het oog verborgen. En nog heden ten dage, die het aangezicht van de grote Mogol te zien krijgt, draagt bij zijn onderdanen de naam van god aanschouwd te hebben. Het verzoek van Absalom aan Joab was, laat mij het aangezicht des konings zien. Maar wat is het niet een alles overklimmend geluk, dat de ontzaglijke God, de Koning aller koningen, voor Wie de serafijnen hun aangezichten met hun vleugelen als in een heilige verlegenheid bedekken, Zich aan Zijn uitverkorenen te zien, en zo gemeenzaam te genieten geeft?

b. Die God ziet, wordt daardoor Hem gelijkvormig. De fabels der heidenen mogen beuzelen, dat die het hoofd van Medusa zag in een steen werd veranderd; maar het gezicht

Gods verandert de mens in een engel. Zij zijn de engelen gelijk, zij zijn kinderen Gods. Als Mozes Gods heerlijkheid op de berg had gezien, glinsterde het vel van zijn aangezicht. Maar de reine van hart wordt door het zien van God, Gode meer en meer gelijkvormig en naar Zijn beeld veranderd.

c. Die God ziet, bereikt het toppunt van alle gelukzaligheid; waarom de gelukzaligheid der engelen daarin wordt gesteld, dat zij in de hemelen altijd zien het aangezicht Gods.

ZIEDAAR zeer gewenste toehoorders, deze zeer kostelijke zaligspreking afgehandeld. Zalig zijn de reinen van hart; want zij zullen God zien.

Zo sprak Heiland Jezus:

1. Niet alleen overeenkomstig de leer der profeten; want zulkeen zou verkeren in Gods tent en wonen of de berg Zijner heiligheid, die rein van handen en zuiver van hart is, in de 24^{ste} Psalm; en volgens de 73^{ste} Psalm: Immers is God aan Israël goed, dengenen die rein van hart zijn.

2. Maar zo sprak Hij ook recht tijdig, nu Hij als Maker en Man van de Kerk bij Zijn verschijning in de wereld haar aan Zich kwam ondertrouwen. Nodig derhalve, dat zij niet meer boeleerden met iets buiten Hem; aan de Joodse kerk zo menigmaal verweten, als in Hos. 6:10: Aldaar is Efraïms hoererij, Israël is verontreinigd. Maar dat zij liever als een reine maagd voorbereid werd, om die ene Man Christus voorgesteld te worden, 2Kor. 11:2. Zalig zijn de reinen van hart; want zij zullen God zien.

Wat moest nu elk naar zulk een reine gestalte van zijn hart begerig wezen? Wat moest elk door zulk een zalige belofte van God te zien, worden uitgelokt?

1. Maar helaas! Weinigen zijn er die daartoe lust hebben. Zalig zijn, en God te zien, daaraan zou elk nog wel aan willen; maar, maar naar een rein hart te staan, als de enige weg daar naartoe, zo duur staat velen het gezicht Gods, noch de hemel met al het zalige daarin niet aan. De meeste mensen zijn vreemdelingen van hun eigen hart, en kunnen niet geloven dat het zulk een vuile modderpoel is, een riool van stank en vuiligheid, een broeinest van adders en schorpioenen, het hol van een basilisk, een smidse van de duivel, een hel op aarde. Indien gij in die vuile modderpoel van uw hart de hand van een heilig onderzoek eens diep wilt insteken; o! de meesten zullen ze er melaats weer uithalen, en met verbaasdheid moeten uitroepen: Onrein! Onrein!

2. Ei! Kom dan mijn vrienden, die zo lang over uw boos en overspelig hart nog geheel gerust zijt geweest. Zet uw hart eens op uw wegen, toets en doorzoek uw hart hoe het gesteld is, om er een besluit uit op te maken of op u die naam past van reinen van hart, dan of gij nog onder de onreinen van hart moet geteld worden.

Vraagt gij mij, welke zijn de kentekenen van een rein hart, waaraan moet ik mijzelf beproeven? Welaan:

a. Een reine van hart heeft een afkeer van de onreine zonden en van alle besmettingen des vleses en des geestes; gelijk een zindelijk mens, die haat alle morsigheid en vuilheid.

b. Een reine van hart heeft een gedurige bezorgdheid tegen verontreiniging. Hij wacht zich voor alles dat hem vuil kan maken, en schuwt daarom alle onreine zaken, tijden, plaatsen, personen; wetende dat die met pek omgaat ermee wordt besmet. Hij zegt met David: Ik haat de vergadering der boosdoeners, en bij de goddelozen zit ik niet; ik haat ze met een volkomen haat, tot vijanden zijn zij mij, Ps. 139:22.

c. Een reine van hart heeft een lust en liefde tot reinheid en heiligheid, en tot de reinen; even gelijk zindelijke mensen, die beminnen zindelijkheid. Tot de heiligen op aarde, en tot de heerlijken is al zijn lust, Ps. 16:3.

d. Een reine van hart leeft ook in een werkzame betrachting van reinheid, in een jagen naar heiligheid:

Door het onreine gedurig te weren. Hij kan in zijn eigen drek en vuilheid niet blijven liggen, maar loopt terstond tot het reinigend bloed en de Geest van Jezus.

Door alles dat rein in hem is, rein te houden en te bewaren.

Door nauwkeurig zijn hart te doorzoeken; alle schuilhoeken te doorzien bij het licht van Gods Woord; evenals een zindelijk mens doet om hier of daar een smet te vinden. Onreinen van hart haten dat onderzoek uit een kwaad geweten; want die kwaad doet haat het licht. Maar reinen van hart zetten de deur van hun hart voor de Hartenkenner wijd open, en wenschen niet anders dan zuivering van de ziel, ja, bidden er met David om: Doorgrond mij o God! en ken mijn hart; beproef mij, en ken mijn gedachten. En ziet of bij mij een schadelijke weg is, en leid mij op de eeuwige weg, Ps. 139:23,24.

Wilt gij nu uzelf in deze kentekenen van de reinen van hart eens onbedriegelijk spiegelen; o! zeer velen zullen de vlekken en de melaatsheid van hun onreine harten welhaast in hun aangezichten zien oprijzen.

Hoe staat het met uw hart? Heeft dat alles zulk een vernieuwd wezen?

Hoe is het gesteld met uw verstand? Weet gij van verlichting door de Heilige Geest, waardoor gij uzelf als onrein en afschuwelijk hebt leren zien, en Jezus' bloed en Geest, als u ten hoogste nodig tot reinigmaking?

Hoe is het gesteld met uw oordeel? Keurt gij de reinigmaking van uw hart voor het grootste gewin? Oordeelt gij van de dingen Gods naar de reinheid van het heiligdom?

Hoe is het gesteld met uw wil? Is daar die afkerigheid van het kwade? Is daar die toegekeerdheid tot het goede?

Hoe is het gesteld met uw hartstochten; is daar die geregeldheid die een rein hart past?

Hoe is het gesteld met uw geweten, is daar die zuivere toeleg om geen onreine zonden meer aan de hand te houden; maar met een reine consciëntie God te dienen in tederheid en oprechtheid des harten?

Zo niet, o ongelukkigen als gij zijt! Wij mogen u geen zaligheid toezeggen; maar wij moeten over u uitroepen: Rampzalig zijn de onreinen van hart! Kan God de vlekken van Zijn eigen bruid niet aanschouwen; wat zal het met u worden, wiens etterbuilen zo stinken?

a. Wilt gij u hier niet laten reinigen, om God te zien, in de hemel in te gaan; gij zult dan in uw eigen drek sterven, in uw vuile stank verstikken, en u buiten de hemel gesloten vinden, daar niet zal inkomen iets dat ontreinigt.

b. Gij zult dan ook in eeuwigheid God niet zien, maar voor eeuwig van Zijn aangezicht verstoten zijn. En wat zal dat van een rampzalige gevolg wezen? Voor eeuwig te zien die ziel verschrikkende gezichten van de duivel en zijn engelen, in die nare kerker der eeuwige duisternissen!

c. O ja! gij zult voorzeker God eens zien; maar in een grimmig gezicht tegen u ten jongste dage ten oordeel verschijnen. Kon gij dan een deksel vinden daar Zijn ogen niet konden doorzien! In welke holen of spelonken zult gij u dan versteken voor de toorn des Almachtigen?

Ach zorgeloze mens! die zolang met uw onrein hart onbekommerd hebt heen gewandeld. Vindt gij uzelf geraakt en verlegen, vraag gij, wat raad voor mij? Wat moet ik doen om gereinigd te worden?

a. Leer eerst met overtuiging te zien dat gij nog een onrein hart hebt; want die niet weet dat hij vuil is, zal naar geen middel van reiniging omzien.

b. Zet u bij dat onrein hart opzettelijk en bij aanhouding neer; ziet er de hatelijkheid en verdoemelijkheid van, en in welk gevaar gij zijt.

c. Ga dan met dat onreine hart gewillig en vaardig naar Jezus toe, met een wens dat Hij Zijn hand wil aanleggen tot reiniging. Zegt tot Hem met de melaatse: Heere! indien gij maar wilt, Gij kunt mij reinigen.

d. Wees in het gebed gedurig aanhoudende om de Geest der wedergeboorte, en vernieuwing van het hart. Schep in mij een rein hart o God! En vernieuw in het binnenste van mij een vaste geest, zegt de dichter van Ps. 51:12.

Kom, ik nodig u in Jezus' Naam tot de Fontein, die in Zijn bloed nog openstaat tegen uw zonden en onreinheden. Och! mocht gij daar last toe krijgen! Kom dan, onreine zondaren en zonderessen! Kom, kom tot de reine bloedplassen van een volle en gewillige Jezus, Die met open armen nog gereed staat om u te wassen van uw onreinheden.

Zalig zijt gij reinen van hart! die op Jezus' nodiging gekomen zijt, en zulk een gewenste en zalige keus gedaan hebt.

1. Uw plicht zou wezen u als reinen van hart te gedragen, en op zulk een kostelijke gestalte veel gezet te wezen.

a. Houd uw afkeer van alles dat zondig is toch altijd levendig.

b. Houd gedurig wacht over uw hart tegen alle onreinheden die er trachten in te sluipen.

c. Zoekt de reinheid van uw hart meer te volmaken. Er is gedurig werk aan vast. Als gij uw hart bij het licht van Gods Geest bezieet, wat ontdekt gij nog al zondenvlekken? Wel, zoekt het dan hoe langer hoe meer te reinigen.

d. Ja, zoekt uw gehele mens hoe langer hoe meer te reinigen; uw verstand, uw wil, je hartstochten, uw ganse wandel, van alle besmettingen des vleses en des geestes, voleindigende uw heiligmaking in de vreze Gods, 2Kor. 7:1.

2. Zalig, zalig zijt gij! Uwer is de belofte van God te zien.

a. Hier in dit leven ziet gij God al; en hetgeen gij van Hem ziet en geniet, dat gaat dikwijls al uw verstand te boven. O! wat is het u menigmaal goed nabij God te wezen! Zo ingeleid te worden in de beschouwing Gods en Zijn volmaaktheden, zowel in uw geloof en in uw aandeel aan Jezus bevestigd te worden, en iets van God te genieten, en van Zijn zalige gemeenschap! Uw reine hart is hier al een hemel in uw ziel, een oog waarmee gij op God ziet.

b. Maar dit alles is nog niets in vergelijking met het gezicht Gods dat gij in de hemel zelf zult genieten. Kinderen Gods! wat ziet gij daar dikwijls reikhalzende naar uit? Wat verlangt gij daar gedurig naar om God eens klaarder te kennen, Hem zonder verduistering eens te zien, Hem eens onmiddellijk in de hemel te genieten? Alles dat wij daarvan hier op aarde zien, is maar schemeren; alles dat wij er nu van zeggen kunnen, is maar stamelen; maar de tijd zou komen dat gij het ondervinden zult wat het al in heeft God te zien.

En wat zal ik daarvan meer zeggen? Hier schiet onze tong ver tekort! Hier verliezen wij onszelf in de beschouwing van dat hemels gezicht. O, geen oog heeft het ooit gezien, geen oor heeft het ooit gehoord, wat God doen zal degenen die op Hem wachten.

Zoveel heeft er ons de Heere van geopenbaard, dat wanneer de gordijnen der eeuwigheid zullen open geschoven worden, dan, dan zal het zien Gods eerst recht aangaan; dan zullen wij Hem zien gelijk hij is; een zien, dat wij Hem volkomen zullen kennen; zo kennen, dat wij Hem zullen genieten; zo genieten, dat wij met Zijn beeld verzadigd zullen worden; zo verzadigd worden, dat wij niet meer hongeren of dorsten zullen, maar met de onuitsprekelijke hemelvreugde en zielverkwikkende lieflijkheid eeuwig zullen vervuld worden.

O grote zaligheid! O, alles overklimmende heerlijkheid! Kom, kom haastelijk! O! onze nieren verlangen in onze schoot. Zalig, zalig zijn de reinen van hart; want zij zullen God zien! AMEN

MATTHEÛS 5:9

9 Zalig zijn de vreedzamen; want zij zullen Gods kinderen genaamd worden.

A. **HET** was iets wonderlijks dat in het bouwen van de tempel van Salomo niet één hamerslag of enig geraas van bijl of ijzeren gereedschap werd gehoord. Het ging alles zo stil in zijn werk; en de bouwers legden de ene steen op de andere, en de ene steen naast de andere, zonder enig gerucht te maken. Dit verbazend wonderstuk verhaalt ons de heilige schrijver van het eerste Boek der Koningen, hoofdstuk 6:7 met deze opmerkelijke woorden: Het huis nu, als het gebouwd werd, werd met volmaakte steen zoals hij toegevoerd was gebouwd; zodat geen hamer noch bijl of enig ijzeren gereedschap gehoord werd in het huis, als het gebouwd werd. Het wil zeggen, dat de stenen al van tevoren zo gehouwen, gezaagd en geslepen, en aldus gereed gemaakt waren om in elkaar te sluiten, dat er voor de bouwers niets anders meer was te doen dan ze naar boven te hijsen, en ze op en naast elkaar te leggen, en samen te voegen; zijnde het wel verre daarvandaan, dat gelijk de Joden beuzelen, de stenen vanzelf naar de tempelmuur zouden gekomen zijn, daar de engelen deze op hun plaats in orde zouden gelegd hebben. Neen! de tempelbouwers zelf deden dit werk; en dat zo stil, zonder veel gerucht te maken, zonder dat geluid van hamers, zaag of bijl gehoord werd.

1. Het is te bekend dan dat wij het uw aandacht in het brede uit de bladeren van het Oude en Nieuwe Verbond behoeven te bewijzen, dat de tempel van Salomo een zeer duidelijke afbeelding was van Christus' Kerk, de gemeente van de levende God; een geestelijke tempel, tot dewelke de gelovigen als levende stenen moesten toegebracht worden; en op Christus, de Grondsteen van de Kerk, de uiterste Hoeksteen moeten opgebouwd worden. Tot een bewijs is ons nu genoeg dat opmerkelijke woord van de apostel Petrus in zijn eerste Brief, hoofdstuk 2:4,5. Tot welke Christus komende, zegt hij, als tot een levende Steen, van de mensen wel verworpen, maar bij God uitverkoren in dierbaar; zo wordt gij ook zelve als levende stenen gebouwd tot een geestelijk huis, tot een heilig priesterdom, om geestelijke offeranden op te offeren, die Gode aangenaam zijn door Jezus Christus.

2. Daarom moet ook dit heilig bouwen aan deze geestelijke tempel van des Heeren gemeente in stilte en in vrede toegaan. De bouwers van de Kerk en al deszelfs leden moeten zorg dragen dat er geen hamerslag van twist gehoord, geen zaag van wrevelmoedigheid, geen bijl van verdeling in dit heilige bouw wordt vernomen. Dat moet alles in aange-name stilte en in een zoete vrede toegaan, en men moet zeer benaastigen te behouden de enigheid des geestes door den band des vredes, Ef. 4:3.

Zulke vreedzamen bouwers aan Gods huis, zonder dat er een hamerslag gehoord wordt, vordert Jezus, Die de Vredenvorst Zelf is, tot Zijn dienst, nu Zijn Koninkrijk dat in vrede bestaat, alom stond uitgebreid te worden door het Evangelie des vredes. Hoor, hoe Hij dezulken in mijn tekst zalig roemt: ZALIG ZIJN DE VREEDZAMEN; WANT ZIJ ZULLEN GODS KINDEREN GENAAMD WORDEN.

B. In de even voorgaande zaligspreking had Jezus Zijn onderdanen beschreven van de reinheid van hun hart. En reinheid, die ze uit genade hadden verkregen, zo door toerekening van Jezus' gerechtigheid, waardoor ze van zonden gereinigd waren in Zijn bloed;

als door de hart vernieuwende en heiligende Geest van onze God. Zo waren zij bekwaam gemaakt om God te zien, dat is, Hem te kennen en te genieten, hier en namaals: Zalig zijn de reinen van hart; want zij zullen God zien.

Zulke reinen van hart nu, naardien zijzelf met God zijn bevredigd, en een vrede van het gemoed bezitten die alle verstand te boven gaat, kunnen ook niet anders dan met hun naaste in vrede zoeken te verkeren; doch in zoverre die vrede met de evenmens met een rein hart kan bestaan, en de vrede met God en met hun geweten geen nadeel toebrengt. Ja, zij kunnen ook niet anders dan hun naaste met God zoeken te bevredigen, als vredemakers, vertonende hierin het beeld van de God des vredes te dragen, Wiens kinderen zij zijn. Dit alles geliefden, ligt opgesloten in die zoete en lieflijke zaligspreking van de Vredenvorst Jezus: Zalig zijn de vreedzamen; want zij zullen Gods kinderen genaamd worden.

C. Geeft met mij, als naar gewoonte, acht op twee stukken in deze zevende zaligspreking.

I. Let eerst op de personen in hun prijzenswaardige gestalte en werkzaamheid; het zijn vreedzamen.

II. Hun gelukstaat wordt:

A. Vooraf in het gemeen voorgesteld, zalig zijn zij.

B. En dan aangewezen waarin deze gelegen is; want zij zullen Gods kinderen genoemd worden.

EERSTE DEEL

Wat belangt:

A. Eerst het woord zelf, waarmee de personen in mijn tekst worden beschreven. Het is wel in de Griekse grondtekst een enkel woord, doch hetwelk uit twee woorden in het Grieks is samengesteld, en van de onzen vertaald door VREEDZAMEN.

1. Het eerste Griekse woord, dat op zichzelf staande *vrede* betekent, willen sommige letterkundigen dat zijn oorsprong heeft van enige woordjes, die zoveel zeggen als enige personen of zaken tot een te binden; zodat het eigenlijk beduidt een samenbinding. En eigenaardige benaming waarlijk! van de vrede, als waardoor de gemoederen der mensen die tevoren van elkaar afkerig waren, worden samen verbonden, en gelijk als door een band in één bundel samen verknocht, zodat een gehele menigte wordt als één hart en één ziel. Daarop kan de apostel hebben gezinspeeld, Ef. 4:3, daar hij de vrede als een band der samenbinding der geesten of gemoederen voordraagt, vermanende zijn Efeziërs: Benaarstigt u om te houden de enigheid des geestes, door de band des vredes.

2. Doch in de grondtekst komt dit Griekse woord *vrede* in zulk een samenvoeging met een ander Griekse woord *maken* voor, dat het zoveel zegt als een vredemaker, gelijk het hier de Latijnse overzetting zeer wel en naar de aard van het woord heeft vertaald door *pacifici*, *vredemakers*. Zalig zijn de vredemakers; want zij zullen Gods kinderen genaamd worden. Het grondwoord beduidt dan niet slechts een vreedzame man, die vredelievende is, die tot rust en vrede zeer genegen is; gelijk het de onzen door vreedzamen hebben vertaald, (welk woord meer ziet op de inwendige gesteldheid van het gemoed, op de inwendige geneigdheid van het hart tot vrede en vreedzaamheid) maar dat verder gaat. Het ziet ook op de dadelijke betrachting van zulke vreedzamen; en het zegt zulk

een man die een rechte vredemaker is, die niet alleen de vrede onderhoudt daar ze is, maar die zo ook maakt daar ze niet is, en die ze herstelt daar ze geschonden is. Daartoe wendt hij alle naarstigheid aan. Daartoe gebruikt hij alle voorzichtigheid. Daartoe ruimt hij al de beletselen en verhinderingen uit de weg. Daartoe stelt hij alle middelen in het werk, die hij oordeelt om de vrede te maken en te bewaren, enigszins dienstig te wezen. In een woord, hij schikt al zijn gedachten, woorden en daden om vrede te hebben, te behouden, te herstellen en bij anderen te bewerken.

B. Brengen wij nu dit over tot onze vreedzamen en vredemakers, die de Heiland alhier in het oog heeft, zo hebben wij wel toe te zien dat wij een volledige en schriftuurlijke beschrijving daarvan geven, zal de deugd die zij oefenen Gode aangenaam wezen, en onderscheiden van een heidense schijndeugd. Het zijn hier dan zulke mensen, die uit en vanwege hun vrede met God, in hun harten een genegenheid hebben, en zulks ook met al hun daden tonen, om met hun evenmens in zoete eenheid te leven; in zoverre zulks met de reinheid van hun harten kan bestaan, en waarheid en godzaligheid daardoor geen nadeel lijden. In deze beschrijving ziet gij vier wezenlijke stukken, als behorende tot de rechte Christelijke vrede en vreedzaamheid. Zij veronderstelt onze vrede met God, zij bestaat in een vredelievend hart omtrent onze naasten, dat zich ook in vrede maken door al onze daden naar buiten moet vertonen, en eindelijk in zoverre nochtans, als het met de reinheid van onze harten kan bestaan.

1. Vooreerst dan, de bron waaruit onze vreedzaamheid met mensen moet voortvloeien, is onze vrede die wij met God hebben. Anderszins kan bij natuurlijke mensen, en zelfs bij heidenen wel iets zijn dat naar vreedzaamheid gelijkt. Zolang het hart niet is gereinigd door het geloof, en men daardoor met God niet bevredigd is, kan men geen recht vreedzaam hart omtrent zijn naaste hebben, of hem een oprechte liefde toedragen. Hierom laat de Heiland de vreedzamen volgen op de reinen van hart; als zijnde de vrede met de naaste alleen eigen aan de reinen van hart. Deze deugd is dan alleen te vinden bij begenadigden, die uit dien hoofde ook zonen des vredes genoemd worden, Luk. 10:6. En daarom gaan genade en vrede zo doorgaans bij elkaar gepaard in de apostolische zegenwensen, waarmee zij hun Brieven beginnen; omdat de genade de bron en oorzaak is van de rechte vrede en eendracht met mensen. De werken des vleses zijn vijandschappen, twisten, afgunstigheden, toorn, gekijf en tweedracht. Maar hiertegen zijn de werken des Geestes, liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid en goedheid; zo stelt Paulus het een tegen het ander, Gal. 5:19-22.

2. In zulk een begenadigd hart waarin de vrede Gods is, en een vrede van het gemoed die alle verstand te boven gaat, is ook een hartelijke geneigdheid om met de naaste in een zoete eenheid te leven. De vreedzaamheid heeft dan haar eigen zitplaats in het hart, ja, van het hart moet de vrede beginnen, zal ze oprecht wezen. Anderszins is alle uiterlijke vrede maar een schijnvertoning, en men zou van zulk een vreedzame met de mond, zonder dat het zijn hart meent, moeten zeggen met David, Ps. 55:22: Zijn mond is gladder dan boter; maar zijn hart is krijg. Dat zou een bedrieglijke Joabs vrede wezen, die tot Amasa zei: Is het wel met u, mijn broeder? En hij kuste hem, maar sloeg hem onder-tussen met zijn zwaard aan de vijfde rib, zodat Amasa al zijn ingewand ter aarde uitstortte en de geest gaf. Onze vreedzaamheid moet dan hartelijk en ongeveinsd wezen; niet alleen omtrent godzaligen, met wie lichter een vrede te treffen is wegens de gelijkheid van onze bevattingen en neigingen omtrent geestelijke en Goddelijke zaken; maar

ook omtrent alle mensen, als onze naasten, en dezelfde natuur met ons deelachtig. Waarom de Heiland wilde, dat wij hun doen gelijk wij wensen dat ons geschiede.

3. Doch het moet niet blijven bij deze vreedzame gemoedsgestalte; men moet de vreedzaamheid ook dadelijk betrachten en naar buiten vertonen in allerhande daden, tekenen en bewijzen van eendracht. Zalig zijn de vredemakers, die de vrede houden en bewaren; die de gekrenkte vrede herstellen, die de vrede maken daar ze niet is. Dit kunnen wij al in enige ruimte nemen; hetzij dat men zich met de naaste bevredigt, hetzij men anderen onder elkaar bevredigt, hetzij dat men, en dat wel het voornaamste is, zijn naaste met God bevredigt. Laten wij dit vrede maken eens kort bezien, eerst ten opzichte van het burgerlijke, dan ten opzichte van het godsdienstige.

a. Wat het burgerlijke belangt:

Een recht vreedzaam Christen zoekt vrede te houden, en die aan te kweken tussen hem en zijn broeder. Spreekt een vreedzame, die de gekrenkte vrede zoekt te herstellen, het is niet bijtend en stekend, maar vriendelijk en bescheiden; zijn woord is in aangenaamheid en met zout besprengd, Kol. 4:6. Heeft hij met zijn naaste enig verschil, hij staat niet op zijn uiterste recht, maar laat wat over zijn kant gaan, en wil liever schade lijden dan twisten, naar de les van Paulus, 1Kor. 6:7: Waarom lijdt gij niet liever ongelijk? Waarom lijdt gij niet lieve schade? Wordt hij verongelijkt met woorden of daden, hij zoekt zichzelf niet te wreken, maar geeft de toorn plaats; en hij is gereed om op de minste aanzoek niet alleen zevenmaal, maar zeventigmaal zevenmaal te vergeven, naar het woord van de Heiland. En zo in alle andere gevallen vertoont hij zich een vredemaker te willen wezen, en niemand enige rechtvaardige reden van ongenoegen te willen geven. Zie er een leerzaam voorbeeld van in vader Abraham; hoe na ging hem de vrede aan het hart, toen hij tot zijn neef Lot zei: Laat toch geen twisting zijn tussen mij en tussen u, of tussen mijn herders en uw herders; want wij zijn mannenbroeders, Gen. 13:8,9.

Ook zoekt een vreedzaam Christen een vredemaker te wezen tussen anderen die hij met elkaar zoekt te bevredigen. Ziet hij hier of daar tweedracht tussen de man en zijn broeder, hij dringt ze tot vrede; en hij spreekt ze met de zachtmoedige Mozes aan: Mannen, gij zijt broeders, waarom doet gij elkander ongelijk? Zo sprak Mozes de twee twistende Hebreëen aan, zoals de heilige diaken Stefanus in zijn redevoering tot de Joodse Raad van Mozes verhaalt.

b. En beschouwen wij een Christen in het godsdienstige, zoals hij een lid der Kerk is, het huis Gods, waarin de gelovigen als huisgenoten Gods samenwonen:

Hier toont hij zich vooral een rechte vredemaker te wezen, door voor zichzelf in geloofsleer en wandel en goede orde de eensgezindheid te behartigen, en ook anderen die aan te prijzen. Zorgende naar zijn vermogen dat er geen hamerslag van twist in Gods Kerk gehoord wordt; dat Christus' rok zonder naad niet gescheurd wordt; dat er in de gemeente des Heeren geen scheuringen of verdeeldheden zijn; maar dat de gelovigen als leden van één lichaam in vrede samenleven. Zodat ze één hart en één ziel zijn; gelijk wij van de apostelen lezen, Hand. 4:32. Deze vreedzamen en vredemakers weten toch dat het goed en lieflijk is dat broeders in eendracht samenwonen; want de Heere gebiedt aldaar de zegen en het leven in eeuwigheid, in de 133^{ste} Psalm. En daarom, dat is ook hun blijdschap zowel als die van Paulus, ja de vervulling van hun blijdschap, dat de broeders eensgezind zijn onder elkander, hebbende dezelfde liefde, zijnde van één gemoed en van één gevoelen. En zij maken ook die zegenwens van Paulus, met welke hij

zijn tweede Brief aan de Korinthiërs sloot, de hunne: Voorts broeders, zijt eensgezind, leeft in vrede, en de God der liefde en des vredes zal met u zijn, 2Kor. 13:11.

En wie kan twijfelen of de gelovigen zijn ook rechte vredemakers, als zij door leer en wandel zondaren die nog buiten God en Christus zijn, tot bekering bewegen, en ook bewerken, als gezegende middelen in Gods hand, zodat die met God verzoend en bevredigd worden. Gelijk zij toch onder die verplichting liggen, om alles toe te brengen dat zondaren met God bevredigd, en Christus' Rijk op aarde uitgebreid wordt. Bijzonder kan de Zaligmaker hier in het oog hebben gehad Zijn apostelen, en al de dienaars die Gods Woord verkondigen, en prediken het zalig Evangelie des vredes. Deze zijn nog in uitnemender zin vredemakers. Vredemakers, eerst wel tussen Joden en heidenen, die tevoren vijanden waren; en dat bijzonder nu in de aanvang van de evangelieprediking, nu Christus de vijandschap tussen Joden en heidenen aan het kruis gedood hebbende, en de middelmuur des afscheidsels weggenomen hebbende, Joden en heidenen met elkander verzoend, en alzo tussen beiden vrede gemaakt had, gelijk de apostel in het brede bewijst, Ef. 2. Maar dat nog verder gaat, zij zijn vredemakers tussen God en de zondaar. Dat is het grote einde waartoe God Zijn dienstknechten uitzendt. Hoor het Paulus zo uitleggen, 2Kor. 5:20: God legt hun als Zijn gezanten het woord der verzoening in hun mond, om van Christus' wege zondaren te bidden, alsof God Zelve door hen bade: Laat u toch met God verzoenen. Zo is Jezus Zelf Zijn apostelen en al Zijn dienstknechten in dit grote werk van vrede maken met God voorgegaan door het Evangeliewoord. Opdat ik nu niet spreke van de verwerving van deze vrede door Zijn lijden en dood, toen Hij als een Vredemaker met Zijn stem de Joden, die vijanden Gods, toeriep: Och of gij ook bekendet in deze uw dag wat uw tot vrede dient.

4. Het laatste dat wij in onze beschrijving van de vreedzamen en vredemakers te kennen gaven, was een zekere bepaling. Men moest de vrede en dit vrede maken niet al te ver uitstrekken; maar, zeiden wij, in zoverre zulks kan bestaan met de reinheid van het hart, en waarheid en godzaligheid daardoor geen nadeel lijden. Immers dat men in alle gevallen en gelegenheden geen vrede mag zoeken, of houden, of de vrede maken, dat leert ons Paulus, Rom. 12:18: Indien het mogelijk is, zo veel in u is, houdt vrede met alle mensen. Nu zijn er zondige gevallen waarin het een Christen niet mogelijk is om vrede te houden of te oefenen, of hij zou God tot een vijand krijgen, en met Hem in oorlog en twist geraken. Ook worden deze vreedzamen in de voorgaande zaligspreekking reinen van hart genoemd; het moet dan een vredemaker wezen uit een rein hart, dat in een zondige vrede zeer grotelijks zal verontreinigd worden.

a. Wij zetten dan dit vrede maken tussen twee palen, die deze niet te buiten mag gaan. De waarheid moet er niet door verkort worden, en de godzaligheid moet er niet last door lijden.

Wat de waarheid aangaat; men mag de vrede zo duur niet kopen, dat men daar de waarheid door zal verliezen. Heb de waarheid en de vrede lief, staat er in Zach. 8:19. Gevolglijk, hebt lief eerst de waarheid, daarna de vrede. Als men een van beide zou moeten verliezen, moet men liever de vrede dan de waarheid missen; want de waarheid is de allerkostelijkste parel aan de kroon der Kerk; en daarom, koop de waarheid, en verkoop ze niet, zegt Salomo. Als de waarheid wordt verkort door dwalingen en ketterijen, die of openbaar of heimelijk in Gods Kerk inkruipen, dan mag een Christen, hoe vreedzaam hij ook mag wezen, niet zwijgen of toegeven; denkende bij zichzelf, vrede is best, men zou maar onrust hebben. Neen! want dan zou de God der waarheid, die lust tot waarheid

heeft, hem tot een vijand worden, en het zou een zondige vrede wezen. Waarom de grote Luther placht te zeggen: Liever valt de ganse hemel, dan dat een kruimeltje van de waarheid verloren gaat.

En wat de godzaligheid betreft, die moet door de vrede al mede geen last of nadeel lijden. Als een vreedzaam Christen de vrede met zijn naaste zo duur zou moeten kopen dat zijn godzaligheid daardoor gekrenkt zou worden, zijn geweten bezoedeld, en hij met zonden en zondaars zou moeten gemeenschap hebben; dan moet hij, als het toch niet anders zijn kan, liever de vrede breken en die laten varen, en maar vasthouden aan zijn godzaligheid en oprechtheid; al zou men Hem uitschelden voor een beroerder in Israël, gelijk de profeet Elia wedervoer; of men zou hem houden voor een man van twist en krakeel in het ganse land, gelijk men de profeet Jeremia nagaf, in zijn 15^{de} hoofdstuk vers 10. Dan zou een vreedzame liever met Jehu moeten zeggen: Wat vrede? Wat zou ik vrede met u maken, zolang de hoerereien van uw moeder in Izébel en haar toverijen zoveel zijn? Waarom de oudvader Naziazenus placht te zeggen: Beter is een twist onder godzaligheid gerezen, dan een zondige vrede.

b. Desniettemin moet men evenwel tegenstrevers van waarheid en godzaligheid behandelen op een vreedzame wijze, zal men de naam van een vreedzame en vredemaker dragen. Men moet ze vriendelijk behandelen en bejegenen. Onze bescheidenheid moet alle mensen bekend wezen, en men moet leren de kwaden te kunnen verdragen, en met zachtmoedigheid onderwijzen degenen die tegenstaan, of God hun te eniger tijd bekeering gawe tot erkentenis der waarheid, 2Tim. 2:25.

TWEEDE DEEL

Ziedaar de vreedzamen en vredemakers. O gelukkigen! daar de vrede woont, daar woont ook de God des vredes; Hij gebiedt er Zijn zegen en het leven.

A. ZALIG zijn de vreedzamen! Een paradox en grote wonderspreuk al wederom! Immers de vreedzamen, omdat zij zo toegevend zijn zoveel mogelijk is, zoveel in hen is; omdat ze al veel over hun kant laten gaan, lijden zij niet zelden al wat schade en nadeel in hun tijdelijk bestaan, in hun goederen en bezittingen. Als ze de vrede daarmee kopen, zonder waarheid of godzaligheid te benadelen, zij willen van hun recht wel wat afstaan, zij willen van hun goed wel wat laten vallen en verliezen. De onrustige en twistgierige mensen misbruiken ook derzelver toegevendheid niet zelden tot een steiger van hun euvelmoed. Daarom houdt ze de wereld veeleer voor ongelukkigen; want wat zaligheid of geluk, zou men denken, is er in zoveel schade en verlies? En wel vooral, zou men denken, zijn die vredemakers onzinnig, die zondaren met God zoeken te bevredigen; maar die hebben altijd het lot moeten ondergaan van uitgescholden te worden voor beroerders en verstoorders van de gemene rust. Waarom ze ook in twee volgende zaligsprekingen zullen voorkomen als die vervolgd, als die versmaad, belogen en gelasterd worden. Afgezien van dit alles, in de school van Jezus worden de vreedzamen en vredemakers zalig gesproken. Welk een zaligheid brengt de aard van deze deugd en vreedzaamheid niet mee? De tweespalt en onenigheid, hoe wordt de mens daardoor van zichzelf ontaard en ontmenst, en de verscheurende dieren gelijk? Zodat ze woeden tegen elkaars goed en bloed, lijf en leven, veel erger dan wolven en tijgers, dan leeuwen en beren in een woud. Maar wat geeft de zoete vrede niet een aangename verkwikking? Zodat mensen elkaar in beminnelijkheid aanzien en bejegenen, met elkaar in vriendschap verkeren, en de één

de ander alles goeds toebrengen. Waardoor zij rust in hun dagen en lust in hun leven hebben.

B. Meer behoef ik er niet bij te voegen, alzo de Zaligmaker gaat aanwijzen waarin eigenlijk de zaligheid der vreedzamen gelegen is. Hij geeft er deze reden van: Want zij zullen kinderen Gods genaamd worden.

1. De weldaad zelf die hier beloofd wordt, is GODS KINDEREN GENAAMD TE WORDEN.

a. Ik zal uw aandacht niet ophouden met in het brede te verklaren de benaming van kinderen Gods, zoals die aan uitverkoren gelovigen eigen is, uit hoofde van hun geboorte uit God, door het zaad van het Goddelijk Woord. Een geboorte, waardoor een mens die van nature een kind des duivels is, een gebroedsel van de vader de duivel, die mensensmoorder van de beginne, en welk kind des duivels diensvolgens zijn afkomst en naam wel zoeken mag in het geslachtsregister van de hel, dan, als God zich over Hem gelieft te ontfermen, en Zijn vleugel over hem uitspreidt, geheel veranderd wordt in een nieuw schepsel en wedergeboren. Alzo dat al zijn verdorven vermogens van verstand, oordeel, wil, hartstochten en wandel vernieuwd en geheiligd worden. Zulk een vernieuwd schepsel en wedergeboren mens neemt God tot Zijn zoon of dochter aan in Christus Zijn eniggeboren Zoon, in Wie Hij die vorige naam van een kind des duivels uitwist, Hem naar Zijn Naam noemt als een kind Gods, en tot een erfgenaam van al Zijn geestelijke en hemelse goederen verklaart; want zo wij kinderen Gods zijn, zegt Paulus, zo zijn wij ook erfgenamen; erfgenamen Gods, en mede-erfgenamen van Jezus Christus.

Bijzonder kunnen wij hier aan kinderen Gods denken in al die voortreffelijkheid die daaraan onder het Evangelie eigen is, zonder nu meer als een dienstknecht gehandeld te worden, gelijk Israël; toen deze, wel een erfgenaam zijnde, echter onder de wet nog maar een onmondige zoon was, waarop Paulus ziet, Gal. 4:4,5.

b. Het zal er op aankomen wat het zeggen wil, kinderen Gods genoemd te worden.

Het wil eerst zeggen, dat zij waarlijk en inderdaad kinderen Gods zijn, evenals de priester Zacharias van zijn kind Johannes de Doper zei: En gij kindeken, zult een profeet des Allerhoogsten genaamd worden, dat is, gij zult dat in waarheid zijn.

Doch de spreekwijze zegt nog vrij wat meer, dan of er stond, zij zullen kinderen God zijn. Zij wil zeggen, zij zullen van elk voor Gods kinderen erkend, verklaard en daardoor gehouden worden.

De wereld zal ze daarvoor erkennen, evenals Jezus eens van Zijn discipelen zei: Hieraan zullen zij allen bekennen dat gij Mijn discipelen zijt, Joh. 13:35.

God zal ze daarvoor erkennen, daar Hij tevoren gezegd had, gij zijt mijn volk niet; daar zal nu tot hen gezegd worden, gij zijt kinderen des levenden Gods, Hos. 1:10.

Zij zelf zullen het erkennen, en daarvan verzekerd worden uit die nieuwe naam, op hun keursteen geschreven, gelijk toch elk zich aan zijn eigen naam kent.

Ja, Jezus Zelf, Die ze hier zalig sprak, zal ze voor Zijn kinderen erkennen, wanneer Hij hen in die grote dag Zijn Vader zal voorstellen, en zeggen: Ziedaar ik, en de kinderen die Gij Mij gegeven hebt.

2. Het heeft ook zijn reden dat deze weldaad van Gods kinderen genaamd te worden, hier juist aan de vreedzamen wordt toegeëigend. Door vreedzaamheid en vredemaking tonen zij een schone beeltenis van hun hemelse Vader te wezen, Die een God des vredes is. Even gelijk een kind in het natuurlijke in verschillende trekken van het wezen, en ook wel in goede zeden, indien het een rechtgeaard kind is, zijn vader gelijk, en zijn

gestaltenis vertonende. Wel, wie zou dan de vreedzamen en vredemakers niet noemen, en begroeten, en erkennen voor kinderen van de God des vredes?

3. Gelijk ook Jezus hierin de gelukzaligheid der vreedzamen wel mag stellen. Zalig zijn zij, WANT zij zullen kinderen Gods genaamd worden. O grote zaligheid! O alles overklimmende heerlijkheid! Het is waarlijk wat groots door de geboorte een zoon of dochter van een aards koning te wezen; maar het is oneindig meer door geboorte uit God een zoon of dochter van die Koning aller koningen te wezen. Dat is de hoogste adeldom, en de grootste gelukzaligheid van een sterveling, die ik nu niet in al zijn voortreffelijkheid kan uitmeten. Zelfs maar tot een schoonzoon des konings aangenomen te worden, en de kroonprinses in huwelijk te hebben, dat achtte David voor een uitnemend geluk. Ziet eens geliefden, toen hem de dochter van koning Saul werd aangeboden, hoe gelukkig rekende hij zich? Wie ben ik, zegt hij, en wat is mijn leven en mijns vaders huis in Israël, dat ik des konings schoonzoon zou worden? En daarop keert hij zich tot Sauls knechten, en spreekt ze op deze manier aan: Is dat licht in ulieder ogen, des konings schoonzoon te worden, daar ik een arm en veracht man ben? Maar de onsterfelijke God tot zijn Vader te krijgen, en tot Zijn zoon of dochter aangenomen te worden, en dat voor een gehele eeuwigheid, daar koningszonen en schoonzonen de geest geven, en sterven gelijk alle mensen; wat is dat niet duizendmaal zaliger en gelukkiger? Mozes al vanouds was zo vergenoegd en blijde dat hij een kind Gods was, dat hij daarvoor weigerde een zoon van farao's dochter, die grote koning van Egypte, genaamd te worden; en dat hij daarvoor van de hand wees al de schatten van Egypte. Hoor nog voor het laatst, welk een groot geluk Johannes hierin stelde in zijn eerste Brief hoofdstuk 3:1. Ziet, roept hij uit, hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft, namelijk dat wij kinderen Gods genaamd worden! Zalig, zalig dan de vreedzamen; want zij zullen Gods kinderen, Gods zonen en dochteren genaamd worden.

ALZO gedroeg Zich Jezus hier als de ware Messias, Wiens Naam is Vredevorst, als Hij zo Zijn apostelen, die Hij had afgezonderd tot boodschappers des vredes, en de ganze schare op de berg de vrede aanpree; en dat ook ter rechter tijd, als die Godsspraak bij Haggai aangaande de grotere heerlijkheid van de tweede tempel boven de eerste stond vervuld te worden, dat God in die plaats zou vrede geven. Hij is de rechte Melchizédek, Die ook koning van Salem was, hetwelk is een koning des vredes, naar de onfeilbare uitlegging van Paulus, Hebr. 7:2.

Maar gaan wij nu ons hedendaags Christendom bij deze zaligspreking eens vergelijken, dan mag ik wel vragen: Waar zijn de vreedzamen en vredemakers? Bij welke lantaarn zal ik die zoeken? De vrede wordt van allen geprezen, maar van weinigen betracht. Wij mogen met de aartsvader Heber ook in onze dagen de kinderen der Kerk wel Peleg noemen; Peleg, verdeeldheid, omdat onze aarde zo is verdeeld.

1. Van welk een onvreedzaam gemoed zijn velen? In plaats van vrede heerst in hun harten haat, nijd, toorn en wraakgierigheid; van Paulus onder de werken des vleses geteld. Zulken zijn niet beter dan de heidenen, van Paulus gebrandmerkt dat zij waren vol van nijdigheid, moord, twist, bedrog, kwaadaardigheid. Oorblazers, achterklappers, haters Gods, smaders, hovaardigen, laatlunkenden, vindere van kwade dingen, de ouderen ongehoorzaam. Onverstandigen, verbondsbrekers, zonder natuurlijke liefde, onverzoenlijken, onbarmhartigen. Of indien zij al vrede in de mond dragen, het hart is van binnen vol boosheid. Zij dragen wel honing in de mond, maar gal in het hart. De mond spreekt

van vrede en vriendelijkheid, om de naaste te bedriegen en te verstrikken; maar al hun vredesbetuigingen zijn maar kussingen van Joab en Judas.

2. Van welk een onvreedzaam gedrag zijn anderen?

a. In het burgerlijke zowel als in het godsdienstige ziet men overal verwarring en verdeeldheden. Iemands huisgenoten zijn menigmaal zijn eigen vijanden en verraders. Ziet het er niet droevig uit, als man en vrouw, broeders en zusters, dienstknechten en dienstmaagden in een huis samen twisten en in onvrede leven? Belevén wij niet zulke dagen, dat daar wij nu vrede van buiten hebben, de onvrede van binnen allerwege toeneemt, door twist en gekijf, tweedracht, leugens en achterklap? Ik moet op het grootste gros van ons Christendom toepassen die gruwelen, die Paulus aan de heidenen verweet in Rom. 3:13-18: Hun keel is een geopend graf; met hun tongen plegen zij bedrog, slangenvenijn is onder hun lippen, hun mond is vol van vervloeking en bitterheid. En de weg des vredes kennen zij niet, er is geen vreze Gods voor hun ogen. Mensen zijn er in deze dagen, die als de salamander in het vuur van twist en tweedracht leven. Zij zouden niet één haarbreed wijken of toegeven, om de vrede te bekomen; en liever zouden velen nog olie in het vuur gieten, om de vlam van onmin des te feller te doen branden, dan dat zij twisten en krakélen zouden bijleggen.

b. En wat de Kerk aangaat; gelijkt die wel naar Jeruzalem, dat is een gezicht des vredes? Ja, zij is eerder een Babel gelijk geworden, daar de spraak verward en de gemoederen verdeeld zijn, en daar elk zich keert naar zijn weg. Waar is de eensgezindheid onder de broederen; daar men elkaar zo licht verkettert als men maar in gevoelen, dat menigmaal van weinig belang is, van de anderen verschilt? Moeten wij niet tot schande van ons gereformeerde Christendom zeggen, hoewel wij allen één belijdenis hebben, en ons naar één Hoofd Christus Christenen laten noemen, dat er echter partijen zijn in de Kerk, partijenschappen en scheurnamen, daar elk zich gaarne naar noemt; zeggende de een, ik ben van Paulus, een tweede ik ben van Apollos, en een derde ik ben een de discipel van Cefas. Een verdeeldheid zo verfoeilijk in de ogen van Paulus, dat hij de Korintheërs, ofschoon het namen der apostelen waren waarnaar zij zich lieten noemen, echter juist daarom vleselijk noemt, met zulk een sterke en ontterende uitdrukking, 1Kor. 3:4.

2. En wat zal ik spreken van vredemakers, die het daarop toeleggen om hun onbekeerde evenmens, die nog een vijand en hater Gods is, met God te bevredigen? Ach! Ach! de mensen van ons bekommeren zich daar niet in het minst over, om zichzelf, laat staan hun naaste, met God te bevredigen. Zij beelden zich dat zo licht in en op vasle gronden, dat zij reeds Gods kinderen zijn, die in vrede met God zijn; daar zij nog nooit bij Geesteslicht zijn ingeleid om hun tegen God zo vijandig hart te zien. Ja, daar zij de wedergeboorte nog niet bevindelijk kennen, waardoor men een geheel nieuwe schepsel en tot Gods kind aangenomen wordt, en langs die weg tot vrede met God komt.

Onzaligen als gij zijt! Gij zijt Gods kinderen niet, de schandvlek is uwe, zo mag ik u wel toespreken dat woord hetwelk Mozes het oude Israël toesprak. Onvreedzamen, die niet in vrede met uw naaste leeft, nog minder in vrede met uzelf; want uw geweten is maar een onstuimige zee, die modder en slijk van onrust opwerpt; en nog veel minder in vrede met God leeft. Wat laat gij u voorstaan Gods kinderen te wezen? Wat laat gij u zo noemen van anderen? Wel, wat is er in u dat naar God gelijkt? Is er wel enige zweem of trek van in u? Och neen! Daar speelt een geest van een andere vader in u, wiens kinderen gij zijt, kinderen des duivels, die een geest van verwarring is. Indien de God des vredes uw Vader was, gij zoudt niet gerust wezen voordat gij de vrede met Hem had gesloten,

en met Hem in het verbond was gekomen. O, de goddeloze mag roepen, mijn God; nochtans hij heeft geen vrede, Jes. 57:22.

Ei! kom, zoekt eens onder de rechte vreedzamen en vredemakers te behoren. Ach! dat ons land, stad en huisgezinnen een Salem, een vreedzame, en elk onzer een Sulamith, een vredelievende was! En daarom, zoek de vrede en jaag daarnaar. Zult gij recht vreedzaam met uw naaste leven en verkeren, zo moet er eerst deze tweeërlei vrede in u voorafgaan, een vrede met God en een vrede met uw gemoed.

1. Acht geen vrede met de mensen te hebben, zolang gij nog geen vrede met God hebt, en bid gedurig om in Jezus' bloed met God bevredigd te worden.

2. Sta naar een vreedzaam gemoed. Ons hart is van nature als de aarde die door de zonde is vervloekt. Het kan niet anders dan stekelige doornen en distelen van twisten en vijandschappen dragen. Maar Gods Geest moet het weelderige hart verbeteren, en maken van een zachte en vreedzame aard, om Gode goede vruchten te dragen.

Maar gij gelukzalige vreedzamen en vredemakers, die van God verwaardigd zijt om kinderen Gods genoemd te worden.

A. O! wat kunt gij niet pronken en pralen met deze uw naam en hoge afkomst! Laten de kinderen van deze wereld op adeldom stoffen, en de namen der voorvaderen op schilden, wapens en geslachtsbomen vertonen; de kinderen Gods weten van vrij wat hoger adeldom en afkomst te spreken. Zij zijn niet slechts uit koninklijke bloede, dat al een grote adel is; maar zij zijn uit Goddelijk bloed, opdat ik zo spreke, niet uit de wil des vleses, noch uit de wil des mans, maar uit God geboren, Joh. 1:13. Hun namen zijn ouder dan de wereld, dewijl die al van eeuwigheid in het boek des levens zijn aangeschreven. Uw naam van kinderen Gods is ook een naam die in eeuwigheid niet uitgeroeid zal worden.

B. Gij moet u nu gedragen waardig, dat gij kinderen Gods genaamd wordt. Diensvolgens moet gij van een vreedzaam gemoed en gedrag wezen.

1. Wacht u voor de bittere wortels, waaruit licht toorn, twist en krakeel kan rijzen; als daar is gierigheid, waardoor men om een penning verlies menigmaal zijn zielenrust stoort. Hoogmoed, waardoor men alles beter wil weten dan de naaste, en waaruit dan gekijf ontstaat. Nieuwsgierigheid en bedilzucht; wees er niet al te nieuwsgierig naar om te willen weten wat de mensen al van u zeggen. Doet wel en ziet niet om. Bestraft de oorblazers, als zij u wat aanbrengen; want als gij alles wilt horen en geloven wat men van u zegt, dan zal uw vreedzaam gemoed gedurig door kwellen en toorn ontrust worden. Denkt veel aan die gouden spreuk van Salomo, Pred. 7:21: Geeft uw hart niet tot alle woorden die men van u spreekt, opdat gij het niet hoort dat uw knecht u vloekt.

2. Betracht de deugden van toegevendheid en bescheidenheid. Staat niet te stipt op uw recht, maar zoekt wat in te schikken. Uw bescheidenheid zij alle mensen bekend. In plaats van te twisten, wees vriendelijk jegens allen, en leer de kwaden te verdragen. Zoekt uws naasten gebreken te bedekken en over het hoofd gezien; want de liefde denkt geen kwaad, zegt Paulus. Zij verblijdt zich niet in ongerechtigheid. De liefde bedekt alle dingen, zij gelooft alle dingen, zij hoopt alle dingen, zij verdraagt alle dingen, 1Kor. 13:5-7.

3. Wees ook als kinderen Gods vreedzaam onder elkaar. Ziet gij niet hoe de goddelozen samenspannen, en vrede houden onder elkaar? En zoudt gij niet de handen ineenslaan, die kinderen van één en dezelfde Vader zijt? Uw Vader is de God des vredes. De Kerk waarin gij geboren zijt, is de stad des vredes. Het zaad waaruit hij geboren zijt, is het Evangelie des vredes. De weg waarop gij wandelt, is de weg des vredes. Het vaderland

daar gij naartoe reist is Jeruzalem dat boven is, een gezicht des vredes in de hemelen. Daar zullen wij allen één zijn, en in de allerzoetste vrede en storeloze rust voor eeuwig samenwonen.

Ik eindig met de wens van Paulus uit 2Thess. 3:16: De Heere nu des vredes Zelve, Die geve u vrede alle tijd en in allerlei wijzen. De Heere zij met u allen! AMEN

MATTHEÛS 5:10

10 Zalig zijn die vervolgd worden om der gerechtigheid wil; want hunner is het Koninkrijk der hemelen.

A. **WANNEER** de Messias in het Hooglied van Salomo Zijn Kerk en gemeente eens wilde vertonen in haar verdrukte en smartelijke staat, maar tevens ook tegen alle verdrukkingen en smarten die haar van de kinderen der wereld worden aangedaan, zeer heerlijk opgroeiende; zo deed Hij zulks onder een zeer gepaste en eigenaardige gelijkenis. Gelijk een lelie onder de doornen, zegt Hij, also is Mijn vriendin onder de dochteren, Hoogl. 2:2.

1. Hij vertoont ons Zijn vriendin onder en in het midden van de zekere dochteren geplaatst.

2. Zulk een toestand van Zijn vriendin vergelijk Hij bij de bange en benauwde stand van een hagelwitte, zoetgeurige en verheven lelie, onder de verachte, kwaadaardige en stekelachtige doornen.

1. De Messias Jezus spreekt dan van Zijn vriendin; versta Zijn Kerk en gelovigen, Zijn geestelijke bruid, waarvan Hij de Bloedbruidegom is, en welke Hij Zich ondertrouwt in geloof; ja, met welke de Kerk als een vrouw, Hij als haar Man, staat in een geestelijke echtverbintenis. Deze zijn hartsvriendin met welke Hij door reine liefde op het nauwste verenigd is, gaat Hij ons onder de dochteren vertonen. Niet onder de dochteren van Jeruzalem, alleen zulken die tot de uiterlijke Kerk behoren; waaronder de dochteren in het algemeen. Welke dochteren, omdat ze hier bij doornen vergeleken worden, ons kunnen verbeelden de kinderen van deze wereld in het algemeen; natuurlijke, onbekeerde en onbegenadigden mensen. Hetzij dan dat zij zijn uiterlijk binnen of buiten de kerk, uiterlijk in het Christendom of daarbuiten. Deze allen toch in de natuurstaat zijnde, zijn de dochteren van een wereld die in het boze ligt. Zij groeien in het wilde op als de doornen en distelen. Zij zijn veracht in de ogen Gods en van alle heiligen. Zij zijn als doornen onhandelbaar, van een kwade aard, en vallen, ofschoon de een minder de ander meer, stekelmachtig aan, de ware godzaligen, de vriendin van de Messias door scherpe woorden en boze daden kwetsende en beschadigende.

2. En geen wonder, dat Hij de toestand van Zijn vriendin onder zulke kwaadaardige dochteren verkerende, vergelijkt bij de stand van een lelie onder de doornen.

a. Een lelie onder de doornen staat daar zeer benauwd en bang. Zo wordt ook Jezus' Kerk hier op aarde van alle kanten door een goddeloze wereld omringd en bezet, die het haar menigmaal zeer benauwd en bang maakt. De weelderige doornstruiken der natuurlijke mensen zoeken de luister der Kerk te verdonkeren, en schijnen haar bijna geheel te zullen bedekken en over het hoofd te groeien. Trouwens! zulk een bange staat zei Jezus Zijn discipelen aan als Hij ze uitzond: Ziet, Ik zend u als schapen in het midden der wolven. En Paulus mag de gelovigen wel aanmerken als kinderen Gods in het midden van een krom en verdraaid geslacht. Waaronder het diensvolgens Gods volk niet minder bang valt dan een lelie onder de kromme en verdraaide doornstruiken.

b. Een lelie onder de doornen wordt van rondom door de scherpe doornen gestoken gekwetst en beschadigd. Maar dat is ook Jezus' vriendin onder de dochteren van deze

wereld verkerende onderhevig; dat zij gedurig bloot staat voor de scherpe prikkels van velerlei smart en smaad, ja duizenderlei beledigingen. Hier staan de godzaligen bloot voor satans vurige pijlen en scherpe doornen in het vlees, Ef. 6:16, 2Kor. 12:7. Daar, voor de doornen van scherpe tongen welke hen smaden en lasteren. Ginds weer voor de doornen van allerlei verongelijkingen, mishandelingen, verdrukkingen en vervolgingen. Dat is hun lot: In de wereld zult gij verdrukking hebben. Hun godzaligheid en godsdienst kosten niet alleen tranen van bekering, maar ook menigmaal van bloed van vervolging.

c. Een lelie onder de doornen, hoe benauwd en bang zij daar staat, geeft vandaar nochtans een zeer sterke en aangename reuk. De gelovigen zijn Gode een goede reuk van Christus. Er gaat allerwege een lieflijkheid van haar uit, een goede reuk van allerlei genade en goede werken. Zij bloeien als de lelie, en geven van zich een reuk als de Libanon. In het midden van een krom en verdraaid geslacht verkerende, schijnen zij nochtans als lichten in de wereld. Vooral, als zij door verdrukkingen en vervolgingen geoefend worden, geven zij van zich een liefelijke reuk van velerlei deugden; van lijdzaamheid, zachtmoedigheid, hoop en volständigkeit. Dan zijn zij als die kruiden, die hoe meer gewreven, hoe sterker en aangename ze ruiken, en lieflijker geur verspreiden.

d. Eindelijk, een lelie onder de doornen, hoezeer ze benauwd en gestoken wordt, zij wordt niet verstikt, veel minder geheel vernietigd. Maar zij verdraagt al die doornsteken en groeit ertegen op, ja, zij steekt menigmaal haar frisse gedaante en schoon aangezicht op boven de verachtelijke doornstruiken. Evenzo volständig en getrouw vertoont Zich Jezus' vriendin, Zijn bruid, onder de stekelachtige boosheden van de dochteren dezer wereld. Zij gevoelt er de scherpste wel van; maar verdraagt ze, en groeit ertegen op, en steekt het hoofd boven, en blijft staan stralen als een schone en welriekende lelie.

Als zulk een wel groeiende lelie onder de stekelige doornen komt ons Jezus' vriendin, zijn Kerk, voor mijn tekst en nog twee verzen daarop volgende. Ziet hier Jezus' bruid onder de scherpe en stekende doornen van vervolgingen, van smaadheden en lasteringen; maar zij zal er ook tegen opgroeien, en die stekelige doornenkroon van verdrukking zal eens verwisseld worden met de gouden kroon der hemelse heerlijkheid. **ZALIG ZIJN ZIJ DIE VERVOLGD WORDEN OM DER GERECHTIGHEID WIL; WANT HUNNER IS HET KONINKRIJK DER HEMELN**, in onze voorgelezen woorden. En daarop nog nader in de volgende woorden: Zalig zijt gij, als u de mensen smaden en vervolgen, en liegende alle kwaad van u spreken om Mijnentwil. Verblijdt u en verheugt u; want uw loon is groot in de hemelen. Want alzo hebben zij vervolgd de profeten die voor u geweest zijn.

B. Zover had de Zaligmaker Jezus zijn discipelen en de verdere omstaande schare op de berg geleerd welke hoedanigheden er noodzakelijk vereist worden in de onderdanen van Zijn Koninkrijk.

1. Als ik nu de zeven voorgaande reeds afgehandelde zaligsprekingen nog eens met mijn gedachten naga, dan verbeeld ik mij in het samenstel van deze zaligsprekingen, dat al wat moeilijk te begrijpen is, wat dieper doorzicht te krijgen. Mijns oordeels zou men daarin deze orde en schikking wel kunnen begrijpen; dat de Heiland Jezus tot driemaal toe aanwijzing doet, hoedanig elk onderdaan van Zijn Koninkrijk behoort gesteld te wezen, zo omtrent zichzelf als omtrent zijn naaste. Begrijpt, dat de wijze Zaligspreker Jezus tot drie reizen de mens tot zichzelf doet inkeren, om zijn eigen zaligheid te behartigen; en op elke reis hem ook werkzaam maakt om zijns naasten zaligheid te bevorderen.

a. Allereerst worden onderdanen van Jezus' Rijk door Gods onweerstaanbare en hart vernieuwende Geest bewerkt tot ware armoede des geestes, also dat hij die armoede gevoelt en daaronder treurig is. Maar begrijpende ook het geestelijk gebrek van zijn naaste, zo zoekt Hij hem terstond ook door zachtmoedig onderwijs Christus te gewinnen, en aldus het aarderijk te beërven, in de drie eerste zaligsprekingen: Zalig zijn de armen van geest; want hunner is het Koninkrijk der hemelen. Zalig zijn die treuren; want zij zullen vertroost worden. Zalig zijn de zachtmoedigen; want zij zullen het aardrijk beërven.

b. Ten tweede, zulk een gevoelig besef van zijn armoede en van de geestelijke armoede van zijn naaste doet hem terstond uitzien naar het middel dat hem en zijn naaste geestelijk kan verrijken. Voor zichzelf hongert en dorst hij naar Jezus' gerechtigheid, als zijn enige zielenrijkdom; en hij is ook met barmhartigheid bewogen over zijns naasten zielen- en lichaamsnooddrift, in de vierde en vijfde zaligspreking: Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden. Zalig zijn de barmhartigen; want hun zal barmhartigheid geschieden.

c. Ten derde, zo deel gekregen hebbende aan Jezus' gerechtigheid, zoekt hij ook in heiligheid uit te blinken. Hij zoekt voor zichzelf een rein hart te bewaren, en ook als een recht vreedzame en vredemaker zijn naaste daartoe te bewerken, in de zesde en zevende zaligspreking: Zalig zijn de reinen van hart; want zij zullen God zien. Zalig zijn de vreedzamen; want zij zullen Gods kinderen genaamd worden.

2. Nu moesten wij komen tot de twee laatste zaligsprekingen, waarin de Heiland Jezus gaat aanwijzen wat die onderdanen van Zijn Rijk, die Hij zolang beschreven had, al zou wedervaren en ontmoeten op hun weg naar het hemels Koninkrijk daarboven. Zij moesten zich niet inbeelden dat dit een gemakkelijke en vermakelijke weg voor het vlees zou wezen. Och neen! De weg die zij hadden te betreden is met doornen en distelen bezaaid; echter aan het einde van de weg is de kroon opgehangen. Jezus gaat dan:

a. Eerst in het gemeen spreken van vervolgingen, waardoor de onderdanen van Zijn Rijk zouden beproefd en geoefend worden in mijn tekst: Zalig zijn zij die vervolgd worden om der gerechtigheid wil; want hunner is het Koninkrijk der hemelen.

b. En dan gaat Hij bijzonder aanwijzen waarin die vervolgingen zouden bestaan, in smaadheden en lasteringen, in de laatste zaligspreking: Zalig zijt gij, als u de mensen smaden en vervolgen, en liegende alle kwaad van u spreken om Mij nentwil.

C. In de voorgelezen woorden zullen wij Jezus' Rijk van des satans rijk zien aangetast; maar ook bij de uitkomst zien overwinnen en zegepralen, en als een lelie opgroeien tegen de stekelige doornen.

Let alhier:

I. Eerst, op het smartelijk wedervaren van Jezus' onderdanen in het algemeen; zij worden vervolgd om der gerechtigheid wil.

II. Daarna, op de gelukzaligheid der zodanigen:

A. Welke vooraf wordt voorgesteld, zalig zijn zij.

B. En dan bijzonder aangewezen waarin deze gelegen is, want hunner is het Koninkrijk der hemelen.

EERSTE DEEL

In het eerste komen wederom twee zaken voor:

A. Het smartelijk wedervaren van Jezus' lievelingen: Zij worden vervolgd.

B. Benevens de oorzaak waarom zij hetzelfde zouden lijden: Om der gerechtigheid wil.

A. Door lijden tot verblijden; langs de doornweg tot de hemelkroon; waarom de Heiland hier eerst gaat open schuiven het zwarte gordijn van vervolgingen. Hij spreekt van DIE VERVOLGD WORDEN.

1. Het is van de taalkundige uitleggers zeer wel aangemerkt, dat het woord in de grondtaal, hier door *vervolgd* wordt overgezet, van de jacht is ontleend, en dat het eigenlijk beduidt die onvermoeide ijver waarmee de jagers het wild naspeuren in het woud, hetzelfde uit zijn rust- en legerplaats opjaagt, en hetzelfde met snelle schreden achterna jagen; en niet rusten voordat het achtervolgende wild in de strikken verward, afgemaakt en gedood heeft.

a. Het is waar, dat dit woord weleens in een goede zin in de Heilige Schrift wordt gebezigd, om erdoor uit te drukken die loffelijke lust en aanhoudende vlijt der godzaligen in de dienst van de Heere hun God; als dat Paulus vermaant, te trachten, eigenlijk te jagen met ons grondwoord, naar de herbergzaamheid, Rom. 12:13; en Hebr. 12:14: Jaagt de vrede na met allen, en de heiligmaking. En daar hij in de Brief aan de Filippenzen zichzelf als een geestelijke jachtmeester voordraagt, die als het ware het vooruitvliegende wild onvermoeid najaagt. Niet dat ik het alrede gekregen hebt, zegt hij, maar ik jaar daarnaar of ik het ook grijpen mocht. Eén ding doe ik, vergetende hetgeen dat achter is, en strekkende mij uit tot hetgeen dat voor is, jaag ik naar het wit tot de prijs der roeping Gods, die van Boven is.

b. Doch in een kwade zin wordt dit woord gebruikt, altijd en overal, daar men leest van Gods Kerk en volk na te jagen en te vervolgen. En dan wordt er door uitgedrukt die boze en onbezonnen ijver der vijanden Gods en van Zijn gemeente, waardoor zij evenals geweldige jagers op de jacht, zich aangorden om door allerlei wegen en langs allerlei middelen de gelovigen te kwellen en te onderdrukken, die in de engte te brengen en het leven moede te maken; ja, ware het mogelijk, geheel en al van de aarde uit te roeien.

2. Brengen wij nu dit woord in zijn nadruk van betekenis tot de zaak zelf over; het spreekt vanzelf dat wij alhier om een najagen en vervolgen, niet dat goed en eerlijk, maar dat kwaad en duivels is hebben te denken. Het is hier een vervolgen dat van de vijanden der waarheid en godzaligheid der belijders van Jezus' hemelse leer, en betrachters van Zijn heilige dienst, gelijk straks gezien zal worden, zou worden aangedaan.

a. In het gemeen gewaagt hier de Heiland van zulken die vervolgd worden. Hij bedoelt de onderdanen van Zijn Rijk, zoals die van de vijanden allerlei kruis en lijden zouden te verdragen hebben. En om in het zinnebeeld van de jacht te blijven, daar ons grondwoord van ontleend is, verbeeldt u hier de duivel als een briesende leeuw. Gelijk Petrus hem beschreef, uitgaande in de wildernis van deze wereld, en rondom gaande, zoekende wie hij zou mogen verslinden. Of liever, als een geweldige jager met een verwoede menigte van goddelozen, zijn jachthonden, die onder zijn bevelen staan en hem gehoorzamen, uitgaande in de woestijn van deze wereld, om altezamen hun boosheid en geweld tegen de gelovigen uit te voeren. En ziedaar! al hun ogen zijn terstond geworpen op de schapen en lammetjes van Christus; op dewelke die helse jager al zijn bij zich hebbende menigte als jachthonden ophitst en aandrijft. Op zijn wenken vallen ze ook terstond op het kleine

kuddeke der gelovigen aan als honden, wreed en gezwind. Zodat sommigen der schapen als een roof in hun tanden vallen; terwijl anderen, onder Gods gunstige bewaring het ontvlieden; welke van de Heere een schuilplaats wordt aangewezen, tot zolang het Hem behaagt hun rust en verkwikking te vergunnen. Ziedaar geliefden, dat is de ware toestand, dat is de eigen gedaante van Gods vervolgte Kerk hier op aarde; en daarom terecht van de Heiland hier vergeleken bij het gedierte in het woud of akelige woestijn, dat op de jacht vervolgd wordt.

b. Maar bijzonder kunnen wij denken dat in deze bewoording van vervolgd te worden, een voorzegging van de Heiland gedaan wordt van het smartelijk wedervaren van Zijn Kerk, en bijzonder van Zijn discipelen. Tot hiertoe hadden zij gehoord in deze zaligsprekingen hoe hun gemoedsgestalte en gedrag moest zijn, om goede onderdanen van Zijn Koninkrijk te wezen. Nu moesten zij zich gaan voorstellen kruis en verdrukkingen; en daarom de kosten wel gaan overrekenen, en bedenken of zij Christus de Heere in vervolgingen wel wilden getrouw blijven, en zo het Lam volgen waar het heengaat. Immers, dat er vervolgingen voor de deur stonden, voorzegde de Heiland duidelijk, Matth. 23:31-34, daar Hij zo hevig tegen de Joden uitvoer: Gij zijt kinderen dergenen die de profeten gedood hebben. Gij dan, vervult ook also de maat uwer vaders. Daarom ziet, Ik zend tot u profeten, en wijzen, en schriftgeleerden, en uit dezelve zult gij sommigen doden en kruisigen. En sommigen uit dezelve zult gij geselen in uw synagogen, en zult ze vervolgen van stad tot stad.

B. Maar teneinde zich niemand van Zijn toehoorders in dezen mocht bedriegen, en de rechte vervolging mocht onderscheiden van de kwade en verkeerde, zo gaat de Heiland aanwijzen de rechte oorzaak waaruit zodanige vervolging, die zalig is, moet spruiten. Het is een vervolging OM DER GERECHTIGHEID WIL.

1. De Heiland gewaagt hier van de gerechtigheid.

a. Hij heeft ongetwijfeld in het oog Zijn aan te brengen gerechtigheid, die van de uitverkoren zondaar gelovig wordt aangenomen tot zaligheid; en naar welke gerechtigheid Hij hem reeds als hongerig en dorstig had ingevoerd in de vierde zaligspreking: Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid. Een gerechtigheid, die de enige grondslag is van dat Koninkrijk der hemelen, dat zo aanstonds aan deze vervolgdten zal beloofd worden: Gerechtigheid en gericht zijn hier de vastheid van Zijn troon, Ps. 89:15. Een gerechtigheid, die ook het enige middel is om in dat Koninkrijk in te gaan; waarom de gerechtigheid en dit Koninkrijk weleens samengaan, als Jezus zegt: Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid.

b. Ja, maar onder het woord gerechtigheid begrijpen wij hier ook het werk der heiligmaking in godzaligheid als een vrucht en gevolg van die voorgaande gerechtigheid van Jezus. Het is hier de gerechtigheid des levens en van de wandel, waardoor men het kwade haat en laat, en het goede liefheeft en betracht. Want gelijk de zonde genoemd wordt ongerechtigheid, zo wordt ook bij tegenstelling de deugd genoemd gerechtigheid, in 1Joh. 3:4,7,10.

2. Vanwege de gerechtigheid, of om der gerechtigheid wil, zoals het de onzen vertalen, vervolgd te worden, zal dan zeggen:

a. Ten aanzien van het eerste, zodanig een vervolging die Gods volk wordt aangedaan uit hoofde van Jezus' gerechtigheid; omdat zij de gerechtigheid, als de enige grondslag van zaligheid, omhelzen, die ook leren, belijden en aan anderen aanprijzen. Gewis toehoorders, dat alleen is genoeg om zich de haat van de wereld op de hals te halen, en te

ontsteken het vuur van vervolging. Want er is niets daar des satans rijk krachtiger door wordt aangetast, en Jezus' Rijk integendeel meer wordt uitgebreid, dan door deze gerechtigheid van Christus te omhelzen en te belijden, en die overal te verbreiden. Dat is de duivel naar de kroon staan, en de grondwetten van zijn rijk te ondermijnen. Dat is hem de grootste afbreuk gedaan, die hem kan worden aangedaan. En daarom, hier zal hij zich als een geweldig jager tot de vervolging gaan aangorden, en Joden en heidenen, als zijn honden, gaan ophitsen en aanmoedigen tegen de Christenen, de belijders en predikers van Christus' gerechtigheid, om hun die woorden des levens te ontkrachten; of indien niet, om hun dan een geweldige en bloedige marteldood aan te doen. Teneinde die gerechtigheid van Jezus' Koninkrijk, die Joden en heidenen meenden dat aanliep tegen hun staten en koninkrijken, en maar beroerte maakte, nooit meer van hen gepredikt en verkondigd wordt.

b. En ten aanzien van het tweede, zal het zeggen zodanig een vervolging, die Gods volk wordt aangedaan uit hoofde van de betrachting der gerechtigheid; omdat zij die gerechtigheid van Christus, die zij belijden, ook beleven, met een rechtvaardige en godzalige wandel versieren, en aldus de deugd en de godzaligheid betrachten.

Gewis mijn toehoorders, ook dit kan niet anders dan de haat en vervolging van de duivel in de wereld verwekken. Want de duivel is een volslagen vijand van de rechtvaardigheid en godzaligheid; en daarom ook van de rechtvaardigen en godzaligen. Ook de wereld die in het boze ligt, haat en benijdt de vromen in godzaligen, om reden dat de onrechtvaardigen en goddelozen worden beschaamd en te schande gemaakt door de deftige wandel van Gods kinderen. En daarom, hier barsten terstond allerlei verdrukkingen en vervolgingen uit. Een iegelijk die kwaad doet, haat het licht, en komt tot het licht niet, opdat zijn werken niet bestraft worden, zegt Jezus.

En hiermee dan wil de Zaligspreker Jezus de goede vervolging van de kwade onderscheiden hebben. Het moet wezen een vervolging om der gerechtigheid wil. Er zijn er wel die vervolgd worden; maar het is om der ongerechtigheid wil; om hun zonden en boosheid, waardoor zij de haat en vervolging rechtvaardig tegen hen verwekken. Dat noemt de apostel Petrus te lijden als een kwaaddoener, of dief, of doodslagers, die men daarom met recht vervolgt. Zulken zijn geen martelaars van Christus, of in de zaak van Christus; maar martelaars van de satan. En hierom maakt diezelfde apostel in die zijn Brief hoofdstuk 2:19,20 zulk een gepast onderscheid tussen terecht en ten onrechte te lijden. Dat is genade, zegt hij, indien iemand om der consciëntie wil voor God zwaarigheid verdraagt, lijdende onrecht. Want wat lof is het, indien gij verdraagt als gij zondigt, en daarover geslagen wordt? Maar indien gij verdraagt als gij weldoet, en daarover lijdt, dat is genade bij God.

TWEEDE DEEL

Die zo om Jezus' zaak en Zijn gerechtigheid vervolgd worden, zullen ook de eerkroon behalen.

A. ZALIG ZIJN ZIJ. Zij zijn hier tijdelijk, en namaals eeuwig gelukkig. Al wederom een grote paradox en wonderbare wonderspreuk, die het verstand des vleses ver te boven gaat, en rechtstreeks aanloopt tegen het oordeel van de natuurlijke mens. Is dat zaligheid, zal men denken, hier van de kinderen der wereld gehaat en met doornen gestoken te worden, hier gejaagd en vervolgd te worden, zodat men vlieden moet als een veldhoen

op de bergen? Maar zacht! het is niet een vervolging die ons overkomt om een kwade, maar om een goede zaak, om der gerechtigheid wil; en dat kan de ziel in het midden van de wreedste volgingen weer opbeuren, troosten en geruststellen. Het is een vervolging waardoor God Zijn kinderen hier als in een oefenschool wil leren strijden de goede strijd des geloofs, en leren oefenen allerlei Christelijke deugden, dat hun immers hier zeer nuttig en zalig is. De verdrukking, zegt daarom Paulus, werkt lijdzaamheid, en de lijdzaamheid bevinding, en de bevinding hoop, en de hoop beschaamd niet, Rom. 5:3-5. Als de uitwendige mens verdorven wordt, dan wordt de inwendige mens vernieuwd van dag tot dag. Nog meer; het is een vervolging die ook uitloopt in de hemelse zaligheid. De weg van lijden is de weg van een eeuwig verblijden. Indien wij hier met Christus lijden, wij zullen namaals met Hem verheerlijkt worden, zegt Paulus. En hij betuigt verder, dat onze lichte verdrukking die zeer haast voorbijgaat, in ons werkt een gans zeer uitnemend eeuwig gewicht der heerlijkheid. Zalig is de man, zegt Jakobus, die verzoe-kingen verdraagt; want als hij beproefd zal geweest zijn, zo zal hij de kroon des levens ontvangen; welke de Heere beloofd heeft dengenen die Hem liefhebben, in zijn Brief, hoofdstuk 1:12.

B. Trouwens! wat hebben wij veel woorden nodig, daar de Zaligspreker Jezus hier duidelijk aanwijzing doet waarin de gelukzaligheid der vervolgden gelegen is. WANT, zegt hij, HUNNER IS HET KONINKRIJK DER HEMELN.

1. Hier wordt beloofd het Koninkrijk der hemelen, dat is de genadestaat van Gods kinderen in Jezus' gemeenschap, zoals deze hier aanvankelijk in hen begonnen, en namaals in de volzalige heerlijkheid voltrokken wordt. Breder kan ik daar nu niet van spreken, aangezien dit Koninkrijk der hemelen reeds van ons verklaard is bij de eerste zaligspreking; daar wij gehoord hebben: Zalig zijn de armen van geest; want hunner is het Koninkrijk der hemelen.

2. Alleen moeten wij nu de reden nagaan waarom dit Koninkrijk der hemelen alhier zowel beloofd wordt aan vervolgden, als tevoren aan armen van geest.

a. De armen van geest hadden dit Koninkrijk nodig, om met de onuitputtelijke schatten en goederen van dit Koninkrijk voor tijd en eeuwigheid in hun gebrek en armoede verrijkt te worden. Hier zijn genadegoederen, die de holle begeerte van een arme ledige ziel kunnen stoppen en vullen.

b. Maar men komt ook niet tot dit Koninkrijk langs een gemakkelijke en voor het vlees gemakkelijke weg. Neen, maar langs de weg van vervolging, om de zaak van Christus en om Zijn gerechtigheid wil. Die dit Koninkrijk der hemelen wil innemen, die moet zich de haat en vervolging van de boze wereld getroosten, van die hen aan zal vallen, en de vervolging geduldig en kloekmoedig doorstaan. Hier moet men als geweldigers het Koninkrijk der hemelen innemen met geweld, naar het zeggen van Jezus. Het gaat hier gelijk het gaat in de overwinning van aardse koninkrijken. David beklom oudtijds de troon van Israël niet, dan na een zware en langdurige strijd. Zo komt men ook niet tot dit Koninkrijk der hemelen, dan door een enge poort en langs een weg van strijd en worsteling. Strijdt om in te gaan door de enge poort, is de les van de Heiland der wereld; waarmee overeenkomt het zeggen der apostelen, door vele verdrukkingen moet men ingaan in het Koninkrijk Gods. En zo komt men ook niet tot het Koninkrijk der heerlijkheid daarboven, dan door een aanhoudend strijden, langs vele worstelingen, moeilijkheden en vervolgingen; want allen die godzaliglijk willen leven in Christus Jezus, die zullen vervolgd worden, zegt Paulus, 2Tim. 3:12. Maar dat stelt hij er ook tegenover als

een genadige beloning op de vervolging: Indien wij verdragen, wij zullen ook met Hem heersen.

3. En daarin stelt nu Jezus ook de zaligheid der vervolgdten, zeggende: Zalig zijn zij, WANT hunner is het Koninkrijk der hemelen. En zouden zij niet? Zij zijn verlost van het koninkrijk des satans, aan welke ketenen zij waren gebonden. En zij vinden in Gods Koninkrijk alles wat hen gelukkig kan maken. Van goed en bloed, van staat en aanzien en van alles wat de wereld heeft en geeft, mogen hun de vervolgers beroven; maar wat doen zij niet een zalige en gewenste ruil? Zij ontvangen daarvoor honderdvoud in het toekomstige leven; een bestendig en eeuwig durend Koninkrijk: Die overwint zal alles beërven, Op. 21:7.

RECHT tijdig sprak de Opperleraar der gerechtigheid Jezus dit woord tot Zijn discipelen en de schare op de berg, also er verdrukkingen en vervolgingen op handen waren. Het is ook gebleken bij de uitkomst. Ziet het in de apostelen van Jezus, die op menigerlei wijze vervolgd werden; infaam en eerloos verklaard, uit de synagogen geworpen, in donkere kerken opgesloten, gevangen en gespannen, gepijnigd en geselsd, gemarteld en gedood. De Handelingen der apostelen openen ons dienaangaande zeer vele bloedige treurtonelen, in een Paulus, Silas, Petrus en Stefanus en anderen meer. Ziet het ook in de volgende dagen in andere belijders der waarheid en predikers van Jezus' gerechtigheid; waarvan de tien vervolgingen van de Romeinse keizers, die zeer bloedig en wreed tegen de Christenen woedden, als zovele sprekende getuigen zijn.

Geen van die vervolgingen nochtans heeft de opbouw en voortgang van het Koninkrijk der hemelen kunnen verhinderen; want men heeft integendeel bevonden, dat gelijk de Ouden plegen te spreken, het bloed der martelaren geworden is het vruchtbare zaad der Kerk.

Ach! wat wordt deze wonderspreuk van de Heiland weinig ter harte genomen! In het Koninkrijk der hemelen te komen langs de brede baan van de wereld, door vele gemakken en vermaken, door de strelende wellusten der wereld, door de zondige bekoorlijkheden der wereld, daar zou elk nog wel aan willen. Maar door verdrukkingen en vervolgingen in dat Koninkrijk in te gaan, volgens Hand. 14:22, 2Kor. 3:12; want Gods Woord kent geen andere weg; daar heeft de natuur een weerzin in, daar heeft het vlees een afkeer van.

a. Immers de meesten weten voor zichzelf van geen vervolging. Zij zouden zich schamen voor Christus en Zijn zaak uit te komen. Jezus en Zijn Koninkrijk zijn hun zoveel niet waard dat zij er een zuur aanzien van de kinderen der wereld voor zouden afwachten, laat staan dan vervolgingen. Komt de wereld met haar bedreigingen van schade en nadeel in goed en bloed, in aanzien en eer te zullen toebrengen, terstond krimpen zij in; hoe zou het dan gaan als men eens tot den bloede toe moest strijden? Zij willen Christus nog wel belijden als de vorsten der aarde Hem troetelen, als koningen voedsters en vorstinnen zoogvrouwen van Zijn Kerk worden, en men van die kant geen vervolging heeft te vrezen. Zij willen Christus nog wel volgen, als Hij met palmtakken en vreugdegejuich van blijde Hosanna's wordt ingehaald. Maar als Hij gaat naar Gethsémané en naar Golgotha, daar te lijden en te strijden is, dan verloochenen zij Hem. Ziet, dat is dat zaad in steenachtige plaatsen bezaaid, dat geen wortel in zichzelf heeft, maar voor een tijd is; want als er verdrukking of vervolging komt om des Woords wil, dan wordt men terstond geërgerd.

b. En opdat ik niet spreke van zulken die zichzelf vals inbeelden onder de zalige vervolgd te behoren; daar zij toch niet om Christus' zaak, niet om de gerechtigheid van Zijn koninkrijk, maar om hun eigen zonden en boze bedrijven vervolgd worden.

c. Waren er maar geen Saulussen onder ons, die des Heeren gemeenten vervolgen; want al spat men al met de onbekeerde Saulus zover niet uit in boosheid dat men dreigingen en moord blaast tegen de discipelen des Heeren, en dat men de godzaligen bindt en naar de gevangenissen sleept, of dat men heeft een welbehagen in hun ondergang; gelijk Saulus, voordat hij nog een Paulus was, een welgevallen had in het stenigen van de heilige Stefanus; is het evenwel ook al geen vervolging? Als men de vromen en deugdzamen, om het belijden en beleven van Christus' leer en gerechtigheid met de tong slaat en lastert, als waren het maar dwepers en schijnheiligen? Is het ook al geen vervolging, als men die overal in het ongelijk stelt, en in de engte brengt, juist daarom alleen omdat ze vroom en deugdzam zijn? Is het ook al geen vervolging, als men zulken die godzalig zoeken te leven in deze wereld, alle gelegenheid zoekt af te snijden om hun God te dienen; dat de man de vrouw, de vrouw de man, de vader zijn kinderen, de heren en vrouwen hun dienstboden zoeken hinderlijk te wezen in het kerkgaan, in het lezen, in het bidden en in God nauw te dienen en zijn zaligheid met vrezen en beven uit te werken?

O uitzinnige en rampzalige mens! Weet gij wel Wie gij vervolgt? Gij vervolgt in de vromen God Zelf; want hun vijanden zijn ook Gods vijanden en wederpartijders. Die hen bestrijdt, staat tegen God op. Die hen aanraakt, raakt Gods oogappel aan; en daarom, het zal u hard vallen de verzenen tegen de prikkels te slaan.

Ach! dat Jezus u eens deed stilstaan op uw zondenweg, gelijk veeleer een Saulus op de weg, gaande naar Damaskus om de Christenen te vervolgen; en dat Hij u met kracht dat woord toeriep: Saul, Saul, wat vervolgt gij Mij? Om in een andere Paulus bekeerd en veranderd te worden, en tot Zijn heilige dienst bekwaam gemaakt.

Zalig, zalig zijt gij die vervolgd wordt om der gerechtigheid wil!

1. Houdt u daarover niet vreemd godzaligen, als God u roept om vervolgingen uit te staan. Christus' school waarin gij discipelen zijt, is een kruisschool; en dat is Zijn eerste les die boven de deur geschreven staat: Zo iemand Mijn discipel wil worden, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis op, en hij volgde Mij.

2. Om uzelf nu in deze kruisschool wel te oefenen en bekwaam te maken, om onder medewerking van Gods ondersteunende genade de vervolgingen om Jezus' wil en om der gerechtigheid wil goedmoedig te doorstaan, zo zoekt deze navolgende zaken te betrachten, en ze als hulpmiddelen te gebruiken:

a. Gewent uzelf tot het lijden; leert hoon, smaad, bespotting en lastering die men u aan doet verachten, en al wat u om Christus' wil overkomt, hetzij smaad, hetzij smart, geduldig dragen. Lijdt verdrukkingen als een goed krijgsknecht van Jezus Christus, is de vermaning van Paulus aan zijn zoon Timotheüs, in zijn tweede Brief hoofdstuk 2:3. Als gij u zo bijtijds gewent tot het dragen van een lichter kruis, zal u een zwaarder kruis daarna gemakkelijker te dragen vallen.

b. Wapent u gedurig tegen vervolgingen, zo die tegenwoordig als die nog aanstaande zijn, met deze heilige gedachten:

Denkt, dat gij uzelf tot lijden en vervolgingen in uw Doop hebt verbonden, daar gij Jezus gezworen hebt die krijgseed om als Zijn soldaten onder Zijn kruisvaandel te strijden, tot den bloede toe.

Denkt, dat vervolgd te worden om Jezus' wil, en om der gerechtigheid wil, een grote eer voor u is. Zo begrepen het de apostelen; gezeseld zijnde van de Joodse Raad, gingen zij verblijd uit, dat zij waren waardig geacht om Jezus' Naam smaadheid te lijden. De martelaar Ignatius, om Christus' wil gebonden en geboeid, noemde de boeien zijn geestelijke parels.

Gedenkt, dat gij tot liefde van Christus en voor Zijn zaak vervolgd wordt. Hebt gij wel een liever vriend dan Jezus om ervoor te lijden?

Gedenkt daar dan nog bij, wat al zware vervolgingen Christus voor u geleden heeft; en zoudt gij niet één druppeltje uit Zijn drinkbeker willen smaken? De Boheemse martelaar Johannes Hus, als men hem staande aan de brandstaak een smadelijke hoed, met duivels beschilderd, opzette, zei in zachtmoedigheid: Mijn Jezus heeft wel een smartelijker doornenkroon om mijnentwil gedragen.

En ziet dan eindelijk ook op het grote loon waarmee de vervolging zal bekroond worden. Het is een gans zeer uitnemend eeuwig Koninkrijk der hemelen. Daarmee wapenden zich Gods oude heiligen te allen dage, om smaad en vervolging kloekmoedig te doorstaan. De man Gods Mozes achtte de versmaadheid van Christus meerdere rijkdom te wezen dan al de schatten van Egypte; want hij zag op de vergelding des loons. De grote kruisgezant Paulus, wetende dat hem banden en verdrukkingen aanstaande waren, achtte nochtans op geen ding, en hield zijn eigen leven niet dierbaar voor zichzelf, opdat hij zijn loop met blijdschap mocht volbrengen, Hand. 20:23,24. En wat maakte hem zo bemoedigd in deze loop? Het was de hemelkroon aan het einde van de loopbaan opgehangen. Hoor hem eens roemen, 2Tim. 4:6-8. Ik word nu, zegt hij, tot een drankoffer geofferd, en de tijd mijner ontbinding is aanstaande. Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb de loop geëindigd, ik heb het geloof behouden. Voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid. En dat deed hem ook alle vervolging en verdrukking zo licht aanzien, en zeggen: Ik houd het daarvoor, dat het lijden dezès tegenwoordige tijds niet is te waarden tegen de heerlijkheid die aan ons zal geopenbaard worden. Want onze lichte verdrukking die zeer haast voorbijgaat, werkt in ons een gans zeer uitnemend eeuwig gewicht der heerlijkheid. Basilius verhaalt van martelaren die naakt in de koude winter des nachts buiten werden geworpen, om daags daaraan verbrand te worden, die elkaar troostten met deze woorden:

De winter is scherp, maar het paradijs is zacht;

Hier trillen wij van koude, maar Abrahams schoot zal ons weer verwarmen.

Christus Zelf is ons hier voorgegaan; waarom Paulus ons vermaant met lijdzaamheid te lopen de loopbaan die ons is voorgesteld, ziende op de overste Leidsman en Voleinder des geloofs Jezus, Dewelke voor de vreugde die Hem voorgesteld was, het kruis heeft gedragen, en schande veracht; in is daarop gezeten ter rechterhand des troons Gods, Hebr. 12:1,2.

Laat ik eindigen met de wens van Petrus, 1Petr. 5:10,11: De God nu aller genade, Die ons geroepen heeft tot Zijn eeuwige heerlijkheid in Christus Jezus, nadat wij een weinig tijds zullen geleden hebben, Dezelve volmake, bevestig, versterk en fundere ulieden. Hem zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. AMEN

MATTHEÛS 5:11

11 Zalig zijt gij als u de mensen smaden en vervolgen, en liegende alle kwaad tegen u spreken, om Mijnentwil.

Vergeleken met Lukas 6:22

A. **GROTE** en heerlijke dingen zijn moeilijk te verkrijgen; zo luidt een Latijns en Grieks spreekwoord.

De waarachtigheid van deze spreuk plachten de Ouden af te beelden door een zeker zinnebeeld, waarin zij vertoonden een man, die met veel moeite en arbeid een hoge en stekelige dadelboom of pijnboom opklauterde, om de aangename appels in de top hangende te bereiken, en te smaken het zoete nat en vocht daarin opgesloten.

In oneindige gevallen van de wereld wordt deze spreuk ook door de ondervinding bevestigd. De grootste en heerlijkste dingen zijn het allermoeilijkste te verkrijgen. Neem eens, de doorluchtigste overwinningen in de oorlog worden met de scherpste strijd en dikwijls met het meeste bloed gekocht. De sterkste vestingen worden door de allerhevigste bestormingen gewonnen. De schoonste gebouwen kosten het meeste werk. De grootste wijsheid wordt door de meeste studie opgelegd; door veel lezen en onderzoeken en gedurig nachtbraken. Om het fijnste goud te bekomen, moet men diep in de aarde delven, om de schone parels te vinden, in de afgrond van de zee neerduiken.

Is het wonder geliefden, dat deze spreuk ook haar waarheid vindt omtrent des mensen eeuwige gelukzaligheid? Gelijk die onder alle dingen de allerwaardigste en kostelijkste is, een gans zeer uitnemend eeuwig gewicht van heerlijkheid, 2Kor. 4:17; also is er ook niets dat met meer strijd, met meer moeite en zwaarigheid wordt verkregen. Tot de hemelstad daarboven komt men niet dan door een enge poort, en langs een nauwe weg. Tot de hemelkroon geraakt men niet dan langs een doornweg van stekelige moeilijkheden. Tot die hoge tempel klimt men niet dan langs moeilijke trappen.

B. Hoort dat eens de Zaligmaker Jezus Zijn leerlingen aanwijzen in mijn tekst, in verband met het voorgaande en volgende beschouwd.

1. In de voorgaande zaligspreking is Hij als langs een ladder tot gelukzaligheid opgeklommen tot de achtste trap. Een trap, voor het vlees hier bezwaarlijk te beklimmen, als waarop zich ontdekte vervolgingen, welke de Kerk stonden te overkomen. Zalig zijn zij die vervolgd worden om der gerechtigheid wil. Een trap dan, die men niet dan met bloedige treden kon beklimmen.

2. Van deze trap wil de Zaligmaker nog niet aftreden voordat Hij dat algemene, namelijk de vervolging, wat nader verklaard had, en Zijn leerlingen aangezegd welke soorten van vervolgingen ook hen in het bijzonder zouden treffen. De mensen zouden hen smaden, vervolgen, en liegende alle kwaad tegen hen spreken om Mijnentwil.

3. Maar deze trap, zo moeilijk te beklimmen, zou tevens ook heerlijk zijn. De Heiland troost ze niet alleen met het woord van zaligheid; zalig zijt gij als u dat overkomt; maar Hij wijst ook als met de vinger op de kroon die boven deze trap is opgehangen, opdat zij onder alle moeilijkheden welgemoed mochten wezen. Ziet, daar wordt de kroon der

heerlijkheid hun toegereikt in het volgende vers: Verblijdt u en verheugt u; want uw loon is groot in de hemelen.

C. De voorgelezen woorden zullen ons dan leren, hoe de grootste en heerlijkste dingen het moeilijkste te bereiken zijn. Voor de kroon, in het volgende vers opgehangen, gaat nu vooraf in mijn tekst een zeer moeilijke loopbaan. Haat en smaad, vervolgd en gelasterd te worden, gaat vooraf: Zalig zijt gij als u de mensen smaden en vervolgen, en ligende alle kwaad tegen u spreken om Mijnentwil.

Let alhier:

I. Eerst, op de bittere ontmoetingen welke de Heiland Zijn leerlingen aanzegt in deze woorden: Als u de mensen smaden en vervolgen, en ligende alle kwaad tegen u spreken om Mijnentwil.

II. Dan spreekt ze de Heiland zalig: Zalig zijt gij.

EERSTE DEEL

In het eerste zullen wij hebben acht te geven:

A. Op al de bittere ontmoetingen zelf.

B. Daarna op de oorzaak om welke zij deze zouden lijden, namelijk om Christus' wil.

A. De bittere ontmoetingen zelf aangaande:

1. Deze zullen wij vooraf in het algemeen beschouwen, zoals ze een drieërlei soort van mishandeling uitleveren: SMADEN, VERVOLGEN EN LIEGENDE ALLE KWAAD SPREKEN. Bij de evangelist Lukas, hoofdstuk 7:22, alwaar deze zaligspreking herhaald wordt, wordt dit met andere wel verschillende, maar in zin en mening gelijksoortige woorden uitgedrukt. Zalig zijt gij, wanneer u de mensen haten, en wanneer zij u afscheiden, en smaden, en uw naam als kwaad verwerpen. Om de woorden van Mattheüs en Lukas in harmonie en overeenstemming te verklaren, begrijpen wij hier drie trappen van onderdrukking, waarlangs men tot de gelukzaligheid heeft op te klimmen.

a. De eerste trap is HAAT en SMAAD. Lukas heeft het eerste, Mattheüs het andere woord. Door het eerste woord wordt de vijandigheid van het hart, door het andere de vijandigheid met de mond en tong uitgedrukt. Het zijn de twee springaders waaruit opwellen de uiterlijke kwellingen en het verdriet, de moeilijkheid en onderdrukking welke men de naaste aandoet.

De haat is een afkeer van het gemoed, waardoor men de naaste niet alleen ongenegen is, maar ook een begeerte heeft om hem kwaad te doen. Ze spruit uit een ongelijkheid van genegenheden en betrachtingen, die men bevindt tussen ons en tussen de naaste. Zodanige haat tegen de gelovige kinderen Gods is alle goddelozen gemeen; waarom ze beschreven worden als zulken die de rechtvaardigen haten, Ps. 34:22.

Zulk een haat met het hart is de vruchtbare moeder voor het smaden met mond en tong, waardoor men des naasten goede naam zoekt te bezwalken, hem allerlei schandelijke en onbetamelijke daden en bedrijven, en dat niet slechts achter zijn rug, maar in zijn aangezicht en bezigheid verwijtende. Bijzonder wordt het Griekse woord bij de ongewijde schrijvers gebruikt voor beschuldigingen tegen iemand door de overheid in te brengen. En alzo wil dit smaden aanduiden allerlei valse beschuldigingen, die men tegen Jezus' leerlingen in kerkelijke en in wereldlijke rechtbanken zou inbrengen.

b. Van de eerste trap van verongelijking zal men haast tot een tweede komen. Van haat en smaad zou men komen tot VERVOLGING. In de even voorgaande zaligspreking was dit woord al gebruikt van dat hittig opjagen, najagen en verjagen, waardoor men de leerlingen van Jezus als wild gedierte in het woud zou vervolgen en achterna jagen. Zodat zij als een veldhoen over de bergen zouden moeten vlieden, en zich verbergen in de woestijnen en schuilen in de spelonken en hollen der aarde. Hier herhaalt de Zaligma-ker dit woord, zo om hen te leren uit welke wortels de vervolging zou spruiten, uit haat en smaad, zo even tevoren gemeld. Als ook, om hen tegen de vervolging te wapenen, en te leren op hun hoede te wezen, teneinde zij in de dagen der beproeving deze met waken, bidden in volstandigheid de vervolging mochten verdragen en doorstaan. Ook diende deze herhaling om hen van de zekerheid van Zijn gezegde des te meer te overreden, en te doen gedenken dat hun niets vreemds overkwam als zij vervolgd werden. Zij moesten tegen de vervolging als gehard wezen, en die afwachten met kloekmoedigheid; want voorgeziene pijlen schaden het minst.

En dit vervolgen zou zelfs zover gaan, dat men hen zou AFSCHEIDEN, gelijk Lukas heeft. Men kan denken om de uitwerping uit de synagoge en verbanning uit stad en land. De leerlingen van Jezus zouden in de kerkelijke ban worden gedaan, van kerkelijke, ja ook wereldlijke rechtbanken veroordeeld als verleiders, godslasteraars en beroerders van het volk, en als zodanig uitgeworpen uit de synagoge, ook uit stad en land. En ver-klart de gemeenschap van Israël des Heeren volk onwaardig te wezen; ook van de sa-menleving met andere mensen afgescheiden.

c. Och of het hierbij bleef! Alsof hierdoor de razernij der vijanden geboet werd! Maar neen! Zo hoog klimt de woede der tirannen, dat men de verdrevenen dan nog niet gunt een veilige schuilplaats in een ander land. Dan gaat men nog LIEGENDE ALLE KWAAD TEGEN HEN SPREKEN. Dat is, men lastert hen achter de rug, men strooit in hun afwezen door verzonnen leugens alle kwade bedrijven en schandelijkheden, die men hen ten laste legt, allerwege van hen uit; om hen ook in andere landen daar zij mochten schuilen, in de haat te brengen, en aan de woedende vijanden bloot te stellen. Bij Lukas wordt door de gelijkkluidende spreekwijze van IEMANDS NAAM ALS KWAAD TE VERWERPEN uitgedrukt. Het wil zeggen, iemands naam als uit te spu-wen en niet te noemen dan met verachting en verfoeiing, alsof hij waardig was dat zijn naam en gedachtenis ten enen male vergeten en van de aarde werd uitgeroeid.

2. En ziedaar aandachtigen, al deze bittere ontmoetingen gaat nu de Heiland tot Zijn toehoorders, namelijk Zijn discipelen en de schare tot welke Hij op de berg predikte, overbrengen. Tevoren had Hij in het gemeen en in de derde persoon gesproken, en ge-zegd zalig zijn zij die vervolgd worden; nu gaat Hij als een getrouwe Leraar dit gezegde op de gemoederen van Zijn toehoorders toepasselijk maken, als Hij die in onze tekst in het bijzonder aanspreekt, en Zijn rede tot hen wendt, zeggende in de tweede persoon: ALS DE MENSEN U smaden en vervolgen, en liegende alle kwaad TEGEN U spreken.

a. Onder het woordje u of ulieden, wendt Jezus Zijn rede tot de ganse schare op de berg, en spreekt ze allen als hoofd voor hoofd aan, en waarschuwt ze dat er voor allen die in Zijn Koninkrijk wilden ingaan, vervolging en smaad ophanden was.

Eerst moet men denken dat Hij Zijn discipelen en apostelen in het oog heeft, als die de naasten van Zijn gevolg en de meest getrouwen van Zijn vrienden waren.

Dat men om dezen wel het allermeeft en allergereedst heeft te denken, blijkt uit het vervolg, daar de Heiland deze vervolgd en gesmaden in vergelijking brengt met de

oude profeten. Mannen die op gelijke wijze als de apostelen tot de dienst des Allerhoogsten waren afgezonderd, en van welke Hij zeggen zal: Alzo hebben zij vervolgd de profeten die voor u geweest zijn. Ook zijn het de apostelen van Jezus, tegen welke zich de woede van de vorst der duisternis wel het allerhevigste zou uitlaten, en tegen welke het zwaard van vervolging wel het allerscherpste zou gewet wezen.

En geen wonder! De reden waarom Jezus' apostelen en andere leraars der Kerk hun navolgers, na de uitgang der apostelen, wel het meest boven andere gemene belijders der waarheid zouden gesmaad, vervolgd, belogen en gelasterd worden, is licht te begrijpen. Want:

Vooreerst, de apostelen zijn de hoofdmannen van het heirleger Gods, dat tegen het heirleger van de satan wordt aangevoerd. Zij staan vooraan in de slagorde; waarom zij ook het scherpste van de strijd hebben af te keren. Ik ben gezet, zegt Paulus eens, Fil. 1:17, tot verantwoording; dat is, tot verdediging van het Evangelie. Het Griekse woordje door *gezet* vertaald, kan zijn opzicht hebben op een veldheer, die daar op zijn post is gezet, en vooraan geplaatst in het front van de slag; en die dus het heetste van de krijg moet afwachten.

Ook waren de apostelen de leggers van het fundament van het Christendom, die het eerst in het worstelwerk moesten treden, om het Jodendom te vernietigen dat nu had uitgediend, en het afgodische heidendom neer te werpen. Geen wonder, dat het hun bijzonder zou gelden van Joden en heidenen gesmaad, vervolgd, belogen en gelasterd te worden. De aard van de evangelieprediking brengt dit ook mee. Het werk der apostelen, ja van alle dienaars Gods in Zijn Kerk, is tegen de zonde der mensen, die hun zo lief zijn, te prediken, hen daarover te bestraffen en waarschuwen, voor Christus zielen te winnen en die van de satan te ontweldigen. Is het een wonder, dat de wereld en de duivel hiertegen opkomen, dat zij de getrouwe predikers van Christus met smaad, vervolging, leugens en lasteringen zoeken te overladen? Zij zijn als Christus' vaandeldragers, die de standaard van het Evangelie voeren; geen wonder, dat zij het doelwit zijn waarnaar het meest wordt geschoten. Zij staan vooraan, in de voorspits van de strijd, op de heetste post; geen wonder, dat er van de duivel het meest op wordt gemikt, en dat hun van goddeloze mensen de meeste tegenstand wordt geboden. Waarom dr. Luther, in zijn dagen een getrouwe leraar in de Kerk, plachten noemen een wrijfpaal van de duivel; en het getrouw prediken noemde hij de razernij van de duivel en van de wereld op zijn hals te laden. Hoor maar geliefden, welk moeilijk gevolg en bittere nasleep het getrouwe herdersambt van de apostel Petrus zou hebben. Als Jezus hem een en andermaal in zijn getrouwheid getoetst, en hem de hoede van Zijn Kerk had aanbevolen, zeggende: Weid Mijn schapen; wat volgt erop? De Heiland zegt hem aan: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, toen gij jonger waart gordet gij uzelf, en wandelde gij waar gij wilde; maar wanneer gij zult oud geworden zijn, zo zult gij uw handen uitstrekken en een ander zal u gorden, en brengen waar gij niet wilt, Joh. 21:18. Dat verklaart Johannes aldus in het volgende 19^{de} vers, dat Jezus daardoor betekende met hoedanige dood Petrus God zou verheerlijken.

Doch niet alleen de apostelen van de Heiland en al Zijn getrouwe dienstknechten, maar ook de gehele schare op de berg, en alle ware belijders van Zijn Naam worden hier van de Zaligmaker aangesproken. Wilden zij Zijn discipelen worden, en in Zijn Koninkrijk ingaan, zij moesten zich dan de haat van de wereld getroosten; zij moesten zich geen gemakken en vermaken, maar moeilijkheden en onrust voorstellen; en zich niet vreemd houden als zij een doelwit werden van smaad en lasteringen, en als banden en

vervolgingen hun overkwamen. Want er is geen andere weg tot het Rijk van Jezus dan die van verdrukkingen. Door lijden komt men tot verblijden; langs de doornenweg tot de hemelkroon; door vele verdrukkingen moet men ingaan in het Koninkrijk Gods, Hand. 14:22. Ja, allen die godzalig willen leven in Christus Jezus, die zullen vervolgd worden, 2Tim. 3:12.

b. De Zaligmaker gaat ook aanwijzen van wie hun die smadelijke en smartelijke ontmoetingen zouden overkomen; Hij zegt, als U DE MENSEN smaden en vervolgen, enzovoorts. Het is waar, het woord *mensen* wordt wel bij onze Mattheüs niet gevonden; doch bij Lukas, daar deze zaligspreking wordt herhaald, lees ik in de grondtekst *de mensen*.

In het gemeen kan men hier aan zondige mensen of vleselijke mensen denken, die toch allen van nature vijanden en haters Gods en van hun naaste zijn, bijzonder van de ware vromen en godzaligen. Hetzij zij uit de Joden, hetzij zij uit de heidenen zijn. En gelijk al in het paradijs een vijandschap gesteld is tussen het zaad der slang en het Zaad der vrouw, also zijn het deze mensen die tot het slangenzaad behoren, de onderdanen van Jezus' Rijk, die tot het Vrouwenzaad behoren, hatende, smadende, vervolgende, en op allerlei wijzen onderdrukkende. Maar dit kan tevens ook tot hun bemoediging dienen, dat het evenwel maar mensen zijn die hun het lijden aandoen. Zwakke mensen, die de adem in hun neuzen dragen, en maar stof en as zijn. Mensen, die buiten de wil Gods zich niet kunnen roeren noch bewegen, en die gevolgljik de vromen en godzaligen niet meer kwaad kunnen aandoen dan God hun zal toelaten.

Maar bijzonder moeten wij hier door mensen de vleselijke Joden verstaan, om reden dat Jezus zegt in Lukas, daar onze zaligspreking andermaal voorkomt: Want hun vaders deden desgelijks de profeten. En zo komen ook de Joden, van welke Jezus' leerlingen de allergrootste vijandschap en vervolging zouden te wachten hebben, onder dit woord van mensen voor in Matth. 10:17: Wacht u voor de mensen; want zij zullen u overleveren in de raadsvergaderingen, en in hun synagogen zullen zij u geselen. Waarom de Heiland ook om dit vervolgen van Zijn discipelen zo hevig tegen de Joden uitvaart, Matth. 23: Gij zijt kinderen dergenen die de profeten gedood hebben. Gij dan ook, vervult de maat uwer vaders. Ziet, Ik zend tot u profeten, en wijzen, en schriftgeleerden; en uit denzelven zult gij sommigen doden en kruisigen, en sommigen uit denzelven zult gij geselen in uw synagogen, en zult ze vervolgen van stad tot stad, vers 31-34.

B. Nochtans was dit gesmaad, vervolgd, belogen en gelasterd te worden voor niemand een voorrecht, dan alleen wanneer het hem overkwam om de rechte oorzaak, om des Heeren wil en om de rechte oorzaak. Waarom de Heiland er bijvoegt: OM MIJNENTWIL. Bij Lukas staat: OM DES ZOONS DES MENSEN WIL.

1. Hier verandert de Heiland van taal. In de even voorgaande zaligspreking had hij gezegd, om der gerechtigheid wil; dat is, om het belijden en beleven van Mijn aan te brengen gerechtigheid, als de enige grondslag van zaligheid, en de enige weg om in Mijn Koninkrijk in te gaan. Hier stelt Hij nu de ganse zaak, waarom men al kan gesmaad, vervolgd, belogen in gelasterd wordt, in haar gehele beslag en in haar gehele omslag voor, zeggende: Om Mijnentwil, of om des Zoons des mensen wil; dat is, indien gij maar lijdt om iets dat Mij, de Zoon des mensen aangaat; om Mijn Naam, Mijn Evangelie, Mijn dienst, of enig belang van Mijn Koninkrijk.

2. Om het een weinig nader uit te breiden; om Christus' wil gesmaad, vervolgd, belogen en gelasterd te worden, wil:

- a. Vooreerst zeggen, dit lijden te ondergaan om de belijdenis van Christus, omdat men Hem erkent voor de Zoon des mensen, de ware en beloofde Messias en enige Zaligmaker, bij Wie alleen de zaligheid gezocht moet worden.
- b. Verder, dit lijden te ondergaan om geen andere reden en oorzaak dan om de zaak van Christus; zodat de vervolgers geen andere reden hebben waarom zij vervolgen, dan omdat men de Heere Jezus aanhangt; zodat ook de vervolgdten geen andere reden weten waarom zij vervolgd worden dan omdat zij Christus liefhebben en Hij hun dierbaar is. Zodat zij met Paulus kunnen zeggen: Ik ben bereid, niet alleen gebonden te worden, maar ook te sterven voor de Naam des Heeren Jezus Christus, Hand. 21:13.
- c. En eindelijk, dan wordt men om Christus' wil gesmaad, vervolgd, belogen en belasterd, als men Hem in dit lijden gelijkvormig wordt, zodat men diezelfde deugden van lijdzaamheid, zachtmoedigheid, verdraagzaamheid, hoop, vertrouwen en wat niet al, welke Hij in dit lijden toonde, ook uitoefent en daarin Zijn beeld vertoont. Werd Hij uitgekreten voor een vraat en wijnzuiper, een vriend van tollenaars en zondaren, voor een Samaritaan en die de duivel had, die de duivelen uitwierp door Beëlzebul, de overste der duivelen, voor een verleider een godslasteraar, en beroerder van het volk; en werd Hij daarop vervolgd, gevangen en gedood? Hoe meer nu Zijn discipelen van dit lijden ondergingen om de zaak van Christus, en hoe meer zij dergelijke deugden evenals Christus in hun lijden deden uitblinken, hoe meer zij hun grote Meester gelijkvormig werden, en leden om Zijnentwil. Want een discipel, zegt Jezus, is niet boven zijn meester, noch de dienstknecht boven zijn heer. Indien zij nu de Heere des huizes Beëlzebul geheten hebben, hoeveel te meer Zijn huisgenoten? vraagt hij, Matth. 10:24,25. En Hij herinnert hun dit andermaal bij Johannes, hoofdstuk 15:20: Gedenkt het woord dat Ik u gezegd heb, een dienstknecht is niet meer dan zijn heer. Indien zij Mij vervolgd hebben, zij zullen ook uw vervolgen.

TWEEDE DEEL

Zulke gesmaden, vervolgdten, belogenen, belasterden om Zijnentwil, gaat nu de Heiland de zaligheid toezeggen: ZALIG ZIJT GIJ.

A. Al wederom een grote wonderspreuk, zeer vreemd klinkende in de oren van de wereld, welke gelukkig en zalig roemt zulken die hier niet gedrukt noch geplaagd worden, maar die naar het tijdelijke voorspoedig zijn, en die alle dingen naar hun wens gaan. Zulken plegen te zeggen: Wij achten de hoogmoedigen gelukzalig, ook die godloosheid doen worden gebouwd; zij verzoeken den Heere, en ontkomen, Mal. 3:14. Zelfs hebben Gods lieve kinderen, in verdrukkingen gekomen zijnde, zich weleens een onvoorzichtige klacht in dit opzicht laten ontvallen; waarvan wij zulk een duidelijk voorbeeld in Asaf vinden, klagende, Ps. 73:13,14: Immers heb ik tevergeefs mijn hart gezuiverd, en mijn handen in onschuld gewassen, terwijl ik de ganse dag geplaagd ben, en mijn straffingen zijn er alle morgen. Maar in de school van Christus wordt een geheel andere taal gevoerd, vierkant tegen vlees en bloed aanlopende: Zalig zijn de versmaden en vervolgdten en belasterden om Christus' wil.

B. Er zijn gewis ook vele redenen voor die zulk een zaligspreking billijken. Want:

1. Zodanige mishandelingen om Christus' wil leveren een bewijs uit dat men tot de zondige wereld niet behoort. Omdat gij van de wereld niet zijt, maar Ik u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat u de wereld, zegt Jezus tot Zijn discipelen.

2. Zodanige mishandelingen maken iemand aan Christus gelijkvormig, Die op gelijke wijze van zondaren gehaat, gesmaad en vervolgd is.
3. Zodanige mishandelingen worden van Jezus gerekend alsof zij aan Hem Zelf worden aangedaan. Paulus, nog een Saulus zijnde toen hij des Heeren gemeente vervolgde, werd van Jezus op de weg naar Damaskus toegeroepen: Saul, Saul, wat vervolgt gij Mij? Achtende aldus de vervolging van des Heeren gemeente een vervolging te wezen Hem aangedaan.
4. De gesmaden en vervolgden zijn zelfs in de tegenwoordige tijd zalig, ook onder het lijden van smaad en vervolging; overmits daarmee gepaard gaan zeer vele bewijzen van Gods goedertierenheden: Ondersteuning in het lijden, vertroosting onder het lijden, uitredding uit het lijden, en wat al meer is. Als het lijden van Christus in de gelovigen overvloedig wordt, dan wordt ook door Christus hun vertroosting overvloedig, zegt Paulus. En hoor wat Petrus zegt, 1Petr. 4:14: Indien gij gesmaad wordt om de Naam van Christus, zo zijt gij zalig; want de Geest der heerlijkheid en de Geest Gods rust op u.
5. Ja, de versmaden en vervolgden kunnen ook met zekerheid inwachten de toekomstige gelukzaligheid van de hemel. Indien wij hier met Christus lijden, wij zullen namaals met Hem verheerlijkt worden; indien wij hier met Hem verdragen, wij zullen namaals met Hem heersen, zegt Paulus. En Jezus zal in het volgende twaalfde vers van ons teksthoofdstuk aan deze versmaden en vervolgden de kroon der heerlijkheid beloven: Verblijdt u en verheugt u, want uw loon is groot in de hemelen.

ZO hebben wij deze laatste zaligspreking afgehandeld.

Gelijk dit nu een grote wonderspreuk van de Heiland was, alsoo was het ook een recht tijdige spreuk. Nooit gepaster kon Hij de oorlogsbazuin aan de mond zetten dan in deze tijd, nu er allerlei smaad, vervolgingen en lasteringen voor Gods Kerk te wachten waren. A. Men zag deze spreuk allereerst vervuld in de apostelen en leerlingen van de Heiland, in al dat lijden dat hun van de vleselijke Joden is overkomen. Om er enige staaltjes hiervan aan te halen:

1. Zij zijn gehaat en gesmaad geworden.

Jezus' voorzegging dat zij van de wereld gehaat zouden worden, is in hen allen vervuld geworden. Gelijk de Joden van Paulus uitschreeuwden in haat en bitterheid: Weg van de aarde met zulkeen! Want het is niet behoorlijk dat hij leeft; zo ging het alle andere apostelen.

Men smaadde hen al op de grote pinksterdag als dronkaards, die vol zoete wijn waren; men legde hun allerlei snoodheden ten laste, zodat zij wandelden door eer en oneer, door goed gerucht en kwaad gerucht. Zij werden voor verleiders geacht, daar zij nochtans waarachtig waren, naar het zeggen van Paulus, 2Kor. 6:8. Men beschuldigde hen vals voor kerkelijke en wereldlijke rechtbanken, waarmee het Boek van de Handelingen der apostelen is gevuld. Neem alleen maar dat vals beschuldigen van der Joden advocaat Tertullus, die voor de stadhouder tegen Paulus verschijnende, inbracht: Wij hebben deze man bevonden te zijn een pest, en een die oproer verwekt onder alle Joden door de ganse wereld; een opperste voorstander van de sekte der Nazarenen.

2. Ook zijn Jezus' apostelen en discipelen vervolgd en afgescheiden geworden.

Men scheidde ze af, en wierp ze als verleiders en godslasteraars uit de synagogen, gelijk de Joodse Raad bij Jezus' leven al zulk een besluit omtrent de belijders van Christus genomen had, Joh. 9:22, daar ik lees: De Joden hadden alrede tezamen een besluit

gemaakt; zo iemand Jezus beleed Jezus de Christus te zijn, dat die uit de synagoge zou geworpen worden. Men vervloekte ze, en verbande ze uit land en steden; waarop Paulus schijnt te zien als hij zegt: Wij zijn geworden als uitvaagsel, eigenlijk vervloekingen der wereld, en aller afschrapsel tot nu toe.

Men vervolgde ze met banden en gevangenis, slagen en geselingen. Paulus kon zich boven al de andere apostelen beroemen dat hij was in slagen uitnemender, in gevangnissen overvloedige, in doodsgerevaren menigmaal. Van de Joden, zegt hij, heb ik veertig slagen min een vijfmaal ontvangen. Driemaal ben ik met roeden geselsd geweest; eens ben ik gestenigd. Ja, men snakte aan alle kanten naar het bloed der discipelen, en vervolgde ze allen tot de dood toe. Hier ziet men een Stefanus sneuvelen onder de moordstenen, daar ziet men een Jakobus onthoofd; alle apostelen, in een woord, hebben de kroon van het martelaarschap met verlies van hun leven gekocht. Zijnde gestenigd, onthoofd, gekruisigd of op enige andere gewelddadige wijze ter dood gebracht; uitgezonderd één, ik meen Jezus' meest geliefde discipel Johannes, die gelijk men verhaalt, wel veroordeeld was om in ziedende olie gekookt te worden, doch wonderlijk door Gods bewarende hand daaruit werd verlost, en daarop als balling werd weggezonden naar het eiland Patmos, alwaar hij in hoge ouderdom de geest heeft gegeven.

3. En wat heeft men niet al liegende kwaad tegen Jezus' discipelen en leerlingen gesproken? Waarom Paulus getuigt, dat hij om het Evangelie verdrukkingen leed tot de banden toe als een kwaaddoener. Ook hebben de Joden hun naam als kwaad verworpen. Waarom Justinus de martelaar hen verwijt dat zij sommige voorname mannen van Jeruzalem door de gehele wereld uitgezonden hebben, om bekend te maken dat er een ongodistische ketterij van de Christenen was opgestaan, voor welke men zich heeft te wachten.

B. Doch niet alleen van de Joden in die eerste evangelietijd, maar ook van de heidenen, toen en in de volgende dagen hebben de Christenen zeer veel te lijden gehad.

1. Al vroeg zag men dit werk van de heidenen zijn aanvang nemen, bijzonder onder de razernij van keizer Nero, die de brand van Rome de Christenen ten laste legde; terwijl hij zelf met grote waarschijnlijkheid voor de brandstichter gehouden werd, als die in het midden van die vervaarlijke brand op de toren van Mesenas stond, daar hij met vreugde de brand aanschouwde, al spelende op zijn citer, zingende de brand van Rome.

2. Vervolgens zag men de heidenen op het allerwreedst tegen de Christenen woeden, zo leraars als gemene belijders. Om van geen openbare vervolgingen te spreken; wat al lasteringen heeft de hel al niet uitgesproken om de eerste Christenen te bekladden en te smaden, al liegende kwaad tegen hen te spreken? Zij werden gesmaad als atheïsten en godloochenaars, omdat zij het veelgodendom der heidenen bestreden; als invoerders van een nieuwe leer, omdat zij de heidense godsdienst verzaakten; ja, als de allergruwelijkste mensen, die in hun sacramentele feesten het vlees en bloed van hun eigen kindertjes aten en dronken, omdat zij des nachts (om de hitte der vervolging te ontgaan), het Avondmaal hielden, dat zij noemden Christus' vlees te eten en Zijn bloed te drinken. Dat verder ging. Alle oordelen en plagen Gods werden de Christenen van de heidenen ten laste gelegd. Was de Nijl in Egypte niet hoog genoeg gevloeid, men weet het de Christenen; of vloeide de Tiber in Italië te hoog, het was aan de Christenen te wijten. Kwam er pest, oorlog, dure tijd, aardbeving, men gaf de Christenen de schuld, en men riep om wraak: Werp de Christenen voor de leeuwen! Lees erover na de martelaarsboeken en kerkelijke geschiedenissen, Justinus, Tertullianus, Origenes, Arnobius, Augustinus van de stad

Gods, die in onze taal bekend zijn, en hun werk gemaakt hebben om de Christenen te verdedigen.

C. Dalen wij tot latere tijden neer, voor en in de reformatie der Kerk. Leraars en lidmaten zijn gesmaad en vervolgd geworden, en al liegende heeft men alle kwaad tegen hen gesproken.

1. Opdat ik onder de Christenleraars die twee bloedgetuigen Johannes Hus en Hieronymus van Praag voorbijga, die om Christus' wil tot een schouwspel van smaad en vervolging zijn gesteld geworden, en beiden eindelijk aan het vuur opgeofferd, op het concilie te Konstanz; de eerste in het jaar 1415, de andere in het volgende jaar 1416. Wat al smaadwoorden, leugens en lasteringen heeft men niet bij de opkomst van de reformatie de kerkhervormers naar het hoofd geworpen. Men gaf Luther na, dat hij met de duivel omging, een God verzakende leer leerde, en verschrikkelijk aan zijn einde was gekomen. Men gaf Calvijn na, dat hij in Frankrijk was gebrandmerkt, en een ongelukkig wonder had gedaan. Men gaf Beza na, dat hij zijn gevoelens had herroepen en een paapse dood was gestorven.

2. Ja! wat al vuile leugens en lasteringen hebben de vijanden der waarheid onze voorvaders ten tijde de reformatie in deze Nederlanden niet ten laste gelegd? Toen men de leraars nagaf dat zij door oproerige predikaties het volk tegen de hoge overheid opstookten en gaande maakten; gelijk dat nog tot de huidige dag de laster is die de duivel en de kinderen des duivels niet zelden tegen getrouwe leraars uitspuwen. En toen men alle gereformeerden die in die dagen van vervolging des nachts in de huizen tot de godsdienst bijeen kwamen, nagaf dat zij in hun sluikvergaderingen allerlei gruwelen pleegden van bloedschande, overspel, hoererij en vuile ontucht, en wat al niet meer? Wij zouden verdwalen indien wij ons dieper in deze dingen wilden inlaten.

D. Ook behoeven wij de waarheid van Jezus' gezegde in deze zaligspreking in de voorleden eeuwen alleen niet te zoeken; nademaal wij dergelijke dagen alsnog beleven, waarin leraars en leerlingen worden gesmaad, vervolgd, belogen en gelasterd om Christus' wil.

1. Dat is nog het lot van getrouwe leraars in de Kerk. Als zij in de Naam van Christus en om Zijnentwil de zondaar waarschuwen, de zonden bestraffen, en de satan zulk een afbreuk doen, om zielen voor hun Heere en Koning Jezus te winnen. Dan krijgen zij dikwijls tot hun loon beschimping en verachting, en menigmaal ook leugens en lasteringen. Niet dat ons dat vreemd voorkomt, of dat wij leraars en dienstknechten van Christus, die oneindig minder zijn dan onze Heere en Meester, ons daarover zouden bedroeven. In het geheel niet! Wij verblijden ons daarover, dat wij worden verwaardigd om Christus' wil gesmaad te worden. Smaad en vervolging, leugen en kwaadspreken in om Christus' wil, om Zijn zaak en waarheid, en de belangen van Zijn Koninkrijk, zijn het stempel van goedkeuring dat God zet op de trouwe dienst van Zijn knechten. En trouwe leraar moet nu en dan al wat zwaarigheid verdragen, al wat bitters doorzwelgen om Christus' wil, als een aanhangsel van Zijn kruis. De kroon van de dienstknechten van Christus moet die van hun Heere, Die geheel van doornen was gevlochten, gelijkvormig wezen. Maar weet gij ondertussen, die de getrouwheid van Gods knechten smaadt en lastert, dat gij uw eigen vijand zijt, dat gij diegenen vervolgt die u het meeste goed willen doen, als die uw zielen zoeken te bewaren voor het eeuwig verderf. Indien gij ons Zijn knechten maar alleen verwierpt, het was een lichte en geringe zaak; maar die u verwerpt, zegt Jezus

tot de predikers van het Evangelie, die verwerpt Mij; en die Mij verwerpt, verwerpt Degene Die Mij gezonden heeft.

2. En wat worden ook niet in onze dagen de vromen en godzaligen gesmaad, vervolgd, belogen en gelasterd?

Is iemand genegen tot wulpsheid, tot wilde en ijdele pracht, tot wellust en allerlei darterheid; spreekt hij weinig of nooit van God en Zijn Woord; wel, dat is een man zegt men, die zijn wereld verstaat. Die is kordaat en meegaande; daarmee kan men overweg. Maar is iemand vroom en godzalig, spreekt hij veel van God en Zijn Woord, zoekt hij teder voor God te leven, de besmetting van de wereld te ontvlieden, en zich te wachten voor zonden en zondige gewoonten; hoe haast wordt zulkeen gehoond en gesmaad, gelasterd en uitgekreten voor een schijnheilige en geveinsde?

Och! hoe zult gij uw misslag eens, maar al te laat, beklagen! Hoe zal het u namaals eeuwig berouwen, in dit leven de gelovige kinderen Gods gesmaad en gelasterde hebben! Hetgeen Paulus van de Joden zegt: Zij zouden de Heere der heerlijkheid niet gekruisigd hebben, indien zij Hem gekend hadden; dat mag ik in dit opzicht van ulieden ook wel zeggen. Wat voor mensen het zijn die gij smaadt en lastert, gij zoudt ze meer achten, gij zoudt ze houden voor Gods oogappel, en gij zoudt u wel wachten van Christus de Heere der heerlijkheid in Zijn leden opnieuw te kruisigen. Hetgeen gij immers doet, als gij de gelovigen, die Christus' lichaam zijn, smaadt en lastert om Zijnentwil.

E. Gelukkige gelovigen, wier lot het is van de wereld die in het boze ligt gehaat, gesmaad, vervolgd, belogen en gelasterd te worden, om Christus' wil!

1. Houdt u toch over dit lijden niet vreemd. Het moet zo gaan. Uw Heere en Meester heeft het u aangezegd: Omdat gij van de wereld niet zijt, maar Ik u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat u de wereld, Joh. 15:19. De strijd tussen het Vrouwenzaad en slangenzaad zal duren zolang dit leven is. God wil u in deze strijd oefenen, u laten smaden, vervolgen en lasteren, om te beproeven uw geduld en lijdzaamheid, uw vertrouwen en standvastigheid. Evenwel schept moed, schept moed! De poorten der hel zullen u niet overweldigen.

2. Oefent u dagelijks in dit worstelperk der godzaligheid.

Bidt God om kloekmoedigheid, om alle hoon en laster om Christus' wil gewillig en geduldig te dragen. Of zoudt gij het de macht der duisternis gewonnen geven? Zoudt gij weigeren om Christus' wil gesmaad te worden? Hoe menigmaal nog bekruipt de godzaligen vleselijke gedachten? Zij durven met Petrus voor Jezus niet uitkomen, die vreesde voor een Galileër en een aanhanger van Jezus aangezien en gescholden te worden. Zulke Petrussen zijn er niet dan maar teveel, die vrezen indien ze te openlijk uitkomen voor Christus en de nauwe hemelweg, zij zullen van de wereld voor geveinsden worden uitgekreten, zij zullen de ongunst van de machtigen van deze aarde op zich laden, en schade lijden in hun tijdelijk bestaan. Wat zijt gij vreesachtig, gij kleingelovigen! Leert om Christus' wil smaad, leugen en laster te verdragen. Volhardt in het goede, en wees op uw hoede om Christus met Petrus niet te verloochenen. Als de vrome martelaar Polikarpus van zijn rechter werd aangezocht om Christus te verzaken, hij gaf tot antwoord: Hoe zou ik daartoe kunnen komen? Ik heb Christus nu zes en tachtig jaar gediend, en deze goede Heere heeft mij nooit kwaad gedaan. Volgt dan de Heiland ook buiten Jeruzalems poorten na, op Golgotha, Zijn smaadheden dragende.

Denkt altijd voor Wie, en om Wiens wil gij gesmaad en gelasterd wordt; het is voor Christus, het is om Christus' wil, Die zoveel smaad en laster om uwentwil gedragen

heeft; en Hij heeft u ook hierin een voorbeeld nagelaten om Zijn voetstappen na te wandelen.

Draag daarvoor ook zorg, als men u smaadt en lastert, dat men u dat ten onrechte aandoeft, dat men dat liegende van u doet, zodat men al liegende kwaad tegen u spreekt. En daarom, naar de vermaning van Petrus, 1Petr. 2:11, 3:16: Houdt uw wandel eerlijk onder de mensen, opdat in hetgeen zij kwalijk van u spreken als van kwaaddoeners, zij uit de goede werken die zij in u zien, God verheerlijken mogen in de dag der bezoeking. Ja! hebt hier altijd een goede consciëntie, opdat in hetgeen zij kwalijk van u spreken als van kwaaddoeners, zij beschaamd mogen worden die uw goede wandel in Christus lasteren. Indien wij met Hem lijden, wij zullen ook met Hem verheerlijkt worden. Indien wij met Hem verdragen, wij zullen ook met Hem heersen. AMEN

MATTHEÛS 6:31-33

31 Daarom, zijt niet bezorgd, zeggende: Wat zullen wij eten, of wat zullen wij drinken, of waarmede zullen wij ons kleden?

32 Want al deze dingen zoeken de heidenen; want uw hemelse Vader weet dat gij al deze dingen behoeft.

33 Maar zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden.

Vergeleken met Luk. 12:29-31

A. **ONDER** de grondwetten van het Koninkrijk van de Messias, welke Hij als de opperste Wijsheid afkondigt in Zijn geestelijk huis, en waarnaar diensvolgens de kinderen der wijsheid zich moeten gedragen, is deze: Schatten der goddeloosheid doen geen nut, maar gerechtigheid redt van de dood, in het Spreukenboek van Salomo, hoofdstuk 10:2.

1. De opperste Wijsheid, Messias Jezus, stelt hier schatten der goddeloosheid en gerechtigheid rechtstreeks tegenover elkaar.

a. Schatten der goddeloosheid zijn zulke aardse schatten, die men langs goddeloze en ongeoorloofde wegen en middelen vergadert, met verzuim van de betrachting der ware godzaligheid.

b. Hiertegen stelt Hij de ware gerechtigheid als een ziel verrijkende schat. Versta die gerechtigheid welk een arme zondaar in Christus en in Zijn Koninkrijk moet zoeken. Welke gerechtigheid, als hij die bezit, hem een geestelijke rijkdom en een hemelse schat is, die geen mot of roest zal verteren, en in eeuwigheid niet zal verloren worden.

2. Deze aardse en hemelse schatten worden hier gebalanceerd, en beide in de weegschaal van het heiligdom gelegd en opgewogen. In de ene schaal liggen schatten der goddeloosheid, in de andere schaal de gerechtigheid van Jezus' Koninkrijk. Wat weegt nu het meeste?

a. De aardse schat wordt terstond te licht bevonden; want schatten der goddeloosheid doen geen nut. Dit gaat zeker, zij doen geen nut in het tijdelijke; want niemand leeft er van de overvloed; en in de dood zal men daarvan niets meedragen. Zij doen nog minder nut in het geestelijke; integendeel, schatten der goddeloosheid doden de ziel, en verstrekken het geweten hier en namaals tot een gedurige beroering en knaging der ziel.

b. Hiertegen weegt de hemelse schat ver het meeste; want gebalanceerd wordende tegen de schatten der goddeloosheid, haalt ze de balans en evenaar aanstonds over: Gerechtigheid redt van de dood. De gerechtigheid, die de ware rijkdom van Jezus' Koninkrijk is, redt de arme zondaar; hier van de geestelijke, en namaals van de eeuwige dood. Die in Christus gerechtvaardigd is, is rijk in genade, en heeft daarbenevens nog een gewisse belofte van het tegenwoordige leven, dat hem al zijn tijdelijke nooddrift als een toegift zal toegeworpen worden. Want zo vervolgt de spreukdichter in het volgende derde vers: De Heere laat de ziel des rechtvaardigen niet hongeren, maar de have der goddelozen stoot Hij weg.

Hetgeen de opperste Wijsheid Jezus daar sprak, dat leert Hij hier ook, in enige voorgaande verzen van ons teksthoofdstuk en bijzonder in de voorgelezen woorden; alwaar Hij elk afmaant om toch geen schatten der goddeloosheid te vergaderen, en zich daardoor de heidenen gelijk te maken. Maar integendeel aanmaant, om de gerechtigheid van Zijn Koninkrijk als een zeer verrijkende schat, die ook de ziel van de dood redt, te gaan zoeken; temeer, dewijl men hier ook de belofte heeft van de tijdelijke nooddrift, tot een toewerpsel op de hemelschat.

B. Met het 19^{de} vers van mijn teksthoofdstuk gaat de Zaligmaker in Zijn heilige bergpredikatie, welke Hij tot Zijn discipelen en de daaromheen staande schare voerde hen allen afmanen van de angstvallige en ongelovige zorg omtrent de tijdelijke nooddrift van dit leven, en ze integendeel aanmanen om hun zorg te besteden aan geestelijke en hemelse schatten, die bestendig en eeuwigdurend zijn. Vergadert u geen schatten op de aarde, daar ze de mot en roest verteert, en daar de dieven doorgraven en stelen. Maar vergadert u schatten in de hemel, daar ze noch mot, noch roest verteert, en daar de dieven niet doorgraven, noch stelen, vers 19 en 20. Hiertegen konden nu in de harten der discipelen en van de schare enige bedenkingen en zwarigheden oprijzen; welke de Hartenkenner Jezus ziende, in het vervolg tegengaat en zeer verstandig oplost.

1. De eerste bedenking kon hier wezen, of de bezorging van het tijdelijke streed tegen de bezorging van het geestelijke en hemelse; en of men het niet wel beide tegelijk zou kunnen bezorgen? Deze bedenking gaat de Heiland tegen, als Hij leert dat hoewel een matige zorg omtrent het tijdelijke geoorloofd en prijzenswaardig is, het echter ongeoorloofd en te bestraffen is, met een evangelijsche zorg en bekommring omtrent beide te willen werkzaam zijn. Want dat het hart niet kan verdeeld worden tussen God en de wereld; daar uw schat is, daar zal ook uw hart wezen. Dat het verlichte oog op de onzienlijke God alleen moet gevestigd wezen; ja, dat het onmogelijk is twee heren, wier bevelen tegen elkaar strijdig zijn, als die van God en de mammon, tegelijk te willen dienen, vers 21-24.

2. Maar hier kon nog een tweede bedenking rijzen. Indien men zoveel zorg moet aanwenden omtrent het geestelijk en hemelse, hoe het dan met het lichamelijke zal aflopen; waar men deksel en voedsel zal vinden, en waarvan men zal leven in de oude en zieke dag? Jezus gaat die angstvallige en ongelovige zorg tegen, waardoor men maar tevergeefs bezorgd is, en dikwijls vele dagen, maanden en jaren vooruitziet, die men niet weet of men eens zal beleven. Hij toont aan dat deze zorg nodeloos is, de wijl God Die het leven geeft, ook het voedsel en deksel tot onderhoud van het leven zal geven. Dat deze zorg ook ijdel en dwaas is, dewijl niemand met bezorgd te wezen een el tot zijn lengte kan toedoen. Ja, dat het een ongelovige zorg is; want indien God de vogelen des hemels van spijze verzorgt, indien Hij de leliën van het veld van kleding voorziet, ja zelfs het gras van het veld bekleedt, hoeveel meer zal Hij niet Zijn kinderen van voedsel en deksel verzorgen? Vers 25-30.

C. Nu gaat Jezus in onze voorgelezen woorden Zijn voorgaande waarschuwing, om niet het aardse maar het hemelse te bezorgen, nog eens herhalen, en nader aandringen; en zulks doet Hij bij wijze van besluit uit het voorgaande: Daarom zijt niet bezorgd, zeggende: Wat zullen wij eten? Of wat zullen wij drinken? Of waarmede zullen wij ons kleden? Want al deze dingen zoeken de heidenen. Want uw hemelse Vader weet dat gij al deze dingen behoeft. Maar zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden.

D. Jezus brengt deze herhaalde waarschuwing tot twee hoofdsommen:

I. Hij maant Zijn toehoorders af van de angstvallige en ongelovige zorg omtrent de lichamelijke nooddrift, in de twee eerste verzen.

II. Hij maant ze aan tot de betamelijke zorg omtrent de behoefte van de ziel, in het laatste vers.

EERSTE DEEL

In de afmaning, zoals die uit het voorgaande wordt afgeleid, komt ons eerst voor de afmaning zelf, vers 31; en dan twee redenen, waarmee de Heiland deze aandringt, vers 32.

De afmaning op zichzelf is deze: **ZIJT NIET BEZORGD, ZEGGENDE: WAT ZULLEN WIJ ETEN? OF WAT ZULLEN WIJ DRINKEN? OF WAARMEDE ZULLEN WIJ ONS KLEDEN?**

A. De voorwerpen waaromtrent de angstvallige en ongelovige zorgen niet mogen verkeren, worden hier met drie woorden uitgedrukt, van eten, drinken en kleding. Het is buiten bedenking dat de mens zolang hij in dit leven is, gedurig eten en drinken van node heeft om zijn lichaamskrachten, welke gestadig afnemen, te herstellen en te versterken. Spijze en drank zijn de gewone levensmiddelen, zonder welke wij mensen naar de loop der natuur niet kunnen bestaan; zodat het nodig is dat wij altijd iets aan de hand hebben hetgeen wij mogen eten voor de honger en drinken voor de dorst. Maar dewijl onze lichamen week zijn, en de lucht waarin wij verkeren zeer veranderlijk en ongestadig is, hetgeen de oorzaak is van vele ziekten en krankheden, zo hebben wij ook klederen van node om ons te dekken voor de scherpte der koude, welke wij zonder dit hulpmiddel niet kunnen verdragen; behalve dat ook de eerbaarheid de kleding vereist tot bedekking van onze naaktheid.

B. Als hier nu de Zaligmaker zegt, zijt daar niet bezorgd voor, zo moeten wij:

1. Dit zo niet opvatten, alsof Hij verbood alle behoorlijke zorg en naarstigheid om voor zich en de zijnen het nodige voedsel en deksel te hebben. Er is een goede zorg en prijszenswaardige bekommring, die gematigd moet wezen, en zich niet al te ver uitstrekt. Als men zijn beroep waarin God elk mens gesteld heeft, met vlijt en naarstigheid waarneemt, en bezorgd is om in gene dele van zijn ambt verzuimachtig en nalatig bevonden te worden. Zo vermaant de apostel, 2Thess. 3:12, dat een ieder in stilheid werkende zijn eigen brood zal eten. En, zegt hij, zo iemand de zijnen, en voornamelijk zijn huisgenoten niet verzorgt, die heeft het geloof verloochend, en is erger dan een ongelovige. En de wijze Salomo wijst de luiaard tot de mieren, om hun naarstig voorbeeld te volgen, Spr. 6:6: Gaat tot de mieren gij luiaard, zie haar wegen en wordt wijs.

2. Neen, maar de Heiland vermaant Zijn discipelen en de schare van alle angstvallige en ongelovige zorg af; waarom het bij Lukas, daar onze tekstwoorden worden herhaald, door wankelmoedig zijn wordt uitgedrukt. Waardoor men met al te grote angst voor het voedsel en deksel zorgt, en in zulk een ongelovige twijfelmoedig omtrent de toekomstende is, dat men God ons toekomend bestaan niet durft toevertrouwen, maar alles schraapt en raapt, uit vrees van gebrek te zullen lijden. In zulk een toestand vindt men de mens meermaals. Hij overlegt en bedenkt gedurig wat hij eten en drinken zal, en waarmee hij zich kleden zal; hoe hij van de ene dag tot de andere, en van het ene jaar

tot het andere komen zal. Hij is bevreesd dat hij in de oude en zieke dag geen voedsel of deksel zal hebben. Dat overleg vervult zijn gedachten, en is hem tot een gedurige kwelling. Het veroorzaakt hem vele rusteloze dagen en slapeloze nachten. Het maakt hem het leven bitter en verdrietig, en stelt hem buiten staat om dat ene nodige, het welwezen van zijn ziel, te bezorgen. Tegen zulk een angstvallige en zondige zorg, die zeer diep in het hart is ingeworteld, en niet dan met veel moeite kan uitgeroeid worden, waarschuwt hier de Heiland; en Hij dringt Zijn waarschuwing nader aan:

II. Met twee krachtige drangredenen.

A. De eerste is genomen van het onbetamelijke. Zulk een zorg was onbetamelijk, WANT zegt Hij, AL DEZE DINGEN ZOEKEN DE HEIDENEN. Lukas heeft, al deze dingen zoeken de volkeren der wereld.

1. Versta al die mensen en de volkeren van de wereld, wier deel in dit leven is, die maar zorgen voor het onderhoud van dit tijdelijk leven, zonder ooit over het voedsel van de ziel bezorgd te wezen, gelijk in die tijd de heidenen deden die zonder God in de wereld leefden. Die zochten al deze dingen, en waren gewoon te zeggen: Laat ons eten, laat ons drinken, want morgen sterven wij!

2. Wel, zouden Jezus' discipelen en de schare die Hem op de berg hoorde, de heidenen in dezen gelijk wezen? Hoe onbetamelijk zou dat wezen? Neen! Zij moesten tonen in de school van Jezus beter onderwezen te zijn, en het meest bezorgd te wezen om de spijs die niet vergaat, maar blijft tot in het eeuwige leven, Joh. 6:27.

B. De andere reden is genomen van de vruchteloosheid van zulk een zorg. WANT, zegt Hij, UW HEMELSE VADER WEET DAT GIJ AL DEZE DINGEN BEHOEFT.

1. De hemelse Vader, Die u het leven gegeven heeft, en Die dat leven onderhoudt, Die weet zeer wel, en beter dan gij wat gij nodig hebt, en op welke tijd, op welke wijze en in welke mate Hij u geven wil het voedsel en deksel, om tot Zijn eer te gebruiken.

2. Is Hij uw Vader, zo zal Hij u Zijn kinderen het nodige wel verzorgen. Diensvolgens is alle angstvallige en ongelovige zorg geheel vruchteloos. Gij kunt als Zijn kinderen deze goedertieren Vader uw lichamelijke nooddrift veilig toevertrouwen, met meer grond dan een aards kind aan zijn aardse vader; die, indien hij een rechtgeaarde vader is, zijn zoon die hem om brood bidt, geen steen zal geven.

En deze zijn afmaning van alle overmatige zorg leidt de Zaligmaker ook af bij manier van een besluit uit het voorgaande, door het woordje DAAROM. Daarom, omdat Ik u tevoren bewezen heb dat alle angstvallige zorg nodeloos is, dewijl God Die het leven geeft, veelmeer het voedsel en deksel geeft; dat ze ijdel en dwaas is, dewijl niemand met bezorgd te wezen iets tot zijn lengte kan toevoegen; dat ze ook ongelovig is, dewijl God Zijn kinderen immers nog veelmeer zal bezorgen dan de vogelen des hemels van voedsel, en de leliën des velds en het gras des velds, van klederen; daarom zijt niet bezorgd voor voedsel en kleding.

TWEEDE DEEL

Hiertegen gaat nu de Heiland stellen een beweeglijke aanmaning tot de betamelijke zorg omtrent de behoefte van de ziel.

Hier komt ons eerst voor een vermaning, die dan met een belofte wordt aangedrongen.

I. De vermaning is, om voor alle dingen de nooddrift van de ziel te bezorgen. ZOEKT EERST HET KONINKRIJK GODS EN ZIJN GERECHTIGHED.

A. Het voorwerp waaromtrent onze zorg en bekommering zal gaan, noemt de Heiland der wereld het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid.

1. Wat naar de wereld een koninkrijk is, zulk een regering waarin het oppergebied bij één alleen berust, die de onderdanen regeert volgens zekere wetten waaraan elk moet onderdanig wezen, behoeven wij niet in het brede te verklaren, als aan elk genoeg bekend. Des te minder nog, alzo hier niet gesproken wordt van een wereldlijk koninkrijk, als hetwelk veel te laag zou wezen voor het zoeken van de hemelingen; neen, maar van een geestelijk Koninkrijk. Door het Koninkrijk Gods hebben wij hier hetzelfde te verstaan hetgeen ook wel in de Evangeliebladeren door een andere gelijkkluidende spreekwijze van het Koninkrijk der hemelen wordt uitgedrukt; namelijk dat gelukzalige Koninkrijk, dat de Heere hier aanvankelijk in genade opricht, en naderhand voltooit in de zalige heerlijkheid. Bijzonder evenwel doelt de Zaligmaker hier op het Koninkrijk der genade, zoals het aanvankelijk hier begonnen wordt onder de dag van het Nieuwe Testament, dewijl de bijgevoegde gerechtigheid daarop wel de naaste betrekking heeft. Een Koninkrijk, dat Christus bij Zijn komst in de wereld zou gaan oprichten, en onder Joden en heidenen uitbreiden. Uit welke hoofde Jezus' voorloper Johannes eens zei, dat met de komst van Christus het Koninkrijk der hemelen nabij gekomen was. Ja! wat bedoelde de Zaligmaker anders dan het Koninkrijk der genade onder de dag van het Evangelie, wanneer Hij eens aan een zeker schriftgeleerde antwoordde: Gij zijt niet verre van het Koninkrijk Gods.

a. En terecht draagt de staat der genade de naam van een Koninkrijk, dewijl het toch alles in zich vertoont wat aan een koninkrijk eigen is. Hier is een Koning, Christus Zelf, Die het heeft opgericht en gegrondvest in Zijn bloed. Hier zijn onderdanen, de gelovigen, de gemeente van de levende God. Hier is een troon, scepter, wetten en wat er in Gods Woord meer aan dit Koninkrijk wordt toegeschreven. Ook koninklijke goederen en voorrechten. Het Koninkrijk Gods, zegt Paulus, Rom. 14:17, bestaat niet in spijs of in drank; maar in rechtvaardigheid, vrede en blijdschap door de Heilige Geest.

b. Gelijk dit Koninkrijk der genade ook met niet minder recht een Koninkrijk Gods genoemd wordt: Het is God Die daarin alleen als Koning regeert; Uw troon o God, is eeuwiglijk en altoos, de scepter Uws koninkrijks in een scepter der rechtmatigheid, zo wordt Hem toegeroepen, Ps. 45:7. De ganse natuur van dit Koninkrijk is Goddelijk en geestelijk, gelijk wij zo even uit de woorden van Paulus aantoonden. Ja! het zal al zijn volmaaktheid in God hebben. Daarna zal het einde zijn, zegt Paulus, wanneer Christus het Koninkrijk Gode en de Vader zal overgeven, opdat God zij alles in allen, 1Kor. 15:24.

2. Met betrekking tot dit Koninkrijk spreekt ook de Zaligmaker van Zijn gerechtigheid. Het is een misverstand tegen de grondtekst, dat een zeker uitlegger het woordje *Zijne* betrekkelijk maakt op het woord Koninkrijk, als of de zin was, het Koninkrijk Gods en de gerechtigheid van dit Koninkrijk. In de grondtekst is het betrekkelijk tot God, Gods gerechtigheid; zo evenwel, dat in de natuur der zaak die gerechtigheid Gods ook meteen is de gerechtigheid van Zijn koninkrijk, dewijl toch deze gerechtigheid het enige middel is om aan Gods Koninkrijk deel te krijgen.

a. Buiten alle twijfel hebben wij er hier door te verstaan de gerechtigheid die door de God-Mens Christus Jezus wordt aangebracht, en Zijn uitverkorenen geschonken wordt, om daardoor te bestaan in Gods gericht. Alzo zij uit hoofde van die gerechtigheid van God de Vader worden vrijgesproken van de schuld en straf van hun zonden, en verklaard

tot erfgenamen van het eeuwige leven. Van deze gerechtigheid hebben wij reeds breder gehandeld over de vierde zaligspreking: Zalig zijn die honger en dorsten naar de gerechtigheid. Waarom wij er nu maar met bekorting van zullen spreken.

Het is die gerechtigheid, die geworteld is in de gehoorzaamheid van de Borg Christus, door welke Hij de Zijnen deze gerechtigheid heeft verworven; Dewijl Hij op Zich genomen had het recht der wet te vervullen, en ons het recht tot het leven mede te delen. Want Hij moest voor Zichzelf niet alleen een recht verwerven op Zijn gemeente, welke Hij met Zijn bloed wilde kopen; maar Hij moest ook als de Heere onze gerechtigheid een groot recht voor Zijn uitverkorenen teweeg brengen, door hetwelk zij van de schuld en straf der zonden worden vrijgemaakt, en met het eeuwige leven begiftigd. Door Zijn gehoorzaamheid moesten velen tot rechtvaardigen gesteld worden, zegt Paulus; eveneens zoals het voorzeggd was: Door Zijn striemen is ons de genezing geworden.

Een gerechtigheid die hier inkomt, als de onze van nature niet zijnde, als zijnde iets dat wij van nature missen en ontberen; maar de onze uit loutere genade wordende, als zijnde iets dat wij door een gelovig zoeken deelachtig worden. Daarom moet dan deze gerechtigheid van Christus de onze worden door het geloof.

b. En deze gerechtigheid, ofschoon zij eigenlijk de gerechtigheid van Christus is, en door toerekening onze gerechtigheid wordt, wordt hier nochtans genoemd Gods gerechtigheid; zo, omdat ze ons van God als een genadegift wordt geschonken, als wel inzonderheid omdat ze is de gerechtigheid van zulk een Persoon Die de waarachtige God is; en niet een eigen menselijke gerechtigheid, die in Gods Koninkrijk niet kan gelden. Want wij worden om niet gerechtvaardigd uit Zijn genade, door de verlossing die in Christus Jezus is, naar de taal van de apostel, Rom. 3:24.

3. Het is mede niet zonder nadruk, dat de Heiland der wereld deze gerechtigheid bij dit Koninkrijk Gods gaat samenvoegen. Hij spreekt van het Koninkrijk Gods EN Zijn gerechtigheid. Niet zonder reden voorwaar! Het innerlijke wezen van dit Koninkrijk bestaat in gerechtigheid, gelijk wij vooraf hoorden uit Rom. 14. Het is gegrondvest in gerechtigheid. Alle bestuur van dit Koninkrijk is recht en gerechtigheid. Ja! deze gerechtigheid is het enige middel om in dit Koninkrijk in te gaan; want die de gave der rechtvaardigheid ontvangen, die heersen in dit leven door die Ene, namelijk Jezus Christus, zegt Paulus, Rom. 5:17.

B. Beide, dit Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid wil de Zaligmaker dat ons het eerst en meest zal aan het hart liggen, als Hij zegt: Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid.

1. Wij zoeken hetgeen wij niet hebben, of hetgeen wij verloren hebben. Zo zoekt de getrouwe herder het schaap dat van de kudde is afgedwaald, en rust niet voordat hij het verloren schaap weer vindt. Zo is het ook gelegen met het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid. Van nature missen wij Gods Koninkrijk, en Christus' gerechtigheid. Van nature zijn wij allen onder het rijk des duivels en der duisternis; allen dwalende schapen, wandelende buiten het Koninkrijk Gods, vervreemd van God, vreemdelingen van de verbonden der beloften. In de schepping met Gods beeld geschapen zijnde, waren wij versierd met ware gerechtigheid en heiligheid. Daarvan zijn wij door onze zonden beroofd; en zo zijn wij geworden kinderen des toorns en der ongerechtigheid. Dit vooronderstelt de Zaligmaker in dit zoeken naar het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid; en zo wil Hij:

a. Dat men met een hartelijke begeerte zal zijn aangedaan naar de bezitting van dat Koninkrijk en Zijn gerechtigheid; dat men al onze eigen gerechtigheid zal verzaken; en integendeel in het bezitten van Zijn gerechtigheid, om daardoor in Zijn Rijk in te gaan, alle heil en zaligheid stellen. Zie dat eens in Jezus' kruisgezant Paulus, die alle dingen schade en drek achtte om de uitnemendheid der kennis van Jezus Christus zijn Heere; en daarnaar maar alleen begerig was om in Hem gevonden te worden, niet hebbende zijn gerechtigheid die uit de wet is, maar die gerechtigheid die uit het geloof van Christus is, namelijk de rechtvaardigheid die uit God is, door het geloof, Fil. 3:8,9. Zulk een begeerte naar de gerechtigheid vergeleek de Zaligmaker bij een honger en dorst.

b. Ja maar, tot dat zoeken wordt nog wat meer vereist. Een dadelijk uitzien naar dat Koninkrijk en Zijn gerechtigheid, een naarstig aan de hand slaan van alle middelen tot verkrijging daarvan. Enkel begeren, en daarbij stil te zitten, dat zou een begeerte van de luiaard wezen die hem zou doden. Neen! het moet een zoeken wezen met een naarstig gebruik van de middelen, om te vinden. Evenals die bezorgde huismoeder deed in het Evangelie van Lukas: Zij stak een kaars aan, en keerde het huis met bezemen, en zocht naarstig, totdat zij de verloren penning had gevonden.

c. Eindelijk, het is zulk een zoeken waarvan de Heiland hier spreekt, hetwelk gedurig en aanhoudende is, tot de tijd toe dat men het verlorene heeft gevonden. In zulk een gestalte komt ons de Kerkbruid voor, Hoogl. 3:4: Ik vond Hem, Die mijn ziel liefheeft. Ik hield Hem vast, en liet Hem niet gaan, totdat ik Hem in mijn moeders huis gebracht had, en in de binnenkamers van degene die mij gebaard heeft. Tot zulk een aanhoudend zoeken zal de dichter ons aanmanen, Ps. 105:4: Vraagt naar de Heere en Zijn sterkte, zoekt Zijn aangezicht geduriglijk.

2. En dat zoeken gaat de Zaligmaker nog wat nader bepalen, als Hij zegt, zoekt eerst; eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid.

a. Het wil zeggen, dat het zoeken naar het geestelijke in rang en orde moest voorgaan voor alle zorg om het tijdelijke. Heere, laat mij toe dat ik eerst heenga en mijn vader begrave, verzocht iemand aan de Zaligmaker; doch Hij leert hem een andere orde: Volg mij na, zegt hij, en laat de doden hun doden begraven.

b. Ja maar, dat wil de Zaligmaker hier mede ook, dat het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid het eerste in achtiging bij ons zal wezen; zodat wij het boven alle andere dingen lieven en hoogachten. Het was hierom, dat de Zaligmaker het Koninkrijk Gods gaat vergelijken bij een kostelijke parel van grote waarde, om welken een zeker koopman alles verkocht dat hij had, en kocht dezelve, Matth. 13:44. Ja! juist dit wilde de Zaligmaker ook, als Hij de schare eens aanmaande, Joh. 6:27: Werkt niet om de spijze die vergaat, dat is niet eerst, niet meest; maar om de spijze die blijft tot in het eeuwige leven.

II. De godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de belofte van het tegenwoordige en het toekomstige leven, zei de apostel der heidenen Paulus. Het is daarom, dat de Zaligmaker aan dat godzalig zoeken naar het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid een belofte van tijdelijke goederen gaat vastmaken. AL DEZE DINGEN, zegt Hij, ZULLEN U TOEGEWORPEN WORDEN.

1. Al deze dingen zijn die dingen, die Hij tevoren had opgenoemd; spijs, drank en klederen, al wat tot onderhoud van dit tijdelijke leven behoort; voedsel en deksel.

2. Deze dingen ja! al deze dingen, geen uitgezonderd, zullen u toegeworpen worden. Het grondwoord is van nadruk. Het is genomen van de kooplieden en winkeliers, die niet alleen aan de koper geven hetgeen bedongen is, naar zijn gewicht en maat, maar

ook wat overwicht en toemaat daarbij voegen, opdat de koper zich de koop des te minder beklaagt. Ze handelt God ook met ons bij gelijkenis. Hij stelt Zijn Koninkrijk voor ons open. Hij biedt ons Zijn gerechtigheid aan. En wanneer wij dat eerst en allermeeft zoeken, dan schenkt Hij ons uit genade uit de rijkdom van Zijn goedertierenheid boven de hemelse ook de aardse, boven de geestelijke ook de lichamelijke goederen, als een ruim overwicht en rijke toemaat; in die zin worden ons al deze dingen toegeworpen.

a. Dit, gelijk het aan de ene kant te kennen geeft de geringheid van de aardse en tijdelijke goederen, dat die slechts maar als een toemaat te keuren zijn van de hemelse en geestelijke goederen; zo drukt het ook aan de andere kant uit, de grote milddadigheid van de Heere onze God, hoe gunstig Hij met ons handelt. Hoe Hij niet alleen datgene geeft dat wij bij Hem zoeken, Zijn Koninkrijk en gerechtigheid, maar ook al deze andere dingen die wij voor ons tijdelijke leven van node hebben. Al deze dingen dan zullen ons toegeworpen worden.

b. En inderdaad aandachtigen! De waarheid van deze belofte heeft men ook ten allen tijde bevestigd gezien. Abraham, die God vreesde, en voor Zijn aangezicht wandelde, werd rijk van vee en have. Salomo, die God alleen om wijsheid bad, verkreeg ze ook, en bovendien nog als een toemaat rijkdom en eer in overvloed. David kunnen wij uit eigen ondervinding horen betuigen, Ps. 37:25: Ik ben jong geweest, ook ben ik oud geworden, maar ik heb niet gezien de rechtvaardige verlaten, noch zijn zaad zoekende brood. En dewijl hij dit voor een gewisse waarheid hield, zal hij een ieder aanmanen: Vreest dan de Heere, gij zijn heiligen; want die Hem vrezen hebben geen gebrek.

En deze vermaanles stelt nu de Zaligmaker voor bij wijze van tegenstelling door het woordje MAAR. Maar zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden. Hij stelt dit hier dan tegenover alle overmatige zorg voor het tijdelijke, gelijk hij Zijn discipelen daarvan tevoren in het brede afmaande. Hetgeen hen dan moest leren de aardse nooddrift niet hoger te achten dan ze inderdaad is, en daaromtrent met geen grotere zorg te zijn aangedaan dan het een Christen betaamde; immers niet als de heidenen, die daarin al hun hoop en troost stelden, al hun heil en zaligheid. Maar dat zij integendeel de milddadigheid Gods te erkennen hebben, en op Hem moeten vertrouwen, dat Hij Die het meerdere geeft, hun ook het mindere niet zal onthouden; zodat zij niet twijfelen of Hij, Die de zielen voorziet en bezorgt ter zaligheid, Die zal ook het leven voeden en het lichaam kleden.

KEREN wij nu eens met dit woord van Jezus tot onszelf. O! wat zullen wij niet overvloedige redenen vinden om te klagen dat het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid of niet geheel wordt gezocht, of zo ja, niet op de betamelijke wijze, in de behoorlijke orde; niet eerst en allermeeft. Terwijl men menigmaal eerst en allermeeft zoekt de aardse dingen, die ons maar als toewerpselen moesten wezen.

1. Ei! kom, let eens op deze kostelijke les van Jezus, en leg er uw harten bij neer. Hoe staat het bij u met het zoeken naar Gods Koninkrijk en Zijn gerechtigheid?

a. Is er wel ooit een begeerte in u ontstaan om een onderdaan te wezen van dit Koninkrijk, en met de gerechtigheid van Koning Jezus versierd te wezen?

b. Hebt gij wel ooit de middelen ter hand genomen om dit Koninkrijk en Zijn gerechtigheid te zoeken? Wat doet gij om het Koninkrijk Gods? Zoekt gij er wel kennis van te nemen uit des Heeren Woord? Weet gij van worstelen door gebeden en tranen om dit Koninkrijk? Hebt gij uzelf ooit bezig bevonden, om door een zaligmakend geloof de

gerechtigheid van Jezus en van dit Koninkrijk de uwe te maken? Of werkt gij nog in eigen gerechtigheid?

c. Is het Koninkrijk Gods bij u in zulk een hoogachting, dat gij het eerst en allermeeft zoekt? Wat staat bij u op een hogere prijs, de wereld of het Koninkrijk Gods? Tot welke van beide gaan uw genegenheden sterker uit? Immers tot beide mogen ze niet tegelijk uitgaan, dewijl men God niet kan dienen en de mammon tegelijk; Christus en Belial.

O! wat zal hier het hart van velen hun eigen zelf veroordelen!

Wat zijn er niet velen die niet de minste kennis noch bevattning hebben van dit Koninkrijk Gods; laat staan, dat zij er enige trek, enige begeerte naar zouden hebben?

Hoevelen die nooit enige middelen ter hand slaan om dit Koninkrijk te zoeken; of die het nog wel schijnen te zoeken, maar langs verkeerde wegen, in eigen gerechtigheid?

Hoevelen, die al de zorg van hun hart maar laten gaan over het tijdelijke, over de vergankelijke schijngoederen van deze eeuw, nergens anders over bezorgd zijnde, dan wat zij eten of wat zij drinken zullen, en waarmee zij zich kleden zullen; zijnde zo niet beter dan de heidenen.

En om nog wat nader te komen; hoevelen die het Koninkrijk Gods niet eerst, niet allermeeft, niet allervoornaamst zoeken? Legt de tijdelijke en geestelijke dingen eens in de weegschaal. Wat weegt bij u meer? Wat zoekt gij, wat begeert gij het allermeeft? Ziet men op de tijdelijke dingen, hoe vlijtig, hoe naarstig is men daaromtrent, hoe bezig en arbeidzaam? Om tijdelijk voordeel te bejagen, zal men menigmaal niet één uurtje verwaarlozen, geen draven of slaven zal vervelen. Maar stel hier tegenover de geestelijke dingen, het zoeken daarnaar; wat gaat dat loom en lui toe? Hoe dodig, hoe werkeloos? Wilde God velen de aarde en de aardse wellusten voor eeuwig laten, zij zouden Hem gemakkelijk de hemel kunnen laten.

O! welk een dwaze keuze doet gij mijne vrienden! In de vergankelijke dingen van de tijd, die u maar als toewerpsel moesten wezen, al uw vermaak en vergenoeging te stellen; en ondertussen te verwaarlozen de welstand van uw kostelijke zielen; te verwaarlozen datgene daar uw onsterfelijke zielen een eeuwig belang bij hebben.

De aardse dingen, hoe wisselvallig zijn ze? In een ogenblik wordt Job beroofd van al zijn rijkdom, have en vee. Maar het Koninkrijk Gods is bestendig en eeuwigdurend. En zoudt gij u dan vergapen aan het onbestendige, en hetgeen niets is, maar met arends-vleugelen wegvliegt? Hoe onverwacht zag Belsazar, de koning van Babel, toen hij met zijn rijksgroten aan de tafel zat, en de wijn uit gouden schalen dronk, die hand aan de wand? Gij zijt gewogen, gij zijt gewogen, maar te licht bevonden. Eet mijn ziel, drinkt, en weest vrolijk; want gij hebt koren voor vele dagen, zei de rijke dwaas in het Evangelie; maar daar luidt de doodsklok al: Gij dwaas, gij dwaas! In deze nacht zal uw ziel van u genomen worden; en hetgeen gij bereid en samengeraapt hebt, wiens zal het zijn? Hoe waarachtig is de rijm van de 49^{ste} Psalm, vers 3:

Dat de wijzen sterven men dagelijks ziet,
Evenals de dwazen met groot verdriet.
Haar goed daarnaar bezitten en verzwenden,
Vreemden, die zij nooit zagen noch en kenden.

Of zoudt gij de aardse dingen hoger waarden dan het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid? Leeft de dagen van Methusalem; in de dood zou u niets overblijven; daar het

Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid onverliesbaar zijn, een eeuwig blijvend goed in de hemelen.

Hoe nietig zijn ook de aardse dingen, die maar als toewerpsel zijn in vergelijking van het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid. Kunnen ze uw zielen wel verzadigen? Kunnen ze wel enige troost geven aan het bange geweten op uw doodsbed? Wat zal het u dan baten, al had gij de gehele wereld bezeten, indien gij voor eeuwig schade moest lijden aan uw zielen?

O! welk een dwaasheid dan, welk een zinneloosheid! Niet te zoeken, terwijl het nog zoekenstijd is, het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid; en zijn arme ziel te paaien en geruststellen met aardse dingen, die maar toegeworpen worden! Ach! welk een verblindend! Een enkel niet voor een oneindig Al te zoeken; naar de schaduw te grijpen, en het lichaam te verliezen; een ongestadige wereld met haar ijdelheid na te jagen, en het Koninkrijk Gods voorbij te lopen. Mijne vrienden! om een handvol vergulde drek verwaarloost gij een eeuwig Koninkrijk; een Koninkrijk oneindig waardiger dan het grootste koninkrijk hier op aarde; en welk gemis u ook voor eeuwig zal uitsluiten uit het Koninkrijk der heerlijkheid hiernamaals.

Ach! kwam eens deze vermaning van de Zaligmaker met indruk op uw harten neer, om uw eeuwige zielen te behouden: Zoekt het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid.

Mist gij dat Koninkrijk nog, gelijk toch alle mensen hetzelfde van nature missen, zij worden geboren onder het rijk der duisternis, en zij moeten wedergeboren worden naar het onfeilbaar zeggen van Jezus, zullen zij in het Koninkrijk Gods ingaan. Ei! leer toch eens met overtuiging uw gemis te zien, dat gij dit Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid ten uiterste van node hebt.

Waar, meent gij, komt het vandaan dat er zo weinig zoekers zijn van het Koninkrijk Gods? Het is hiervandaan. De meeste mensen kunnen niet geloven dat zij waarlijk dat Koninkrijk nog missen; en hetgeen men meent niet te missen, daar zal men immers niet naar zoeken.

Ach! dat gij eens een levendig gezicht kreeg van dit uw gemis.

Ach! dat gij alle eigen gerechtigheid ging verzaken, om de gerechtigheid Gods te gaan zoeken; die gerechtigheid van Jezus, door Hem verworven, die het enige middel is om in Gods Koninkrijk in te gaan!

En zoudt gij niet? Welke drangredenen zullen wij gebruiken om u tot dit zoeken op te wekken?

Weet gij iets waardiger dan Gods Koninkrijk en Zijn gerechtigheid? Is een geheel Koninkrijk geen zoeken waardig? Is er iets waardiger voor een doodschuldige, dan gerechtigheid te vinden die hem van de dood kan bevrijden? Maar met deze gerechtigheid van Jezus en Zijn Koninkrijk kunt gij bestaan in Gods gericht; want er is geen verdoemenis voor dezulken die in Christus Jezus zijn.

Weet gij iets betamelijker? Jezus laat u nog dagelijks tot dat Koninkrijk nodigen, en Hij laat het u aanbieden door Zijn dienstknechten. Hoe onbetamelijk, hoe onverantwoordelijk zal het wezen, Zijn nodigingen en aanbiedingen in de wind te slaan? Kom dan, eer te laat wordt; wij bidden het u van Christus' wege, laat u met God verzoenen.

Weet gij iets gewenster? Zoekt gij met ernst dit Koninkrijk en Zijn gerechtigheid, gij zult het vinden; en daarenboven nog hebt gij de belofte dat de aardse dingen u zullen toegeworpen worden.

Gij, die over uw zielenstaat bekommerd zijt, die onder enige overtuiging leeft van uw gemis aan Jezus en Zijn Koninkrijk en gerechtigheid, die daarover als radeloos zegt: Heere! wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?

Ei! houdt toch in het zoeken gedurig aan, totdat gij vindt, en tot een doorberekende bekering wordt bewerkt; want de Heere is nabij degenen die Hem verwachten, de zielen die Hem in oprechtheid zoeken.

Wees aanhoudende in het gebruik der middelen om dit Koninkrijk te zoeken. De huismoeder die de verloren penning zocht, stak een kaars aan, en keerde het huis met bezemen en zocht naarstiglijk. Daar ligt de belofte: Die zoekt, die vindt; die klopt, wordt opengedaan. Ook wordt God van den huize Jakobs niet tevergeefs gezocht. Maakt veel gebruik van des Heeren Woord, die kaars voor onze voet en lamp voor ons pad, om bij dat licht het Koninkrijk Gods op te zoeken. Vraagt de godzaligen naar de weg tot dit Koninkrijk. Gaat veel in gebeden tot de troon, om eens krachtadig te worden overgehaald en ingeleid in het Koninkrijk Gods. Komt, vraagt naar de Heere en Zijn sterkte, zoek Zijn aangezicht geduriglijk.

3. En gij die Gods volk zijt, die alrede in dat Koninkrijks zijt overgezet; op u ligt ook deze verplichting:

Om nog dagelijks in het zoeken aan te houden, om vermeerdering van kennis en genade, en om bij meerder overvloed de goederen van Gods Koninkrijk te smaken; de rechtvaardigheid, de vrede, de blijdschap door de Heilige Geest.

Op u ligt de verplichting om u niet te zeer te bekommeren over de dingen die tot dit leven behoren. Het zijn toch maar toewerpselen van de betere goederen die gij in Christus geniet. Laat er uw hart niet te zeer over hangen. Wees met geen hijgende begeerte naar aardse dingen aangedaan. Gij zult toch niet meer hebben dan de hemelse Vader u heeft toegeschikt. Hij weet beter dan gij wat gij nodig hebt.

Wees getroost onder armoede en gebrek. Gij bezit een geheel Koninkrijk. Gij zijt koningskinderen. Zoekt gij het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid; al deze dingen zullen u toegeworpen worden, op die tijd en op die wijze en in zulk een mate, als u tot zaligheid nodig en nuttig zal wezen. Och! kon gij het woord van Jezus maar geloven. Kon gij het Hem maar toevertrouwen. Die u het meerdere geeft, zal te zijner tijd het mindere niet onthouden. Die u een geheel Koninkrijk geeft, zou Die u wat eten, drinken of kleding weigeren?

Hij, die Israël veertig jaren lang met manna spijst in de woestijn; Hij, Die enige duizenden van scharen spijst met weinig broden, zal u in dit vreemdelingschap van brood verzorgen als het toewerpsel, totdat gij uit het Koninkrijk der genade zult worden overgebracht tot het Koninkrijk der eeuwige heerlijkheid, daar gij verzadiging van storeloze hemelvreugde in Gods onmiddellijke gemeenschap voor altijd genieten zult. AMEN

MATTHEÛS 7:13,14

13 Gaat in door de enge poort; want wijd is de poort en breed is de weg, die tot het verderf leidt, en velen zijn er die door dezelve ingaan;

14 Want de poort is eng en de weg is nauw, die tot het leven leidt, en weinigen zijn er die denzelven vinden.

Vergeleken met Luk. 13:24

A. **ONDER** de verschilstukken waarover men in alle eeuwen en onder alle volkeren over heeft getwist, mag men wel voor het allergewichtigste houden die grote vraag, welke de weg naar de hemel is? Of, welk het middel is om eeuwig gelukzalig te wezen? Een vraag van het alleruiterste belang; immers hiervan hangt af het behoudt van des mensen ziel, zijn eeuwig wel of kwalijk zijn, zijn eeuwig heil of eeuwig ongeluk.

1. De rijke koning Croesus mag zijn gelukzaligheid in de schatten en wellusten van dit leven stellen, en menen dat niemand der stervelingen gelukkiger was dan hij; maar deftig was het antwoord dat hem de wijze filosoof Solon daarop gaf, zeggende, dat men niemand gelukkig kan noemen voordat hij dit leven gelukkig geëindigd heeft. Een antwoord, welke waarheid ook Croesus zelf ondervond; want van Cyrus, de koning der Perzen, zijnde gevangen genomen en tot het vuur veroordeeld, zo werd hij indachtig het woord van Solon, en riep op de brandstapel uit met een bang gehuil en naar gekerm: O Solon! Solon! Dit zeggen van Solon zag op een uiterlijk geluk, dat binnen de nauwe bepalen van dit leven beperkt is. Anders stelden ook de meeste wijzen en verstandigen onder de heidenen des mensen meeste en meest wezenlijke gelukzaligheid na dit leven. O gelukkige dag, zegt de heidense Cicero, wanneer ik naar de vergadering der Goddelijke zielen zal verhuizen, wanneer ik uit dit gewoel en deze onrust zal vertrekken; wanneer ik in het gezelschap van de meest vrome mannen en bij mijn Cato zal komen.

2. Maar de vraag is nu, hoe men er toe geraken zal? Welke de weg is om in en na dit leven eeuwig gelukkig te wezen? Dit is een vraag der vragen, een allergewichtigste vraag, van het grootste belang voor elk, de meest gewenste vraag voor een bekommerde sterveling, indien men er hem het rechte bescheid op geven, en deze vraag naar waarheid beantwoorden kan. Gaat men de gedachtenis van vroegere tijden na, men vindt dat deze grote vraag ook in de scholen van de heidense filosofen is beredeneerd geworden. Doch met zoveel verscheidenheid van oordeel, dat Markus Varro wel honderd acht en tachtig verschillende gevoelens der Ouden om deze vraag te beantwoorden heeft opgeteld. Geen wonder! zonder het licht van een bovennatuurlijke openbaring, waarvan alle heidenen verstoken waren, moet men hier in den blinde tasten. De weg naar de hemel ligt voor het oog van het natuurlijk verstand, hoezeer ook door het licht der rede bestraald, niet bloot. De weg der gelukzaligheid gaat de vleselijke bevatting van de natuurlijke mens, die toch de dingen des Geestes Gods niet begrijpt, zover te boven, dat die niet anders dan met verwondering tegen deze steilte kan opzien.

Deze gewichtige en allergewenste vraag gaat de opperste Wijsheid Jezus in mijn tekst zo kort en beknopt beantwoorden. Hij wijst hier elk onzer de weg naar de hemel aan, om voor tijd en eeuwigheid gelukkig te wezen, in een enge poort die men door moet, en

een smalle weg die men bewandelen moet; die maar van weinigen wordt gevonden; also de meesten de wijde poort doorgaan en de brede weg bewandelen die ten verderve leidt. B. De laatste maal hoorden wij de Heiland in Zijn heilige bergpredikatie Zijn leerlingen en de ganse schare van Zijn toehoorders afmanen van de angstvallige en ongelovige zorgvuldigheden van dit leven, en ze opwekken om te zoeken het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid, in de laatste verzen van het voorgaande zesde hoofdstuk. Na enige leerlessen, rakende een rechtmatig oordelen over de naaste, en het betamelijk bidden in verwachting van verhooring, in het begin van dit 7^{de} hoofdstuk te hebben voorgesteld; zo gaat Hij tot onze tekst over. Waarin Hij aanwees de weg en het middel om in te gaan in dat Koninkrijk Gods, dat Hij wilde dat men eerst en allermeeft, voor alle aardse dingen die maar toewerpselen zijn, moest zoeken. Hoe zou men nu dit Koninkrijk zoeken? Wat is er de weg naartoe? Het is geen gemakkelijke weg, geen aangename voor vlees en bloed; en echter hoognodig, naardien zij de enige is. GAAT IN DOOR DE ENGE POORT; WANT WIJD IS DE POORT, EN BREED IS DE WEG DIE TOT HET VERDERF LEIDT; EN VELEN ZIJN ER DIE DOOR DEZELVE INGAAN. WANT DE POORT IS ENG, EN DE WEG IS NAUW DIE TOT HET LEVEN LEIDT, EN WEINIGEN ZIJN ER DIE DENZELVEN VINDEN.

En stuk waarlijk, mijn toehoorders! van veel gewicht; een stof van een eeuwig aanbelang voor onze onsterfelijke zielen. Och! maakte dit grote woord van Jezus een indruk op uw harten, tot waarschuwing voor onbekeerden, en verwakking voor Gods kinderen op de weg naar de eeuwigheid! Amen.

C. Twee zaken komen voor in de tekstwoorden:

I. Eerst een vermaning, gaat in door de enge poort.

II. Hetwelk dan wordt aangedrongen met twee drangreden, genomen zo van het schadelijke door dit te verzuimen, als van het voordelige door dit te betrachten. Want wij is de poort, en breed is de weg die tot het verderf leidt, en velen zijn er die door dezelve ingaan. Want de poort is eng, en de weg is nauw die tot het leven leidt, en weinigen zijn er die dezelve vinden.

EERSTE DEEL

De vermaning is: GAAT IN DOOR DE ENGE POORT.

A. Gij hoort dan melden van een enge poort.

1. Een poort, weten wij, is een doorgang en toeleiding tot een zekere plaats daar men door moet gaan om er in te komen. Of Jezus hier nu gezinspeeld heeft op een poort van een stad in het gemeen, of op de enge poorten en kleinere deuren, welke sommigen menen dat in de grotere tempeldeuren waren, en bijzonder in die deur aan het vertrek Beth-Mokadb, alwaar gestadig vuur voor de priesters om zich te warmen in een tijd van koude werd gestookt; dit is van zoveel belang niet. Daar het vooral op aan komt, wij moeten hier aanmerken dat de Heiland deze poort zal voorstellen als een poort die tot het leven leidt, en gevolgljk dan als een toegang en toeleiding tot Zijn Koninkrijk. Niet, dat wij ons hier moeten verbeelden een poort, of een nauwe weg volgende, gelijk het mijns bedunken geheel verkeerd gewoonlijk begrepen wordt. Neen, maar het is een poort waaruit men overstapt op de nauwe weg, achter die poort volgende. Het is een poort, waardoor men hier aanvankelijk in het Koninkrijk der genade ingaat, en

vervolgens langs een nauwe weg in het Koninkrijk der hemelse heerlijkheid. Diensvolgens moeten wij alhier door deze poort verstaan:

a. Of de Heere Christus Jezus Zelf, Die is de Deur der schapen, die door Hem ingaat die zal behouden worden, Joh. 10:7,9. Die is de enige Weg, zoals Hij van Zichzelf spreekt: Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven; niemand komt tot de Vader dan door Mij, Joh. 14:16. In Hem hebben wij de vrijmoedigheid en de toegang met vertrouwen door het geloof aan Hem, Ef. 3:12. Op Hem zag al vanouds die ladder in Jakobs droom, als beduidende de Middelaar Gods en der mensen, Die de ingang en de weg tot de hemel bereiden zou; waarom ook Jakob daarvan zei: Dit is een poort des hemels.

b. Of nog liever, naardien door de wijde poort, die tegen deze enge poort in onze tekst wordt over gesteld, geen zekere persoon, maar een zekere zaak wordt bedoeld, zo verstaan wij er hierdoor een zekere zaak die in de gemeenschap van Christus te vinden is. En dan verstaan wij door deze poort de waarachtige wedergeboorte van de zondaar, zijn ongeveinsde bekering en oprecht geloof in de Heere Jezus; welke zaken het enige middel, en aldus als een poort zijn, waardoor en waarlangs men hier aanvankelijk in Zijn Koninkrijk ingaat.

Zo plegen de Joden in hun schrijven te spreken van een poort der bekering, een poort van berouw, een poort van gebeden, een poort van tranen, en wat meer is. Trouwens, dit is de korte inhoud van de gehele prediking van Johannes de Doper en van Jezus Zelf; dat zij de wedergeboorte, de bekering en het geloof voorstellen als het enige middel en poort, om in Gods Koninkrijk in te gaan. Zo predikte te Johannes in de woestijn van Judea: Bekeert u, want het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen, Matth. 3:1,2. Hetzelfde woord predikte ook Jezus; en hoe duidelijk stelde Hij de wedergeboorte aan Nikodemus voor als de enige poort van Zijn koninkrijk, zeggende: Zo iemand niet wedergeboren wordt, hij kan in het Koninkrijk Gods niet ingaan, Joh. 3:3,5. En in het laatste vers van dat hoofdstuk brengt Hij ook in dit geval het geloof in aanmerking: Die in den Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven. En zo lees ik van een deur des geloofs, Hand. 14:27. Waarom ook Paulus en Silas tot de verslagen stokbewaarder zeggen: Geloof in de Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden.

2. Deze poort nu van wedergeboorte, bekering en geloof in Jezus, die de toegang en toeleiding zijn tot Zijn Koninkrijk, wordt had alhier ENG genoemd.

a. Niet alleen, omdat deze poort maar één enige is, de enige ingang in Zijn rijk, de enige weg waardoor men tot de Vader komt; de zaligheid is in geen andere.

b. Maar vooral een enge poort, omdat de doorgang door deze poort zeer bezwaarlijk is, en voor het vlees gans smartelijk en pijnlijk valt. De poort is zo eng, dat men er moet als doordringen, met grote benauwdheid, met smart en pijn, en kneuzingen van het vlees. En waarlijk geliefden, dewijl men door wedergeboorte, bekering en geloof in Gods Koninkrijk moet ingaan, zo valt de ingang hier zeer pijnlijk.

Vooreerst, wegens de smarten der wedergeboorte. Aan de ingang van deze poort moet de oude mens worden gekruisigd en gedood, en de heerschappij der zonden afgelegd; en daartoe is het vlees zeer bezwaarlijk te brengen. Men gaat door deze enge poort van wedergeboorte gewoonlijk onder ziel drukkende overtuigingen, onder de ontroerende gezichten van zonden, van eigen onmacht, van toorn Gods en verdoemelijkheid, onder gevoel van bitterheden des geestes en smartelijke benauwdheden; en zo onder een hartelijke droefheid naar God, die een onberouwelijke bekering werkt. Wat een enge poort dan, daar men met angst en smart moet doordringen.

Maar alzo eng is ook deze poort wegens de zelfverloochening die hier moet geschieden, terwijl men hier moet afleggen alles daar het vlees zoveel behagen in vindt. De poort is zo eng, dat men er onmogelijk met het pak der zonden kan doorkomen. Hier moet worden afgelegd het pak van de begeerlijkheden der ogen, de begeerlijkheden des vleses en de grootsheid van dit leven. Hier moet men worden uitgeschud van alle eigen wijsheid, eigen gerechtigheid en waardigheid, eigen krachten en bekwaamheden. Hier moet men verloochend worden aan eigen belangen en lusten, eigen krachten en vermaken, in zoverre die strijden tegen de wet van Gods Koninkrijk. En hoe bezwaarlijk wil daar het vlees aan? De natuurlijke mens heeft er een afkeer van, en is gewoon zulk een enge poort te haten, die te verachten en te bespotten, en ervan weg te vlieden.

B. Hierom vermaant de Heiland, GAAT IN door de enge poort. Zo sprekende, veronderstelt Hij dat de mens van nature buiten het Koninkrijk Gods is, dat door zijn zonde de ingang tot dit Koninkrijk toegesloten is; maar dat Hij echter dat Koninkrijk voor de Zijnen weer opent. En zo leert Hij, dat men nu moet arbeiden om door de poort van wedergeboorte, bekering en geloof in Zijn Koninkrijk in te gaan, en dat dit ons ter zaligheid volstrekt van node is: Gaat in door de enge poort. Wij moeten hiermee vergelijken een soortgelijke vermaning, welke Jezus bij gelegenheid dat iemand hem vroeg: Heere, zijn er ook weinigen die zalig worden? tot de schare zei. Strijdt, zegt Hij, om in te gaan door de enge poort.

Dit heeft Lukas aangetekend in hoofdstuk 13:24. Jezus staat dan stilzwijgende toe, dat er maar weinigen zullen zalig worden, en leert de schare dat elk hunner voor zijn eigen zaligheid moet bezorgd wezen; maar dat er ondertussen veel vlijt en arbeid, veel moeite en strijd aan vast is: Strijdt, strijdt om in te gaan door de enge poort. En hier is dan een heilig geweld en geestelijke strijd nodig, om door die enge poort door te raken; gelijk Jezus leren zal, dat men het Koninkrijk der hemelen moet geweld aandoen, en dat de geweldigers hetzelfde innemen met geweld, Matth. 11:12.

Hier moet men dan door deze enge poort als door worstelen, totdat men binnen geraakt, er zo doordringen, al zou er in geestelijke zin een oog of hand in de loop achter blijven. Dat Jezus leerde, Matth. 5:29,30: Indien uw rechteroog u ergert, trekt ze uit en werpt ze van u; want het is u nut dat één uwer leden vergaat, en niet uw gehele lichaam in de hel geworpen wordt. En indien uw rechterhand u ergert, houwt ze af, en werpt ze van u; want het is u nut dat één uwer leden verga, en niet uw gehele lichaam in de hel geworpen wordt.

TWEEDE DEEL

En deze vermaning, gaat in door de enge poort, gaat Jezus nu vervolgens met twee klemmende drangredenen, zijnde de eerste genomen van het schadelijke, de tweede van het voordelige, aandringen.

A. Eerst moeten wij de drangredenen op zichzelf verklaren. Daarin worden twee poorten en twee wegen, de eerste wijd en breed, de andere eng en nauw, rechtstreeks tegenover elkaar gesteld. Zij lopen van elkaar af en in een tegenstrijdig einde uit. Zij hebben ook elk hun onderscheiden bewandelaars. Een onderscheiding van twee wegen, die ook al vanouds in de zedenlessen der wijzen onder de heidenen is bekend geweest. Men sprak ook onder hen van een tweërlei weg, zoals bij Plato, Virgilius, Ovidius en anderen meer

te lezen is, van welke de ene weg de kwaaddoeners naar de hel, de andere weg de goeden naar de Elzeïsche velden, dat bij hen de hemel is, heenleidt.

De ene weg beschreven zij in haar aanvang en voortgang als breed, gemakkelijk en vermakelijk; maar in haar uitgang ongelukkig en rampspoedig; en die weg noemden zij de weg der ondeugd. De andere weg beschreven zij in haar ingaan stijl en hobbelig, met doornen en distelen bezaaid; maar in haar vervolg en uitgaan geheel effen en vermakelijk, gelukkig en vol zoetheid. En die weg noemden zij de weg van deugd.

De kwade weg vertoonde zij als opgepropt van mensen; de goede weg als eenzaam, en van zeer weinigen bewandeld. Het een en ander is zeer gelijk aan hetgeen Jezus ons hier vertoont. Eerst brengt Hij ons onder het oog een schadelijke weg, die in het verderf uitloopt en van velen bewandeld wordt; daarna een voordelige weg, die in het leven uitloopt en van weinigen wordt betreden of gevonden.

1. Wat de schadelijke weg aangaat:

a. De Heiland vertoont ons EEN POORT EN EEN WEG DIE TOT HET LEVEN LEIDT.

Door deze poort, die aanstonds wijd zal genoemd worden, meen ik dat niet ongevoeglijk kan worden verstaan des mensen verdorven natuurstaat, welke hij met en door de natuurlijke geboorte in de wereld meebrengt; om reden dat tegen deze wijde poort vervolgens de enge poort der wedergeboorte en bekering zal overgesteld worden. En deze poort van de verdorven natuurstaat, welk elk Adamskind door de natuurlijke geboorte ter wereld inbrengt, wordt terstond achtervolgd van een kwade weg; versta een zondig en werelds leven en levenswijze, die de natuurlijke mens houdt. Hij komt door de wijde poort van de verdorven natuur der wereld in, en uit die poort zet hij zijn voeten terstond op de brede weg, en wandelt ook vervolgens die zondige weg, die in des Heeren Woord genoemd wordt de weg der zondaren, de weg der goddelozen, de weg der ongerechtigheid, een weg die in onze ogen goed is.

Die poort en die weg leiden hem tot het verderf; dat is, ze zijn hem heenleidende tot de helse straf en eeuwige verdoemenis, in de Heilige Bladeren het verderf genoemd. Matth. 10:28: Vreest Hem, Die beide ziel en lichaam kan verderven in de hel. En 2Thess. 1:9: Welke zullen tot straf lijden het eeuwig verderf, van het aangezicht des Heeren, en van de heerlijkheid Zijner sterkte. En geen wonder! want de verdorven natuur en de weg der zonden leiden onvermijdelijk de zondaar naar het verderf heen, alzo zij het verderf verdienen, en ook het verderf uit hoofde van Gods rechtvaardigheid daarop bedreigd wordt; want de bezoldiging der zonde is de dood, en dat is het recht Gods, dat die de zonde doen, des doods waardig zijn.

b. Deze poort en weg worden van de Heiland nader beschreven:

Eerst, van haar wijdte en breedte; WIJD is de poort, en BREED is de weg.

Wijd is de poort van de verdorven natuurstaat; want zij omvat en omvangt alle mensen die door de natuurlijke geboorte in de wereld komen. Allen staan zij van nature in die poort. Allen worden zij in zonden ontvangen en in ongerechtigheid geboren. Wie kan een reine geven uit de onreine? Niet één. En dat uit het vlees geboren is, dat is vlees.

Maar breed is ook de weg, dat is de zondige levenskoers, de weg der goddeloosheid, waarop de mens uit de poort van de verdorven natuur terstond overstapt, zijn voeten zet en voortwandelt op de paden der ijdelheid.

Breed is de weg, omdat de zondige natuur geen palen kent, en niet beperkt wil wezen. De natuurlijke mens neemt zijn levenswandel heel ruim en breed; hij laat zich binnen

de gezette palen van Gods Woord en wet niet besluiten; maar hij wil uitspatten, en wandelen naar het goeddunken van zijn hart, en datgene doen waarheen zijn driften hem voeren. Hij is als een woudezel, gewend in de woestijn, die de wind schept naar de lust harer ziel, Jer. 2:24. Hij heeft het zwerven lief, en bedwingt zijn voeten niet, Hos. 14:10. Op die brede weg maakt hij zich vele kromme gangen, en loopt langs verschillende voetpaden naar de hel toe; hier langs de begeerlijkheden der ogen, de heblust, daar langs de begeerlijkheden des vleses, de wellust, ginds langs de grootsheid van dit leven, de eierzucht, 1Joh. 2:16.

Breed is de weg, omdat ze aangenaam en vermakelijk is voor het vlees; even gelijk men op de brede wegen zeer schone en aangename gezichten heeft, die oog en hart verlustigen. Op de weg die naar het eeuwig verderf leidt, vindt men al wat de verdorven natuur zoet en aangenaam valt. Men wandelt er in de wegen van zijn eigen hart, en in de aanschouwing zijner ogen, Pred. 11:9. Op die weg, daar ziet men allerlei pracht en praal, plezier en gezwaai door duizenden vragen van ijdelheid; hier ziet men dansen, brasserijen, dronkenschappen; ginds ziet men komedies, hoe zondiger hoe liever, en men danst en springt er al vrolijk naar de hel.

Breed is de weg, omdat ze voor de verdorven natuur zeer gemakkelijk is; even gelijk brede wegen meest wel de gemakkelijkste zijn. Op de weg die naar het eeuwige verderf leidt, staat men niet zeer bloot voor haat, smaad, verdrukkingen; men vindt er rust en gemak, men heeft niet te vrezen dat men om Christus' Naam enig lijden of vervolging zal uitstaan. Maar het einde zal de last dragen, als men in de ure des doods plotseling zal storten in de eeuwige onrust en altijddurende gemoedsknagingen, in die plaats daar de worm nooit zal sterven, noch het vuur uitgeblust worden.

Breed is de weg, omdat ze gemakkelijk te vinden is; gelijk brede wegen zeer licht te vinden zijn; door de poort van de verdorven natuur der wereld inkomende, is men aanstonds op die brede weg. Men behoeft naar die brede weg niet te zoeken. De natuur zet er ons vanzelf op.

Breed is de weg, omdat ze zeer volkrijk is; men vindt er duizenden, de duizenden duizendmaalmaal verdubbeld op die weg. Men vindt er mensen van allerlei slag, van allerlei jaren, jong en oud; van allerlei staat en rang, armen en rijken, edelen en bedelaars, van de geringste slaaf tot de grootste koningen toe.

Trouwens! van zulke vele bewandelaars wordt ook deze weg en poort nog nader beschreven: EN VELEN ZIJN ER DIE DOOR DEZELVE INGAAN. Namelijk, alle mensen gaan door die wijde poort der natuurlijke verdorvenheid, en zij blijven ook allen op die brede weg van een zondige levenswijze, zolang zij niet wedergeboren worden. En wie kan er aan twijfelen, of deze zijn in vergelijking van die weinigen die naar het eeuwige leven gaan, zeer velen, ja oneindig ver de meesten? Gelijk de Heilige Schrift en de dagelijkse ervaring ons leren; en onder de heidenen zelfs placht de oude Bias al te zeggen, dat de kwaden verre de meesten zijn.

2. Tegen deze schadelijke weg gaat nu de Heiland regelrecht tegenover stellen een zeer voordelige weg. Want:

a. Hij vertoont ons EEN POORT EN EEN WEG DIE TOT HET LEVEN LEIDT.

Door deze poort, die gelijk reeds al, zoals ook aanstonds wederom eng zal genoemd worden, en tegenover de wijde poort staat, hebben wij gezien dat verstaan moet worden des mensen wedergeboorte, bekering en geloof. Deze poort wordt ook aanstonds van een weg achtervolgd, waarop die wedergeborene en bekeerde mens uit die poort

overstapt, zijn voeten zet en die bewandelt. Versta de weg der heiligmaking in ware godzaligheid; een Gode behaaglijke levenswandel, in de Heilige Bladeren genoemd de weg der gerechtigheid, de heilige weg, de goede weg, de weg des levens.

En zo komt die poort en weg hier ook voor, als tot het leven leidende. Versta het leven der zalige heerlijkheid in de hemel, welke de gelovigen daar na de dood ten deel valt. Onnodig is het dit breed te verklaren. God leidt de wedergeborene langs de weg der heiligmaking naar de hemel toe. Hij maakt hem getrouw tot de dood, en geeft hem de kroon des levens.

b. Deze poort en weg worden ook nader beschreven:

Eerst van haar engte en nauwheid. De poort is ENG en de weg is NAUW.

De poort is eng wegens de smarten der wedergeboorte, en vanwege de zelfverloochening die hier moet geschieden; waarvan tevoren al gesproken is.

Maar de weg der heiligmaking in godzaligheid is ook nauw. Zo pleegt het heidendom ook al te zeggen, dat de weg van deugd een enge en smalle weg was.

Deze weg is nauw, omdat Gods Woord en wet de levenswandel van een wedergeboren mens zeer nauw beperkt en bepaalt. God geeft hem de ruime teugel niet om te leven naar zijn goeddunken; maar Hij besluit zijn gedachten, woorden en daden binnen de nauwe bepalen van Zijn Woord. Hij moet naar die regel wandelen, zal hij verwachten vrede en barmhartigheid, Gal. 6:16. De weg der godzaligheid is een smal middenpad, dat men houden moet, en blijven bij de engte van Gods Woord en wet. Het is hier: Wijk niet ter rechter- of ter linkerhand; wendt uw voeten af van het kwade, Spr. 4:27.

Deze weg is nauw, omdat ze voor het vlees zeer onaangenaam is; want alles loop hier vierkant tegen des mensen natuurlijke neigingen en genegenheden. Van nature is de mens verslaafd aan eigen zelfliefde, en hij wil zijn eigen voogd en meester wezen. Maar in Christus' Koninkrijk moet men eigenliefde verzaken, en Christus alleen over zich laten heersen; gevende eigen wijsheid en verstand, eigen zin en wil gevangen onder de gehoorzaamheid van Christus. En hoe onaangenaam valt dat voor het vlees? Van nature hangt de mens aan het zienlijke, aan rijkdommen en wereldlijke eer; maar die moet hij om Christus' wil met Paulus voor schade en drek rekenen, en met Mozes de versmaadheid van Christus dragen, en meer achten dan al de schatten van de wereld. Ziet, wat een nauwe weg? Nog nauwer wordt ze. Van nature haat de mens zijn vijanden; maar die haat moet hij overwinnen en doden; en integendeel zijn vijanden liefhebben, zegenen die hem vloeken, weldoen degenen die hem haten, en bidden voor degenen die hem geweld aandoen en vervolgen. Nog al nauwer wordt de weg. Van nature bemint een mens zijn eigen leven, ook zijn vrienden en bloedverwanten. Maar die moet hij desnoods om Christus' wil gewillig verliezen, als God die van hem eist. Indien iemand tot Mij komt, zegt Jezus, en niet haat zijn vader en moeder, zijn vrouw en kinderen, en broeders en zusters, ja ook zelfs zijn eigen leven, die kan Mijn discipel niet zijn.

Al verder. Deze weg is nauw, omdat ze voor het vlees zeer ongemakkelijk is. Hier moet men doden de leden die op aarde zijn, Kol. 3:5, en het vlees kruisigen met deszelfs bewegingen en begeerlijkheden, Gal. 5:24. Hier moeten ogen worden uitgestoken, hier moeten handen en voeten worden afgekap; dat is, de zonden die door die leden worden uitgevoerd, moeten met smart en geweld, (hoe ongemakkelijk voor het vlees?) worden ten onder gebracht, naar de les van Jezus. Ja, hoe nauw is de hemelweg, hoe ongemakkelijk te bewandelen? Want hier gaat de duivel rondom de gelovigen, zoekende hen te beschadigen en te verslinden. Ginds zoekt hun eigen vlees, dat strijd voert tegen de

geest, haar terzijde af te leiden. Daar komt de boze wereld, en vervolgt, beschimpt, bespot en lastert de godzaligen, om hun die nauwe weg zeer bang en verdrietig te maken. Eindelijk, het is een nauwe weg, omdat de ingang van deze weg niet zo gereed en gemakkelijk te vinden is, en daarenboven deze weg nog zeer eenzaam is; waarom:

De Zaligmaker ook deze weg gaat beschrijven van de weinige wandelaars daarop. EN WEINIGEN ZIJN ER DIE DENZELVEN VINDEN. Deze wandelaars op de nauwe weg mogen, op zichzelf aangemerkt, al een grote schare wezen die niemand tellen kan; echter in vergelijking van die vele bewandelaars van de brede weg, zijn zij maar weinigen. Het is maar een klein kuddeke, aan welke het des Vaders welbehagen is het Koninkrijk te geven, Luk. 12:32. Deze weinigen worden gezegd die weg te vinden, omdat men van nature buiten die weg is, en onder een gemis daarvan; en omdat er al wat zoeken aan vast is om op die weg te geraken. Hier moet veel vlijt en naarstigheid en aanhoudend het gebruik der middelen worden aangewend om die weg te vinden.

B. Uit hoofde van de schadelijkheid van de brede, en van het voordeel van de nauwe weg, gaat de Zaligmaker Zijn vermaning aandringen: Gaat in door de enge poort. Wie zal van zulk een schadelijke weg niet afstappen die ten verderf leidt? Wie zal niet overstappen op zulk een voordelige weg die ten leven leidt? Wie zal zo dwaas wezen, dat hij in het gezelschap van velen langs een gemakkelijke weg liever naar de hel wil lopen, dan in het gezelschap van weinigen, al is de weg wat ongemakkelijk, naar de hemel wandelen? Nu, het enige middel om het verderf te ontvlieden, en het eeuwige leven te verkrijgen, is het ingaan door de enge poort van wedergeboorte, bekering en geloof in Jezus. En daarom: Gaat in door de enge poort, WANT wijd is de poort en breed is de weg die tot het verderf leidt, en velen zijn er die door dezelve ingaan. WANT de poort is eng, en de weg is nauw die ten leven leidt, en weinigen zijn er die denzelven vinden.

WAT behoorde nu elk onzer met een ernstige bekommering te zijn aangedaan, om voor zichzelf te weten door welke van beide deze poorten hij was ingegaan, en op welke van beide deze wegen hij wandelde!

Een bekommering en zelfonderzoek, dat immers van de alleruiterste aangelegenheid is, alzo door het verlies of het behoud van de onsterfelijke ziel, het verderf of het eeuwige leven van afhangt.

1. Maar helaas! Waar men zijn oog in de wereld naartoe wendt, men bevindt dat veeleer de grootste menigte nog in de wijde poort van de verdorven natuurstaat, en die brede weg bewandelt die tot het verderf leidt. Wat krielt niet de wereld alleszins van roekelozen, ongodsdienstigen, zorgelozen, en allerlei andere soort van werkers der ongerechtigheid, die zonder om ruim of eng te denken, stortelings naar de hel lopen? Ja, die de een de ander als voorbij willen lopen op de brede weg des verderfs?

2. Anderen zoeken Jezus die enge poort en nauwe weg naar de hemel te betwisten. Zij menen, men moet het zo eng en zo nauw niet nemen; men maakt de poort, menen zij, al te eng, en men spreekt van er zo door te dringen, en door te worstelen; men maak de weg, menen zij, al te nauw, en het zalig worden is nog zo moeilijk niet. Zij haten dat nauw prediken, dat ontrusten en ontroeren van de zielen der mensen; zij spotten met de smarten der wedergeboorte, zij lasteren alle angsten en bekommelingen over de zonden, dat zij houden voor dweperij en geestdrijverij. Zij belachen alle nauwgezetheid en

tederheid van godsvrucht, alle geestelijke fijnheid, van de wereld doorgaans zo gesmaad; en dat nochtans van de nauwe hemel weg onafscheidelijk is.

3. En wat is er niet een menigte welke zich inbeeldt al op de nauwe weg naar de hemel te wezen; terwijl men ondertussen staat op een valse en bedrieglijke weg, of van uiterlijk Christendom, of van uitwendige godsdienstigheid, of van burgerlijke zedigheid. Men bezit enige burgerlijke deugden, van matigheid, zedigheid, rechtvaardigheid. Maar zijn die deugden aan u niet geheiligd, gij hebt dat dan maar met vele heidenen gemeen, die nog meer dan gij in zogenaamde deugden van de zedenwet hebben uitgeblonken. Uw weg waarop gij meent ten hemel in te gaan, is maar een weg die goed is in u eigen ogen, en die u jammerlijk zal bedriegen in de uitkomst; en gij zijt daardoor nog niet verder dan op de brede weg. Uw weg is gevolglijk die weg, daar Salomo van spreekt, Spr. 14:12: Er is een weg die iemand recht schijnt, maar het laatste van die zijn wegen des doods. De farizeeër in het Evangelie was al zo rechtvaardig als gij, toen hij God dankte dat hij niet was als andere mensen, rovers, onrechtvaardigen, overspelers; hij vastte tweemaal per week, hij gaf aalmoezen en tienden van al zijn bezitting. Maar nog was hij op de brede weg. Daarom moet ik u aanzeggen met de Zaligmaker: Tenzij uw gerechtigheid overvloediger is dan die der schriftgeleerden in der farizeeën, gij kunt in het Koninkrijk der hemelen niet ingaan.

En wilt gij hieromtrent nader aan uzelf ontdekt wezen, of gij zijt op de brede of de nauwe weg? Och, ik vrees dat de meesten zullen moeten besluiten nog op de weg te wezen die naar het verderf leidt. Want:

1. Hoe staat het bij u, met het ingaan door de enge poort van wedergeboorte en bekering? Hoever zijt gij van die poort nog af? Weet gij van krachtdadige staatsverandering en inwendige vernieuwing? Want bij de wedergeboorte verandert de mens in een nieuwe schepsel. Weet gij van smartelijke angsten en pijnen, min of meer, om die poort door te dringen? Weet gij van strijden om in te gaan door de enge poort? Weet gij van overtuigingen, verlegenheden en worstelingen om genade, die daarmee vergezeld gaan? Och neen! gij hebt tot nog toe uw verbeelding van op de nauwe weg te wezen daarop gebouwd, dat gij in het Christendom zijt geboren, en door de Doop de Christelijke Kerk zijt ingelijfd. Dat gij de waarheid van het Christendom hebt geleerd en aangenomen, dat gij uw belijdenis hebt gedaan en ten Avondmaal gaat, en de uiterlijke godsdienst waarneemt; en dat gij nog weleens van de nauwe hemelweg wilt horen prediken. Maar in goede gemoede, oordeelt zelf, maakt al dat uiterlijke zonder iets meer te bezitten de wedergeboorte uit? Maakt dat uit het ingaan door de enge poort? En is dat maar op weinigen toepasselijk? Neen! Zulke belijders als gij zijn er nog al velen, en dan zouden er al velen door de enge poort ingaan; daar Jezus hier nochtans spreekt van weinigen.

2. En hoe staat het bij u, met uw wandel en levenskoers? Ei, beziet die eens. Wat is die bij de meeste niet ruim, slordig, ijdel, de wereld geheel gelijkvormig? Het is al op zijn best, als uw levenswijze komt tot een geschikte burgerlijkheid, uitwendige godsdienstigheid en natuurlijke rechtmatigheid in uw handel en wandel. Maar ik bid u, oordeelt eens wederom. Zijn er maar weinigen die zo leven als gij? En past nu op zulk een burgerlijke wandel, zonder wedergeboorte en bekering, die uitdrukking van de Zaligmaker van een enge poort en een nauwe weg?

Wat nu? Indien gij nog niet verder zijt gekomen, wat kunt gij anders besluiten dan dat gij tot nog toe niet zijt op de nauwe weg die ten leven leidt? En is dat zo, dan zijt gij nog

op de brede weg die ten verderve leidt. En zijt gij nog op de brede weg, och! wat is uw staat niet gevaarlijk? Wat is uw toestand niet beklaaglijk?

O ongelukkige menigte, die op zulk een gevaarlijke weg voortwandelt! Gij gaat en staat hier op de brede weg, onder een naderende eeuwigheid, op zulk een gladde baan daar gij ieder ogenblik in gevaar zijt van er af te glijden in het eeuwige verderf. Weet gij wel hoe hachelijk uw voortgang op deze weg is? De dood volgt u van achteren op de hielen, zij is niet één vingerbreed van u, en zo zijt gij in gevaar om door de dood in een ogenblik van deze weg afgeschoot te worden, en dan neergestort te worden in de poel van een eindeloze rampzaligheid. De rijke man in het Evangelie, hoe ging hij alle dagen als door een wijde poort, en langs de brede baan van de wereld? Hoe leefde hij dag op dag even vrolijk, even prachtig? Maar het einde moest de last dragen; hoe hief hij daarna zijn ogen op in de hel, en leed smart in de vlam?

Ei! waarheen? waarheen? waarheen? Staat toch stil, staat stil op deze weg die naar het verderf loopt! Gaat niet verder voort! Keert weder, keert weder en behoudt u, om uws levens wil! Wat raad nu? Waarheen nu? Jezus wijst u hier de rechte weg, het enige middel om de hel en het verderf te ontvlieden: Gaat in door de enge poort:

1. Leert, onder indrukken van uw gevaar, toch zien dat gij alsnog op de rechte weg niet zijt, maar op een weg wiens laatste wegen des doods zijn.

2. Mogelijk ziet deze en gene uwer dat wel, dat zijn weg niet goed is. Maar zijt gij daar wel verlegen over? Wenste gij wel die gewenste overstap te doen van de brede weg, die zo gevaarlijk is, op de nauwe weg die zo voordelig is? Het is nu nog vindenstijd, een uur van gunstige bezoeking. Kom, zoek dan bijtijds nog binnen te geraken. Strijd om in te gaan door de enge poort. Bidt God, dat Hij u door Zijn Geest krachtdadig wederbare en bekere, om door deze poort in Zijn Koninkrijk in te gaan; en rust niet voordat gij van weg en staat veranderd zijt door waarachtige vernieuwing, en zo van de brede weg overgegaan zijt op de nauwe weg.

3. Laat u de onaangenaamheden en ongemakkelijkheid van de hemelweg niet tegenstaan; want buiten deze weg is er geen andere ter zaligheid; hier moet men strijden om in te gaan; zonder strijd is de overwinning niet te behalen. En wat dunkt u? Is het niet veel raadzamer, hier een korte tijd door stekelige doornen en distelen langs het nauwe pad heen te reizen naar de eeuwige hemelvreugde, dan langs de vrolijke baan van de wellusten en bekoorlijkheden van de wereld te wandelen, en aan het einde neer te storten in de eeuwige hellesmart?

Hoe gelukkig zijt gij godvruchtigen, die zulk een gewenste keuze gedaan hebt, die u nooit berouwen zal! Gij zijt door de enge poort van de wedergeboorte in Jezus' Rijk ingegaan, en hebt uw voeten nu gezet op die nauwe weg die ten leven leidt. Is het u sindsdien wel ooit leed geweest deze keuze gedaan te hebben? Smart het u dat gij van weg en levenswijze veranderd zijt? Zoudt gij wel terug willen keren van deze nauwe weg naar de brede? Immers neen! Om geen duizenden werelden. Gij vindt op deze nauwe weg zoveel vermaak en vergenoeging, en kunt met de dichter betuigen: Ik ben vrolijker in den weg Uwer getuigenissen, dan over allen rijkdom, Ps. 119:14.

1. Komt, zoekt er nu ook met een gestadige voortgang uw reis naar de zalige eeuwigheid op voort te zetten.

Laat uw wandel op deze nauwe weg toch voorzichtig wezen. Ziet toe, zegt Paulus, hoe hij voorzichtiglijk wandelt; dat is, net en accuraat wandelt, binnen de palen Gods Woord en wet; want naar die regel alleen moet gij wandelen. Bij iedere stap die gij voortzet,

moet gij uw gang wegen, of dit en dat wel overeenkomt met Gods Woord en met de naam van een nauwe weg en nauwe wandel. Bij iedere stap moet gij alle besmetting met de wereld en alle gelijkvormigheid met de brede weg met alle omzichtigheid zoeken te ontvlieden. Weegt zo de gang van uw voet, naar de les van Salomo, Spr. 4:26, en laat al uw paden wel gevestigd zijn.

Laat uw wandel op deze weg wezen in omgang en hartvereniging met andere godzaligen die op dezelfde weg zijn, om elkaar te vermanen en op te wekken.

Zet uw wandel op deze nauwe weg toch voort, haast u, spoed u op deze weg, hebbende als de lendenen omgord, en houdt u zo ieder ogenblik gereed tot uw verhuizing en vertrek naar de ontzaglijke eeuwigheid.

Gedraagt u op deze reis naar de hemel als vreemdelingen van deze wereld. Wandelt hier op deze weg, met het hart van de wereld gespeend. Wandelt hier met de hemel gedurig in het oog, en Jezus in het hart. Ontslaat u van de onnodige lasten der zonden die uw reis naar de hemel maar vertragen. Laat het blijken uit uw taal, uit uw gewaad, uit uw zeden en gedrag, dat gij hier maar vreemdelingen zijt, en tot een ander land behoort, namelijk de hemel, daar Jezus uw eerstgeboren Broeder u al opwacht om u daar eens tot Hem op te nemen.

2. De boze wereld mag uw nauwe wandel naar de hemel veroordelen; want omdat gij van de wereld niet zijt, daarom haat u de wereld, Joh. 15:19. Gij kunt gerust wezen, dat gij op de nauwe weg zijnde, ook op de rechte weg zijt, op die weg die ten leven leidt.

Wees getroost onder hoon en smaad, onder smart en kruis, die gij op deze nauwe hemelweg ontmoet, om de stekelige doornen en distelen, die menigmaal op deze weg u kwetsen en beschadigen; God zal er u doorhelpen, en uw einde zal des te heerlijker wezen.

Is de weg wat eng en nauw die gij bewandelt, haar uitgang zal in de ruimtewezen, in de onmetelijke hemelvreugde. O! hoe zalig en ziel verheugende zal eens dat woord in uw oren klinken: Gaat in, in de vreugde uws Heeren! AMEN

MATTHEÛS 7:24-27

24 Een iegelijk dan die deze Mijn woorden hoort en dezelve doet, dien zal Ik vergelijken bij een voorzichtig man, die zijn huis op een steenrots gebouwd heeft;

25 En er is slagregen nedergefallen, en de waterstromen zijn gekomen, en de winden hebben gewaaid en zijn tegen hetzelfde huis aangevallen, en het is niet gevallen, want het was op de steenrots gegrond.

26 En een iegelijk die deze Mijn woorden hoort en dezelve niet doet, die zal bij een dwazen man vergeleken worden, die zijn huis op het zand gebouwd heeft;

27 En de slagregen is nedergefallen, en de waterstromen zijn gekomen, en de winden hebben gewaaid en zijn tegen hetzelfde huis aangeslagen, en het is gevallen, en zijn val was groot.

Vergeleken met Luk. 7:24-27

A. **ALS** wij op die prachtige en wonderlijk kostelijke tempel die Salomo liet bouwen het oog slaan, dan zien wij aanstonds bij de drempel in het voorhuis van de tempel twee zeer kunstige koperen pilaren. De ene pilaar gaf Salomo de naam Jachin, dat zeggen wil, God zal het bevestigen; de andere pilaar noemde hij Boaz, zoveel zeggende als in God is de sterkte. Willende met die twee pilaren alzo benoemen en te kennen geven dat God dit huis en deze tempel en de Israëlitische godsdienst die daarin gepleegd werd, zou bevestigen, en beschermen tegen alle geweld en tegenstand van de heidense koningen en naburige volkeren; als Israël, Gods oude volk, zijn sterkte alleen in God zocht, alleen op Hem bouwde en vertrouwde, met afzien van der heidenen vuile afgodendienst. Lees van deze twee pilaren met de namen Jachin en Boaz, 1Kon. 7.

1. Maar deze tempel van Salomo was ook een afbeelding van de geestelijke tempel, bestaande uit levende stenen, ik meen alle ware gelovige kinderen Gods, uitmakende de Kerk en gemeente van de levende God. Deze zijn het, in wie de Geest Gods woont, en gediend wordt als in Zijn tempel, en die opwassen tot een tempel van God in de geest; een tempel welke de Allerhoogste ook wil bevestigen, Ps. 87:5. Hoe duidelijk wordt dit van Paulus geleerd? Daar hij tot de gelovige Korintheërs zegt: Gij zij de tempel des levenden Gods, gelijkterwijs God gezegd heeft, Ik zal in haar wonen, in Ik zal onder haar wandelen, en Ik zal haar God zijn; en zij zullen Mijn volk zijn. Van dezelfde nadruk is ook de vermaanles is van de apostel Petrus, 1Petr. 2:4,5: Tot welke Christus komende, als tot een levende Steen, van de mensen wel verworpen, maar bij God uitverkoren en dierbaar; zo wordt gij ook zelf als levende stenen gebouwd tot een geestelijk huis, tot een heilig priesterdom, om geestelijke offeranden op te offeren, die Gode aangenaam zijn door Jezus Christus.

2. Daarom moeten Gods kinderen, als Zijn geestelijke tempels, deze namen Jachin en Boaz, dat is, God zal het bevestigen, en in God is de sterkte, als op hun voorhoofd dragen. Zij moeten al hun kracht en sterkte in Christus zoeken, bouwende het huis van hun zaligheid alleen op deze Petra, op deze Grondsteen van de Kerk; dan zal het huis van God bevestigd worden, en bestand zijn tegen de poorten der hel. Daar het huis, dat mondbelijders bouwen buiten de enige Rotssteen Christus, geen kracht of stevigheid kan

hebben, maar moet wegzinken; en diensvolgens van God onmogelijk kan bevestigd worden; gelijk de Heiland Jezus ons zeer nadrukkelijk leert in de voorgelezen tekst onder twee recht gepaste en eigenaardige gelijkenissen.

B. Hij had in deze bergpredikatie, begrepen in de hoofdstukken 5-7 van dit Evangelie, Zijn discipelen en de schare tot welke Hij sprak:

1. Eerst een nauwkeurige beschrijving gegeven van de eigen gestalten, hoedanigheden en ontmoetingen der onderdanen van Zijn Koninkrijk, wier gelukzaligheid Hij zeer verhief en roemde in Zijn zaligsprekingen.

2. Daarop had Hij hun verschillende zeer nuttige en hoog nodige leerlessen gegeven, hoe zij zich omtrent God, zichzelf en hun evenmens hadden te gedragen.

3. En eindelijk hen gewaarschuwd tegen de valse profeten; gevende van vers 16 van mijn teksthoofdstuk en vervolgens duidelijke kenmerken op, waaruit men de valse profeten van de ware een oprechte leraars kan onderkennen.

a. Bijzonder had Hij in het 21^{ste} vers die valse profeten voorgedragen als uiterlijke mondbelijders, die Jezus wel voor een Heere erkennen, en in die erkenenis zelfs nog boven anderen wilden schijnen uit te blinken, als zij dit woord Heere verdubbelden, roepende Heere! Heere! daar zij ondertussen de wil Zijns vaders niet deden. En Hij had in vers 23 het schrikkelijk oordeel derzulken aangetoond; Jezus zou zulke valse profeten openlijk aanzeggen: Ik heb u nooit gekend, gaat weg van Mij, gij die de ongerechtigheid werkt.

b. Nu gaat Jezus hier in mijn tekstwoorden, tot een slot van Zijn gehele bergpredikatie, het verhandelde op alle Zijn toehoorders overbrengen. Welke Zijn toehoorders, alzomin als de valse profeten, moesten gerust wezen met een blote mondbelijdenis, of een roepen van Heere! Heere! Neen, maar zij moesten de lessen van Jezus, hun op de berg nu gegeven, doen en nakomen; want niet de hoorders van het woord, maar de daders daarvan zullen gelukzalig zijn in hun doen, zegt Jakobus in zijn Brief.

C. Daarom gaat Jezus in mijn tekst aanwijzing doen wie Hij houdt voor goede, en wie voor kwade toehoorders van Zijn leer; dat Hij opheldert door twee gelijkenissen, van het bouwen van een huis op een rotssteen, en het bouwen van een huis op een zandgrond. Een stof, niet ongepast in dit middaguur. Hier zal een avondmaalganger die maar een blote mondbelijder is, kunnen overtuigd worden dat hij aan des Heeren Tafel de Heere Christus zich vals heeft toegeëigend, en alsnog het huis van zijn hoop op een zandgrond bouwt. Maar aan godzaligen, die tot versterking van hun geloof Avondmaal houden, zal een aansporing gegeven worden om het gebouw van hun zaligheid op die Rotssteen Christus te bevestigen en te voltooien.

Waartoe de Heere Geest en kracht verlene! Amen.

D. Twee zaken komen in de tekst voor. Let:

I. Eerst op het voorzichtig gedrag der ware betrachters van Jezus' leer, in de twee eerste verzen.

II. Dan het dwaas gedrag der blote mondbelijdenis van Jezus' leer, in de andere twee verzen.

EERSTE DEEL

De betrachters van Jezus' leer, de daders van Zijn woord:

A. Worden hier beschreven.

B. En dan vergeleken bij een voorzichtige bouwer van zijn huis.

A. De beschrijving gaat vooraf. Jezus zegt: EEN IEGELIJK DIE DEZE MIJN WOORDEN HOORT, EN DEZELVE DOET. De evangelienschrijver Lukas, die onze tekstwoorden mede heeft geboekt, met bijvoeging hier en daar van nog enige woorden die Mattheüs heeft, verhaalt tot opheldering van Jezus' redevoering de woorden van de Heiland aldus: Een iegelijk die tot Mij komt, en Mijn woorden hoort, en dezelve doet.

1. Een betrachter van Jezus' leer wordt hier dan beschreven:

a. Eerst, van zijn komen tot Jezus. Menigmaal is het komen tot Jezus in de evangeliebladeren in Jezus te geloven. Maar hier moet men het nemen voor een uiterlijk en lichamelijke komen tot Jezus, als Leraar en Profeet, om als een leergierige discipel aan de voeten van deze grote Meester te zitten, om uit Zijn wijze mond onderwijs te ontvangen. De plicht van iedere Jood zolang Jezus op aarde verkeerde en onder dat volk predikte. Hoewel dit niet genoeg was:

b. Men moet Zijn woorden ook horen, en wel bijzonder deze Zijn woorden, de leerlessen die Hij even tevoren had voorgesteld. En dat wel zo horen, dat men erkende dat in die woorden van Jezus de weg der zaligheid zeer duidelijk wordt aangewezen. Zo horen, met een lust en genoeg daarin, zijn eigen verstand onder die woorden gevangen leggende. Zo horen, met een voornemen om die woorden het geheugen in te prenten, die gestadig te herkauwen als de reine dieren, om er nut en voedsel voor de ziel uit te trekken.

c. Vooral kwam het aan op het doen van Jezus' woorden, op het betrachten en gehoorzamen van Zijn woorden; hetwelk dan het ware geloof veronderstelt, zonder hetwelk niemand in staat is om op de rechte en Gode welbehaaglijke wijze datgene te doen, dat Jezus gebiedt.

2. En dat stelt de Heiland zo algemeen voor, als Hij zegt een iegelijk; een iegelijk die deze Mijn woorden hoort, en dezelve doet. Niet zonder reden voorwaar!

a. Er zullen er onder de toehoorders van Jezus' bergpredikatie zijn geweest die in hun ijdele verbeelding zich al zalig en gelukkig rekenden, omdat zij uit de mond van Jezus, die zij voor een groot Profeet en de ware Messias erkenden, de woorden des levens en der zaligheid hoorden, tellende zich uit dien hoofde onder Jezus' discipelen. Of, omdat zij nu in hun harten gevoelden grote hoogachting en liefde voor Jezus' kostelijke, zielroerende en hartverwarmende leer; met een haat en afkeer van die meer oor strelende dan hart rakende en koude leer der farizeeën en schriftgeleerden, tot deze tijd toe hun gewone leermeesters. Of, omdat zij Jezus' woorden geloof gaven en toestemden, en daarin veel smaak vonden.

b. Om nu dezen onder Zijn toehoorders voor alle zelfbedrog te waarschuwen, gaat Jezus hier aantonen dat deze zaken in zichzelf wel goed waren, doch niet genoeg tot zaligheid, en dat zij daardoor op generlei wijze konden zalig worden. Dat een iegelijk uit de schare zich de zaligheid kon toe-eigenen, die Zijn woorden daarbenevens doet, die Zijn woorden in gehoorzaamheid des geloofs betracht, de wetten van Zijn Koninkrijk nakomt, en als een gelovig onderdaan zijn ganse levensgedrag daarnaar inricht. Hoort wat Jakobus ons vermaant in zijn Brief, hoofdstuk 1:22: Zijt daders des woords, en niet alleen hoorders, uzelfen met valse overleggingen bedriegende.

B. Jezus, naar Zijn meest gewone leertrant om de zaak wat nader op te helderen, en Zijn hoorders des te klaarder bevatting van dit stuk te geven, gaat zulk een gelovig betrachten

van Zijn woorden vergelijken bij een voorzichtige bouwer van zijn huis. DIEN ZAL IK VERGELIJKEN, zegt Jezus. Bij Lukas staat, Ik zal u tonen wie hij gelijk is. Zo nadrukkelijk spreekt Hij, tot een vertoog dat Hij wat groots heeft voor te stellen, waaraan al Zijn toehoorders hier veel gelegen was. Zo spreekt Hij, om ze allen tot aandacht en oplettendheid uit te nodigen. Let eens bedaard op hetgeen Ik u zeggen zal. Daarop stelt Hij terstond een gelijkenis voor:

1. De letter der gelijkenis, die wij nodig achten vooraf te verklaren, vertoont ons een zeker man in zijn voorzichtig gedrag; benevens het goede gevolg dat zijn gedrag had.

a. Zijn voorzichtig gedrag is, dat HIJ ZIJN HUIS OP EEN STEENROTS BOUWDE. De evangelist Lukas, die wij hiermee moeten vergelijken, stelt ons zijn gedrag en handel wat breder voor. Hij meldt van een mens die een huis bouwde, en groef en verdiepte, en legde het fundament op een steenrots.

Hij bouwde zijn huis, om daarin te gaan wonen, en veilig te zijn tegen allerlei ongemakken; en daartoe wendt hij velerlei moeite en arbeid aan.

Om een veilige en vaste woning te hebben, groef hij en verdiepte; naar de aard der spreekwijze, hij groef heel diep in de grond, de aarde wegdoende en heel diep gravende, totdat hij een vastigheid vindt om het gebouw te kunnen dragen.

Al gravende ontdekt hij een steenrots, die vast en onbeweeglijk is, en hij legt daarop het fundament van zijn gebouw; dat fundament met die steenrots verbindende en verenigende. De toespeling is hier op het bouwen op een steenrots die niet bloot ligt, noch in de hoogte verheven, maar die onder de grond en met aarde is bedekt; hoedanige rotsachtige gronden in de oosterse landen vele waren.

Mattheüs mag hem dan wel noemen een VOORZICHTIG MAN, als die tevoren uitziet naar een bestendige en vaste woning, waarin hij veilig en gerust kan wonen, en die tot verkrijging van een woning bijtijds bekwame en gepaste middelen gebruikt. Waarom ook zijn voorzichtigheid van:

b. Een goed gevolg is.

Er komen tegen dat huis op de allerverschrikkelijkste zware slagregens en bulderende stormen. Mattheüs zegt: EN ER IS SLAGREGEN NEDERGEVALLEN, EN DE WATERSTROMEN ZIJN GEKOMEN, EN DE WINDEN HEBBEN GEWAAID, EN ZIJN TEGEN HETZELVE HUIS AANGEVALLEN. Dewijl in Kanaän zeer hoge gebergten gelegen waren, van welke bij zware plasregens het water met groot geweld neerstorten, en ook bij stormbuien zeer vreselijke draaiwinden neerdaalden, waardoor menigmaal de huizen aan de voet der bergen en in de valleien gebouwd, neergeworpen en weggespoeld worden, kan het wezen dat de Zaligmaker daarop alhier heeft gezinspeeld.

Maar in het midden van deze stormen en baren staat het huis van deze voorzichtige man vast en onbeweeglijk. HET IS NIET GEVALLEN. Ofschoon het al enigszins mocht beschadigd worden, het stort niet in, het wordt niet omvergeworpen.

De oorzaak hiervan was, WANT HET WAS OP DE STEENROTS GEGROND. Die steenrots gaf dan de vastigheid aan het huis; en daarmee was het zo nauw verbonden, dat deszelfs fundament noch door water, noch door winden van die steenrots konden afgescheurd worden.

2. Bij zulk een voorzichtige bouwer van zijn huis gaat Jezus alhier vergelijken een iegeljk die Zijn woorden hoort en dezelfde doet. En terecht; want door Zijn woorden te horen, erkent hij Jezus wel voor zijn Profeet en zijn Leermeester; maar door Zijn woorden te doen, maakt hij Hem tot een grondslag van zijn geloof en vertrouwen, waarop hij

veilig rust in het midden van alle onheilen. Door Zijn woorden te doen, oefent hij zijn geloof, en wacht van Hem alle behoud en zaligheid. Daardoor maakt hij zich aan Jezus, zijn Rotssteen, hoe langer hoe vaster; en hij is dus de voorzichtige huizenbouwer gelijk. Hij is hem gelijk in deszelfs gedrag, en hij is hem ook gelijk in de goede uitslag welke zijn bouwen had.

a. Vergelijken wij eerst beider gedrag en betrachting.

Gelijk de voorzichtige man zijn huis bouwde, zo heeft ook een betrachter of dader van Jezus' woorden een zeker huis dat hij bouwt.

Versta hierdoor het huis, het huis van zijn zaligheid. Het gebouw van zijn zielsbehoud. Het getimmer van zijn hoop en verwachting, waarop hij vertrouwt voor eeuwig gelukkig te zullen wezen. In een woord, denk aan deszelfs zaligheid, welke een gelovige hier in dit leven uitwerkt met vrezen en beven, om het woord van Paulus te gebruiken. In vele opzichten is dit geestelijk gebouw aan een huis gelijk. De hoeksteen van dit huis is Jezus' aangebrachte gerechtigheid. De stenen van dit huis zijn de Goddelijke waarheden, die de ene op en naast de ander liggen. De voegen zijn de liefde en vrede, die hier als banden dit huis samen houden. De kamers zijn alle Christelijke deugden. De deuren zijn de waakzaamheid en zorgvuldige behoedingen, dat geen heersende zonden of valse leer daar binnensluipen. De trappen van dit huis zijn de dagelijkse verheffingen van onze zielen tot God in de gebeden. De vensters zijn de verlichtende genade van de Heilige Geest. En het huissieraad is de heiligmaking, die dit huis zo sierlijk is tot in lengte van dagen, Ps. 93:5.

Aan dit huis van zijn eeuwige zaligheid bouwt ook een gelovige betrachter van Jezus' woord, als hij zo dagelijks zijns zelfs zaligheid uitwerkt met vrezen en beven. En zulks alles doet hij naar de manier en wijze van het bouwen van een huis: Met een ingespannen vlijt en naarstigheid, van waken, bidden, arbeiden aan heiligmaking. En met een gestadige voortgang in het werk, opwassende in kennis en genade. Ook alles naar het ene model en paslood dat van God, de Opperbouwmeester, in Zijn Woord daarvan gegeven is.

Opdat nu het gebouw van zijn zaligheid vast in stevig zij, en hij dat vestige op een vastere en onwankelbare grondslag, zo graaft en verdiept hij, volgens het verhaal van Lukas.

Hij graaft en doorzoekt alle gronden, waarin hij meent iets te zullen aantreffen om zijn zaligheid op de vestigen. Daalt hij in zichzelf neer, en ontbloot hij al de schuilhoeken van zijn ziel, hij ziet daar geen grond, maar enkel naaktheid, ledigheid en ellende. Doorzoekt hij alle schepselen in hemel of op aarde, nergens vindt hij enige vastheid om er het huis van zijn zaligheid op te gronden.

Hij gaat dan graven in Gods Woord, en dat zeer diep, hetzelfde dag en nacht naspeurende om daar enige vastheid te vinden. En dit graven in het Woord der waarheid prijst de opperste Wijsheid Zelf Haar leerling aan, Spr. 1:4.

En zo gravende en al zoekende, treft hij in Gods Woord een Steenrots aan, welke Steenrots niemand anders is dan Christus Jezus, de Grondsteen van Zijn Kerk, die Steen in Sion gelegd, die beproefde Steen, die kostelijke Hoeksteen, Die wel vast gegrondvest is, Jes. 27:16. Op deze Rotssteen rust het gehele gebouw van de zaligheid, dewijl de zaligheid enkel en alleen door Zijn borgtocht, eeuwige gerechtigheid en verdiensten is verworven, en ook geschonken wordt aan de gelovigen. Hoort eens geliefden! hoe Petrus dit stuk begreep in zijn predikatie tot de Joodse Raad, alwaar hij van Jezus de

Nazarener dit getuigenis geeft: Deze is de Steen, Die van u, de bouwlieden, veracht is, Welke tot een Hoofd des hoeks geworden is. En de zaligheid is in geen anderen. Want er is ook onder de hemel geen andere naam die onder de mensen gegeven is, door Welke wij moeten zalig worden. Hierom gaat dan een bouwer aan zijn eeuwige zaligheid het fundament van dit huis op deze Rotssteen Christus grondvesten; dat is zijn vaste en verzekerde hoop op de zaligheid; welke hoop daarom wel voorkomt onder het zinnebeeld van een anker der ziel, gaat hij gronden en vastmaken aan de Rotssteen Christus, door het geloof. Alzo rust het huis van zijn hoop op de zaligheid, op deze Rotssteen, en vindt daarin al haar stevigheid en vastigheid.

b. Maar vergelijken wij nu ook eens de goede gevolgen die beide werkzaamheden hadden, zo van de voorzichtige huisbouwer, als van de gelovige betrachter van Jezus' woorden.

Zij zijn eerst elkaar in die harde en bange ontmoeting even gelijk. Er is een slagregen neergevallen, en in de waterstromen hier hebben wij in de zinnebeeldige zin een drieërlei soort van bezoeken, met welke het de Heere behaagt Zijn kinderen te tuchtigen, om ze daardoor in hun geloof, deszelfs belijdenis en standvastigheid te beproeven.

Eerst begint er een slagregen neer te vallen; en dewijl een slagregen van boven uit de hemel neerkomt, kan ze ons hier gepast tot een zinnebeeld verstrekken van zulke oordelen en plagen, die God uit de hemel zonder der mensen toedoen Zijn kinderen toezendt. Neem pestilenties aan vee of mensen, neem hongersnood, neem armoede, neem het afsterven van bloedverwanten en magen; gelijk de Heere een Job sloeg met de dood van al zijn tedere geliefde kinderen.

Nog meer, er komen waterstromen, die hier een zinnebeeld kunnen wezen van vervolgingen, waarmee de vijanden der waarheid op een verbolgen wijze aanvallen op de belijders van de ware godsdienst en zuivere leer.

Nog blijft het hierbij niet; want de winden beginnen ook te waaien; dat is, winden van valse leer en ketterijen, waardoor men licht kan bewogen worden en aan het waggelen raken, om af te wijken van de waarheid en eenvoud die in Christus is, beginnen te waaien en met veel gedruis uit te barsten.

Deze alle, slagregens en waterstromen en winden vallen tegen datzelfde huis aan, namelijk tegen het huis van onze eeuwige zaligheid. Zij vallen alle tegelijk aan, de een voor, de ander na, om met geweld dat gebouw te doen neerstorten. God zendt ze de oprechte belijders en betrachters van Jezus' woorden in tijden van bezoeken toe, om wijze en heilige redenen; om daardoor de oprechtheid van hun geloof en belijdenis, en hun standvastigheid en hoop op de zaligheid op de toets te stellen. Ziet eens hoe de kastijdingen Gods Job waren tot een beproeving van zijn geduld. Houd gij nog vast aan uw oprechtheid; zegen God en sterf, zei zijn onzinnige vrouw. Vervolging van vijanden en valse leringen hebben ook geen ander doel, dan om ware het mogelijk, ook zelfs de uitverkorenen te verleiden; gelijk de Heiland van de valse christussen en valse profeten getuigt. Edoch! hoe geweldig deze aanvallen mogen zijn tegen het huis van onze zaligheid, het kan niet vallen, of daardoor zo bewogen worden dat het geheel neerstort. Het mag door die aanvallen schudden en beven, en hier en daar enige schade lijden; het is onmogelijk een Christen van de zaligheid te ontzetten, of hem te scheiden van de liefde van Christus; waartoe niet machtig zijn verdrukkingen, of vervolgingen, of honger, of naaktheid, of gevaar, of zwaard, of enig ander schepsel, gelijk Paulus leert, Rom.8, de twee laatste

verzen. De rechtvaardig is een eeuwige grondvest, hij zal in eeuwigheid niet bewogen worden, Spr. 10:25,30.

De oorzaak hiervan wijst Jezus ons aan; want zijn huis is op een steenrots gegrond. Waarmee Hij aantoonde dat de vastheid van onze zaligheid niet moet afgeleid worden van het huis zelf dat zwak is, nog minder van de gelovigen zelf; want die, op hun eigen krachten gelaten wordende, het zou ras met hen gedaan wezen. Maar enkel en alleen van de Rotssteen op Welke zij door het geloof gebouwd zijn, en waarop het fundament van hun hoop rust. Jezus alleen bewaart ze door Zijn kracht tot de zaligheid, 1Petr. 1:5. Hij draagt zorg dat de poorten der hel Zijn Kerk niet overweldigen; Hij schenkt ze Zijn Geest, waardoor zij standvastig en onbeweeglijk zijn, en in het geloof gefundeerd en vast, zonder bewogen te worden van de hoop des eeuwigen levens, Kol. 1:23. En hier geldt dat woord, Jes. 26:4: Vertrouwt op den Heere tot in der eeuwigheid; want in den Heere HEERE is een eeuwige Rotssteen.

TWEEDE DEEL

Hiertegen gaat Jezus stellen het dwaas gedrag der mondbelijders van Zijn leer, in een tegengestelde gelijkenis, die nu licht zal te begrijpen wezen, en dus minder verklaring nodig zal hebben.

A. Hij beschrijft ze aldus: EEN IEGELIJK DIE DEZE MIJN WOORDEN HOORT, EN DEZELVE NIET DOET. Het is een beschrijving van zulke toehoorders, die de waarheid uiterlijk kennen en belijden; doch daarin alleen berusten en er een zaligheid op gronden, zonder dat ze het geloof in Christus hebben, dat hen alleen kan bekwaam maken om de waarheid te betrachten. Zulken waren er in Jezus' dagen onder de Joden zeer velen, en wel de meesten; en dus waren zij niet beter dan de valse profeten in het 21^{ste} vers, die daar riepen: Heere! Heere! en daardoor in het Koninkrijk Gods zochten in te gaan, zonder dat zij deden de wil des Vaders Die in de hemelen is.

B. Zulk een ongelovige mondbelijder gaat Jezus vergelijken bij een dwaze bouwer van zijn huis.

1. De letter der gelijkenis vertoont ons een zeker man, eerst in zijn dwaas gedrag, daarna in het kwade gevolg dat zijn gedrag had.

A. Zijn dwaas gedrag is, dat HIJ ZIJN HUIS OP HET ZAND BOUWDE. Lukas heeft, hij bouwde een huis op de aarde, zonder fundament. Hij groef niet of verdiepte niet, of zocht niet naar een vaste grond om daarop zijn huis te timmeren; maar hij sloeg het meer op het losse en licht beweeglijke en driftige zand, op de blote aarde, zodat het van alle fundament ten enen male was ontbloot.

Waarom Mattheüs deze wel mag noemen een DWAZE MAN, dewijl hij niet voorziet hoe het met zijn huis bij regen en stormwinden zal aflopen. Geen wonder dan dat deze dwaze daad ook:

b. Zulk een kwaad gevolg had. DE SLAGREGEN IS NEDERGEVALLEN, EN DE WATERSTROMEN ZIJN GEKOMEN, EN DE WINDEN HEBBEN GEWAAID, EN ZIJN TEGEN HETZELVE HUIS AANGEVALLEN, EN HET IS GEVALLEN. Deze ganse zaak in al haar ontslag is uit de tevoren verklaarde verstaanbaar genoeg. Dewijl het huis van deze dwaze MAN maar ligt bovenop het zand, zo is het ook niet bestand tegen de felle slagregens en bulderende winden. Het wordt in een ogenblik overhoop geworpen; EN DESZELFS VAL IS GROOT. Het gehele huis wordt vaneen gescheurd

en uiteen gesmeten; de delen vallen hierheen en daarheen, tot verbazing van alle aanbouwers.

2. Bij zulk een dwaze bouwer van zijn huis vergelijkt nu Jezus een iegelijk die Zijn woorden hoort en dezelve niet doet. En terecht; want door Zijn woorden te horen, erkent hij wel enigszins Jezus voor Profeet en Leermeeester, maar door Zijn woorden niet te doen, verloochent hij Hem weer, en hij verwerpt Hem Die de enige Grondslag van zijn zaligheid, en de onwankelbare Rotssteen van zijn vertrouwen en zielenrust behoorde te wezen. Daarom is hij dan die dwaze huizenbouwer gelijk, zo in deszelfs gedrag als in het kwade gevolg, welke dat gedrag had.

a. Eerst is hij hem in deszelfs dwaas gedrag gelijk; want hij bouwt ook zijn huis op het zand.

Hij heeft mede een huis waaraan hij bouwt. Hij is mede enigermate over zijn zaligheid bekommerd, en hij wendt ook al enige moeite aan om deze deelachtig te worden; en hij hoopt zowel als anderen eens mede in de hemel te zullen komen.

Maar waarop grondt hij dit huis van zijn zaligheid? Waarop bouwt hij zijn hoop en verwachting om eens eeuwig gelukkig te wezen? Hij grondt en bouwt op een losse en driftige zandgrond; op een bloot horen van Jezus' woorden, op een mondbelijdenis dat hij Jezus' discipel is, zonder dat hij Hem navolgt en doet wat Hij gebiedt. Hij grondt en bouwt het huis van zijn zaligheid of op hulp en voorspraak van blote schepselen, hetzij engelen, hetzij heilige mensen in hemel of op aarde, hetzij aflaten, relikwieën der martelaren, vasten en boetedoeningen, en duizenden dergelijke beuzelingen meer; gelijk dit alles in het pausdom geschiedt. Of hij grondt het op Gods barmhartigheid, met voorbijzien van Zijn rechtvaardigheid. Waarom hij wel bij een dwaze mag vergeleken worden; gelijk trouwens zijn dwaasheid openbaar zal worden uit:

b. De ongelukkige uitslag van zijn werk.

Hem ontmoette ook in de dag der bezoeking diezelfde tegenspoeden, die de voorzichtige man die op een rotssteen gebouwd heeft troffen. De uiterlijke mondbelijder komt mede in de wan der beproeving, het kaf zowel als het koren. Er wordt geschud en heen en weer geslingerd. Plasregens van Gods kastijdingen, watervloeden van verdrukkingen en vervolgingen, stormwinden van verleidende leringen vallen op zijn huis aan, op zijn ingebeelde hemel en ongegronde zaligheid.

Wat gebeurt er? Zijn gehele huis stort in. In tijden van druk en benauwdheid valt de mondbelijder af. Zijn driftige zandgrond van uitwendige betrachtingen ontzinkt hem; want die is niet machtig zijn ziel in de ure der bezoeking de nodige troost en versterking mede te delen, of enige verkwikking die tegen de drukkende ellende kan opwegen. En zo wordt ook de val van dat huis groot: Hier in dit leven is de val van een mondbelijder al groot, als verdrukking of vervolging komt om des Woords wil; hij wordt terstond geërgerd, omdat hij geen wortel in zichzelf heeft, zegt Jezus; en zo valt hij af. Want omdat hij zijn zaligheid op de Rotssteen Christus niet heeft gebouwd, maar op andere gronden, ja ook wel in alle godsdiensten te kunnen zalig worden, zo gaat hij daartoe licht over. En zo moet, opdat ik het woord van Job gebruik in zijn achtste hoofdstuk vers 13 en 14, de verwachting des huichelaars zal vergaan; want zijn vertrouwen op de zaligheid is maar een huis der spinnenkoppen. Een broos spinnenweb; hij zal op zijn huis, op dat spinnenweb, gelijk een spin leunen; maar het zal niet bestaan, hij zal zich daaraan vasthouden; maar het zal niet staande blijven. Even gelijk door regen en wind een spinnenweb zeer licht wordt vaneen gescheurd. Maar namaals eeuwig, dan zal zijn val groot

en ijselijk wezen, als hij vallen zal in de handen van een toornig God, van een Wreker zeer grimmig; als hij vallen zal in de hel, in het eeuwige vuur, naar ziel en lichaam beide. Wie schrikt niet, wie ijst niet voor zulk een deerlijke, zulk een onherstelbare val!

ALZO hebben wij geliefde toehoorders, het slot van Jezus' heilige bergpredikatie afgehandeld. Zo wilde hij nog voor het laatst, als een getrouwe Leraar, de ganse schare op de berg onderricht geven wie de rechte toehoorders van Zijn hemelse leer waren, zulken die deze betrachten, niet de blote hoorders, maar de daders van Zijn woorden. En zo moest het laatste woord bij allen tot een waarschuwing dienen, om het gebouw van hun zaligheid toch daarop niet te gronden, dat zij met aandacht en eerbied Zijn predikatie op de berg hadden aangehoord; maar daarop, dat ze Zijn woorden deden, en de wil Zijns vaders Die in de hemelen is.

Ook sprak Jezus deze gelijkenissen tot opheldering van Zijn gezegde, namelijk van die tweeërlei en zo tegenstrijdige bouw van de voorzichtige en van de dwaze man, de ene op een steenrots, de andere op een zandgrond, recht tijdig en zeer gepast. Naardien er voor zijn toehoorders dagen van beproeving op handen waren, in welke hun geloof en belijdenis op de toets zou worden gesteld, en het daardoor blijken of het huis van hun hoop op de zaligheid zou vallen, of staande blijven.

Als nu velen, die hedenmorgen of onlangs ten Avondmaal zijn geweest, nevens meer andere uiterlijke belijders van ons Christendom, zich bedaard bij deze verhandelde stof neerzetten; zij zullen, tenzij zij zich moedwillig willen bedriegen, in de laatste gelijkenis hun eigen schilderij en gedaante zien, dat zij zelf die dwaze man zijn die zijn huis op het zand bouwde.

A. Het is waar, elk wil nog wel zalig worden, en heeft enige zucht om eens na dit leven gelukkig te wezen. Hoe goddeloos hij ook leeft, het geweten ontwaakt nu en dan nog wel eens, en dan komt er wel eens uit een vlugge wens met Bileam: Och, dat mijn ziel sterve de dood der oprechten, en dat mijn uiterste als het zijne was! En men wilde met de oprechten nog wel sterven. Maar hier met de oprechten te leven, zo gespeend van de wereld, met zulk een tedere godzalige wandel voor God, als God van de oprechten vordert: Wandel voor Mijn aangezicht, en zijt het oprecht; gelijk God van Abraham eiste, ja gedurende dit leven met de oprechten aan een huis van zaligheid te bouwen, en hier de zaligheid met vrezen en beven uit te werken, daartoe hebben de minsten van onze belijders enige lust. Maar integendeel, daartegen hebben zij een grote weerzin; zij leven ongodsdienstig, in de zondendienst, openbaar of verborgen, en hebben een grote afkeer van de nauwe hemelweg, en mogen daarvan niet horen.

Een ander zal menen, zou ik niet bouwen aan het huis van mijn zaligheid? Hebt gij die gedachte van mij, dat ik zo zorgeloos en onbekommerd hieromtrent zou leven? Wel, ik wend daartoe nog al wat moeite en arbeid aan, en hoop eens eeuwig gelukkig te wezen. Maar bedriegt u in dit gewichtige stuk niet; het zal er op aankomen op welke grond men bouwt. Want wil men de steunsels waarop de meeste mensen hun ingebeelde zaligheid bouwen eens onderzoeken, men zal welhaast bevinden dat het niet de enige Steenrots en de uiterste Hoeksteen Christus Jezus, maar geheel wat anders is.

1. Zeer velen, die als uiterlijke lidmaten der Kerk ten Avondmaal worden toegelaten, bouwen het huis van hun hoop op de hemel in de uiterlijke voorrechten van het Christendom. Zij behoren, menen zij, door de Doop tot de Kerk; zij hebben belijdenis des geloofs gedaan, zij worden ten Avondmaal genodigd, zij nemen de godsdienstoefening

nog al wel waar; en daarom, zo zij zich inbeelden, die hemel kan hun niet ontgaan. Daar zij niets weten van geloof, bekering en vernieuwing van de gehele mens, waardoor men in Sion moet wedergeboren worden door de Heilige Geest.

2. Anderen wagen het op Gods barmhartigheid, zonder aan Zijn rechtvaardigheid en de volstrekte nodige voldoening aan die rechtvaardigheid door de Borg Jezus eens te denken; alsof de hemel open stond voor elk die in zijn uiterste en in zijn sterfuur maar roept: O God! wees mij zondaar of zondares genadig!

3. Nog een ander soort van mensen zal het huis van zijn zaligheid op die zandgrond van eigen werken en ingebeelde deugdzaamheid gaan bouwen. Wel, dat eist hier Jezus immers in de tekst, zal iemand zeggen, het is een iegelijk die Zijn woorden doet. Het is waar, dit eist Hij als blijken en gevolgen van gelovige vereniging met de Zaligmaker, een doen van Zijn woorden; hetwelk uit het waarachtig geloof is. Maar Hij eist het niet als daden waardoor men God tot beloning verplicht, en daarmee de hemel zal winnen. En hoe durft gij te denken dat gij Jezus' woorden doet? Hij gebiedt u, Hij roept u toe: Bekeer u, geloof in Mij, en gij zult zalig worden. Indien gij niet wedergeboren wordt, gij kunt in Mijn Koninkrijk niet ingaan. Maar van deze dingen wilt gij zo node horen, gij stopt er hart en oor voor toe.

4. Of indien gij nu wel afziet van deze zandgronden, van die uitwendige voorrechten van een Christen, van Gods barmhartigheid en eigen deugdbetrachting, daar duizenden het schip van hun zaligheid op bezeilen; gij zult u mogelijk dat inbeelden, dat gij het huis van uw zaligheid op de rechte grond die des Heeren Woord opgeeft, namelijk op de Steenrots Christus, hebt gebouwd. Gij vertrouwt op Hem, zult gij zeggen, gij hoopt op Hem als op uw enige Behouder en Zaligmaker. Maar dat is ook ijdel, indien gij geen gebruik van Jezus maakt als de enige Steenrots, waarop het grote gebouw van zaligheid moet rusten.

a. Zijt gij ooit bij het licht van des Heeren Geest bevindelijk ingeleid in uw verloren staat, als ellendig en ledig, ziende in uzelf geen grond om er het anker van uw hoop op de zaligheid in te werpen?

b. Zijt gij ooit in de hoop van een eeuwige behoudenis als vermoeid en beladen met het pak van zonden tot Jezus de enige Rotssteen der zaligheid gekomen, om door het geloof u met die Rotssteen te verenigen, uzelf op Hem te bouwen, en zo rust voor uw ziel te vinden?

c. Arbeidt gij dagelijks aan het huis van uw zaligheid, om dat op te timmeren en te versieren? Kom, zeg mij, wat doet gij al, om het huis van uw zaligheid te bouwen? Houdt gij gedurig wacht voor de deur van uw hart, opdat er geen zonden al willens insluipen? Gaat gij de trappen van dit huis wel op, en beklimt gij de hemel met gebeden? Zet gij de vensters open voor de verlichting des Geestes? Staat gij naar het versiersel van alle Christelijke deugden om dit huis op te pronken, en jaagt gij de heiligmaking na?

Ach! zonder dit, al wat gij u tot nog toe van de zaligheid en van de hemel mocht hebben ingebeeld, het is maar een blinde waan; en hoe hebt gij dan durven onderstaan om in het Avondmaal het brood der kinderkens te nemen?

1. Het huis van uw zaligheid staat nog maar op een zandgrond. Op de minste stormvlaag staat uw huis al te schudden en te beven. Gij hebt belijdenis van Jezus gedaan voordat gij ten Avondmaal werd toegelaten; gij gelooft, zegt gij, de gereformeerde leer en godsdienst; maar als de wereld met haar verdrukkingen en vervolgingen eens tegen u

opkwam, als gij de eer en de rijkdom en gunst van de groten van deze wereld zoudt moeten verliezen om Jezus te behouden, dan zoudt gij immers weigeren om Christus' Naam enige smaadheid te ondergaan. Jezus en de zaligheid is velen geen zuur gezicht waardig. Wel, hoe zou het dan gaan als plasregens van oordelen, als watervloeden van vervolgingen, als winden van verleidende leer tegen uw huis aansloegen?

2. Althans, wat zal de val van uw huis in de ure des doods groot wezen, als u die losse zandgrond zo geheel zal ontzinken, en gij maar al te laat zult zien dat uw verwachting op de zaligheid hier maar geweest is een verwachting der huichelaars, die nu vergaan is, en uw vertrouwen op de hemel een huis der spinnenkoppen, dat nu verbroken is.

Gaf de Heere u eens ogen om dat bijtijds te zien, teneinde die vreselijke val en het instorten van uw huis, dat u anders in de dood zal verpletteren, noch intijds te voorkomen; en integendeel die voorzichtige man gelijk te worden, die zijn huis op een steenrots bouwde.

Daarin ziet gij uw schilderij en afbeelding met levende trekken, gij die des Heeren volk zijt.

A. Gij hebt het huis van uw zaligheid op Jezus Christus, de uiterste Hoeksteen gebouwd, een Grondsteen, zo vast en onoverwinnelijk tegen alle vijandelijk geweld, dat de poorten der hel u niet zullen overweldigen. Ook zal de Heere sterken dat Hij aan u gewrocht heeft, Ps. 68:18; en Zijn werk in het leven behouden in het midden der jaren, Hab. 3:2. Gij zijt een heilige tempel in de Heere, in Wie de Heere woont, in wie Hij van u gediend wordt, en die Hij ook zelf bewerkt tot verdere bekering en heiligheid; en als zodanig een zult gij dan ook opwassen.

B. Gedraagt u nu overeenkomstig uw staat!

1. Zoekt de bouw van het huis van uw zaligheid meer voort te zetten en te voltooien, en blijft op Christus, de enige Rotssteen, gebouwd. Gij hebt Hem niet alleen van node in uw eerste bekering, toen gij Hem tot zaligheid aangreep, maar ook vervolgens altijd. Zonder Mij kunt gij niets doen, zei Hij tot Zijn discipelen, nadat zij al lang bekeerd waren; en daarom blijft in Mij. Op Hem moet gij nog gedurig gebouwd worden en rusten. Gij hebt Hem van node in verzoeking, als de satan u begeert te ziften als de tarwe; dan is Hij het Die voor u bidden moet, opdat uw geloof niet ophoude. Gij hebt Hem van node, als plasregens, watervloeden en winden u aanvallen en bestormen om uw geloof en uw belijdenis te doen bezwijken. Dan wordt Hij de Toevlucht en Sterkte van Zijn volk, en een Hulp in benauwdheid. Gij hebt Hem van node, als gij tot grote werken wordt geroepen, die Hij u gebiedt, en waartoe veel arbeid, en gevolglijk ook veel bekwaamheid wordt vereist. Alle dingen vermocht Paulus, maar alleen door Christus Die hem kracht gaf.

2. Heiligt uzelf meer en meer de Heere toe, tot een heilige woonstede van God in de geest. Zuivert uw huis van zonden, van de wereld en van ongeregelde hartstochten, zeggende tot elk van die: Henen uit. En wijdt uw hart alleen de Heere toe, tot Zijn troon en woonplaats. Het is Zijn belofte aan die Hem liefhebben: Wij zullen tot hem komen en woning bij hem maken, Joh. 14:23.

Hoe gelukkig was Abraham dat hij eens engelen herbergde? Hoe zalig was Zacheüs, dat Jezus in zijn huis kwam en maaltijd met hem hield? Maar wat is hij driemaal overgelukkig en volkomen zalig, die het huis van Jezus Zelf is, waarin Hij wil wonen tot in eeuwigheid?

Laat plasregen, laat watervloeden, laat stormwinden tegen dit huis aanslaan; het zal staande blijven. Die op den Heere vertrouwt, is als de berg Sion, die niet zal wankelen tot in eeuwigheid, Ps. 125:1.

Laat ik sluiten met de ernstige wens van Petrus, 1Petr. 5:10,11: De God nu aller genade, Die ons geroepen heeft tot Zijn eeuwige heerlijkheid in Christus Jezus, nadat wij een weinig tijds zullen geleden hebben, Dezelve volmake, bevestigen, versterke en fundere ulieden. Hem zij de heerlijkheid, en de kracht in alle eeuwigheid! AMEN

DE KNECHT VAN DE HOOFDMAN TE KAPERNAÛM GENEZEN

LUKAS 7:1-10

- 1 Nadat Hij nu al Zijn woorden voleindigd had ten aanhoren des volks, ging Hij in te Kapernaüm.
- 2 En een dienstknecht van een zekeren hoofdman over honderd, die hem zeer waard was, krank zijnde, lag op zijn sterven.
- 3 En van Jezus gehoord hebbende, zond hij tot Hem de ouderlingen der Joden, Hem biddende dat Hij wilde komen en zijn dienstknecht gezond maken.
- 4 Dezen nu tot Jezus gekomen zijnde, baden Hem ernstiglijk, zeggende: Hij is waardig dat Gij hem dat doet;
- 5 Want hij heeft ons volk lief, en heeft zelf ons de synagoge gebouwd.
- 6 En Jezus ging met hen. En als Hij nu niet ver van het huis was, zond de hoofdman over honderd tot Hem enige vrienden, en zeide tot Hem: Heere, neem de moeite niet; want ik ben niet waardig dat Gij onder mijn dak zoudt inkomen.
- 7 Daarom heb ik ook mijzelf niet waardig geacht om tot U te komen; maar zeg het met een woord, en mijn knecht zal genezen worden.
- 8 Want ik ben ook een mens onder de macht van anderen gesteld, hebbende krijgsknechten onder mij; en ik zeg tot dezen: Ga, en hij gaat; en tot den anderen: Kom, en hij komt; en tot mijn dienstknecht: Doe dat, en hij doet het.
- 9 En Jezus dit horende, verwonderde Zich over hem; en Zich omkerende, zeide tot de schare die Hem volgde: Ik zeg ulieden: Ik heb zo groot geloof zelfs in Israël niet gevonden.
- 10 En die gezonden waren, wedergekeerd zijnde in het huis, vonden den kranken dienstknecht gezond.

Vergeleken met Matth. 8:5-13

A. **IN** het Oosten pleegt men het voor een zeldzaam geluk te rekenen de koning te mogen zien, zittende achter dekkleden, en voor het oog verborgen. En die nu met deze gunst van in des Konings tegenwoordigheid te verschijnen verwaardigd werd, die diende ook, naar de hoge majesteit van de koning, behoorlijk te zijn toegesteld. Het was niet gepast dat hij vuil en slordig, maar betamelijk; dat hij met een rein gewaad en met behoorlijke sieraden onder het oog van de koning verscheen. Wanneer Jozef uit de zijn gevangenis tot koning Farao zou gebracht worden; ziet wat men deed. Men schoor hem alvorens, en men veranderde zijn klederen; en zo kwam hij tot Farao. Als koning Nebukadnezar enige jongelingen liet opzoeken om te staan in des konings paleis, men zag om naar jongelingen aan welke geen gebrek was, maar schoon van aangezicht, Dan. 1:4. En van de jongedochters die men voor Koning Ahasveros opzocht, lees ik in de geschiedenis van Esther, hoofdstuk 2:12,13, dat zij, voordat zij tot de koning gebracht werden, wel twaalf maanden vooraf met mirreolie, met specerijen en allerlei versierse-
len der vrouwen werden opgesierd.

Is dat zo omtrent aardse koningen gebruikelijk, hoeveel meer omtrent de hoge Hemelkoning gepast? Die in de tegenwoordigheid van de Koning alle koningen zal gebracht worden, die het gegund zal worden Hem te zien, die behoort er ook wel naar gesteld en

betamelijk opgesierd te wezen. Onder het oog van zulk een reine Majesteit voegt ook geen slordige, geen vuile omslag en gestalte. Maar hier voegt rein bij rein, heilig bij heilig; want wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis? De heilige mannen Gods zelfs vonden zich hier verlegen. Abraham, zullende tot God naderen om met Hem in de gebeden te spreken, zo haast als hij zichzelf recht bezag, als een onreine en zondige aardworm, onwaardig om tot de heilige God en hoog geduchte Hemelkoning toe te treden, hoe klein en nederig stelt hij zich aan? Ziet, nu heb ik mij onderwonden, zegt hij, met God te spreken, hoewel ik maar stof en as ben, Gen. 18:27.

En om geen andere voorbeelden meer bij te brengen, ziet het in mijn tekst in de gelovige hoofdman. Hij houdt Jezus voor de allermachtigste en meest goedertieren Koning en Verlosser Israëls, en zou gaarne enige gunst van Hem ontvangen tot genezing van zijn doodkranke dienstknecht. Maar ziende dat hij van nature met vuile klederen naar de ziel bekleed is, durft hij het niet wagen in zulk een onreine gestalte van zijn hart, onder het oog en in de tegenwoordigheid van Zijn reine Majesteit te verschijnen; waarom hij, durvende in eigen persoon niet te komen, door anderen een verzoek aan Jezus laat doen, achtende zich onwaardig zo tot Jezus te komen, dan dat Jezus onder zijn dak zou inkomen. Maar Jezus roemt zijn overgroot geloof, en schenkt zijn knecht de genezing.

B. Heeft Jezus zulk een heerlijke bergpredikatie buiten Kapernaüm tot de discipelen en de schare (volgens het verhaal in het voorgaande zesde hoofdstuk) gevoerd, en deze nu ten einde gebracht; het behaagt Hem ook die kostelijke leerredenen op de berg met een nieuw wonderwerk terstond binnen Kapernaüm te bevestigen. Om daardoor Zijn toehoorders des te krachtiger te bewegen al hetgeen zij op de berg van Hem gehoord hadden, in de zin van hun gedachten te bewaren, en in het geloof te betrachten.

C. Het grote wonder waardoor Hij zulks doet, is de genezing van een doodkranke dienstknecht van een hoofdman over honderd, op deszelfs gelovig en nederig verzoek binnen Kapernaüm.

D. Waarin wij acht zullen geven:

I. Eerst, op enige voorafgaande omstandigheden, verhaald in de twee eerste verzen.

II. Daarna, op de tweërlei de zending van de hoofdman, welke aan Jezus aanleiding tot verrichting van het wonder zal geven, in de zes volgende verzen.

III. Eindelijk, op een tweërlei gevolg; de goedkeuring van het verzoek van de hoofdman, en de genezing van zijn kranke dienstknecht in de twee laatste verzen.

EERSTE DEEL

De voorafgaande omstandigheden van het wonderwerk raken de tijd wanneer, de plaats alwaar, en de persoon aan wie het wonder is geschied.

A. Aangaande de tijd wanneer, tekent Lukas aan: NADAT JEZUS NU AL ZIJN WOORDEN VOLEINDIGD HAD TEN AANHOREN VAN HET VOLK. Dat is, nadat Hij Zijn bergpredikatie, waarin Hij zovele zaligheden over de onderdanen van Zijn Koninkrijk voor de oren van Zijn nieuw verkoren apostelen en de ganse schare had uitgesproken, nu ten einde had gebracht; naar de inhoud van het even voorgaande hoofdstuk. Daarom blijkt hieruit, dat Jezus tot bevestiging van Zijn vorige leer en prediking op de berg, dit navolgende wonder heeft willen doen.

B. De plaats, welke Jezus tot verrichting van het wonderwerk verkiest, is Kapernaüm. **HIJ GING IN TOT KAPERNAÛM.** Een stad van Galilea, daar wij tevoren meermaals van hebben gesproken. Een stad, daar Jezus thans Zijn meeste verblijf en woning hield; en gelijk ze nu al door zovele wonderen van de Heiland was berucht geworden, zo wil Hij ze nogmaals door een nieuw wonder verheerlijken.

C. De persoon, in wiens genezing de grote Heelmeester Israëls een doorslaand bewijs van zijn Goddelijke wonderkracht wil vertonen, wordt vervolgens in drie hoedanigheden beschreven.

1. De eerste raakt zijn beroeping of dienstbare staat, als hij genoemd wordt **EEN DIENSTKNECHT VAN EEN ZEKER HOOFDMAN OVER HONDERD.** Enigen menen dat hij een zoon, anderen dat hij een krijgsknecht of soldaat zou geweest zijn van deze kapitein of hoofdman, die het gebied had over een compagnie van honderd mannen, welke in deze tijd in Kapernaüm in bezetting lag. Maar wij kunnen hier met meer waarschijnlijkheid aan een dienstknecht denken; hetzij een lijfeigene, hetzij een voor geld gehuurde; omdat Lukas in het zevende vers een woord zal gebruiken hetgeen in het gemeen een knecht betekent. Ondertussen zou men hier het woord nauwer kunnen bepalen, en erdoor verstaan zulk een voorname dienstknecht, die nog andere mindere dienstknechten onder zijn gebied had, gelijk zo de oude volkeren verschillende dienstknechten hadden van meerdere of mindere waardigheid. Zulk een voorname dienstknecht, aan welke nog andere dienstknechten van lagere rang moesten gehoorzaam wesen, was in het huis van vader Abraham Eliëzer de Damascener, Gen. 15:2. En gelijk de hoofdman of kapitein die hij diende, een heiden van afkomst was, zoals uit het vervolg zal blijken, daar deze hoofdman van de Joodse natie onderscheiden wordt; also schijnt ook deze knecht zowel als zijn heer van oorsprong een heiden te zijn geweest. Want was hij een Jood geweest, de Joodse ouderlingen zouden dat wel als een drangreden, waarom hij genezing naar hun mening waardig was, bij Jezus hebben ingebracht. En mogelijk ook is deze getrouwe knecht, zowel als zijn goede heer, door de Heilige Geest tot het ware geloof in Jezus bewrocht geweest, en zo ook dienstbaar geworden aan God en Zijn Zoon, door de Geest, hetwelk de ware vrijheid is.

2. De tweede hoedanigheid van deze persoon is zijn deugdzaamheid. **HIJ WAS ZIJN HEER ZEER WAARD,** zegt Lukas; vanwege zijn getrouwheid, oprechtheid en gediensstigheid, dienende met eenvoudigheid des harten, en niet met ogendienst als een mensenbeheer; en daarom maakte ook zijn heer veel werk van hem.

3. De derde hoedanigheid waarvan hij hier beschreven wordt, is zijn kwaal. **HIJ WAS KRANK,** in zoverre dat hij reeds **OP ZIJN STERVEN LAG.** Aan welke soort van ziekte hij krank lag, meldt Lukas niet; maar Mattheüs die deze zelfde geschiedenis in zijn achtste hoofdstuk mede verhaalt, tekent aldaar aan, dat de hoofdman tot Jezus gezegd heeft: Mijn knecht ligt te huis geraakt, en lijdt zware pijnen. Over dit soort van ziekte, de geraaktheid of beroerdheid, hebben wij reeds breder gesproken toen wij de wonderbare genezing van de geraakte, die op een beddeken tot Jezus werd gebracht, verklaard hebben. Over de verschillende oorzaken waardoor de geraakte, gelijk deze knecht was, zware pijnen kunnen lijden, laten wij de geneesmeesters oordelen. Althans, hij lag aan de geraaktheid die met zware pijnen vergezeld ging, doodkrank; hij lag reeds op zijn sterven, en het liet zich aanzien dat de dood hem binnen weinige uren zou wegslepen, en de goede heer van zijn waarde knecht beroven. Ook is het meer dan waarschijnlijk dat deze goede heer over de ziekte van zijn trouwe knecht, die hem zo lief en waard was,

de geneesmeester zal hebben geraadpleegd, en hulp bij hem gezocht, maar tevergeefs. Waarom hij, geen hulp bij mensen vindende, tot de grote Medicijnmeester Jezus, bij Wie uitkomsten zijn tegen de dood, zal zenden. Voorwaar toehoorders! een zeldzaam voorbeeld van deugd en godzaligheid levert ons deze brave hoofdman in dit zijn gedrag uit. Hij was een krijgsman en heer, de kranke was een knecht; hij mocht hem, gelijk harde heren gewoon zijn, de deur hebben uitgestoten, of daar laten liggen op zijn krankbed, zonder eens naar hem om te zien. Maar deze goedertieren krijgsman vreest God, wetende dat hijzelf ook een Heere heeft in de hemel; hij erbarmt zich over zijn knecht, en draagt zorg voor zijn genezing.

Dat alle vermogende heren en vrouwen uit dit voorbeeldig gedrag van deze hoofdman in het voorbijgaan leren, hoe zij met hun dienstboden hebben te handelen, wanneer die hen trouw gediend hebben, met ziekte en krankheid of andere ongemakken bezocht worden. Dat zij hun dan alle mogelijke hulp bewijzen, en voor hun gezondheid goede zorg dragen, opdat zij, onbekwaam geworden zijnde om hun brood te winnen, niet genoodzaakt worden in hun druk en ellende te vergaan.

Gelijk ook aan de andere kant alle dienstboden hieruit moeten leren, zich zo te gedragen in hun dienst, dat zij van hun heren en vrouwen lief en waard mogen gehouden worden; gelijk deze dienstknecht van de hoofdman door zijn getrouwe dienst zijn heer zeer lief en waard is geweest; opdat hun heren en vrouwen altijd reden mogen hebben hun wederom wel te doen. Alzo gedroeg zich Jozef in Egypte, dat zijn heer Potifar hem lief kreeg. Jozef, staat er, vond genade in zijn ogen, en diende hem; en hij stelde hem over zijn huis, en al wat hij had gaf hij in zijn hand. Zo gedroeg zich ook de dienstknecht Onésimus bij Paulus, dat hij hem vrij zijn oude heer Filémon zeer aanbeval, in de Brief van Paulus aan Filémon.

TWEEDE DEEL

Deze hoofdman over honderd, zo bezorgd voor de gezondheid van zijn knecht, doet aan de Heere Jezus een tweeërlei bezending.

A. De eerste geschiedt door de ouderlingen der Joden.

B. De tweede door enige van zijn vrienden.

A. Wat de eerste bezending aangaat, voorkomende in de verzen 3-5:

1. Daartoe gaf aanleiding, dat de hoofdman VAN JEZUS GEHOORD HAD. Niet, dat hij slechts gehoord heeft van Jezus' komst te Kapernaüm; maar dat hij van Hem heeft gehoord als een groot Profeet, vermaard door vele gadeloze wonderwerken en zeldzame genezingen, die Hij wrocht op een enkel woord spreken, zonder dat Hijzelf bij de kranken behoefde tegenwoordig te wezen. Voorheen had Jezus, onder vele andere genezingen, hier te Kapernaüm gezond gemaakt de doodkranke zoon van de koninklijke hoveling; en dat, terwijl Jezus in Persoon afwezig was, en zich onthield te Kana in Galilea, volgens Joh. 4:36-54; welke wonderbaarlijke genezing wij reeds verklaard hebben. Dit wonderbaarlijk geval te Kapernaüm, daar deze hoofdman in garnizoen lag, kan misschien daaraan de eerste aanleiding hebben gegeven om op Jezus' leer en wonderen acht te geven, en Hem nu al in deze ongelegenheid hebben opgewekt om Jezus' hulp te verzoeken, eer zijn knecht stierf.

2. Waartoe hij dan een bezending aan Jezus doet:

a. Hij gebruikt er enige afgezanten toe; HIJ ZOND TOT JEZUS DE OUDERLINGEN DER JODEN. In eigen persoon durft hij tot Jezus niet gaan, uit besef van zijn onwaardigheid, gelijk hij vervolgens zal melden. Ongetwijfeld heeft hij ook gevreesd dat Jezus hem, die van afkomst een heiden en nog in de voorhuid was, zijn verzoek zou afslaan. Daarom neemt hij de ouderlingen der Joden in de arm, de voornaamsten en aanzienlijken uit dat volk, die veel aan Hem verplicht waren, en zendt die tot Jezus.

B. Het smeekverzoek zelf wordt in deze woorden voorgesteld: HEM BIDDENDE, DAT HIJ WILDE KOMEN EN ZIJN KNECHT GEZOND MAKEN. Maar hoe? De hoofdman zal daarna door zijn vrienden aan Jezus laten voorstellen: Heere, neem de moeite niet om te komen. Doch wij moeten begrijpen, dat deze ouderlingen der Joden wel spreken in naam van de hoofdman; doch niet met zijn woorden, maar met hun eigen woorden zoals zij het stuk begrepen; denkende dat die komst van Jezus van de hoofdman begeerd werd; omdat zij zich verbeeldden dat Jezus zijn knecht niet kon genezen tenzij Hij Zelf in Persoon voor het krankbed van de zieke tegenwoordig was.

C. De manier en wijze op welke de Joodse ouderlingen dat verzoek aan Jezus doen is opmerkelijk:

Zij doen het eerst met een ernstige smeekbede. DEZEN NU, zegt Lukas, TOT JEZUS GEKOMEN ZIJNDE, BADEN HEM ERNSTELIJK. Dat is, zij bidden Jezus' komst, met vele redenen bij te brengen, welke zij menen dat krachtig kunnen dienen om Jezus hiertoe te overreden. Verder doen zij het ook met krachtig daarop aan te houden, en niet af te laten; want er was haast bij, de knecht lag op zijn sterven. Uit hun gelaat en ootmoedige woorden tonen zij ook dat hetgeen zij verzoeken hun ernst is, en hun aan het hart gaat, dewijl zij zich aan de Heere Jezus van deze kranke dienstknecht zeer verschuldigd rekenen; gelijk dat trouwens blijkt:

Uit de woorden waarmee zij hun bede aandringen.

Zij brengen bij de waardigheid van de hoofdman: HIJ IS WAARDIG DAT GIJ HEM DAT DOET. Hij verdient het wel, willen zij zeggen, als zijnde een man die grote deugden en prijzenswaardige hoedanigheden bezit; en die daarom waardig is dat die weldaad van de gezondmaking van zijn knecht aan hem bewezen wordt.

En daarvan geven zij twee redenen.

De eerste is genomen van zijn liefde tot de Joodse natie; WANT HIJ HEEFT ONS VOLK LIEF. Niet, dat wij dit slechts van een natuurlijke genegenheid tot het Joodse volk moeten opnemen. Maar dat hij door des Heeren hand, wellicht sedert hij te Kaper-naüm, in de Joodse staat, in garnizoen had gelegen, gebracht is tot kennis van de valsheid van de heidense godsdienst waarin hij was geboren en opgevoed; en van de waarheid en Goddelijkheid van de Joodse godsdienst, waarvoor hij nu een bijzondere hoogachting in had. En dat hij uit die grond ook een liefde voor de Joden had, die beminde om der vaderen wil, en als een volk welke God tot Zijn eigendom had aangenomen. Hoewel hij, zo het schijnt, alsnog geen openbare belijdenis van de Joodse godsdienst gedaan had, uit vrees van dan bij zijn landgenoten in verachting te geraten, en zijn bediening en krijgsambt te verliezen.

De tweede reden is genomen van zijn liefde tot de openbare godsdiensttoefeningen der Joden, waarvan hij zulke doorslaande bewijzen gegeven had. HIJ HEEFT ZELF, zeggen zij verder, ONS DE SYNAGOGES GEBOUWD; hetzij dan dat hij als het hoogste bewind mogelijk binnen Kaper-naüm voerende, de Joden in het bouwen van een zekere synagoge aldaar was behulpzaam geweest, zorgende dat zij een bekwame plaats hadden om de

openbare godsdienst dagelijks waar te nemen. Hetzij dan, dat het bouwen van de synagoge, of geheel, of voor een gedeelte op zijn eigen kosten, als zijnde een man van rijkdom en vermogen was verricht; gelijk de nadruk der spreekwijze dit schijnt mee te brengen.

Althans, in deze ernstige smeebede der Joodse ouderlingen ontdek ik:

Vooreerst, iets goeds en prijzenswaardigs, dat ze liefde met wederliefde, en ontvangen weldaden met dankbaarheid zoeken te beantwoorden.

Maar ik ontdek ook in dit hun verzoek veel kwaad, dat zeer te misprijzen is.

Eerst, hun verfoeilijke wanbegrippen in het stuk van godsdienst, waardoor zij in deze dagen van de leer der vaders zeer waren afgeweken. Want zij drijven hier een verdienstelijkheid der goede werken, zeggende dat de hoofdman uit hoofde van zijn liefde tot de Joden en hun godsdienst het waardig is, en aldus daardoor verdiend heeft dat Jezus hem weldoet. De hoofdman zelf zal straks hen beschaamd maken, als hij zeggen zal, ik ben een onwaardige.

Ten tweede, ik ontdek hier hun trotse hoogmoed en eigen zelfliefde, dat zij zulken maar voor liefwaardige personen hielden, van welke zij voordeel trokken. Hoeveel prijzenswaardiger was het geweest dat ze Jezus hadden kennisgegeven van het goede beginsel, waaruit de liefde van de hoofdman tot het Joodse volk ontsproot? Namelijk zijn geloof en vreze Gods, welke in zijn hart woonde; maar dat gaan zij voorbij, en hun gehele verzoek liep maar uit op eigen baat.

Ten derde, ik ontdek hier ook de snode geveinsdheid van deze ouderlingen. Zij maken voor zichzelf geen zwaarigheid met de heidense hoofdman te verkeren, ja, willen Jezus zelf bewegen om in het huis van deze heidenen in te gaan; daar zij het op andere tijden zo kwalijk namen, en het als een beschuldiging tegen Jezus inbrachten dat Hij met heidenen verkeerde.

B. Op die eerste zending van de hoofdman aan Jezus, volgt metterhaast een tweede, voorkomende in de verzen 6-8.

1. Waartoe aanleiding gaf dat JEZUS MET DIE ouderlingen GING, EN NU NIET VER VAN HET HUIS van de hoofdman WAS. Jezus, ofschoon Hij als een God van verre zowel als van nabij de doodkranke knecht in Zijn afwezen had kunnen gezond maken, gelijk Hij hiervan een blijk had gegeven in de genezing van de zoon van de koninklijke hoveling in deze zelfde stad Kapernaüm, zo gaat Hij evenwel naar het huis van de hoofdman, daar de knecht krank lag, in gezelschap van de Joodse ouderlingen, om die aanbouwers te maken van het aanstaande wonderwerk, en getuigen van het grote geloof aan de hoofdman. En Hij is nu niet verre van dat huis.

Dit geeft oorzaak tot een tweede bezending:

A. Waartoe de hoofdman nog andere afgezanten gebruikt. Lukas zegt, DE HOOFD-MAN OVER HONDERD ZOND TOT JEZUS ENIGE VRIENDEN. Ongetwijfeld zijn er geweest die vooruitgelopen zijn, en de hoofdman hebben gebodschapt dat Jezus al op weg, en niet ver van zijn huis genaderd was. Daarom vindt hij nodig om door anderen Jezus te laten onderrichten, dat het zijn mening geheel niet was geweest dat Jezus in eigen Persoon tot zijn huis zou komen. En tot dit tweede gezantschap gebruikt hij enige vrienden; hetzij bloedvrienden, hetzij zulken met welke hij een nauwe gemeenschap oefende; en waarschijnlijk heidenen, dewijl dezen tegen de ouderlingen der Joden schijnen overgesteld te worden.

b. Deze nieuwe afgezanten legt hij een tweeledig verzoek in de mond:

Wat het eerste lid van zijn verzoek aangaat:

De inhoud daarvan is, HIJ ZEIDE TOT HEM: HEERE! NEEMT DE MOEITE NIET. Heere, zegt hij, hiermee Jezus erkennende voor de vrijmachtige Opperheer van hemel en aarde, Die het gebied voert over leven en dood, over ziekten en gezondheid; zijnde dus van Zijn Goddelijke hoogheid en waardigheid ten volle overtuigd. Heere, neem de moeite niet; doet Uzelf zoveel moeite om mijnentwil niet aan, valt Uzelf toch zo lastig niet; in welke betekenis deze spreekwijze kan gebruikt worden.

En dat verzoek dringt hij aan met twee redenen; onwaardig is hij dat Jezus tot hem zou komen, en onwaardig is hij mede, dat hij tot Jezus zou komen.

Het eerste drukt hij aldus uitdrukt: WANT IK BEN NIET WAARDIG DAT GIJ ONDER MIJN DAK ZOUDT INKOMEN. Hoe zoudt Gij, hoge Hemelkoning, met mij geringe aardmies zo gemeenzaam verkeren, in mijn huis en onder één en hetzelfde dak? Ik ben een vloekwaardige zondaar; Gij de Heiligheid Zelve. Ik maar stof en as; Gij de God van leven en dood. Zoudt Gij in mijn huis komen om mijn op sterven liggende knecht te genezen? Ik ben zulk een grote eer in het minste niet waardig.

Het andere brengt hij aldus uit: DAAROM HEB IK OOK MIJZELVEN NIET WAARDIG GEACHT OM TOT U TE KOMEN. Zoudt gij tot mij komen? Wel, ik erken zelfs niet waardig te wezen om tot U te komen. Ik ben daarvoor veel te zondig en te onrein; daarom heb ik anderen tot u gezonden. Want ik onwaardige durf in eigen persoon tot U niet komen, uit vrees dat Gij reden zoudt vinden om mij weg te drijven, en te verstoten van Uw heilig aangezicht en van onder Uw ontzaglijke ogen.

Ziedaar geliefden, zo geeft hier de hoofdman:

Tastbare blijken van zijn geloof; hij is ten volle in zijn hart overtuigd van Jezus' hoogheid en heiligheid, en van zijn eigen nietigheid, onreinheid en onwaardigheid; en hij doet daarvan oprechte belijdenis met zijn mond.

Hoeveel verschilt dat van het zeggen de Joodse ouderlingen? Die zeiden tot Jezus, de hoofdman is het waardig; maar hij roept daarentegen uit, ik ben het onwaardig. Zij baden Jezus dat Hij komen wilde in zijn huis; maar hij daarentegen bidt, komt onder mijn dak niet.

Maar wat het tweede lid van zijn verzoek aangaat.

De inhoud daarvan is, MAAR ZEGT HET MET EEN WOORD, EN MIJN KNECHT ZAL GENEZEN WORDEN. Met een enkel woord spreken genas Jezus vele dodelijke ziekten en kwalen, waarvan het getal in de Evangeliën zeer groot is. Zulk een Goddelijke macht erkent hier de hoofdman in Jezus, en zo wordt zijn geloof nog al groter. Het was niet nodig, zegt hij, dat Jezus zoveel moeite nam om naar zijn huis te gaan; Hij had de genezing maar van verre te gebieden, en Die zou terstond genezen hebben.

En dat hij dat vast geloofde, geeft zijn volgende redenering te kennen in het achtste vers. WANT, zegt hij, IK BEN OOK EEN MENS, ONDER DE MACHT VAN ANDEREN GESTELD, HEBBENDE KRIJGSKNECHTEN ONDER MIJ; EN IK ZEG TOT DEZEN, GAAT, EN HIJ GAAT; EN TOT DEN ANDEREN, KOMT, EN HIJ KOMT; EN TOT MIJN DIENSTKNECHT, DOET DAT, EN HIJ DOET HET. Deze woorden zijn in zichzelf klaar en duidelijk; het komt er alleen op aan wat er de hoofdman mee bedoelt. Het komt mij zo voor, dat hij, die hun kapitein of hopman was, hier zo spreekt als krijgsman. Ik, wil hij zeggen, wordt op mijn woord en mijn bevel, op een enkel commando, van mijn soldaten gehoorzaamd; zodat zij volgens de krijswetten gaan en komen waar het mij behaagt. Zelfs mijn eigen dienstknecht moet op mijn woord en wenk passen, en

mijn bevel terstond uitvoeren. Indien nu ik, die maar een bloot mens ben, en die nog als kapitein of hopman sta onder mijn oversten, kolonel, generaal en andere hoofdofficieren van hogere rang, die ik gehoorzamen moet. Indien nu ik, van mijn soldaten en mijn dienstknecht op een woord sprekens gehoorzaamd word; hoeveel te meer zult Gij, Heere Jezus, Die de waarachtige God Zelf zijt, Die als de Opperheer onder niemands commando of bevel staat, terstond gehoorzaamd word; indien Gij maar een woord wilt spreken tot die dodelijke ziekte en krankheid van mijn knecht, en indien Gij die maar wilt gebieden als uw soldaat of dienstknecht, dat zij in een ogenblik mijn doodkranke knecht verlaat? Spreekt dan maar een woord, zegt tot deze dodelijke kwaal van mijn knecht, alsof Gij over de soldaten commandeerde: Ga, en ze zal gaan; vertrek, en ze zal vertrekken; en dan zal mijn knecht genezen worden.

DERDE DEEL

Het gevolg hiervan is, de goedkeuring van het verzoek van de hoofdman, benevens de gezondwording van zijn kranke dienstknecht.

A. Dat Jezus het verzoek van de hoofdman heeft goedgekeurd, blijkt:

1. Niet alleen uit Zijn verwondering, EN JEZUS DIT HORENDE, VERWONDERDE ZICH ZIJNER; met een verwondering, niet als God, maar als Mens aangemerkt zijnde, vermits Jezus naar Zijn menselijke natuur alle menselijke bewegingen, de zonden nochtans uitgesloten, is onderhevig geweest. Hij verwonderde Zich zijner, naardien men zulk een gelovige redenering van deze man, die uit de heidenen afkomstig was, niet zou verwacht hebben.

2. Maar de goedkeuring van de Heiland blijkt ook uit die nadrukkelijke woorden, die Lukas laat volgen: EN JEZUS ZICH OMKERENDE, ZEIDE TOT DE SCHARE DIE HEM VOLGDE: IK ZEG ULIEDEN, IK HEB ZULK EEN GROOT GELOOF ZELFS IN ISRAËL NIET GEVONDEN. Jezus maakt de schare bekend, als de Alwetende Die wist wat er in de mens was, als de God Amen, Die de waarheid sprak:

a. Dat het waarachtig geloof in het hart van deze hoofdman huisvestte; daar had hij zoals wij gezien hebben, zovelen bewijzen van gegeven.

b. En dat zijn geloof veel groter was dan Hij tot nog toe gedurende Zijn openbare bediening en onderhandeling onder de Joden in enige gelovige Israëliet had gevonden. En dit kon Jezus met goed recht zeggen:

De gelovigen in Israël waren in deze tijd min of meer met aardse gedachten van een wereldlijk koninkrijk van de Messias bezet; maar deze hoofdman ziet door Jezus' nederigheid heen, in Zijn hoge heerlijkheid en Goddelijk alvermogen. En hij erkende dat Hij de Opperheer is, Die de krankheden, als zijn dienaars, kan gebieden om te komen en te gaan naar Zijn welbehagen.

De gelovigen in Israël hingen aan Jezus' lichamelijke tegenwoordigheid, om te kunnen genezen en wonderen te verrichten. Zij menen, Jezus kon niemand genezen of Hij moest lichamen bij de zieken tegenwoordig zijn. Maar deze hoofdman gelooft, dat Jezus zelfs afwezig zijnde, zulks kan doen op een enkel woord sprekens. Heere, spreek maar een woord, en mijn knecht zal genezen worden.

In niemand onder Israël vond ook Jezus zulk een groot geloof van eigen geringheid en onwaardigheid; zulk een groot geloof van Jezus' hoogheid en heiligheid; zulk een groot geloof van Jezus' alvermogen; zulk een groot geloof van vertrouwen op Jezus' macht

om te kunnen, en op Zijn goedertierenheid om te willen aan zondaren wel te doen. En dat des te meer te verwonderen is, daar deze man van afkomst een heiden was, en aldus van nature vervreemd van het burgerschap Israëls.

B. Het andere gevolg was, de gezondwording van de kranke dienstknecht.

1. De wonderbare wijze op welke Jezus deszelfs genezing doet rijzen, heeft Mattheüs aangetekend: JEZUS ZEIDE TOT DEN HOOFDMAN OVER HONDERD, GA HEN, U GESCHIEDE GELIJK GIJ GELOOFD HEBT. Zo heerlijk wordt dan zijn geloof bekroond, dat zijn begeerte hem terstond wordt toegestaan. Dat is de aard van het ware geloof, dat men het begeerde uit genade van God ontvangt, ingevolge van de toezegging van de Heiland: Al wat gijlieden begeert in de gebeden, gelovende, zult gij ontvangen.

2. De bekendwording van de genezing aan de afgezonden vrienden van de hoofdman, tekent Lukas aan in het laatste voorgelezen vers: EN DIE GEZONDEN WAREN, WEDERGEKEERD ZIJNDE IN HET HUIS, VONDEN DEN KRANKEN DIENSTKNECHT GEZOND. In een ogenblik verlaat hem de geraaktheid. De beweging van het bloed en de levensgeesten komt weer in hem. Hij heeft zijn verloren krachten weergekregen, en is in staat gebracht om zijn goede heer weer als tevoren te dienen; en allen die in het huis komen, worden daarvan aanschouwers en getuigen.

DAT onder deze wonderbare genezing nog iets verborgen lag, leert ons Mattheüs in zijn achtste hoofdstuk, daar hij deze geschiedenis verhaald hebbende, nog enige woorden aantekent die Jezus tot de schare gesproken heeft in het elfde en twaalfde vers van dat hoofdstuk: Doch Ik zeg u, dat velen zullen komen van Oosten en Westen, en zij zullen met Abraham en Izak en Jakob aanzitten in het Koninkrijk der hemelen. En de kinderen des Koninkrijk zullen uitgeworpen worden in de buitenste duisternis, aldaar zal weinig zijn en knersing der tanden. Woorden, in welker verklaring wij ons nu niet kunnen inlaten. Wij zeggen alleen, dat ze zeer duidelijk te kennen geven dat deze gelovige hoofdman moet aangemerkt worden als een eersteling der heidenen, welke God onder het Nieuwe Testament uit alle oorden der wereld tot zijn Koninkrijk zou roepen; terwijl de Joden, die roemden dat zij kinderen Abrahams waren, daar zij een eigen gerechtigheid oprichtten, en de aangebrachte gerechtigheid van Jezus verwierpen, zouden buitengeworpen en aan het oordeel der verharding overgegeven worden.

Ook zal het niet nodig wezen in het brede uit het afgehandelde aan te tonen, dat Jezus is de langverwachte Messias, Die de krankheden genezen moest; of dat Hij de waarachtige God is, daar wij hier datgene in Hem vinden, dat aan de waarachtige God wordt toegeschreven, Ps. 107:20: Hij zond Zijn woord uit, en Hij heelde ze.

Och, of er ook zulk een groot geloof in ons Israël gevonden werd! Wij hebben dat voorrecht boven die hoofdman, die van geboorte en opvoeding en heiden was, dat wij in de Christelijke Kerk zijn geboren en opgevoed; dat Jezus dagelijks onder ons verkeert door zijn Woord en prediking; en echter zou men ten opzichte van ons wel mogen vragen: Als de Zone Gods zal gekomen zijn, zal Hij ook geloof vinden?

Wat was het geloof niet groot in deze hoofdman over honderd?

1. Hij gevoelde zijn eigen onwaardigheid. Als hij zag op zijn zondige aard, onheiligheid en doemwaardigheid, dat deed hem al bevende en bekommerd uitroepen: Heere, ik ben niet waardig dat Gij onder mijn dak zoudt inkomen.

2. Hij had een diep inzien van Jezus' heiligheid, zodat hij uit vrees van afgeslagen te worden, in eigen persoon tot deze grote Medicijnmeester niet durfde gaan, maar tot Hem door anderen zendt.

3. Hij zendt tot Jezus al biddende, en Hem op het nederigste smekende.

4. Echter heeft hij een sterk geloof en vertrouwen op Jezus' macht om te kunnen, en op Zijn goede wil om te willen genezen: Spreek maar één woord, en mijn knecht zal gezond worden.

5. En hoe is zijn geloof werkzaam in de liefde, in hartelijke genegenheid tot de Joden, als de geliefden om der vaders wil; en in zijn liefdewerken, door het bouwen van de synagoge?

Als gij nu uzelf met deze hoofdman vergelijkt, zullen velen mogelijk bij zichzelf denken, zulk een groot geloof vordert God van ons allen niet; want ook kleingelovigen worden zalig, ook die in Israël, in welke Jezus zulk een groot geloof niet gevonden heeft. Maar het zal er op aankomen, of gij die gelovige gestalten en werkzaamheden, indien al zo volmaakt niet als in de hoofdman, nochtans in aard en wezen, en in beginselen in u bevindt? Begrijpt het geloof klein als een mosterdzaad, begrijpt het zwak en met vele gebreken nog gepaard gaande; het moet nochtans in waarheid en in oprechtheid in u wezen, zult gij zalig worden.

Maar als velen nu zich onbedrieglijk willen spiegelen aan het geloof van deze hoofdman, zij zullen het minste niet van deszelfs geloof in zich gewaarworden.

a. Als gij op uw zondige aard en onreine natuur en God ontterende bedrijven ziet, hoewel de minsten daar ooit met enige indruk aan denken; ziet gij dan wel dat gij zo ellendig zijt, buiten Jezus verloren, verfoeilijk en doemwaardig voor God, jammerlijk, arm, blind en naakt; en daarom onwaardig dat Jezus onder uw dak zou inkomen? Zo zag zich ook de tollenaar in het Evangelie, die ziende hoe onwaardig hij was, niet durfde toetreden, maar van verre stond, en op de borst sloeg, roepende zeer verlegen uit: O God, wees mij zondaar genadig! Och, de meesten steken met de ouderlingen der Joden in die blinde waan van eigenwaardigheid; hij is waardig, zeiden zij, hij verdient het wel dat Gij hem dat doet; want hij heeft ons volk lief, en heeft ons de synagoge gebouwd. Met diezelfde waardigheid bedriegen zich duizenden, de duizenden verdubbeld; menende dat zij Gods genade en de hemel waardig zijn; en waarom? Omdat zij de uiterlijke voorrechten van het Christendom, Doop en Avondmaal, Gods Woord en deszelfs prediking genieten, en daarvan enig gebruik maken. Omdat zij deugdzamer zijn, zo zij menen, dan anderen. Omdat zij uiterlijk in werken van liefdadigheid aan de armen, en het bouwen der synagogen, boven andere mensen menen uit te blinken. Maar laten deze dingen in u zijn; indien gij zonder geloof in Jezus zijt, wat zijt gij beter dan de farizeeër? Die ook op eigen waardigheid roemde: O God, ik dank U dat ik niet ben gelijk andere mensen, rovers, onrechtvaardigen, overspelers; ik vast tweemaal per week, ik geef tienden van alles wat ik bezit.

b. De hoofdman had een diep inzien van Jezus' heiligheid, en daarom achtte hij zich ook niet waardig om tot Hem te komen; maar welke vrees hebt gij ooit gehad voor de heiligheid van God, daar gij zo onbevreesd in uw zonden leeft, en zorgeloos naar uw eeuwig verderf loopt?

c. Hebt gij ooit met de hoofdman, al biddende en smekende tot Jezus de toevlucht genomen, om bij Hem genade en zielsgenezing voor uzelf en voor anderen te zoeken?

d. Hebt gij, daar de hoofdman zulk een sterk vertrouwen had op Jezus' macht om zijn knecht gezond te maken, wel enige kleine geloofsgrond, waarop gij vertrouwt dat Jezus Zijn genezende hand aan u gelegd heeft?

e. Welke liefde hebt gij met de hoofdman tot Gods volk? Heeft er uw hart niet veeleer een haat tegen? Dat stelt Johannes in zijn eerste Brief tot een kenteken van het geloof, dat wedergeborenen elkander liefhebben: Degene die liefheeft Dengene die geboren heeft, die heeft ook lief dengene die uit Hem geboren is, 1Joh. 5:1.

Vindt gij nu dit geloof van de hoofdman, laat het maar wezen in zwakke beginselen, in u niet; ongelukkig zijt gij; want zonder geloof is het onmogelijk God te behagen.

Ach! dat u eens door de Geest des geloofs, het geloof als Gods gave geschonken werd! Want het moet u uit genade gegeven worden in de zaak van Christus in Hem te geloven, Fil. 1:29.

Om tot het ware geloof te geraken, heeft God echter middelen geschikt.

a. Kom, leg eens alle ijdele waan van eigen waardigheid neer, en leert uzelf uit Gods Woord in uw ellendige staat recht kennen, als geheel onwaardig voor God; want gij zijt zonder waarachtige wedergeboorte en verandering van uw gemoed, nog natuurlijk, vleeselijk, onheilig en verdoemelijk voor God.

b. Komt al bevende voor de heiligheid van God, met Benhadads knechten, tot Koning Jezus in ware ootmoed, en met veel bekommering over uw zielsbehoud.

c. En houdt met de hoofdman in het bidden en smeken aan om zielsgenezing: Heere, spreek maar een woord, en ik zal genezen worden.

Maar die des Heeren volk zijn, en vooral die in het geloof nog zwak zijn, zullen hier reden van klagen vinden over zovele wangestalten; dat zij zo weinig versterking in het geloof gewaarworden, zo weinig gevoel van licht, troost en blijdschap, zo weinig verzekering des geloofs.

Maar scheelt het u daar niet aan: Dat gij geen behoorlijke prijs stelt op, of naarstig gebruik maakt van de middelen van genade, Woord en Sacramenten, door welke het geloof gesterkt wordt; of dat gij niet genoeg in gebeden tot Jezus gaat, om geholpen en genezen te worden. Of dat gij niet genoeg ziet op uw onwaardigheid, zoals gij in uzelf zijt: Heere, ik ben niet waardig dat Gij onder mijn dak zoudt inkomen!

Evenwel, gij durft niet te ontkennen dat het geloof in dezelfde beginselen in u is; dat die inwendige gestalten en uiterlijke geloofswerkzaamheden die gij in de hoofdman hebt gezien, ofschoon niet zo volkomen, evenwel gebrekkig en oprecht in u zijn. Is dat zo, berust er nochtans niet in, maar staat naar vermeerdering van het geloof. Broeders, wij begeren van u met Paulus, dat een iegelijk van u dezelfde naarstigheid bewijze tot de volle verzekerdheid der hoop, tot het einde toe, Hebr. 6:11.

Zolang gij hier op aarde zijt, zal uw geloof gelijk de maan dan eens af-, dan eens toemen. Maar houdt ondertussen in gebeden aan, voor uzelf, gelijk Jezus voor Petrus bad, dat uw geloof niet ophoude. Zegt dagelijks tot Jezus: Heere, vermeerder ons het geloof, en volbreng het werk des geloofs aan ons met kracht. Gij zult eens bij God in Sion aanlanden, daar gij wandelen zult niet door geloven, maar door aanschouwen. AMEN

LUKAS 7:11-17

11 En het geschiedde op den volgenden dag, dat Hij ging naar een stad, genaamd Naïn, en met Hem gingen velen van Zijn discipelen en een grote schare.

12 En als Hij de poort der stad genaakte, ziedaar, een dode werd uitgedragen, die een eniggeboren zoon zijner moeder was, en zij was weduwe, en een grote schare van de stad was met haar.

13 En de Heere haar ziende, werd innerlijk met ontferming over haar bewogen, en zeide tot haar: Ween niet.

14 En Hij ging toe en raakte de baar aan (de dragers nu stonden stil) en Hij zeide: Jongeling, Ik zeg u, sta op.

15 En de dode zat overeind en begon te spreken; en Hij gaf hem aan zijn moeder.

16 En vrees beving hen allen, en zij verheerlijkten God, zeggende: Een groot profeet is onder ons opgestaan, en: God heeft Zijn volk bezocht.

17 En dit gerucht van Hem ging uit in geheel Judéa en in al het omliggende land.

A. **HET** is beter te gaan in het klaaghuis, dan in het huis der maaltijden; want in hetzelfde is het einde aller mensen; en de levende legt het in zijn hart, heeft de wijste van alle koningen en koning aller wijzen gezegd in Pred. 7:2.

1. Hij stelt het gaan in het klaaghuis tegen het gaan in het vreugdehuis, alwaar een blijmaal wordt gehouden; verstaande door het klaaghuis, het huis daar men rouwklagende samenkomt, om de uitvaart van een overleden vriend; door het vreugdehuis, het huis daar men in vrolijkheid samenkomt, om een blijmaal te houden over de geboorte van een kind. Tot deze bevattingswijze leidt ons vanzelf de even voorgaande spreuk in het eerste vers: Beter is de dag des doods, dan de dag dat iemand geboren wordt.

2. Als Salomo deze twee zo verschillende dingen in de weegschaal van zijn geheiligd oordeel legde, woog bij hem de droefheid veelmeer dan de blijdschap. Hij koos de klaagtaal boven het vreugdegejuich, en vervoegde zich liever onder de rouwklagers in het sterfhuis, dan onder de vrolijke gasten in het huis der maaltijden over een jonggeborene. Hij geeft er reden van: Want in het klaaghuis is het einde aller mensen, en de levende legt het in zijn hart. En inderdaad geliefden!

a. Gaan wij in het vreugdehuis, daar een kind pas geboren is, wij zien daar wel het beginsel van een mens, en letten ondertussen weinig op de kwelling, moeite en verdriet die aan het menselijk leven vast is; en aan welke dat kind met alle andere Adamskinderen zal onderworpen wezen. Zitten wij aan het blijmaal over de geboorte van het kind, hoe licht vergeten wij onszelf? Hoe weinig wordt er over de dood gedacht? Die ons toch overal op de hielen volgt, en ook aan de tafel aan onze zijde aanzit, daar ze ons even onverwachts kan aangrijpen als een Beltsazar, de koning van Babel, toen hij met zijn rijksgroten aan tafel zat, en de wijn uit schalen dronk.

b. Maar gaan wij in het klaaghuis, daar een dode zal uitgedragen worden; daar zien wij het einde van de sterveling. Daar leert ons het voorbeeld van die ene, wiens uitvaart wij vergezellen om hem te brengen naar de groeve der vertering, wat het lot van ons allen zal zijn, de dood en de wederkering tot het stof. Daar moet ons dat droevig schouwspel

natuurlijk nopen tot bedachtzaamheid, om ons einde te overdenken, en ons bijtijds te bereiden tot wel sterven. Waarom de heidense Plato de overdenking des doods noemde, het kort begrip van alle filosofie; menende, en terecht, dat alle lessen der wijsheid hierin lagen opgesloten. Hoeveel beter dan is het, met de wijze Salomo te gaan in het klaaghuys, dan in het huis der maaltijden?

Gelijk zelfs de gezegende Heiland Jezus in mijn voorgelezen tekst voor Zichzelf het klaaghuys niet schuwt; neen, daar heengaat, ja er ook Zijn discipelen en een grote schare naartoe leidt. Want:

B. Nadat Hij even tevoren Zich gedragen had als de meest ervaren en wonderlijke Medicijnmeester, genezende de op sterven liggende en zieltogende knecht van een zekere hoofdman te Kapernaüm; en dat, o wonder! zonder bij de zieke tegenwoordig te wezen, zo gaat Hij Zich in mijn tekst betonen een Heere van leven en dood te wezen, door een dode op de wekken; een nog groter wonder!

Hij verlaat Kapernaüm, en gaat naar de stad genaamd Naïn, hebbende velen van Zijn discipelen en een grote schare tot Zijn reisgezellen. Tot de stadspoort zullende ingaan, ziet, daar komen zij als in een klaaghuys. Zij ontmoeten een menigte rouwklagers, nakende de lijkstatie uit van een verstorven eniggeboren zoon van een zwaar bedrukte en over zulk een groot verlies bitter schreiende weduwe, die mede het lijk van haar zoon achterna volgt.

Hier in dit klaaghuys zal het Jezus' reisgenoten beter wezen dan in het huis der maaltijden, naardien zij hier grote dingen konden leren tot hun nut en voordeel.

Dit treurgeval kon hen indachtig maken hun sterfelijkheid en de wisselvalligheid van hun leven. En de opwekking van deze gestorvene uit de doden had hen allen behoren op te leiden tot Jezus' onbepaalde almacht en eeuwige Godheid.

Mocht de verhandeling van deze merkwaardige geschiedenis ons allen recht wijs maken! Heere! maak ons bekend ons einde, en welke de mate onzer dagen zij, opdat wij weten hoe vergankelijk wij zijn. Amen!

C. Uw aandacht gelieve mij te volgen in het naspeuren van deze drie gewichtige zaken in mijn tekst:

I. Eerst, de aanleiding tot het wonderwerk, dat Jezus in onze tekst zal verrichten, in de twee eerste verzen.

II. Daarna, het grote wonder zelf van de gestorven jongeling uit de doden te verwekken, in de drie volgende verzen.

III. Eindelijk, de heerlijke uitwerkingen van het wondergeval, in de twee laatste verzen.

EERSTE DEEL

Twee zaken gaven Jezus aanleiding tot dit wonderwerk.

A. Zijn reis naar de stad Naïn.

B. Het geval dat Hem ontmoette bij de poort van die stad.

A. Van Zijn reis tekent Lukas deze omstandigheden aan: De tijd van de ondernomen reis, de plaats waarheen Jezus heentoog, en het gezelschap waarmee Hij reisde.

1. De tijd aangaande, mijn tekst maakt daarmee een aanvang: **HET GESCHIEDDE OP DEN VOLGENDEN DAG.**

a. De volgende dag is hier daags daarna, als Jezus in de voorgaande verzen de op sterven liggende knecht van de hoofdman te Kapernaüm had gezond gemaakt. Daarop verlaat Hij Kapernaüm, om ook andere steden en vlekken getuige te maken van Zijn hemelse leer en gadeloze wonderwerken.

b. De reden dat Jezus juist op de volgende dag vertrekt, was, opdat Hij ter rechter tijd te Naïn moet komen; niet te vroeg, ook niet te laat, maar juist op hetzelfde uur en op dat ogenblik als het dode lijk van de jongeling door de stadspoort naar buiten ter begrafenis zou worden uitgedragen. Waarin wij een klaar bewijs zien van Jezus' Goddelijke alwetendheid, Die als een God van nabij, en ook een God van verre, de nette tijd aanwees op welke de lijkdragers de dode door de stadspoort zullen uitdragen.

2. Aangaande de plaats waarheen Jezus ging: HIJ GING NAAR EEN STAD, GENAAMD NAÏN.

a. Dit Naïn was een stad of stadje van Galilea, niet ver van Kapernaüm, en op de grenzen tussen Galilea en Samaria gelegen. Door welke stad Naïn men wil, dat de Galileeërs die naar Jeruzalem reisden gewoonlijk hun weg namen, om de ruwe en akelige gebergten te vermijden die bezijden gelegen waren.

b. Naar dit Naïn gaat Jezus uit Kapernaüm. Het kan, onzes inziens, met geen zekerheid gezegd worden of het oogmerk van Jezus ook zou geweest zijn om door de stad Naïn heen te reizen naar Jeruzalem, om een der hoge feesten aldaar te vieren. Of dat Zijn toeleeg zou geweest zijn om Zijn nieuw verkoren apostelen door de landpalen van Israël om te voeren, teneinde hun verkiezing nu alom ruchtbaar en aan allen bekend zou worden. Althans, dit is zeker, dat Jezus naar de stad Naïn is gereisd, om er enige tijd Zich op te houden, en onuitwisbare voetstappen van Zijn wonderen en leer, in dit hoofdstuk aangetekend, na te laten.

3. Ook gaat Jezus daar niet alleen heen, maar in gezelschap: EN MET HEM GINGEN VELEN VAN ZIJN DISCIPELEN, EN EEN GROTE SCHARE.

a. Zijn reisgenoten zijn van een tweeërlei soort:

Eerst, velen van Jezus' discipelen. Sommigen denken aan velen van de zeventig discipelen, menende dat de uitdrukking van velen in het geheel niet op velen der twaalf apostelen kan worden toegepast; maar waarom niet? als men hier door velen het grootste getal der twaalf apostelen verstaat.

Hierbij kwam een grote schare. Versta een grote menigte derzulken, die gelijkerwijs het gewoonlijk toegaat, of uit blote nieuwsgierigheid, of om door Hem onderwezen, of van deze en gene kwalen genezen te worden, of om andere inzichten Hem over de weg navolgden.

b. Althans, Gods aanbiddelijke wijsheid en wonderlijk bestuur zal dit zo beschikt hebben, dat Jezus in gezelschap van velen van Zijn discipelen en een grote schare naar Naïn gaat.

Ten aanzien van de discipelen, omdat die wel het meest aan Jezus' leer en wonderen gelegen lagen, teneinde zij met volkomen zekerheid van deze zaken onder Joden en heidenen zouden kunnen getuigenis geven, en zeggen: Hetgeen wij gezien hebben met onze ogen, hetgeen wij gehoord hebben met onze oren, hetgeen onze handen getast hebben van het Woord des Levens, dat verkondigen wij ulieden, 1Joh. 1:1-3.

Ten aanzien van de schare; opdat ook die nevens Jezus' discipelen, aanschouwers en getuigen zouden wezen van het aanstaande wonderwerk; teneinde de discipelen van Jezus niet werden verdacht gehouden als leugendichters.

En ten aanzien van Jezus Zelf; opdat het bleek dat deze wonderdoende Heiland het licht niet schuwde, of Zijn wonderwerk Hij hier of daar in een hoek, maar in het openbaar ten aanzien van vele getuigen wilde verrichten.

B. Nog nadere aanleiding om het volgende wonder te verrichten, gaf het geval dat Jezus ontmoette bij de poort der stad Naïn, namelijk dat aldaar een jongeling, onlangs gestorven, werd uitgedragen naar het graf. Een gebeurtenis zeer merkwaardig, hetzij wij letten op de tijd wanneer, hetzij wij letten op het geval zelf.

1. De juiste tijd wanneer dit voorviel, laat de heilige geschiedschrijver voorafgaan. Het gebeurde ALS JEZUS DE POORT DER STAD GENAAKTE. Niet dat dit zo bij geluk en geval gebeurd is, gelijk men zegt, dat Jezus met de discipelen en de schare daar juist op dat ogenblik als het lijk de stadspoort werd uitgedragen aankomt; maar door bestel van de Goddelijke voorzienigheid. Eveneens als Abrahams knecht door een verborgen leiding van Gods hand voor de poort van de stad Nahor kwam, als de vrouwen uitgingen om water te putten. Ook geschiedde dit door een bijzonder overleg van de alwetende Heiland, Die de nette tijd wanneer het lijk zou uitgedragen worden op het nauwkeurigste wist, en dus daarnaar Zijn gang kon schikken.

2. Letten wij op het geval zelf, het was niet minder merkwaardig; waarom Lukas een ZIET vooraf zet. Ziet daar, zegt hij, let nauwkeurig op hetgeen er gebeuren zal, het is een stuk van veel belang en aller opmerking wel dubbel waardig.

a. Staan wij eerst een ogenblik stil bij deze dode zelf, zoals hij van Lukas beschreven wordt met zodanige uitdrukkingen, die altezamen aanduiden dat hier verhaald wordt een allersmartelijkst sterfgeval. Het is EEN DODE, DIE EEN ENIGGEBOREN ZOON ZIJNER MOEDER WAS, EN ZIJ WAS WEDUWE.

Gans smartelijk was het, dat het sterfgeval juist een zoon betrof; onzeker hoe oud van jaren hij geweest is. Althans, hij was in de bloei van zijn leven, naardien Jezus hem straks een jongeling zal noemen. Zo sleept de dood, gelijk de dagelijkse ervaring leert, zowel de sterke jongelingen als de tedere zuigelingen en de ouden van dagen weg.

Het vermeerdeerde de smart nog, dat hij een eniggeboren zoon van zijn moeder was. Een zoon dan, op wie al de hoop van het geslacht en nakomelingschap van de vader rust; een zoon, van zijn moeder zeer teder geliefd, als haar enige hulp, bijstand en vertroosting. Welk een zware slag voor deze moeder! Want zo wordt in Gods Woord het sterven van een eniggeboren zoon beschreven, als de oorzaak van een allergrootste en bittere droefheid. Neem Zach. 12:10: Zij zullen over Hem rouwklagen als met een rouwklage over een enigen zoon; en zij zullen over Hem bitterlijk kermen, gelijk men bitterlijk kermen over een eerstgeborene.

Nog klimt de smart, en wel tot het uiterste toppunt, als wij aanmerken dat de moeder van deze jongeling een weduwe was. Eerst is zij van haar man beroofd, nu volgt haar eniggeboren zoon; daarom is nu al haar hoop verwelkt van een zaad te zullen zien. Door de dood van deze jongeling wordt niet alleen de naam van haar gestorven man in Israël uitgeroeid, maar hierdoor wordt ook uitgeblust de lust van haar ogen, haar enige zoon, het grote voorwerp van haar blijdschap; en dus wordt ook gebroken de stok en staf die haar tot steunsel en verkwikking had kunnen wezen in haar ouderdom. Zo zien wij, dat de Heere dikwijls uit deze wereld haalt die men allerliefst heeft, en daar men zijn allermeele hoop op zet.

b. Omtrent het lijk van deze gestorven jongeling komt ons een tweërlei verrichting voor:

Eerst de uitvaart ter begraving. DE DODE WERD UITGEDRAGEN. Ik kan hier nu niet alle gebruikelijkheden van Joden en heidenen omtrent de dode lichamen der afgestorvenen uit gewijde en ongewijde schrijvers bijhalen, als hetwelk hier zozeer ter zake niet dient; ik merk maar aan:

Dat deze dode werd uitgedragen, te weten, naar het graf, om daarin gelegd te worden, teneinde het lichaam daar tot stof en aarde waaruit het is samengesteld weerkeert, en daar rust tot de dag der algemene opstanding.

Gelijk deze dode ook werd uitgedragen, namelijk uit de poort der stad; want het was de gewoonte der Joden al vanouds, gelijk nog hedendaags, hun doden buiten de steden te begraven; de koningen van Juda en Israël alleen uitgezonderd, van wier begraving in de stad Davids en Samaria wij lezen in de Boeken der koningen.

Maar dit lijk wordt ook vergezeld van een prachtige en meer dan gemene lijkstatie, als er gezegd wordt, EN EEN GROTE SCHARE VAN DE STAD WAS MET HAAR.

Bij de Joden, gelijk ook heden ten dage nog op vele plaatsen bij de Christenen, was oudtijds de gewoonte dat ook de vrouwen naar de begraving gingen en de lijkstatie vergezelden; waarom hier ook de moeder van de overledene voorkomt, het lijk volgende. Het kan wezen dat het geen geringe vrouw, maar of een vrouw van aanzien in de stad is geweest, of tenminste een vrouw van ongemene godsvrucht en deugd, een moeder in Israël, die daarvoor bij de ganse stad bekend stond; een reden dat hier gesproken wordt van:

Een grote schare, die ook in deze uitvaart bij de moeder was; een grote menigte van burgers en inwoners der stad, die zich hierbij voegen om het lijk op een plechtige en statige wijze ten grave te bestellen, en daarmee te betonen een liefde en achting voor de gestorvene en voor deszelfs moeder.

TWEEDE DEEL

Maar deze liefdetekenen van de burgers van Naïn kunnen niet in vergelijking komen bij die alles overklimmende liefde van de Heiland, zo tot de gestorven jongeling, door hem uit de doden te verwekken, als tot deszelfs moeder, door hem levend aan deze bedrukte weduwe weer te geven. Van dit grote wonderwerk verhaalt onze evangelist, eerst de bewegende oorzaak, daarna de omslag die Jezus maakt, verder de wijze op welke Hij het wonder verricht, en dan eindelijk de krachtdadigheid van Zijn bevel.

A. De bewegende oorzaak, of hetgeen de Heiland bewoog om de gestorven jongeling op te wekken, is loutere genade, enkele ontferming. EN DE HEERE HAAR ZIENDE, WERD INNERLIJK MET ONTFERMING OVER HAAR BEWOGEN.

1. Lukas beschrijft hier de Heiland met de Naam van Heere, om ons zeer hoge gedachten aangaande Hem in te drukken, als Die de Heere is van leven en dood, de waarachtige God en het eeuwige Leven, Die ook levend maakt die Hij wil.

2. Deze Heere ziet haar, namelijk deze bedrukte weduwe en moeder van de overledene, zodat Hij haar kent; zo uit haar overgrote droefheid en het misbaar maken achter het lijk, dat zij misschien het allernaast volgde; als bijzonder door Zijn Goddelijke alwetendheid, door welke Hij kende de verborgen gedachten van haar hart. En zo werd Hij innerlijk met ontferming over haar bewogen; eigenlijk, Zijn ingewanden rommelden over haar door teder mededogen. Het was niet iets goeds of deugdzaam dat in deze vrouw was, waarom zij deze weldaad van de levendmaking van haar zoon zou verdiend

hebben. Neen, maar het was enkele genade, loutere ontferming hetgeen er Jezus toe bewoog. Ziet geliefden! zulk een Hogepriester hebben wij, Die medelijden heeft met onze zwakheden, en Die Zijn ingewanden over ellendige zondaren en zondaressen laat rommelen.

B. Om tot het wonderwerk te komen, gaat Jezus vooraf enige omslag maken, in woorden en daden bestaande.

1. Wat Zijn woorden aangaat; Hij zegt tot de moeder: WEENT NIET. Het is licht te denken, dat zij als door droefheid overkropt, vele bittere tranen over het verlies van haar enige zoon heeft gestort, dat natuurlijk is. Welke tranen nog des te overvloediger werden, hoe ze nader aan het graf kwam. Jezus gebiedt haar niet te wenen. Niet, alsof dit wenen een ongeoorloofde en zondige daad was; want Jezus Zelf heeft bij het graf van Lazarus Zijn vriend geweend. Maar zo spreekt Hij, om haar te vertroosten en op te beuren, en te bewerken tot een bedaarde gemoedsgestalte; teneinde zij met ingespannen zinnen en bedaard gemoed mocht letten op het wonderwerk, dat Hij staat te verrichten; waarin zij oorzaak zou vinden niet om te wenen, maar om zich te verblijden.

2. Bij dit liefderijke woord paart Jezus een opmerkelijke daad. EN HIJ GING TOE, EN RAAKTE DE BAAR AAN, (DE DRAGERS NU STONDEN STIL.)

a. Jezus treedt toe, tot een vertoog dat Hij iets groots had te verrichten, en Hij raakte de baar aan waarop de dode naar het graf werd gedragen. Waartoe dit? zal iemand denken, dat de levendmaking van deze dode niet eigenlijk van dit aanraken, maar van Jezus' Goddelijk bevel, jongeling sta op, zal voortkomen. Het was om door dit aanraken aan de lijkdragers en aan de ganse schare te tonen, dat de levendmaking van Hem, en van niemand anders voortkwam. Ja, dat deze levendmaking, ofschoon het een allerwonderlijkst werk was, Hem zeer gemakkelijk viel, en zo licht te doen als iemand met zijn hand maar aan te raken.

b. Dit aanraken van de doodbaar was van deze uitwerking dat de dragers stilstonden; hetzij dat dit aanraken met zulk een kracht geschiedde, dat de lijkdragers daardoor in hun gang werden gestuit; hetzij liever, dat zij tot dit stilstaan werden bewogen uit eerbied voor de Heiland, Die zij uit de schare die bij Hem was, begonnen te kennen als die wonderdoende Profeet, Die Zich nu al door zovele en zulke zeldzame wonderwerken alom had vermaard gemaakt.

C. Hierop volgt de wijze op welke Jezus het grote wonder verrichtte. HIJ ZEIDE, JONGELING, IK ZEG U, STA OP. Woorden, vol van majesteit en gezag, en die Jezus doen uitblinken als de waarachtige God, Die het gebied heeft over leven en dood. Jongeling, u spreek Ik aan, sta op, dat is Mijn wil en bevel. Een wonderlijke zaak, dat een dode zo wordt aangesproken! Het is waar, Jezus' wil was hier genoeg geweest om de dode levend te maken, al had Hij geen enkel woord gesproken. Maar Hij spreekt dit woord, jongeling sta op, om der omstanders wil; om deze weduwe, deze lijkdragers, en deze ganse schare wil, zo die bij hen als die bij het lijk was; teneinde die allen van Zijn grote kracht en onweerstaanbaar alvermogen te overtuigen, en te doen zien dat Hij met een enkel woord sprekens een dode kon levend maken.

D. Dit woord van Jezus was met kracht. Ziedaar, als Hij spreekt zo is het er, als Hij gebiedt, zo staat het er. EN DE DODE ZAT OVEREIND, EN BEGON TE SPREKEN, EN JEZUS GAF HEM ZIJN MOEDER.

1. Ten aanzien van de levend geworden jongeling wordt gezegd, de dode zat overeind. Hij, die dood was geweest, richtte zich op, zijn ziel tot zijn lichaam zijnde wedergekeerd;

en zo ging hij overeind zitten op de doodbaar, op welke hij ter begraving werd uitgedragen. Welk opzitten op de baar gevoeglijk kan geschieden; want onder de Joden werden geen kisten gebruikt gelijk onder ons, om de dode lijken in op te sluiten. Maar de lijken werden zonder kist, alleen omwonden en omzwachteld met linnen grafdoeken van het hoofd tot de voeten, op een bed dat bovenop de doodbaar lag, gelegd, en zo ten grave gedragen. En opdat het dan allen openbaar mocht worden dat hij waarlijk was levend geworden, zo begon hij ook te spreken, op dezelfde tijd als hij overeind zat.

2. Maar ten aanzien van Jezus wordt ook gezegd, Hij gaf hem zijn moeder. Jezus had deze opgewekte jongeling wel kunnen met Zich nemen, om van hem gediend te worden. Maar Hij wil de moeder van haar kind niet beroven, opdat zij hulp en troost van hem vinden zou. Wat zal de moeder niet blijde en verheugd zijn geweest over dat zo gadeloos geschenk? Zij wordt hier ten tweede male een blijde moeder van dezelfde zoon.

DERDE DEEL

Dit verbazend wonder had ook heerlijke uitwerkingen:

A. Zo bij de aanwezige aanschouwers.

B. Als bij de afwezige bewoners van het Joodse land.

A. Wat de aanwezige aanschouwers van het wonderwerk aangaat, Lukas verhaalt: EN VREZE BEVING ZE ALLEN, EN ZIJ VERHEERLIJKTEN GOD, ZEGGENDE, EEN GROOT PROFEET IS ONDER ONS OPGESTAAN, EN GOD HEEFT ZIJN VOLK BEZOCHT. Kort maar en zakelijk, om niet te breed uit te weiden.

1. Van binnen ontstaat er in hun zielen een krachtige gemoedsbeweging, vreze beving ze allen. Niet, dat zij door de opwekking van de jongeling verschrikt en vervaard geworden zijn. Maar, gelijk het gaat in zeldzame en onverwachte voorvallen, zij staan ontzet en verbaasd over de grootheid van het wonder, niet kunnende beseffen de oorzaak waarom, noch de wijze op welke, noch het einde waartoe dit grote wonder geschiedde.

2. Van buiten roemen zij God met juichende lippen en dankbare betuigingen. Zij verheerlijkten God. Zij prijzen Gods almacht, wijsheid, goedheid, barmhartigheid en genade, uit dit wonder zo luisterrijk doorstralende. Zij zeggen: Een groot Profeet is onder ons opgestaan, erkennende aldus hiermee dat Jezus een Profeet was, en wel een groot Profeet, naardien Hij niet alleen leerde, maar ook wonderen deed, hoedanige maar alleen deden de grootste profeten, Mozes, Elia, Elisa en anderen meer. En hieruit bleek al, dat God Zijn volk bezocht had, zoals zij er bijvoegen. Want als God voorhad een groot werk uit te voeren ten goede van het Joodse volk, dat oudtijds alleen Gods volk was, in onderscheiding van alle andere volken van de aardbodem, dan bezocht Hij dat volk met het zenden van profeten, die daaronder grote tekenen en wonderen deden.

B. Maar wat nu de afwezige bewoners van het Joodse land betrof. Lukas besluit deze heilige geschiedenis met deze woorden: EN DIT GERUCHT VAN HEM GING UIT IN GEHEEL JUDEA EN AL HET OMLIGGENDE LAND. Het gerucht van dat Jezus zulk een wonderdoende Profeet was, Die zelfs een dode had levend gemaakt, ging van de stad Naïn uit, eerst door het land daar omheen gelegen, en vandaar verder door geheel Judea, daar wij hier, gelijk meermaals bij de evangelisten, het ganse Joodse land door kunnen verstaan. Geen wonder! naardien hier zulk een grote menigte van oog- en oorgetuigen, als Jezus deze dode jongeling opwekte, was tegenwoordig geweest.

ZIEDAAR veel geliefde toehoorders, dit voorgelezen woord verklaard. Zal ik er enige nadere aanmerkingen over maken, ik zeg dan dat:

A. Hieruit vooreerst bleek, dat Jezus de lang verwachte Messias was. Zulks bewees Jezus Zelf uit het opwekken der doden, als Hij aan de discipelen van Johannes, tot Hem afgezonden met deze vraag: Zijt Gij Degene Die komen zou, of verwachten wij een ander? dit antwoord gaf in het 22^{ste} vers van ons teksthofdstuk: Gaat henen en boodschapt aan Johannes weder de dingen die gij gezien en gehoord hebt; niet alleen dat de blinden worden ziende, de kreupelen wandelen, de melaatsen gereinigd, de doven horen; maar ook dat de doden worden opgewekt.

B. Ten tweede, hieruit bleek dat Jezus de waarachtige God was, Die door een enkel bevel doden levend maakt. Het is waar, Elia en Elisa, twee doorluchtige profeten oudtijds, hebben ook doden opgewekt. Maar welk een grote omslag maakten beide die profeten, met zich over de doden uit te strekken, op die een tijd lang te blijven liggen, en wat niet al voordat zij tot dit werk kwamen? Een klaar bewijs, dat zij de doden opwekten, niet door hun eigen, maar alleen door Gods kracht. Jezus doet het door Zijn eigen kracht, door het uitspreken van zulke woorden, jongeling, Ik zeg u, sta op! Die klare bewijzen waren van Zijn Goddelijk alvermogen.

C. Ten derde, Jezus gaf hiermee een bewijs en zeker onderpand van de laatste opstanding ten jongsten dage, welke mede door Zijn stem zal geschieden. Dan zullen volgens Zijn eigen betuiging, allen die in de graven zijn, Zijn stem horen, en zullen uitgaan; die het goede gedaan hebben tot de opstanding des levens, en die het kwade gedaan hebben tot de opstanding der verdoemenis.

D. Eindelijk vind ik in de opwekking van deze jongeling een levendig schilderij van de geestelijke opwekking der uitverkoren zondaren uit de staat der zonden.

1. Immers is de dood in de Heilige Schrift een gemeen zinnebeeld van de zondige natuurstaat. De mens is van nature dood in zonden en misdaden, Ef. 2:1. Hij ligt daar als een dode, zonder beweging, kunnende door de verdorvenheid van al zijn vermogens zichzelf niet bewegen om het allerminste te verrichten, dat waarlijk goed en Gode aangenaam is. Hij is als een dode, zonder enig gevoel van zijn ellende; zo walgelijk ook als een dode in de ogen Gods en van alle heiligen. Hij heeft niet anders te wachten dan met deze jongeling naar het graf gedragen te worden, en voor eeuwig afgescheiden van het gezelschap der levenden.

2. Wat er nu al omgaat, als God die geestelijk dode mens levend maakt, dat vind ik in dit schilderij van de jongeling met de levendigste trekken en kleuren afgebeeld.

Eerst wordt Jezus met innerlijke ontferming over hem bewogen; want Gods ontferming, waardoor Hij Zich ontfermt dien Hij wil, terwijl Hij ook verhardt Dien Hij wil, is de enige bronwel van alle genade die God schenkt aan een zondaar, Rom. 9:18.

Daarop raakt Hij hem aan met de hand van Zijn Goddelijk alvermogen, en hart vernieuwende bewerking.

Het doet hem Zijn stem horen: Jongeling sta op, hem toeroepende door Zijn woord: Ontwaakt gij die slaapt, en staat op uit de doden, Ef. 5:14.

Als Jezus dan bij dat woord Zijn levendmakende Geest paart, dan komt er door die Geest een beweging in hem, zodat hij met de jongeling begint op te zitten. Hij krijgt ogen om te zien, oren om te horen, een mond om te spreken ter ere Gods; terwijl anderen die het zien, God daarover verheerlijken, en erkennen dat Jezus is de volkomen Zaligmaker, en dat dit een heilige bezoeking is waarmee God Zijn volk begunstigt.

Is dit zo, billijk is het en hoognodig dat wij onszelf bij de trekken van dit schilderij vergelijken, om onze geestelijke toestand recht te leren kennen.

Als velen dit met goede ernst deden, zij zouden zich bevinden zo dood te wezen in het geestelijke, als de jongeling te Naïn was het lichamelijke.

1. Toen God al de eerstgeborenen van mensen en beesten in Egypte had geslagen en gedood, lees ik dat er geen huis was, of er was een dode in. Maar och of er in veler huizen niet meer dan één dode was! Geestelijk doden zijn er in menigte onder de uiterlijke belijders van onze Kerk, liggende en blijvende in hun onbekeerde natuurstaat; en in dat opzicht is onze Kerk niet ongelijk aan die vallei van Ezechiël, hoofdstuk 37:1, die vol doodsbeenderen was.

2. Als men vele mensen eens van nabij beziet, blijkt het niet overtuigende en bij de stukken, dat zij geestelijk dood zijn? Niemand uwer stote zich aan dit woord; want het is niet ons woord, maar de taal van de Heilige Schrift, die gewoon is alle onbekeerde mensen doden te noemen. Van die hun wellusten te volgen, zegt de Schrift, dat zij levend gestorven zijn. En, gij hebt de naam dat gij leeft, en gij zijt dood, wordt tot de Kerk van Sardis gezegd. En Johannes zegt: Die zijn broeder niet liefheeft, blijft in de dood.

De dode jongeling was een lijk, waaruit de redelijke ziel was verhuisd. Maar de meesten zijn niet meer dan dode lijken en rompen. Want hetgeen de menselijke ziel aan het lichaam is, dat moet de Heilige Geest aan een mens wezen, zal hij een geestelijk en wedergeboren mens wezen. En dat zult gij, hoop ik, met mij wel geloven dat het kleinste getal van onze uiterlijke kerkleden de Heilige Geest bezit. Duizenden onzer, de duizenden verdubbeld, weten van geen Heilige Geest, of van Deszelfs werkingen en bewegingen, waardoor men of van de dood levend wordt, of in het geestelijke leven gesterkt wordt. Als men van velen een beschrijving zou geven, men zou het moeten doen met het getuigenis van de apostel Judas, in zijn wel korte maar over deftige zendbrief, vers 9: Het zijn natuurlijke mensen, den Geest niet hebbende.

De dode jongeling was een lijk op de doodbaar. Hij lag daar ontbloot van alle uiterlijke zinnen; zonder gezicht, gehoor, spraak, gevoel, en wat meer is. Zijn niet de meesten al zo dood in het geestelijke?

Zonder gezicht van zichzelf, als nog onbekeerd; zonder gezicht van hun rampzalige staat, zonder gezicht van Jezus, zoals hun ten uiterste nodig is.

Zonder gehoor naar de stem Gods: Ontwaakt gij die slaapt, staat op uit de doden.

Zonder spraak, om te vertellen wat God aan hun zielen gedaan heeft.

Zonder gevoel van gebrek en ellende.

Zonder smaak in enig geestelijk zielenvoedsel.

Ja, zonder enige beweging of werkzaamheid. Daar er, indien zij levend gemaakte beenderen geworden waren, een beroering en een geluid in hen zou gehoord worden, als in die dorre beenderen in dat gezicht van Ezechiël.

Allemaal overtuigende bewijzen dat men van velen moet zeggen, dat zij dood zijn in zonden en misdaden.

Beklaaglijke staat! O allerongelukigste staat! Een heiden noemde de dood het verschrikkelijkste van al wat verschrikkelijk is. Maar geestelijk dood te wezen, ik wil zeggen onbekeerd te wezen, nog onherboren en geheel de oude mens te wezen, zonder in Christus herschapen en in een nieuwe schepsel veranderd te wezen, welke ellendestaat de Heilige Bladeren de geestelijke dood met recht noemt. O! dat gaat al wat verschrikkelijk is nog oneindig te boven.

Gij zijt al zo walgelijk als een dood lijk, daar elk een afkeer van heeft; waarom al wie oudtijds een dood lijk aanraakte, naar Mozes' wet onrein was. Hoe welgemaakt en bevallig van lijf en leden gij ook mag wezen; gij zijt wegens uw onbekeerde staat afschuwelijk in de ogen Gods en van alle heiligen. Kon gij uzelf eens recht zien, gij zoudt ervan schrikken, gij zoudt ijzen van uw lelijkheid.

De jongeling werd ten grave gedragen; maar voordat hij daar kwam, nog onverwachts door Jezus levend gemaakt. Maar onbekeerd stervende, zoudt gij, (ei! overweeg dat gevaar met indruk) niet slechts naar het lichaam gedragen worden naar de groeve der vertering, en in het graf gedompeld, om daaruit namaals te verrijzen met een opstanding ter verdoemenis; maar dat nog verschrikkelijker is, gij zoudt dan terstond naar de ziel voor eeuwig zinken in de duistere kerker van het grondeloze verderf, en dat zonder enige hoop van levendwording, naardien het dan te laat zal wezen. En daar anders lichamelijk doden geen pijnen of smarten van het lichaam gevoelen; daar zoudt gij geestelijk doden een onuitsprekelijke pijn en smart gevoelen in die plaats, daar de worm niet zal sterven, noch het vuur uitgeblust worden, Mark. 9:44.

Och! dat gij u eens ging bekommeren om van dood levend gemaakt te worden. Maakt haast, maakt haast met dit werk, terwijl de tijd kort is, en de dood u overal op de hielen volgt, waar gij staat of gaat, waar gij verkeert, of in het klaaghuis, of in het huis der maaltijden.

Jongelingen en jonge vrouwen, ja de oude lieden tezamen met de jongen! Denk veel aan de wisselvalligheid van uw leven, en hoe na de dood de bekeringstijd uit zal wezen. Wat liggen er niet al doden onder uw voeten begraven, die ons toeroepen: Wij wachten u hier haast bij ons! Edelman zowel als bedelman, de rijke man zowel als Lazarus. Groten en kleinen, sterven zult gij, sterven moet gij; bereid dan uw huis eer gij sterft, en ziet toe op welke gronden gij heengaat naar de ontzaglijke en onherroepelijke eeuwigheid.

Gelijk Jezus de dode jongeling in onze tekst toeriep: Jongeling, Ik zeg u, sta op! Zo luistert veel naar die roepende stem Gods in Zijn Woord: Ontwaakt gij die slaapt, staat op uit de doden, en laat Christus over u lichten. Bidt God aanhoudende, dat Hij bij dat uiterlijke Woord Zijn levendmakende Geest paart om van dood eens levend te worden, en met Christus Jezus, en uit kracht van Zijn opstanding, worden opgewekt tot een nieuwe leven.

O, hoe zalig is hij, die deel heeft aan de eerste opstanding; over deze heeft de tweede dood geen macht, Op. 20:6.

Op u die God vreest, heeft de Heere eens in ontfermingen neergezien, met geen mindere ontferming dan waarmee Jezus bij het opwekken van de jongeling werd bewogen. Gij waart ook tevoren dood, zonder enig gevoel; geen geestelijk leven was in u. En dat waart gij mogelijk jarenlang. Gij werd naar het graf gedragen; want ieder ogenblik van uw leven in de natuur was er een trede nader toe; maar zo haast de tijd tot uw bekering bestemd daar was, daar riep u de Heere, gelijk weleer de jongeling toe: Ik zeg u, sta op! Daarop werden aanstonds uw ogen geopend, gelijk die van Tabitha, door Petrus uit de doden opgewekt. Daarop werd uw hart, tevoren een steen, in een vlesens hart veranderd, en zo week, dat gij rouw begon te bedrijven en bitterlijk te kermen over uw jammerlijke staat. Toen werd gij als een nieuw geboren kind door dit beginsel van het nieuwe leven, zeer begerig naar de redelijke en onvervalste melk van de evangelieleer, om daardoor op te wassen, 1Petr. 2:2. Op zulk een wijze, en langs die weg zijt gij, die nu God vreest,

maar die toen nog geestelijk dood in zonden en misdaden waart, nevens anderen tot God bekeerd.

Wat zult gij nu de Heere vergelden voor deze genadeweldaad, aan u bewezen?

Dankt er eeuwig des Heeren ongehouden en onverdiende goedheid voor. Neem dat zeggen van de vader van de verloren zoon voor uzelf over, en roept het menigmaal met een dankbare verwondering uit: Deze mijn ziel was dood, en is weder levend geworden; zij was verloren, maar is nu gevonden.

Gedraagt u betamelijk omtrent dezulken die nog in die beschreienwaardige toestand van de geestelijke dood liggen. Verheft u niet boven hen in waan of trotsheden; want gij waart ook tevoren even onwijs, even dwalende; en welke genade bezit gij nu, die gij niet ontvangen hebt? Neen, maar ontfermt u liever over hen, onderricht ze met zachtmoedigheid, en bidt voor hen in het verborgene.

Zijt gij van dood levend geworden, gedraagt u als opgewekten tot een nieuw leven. Hebt meer afkeer van de dode werken der zonden, gelijk men een walg van een dode heeft. Zoekt in uw nieuwe leven meer gesterkt te worden, de krachten te vernieuwen, en op te varen met vleugelen gelijk de arenden, Jes. 40:31. En leeft hier voortaan ter ere van uw Levendmaker en Weldoener Jezus. Stelt uzelf als uit de doden levend geworden, en uw leden Gode tot wapenen der gerechtigheid, Rom. 6:13.

Wees Hem getrouw tot de dood; u zal gegeven worden de kroon des levens. AMEN

MATTHEÛS 11:28-30

28 Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.

29 Neemt Mijn juk op u, en leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart; en gij zult rust vinden voor uw zielen.

30 Want Mijn juk is zacht en Mijn last is licht.

A. **I**N het heilig geschiedverhaal van de algemene zondvloed vinden wij als iets opmerkelijks, door Gods getrouwe knecht Mozes aangetekend, dat de aartsvader Noach, na een geruime tijd in de ark (het enige behoudmiddel om in de zondvloed niet om te komen) met zijn huisgezin op de verbolgen wateren te hebben gedobberd, eindelijk een venster in de ark opende, en door dat venster, na de raaf ook een duif liet uitvliegen, om daardoor te beproeven en te vernemen of de wateren, die zeer hoog geklommen waren, nu al gelicht waren van boven de aardbodem. Maar deze duif vond geen rust voor het hol van haar voet; dat is, allerwege trof deze duif water aan, en nergens vond ze enige droogte om daarop haar voeten te zetten en wat te rusten. Daarom keerde duif tot Noach weder in de ark; want de wateren waren op de ganse aarde. Lees het na in Gen. 8:8,9.

1. De wateren van de zondvloed, die al wat op aarde leefde, uitgezonderd Noach en zijn huisgezin smoorde en verdelgde, kunnen ons een zinnebeeld uitleveren van Gods verbolgenheid en toorn tegen de onbekeerde zondaren, welke Hij ook uitoefent in de dag van Zijn wraak.

2. De ark, die haar ingesloten mensen en beesten voor het verdrinken bewaarde, maar ondertussen zelf op de wateren dobberde, en eindelijk tot rust kwam zonder schipbreuk te lijden, verbeeldt ons de Heere Christus Jezus als Middelaar; voor zoveel Hij door Zijn Middelaarsambt alle gelovige erfgenamen Gods in Zijn gemeenschap ontvangt, om ze tegen het eeuwig verderf te bewaren. Terwijl Hij, door Zelf de vloek te dragen, en zo te zinken evenals de aarde in de verbolgen wateren van Gods toorn, anderen van Gods vloek en toorn verlost. Welke verlossing Hij de Zijnen volkomen aanbracht, toen Hij evenals de ark te rusten kwam, door Zijn opstanding uit de doden. Niet ik, maar de apostel Petrus begreep dit alzo, als hij in zijn eerste Brief in het derde hoofdstuk de verzen 19-21, sprekende aldaar van de dagen van Noach, als de ark toebereid werd, waarin weinige, dat is acht, zielen behouden werden door het water, de heilige waterdoop aanmerkt als het tegenbeeld van die gunstige bewaring van die weinige zielen. Voor zoveel de Doop, waarin wij uit het water na de indompeling uitgetrokken worden, zonder daarin te versmoren, ons tot een zegel verstrekt dat wij door Christus' bloed en Geest behouden worden tegen het verstikken in de wateren van Gods toorn; maar dat wij door Zijn opstanding uit de doden in het leven worden gespaard. Waarom Petrus op de gemelde plaats zegt, de doop behoudt ons, niet die doop die de aflegging is van de vuiligheid van het lichaam; maar die doop die een vraag is van een goede consciëntie tot God, door de opstanding van Jezus Christus.

2. De duif, onder welk zinnebeeld de ark Gods, de bruid van de Messias, in het Hooglied van Salomo meermaals voorkomt: Mijn duive, zijnde in de klove der steenrots, één enige is Mijn duive, Mijn volmaakte. Zo spreekt aldaar de Christus van Zijn Kerk in hoofdstuk

2:14, 5:2, 6:9. Deze duif van Noach, zeg ik, die buiten de aarde omvliegende, nergens op de aarde rust vond voor het hol van haar voet, en daarom tot Noach in de ark weerkeerde, kan ons een zinnebeeld uitleveren van de eigenaardige toestand van een gelovige ziel. Nergens buiten Jezus, de enige Ark der behoudenis, kan ze rust of verkwikking vinden. Zij verneemt als de duif van Noach buiten deze geestelijke Ark niet anders dan verbolgen wateren van Gods toorn, die haar wegens de zonden zoeken te overstromen; en zij is in grote angst en gedurige vrees van in die wateren te zullen omkomen. In zulk een angst en rechtmatige bekommering wendt zij zich met al haar zonden tot de Middelaar Jezus, de Behoudark, Die de toorn Gods voor haar gedragen heeft, en Die op de verbolgen wateren van Gods gramschap zo vreselijk geslingerd is. Zij zoekt in deze Jezus, de enige Behoudark, gevonden te worden, en in Hem ook alleen de ware zielenrust te vinden.

En waar vinden wij dit levendiger, dan in die liefelijke nodiging van de Heiland, uw aandacht voorgelezen? Komt herwaarts tot Mij, komt vliegende, als de duif van Noach tot Mij, de enige Ark van behoudenis, allen die vermoeid en belast zijt met het pak van uw zonden, en met al wat u moeilijk en lastig valt; en Ik zal u rust geven; een verkwikkelijke zielenrust, zonder enige vrees voor de wateren van Gods toorn. Neemt Mijn juk op u, en leert van Mij, als van de enige Leraar der gerechtigheid, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart; en gij zult rust vinden voor uw zielen. Want Mijn juk is zacht, en Mijn last is licht.

B. Jezus, in dit teksthoofdstuk bezig zijnde om tegen te gaan die bij de Joden zo diep ingewortelde vooroordelen; waarom Zijn hemelse leer en het onderwijs meestal van geringen en eenvoudigen, en niet van de aanzienlijken en wetgeleerden in Israël werd aangenomen:

1. Gaat van het 16^{de} vers en vervolgens, de oorzaak hiervan aanwijzen.

a. De schuld hiervan lag niet in Zijn leer, als was deze niet krachtig of ziel overredende genoeg; neen, maar in der Joden hoogmoed en hardnekkigheid, vooral van de aanzienlijken onder dat volk, die de prediking van Jezus zowel als van de voorloper Johannes, boosaardige hadden verworpen.

b. Ook konden de Joden niet voorwenden dat deze Leraar Jezus Zijn leer met geen wonderen bevestigd had; want die waren zeer groot en vele geweest, en op verschillende plaatsen nu al in het Joodse land geschied. Maar het haperde aan hun ongeloof; want in die steden daar Jezus Zelf Zijn meeste krachten gedaan had, als te Chorazin en Bethsaïda, en ook te Kapernaüm, Zijn gewone leer- en woonplaats, waren de inwoners even ongelovig en onbekeerlijk gebleven. Dat Jezus hun verwijt, en hun een veel zwaarder oordeel dan de heidense steden Tyrus en Sidon, ja dan Sodom bedreigt.

c. Ook moesten zij niet menen dat de aanzienlijken en wijzen onder de Joden boven de geringen en eenvoudigen behoorden bevoorrecht te wezen, om de onderdanen en leerlingen van de verwachte Messias te wezen. Integendeel; want ingevolge van des Vaders soeverein welbehagen moesten de verborgenheden van Zijn Koninkrijk voor de wijzen en verstandigen verborgen blijven, maar aan de kinderkens geopenbaard worden. Aan welke Jezus dan ook volgens dat bestek, als de Zoon des Vaders, de kennis des Vaders en van Christus wilde openbaren; waarover Hij Zijn hemelse Vader dankt.

3. Uit dien hoofde gaat de Zaligmaker in onze voorgelezen tekst, als de grote Leraar der gerechtigheid, een zeer vriendelijke nodiging doen aan die allen, die zich als kinderen aan Zijn voeten wilden neerzetten, om uit Zijn wijze mond als Leermeester zaligmakend

onderwijs tot verkwikking van hun onrustige zielen te ontvangen. Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven. Neemt Mijn juk op u, en leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben, en nederig van hart; en gij zult rust vinden voor uw zielen. Want Mijn juk is zacht, en Mijn last is licht.

Een vredesboodschap, onzer aller opmerking in dit uur waardig. Een uitnodiging van de Heiland der wereld zo liefelijk, dat wij geen woorden van aanprijzing nodig hebben om er uw aandacht toe uit te lokken.

C. Om deze beminlijke woorden van de Heiland, Wiens lippen hier van enkele genade druipen, in een meest vatbare orde te verhandelen, zullen wij de zaken die ons hier voorkomen alzo schikken, dat wij acht geven op drie gewichtige hoofdzaken.

I. Eerst, op de nodiging van de Leraar Jezus tot Zijn onderwijs, in deze woorden: Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt. Neemt Mijn juk op u, en leert van Mij.

II. Dan twee redenen, waarmee die nodiging wordt aangedrongen.

A. De eerste is genomen van de geaardheid van deze Leraar: Omdat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart.

B. De andere is genomen van de aard van Zijn leer: Want Mijn juk is zacht, en Mijn last is licht.

III. Eindelijk zullen ons voorkomen twee grote beloften, aan de uitnodiging van Jezus gehecht: Ik zal u rust geven, en gij zult rust vinden voor uw zielen.

EERSTE DEEL

Jezus' nodiging zelf aangaande:

A. De personen die van Hem genodigd worden, die worden:

1. Beschreven als DIE VERMOEID EN BELAST ZIJN.

a. Aangaande deze manier van spreken kan men in de letter aanmerken, dat deze zoveel wil zeggen als vermoeiden en belasten, of vermoeiden door last. Men kan belast zijn door enige last of pak, op onze schouders liggende, zonder nochtans daaronder vermoeid te zijn, namelijk in zulk een geval als de last draaglijk of kort durende is. Maar als de last zwaar of langdurig is, wordt men daaronder in het dragen vermoeid; en aldus heeft de Heiland hierdoor bepaald willen aanwijzen welke lastdragers Hij in het oog had. Namelijk zulken, die onder de last vermoeid zijn, vermoeide belasten, of vermoeiden door de last.

b. Elk ziet wellicht, dat men hier om geen lichamelijke, maar om een geestelijke last heeft te denken. Wij kunnen tot deze last dat alles betrekken, dat de Joden, en bijzonder de gelovigen onder dat volk, tot welke de nodiging van de Heiland hier is ingericht, in deze dagen tot een last en daaronder tot een vermoeiing was. En dan moeten wij hier:

In de eerste plaats en wel voornamelijk denken aan die allerzwaarste last, waaronder de mens van nature gaat, een zielenlast; ik meen de last der zonden, en de van Gods ontstoken toorn over de zonden, welke die last nog des te zwaarder en ondraaglijker maakt. Deze betekenis kan hier geenszins worden uitgesloten, alzo de Heiland aan de lastdragers in onze tekst vervolgens zal beloven een zeer verkwikkelijke rust voor hun zielen. Evenwel mogen wij hier niet alle belasten door het pak der zonden en van de toorn Gods over die zonden verstaan. Want alle mensen, van hun ontvangenis en geboorte af, gaan

onder die last, hoewel zij allen daaronder niet vermoeid zijn. Neen, maar alleen diegenen die de lastigheid daarvan beseffen en gevoelen, onder die last gebukt en gebogen gaan, onder die last vermoeid worden, en uitzien naar ontlasting. Waarom de Heiland naar Zijn hemelse wijsheid, teneinde niemand zich in dit gewichtig stuk bedriegt, er het woord *vermoeid zijn* heeft bijgevoegd. Het zijn dan alleen zulken, die vermoeid en belast zijn, dat is, vermoeide belasten, of vermoeiden door de last. Om het nu een weinig nader uit te breiden:

Vermoeide belasten zijn hier zulken, die een levendig gezicht en bewustheid hebben van de zware last van hun zonden, van hun verdoemelijkheid deswege, en van hun volslagen onmacht om zich daarvan te ontlasten. Hun zonden staan in het licht van hun aangezicht, en zij roepen met David uit: Ik ken mijn overtreding, en mijn zonde is steeds voor mij, Ps. 51:5.

Vermoeide belasten, die een lastig en pijnlijk gevoel hebben, niet alleen van hun zonden die hen zeer zwaar drukken, uitroepende uit Ps. 38:5: Mijn ongerechtigheden gaan over mijn hoofd, als een zware last zijn ze mij te zwaar geworden. Maar ook van Gods toorn, op hun zonden liggende, welke die last nog veel zwaarder maakt, en hun zielen zo drukt dat ze tot God uitschreeuwen uit Ps. 88:16,17: Ik ben doodbrakende, ik draag Uw vervaarnissen; Uw hittige toornigheden gaan over mij.

Vermoeide belasten, die onder die last als gebukt en gebogen gaande zeer vermoeid zijn, machteloos, amechtig, hijgende, bezwijkende, gelijk vermoeidheid dit alles meebrengt. Hun zonden en verdoemelijkheid daaronder doen hen zeer gevoelig klagen in kermen: Er is geen vrede in mijn beenderen vanwege mijn zonden. Ik ben vermoeid, mijn keel is ontstoken, mijn ogen zijn bezweken. Ja, ik ben geworden als een man die krachteloos is.

Eindelijk, vermoeiden en belasten, die tevens ook uitzien naar ontlasting; die als een vermoeide, een hijgende begeerte hebben om onder die vermoeidheid geholpen te worden, en van dat zware pak van hun zonden en verdoemelijkheid door de Borg Jezus verlost te worden. Zijn vragen in hun verlegenheid en radeloosheid met die verslagenen in het hart op de pinksterdag: Wat zullen wij doen, mannenbroeders? En met die bevende stokbewaarder: Lieve heren, wat moet ik doen opdat ik zalig worde?

Maar er was nog een tweede last, welke wij hier noodzakelijk mede moeten insluiten, waaronder deze geestelijk vermoeiden en belasten uit de Joden, tot welke hier de Heiland eigenlijk zijn nodiging inricht, gebukt en gebogen gingen. Ik heb het oog op die zware last van al die ceremoniële geboden en inzettingen van Mozes' wet; aangezien wassingen en reinigingen van het vlees, van het onderhouden der Joodse feestdagen, en op de bestemde tijd met grote moeite en kosten naar Jeruzalem tot de statelijke godsdienst op te gaan, en wat Mozes' wet al meer gebood. En zware last, waaronder de Joden moesten arbeiden tot vermoeiens toe; en waarvan de gelovigen in Israël hoopten door de komst van de Messias ontlast te zullen worden. En waarom toch zouden wij hier niet tegelijk aan zulke vermoeiden en belasten door de schaduwachtige wet denken? Daar de apostel Petrus de wet de ceremoniën noemt een juk, hetwelk noch onze vaders, noch wij, zegt hij, hebben kunnen dragen. En het juk van de wet, daar Jezus Zijn zacht evangeliejuk aanstonds tegenover zal stellen; een juk dat de farizeeën en schriftgeleerden in deze dagen nog al lastiger en ondraaglijker maakten, door aan dat juk van de wet nog een zware last van menselijke overleveringen vast te binden; waarvan Gods wet niets had geboden. Daar Jezus het oog op had, Matth. 23:4, zeggende van de Joodse

leermeesters: Zij binden lasten die zwaar zijn, en kwalijk om te dragen, en leggen ze op de schouders der mensen

2. Zulke vermoeiden en belasten onder het juk der wet en Joodse overleveringen, doch die meteen ook nog meer naar de ziel om de zonden en ellende, om de vloek en Gods toorn, met geestelijke vermoeidheid belast gingen, en uitzagen naar verlossing, stelt de Heiland alhier in zijn ruimte voor door het woordje ALLE; allen die vermoeid en belast zijn. Tevergeefs zoeken de drijvers der algemene genade dit woord *allen* te duiden op alle mensen, hoofd voor hoofd, alsof die hier allen door Jezus werden genodigd. Want ik vraag hen nu maar, zijn alle mensen onder de last van hun zonden vermoeid? Zeggen zij neen; ik antwoord, deze vermoeiden door de last nodigt Hij alleen, en gevolglijk niet alle mensen. Waarom het woord allen hier geen andere zin kan hebben dan bepaald deze allen, die werkelijk en dadelijk belasten en vermoeiden zijn; allen zonder onderscheid, jong of oud, aanzienlijken of geringen, alle min of meer vermoeiden, als het maar in waarheid is; niemand behoeft hier achter te blijven.

B. De nodigende stem van Jezus tot deze allen ingericht:

1. Eerst in het gemeen, roept Hij ze tot Zich: KOMT HERWAARTS TOT MIJ.

a. Hij gebruikt een woord van vriendelijke opwekking en uitnodiging: Komt herwaarts. Het is zo, dat dit in de grondtekst maar door een enkel Grieks woord, *komt*, wordt uitgedrukt; doch de onzen hebben er om de opmerkelijkheid van Jezus' nodiging des te meer uit te drukken, het woord *herwaarts* bijgevoegd, komt herwaarts, niet zozeer naar het lichaam, hoewel het ook waar is dat de genodigden onder de Joden, die zo vermoeid en belast waren als gezegd is, zovelen er leefden in de dagen van Jezus' omwandeling hier op aarde, verplicht waren tot deze grote Leermeester Israëls met hun voeten heen te gaan, als wel naar de geest. Het is hier een komen met het hart, door gelovige zielsuitgangen, gelijk komen meermaals door geloven wordt verklaard. Neem maar Joh. 6:35: Die tot Mij komt, zal geenszins hongeren; en die in Mij gelooft, zal nimmermeer dorsten.

b. Van dit gelovig komen stelt Jezus Zichzelf tot het Voorwerp, zeggende, herwaarts tot Mij.

Tot Mij, dat is, tot Mij als de enige Borg en de Middelaar Gods en der mensen, Die de zonden der uitverkorenen en de toorn Gods over uw zonden draagt. Komt toch allen vermoeiden en belasten, tot Mij, om dat pak van uw zonden en van de toorn Gods bij Mij te komen kwijtraken.

Tot Mij, nog eens, in tegenstelling van de verzoenmiddelen van de wet, daar het vleselijk Israël hun verzoening in zocht. Ook in tegenstelling van de schriftgeleerden en Joodse meesters, die het juk der wet, hun opgelegd, nog verzwaarde door menselijke overleveringen. Van die nietige medicijnmeesters, daar Israël meer last dan rust bij vond, roept Jezus deze vermoeiden en belasten af, en Hij gaat ze vervolgens leren:

2. Het einde en oogmerk waarom zij tot Hem moesten komen, zeggende: NEEMT MIJN JUK OP U, EN LEERT VAN MIJ.

a. Het voorwerp waaromtrent de vermaning van de Heiland verkeert, noemt hij Mijn juk.

Gelijk het juk is dat werktuig waardoor last- en werkbeesten worden samengekoppeld tot het dragen van deze lasten, en het gezamenlijk verrichten van dezelfde arbeid; zo is het bij gewijde en ongewijde schrijvers gebruikt als een zeer gepast zinnebeeld om er door uit te drukken iemands onderwerping aan de macht van een ander die boven hem

is. Om hier niet alles op te halen wat als een juk genoemd wordt, zo in het burgerlijke als in het godsdienstige, en in welke betrekkingen; wij zeggen maar, dat de Heiland hier door het juk verstaat Zijn Evangelieleer, met alles wat daaraan vast is. Geen juk, gelijk de heren hun slaven opleggen, maar een juk gelijk de meesters in de scholen hun discipelen en leerlingen opleggen. Een juk van onderwijzing, om naar de lessen van de evangelieleer te luisteren, en die in geloof te betrachten en te gehoorzamen. Een juk van heilige tuchtiging, om het vlees te kruisigen en alles geduldig en gewillig te lijden en te dragen, hetgeen deze leermeester zijn leerlingen oplegt. Dat is de eerste les in Zijn school, en daarop lopen ook alle andere uit. Zo iemand Mijn discipel wil wezen, die verloochene zichzelf, hij neme zijn kruis op, en hij volge Mij, Matth. 16:24. In die betrekking van hun schooljuk, om zo te spreken, meen ik dat wij hier alleen moeten blijven, naardien de Heiland aan het opnemen van dit juk terstond zal vasthechten, leert van Mij; en zo waren ook de Joden gewoon te spreken van een juk der wet, een juk van het gebod.

En als de Heiland hier spreekt van Mijn juk, zo stelt Hij Zijn evangelieleer met alles wat men in Zijn school in het geloof had te leren en te lijden, tegenover dat lastige juk van zonden en van Gods toorn, waaronder zij gebukt en gebogen gingen; ook tegenover het juk der schaduwachtige wet en van de vaderlijke overleveringen.

b. En hieromtrent is nu Zijn vermaning:

Eerst, dat de vermoeiden en belasten Zijn juk op zich zullen nemen; dat is, dat zij dat lastige juk van zonden en wet, met Zijn zachte juk zullen verwisselen; leggende dat eerste juk waaronder zij zo vermoeid waren van hun schouders, voor Zijn voeten neer, en komende onder Zijn lieflijk evangeliejuk. En dat zij dat ook doen vaardig en bereidwillig, in gehoorzaamheid des geloofs, en in getrouwheid aan Zijn zalige liefdedienst tot de dood toe.

Hij voegt erbij, leert van Mij; waarmee Hij aanwijst wat voor een soort van juk het was dat Hij de Zijnen wilde opleggen. Leert dan van Mij, de Opperleraar der gerechtigheid, ook de enige Leermeester naar Wiens leer en onderwijs men het Evangelie alleen horen, en Wiens tuchtiging men alleen moet gehoorzamen. De tijd is gekomen om af te zien van die strenge tuchtmeester op Mozes' stoel gezeten, dat juk van de last en die stok van de schouders welke zij oplegden, neer te leggen, en aan te nemen Mijn leer en Mijn tuchtiging: Neemt Mijn juk op u, en leert van Mij.

TWEEDE DEEL

Deze zijn lieflijke nodiging gaat Jezus met twee klemmende drangredenen aandringen; waarvan:

A. De eerste genomen is van de geaardheid van de Leermeester. OMDAT, zo vertaal ik het woordje gelijk het meermaals genoemd wordt voor het Griekse woord *omdat*, omdat Ik ZACHTMOEDIG BEN EN NEDERIG VAN HART.

1. Gewoonlijk worden deze woorden van de uitlegger zo verstaan, alsof Jezus Zich hier als een voorbeeld van zachtmoedigheid en nederigheid aan deze vermoeiden en belasten aanpreekt, also dat zij deze twee deugden van Hem moesten leren, gelijk ook onze Nederlandse overzetting ons daarheen leidt. Maar uit welke hoofde zou de Zaligmaker deze twee deugden van zachtmoedigheid en nederigheid aan vermoeiden en belasten aanbevelen? Daar deze immers niet toornig noch hoogmoedig zijn, maar integendeel onder

het zware juk gebukt en gebogen gaan, en als nederigen en vermoeiden tot Hem komen. En waarom deze twee deugden aangeprezen, boven alle andere deugden? Daar Jezus' leerlingen de voetstappen van hun Leermeester in al Zijn deugden moesten navolgen.

2. Daarom vatten wij deze woorden liever op als een drangrede, om de vermoeiden en belasten op te wekken en aan te zetten om gewillig en vaardig tot Hem te komen, Zijn juk op zich te nemen, en van Hem alleen te leren. De reden is, Hij is zulk een zachtmoedige en nederige Leermeester; niet hard, niet wreed, niet onbarmhartig; maar zich schikkende in Zijn genadeschool naar de zwakheden van Zijn leerlingen, onderwijzende die met veel geduld en zachtmoedigheid. Ongetwijfeld, zo het mij voorkomt, zal de Zaligmaker van Zijn zachtmoedigheid en nederigheid gesproken hebben, om Zich zo te stellen tegen de hoogmoedige en hovaardige leermeesters van die dagen in Israël, ik meen de farizeeën en schriftgeleerden.

a. Eerst, Jezus was zo zachtmoedig in Zijn leren en onderwijzen. De Joodse leermeesters waren hoogmoedig, en hielden zichzelf voor al te goed om de onwetende en eenvoudige mensen te onderwijzen, die zij veeleer verachtten en vervloekten. De schare, zeggen zij in Joh. 7:49, die de wet niet verstaat, is vervloekt; en tegen degenen die hen durfden tegenspreken voeren zij in toorn uit. Opdat nu de vermoeiden en belasten zich niet zouden verbeelden dat Jezus ook een dergelijke harde Leermeester was, zo verzekert Hij hun van het tegendeel, dat Hij zachtmoedig is, dat Hij met veel lijdzaamheid en verdraagzaamheid Zich in het onderwijzen wilde schikken naar de bevassing van Zijn discipelen, en dat Hij die ook geen ondraaglijke lasten, gelijk de farizeeën deden, op de schouders wilde leggen, zonder dat zij die zelf met hun vinger aanroerden, Matth. 23:4.

b. Ook was Jezus een nederige Leermeester, bij Wie geen aanzien van mensen plaats had; Die de groten en aanzienlijken niet voortrok voor de arme en geringen; Die de nederigen niet versmaadde; maar integendeel onder die het allermeeest verkeerde. Zodat Hij zelfs de meest geringe mensen onderwees, en opzocht de meest verachte schapen van het huis Israëls. Hij voegt er met nadruk bij nederig van hart, om Zich alweer van de Joodse leraars te onderscheiden, wie nederigheid niet in het hart was, maar uiterlijk in hun klederen, gelaat en gebaren bestond, terwijl hun harten van binnen de witgepleisterde doodgraven gelijk waren.

B. Nog een tweede drangreden voegt Jezus hierbij, welke genomen is van de aard van Zijn leer, als Hij zegt: WANT MIJN JUK IS ZACHT, EN MIJN LAST IS LICHT.

1. Hij noemt Zijn genadeleer naar welke de discipelen in Zijn school zich hadden te gedragen in gehoorzaamheid des geloofs, een juk en een last; niet in zichzelf aangemerkt, want Zijn geboden waren niet zwaar of moeilijk te dragen. Maar met opzicht en met zinspeling op dat zware zondenjuk, het juk der wet en de last der overleveringen, waaronder zij zolang vermoeid gingen, en hetwelk zij nu moesten ruilen voor de genadelessen van het Evangelie.

2. Waarom Hij die ook nader beschrijft als zacht en licht. Niet voor onwedergeborenen, veel minder als waren Zijn lessen en geboden gemakkelijk te betrachten door de kracht der natuur en het vermogen van des mensen vrije wil. Wel verre! Maar zacht en licht, in vergelijking van het zondenjuk, welker bezoldiging de dood is. Een last zo zwaar, dat ze de zondaar tot de hel neerdrukt. Ook in vergelijking van de ceremoniële wet, welke de overtreders in geval van het minste verzuim de dood dreigde; want als iemand de wet van Mozes teniet deed, die stierf zonder barmhartigheid onder twee of drie getuigen, Hebr. 10:28. Daar integendeel bij de Leermeester Jezus barmhartigheid en genade te

vinden is; also Hij een barmhartig Hogepriester is, Die medelijden heeft met de zwakheden van Zijn volk, Hebr. 4:15. Ook zacht en licht, door de hulp van Jezus' Geest en Zijn ondersteunende genade. Zacht en licht eindelijk, door het groot vergenoegen en de zielenrust die een gelovige onder de betrachting van Christus' bevelen, Wiens wegen zijn enkel lieflijkheid en al zijn paden vrede, ondervindt.

DERDE DEEL

Waarom Hij deze zielenrust ook aanstonds aan deze vermoeiden en belasten gaat beloven.

A. Eerst zegt Hij wat algemener: IK ZAL U RUST GEVEN.

1. Hij wil dan rust geven, door de oorzaak van de vermoeidheid weg te nemen:

a. Ten aanzien van het juk der wet, door dat te verbreken, volgens Jes. 9:3; en het evangelievolk in te leiden in de ware rust en sabbat van het Nieuwe Testament.

b. En ten aanzien van het juk der zonden, door hen in de rechtvaardigmaking daarvan te ontheffen, ontslaande hen van de schuld en straf van hun zonden, van toorn, vloek en verdoemenis, die de zondaar als zulk een zware last op de hals lagen, en de oorzaak van zijn vermoeidheid waren; zodat hij gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, vrede bij God zou hebben door onze Heere Jezus Christus, Rom. 5:1.

2. Maar nog wat meer bijzonder gaat de Heiland deze rust aan vermoeiden en belasten toepassen, als hij ten laatste zegt: EN GIJ ZULT RUST VINDEN VOOR UW ZIELEN.

a. Het zou geen lichamelijke rust wezen, maar geestelijke, en voor hun zielen, waarin de ziel en het gemoed zal berusten.

b. En deze zielenrust zouden ze vinden, dat is, ondervinden. Dat dan nog wat meer zegt dan dat voorgaande, Ik zal u rust geven. Want men kan in de rechtvaardigmaking van de last der zonden en van de toorn Gods ontslagen wezen, zonder dat men er echter de zielsbewustheid en ondervinding van heeft. Daarom beloofde Heiland, dat Hij de ziel die rust zal doen ondervinden, door een gevoelige ontdekking daarvan aan het hart; brengende de vermoeiden en belasten in een staat van stilte en rust, in een staat van een bevredigd geweten, van geestelijke vreugde en vrolijk genoegen. Dat is dat spreken tot de ziel van vrede; dat is dat toespreken van het hart: Mijn zoon, of Mijn dochter, zijt welgemoed, uw zonden zijn u vergeven, Matth. 9:2.

EN zo toont hier Jezus alweer de rechte Messias te wezen, Die een tong der geleerden heeft ontvangen, om met de moeden een woord ter rechter tijd te spreken, Jes. 50:4, en op Wiens lippen genade is uitgestort, Ps. 45:3. Die alle vermoeiden en belasten moest nodigen: Wendt u naar Mij toe, en wordt behouden, Jes. 45:22.

Wie zou nu naar zulk een vriendelijke, naar zulk een uitlokkende nodiging van Jezus niet horen? Komt herwaarts tot mij! Zo riep Hij alle vermoeiden en belasten onder de Joden in Zijn dagen toe; maar wij mogen ook wel denken, dat die nodiging ons raakt die uit de heidenen zijn.

Maar ach! wat is het niet te bejammeren dat het aantal der ware vermoeiden en belasten, die het zware zondenjuk voor Jezus' zacht en lieflijke juk willen verwisselen, in ons Christendom zo klein is!

Och, dat velen uwer zulk een gewenste ruil eens deden; het juk der zonden aan Jezus' voeten leggen, en Zijn juk op zich namen! Dit is een ruil, mijn vrienden, welke gij u in eeuwigheid niet zoudt beklagen!

a. Maar dan moest gij ook als vermoeiden en belasten tot Jezus komen. Tot de belasten met de zonde, doemwaardigheid en onmacht daaronder, belasten met de toorn Gods, och ja! daar behoort elk mens toe; elk komt als zulk een belaste met zonde, vloek en verdoemenis de wereld in. Was deze belastheid genoeg om zalig te worden, zo kwam alles in de hemel dat maar zondig is, en dat gelooft gij immers zelf niet. Het zal er dan op aankomen, of gij tot de vermoeiden behoort die onder die last der zonden gebukt en gebogen, gekromd en vermoeid gaan? Kom, zet er u bij neer.

Een vermoeide onder de last heeft er een gezicht en bewustheid van. Het mag wezen dat gij van uw zondenstaat zulk een vluchtig gezicht hebt, ziende dat gij zowel een zondaar zijt als anderen; maar hebt gij u zondenlust ooit gezien met een aandachtig gezicht, gezet en op uzelf bepaald? Zodat gij onderscheiden zag uw erfzonden en verdorven aard, uw dadelijke zonden in menigte, kleine zonden zowel als grote; en wel die zonden ziende in hun verfoeilijkheid, walgelijkheid, onbetamelijkheid en bittere gevolgen?

Een vermoeide onder de last heeft er ook een pijnlijk gevoel van; de last drukt hem ter aarde neer; maar is dat zware zondenpak, dat van uw ontvangenis en geboorte af op u ligt, op uw ziel wel ooit pijnlijk en smartelijk gevallen?

Een vermoeide onder de last is machteloos, amechtig en bezwijkende. Zijt gij ooit heilig bevreesd en radeloos geweest onder gezicht van uw eigen onmacht, om uzelf te kunnen redden en van dat zondenpak te ontslaan?

Een vermoeide onder de last heeft een hijgende begeerte naar ontlasting, en hij verlangt dat de last eens van zijn schouders mag worden afgenomen. Maar is het ook zo met u gesteld ten aanzien van de last der zonde en van de toorn Gods die op u ligt? Hijgt gij, verlangt gij, bidt gij Jezus wel ooit om er van ontlast te worden?

Och! de meesten uwer, als gij hierop ongeveinsd zult antwoorden, zult moeten erkennen dat gij van uw jeugd af geleefd hebt, en nog leeft, in een ongestoorde gerustheid hieromtrent, en dat gij nog nooit recht bekommerd zijt geweest of gij onder deze vermoeiden en belasten behoort.

b. En in alle gevallen, dat gij tot deze vermoeiden en belasten niet behoort, kunt gij hieruit weten, omdat gij die zalige ruil nog niet hebt gedaan; het zware zondenjuk niet verwisseld voor het juk van Jezus, dat zacht en licht is.

De zonde is u eerder een lust dan tot een last. Gij vindt er nog zoveel vermaak en verlustiging in; hoe zou ze u dan tot een zwaar juk wezen?

Het lieflijke juk van Jezus is u tot een last en vermoeidheid.

Zijn bevelen komen u nog zo zwaar voor, gij wilt van Hem als de Opperleermeester der gerechtigheid niet leren, of enig zalmakend onderwijs ontvangen. O, hoe onverantwoordelijk zal u dat namaals vallen, Zijn roepende stem, leert van Mij, te hebben in de wind geslagen, en geen discipelen van Zijn school te hebben willen worden! Gij wilt ook tot Hem niet komen, opdat gij bij Hem het leven zoudt hebben.

Och, stille gerusten en zorgelozen! Hoort eens naar Jezus' vriendelijke nodiging: Komt herwaarts tot mij! O, komt vaardig en gewillig tot Hem, eer Hij voorbij trekt! Het is nu nog een uur van gunstige bezoeking; hoort naar Zijn stem. Zoekt zonder uitstel tot de recht vermoeiden en belasten te behoren.

Bedient u tot dat einde van deze middelen:

Staat eens stil bij uw zondige en zorgeloze staat, met verfoeiing en ontzetting.

Ziet het rampzalig gevaar dat u onvermijdelijk boven het hoofd hangt.

Wordt er eens recht verlegen en verslagen over.

Zoekt Jezus onder het oog te krijgen, zoekt naar Hem te lopen en tot Hem te komen, zo zondig als gij zijt, om uw zondenlast aan Zijn voeten neer te leggen. O, komt u dat pak van uw zonde bij Hem kwijtraken.

En zoudt gij met uw zondenpak tot Jezus niet komen?

Hijzelf nodigt er u toe: Komt herwaarts. Denkt gij bij uzelf, ik durf niet te komen, want Jezus is voor mij te groot en te waardig; ik ben een te grote zondaar, zo vuil, zo onrein en zo walgelijk. Ook heb ik te lang gewacht, en tegen zulk een langdurige nodiging gezondigd. O neen, indien gij maar recht verlegen en vermoeid onder de zonden zijt, Hij breidt Zijn liefdearmen nog tot u uit; ei! kom dan vaardig en gewillig; nog in dit uur nodigt Hij u: Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt.

Zoudt gij niet tot Hem komen? Hij is zo zachtmoedig en nederig van hart; gij zult aan Hem geen harde heer of strenge meester aantreffen; Hij wil de zwakken te hulp komen. Hij is genadig en barmhartig. Hij is zulk een barmhartig Hogepriester, Die medelijden heeft met de zwakheden van Zijn volk.

Zoudt gij niet tot Hem komen? Het is geen zwaar juk dat Hij u wil opleggen; Zijn juk is zacht, Zijn last is licht. Zijn geboden zij niet zwaar; en Hij wil u zelfs krachten geven om die te gehoorzamen. Hij geeft de moeden kracht, en Hij vermenigvuldigt de sterkte dien, die geen krachten heeft.

Godzaligen, uw geluk is groot, dat de menslievende Jezus de rechte Noach en Silo, de ware Rustgever, u tot vermoeiden gemaakt heeft, om u tot Hem en tot de ware Rust te brengen.

1. Laat uw vermoeidheid onder de zondenlast u nimmer van Jezus terughouden, maar integendeel u gedurig tot een grond wezen om tot Jezus te komen. Of zou de vermoeidheid u onvrijmoedig maken om tot Jezus te durven komen? O neen! Ei! kom dan treurigen, door onweder voortgedrevenen, ongetroosten! Jezus roept u, Hij nodigt u: Komt herwaarts tot Mij, Ik zal u rust geven.

2. Ja maar, zult gij zeggen, ik ben al jaren achtereen een vermoeide, sukkelende en belaste geweest; ik zoek de Heere Jezus, maar ik vind geen rust voor mijn ziel. Maar:

Zijt gij in uw zoeken naar Jezus, in uw komen tot Hem niet menigmaal al wat flauw? Is er de aanhoudendheid en bestendigheid wel bij? Gaat gij wel genoeg naar Jezus toe? Want na vermoeidheid volgt geen rust dan op komen tot Jezus.

Gij kunt al rust hebben door de rechtvaardigmaking, in ontslag van schuld en straf, zodat uw zonden al vergeven zijn, en gij vrede bij God hebt door onze Heere Jezus Christus, zonder dat gij het nog gevoelig aan uw ziel ondervindt. O, bidt God dat Hij u die zielenrust doet ondervinden, en tot uw ziel van vrede spreekt.

Zegt gij hierop, ik wenste wel een gevoelige zielenrust; o, dat is dierbaar en verkwikkelijk! Maar mogelijk wil de Heere dat nog wat uitstellen, om wijze redenen, om u hier zoekende te maken; die gelooft zal niet haasten. Overdenkt uw voorgaande dagen eens; hebt gij niet wel nu en dan gevoelige ontmoetingen van deze zielenrust ondervonden? Heeft de Geest niet weleens met uw geest getuigd, dat gij een kind Gods zijt?

En al deed de Heere u hier in duisternissen wandelen; gij nadert al tot de haven van de ongestoorde zielenrust; de hemel zal uw rustplaats wezen, daar alle vermoeidheid van u zal afgenomen worden, en gij voor eeuwig rusten zult in de schoot van Abraham. AMEN

LUKAS 7:36-50

36 En een der farizeeën bad Hem dat Hij met hem ate; en ingegaan zijnde in des farizeeërs huis, zat Hij aan.

37 En zie, een vrouw in de stad, welke een zondares was, verstaande dat Hij in des farizeeërs huis aanzat, bracht een albasten fles met zalf.

38 En staande achter aan Zijn voeten, wenende, begon zij Zijn voeten nat te maken met tranen, en zij droogde ze af met het haar van haar hoofd, en kuste Zijn voeten en zalfde ze met de zalf.

39 En de farizeeër die Hem genood had, zulks ziende, sprak bij zichzelf, zeggende: Deze, indien Hij een profeet was, zou wel weten wat en hoedanige vrouw deze is, die Hem aanraakt; want zij is een zondares.

40 En Jezus antwoordende zeide tot hem: Simon, Ik heb u wat te zeggen. En hij sprak: Meester, zeg het.

41 Jezus zeide: Een zeker schuldeheer had twee schuldenaars; de een was schuldig vijfhonderd penningen, en de ander vijftig;

42 En als zij niet hadden om te betalen, schold hij het hun beiden kwijt. Zeg dan, wie van dezen zal hem meer liefhebben?

43 En Simon antwoordende zeide: Ik acht dat hij het is, dien hij het meeste kwijtscholden heeft. En Hij zeide tot hem: Gij hebt recht geoordeeld.

44 En Hij Zich omkerende naar de vrouw, zeide tot Simon: Ziet gij deze vrouw? Ik ben in uw huis gekomen; water hebt gij niet tot Mijn voeten gegeven; maar deze heeft Mijn voeten met tranen natgemaakt en met het haar van haar hoofd afgedroogd.

45 Gij hebt Mij geen kus gegeven; maar deze, van dat zij ingekomen is, heeft niet afgelaten Mijn voeten te kussen.

46 Met olie hebt gij Mijn hoofd niet gezalfd; maar deze heeft Mijn voeten met zalf gezalfd.

47 Daarom zeg Ik u: Haar zonden zijn haar vergeven, die vele waren; want zij heeft veel liefgehad; maar dien weinig vergeven wordt, die heeft weinig lief.

48 En Hij zeide tot haar: Uw zonden zijn u vergeven.

49 En die mede aanzaten, begonnen te zeggen bij zichzelf: Wie is Deze, Die ook de zonden vergeeft?

50 Maar Hij zeide tot de vrouw: Uw geloof heeft u behouden; ga heen in vrede.

A. **WEL** heeft iemand onder de Ouden gezegd: De tranen der zondaren zijn de lek-kernij der engelen.

1. Versta geen tranen die uit een droefheid der wereld spruiten, waardoor de kinderen van deze wereld weleens tranen storten uit een nijpende gemoedsknaging over hun bedreven zonden, welke niet meer in hen werkt dan een vrees voor de straf der zonden. Denkt aan het nare gekerm van Kaïn, om de biggelende tranen van Ezau, om Achabs uiterlijk misbaar, om de vernedering van Ninevé in zak en as. Uit vrees voor het verteerende vuur en de eeuwige gloed van Gods toorn worden de zondaren te Sion wel eens verschrikt, en beving grijpt de huichelaars aan. Neen, maar versta tranen die uit een

droefheid naar God spruiten; waardoor boetvaardige zondaren die door Gods Geest tot bekering gebracht worden, tranen van een oprecht zondenberouw, tranen van geloofs- en liefdesuitgangen naar Jezus, tot vergeving en reiniging van hun doemwaardige en vuile zonden storten. Niet enkel uit vrees voor de schadelijke nasleep der zonden, maar voornamelijk uit de beschouwing van het schandelijke en God ontterende dat er in de zonden is. Zodat zij de zonden haten, verfoeien, met hete tranen betreuren; omdat de zonden, al werden ze niet gestraft, echter God zozeer ontteren, en de mens geenszins betamen.

2. Zulke tranen van waarachtige boetvaardigheid zijn het, die van de Ouden genoemd worden de lekkernij der heilige engelen. De hemelingen worden er als op vergast en onthaald. Die vinden er hun lust en behagen in. Die verblijden zich daarin. Want er is blijdschap in de hemel, blijdschap voor de engelen Gods, zegt Jezus, over één zondaar die zich bekeert, meer dan over negen en negentig rechtvaardigen die de bekering niet van node hebben, Luk. 15:7,10.

Vinden de zalige hemelingen in de tranen der zondaren die zich bekeren, zulk een lekkernij; geen wonder, dat zulke tranen ook als de spijzen zijn van Jezus, Die de Heere is uit de hemel. Ziet daarvan een zonderling geval in mijn tekst. Terwijl een farizeeër, rechtvaardig in zijn eigen ogen, van geen zondentranen weet; er komt een grote zondares met waarachtig berouw en zilte tranen van hartelijk leedwezen de voeten van Jezus besproeien. Tranen, die Jezus' hart also vermurwen, dat Hij haar vergewist van de vergeving van haar zonden die vele waren, en haar met een bevredigd gemoed doet heengaan naar haar huis.

B. In het elfde vers van mijn teksthoofdstuk en vervolgens hebben wij Jezus onlangs voor de poort van het stadje Naïn een zoon van een weduwe, die ter begrafenis werd uitgedragen, zien levend maken, tot verbazing van al de aanschouwers.

1. Het gerucht van zulk een groot wonder, Johannes de Doper ter ore gekomen zijnde, doet Johannes een bezending van twee van Zijn discipelen aan Jezus, om te ondervragen of Jezus de ware Messias was.

2. Een vraag, van Jezus zo beantwoord, dat Hij duidelijke kentekenen opgeeft van Zijn Messiasschap, en ook een heerlijk getuigenis aan Johannes geeft.

3. Maar dit antwoord van Jezus was van een geheel verschillende uitwerking, zo bij de schare als bij de farizeeën, die Jezus hoorden. Het volk en de tollenaars rechtvaardigden God, en erkenden Jezus voor de ware Messias, vers 29. Maar de farizeeën en wetgeleerden waren geheel en al afkerig van Jezus, en verwierpen de aanbieding van genade, in het dertigste vers; waarover zij ook vervolgens van Jezus bestraft worden.

4. Nu zal Lukas ons in de voorgelezen tekst van het een en ander een bijzonder staaltje aan de hand geven; tonende hoe een vrouw uit de schare, een grote zondares, Jezus voor de ware Messias heeft erkend; terwijl Simon, een voornaam man uit de farizeeën, en anderen meer uit die gezindte Jezus verwierpen.

C. De hoofdsom dan der zaken waarvan wij in dit uur met uw aandacht moeten spreken, is een verhaal van hetgeen binnen het stadje Naïn ten huize van Simon de farizeeër over tafel gebeurde. Een grote zondares geeft de meest overtuigende blijken van een oprecht zondenberouw, haar reine liefde en zonderlinge hoogachting voor Jezus. En zij wordt daarom, wat ook Simon en de aanliggende gasten hiervan verkeerd mogen oordelen, van Jezus vriendelijk bejegend, en van de vergeving van haar zonden verzekerd.

Een opmerkelijk geval, wel waardig dat wij er ons allen in dit uur van voorbereiding met een nauwkeurig zelfonderzoek bij neerzetten; ons vergelijkende bij deze boetvaardige zondares, om daaruit te leren zien op welke gronden wij morgen ten Avondmaal denken te naderen.

Een stof ook, zeer uitlokkende voor des Heeren volk, om met vrijmoedigheid tot de Heilige Tafel te naderen, daar de zondenvergeving die aan deze vrouw door Jezus verzekerd werd, ook aan Gods kinderen zo levendig zal verzegeld worden.

De Heere gebiede in dit uur Geest en leven! Amen.

D. Om in deze wijd uitgebreide stof niet teveel onderdelen te maken, zullen wij alles onder vier hoofdzaken begrijpen:

I. De gelegenheid bij welke deze geschiedenis gebeurde, wordt eerst verhaald in vers 36.

II. Ten tweede, komt ons voor de liefdedaad der zondares omtrent Jezus, vers 37,38.

III. Ten derde, Jezus verdedigt deze handeling tegen de verkeerde opvatting van Simon de farizeeër, vers 39-47.

IV. Eindelijk, wordt deze geschiedenis besloten met een tweeledige verzekering van zondenvergeving aan deze vrouw, vers 48-50.

EERSTE DEEL

De gelegenheid tot het geval was, dat Jezus ten huize van zekere farizeeër aan tafel zat.

A. Vooraf gaat het verzoek van de huiswaard: EN EEN DER FARIZEEËN BAD HEM DAT HIJ MET HEM ATE.

1. Wie deze farizeeër, die daarna Simon zal genoemd worden, geweest is, kan men met geen zekerheid zeggen; ofschoon sommigen denken, doch zonder grond, voor diezelfde Simon te houden die in Matth. 26:6 Simon de melaatse wordt genoemd, in wiens huis Jezus daarna nog eens van een vrouw gezalfd wordt. Althans, hij was van de sekte der farizeeën, Jezus' gezworen vijanden.

2. Daarom is het de verwonderen, dat hij Jezus zo vriendelijk, zo het schijnt, aan zijn tafel nodig. Met welk oogmerk kunnen wij niet zeker bepalen. Hij schijnt het met een bedrieglijke toelig te hebben gedaan; en indien wij hier iets mogen gissen: Of om hierdoor zich aangenaam te maken bij het volk, dat Jezus voor een groot Profeet hield; gelijk er toch in alle eeuwen zulke geveinsde mensen worden gevonden, die ofschoon zij de waarheid en deugd haten, echter de belijders en liefhebbers van waarheid en deugd uiterlijk strelen en liefkozen, om daardoor bij de wereld een goede naam te maken, en enig werelds voordeel te behalen. Of, en dat met het voorgaande ook wel kan samengaan, om Jezus in zijn huis te verstrikken; waartoe hij dan ook zulke mensen, die evenzo als hij bestonden, tot de maaltijd heeft verzocht, zoals blijken zal uit vers 49, welke nauwkeurig op alle daden en woorden van Jezus moesten acht geven, of ze niet hier of daar iets konden vinden om Hem te beschuldigen, en bij de Joodse Raad aan te klagen.

B. Jezus, Die deze bedrieglijke toelig wel wist, en Zich daarvoor niet behoefde te schromen, alzo Hij van Zijn Vader een tong der geleerden ontvangen had, waarmee Hij Zijn vijanden kon beschamen, willigt terstond het verzoek van Simon in. INGEGAAN ZIJNDE IN HET HUIS DER FARIZEEËR, ZAT HIJ AAN. Eigenlijk, Hij lag aan, naar het gebruik van die tijd, wanneer men op een beddeken of peluw aan de tafel pleegt aan

te liggen. Ofschoon men Jezus uitschold voor een vraat en wijnzuiper, zo onttrekt Hij Zich echter van de tafel van deze farizeeër niet: Om aan deze farizeeër en zijn genode gasten gelegenheid te geven om van Zijn hemelse leer en onderwijs gebruik te maken. Om hun ook allerduidelijkste bewijzen te geven van Zijn Godheid en Messiasschap. En vooral, omdat Hij door Zijn Goddelijke alwetendheid wel wist, welk een ontmoeting Hij hier onder het eten zou hebben, dat Hem aanleiding zou geven om in tegenwoordigheid van Simon en van al de gasten, een der grootste zondaressen tot een proefstuk te stellen van Zijn Goddelijke mogendheid, en goedertieren menslievendheid.

TWEEDE DEEL

Hierop gaat Lukas deze ontmoeting terstond verhalen, bestaande in een gadeloze liefdedaad van een zondares omtrent de Heiland. Hier zal ons een opmerkelijk geval voorkomen; waarom de evangelist een ZIET vooruit zendt. Ziet, zegt hij, let wel op hetgeen ik u zal verhalen.

A. Eerst wordt de persoon zelf beschreven.

B. En dan haar verrichting.

A. De persoon is EEN VROUW IN DE STAD, WELKE EEN ZONDARES WAS. In deze beschrijving wordt zij:

1. Vooraf in het gemeen een vrouw genoemd. Enigen houden haar voor Maria Magdalena, anderen voor Maria de zuster van Lazarus en Martha, van welke een dergelijke zalving wordt verhaald. Doch er is teveel verschil in tijd, plaats en omstandigheden, dan dat men deze geschiedenis met die bij Mattheüs en Johannes zou ondereen vermengen. Het was een zekere ons onbekende vrouw.

2. Die nog bijzonder beschreven wordt van plaats waar ze was. Zij was in de stad, niet in de stad Jeruzalem, daar sommigen hier aan denken; maar in die stad, namelijk in de stad Naïn, daar de evangelist in de 11^{de} vers en tot nog toe van gesproken heeft.

3. Allerbijzonderst wordt zij beschreven van haar voorgaande levenswijze, als een zondares; daar wij naar de kracht van het grondwoord geen gemene zondares, gelijk toch alle mensen van nature zondaren en zondaressen zijn, maar een uitermate grote zondares door moeten verstaan. In welke zin meer dan eens in het Evangelie zondaren, dat is grote zondaren, bij de tollenaars worden samen gepaard. Het heeft de meeste schijn dat deze vrouw zich op de allerschandelijkste wijze in vuile hoererij en overspel had verlopen; en dat zij tot nog toe als zulk een grote zondares door de ganse stad bekend was, en van elk voor een snode hoer werd gehouden. Alhoewel zij hier nu moet begrepen worden, van die gruwelijke levenswijze een grote afkeer te hebben gekregen, gelijk dat blijkt uit:

B. Haar verrichting, en hetgeen zij omtrent de Heiland zal doen.

1. Waartoe haar aanleiding wordt geheven, dat ze HEEFT VERSTAAN DAT JEZUS IN DES FARIZEEËRS HUIS AANZAT. Zij heeft ongetwijfeld gezien of gehoord, dat Jezus bij de poort van deze stad Naïn een dode jongeling heeft levend gemaakt. Ook kan zij bij het uitspreken van Jezus' leerredenen, gedurende Zijn verblijf in deze stad zijn tegenwoordig geweest; en dit kan haar de eerste aanleiding hebben gegeven om Jezus te leren kennen. Hoe het zij, zij heeft van Jezus gehoord, en verstaan de plaats waar Jezus was; waarom zij zich verstout in het huis van de farizeeër, ofschoon zij daar niet was genodigd, in te gaan. Ofschoon zij rechtvaardig als een ongenodigde, en een befaamde zondares, van Simon kon buitengesloten, en het huis uitgedreven worden; zij

vreest echter geen mishandeling. De begeerte naar Jezus doet haar alle zwaarigheden verachten, nu zij zichzelf als een vuile zondares en helwaardige heeft leren kennen; en nu zij ziet dat ze Jezus tot haar zondenvergeving en zaligheid van node heeft.

2. Zo haast is zij niet in het huis gekomen, of zij verricht een zeer opmerkelijk werk, waarmee zij doorslaande bewijzen geeft van oprecht berouw van haar zonden, en van kuise liefde tot Jezus, en van zonderlinge hoogachting voor Hem.

a. Laat ons eerst de blijken van haar zondenberouw zien.

De eerste blijk hiervan is, dat zij STAAT ACHTER AAN JEZUS' VOETEN.

De oude volkeren waren gewoon, niet aan tafel op stoelen aan te zitten zoals wij, maar op beddekens rondom de tafel verspreid aan te liggen, leunende op de linkerelleboog, met de benen en voeten achterwaarts uitgestrekt, dwars over die tafelbeddekens heen. Bij de voeten stonden de dienaars om op hun heren te passen. En zo neemt dan deze vrouw de plaats van een nederige dienstmaagd van Jezus waar.

Hiermee geeft zij een blijk van haar zondenberouw. Zij staat, uit schaamte over zichzelf, hebbende een hartelijk leedwezen over haar vorige zondige levenswijze, achter aan Jezus' voeten. Zij is verlegen met zichzelf, en durft Jezus niet in het aangezicht te zien. Een levendig schilderij van een overtuigde zondaar. Zijn zonden drijven hem wel tot Jezus; maar de menigte en de gruwelijkheid van zijn zonden houden hem weer terug, en doen hem een geruime tijd met deze zondares, ook met de tollenaar en met de verloren zoon, van verre staan, durvende Jezus niet aanzien, noch Hem te na te komen, uit vrees dat Hij zulk een vuile en walgelijke zondaar niet zal aanschouwen, noch in genade aan-nemen.

De tweede blijk van haar zondenberouw is, dat zij achter Jezus staat WENENDE.

Het gezicht en het gevoel van haar zonden, en dat van zulke vuile, verfoeilijke en stinkende zonden als zij bedreven heeft, heeft haar ziel zo doorgriefd, dat het haar niet mogelijk is haar droefheid binnen in haar hart smoren; maar zij berst in een groot geweën uit, zodat waterbeken van haar ogen afvlieten.

Wij lezen niet, dat zij één enig woord gesproken heeft. Maar haar stilzwijgen levert een klaar bewijs uit dat haar zondenberouw en hartenwee uitermate groot zijn geweest. De droefheid heeft haar het hart beklemd, en belet de spraak haar lippen. Ook is zij bewust, dat zij door haar zonden heeft verloren het recht van de opening van de mond bij God; zij is verstomd, en durft haar mond niet open te doen, en komt daarom als een melaatse met een bewonden lip tot Jezus. Maar haar tranen kan ze niet inhouden, als de bewijzen van haar hart grievende benauwdheid.

b. De blijken van haar oprecht zondenberouw paart zij met blijken van haar kuise liefde tot Jezus.

Vooreerst, dat zij BEGINT JEZUS' VOETEN NAT TE MAKEN MET HAAR TRANEN.

Als men bij de oude volkeren aan tafels ging liggen, werden vooraf door daartoe gestelde dienstknechten de schoenzolen afgedaan, en de voeten met water gewassen. Opdat door de vuilheid der zolen en voeten de eetbeddekens niet besmet zouden worden. Dit gewone teken van liefde en herbergzaamheid verricht hier deze boetvaardige zondares omtrent de Heiland, doch met dat onderscheid, dat zij in plaats van water, haar tranen gebruikt om daarmee Jezus' voeten nat te maken en te wassen.

Een sprekend bewijs was dit van haar reine liefde tot Jezus. Want het waren niet slechts tranen van droefheid, maar ook tranen van liefde en van een kinderlijke

teergevoeligheid, daartoe ingericht, om de ingewanden van de medelijdende Jezus tot ontferming en zondenvergeving te bewegen. Tranen, die zij wel wist dat bij Jezus niet onaangenaam konden wezen, als Hij het hart beschouwde waaruit deze voortkwamen. En tweede blijk van haar liefde was, dat zij **ZIJN VOETEN KUSTE**. Ik kan niet zeggen, of deze vrouw, ofschoon zij Jezus aanmerkte als de waarachtige God, Die de zonden kan vergeven, dit voetenkussen als een bewijs van Goddelijke eer omtrent Jezus heeft ingericht. Gelijk zo de oude Christenen aan de heidenen plegen te verwijten, dat zij de schenen van Juno kusten, en zich bij de voeten van Hercules neerwentelden. Althans, zij zal er een blijk mee hebben gegeven hoe lief zij Jezus had, doordien zij geloofde door Hem alleen te kunnen behouden worden en zalig gemaakt. Indien zij Zijn voeten geen liefdeskussen geeft, vreest zij door deze heilige voeten te zullen verpletterd worden; komende zo, in de letter, na hetgeen er in de tweede Psalm wordt op gezongen: Kust den Zoon, opdat Hij niet toorne, en gij op den weg vergaat wanneer Zijn toorn maar een weinig zou ontbranden. Welgelukzalig zijn allen die op Hem vertrouwen.

c. Eindelijk geeft zij ook blijken van hoogachting voor Jezus:

Eerst, dat zij Zijn **VOETEN AFDROOGT MET HET HAAR VAN HAAR HOOFD**.

Gelijk de vrouwen al vanouds een grote hovaardij stelden in de vlechtingen en optooisels van het hoofdhaar, en vooral onkuise vrouwen die zich in oneerbaarheid te buiten gingen, gelijk deze was, in zoverre dat Paulus en Petrus in hun Brieven daartegen vermaningen hebben gedaan. Zo waren de vrouwen gewoon in tijden van droefheid en benauwdheid met los en ongevlochten haar te gaan. Zo komt ook deze vrouw met loshangend haar en vlechten tot Jezus, en bedient zich daarvan, om Zijn met haar tranen natgemaakte voeten af te drogen.

Hiermee betuigt zij dan haar hoogachting voor Jezus, dat zij hetgeen haar tevoren zo lief en aangenaam was, nu voor Hem over heeft. Dat hoofdhaar daar zij tevoren zulk een hovaardij in stelde, daar zij zo mee pronkte en praalde, dat wil zij nu gaarne in de dienst van Jezus besteden. Hoe lang heeft zij die haren gevlochten voor de duivel, de wereld, de ijdelheid? Nu wil zij er Jezus' voeten mee afdrogen, en al haar leden Gode dienstbaar stellen. Zo haast iemand tot God waarachtig bekeerd wordt, zoekt hij ook de les van Paulus na te komen, Rom. 6:19: Gelijk gij uw leden gesteld hebt om dienstbaar te zijn der onreinheid, en der ongerechtigheid tot ongerechtigheid, alzo stelt nu uw leden om dienstbaar te zijn der gerechtigheid tot heiligmaking.

Nog geeft zij een tweede blijk van hoogachting voor Jezus, als zij **EEN ALBASTEN FLES MET ZALF MEDEBRENGT, EN DAARMEDE JEZUS' VOETEN ZALFT**.

De Ouden plegen hun allerbeste en meest welriekende zalfolie een in albasten flessen te bewaren, en daarmee niet alleen het hoofd, maar ook de voeten in plechtige gelegenheden, tot een teken van hoogachting voor hun vrienden, te zalven; gelijk ook hier deze zondares omtrent Jezus doet, Zijn voeten met zulk een allerkostelijkste zalfolie bestrijkende.

Tot een teken van zonderlinge hoogachting voor de Heiland, dat zij niets van alles wat zij voor dierbaars in de wereld heeft, te kostelijke rekent; als zij maar mag verwaardigd worden dat in de liefdedienst van de zalige en algenoegzame God te besteden. Gelijk Jezus dan deze zalving ook heeft willen toelaten, om daarmee te kennen te geven dat Hij de Heere van alle schepselen is, in Wiens dienst niets verloren gaat van al wat daaraan wordt besteed, dewijl Hij toch alles waardig is.

DERDE DEEL

Hoe aangenaam het gedrag van deze treurige, gelovige en liefderijke zondares voor de Heiland geweest is, zal daaruit blijken, dat Hij het doen van deze vrouw ook zeer krachtig gaat verdedigen in enige volgende verzen.

A. Tot verdediging van het gedrag van de zondares, gaf gelegenheid de verkeerde opvatting van Simon: EN DE FARIZEEER DIE HEM GENOOD HAD, ZULKS ZIENDE, SPRAK BIJ ZICHZELVEN, ZEGGENDE: DEZE, INDIEN HIJ EEN PROFEET WAS, ZOU WEL WETEN WAT EN HOEDANIGE VROUW DEZE IS, DIE HEM AANRAAKT; WANT ZIJ IS EEN ZONDARES.

1. Die, hetgeen hier gebeurde zo verkeerd opvat, is de gastheer, de farizeeër die Jezus genodigd had, die over het geval begint te redeneren volgens zijn farizeese gronden, die hij van zijn meesters had ingezogen. Hij sprak het bij zichzelf, dat is in zijn hart, omdat hij het openlijk niet durfde zeggen, kennende Jezus als machtig en bekwaam om hem door tegenredenen de mond te stoppen, en vooral de aanliggende gasten beschaamd te maken.

2. De zaak waaraan hij zich stoot en ergert, is niet eigenlijk zozeer de daad der vrouw, als wel Jezus' toelating, dat Hij Zich door zulk een onreine en onkuise zondares liet aanraken, door Zichzelf van deze vrouw te laten dienen, wassen, kussen en zalven.

a. Daaruit gaat hij een besluit maken, dat Jezus geen Profeet, waarvoor Hem het volk hield, wezen moet. Want was Hij dat, Hij zou, denkt hij, deze vrouw wel kennen als een der snoodste zondaresen; en kende Hij haar, Hij zou Zich van zulk een onreine niet laten aanraken, en Zich zo laten verontreinigen.

b. Doch deze redenering steunde op valse gronden. Het gaat niet door, dat een profeet noodzakelijk kennis moet hebben van de verborgen gedachten en daden der mensen. Hij veronderstelt ook tegen de waarheid, dat deze vrouw alsnog een der snoodste zondaresen is, daar zij met berouw van haar zondige levenswijze nu heeft afgedaan. Het is vals, dat Jezus deze vrouw niet zou kennen. Gelijk het mede op een bedrieglijke farizeese overlevering steunt, dat men door het aanraken van zulk een vrouw zou verontreinigd worden.

B. Doch waartoe vele? Laten wij Jezus Zichzelf horen verdedigen. Hij geeft in Zijn verdediging, welke hij hierop volgen laat, te verstaan dat Hij deze vrouw zeer wel kende, al zowel als Hij de verborgen gedachten van de farizeeër kende; ja, dat Hij haar zo kende, dat zij vrij beter en waardiger was dan Simon; zullende zulks gaan betogen uit haar liefdewerk. Hieromtrent houdt de Heiland zulk een wijze van redenering en overtuiging, als de profeet Nathan weleer omtrent David hield, als die zich in de zaak van Bathséba zo grotelijks had bezondigd. Eerst stelde Nathan aan David voor de gelijkenis van het stelen van een zeker oilam uit de schoot van een arme man, laat er dan David zelf over oordelen wat men die dief zal doen, en zei eindelijk tot David: Gij o koning, gij zijt de man. Op diezelfde wijze:

1. Stelt Jezus hier eerst aan de farizeeër een gelijkenis voor van twee schuldenaars.

2. Hij laat er hem zelf over oordelen.

3. En past dan de gelijkenis toe op het tegenwoordige geval.

1. In het voorstellen der gelijkenis:

a. Gaat vooraf, dat JEZUS ANTWOORDENDE, te weten op de gedachten van de farizeeër, TOT HEM ZEIDE, SIMON, hem zo op het vriendelijkste bij zijn eigen naam

noemende, IK HEB U WAT TE ZEGGEN, en u iets voor te stellen dat u in het bijzonder aangaat, en dat gij tot uw voordeel ter harte moet nemen. Waarop Simon dan SPRAK, MEESTER ZEGT HET. Ofschoon hij Jezus voor de ware Messias niet hield, zo erkende hij Hem nochtans voor een Meester of een Rabbi en een groot Leraar in Israël. Rabbi, zegt hij, spreek maar, ik ben vaardig om te horen, en van U onderwijs te ontvangen.

b. Hierop stelt Jezus de gelijkenis zelf voor: EEN ZEKER SCHULDHEER HAD TWEE SCHULDENAARS. DE ENE WAS SCHULDIG VIJFHONDERD PENNINGEN, DE ANDER VIJFTIG. EN ALS ZIJ NIET HADDEN OM TE BETALEN, SCHOLD HIJ HET HEN BEIDEN KWIJT. De letter van de gelijkenis is duidelijk, en heeft weinig verklaring nodig. Twee schuldenaars zijn in een gelijk geval, dat zij niets hebben om te betalen, zodat de schuldhoeër naar zijn recht hem voor de schuld zou kunnen verkopen, of in de gevangenis opsluiten. Evenwel de ene schuldenaar is een vrij grotere som schuldig dan de andere. De ene vijfhonderd, de ander vijftig penningen; dat is naar onze munt, de ene honderd zes en vijftig gulden en vijf stuivers, de andere maar vijftien gulden en tien stuivers. Evenwel scheldt de schuldhoeër het hen beiden kwijt, naar de kracht van het woord een kwijtschelding uit zuivere genade, uit enkel mededogen, zonder ooit om de schuld aangesproken te zullen worden.

2. Over dit geval laat nu de Heiland Simon zelf oordelen, wie van deze twee schuldenaars de meeste liefde aan de schuldhoeër verschuldigd is, om Simon zo uit zijn eigen mond te veroordelen. Jezus vraagt hem: ZEG DAN, WIE VAN DEZE ZAL HEM MEER LIEFHEBBEN? Wie zal de grootste bewijzen van liefde en dankbaarheid aan de schuldhoeër geven? Of diegene die vijfhonderd, of diegene die vijftig penningen zijn kwijtscholden? Oordeel nu naar waarheid, oordeel een rechtmatig oordeel. SIMON, zonder zich lang te bedenken in zulk een klare zaak, ANTWOORDENDE ZEIDE, IK ACHT, dat is ik oordeel, DAT HET DIE IS, DIEN HIJ HET MEEST HEEFT KWIJTGESCHOLDEN. Jezus ZEIDE TOT HEM, DAT HIJ HET WEL BEGREPEN HAD, GIJ HEBT RECHT GEOORDEELD. Want hoe groter de weldaad is, hoe grotere liefde en dankbaarheid men aan zijn weldoener verschuldigd is.

3. Dit oordeel van Simon legt nu Jezus tot een grond om de voorgestelde gelijkenis over te brengen tot het tegenwoordige geval. Dit doet Jezus alzo, dat Hij:

1. Eerst een vergelijking maakt tussen het doen van Simon en het doen van deze vrouw.

2. En er dan een tweërlei besluit uit opmaakt.

1. Wat aangaat de vergelijking; om daartoe te komen, KEERT ZICH JEZUS NAAR DE VROUW, die achter aan Zijn voeten stond. Hij ziet haar aan, met een oog van gunst, om ze goedsmoeds te maken. HIJ ZEIDE TOT SIMON, ZIET GIJ DEZE VROUW? Ziet deze vrouw toch eens aan; gij moogt haar voor een grote zondares houden, onwaardig dat zij Mij aanraakt. Maar Ik zal u duidelijk tonen, dat zij grotere bewijzen van liefde en achting Mij heeft toegedragen dan gij, en diensvolgens van Mij ook veel waardiger dan gij gekeurd mag worden. Het is waar, IK BEN IN UW HUIS GEKOMEN, op uw verzoek, gij hebt Mij aan uw tafel genodigd, en zo willen schijnen Mij enige liefde en achting toe te dragen; maar komt dat in vergelijking met de liefde en achting van deze vrouw? Want:

Vooreerst, GIJ HEBT MIJ GEEN WATER TOT MIJN VOETEN GEGEVEN, daar dit zo gemeen is onder ons. MAAR DEZE VROUW HEEFT MIJN VOETEN MET TRANKEN NATGEMAAKT, EN MET HET HAAR VAN HAAR HOOFD AFGEDROOGD; blijken gevende, dat zij hetgeen haar tevoren zo lief en waardig was, voor Mij over had.

Ten tweede, GIJ HEBT MIJ GEEN KUS GEGEVEN, daar dit de burgerlijke beleefdheid meebracht. MAAR DEZE vrouw VAN DAT ZIJ INGEKOMEN IS, HEEFT NIET AFGELATEN MIJN VOETEN TE KUSSEN, en dat zo menigmaal en tot herhaalde reizen.

Ten derde, MET OLIE, naar de betekenis van het Griekse woord gemene olie, HEBT GIJ MIJN HOOFD NIET GEZALFD, gelijk mede bij het houden der maaltijden wel geschiedt. MAAR DEZE vrouw HEEFT MIJN VOETEN MET ZALF GEZALFD, naar de betekenis van het Griekse woord met de allerkostelijkste zalf.

2. Hieruit trekt nu de Heiland een tweede besluit: DAAROM ZEG IK U, tot uw onderwijzing en om u te overtuigen uit hetgeen gij zo even van de liefde der twee schuldenaars, welke beide de schuld was kwijtgescholden, zelf geoordeeld hebt.

Vooraf, ten aanzien van deze vrouw, HAAR ZONDEN ZIJN HAAR VERGEVEN, DIE VELE WAREN; WANT ZIJ HEEFT VEEL LIEFGEHAD. Haar zonden, die groot en machtig veel waren, en waarmee zij aan de gerechtigheid Gods alzomin betalen kon als een schuldenaar die vijfhonderd penningen tot zijn last heeft, en niet één penning heeft om de betalen; die vele zonden zijn haar vergeven, en uit loutere genade kwijtgescholden. De reden hiervan is, want zij heeft veel liefgehad. Niet, alsof zij door haar liefdedaden de vergeving der zonden had verdiend, gelijk het pausdom het hier geheel verkeerd begrijpt; maar dat haar overvloedige liefde tot Jezus een kenmerk was dat haar vele zonden vergeven waren.

Maar ten aanzien van Simon zegt Jezus: MAAR DIEN WEINIG VERGEVEN WORDT, DIE HEEFT WEINIG LIEF. Simon was die schuldenaar die maar vijftig penningen schuldig was; God had hem door Zijn voorzienigheid voor grote en grove zonden bewaard, zodat hij zulk een grote schuldenaar niet was als deze grote zondares. Maar wat kon Simon dat baten, indien hij zijn kleine schuld van vijftig penningen alzomin kon betalen als deze vrouw haar grotere schuld van vijfhonderd penningen? Integendeel, daar de vrouw de schuld van haar zonden genadig was kwijtgescholden, zoals bleek uit haar vurige liefde tot Jezus, daar bleef de schuld van Simons zonden nog open, en ze was hem niet vergeven, zoals bleek uit zijn koele behandeling omtrent Jezus.

Krachtig was deze verdediging van Jezus, tot weerlegging van Simons vooroordeel; want zo bleek:

Dat deze vrouw zo onrein niet was als Simon zich verbeeldde; maar reiner dan hij, omdat zij reeds genoot de zondenvergeving, die Simon nog miste.

Zo bleek, dat Jezus deze vrouw, en ook Simon zelf zeer wel kende.

Ja, zo bleek dat Simon kwalijk had geoordeeld, als hij meende dat Jezus geen Profeet was.

VIERDE DEEL

Nu gaat Lukas deze geschiedenis besluiten met een tweeledige verzekering van zondenvergeving aan deze vrouw. Kort maar:

A. Eerst kondigt Jezus haar die zondenvergeving aan: JEZUS ZEIDE TOT DE VROUW: UW ZONDEN ZIJN U VERGEVEN. Een verheugend en zielverkwikkend woord! Wat zal haar hart onder dat woord niet van vreugde hebben opgesprongen, uit Jezus' mond te horen dat haar grote zondenschuld in Gods schuldboek is uitgewist, en dat zij tot een kind Gods en dochter des Allerhoogsten is aangenomen? Niet dat zij nu

eerst door dit woord van Jezus de zondenvergeving ontving; want zij had daarvan al blijken gegeven door haar liefde en achting tot Jezus. Maar dat die zondenvergeving haar nu door Jezus nader vergewist en verzekerd werd: Zo om harentwil, om haar alle twijfeling hieromtrent te benemen, als ook om dergenen wil die hier aan tafel waren, om die ook te leren dat het grote einde van Jezus' komst in de wereld was, niet om rechtvaardigen, maar om grote zondaars te roepen tot bekering, Matth. 9:13.

B. Maar nog nader wil Jezus haar in die zondenvergeving versterken en bevestigen.

1. Hoognodig was dit wegens de wanbegrippen der aanliggende gasten, welke Jezus hier wel kende. EN DIE MEDE AANZATEN, BEGONNEN TE ZEGGEN BIJ ZICHELVEN, WIE IS DEZE, DIE OOK DE ZONDEN VERGEEFT? Deze mensen hadden bij Jezus' vertrek uit Naïn door zulk een ongelovige taal deze vrouw tot wankelmoedige en vertwijfelende gedachten omtrent haar zondenvergeving kunnen brengen.

2. Om dit te voorkomen en bijtijds tegen te gaan, doet er Jezus tot haar geruststelling bij: HIJ ZEIDE TOT DE VROUW, UW GELOOF HEEFT U BEHOUDEN, GA HEEN IN VREDE. Hij onderricht haar niet alleen van het middel waardoor zij tot zondenvergeving gekomen is; het was haar geloof, waardoor zij Jezus als haar Behouder had aangeroepen, en Die haar nu ook voor tijd en eeuwigheid zou behouden. Maar Hij wenst haar ook, ja schenkt haar dadelijk de vrede bij God, als een gevolg van de zondenvergeving, opdat zij zich zou verzekerd houden dat zij nu gerechtvaardigd zijnde uit haar geloof, altijd vrede bij God zou hebben, door onze Heere Jezus Christus, Rom. 5:1.

ALZO toont hier Jezus uit de nu afgehandelde woorden een groot Profeet, een Hartenkenner en de ware Messias te wezen, Die gekomen is om de grootste zondaren zalig te maken, en de treurigen over hun zonden te troosten.

Het was waarlijk een onschatbaar geluk voor deze zondares, zo in genade bij God te worden aangenomen, en daarbenevens nog door Jezus Zelf van haar zondenvergeving verzekerd te worden. Zij, zulk een onreine, afschuwelijke en vloekwaardige. Zij, die in de allerschandelijkste onkuisheid, mogelijk jarenlang, geleefd had en bij elk als een schandvlek bekend stond. En dat God op zulkeen in gunst neerziet, met voorbijgaan van anderen, die uiterlijk zedig en burgerlijk hadden geleefd, gelijk deze Simon de farizeeër, en anderen meer in Israël.

1. Niet, dat God in het bekeringswerk de grootste zondaren en zondaresen altijd wil uitkippen; maar dat het Hem behaagt dit zo nu en dan te doen, opdat grote zondaren, een gezicht van hun zonden krijgende, aan Gods genade niet zouden wanhopen, maar leren dat daar de zonde groot is, Gods genade in de zondenvergeving nog overvloediger is, Rom. 5:20.

2. Ook is het Gods gewone en bestendige weg niet, al Zijn uitverkorenen als de tijd der minne daar is, tot Zich te trekken op deze of dergelijke wijze al deze vrouw, onder zulke heftige bewegingen en aandoeningen, met zulk een vloed van tranen en geweën. Dat de Heere nochtans al menigmaal zo handelt, daarvan leveren ons behalve de dagelijkse ervaring de Heilige Bladeren overvloedige voorbeelden uit: In de bekeerden op de pinksterdag: Wat zullen wij doen, mannenbroeders? In de stokbewaarder, die al bevende voor Paulus voeten neerviel; in Paulus zelf op de weg naar Damaskus; in de tollenaar die op de borst sloeg, en anderen meer.

Maar ofschoon nu al die heftige aandoeningen die wij in deze zondares zagen, door Gods Geest in allen die Hij bekeert niet worden gewrocht; het wezenlijke nochtans der

zaak, zullen wij met grond ons onder Gods gunstgenoten rekenen, moet in ons wezen. En wat is dat? Het ongeveinsde zondenberouw van deze vrouw. Haar kuise liefde tot Jezus. Uit haar zonderlinge hoogachting voor hem.

Komt avondmaalgangers! Zetten wij ons hier eens bedaard bij neer; vergelijken wij ons bij deze vrouw. De liefde tot de Heiland drijft deze vrouw naar Hem toe, om Hem te ontmoeten, daar Hij ten huize van Simon aan tafel zit. Gij denkt morgen aan des Heeren Tafel te naderen, daar Jezus ook zal tegenwoordig wezen, zo ontzaglijk, ja vreselijk voor onboetvaardige zondaren, die zich daar een oordeel zullen eten. Maar zo vriendelijk, zo goedertieren en ook voor ware boetvaardige zondaren en zondaressen, die Hij daar wil onthalen op Zijn vlees en bloed, en met datzelfde woord dat Hij de zondares toesprak, verkwikken: Zondaar of zondares, uw zonden zijn u vergeven, uw geloof heeft u behouden, ga heen in vrede! Maar voordat gij toetreedt, beproeft uzelf alvorens, vraagt uzelf af in de tegenwoordigheid van God, onbedrieglijk: Wat is het dat mij beweegt om ten Avondmaal te gaan? Is het een oprecht geloof in Jezus? Is het een hartelijke liefde tot Jezus? Zodat ik Hem liever heb dan al wat mij lief in de wereld is. Of zal ik daar maar gaan uit sleur en gewoonte, omdat ik een uiterlijk lidmaat ben? In welke zielsgestalte zal ik daar naderen? Is er wel iets in mij van hetgeen ik in dit uur van deze vrouw heb gezien?

a. Ach! als velen zich bij deze boetvaardige zondares vergelijken, zij zullen zich aanstonds ontbloot vinden van alle zondenberouw.

Weet gij van zulk een gehele verandering van uw hart, en van uw gehele mens? Dat gij uzelf begon te zien in de natuur, buiten God en Christus, zo vol zonden, zo onrein, en deswegens walgelijk voor God en doemwaardig? Werd gij daarover ooit verlegen, zodat gij ziende de heiligheid Gods en uw onreinheid, als van verre bleef staan met de zondares, aan Jezus' voeten, durvende uit schaamte over de zonden Jezus nauwelijks in het aangezicht te zien? Heeft het gevoel der vuile zonden waarmee gij God onteerd hebt, u ooit doen wenen; is het niet met ogentranen, tenminste met zielentranen van hartelijke droefheid?

Och! wat zullen er morgen al ten Avondmaal gaan, die nog nooit in hun gehele leeftijd een enkele traan over de zonden gestort hebben, of nog nooit enige gevoelige beweging van het hart hebben ondervonden over het gemis van God, over de zonden, over verloren staat buiten Christus.

b. Hoe is het gesteld met de liefde tot Jezus? Zoekt gij Hem tot uw Zaligmaker te hebben, tot uw zondenvergeving en tot uw Deel in eeuwigheid?

c. Welke hoogachting hebt gij voor Jezus? Hebt gij alles voor Hem over? Daar gij hier de duivel, de wereld en de ijdelheid mede diende, zoekt gij dat nu te heiligen tot Zijn dienst? Gelijk deze vrouw haar haarvlechten en optooisels, waarmee zij zo lang had gezondigd, nu ging besteden in Jezus' dienst, om er Zijn voeten mee af te drogen. Daar gij hier op aarde al uw geluk in stelde, uw geld en goed, uw eer en aanzien, en al wat u hier dierbaar en kostelijk is; zoudt gij dat gaarne willen missen, als gij Jezus maar mag bezitten? Gelijk deze vrouw haar kostelijke zalfolie voorheen verlies rekende, als zij Jezus maar mocht gewinnen. Acht gij met Paulus alle dingen voor schade en drek, om Christus te gewinnen? Verkiest gij met Mozes liever om Christus' wil versmaad te worden, dan al de schatten van Egypte te bezitten? Staat de Heiland bij u op zulk een hoge prijs, dat gij Hem om geen duizend werelden zoudt willen missen?

Ach! zolang gij van dat zondenberouw, van die liefde tot Jezus, van die hoogachting voor Hem, nog geheel ontbloot zijt; daar dan in velen nog wel bijkomt dat zij zich met deze Simon de farizeeër verbeelden, dat zij zulke grote zondaars niet zijn, en dus Jezus zozeer als anderen niet nodig hebben; o, gij zijt nog in een ongelukkige staat!

d. Zou het dezulken niet raadzaam wezen dat zij zich morgen onthielden van des Heeren Tafel? Opdat hun oordeel niet te zwaarder worde; want onbekeerden eten en drinken daar zichzelf en oordeel.

Ei! bidt God om bekering en zondenvergeving:

Staat met bedaardheid eens stil bij uzelf, en ziet eens uw vervreemde staat buiten God.

Verbreek uw verbond met de satan, de wereld en de zonde.

Komt met God in het verbond, en geeft u geheel voor tijd en eeuwigheid over aan Zijn heilige liefdedienst.

Zegt gij, mijn zonden zijn zo groot, of ik heb zo lange jaren gezondigd. Is het u ernst, en zoekt gij met oprecht zondenberouw de vergeving van uw schulden in Jezus' bloed en zielenrantsoen; Hij zal u niet afwijzen. Gaat maar tot Hem, Hij zal u in genade aan-nemen; gelijk gij daarvan zulk een heerlijk voorbeeld in deze grote zondares hebt gezien. Maar ik heb ook een uitlokkend woord voor godzaligen. Gaat gij in de blijdschap van des Heeren volk ten Avondmaal; Jezus nodigt u, en Hij wil u zowel als deze zondares verzekering en verzegeling geven dat uw zonden vergeven zijn.

Zoudt gij niet? De grote Ontfermer staat al als met open armen gereed om u te omhelzen, en aan Zijn tafel te vergasten. Hij biedt Zelf aan alle geestelijk hongerigen en dorstigen de zondenvergeving aan, zeggende: Dit is Mijn bloed, het bloed des Nieuwen Testaments, dat voor velen vergoten is tot vergeving der zonden.

1. Naar ik denk, hier zullen mogelijk enigen van Gods kinderen bij zichzelf zwaarigheid maken; denkende, zij hebben toen zij bekeerd werden van zulke tranen en geweene geen al te grote ondervinding gehad; zij werden zo lieflijk en gemakkelijk getrokken en overgehaald.

a. Tot onderrichting en besturing van dezulken, om door onze tekstwoorden in geen schudding te geraten, moet ik zeggen, dat de weg die de Heere houdt om zondaren tot Zijn gemeenschap over te halen, niet enerlei, maar zeer verscheiden is.

Sommigen worden overgehaald, bijna zonder enige tranen en geweene, onder enkel evangelische liefdeblijken.

In die tranen en dat geweene zijn dan nog verschillende trappen, en het klimt in allen niet tot diezelfde hoge mate. In sommigen valt de bekering bitter, er is veel gekerm en geweene, zodat alles schudt en beeft van weedom des harten. In anderen zijn de gevoeligheden veel zachter en gematigder.

Ook zijn het niet altijd tranen van droefheid, maar ook weleens tranen van liefde en blijdschap over de ontmoeting Gods in genade aan de ziel.

b. Ondertussen kunt gij uw genadestaat hieruit vastmaken. Toen gij de Heere Jezus zocht, en tot uw Deel uitkoos, kwam u toen uw natuurlijke vervreemdheid van God en uw onmacht om uzelf daaruit te redden, mitsgaders uw vloekwaardigheid niet levendig onder het oog? En maakte dat alles, ofschoon het oog uiterlijk geen tranen stortte, op uw ziel niet in diepe indruk van gevoeligheid, van verlegenheid, van boetvaardigheid en van treurige geraaktheid?

2. Maar ook heb ik een woord voor een ander soort van des Heeren volk, die dikwijls al te schroomachtig zijn. Zij durven zich de zondenvergeving niet toe-eigenen; zij staan al wenende van verre, en durven nauwelijks ten Avondmaal te gaan.

a. Hun hart is zo vol hoogachting voor God en Jezus; zij wilden wel niets liever dan God en Jezus tot hun Deel hebben; maar evenwel, dan komt God hun eens voor als te heilig, dan zijn ze in hun oog eens te zondig, dan is Jezus hun te groot, dan is de zaak te hoog; en zo staan zij met tranen en geweën, en schroomachtig, en durven niet te komen.

b. Maar komt, alle kleingelovigen, alle treurigen, alle neergebogen! Waarom staat gij van verre?

Op zulke treurige gestalten wil God neerzien, en Hij betuigt er lust in de hebben. Op dezen zal ik zien, op de armen en verslagenen van geest, en die voor Mijn Woord beeft, Jes. 66:2.

Hij nodigt treurigen tot Zich, dat zij maar tot Hem komen, als belasten en vermoeiden met het pak van hun zonden, en Hij wil ze rust en verkwikking geven.

Dat is ook het grote einde van Jezus' zending in de wereld, om alle treurigen te troosten.

O, kom dan, al wenende gelijk de zondares, mag gij en moet gij komen.

Ik kan u verzekeren, indien gij also komt, Hij zal u niet wegzenden. Gij hebt dat troostwoord aan Zijn Tafel te wachten: Uw zonden zijn u vergeven; uw geloof heeft u behouden, gaat henen in vrede. Die met tranen zaaien, zullen met gejuich maaïen; en namaals zal op uw treurtijd een eeuwig gejuich volgen, als God alle tranen van uw ogen zal afwissen. AMEN

DE GELIJKENIS VAN DE ZAAIER

MATTHEÛS 13: 3-9 en 18-23

De gelijkenis zelf

- 3 En Hij sprak tot hen vele dingen door gelijkenissen, zeggende: Zie, een zaaier ging uit om te zaaien.
- 4 En als hij zaaide, viel een deel van het zaad bij den weg; en de vogels kwamen en aten datzelfde op.
- 5 En een ander deel viel op steenachtige plaatsen, waar het niet veel aarde had; en het ging terstond op, omdat het geen diepte van aarde had;
- 6 Maar als de zon opgegaan was, zo is het verbrand geworden, en omdat het geen wortel had, is het verdord.
- 7 En een ander deel viel in de doornen; en de doornen wiesen op en verstikten hetzelfde.
- 8 En een ander deel viel in de goede aarde, en gaf vrucht, het een honderd-, het ander zestig-, en het ander dertigvoud.
- 9 Wie oren heeft om te horen, die hore.

De verklaring van deze gelijkenis door Jezus

- 18 Gij dan, hoort de gelijkenis van den zaaier.
- 19 Als iemand dat Woord des Koninkrijks hoort en niet verstaat, zo komt de boze en rukt weg hetgeen in zijn hart gezaaid was; deze is degene die bij den weg bezaaid is.
- 20 Maar die in steenachtige plaatsen bezaaid is, deze is degene die het Woord hoort en dat terstond met vreugde ontvangt;
- 21 Doch hij heeft geen wortel in zichzelf, maar is voor een tijd; en als verdrukking of vervolging komt om des Woords wil, zo wordt hij terstond geërgerd.
- 22 En die in de doornen bezaaid is, deze is degene die het Woord hoort; en de zorgvuldigheid dezer wereld en de verleiding des rijkdoms verstikt het Woord, en het wordt onvruchtbaar.
- 23 Die nu in de goede aarde bezaaid is, deze is degene die het Woord hoort en verstaat, die ook vrucht draagt en voortbrengt, de een honderd-, de ander zestig-, en de ander dertigvoud.

Vergeleken met Mark. 4:1-9, 14-20, Luk. 8:4-8, 12-15

A. **AAN** Jezus werd eens een zeer opmerkelijke vraag gedaan: Heere, zijn er ook weinigen die zalig worden? Luk. 13:23.

Dat Jezus in het daarop volgende vers op die gewichtige vraag niet rechtstreeks antwoordt, maar de vrager tot zichzelf doet inkeren, met een hartelijke opwekking: Strijd om in te gaan, vat ik op als een zeer krachtige bevestiging. Ja, er zullen er maar weinigen zalig worden; de reden is, er is strijd een vast: Strijd om in te gaan.

Zo is het. Zullen er geen anderen zalig worden dan die strijden om in te gaan, en zijn die strijders maar weinigen, zullen er ook maar weinigen zalig worden.

1. De grijze ervaring van alle eeuwen tot op heden, heeft geleerd dat de ware strijders van Jezus, in vergelijking van Zijn bestrijders, de kostelijke Sions kinderen, in vergelijking van de verachtelijke satanskinderen, altijd hier op aarde verre het kleinste getal hebben uitgemaakt: Een klein kuddeke, velen geroepen en weinigen uitverkoren. Geen wonder! In de natuur zelf treffen wij allerwege voetstappen aan, dat de beste en kostelijkste dingen altijd minder in getal zijn dan de slechte en onnutte. Het onkruid is overvloediger en weelderiger dan het goede kruid. Meer bladeren vindt men aan een boom dan vruchten, meer doornen dan rozen. Meer keistenen zijn er, groot en klein, dan diamanten en edelgesteenten. Zo ook meer goddelozen op de brede weg naar de hel, dan godzaligen op het nauwe hemelpad.

2. Vraagt gij, waarvandaan dit, dat er zo weinigen zalig worden? Ik antwoord, de strijders om in te gaan zijn ook weinigen. De meeste mensen hebben er noch hart noch lust toe; sla het oog maar op de voorgelezen gelijkenis van de zaaier. Hier hebben wij een vierderlei aarde, waarvan maar één soort de rechte aarde is, die goede en volstandige vruchten draagt. Waardoor de Heiland gaat afschilderen de vierderlei aard van de gemoederen der mensen; drie delen, en wel verre de grootste, dragen geen vrucht tot zaligheid. Alleen het vierde deel, en wel verre het kleinste deel, ontvangt het zaad van Gods Woord in een goed en eerlijk hart, als in een wel bereide aarde, daar het nederwaarts wortelen schiet, en opwaarts vruchten draagt; sommige honderd-, andere zestig-, andere dertigvoud.

B. In de aanvang van ons teksthoofdstuk ontmoeten wij de Heiland aan de oever van de Galilese zee, alwaar vele scharen tot Hem vergaderen, om uit de mond van deze grote Profeet en Leraar der gerechtigheid onderwijs te ontvangen.

1. Om de drang van het volk te ontwijken, gaat Jezus in een schip, daar aan het strand liggende, hetwelk Hij tot Zijn predikstoel maakt als Hij daar in neerzit, naar de wijze van de leermeesters in Israël, om onderwijs te geven aan de schare welke staat op de oever van het schuin afgaande zeestrand; zodat de stem van de Heiland uit het schip bekwaam tot alle oren kon gebracht worden.

2. De manier waarop Jezus hier het volk leert, is door parabels of gelijkenissen, welke leertrant der oosterlingen ook onder de Joden zeer gemeen was

3. Deze gelijkenissen, door welke Jezus vele dingen naar het zeggen van Mattheüs in het derde vers tot de schare sprak, zijn in ons teksthoofdstuk meer dan een. Ze zijn niet alle tot de schare uitgesproken, zoals blijkt uit het 36^{ste} vers: Toen nu Jezus de schare van Zich gelaten had, ging Hij naar huis; waarop Mattheüs nog drie gelijkenissen laat volgen. Ook heeft Jezus enige van de in ons teksthoofdstuk voorkomende gelijkenissen bij andere gelegenheden uitgesproken. Neem de gelijkenissen van het mosterdzaad en het zuurdesem, vers 31-33, welke Hij ook in een Joodse synagoge op de sabbatdag tot de schare sprak, naar de aantekening van de evangelist Lukas. Opdat ik nu zwijg van de gelegenheid bij welke Lukas in het achtste hoofdstuk verhaalt, dat Jezus onze gelijkenis van de zaaier sprak; en welke gelegenheid sommigen menen onderscheiden te wezen van die gelegenheid bij welke Mattheüs in ons teksthoofdstuk verhaalt, dat Jezus deze zelfde gelijkenis sprak. Daarom komt het mij zo voor, dat de Heiland de gelijkenissen in ons teksthoofdstuk bij verschillende gelegenheden, en ook enige daarvan meer dan eens heeft uitgesproken. Zodat het geenszins zeker gaat, dat de Heiland deze ten aanzien van de tijdsorde zo achter elkaar heeft uitgesproken, gelijk ze Mattheüs hier heeft geboekt. Het schijnt mij toe, dat Mattheüs die gelijkenissen, ieder van welke de loop van

Jezus' Koninkrijk van deszelfs begin tot aan de voleinding der wereld afbeeldde, en ieder van welke ook een bijzondere zaak dit Koninkrijk rakende voorstelde, in ons teksthoofdstuk heeft bijeen verzameld, en alzo deze gelijkenissen, welke de Heiland zo hier en daar en bij verschillende gelegenheden heeft uitgesproken, in orde gebracht.

C. Die gelijkenissen of parabels in dit teksthoofdstuk zijn zeven in getal; waarvan de voorgelezene een der voornaamste en meest uitgebreide is. Zij is ontleend van een zaaier, en zijn bezigheid op de akker; van een viertal ongelijksoortige aarde, met haar ongelijksoortige uitwerking. Ook hebben wij hier Jezus Zelf tot een onfeilbare Uitlegger van deze gelijkenis.

Luistert dan naar Hem in dit uur. Hij zal zaken spreken van gewicht. Die oren heeft om te horen, die hore!

D. De zaken schikken zich vanzelf in twee delen:

I. Eerst, de parabel of gelijkenis zelf.

II. Daarna, de duidelijke verklaring van Jezus daarop.

EERSTE DEEL

De gelijkenis is van een zeer gemene en alom bekende zaak ontleend. Waarom wij in deszelfs opheldering des te korter kunnen wezen.

A. Hier komt eerst een zaaier voor. ZIET, let wel, EEN ZAAIER GING UIT OM TE ZAAIEN. Een zaaier kennen wij. Hij ging uit naar de akker, om zijn zaad in de wel beploegde aarde te werpen, op hoop van een goede oogst en rijke inzameling in zijn korenschuren.

B. Beschouwen wij nader het zaaien zelf: Zo ten opzichte tot de ongelijksoortige aarde, waarin zijn zaad viel, als ten opzichte van de geheel zeer verschillende uitkomst.

1. ALS HIJ ZAAIDE, VIEL zijn zaad op een vierderlei plaats, of in een vierderlei soort van aarde.

a. Al bij ongeluk valt:

Een deel van het zaad BIJ DE WEG; dat is, op de weg die door mensen en beesten wordt betreden, of op het voetpad dat langs de akkers loopt, waarover men gaat en welke weg of pad gevolgljik zeer hard is, als door geen ploeg ooit geopend en door geen spade omgespit zijnde.

Een tweede deel valt op STEENACHTIGE PLAATSEN, dat is, op een steenachtige en rotsachtige grond, die van boven met een weinig aarde bedekt is. En derde deel valt IN DOORNEN; dat is, op een aarde die vervuld is met stekelachtige distelen en doornen, en op welke aarde aldus bijzonder die vloek ligt: De aarde zal u distelen en doornen voortbrengen.

Maar ook valt een ander deel IN DE GOEDE AARDE, dat is, in een aarde die haar behoorlijke diepte heeft, en gen steenrots onder zich; een aarde die van de doornstruiken gezuiverd, door het ploegijzer wel doorsneden, van de landman wel bemest, door de regen besproeid en door de zonnestralen verwarmd is.

b. Het schijnt mij toe, dat de Heiland deze dingen ophalende, het oog heeft op de aard en gesteldheid van de akkers in het land Kanaän. Alwaar men, gelijk ook onder ons, langs de korenvelden wegen had en paden voor voetgangers; waarom van Jezus en Zijn discipelen gezegd wordt in het voorgaande 12^{de} hoofdstuk het eerste vers: Zij gingen op

een sabbat door het gezaaide. Ook was het land aldaar zeer rotsachtig; waarom men hier en daar in de akkers harde rotsen en stenen onder de aarde vond; ook op vele plaatsen stekelachtige doornen en distelen. Waarop de toespeling al vanouds was in de Godspraak van Jesaja, hoofdst. 5:1-6, alwaar het land Kanaän voorkomt als een wijngaard op een vette heuvel, die omtuind was en van stenen gezuiverd. Doch daarna, als de wijngaardenier de hand aftrok, wordt er van gezegd: Distelen en doornen zullen daarin opgaan.

2. Hoe liep het nu met al dit gezaaide af? Gelijk de aarde waarin het zaad gevallen was zeer merkkelijk verschilde, also verschilde ook het gewas en gezaaide niet minder.

a. Van het zaad dat bij de weg gevallen was, wordt gezegd: DE VOGELN KWAMEN EN ATEN DATZELVE OP. De vogelen des hemels zaaïen en maaïen niet, noch vergaderen in schuren. Gods voorzienigheid voedt ze nochtans, also dat ze langs de wegen en korenvelden hun voedsel vinden.

b. Van het zaad dat op steenachtige plaatsen gevallen was, wordt gezegd: HET GING TERSTOND OP, OMDAT HET GEEN DIEPTE VAN AARDE HAD. Onder was de grond steenachtig, daarom stuitende zijn wortelen daarop, waardoor het des te schielijker opwies, door de weeromstuit der zonnestralen. Het vertoonde dus het allereerste bloemen en bloeisel, en beloofde veel. Maar het gaf weinig; het gaf zelfs niets. Want ALS DE ZON OPGEGAAN WAS in haar kracht, ZO IS HET VERBRAND GEWORDEN, verzengd en uitgedroogd van alle vochtigheid; en omdat de WORTEL VAN ONDEREN ook geen voedsel of vochtigheid uit de steenrots kon trekken, zo moest het noodzakelijk VERDORREN.

c. Van het zaad dat in de doornen gevallen was, wordt gezegd, DE DOORNEN WIESEN OP, EN VERSTIKTEN HETZELVE. Zo ras het zaad begon op te gaan, kregen ook de doornstruiken terzelfder tijd een scheut, en groeiden naar de aard van alle onkruid veel weelderiger op, boven het zaad heen, waardoor het uit de oorzaak van het gemis der zonnestralen en het loof der doornstruiken welhaast verstikt werd.

d. Maar van het zaad dat in de goede aarde gevallen was, wordt gezegd, eerst in het gemeen HET GAF VRUCHT; het maakt in die goede aarde diepe wortels, het schoot wel op, en het bracht zijn vruchten tot volkomen rijpheid. Dat meer zegt, het gaf zijn vruchten in een grote menigte. Want het gaf op de ene akker HONDERD, op de andere AKKER ZESTIG, en op de andere akker DERTIGVOUD. Zo lees ik van Izak, Gen 26:12: En Izak zaaide in datzelfde land, en hij vond in datzelfde jaar honderd maten; want de Heere gezegende Hem.

TWEEDE DEEL

Ziedaar toehoorders, de letterzin der gelijkenis. Maar hogerop met uw gedachten. Deze woorden van de opperste Wijsheid zijn Geest en zijn leven. Jezus gaat ze zeer duidelijk verklaren en uitleggen.

Waartoe Hij alvorens Zijn discipelen opwekt in het 18^{de} vers: GIJ DAN HOORT DE GELIJKENIS VAN DE ZAAIER. In de even voorgaande verzen had Hij reden gegeven waarom Hij door gelijkenissen tot de schare gesproken had; dat is, zonder daar de verklaring bij toe te voegen, omdat de meesten der Joden wegens de verharding van hun harten zulks onwaardig waren; alhoewel Jezus' gelijkenissen in zichzelf voor opmerkenden klaar en duidelijk genoeg waren. Nu gaat Hij de bijgebrachte gelijkenis

verklaren aan diegenen die het gegeven was de verborgenheden van het Koninkrijk der hemelen te weten, vers 11, namelijk aan Zijn discipelen; en wellicht ook aan vele gelovigen uit de schare die Hem volgde. Gij dan hoort de gelijkenis van de zaaier, dat is, de verklaring van die gelijkenis, wat die gelijkenis beduidt en wil zeggen.

A. Hij verklaart wel niet met uitgedrukte woorden wie Hij verstaat door de zaaier die uitging om te zaaien; doch als men aanmerkt dat deze Zaaier niet van een ander, maar Zijn eigen zaad zaait, volgens Luk. 8:5, en dat Jezus dat zaad terstond noemen zal het Woord des Koninkrijks, zo begrijpt elk terstond dat deze Zaaier van Wie dit Woord is, niemand anders is dan de Heere Jezus Zelf, Die deze gelijkenis sprak. Door deze Heere is het Woord des Koninkrijks begonnen verkondigd te worden, zegt Paulus, Hebr. 2:3. Alhoewel ook deze Zaaier, het is waar, tot dit werk van zaaien onder Zich gebruikt de dienst van mensen. In het begin Zijn apostelen, daarna allen die het Woord des Koninkrijks verkondigd hebben, en nog verkondigen; waartoe Hij ze dan uitstoot in Zijn oogst. B. Het zaad dat deze Zaaier, en onder Hem Zijn dienaars als akkerlieden zaaien, is HET WOORD DES KONINKRIJKS, vers 19.

1. Versta het Woord der genade, het Evangelie der zaligheid, waarin de aard en natuur, de voorrechten en voorwaarden van dat geestelijk en hemels Koninkrijk onder de betere huishouding van het Nieuwe Testament duidelijk voorgesteld, verklaard en aangeprezen worden. Dit Woord des Koninkrijks wordt genoemd het Evangelie des Koninkrijks, Matth. 4:23, Luk. 8:1.

2. Gij zult vragen naar de redenen waarom het Woord Gods, het Evangelie des Koninkrijks, bij een zaad vergeleken wordt. Weet:

a. Het zaad is naar het uiterlijk aanzien iets kleins en gerings; het heeft geen aanzienlijke gedaante. Zo ook het Woord des Evangelies; het heeft uitwendig geen gelaat van vleeselijke wijsheid of menselijke welsprekendheid, waardoor het zich aanprijst. Paulus spreekt van een dwaasheid der prediking. De Joden was het eertijds, en alsnog, een ergernis, de Grieken een dwaasheid, 1Kor. 1:23, 2:4.

b. Het zaad, hoe klein en gering, heeft echter een verborgen levenskracht in en bij zich. Zo ook het Woord des Evangelies, het is iets levends, ook iets dat levend maakt. Het is het enige zaad waaruit men wordt wedergeboren en van dood levend gemaakt. Gij die wedergeboren zijt, niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk zaad, door dit levende en eeuwig blijvende Woord Gods, zo spreekt er Petrus van, 1Petr. 1:23. Doet erbij, Jak. 1:18, Hebr. 4:12.

c. Het zaad, zal het zijn verborgen levenskracht oefenen, het moet niet in de schuren blijven opgesloten, maar geworpen en ontvangen worden in een goede en wel bereide aarde. Het Woord des Evangelies, zal het zijn geestelijke levenskracht oefenen, het moet gepredikt worden door de dienstknechten van het Evangelie, en in de akker van het hart ontvangen worden door Gods Geest, Die het hart opent als dat van Lydia.

d. En wat zal ik al meer zeggen? Het zaad, zal het nederwaarts wortel schieten, en opwaarts vruchten dragen, het moet van de hemel door regen en zon worden besproeid en gekoesterd, en van de zonnestralen verwarmd. Maar het Woord des Evangelies moet worden besproeid en gekoesterd door de regen en dauw van Gods Geest, en verwarmd door de stralen van de Zon der gerechtigheid. Hetwelk geschiedende, wordt de geestelijke mens in Christus hoe langer hoe meer geworteld; en hij brengt allerlei edele vruchten voort, der bekering waardig. Nog meer andere overeenkomsten tussen het zaad en het Woord des Koninkrijks zal de volgende verklaring van de Heiland opleveren.

C. Wij kennen dus de zaaier, Jezus; wij kennen het zaad, het Woord des Koninkrijks. De akker, of liever de aarde waarin de zaad valt, wordt door de Heiland uitgedrukt door des mensenhart, vers 19.

1. Daar spreekt de Heiland echter niet zo in het gemeen van; maar Hij gaat het naar de grote wijsheid die in Hem was wat nader bijzonderen. Gelijk de aarde van verschillende soort is, zoals wij zagen, of een betreden, of een steenachtige, of een doornachtige, of een goede en wel bereide aarde; also is ook des mensen hart niet gelijksoortig, maar van verschillende gesteldheid, gelijk Hij tonen zal. Daarenboven, gelijk het gezaaide zaad naar de verscheidenheid van de aarde waarin het valt, verschillende uitwerkingen en gevallen heeft; also heeft ook het Woord des Koninkrijks naar de verscheidenheid van des mensen natuur waarin het valt, verschillende uitwerkingen en gevallen.

2. Die verschillende gesteldheden van het hart, benevens de verschillende uitwerkingen en gevallen die het Woord der genade op het hart heeft, gaat de Heiland in Zijn verklaring van de zaaier onderscheiden optellen.

a. Hij meldt van een vierderlei soort van toehoorders, tot welke het gepredikte Woord van Gods Koninkrijk gebracht wordt. De eerste soort van toehoorders ontvangt het Woord geheel niet; het zaad valt wel op het hart oppervlakkig; maar de boze komt terstond en neemt het weg. Een tweede soort ontvangt het wel voor een tijd, maar het verliest het weer. Een derde ontvangt het wat meer en dieper, doch het verstikt door distelen en doornen. Een vierde ontvangt het, en behoudt het, en het brengt voort een gewenste en overvloedige vrucht. Ik lees iets dergelijks in de oude Joodse schriften. Er zijn, zeggende Joodse meesters, vierderlei soort van toehoorders die aan de voeten der wijzen zitten. Sommigen vergelijken zij bij een zandloper, die het zand uit het ene glas uit en in het andere glas instort. Het Woord gaat het ene oor in, het andere oor uit. Anderen vergelijken zij bij een lederen zak, die de wijn laat doorvloeien, maar de heffe behoudt. Anderen bij een zeef, die het fijne meel laat doorgaan, maar de zemelen behoudt. Anderen, die de besten zijn, bij een spons, die alles wat zij horen inzuigen en behouden. Ik beken, er is enige aardigheid in deze Joodse gelijkenissen; maar geenszins kunnen ze opwegen tegen de vier gelijkenissen, van een betreden weg, en steenachtige grond, een doornachtige aarde en een goede akker, daar de mond der opperste Wijsheid Zich van bedient, om er door uit te beelden de vierderlei toehoorders van het Woord des Evangelies.

b. Laat ik dit eens bij de stukken tonen.

Ten opzichte van de eerste soort van toehoorders valt het zaad van het Woord in een onverstandig hart. Deze is degene die bij de weg bezaaid is.

Jezus verklaart het aldus:

HIJ HOORT HET WOORD DES KONINKRIJKS, MAAR VERSTAAT HET NIET. Neem het zo, hij komt wel nu en dan eens ter plaatse daar dit Woord gepredikt wordt, en hoort nevens anderen de waarheden voorstellen; maar hij verstaat niet, of door onwetendheid, of door onopmerkzaamheid, of en voornamelijk door verharding van het hart. Want hij wordt hier vergeleken bij een harde weg, bij een betreden voetpad, waarop het zaad vallende, bloot ligt tot een prooi van de vogels. Zijn hart is dan zo verhard, dat het Woord er geen vat in krijgt, alzomin als het zaad vat kan krijgen in een harde weg. Waarvandaan dit? Zijn gemoed is rondom bezet met vele vooroordelen, die regelrecht aanlopen tegen de waarheden van het Evangelie. Die vooroordelen heeft hij sedert lange tijd ingezogen, van verschillende kwade leraars, die of ketters of onwetende en

onbekwaam hem anders geleerd hebben. En zulke vooroordelen maken het gemoed onbekwaam om de waarheid te verstaan, en aan te nemen.

Dit is van deze uitwerking, dat **DE BOZE KOMT, EN RUKT WEG HETGEEN IN ZIJN HART GEZAAID IS.** De boze is de duivel, benevens zijn engelen, alhier door de vogels verbeeld. Deze boze geesten weten op een zeer listige en behendige wijze op de mens alzo te werken, dat hij door een menigte van vooroordelen en wanbegrippen verhard zijnde, het Woord Gods dat door zijn oor als oppervlakkig op zijn hart valt, niet aanneemt, niet in zijn hart inneemt. Het blijft daar liggen als op een harde weg en betreden voetpad, tot een prooi voor de boze geesten, die als vogels toeschieten en het gezaaide Woord wegrukken. De wijze zelf, op welke die duizendkunstenaar en zijn engelen dat doen, beken ik gaarne niet te weten. Maar omdat wij de wijze van zijn werk niet begrijpen, zullen wij daarom zijn werking zelf, ons behalve op ontelbare andere plaatsen, alhier zo duidelijk geleerd, loochenen? Bidden wij daartegen niet dagelijks: Verlos ons van die boze?

Wie kan twijfelen of zulk een soort van vergetende hoorders vond Jezus, toen Hij als een Zaaier uitging om te zaaien. Hij vond de farizeeën en schriftgeleerden, als een harde weg en betreden pad. Hun harten waren met die vooroordelen geheel bezet; van een aards koninkrijk van de Messias, van de onfeilbaarheid van hun overleveringen en leermeesters, van de eeuwigdurendheid van de tempel en tempeldienst, en wat meer is. Hier tegen liep vierkant aan, zo de nederige staat van Jezus, als ook Zijn leer van zelfverloochening, en kruis opnemen, van navolging op het nauwe pad achter Hem. Dit was de oorzaak dat zij Jezus' leer geen onderzoek waardig oordeelden; maar de duivel aanleiding gaven om het zaad van Gods Woord weg te roven.

Ten opzichte van de tweede soort van toehoorders, valt het zaad des Woords in een hart dat met verborgen kwalen is bezet. Deze is degene die in steenachtige plaatsen bezaaid is.

Jezus verklaart het aldus: **HIJ HOORT HET WOORD, EN ONTVANGT HET TERSTOND MET VREUGDE. DOCH HIJ HEEFT GEEN WORTEL IN ZICHELVEN, MAAR IS VOOR EEN TIJD.** Hij hoort dan het woord. Hij ontvangt het met een geloof van toestemming, zoals Koning Agrippa, die de Profeten geloofde. Verder, hij ontvangt het met vreugde, zich uit dat Woord alles goeds toeëigenende, en alles goeds belovende. Al verder, hij ontvangt het terstond, en krijgt een schielijke scheut naar boven, zelfs eerder dan het goede zaad. Even gelijk het zaad in steenachtige plaatsen bezaaid, daar het minder tijd nodig heeft om zijn wortelen naar beneden te schieten, wel haast naar boven schiet en loof en bloemen vertoont, grote beloften van rijke vruchtbaarheid. Maar dat schielijk geboren wordt, verdwijnt weer schielijk. Het is maar voor een tijd, omdat hij geen wortel heeft in zichzelf. Het zaad van Gods Woord kan geen wortel in hem maken, omdat het valt in een hart waarin verborgen kwalen zijn, die evenals de stenen onder de bezaaide aarde verborgen liggen. Ziedaar, een beschrijving van een tijdgelovige!

Het voor een tijd historisch en toestemmend geloof aan de waarheid, zonder dat het Jezus ter zaligheid aangrijpt en in Hem wortel schiet, is het van deze uitwerking: **ALS ER VERDRUKKING OF VERVOLGING KOMT OM DES WOORDS WIL, ZO WORDT HIJ TERSTOND GEËRGED.** Het gaat met hem evenals met het gezaaide in steenachtige plaatsen. De zon begint te steken en heet te branden, waardoor dan dat gezaaide zonder wortel welhaast kwijnt, afvalt en verdort. Alzo is het in het geestelijke.

De zon van verdrukking en vervolging begint te branden tegen de belijders van het Woord Gods. Men wordt geroepen tot verdrukkingen om dat Woord, door die moeilijke strijd om in te gaan door de enge poort, tot zelfverloochening, tot kruisiging van het vlees met deszelfs bewegingen en begeerlijkheden; tot navolging van het Lam waar het ook heengaat, en wat meer is. Daaraan wordt hij terstond geërgerd, en verkiest liever Jezus met het Evangelie te laten varen, dan Jezus en het Evangelie met die lasten, zo zwaar voor het vlees, langer aan te kleven.

En zulk een soort van toehoorders vond Jezus ook velen onder de Joden, toen Hij als een Zaaier uitging om te zaaien. Velen namen Zijn Woord met blijdschap aan, geloofden Zijn leer en wonderen; maar de vrees voor smart en smaad om des Woords wil deed hen weer afvallen. Van zulke tijdgelovigen sprak Paulus, Hebr. 6:4-6: Die door de Heilige Geest waren verlicht, die smaakten het goede woord Gods, en de krachten der toekomstige eeuw; maar daarna avvallig werden; die het onmogelijk was tot bekering vernieuwd te worden.

Nu, ten opzichte van de derde soort van toehoorders valt het zaad van het Woord in een hart dat met de wereld en haar rijkdom is bezet. Deze is degene die in doornen gezaaid is.

Jezus verklaart het aldus:

HIJ HOORT HET WOORD, hij neemt het aan, hij stemt het toe, hij gaat ermee heen tot zijn tijdelijk beroep en bezigheid, en bewaart het lang in zijn geheugen.

Maar **DE ZORGGVULDIGHEDEN DEZER WERELD EN DE VERLEIDING DES RIJKDOMS VERSTIKT HET WOORD, EN HET WORDT ONVRUCHTBAAR**. Niet een matige zorgvuldigheid omtrent de dingen van deze wereld, die tot ons tijdelijk bestaan behoren, welke prijzenswaardig is. Ook niet de rijkdom op zichzelf, die wel gebruikt een zegen is. Maar de onmatige zorgvuldigheid, waardoor men wat groots in de wereld wil wezen. De misbruikte rijkdom die de mens verleidt tot weelde en wellust. Deze zijn als doornen en distelen, die het goede zaad van Gods Woord in de ziel verstikken, dat het niet behoorlijk kan groeien. Zij maken zich meester van de ziel, en belletten dat er niets goeds in kan huisvesten. Zulke doornen en distelen maken het Woord onvruchtbaar, en verhinderen zulke rijken in te gaan in het Koninkrijk Gods.

En zulken vond Jezus ook onder Zijn toehoorders, toen Hij als een Zaaier uitging om te zaaien. Neem nu maar uit vele voorbeelden die rijke overste, die, als Jezus hem geraden had zijn goederen te verkopen, en uit te delen onder de armen, bedroefd heenging; want hij was zeer rijk.

Eindelijk, ten opzichte van de vierde of de beste soort van toehoorders, valt het Zaad des Woords in een goed en eerlijk hart, dat vrucht draagt in volständigkeit. Deze is degene die in de goede aarde bezaaid is.

Jezus verklaart het aldus:

HIJ HOORT HET WOORD EN VERSTAAT HET. Lukas in zijn achtste hoofdstuk drukt het nader uit, hij bewaart het in een eerlijk en goed hart; evenals van Maria gezegd wordt dat zij het Woord Gods bewaarde, en ook overlegde in haar hart. Dus is deze hoorder des Woords ook een dader daarvan, die het ware heil vattende geloof heeft, zoals blijkt uit de daarop volgende:

Werking van zijn geloof. Want **HIJ DRAAGT VRUCHT**. Vruchten van goede werken, die hij uit zijn geloof toont. Vruchten in grote menigte, **HONDERD, ZESTIG, DERTIGVOUD**. Of dit laatste ziet op verschillende tijden der Kerk onder het Evangelie, zal

ik nu niet onderzoeken. Althans, in de eerste plaats zal het zien op de vruchten des geloofs in verschillende maten en trappen. Alle ware gelovigen brengen vruchten voort; doch de een in meer, de ander in minder overvloed, de ene honderd, de andere zestig, de ander dertigvoud, naar de meerdere of mindere genade des Heiligen Geestes.

En zulken vond Jezus ook onder Zijn toehoorders, toen Hij als een Zaaier uitging om te zaaien. Al de voorbeelden der gelovigen, door het zaad van Zijn Woord waarachtig bekeerd, hier op te tellen zou te lang vallen. Lees het Evangelie van voren tot achteren, gij zult er hier en daar zeer velen vinden; hoewel in vergelijking van de drie andere soorten van toehoorders weinigen. Echter enigen, en dat in verschillende maten en trappen des geloofs. Dus vele geroepenen, weinige uitverkorenen.

ZIEDAAR zeer gewenste toehoorders, het onderscheiden lotgeval dat het Woord des Koninkrijks had onder diegenen die Jezus hoorden, en door Wie dat Woord is begonnen gepredikt te worden in de wereld, alhier afgeschilderd onder een zinrijke gelijkenis van de zaaier. Wij geloven nochtans dat deze gelijkenis ook kan worden toegepast in alle tijden en op alle volkeren, onder welke het Woord des Koninkrijks gepredikt, en als een zaad in de harten der mensen wordt geworpen.

Wij, wij mogen ook delen in dat gadeloos geluk, in dat dierbaar voorrecht, boven het verharde Jodendom en blinde heidendom; dat wij hebben:

1. Het onvergankelijk zaad van Gods levend en eeuwig blijvend Woord, als een zaad der wedergeboorte, krachtig in die allen die geloven.

2. Dat wij hebben zaaiers onder Jezus, die als Zijn akkerlieden dat zaad van het gepredikte Woord overvloedig uitwerpen in de akker van Gods Kerk; die het zaad dragen dat men zaaien zal, al gaande en wenende, naar luid van de 126^{ste} Psalm.

Ook zaaien zij Gods Woord wel menigmaal met tranen voordat zij met gejuich maaien. Wat dunkt u? Daar hebben zij voor de maaitijd komt, wel reden toe. Omdat er onder het zaaien zoveel zaad bezijden afvalt, op plaatsen daar het geen nut doet; hier bij de weg, daar het de vogels wegroven; daar op steenachtige plaatsen, daar het verdort; ginds onder de stekelige doornen, daar het verstikt.

In verre de meeste toehoorders valt het zaad als bij de weg. Het Woord Gods valt door het oor op het hart, als op een harde weg en veel begaan voetpad, zonder dat ze er het minste nuttig voordeel mee doen.

Oorzaken hiervan zijn:

Of diepe onkunde en ongeoeffendheid in het Woord der gerechtigheid.

Of onverschoonlijke onaanachtigheid en onoplettendheid onder het prediken van Gods Woord. Velen zitten er onder als de houten beelden, die niet zien of horen; of indien zij het horen, het gehoorde vloeit door; of indien zij iets horen, het is hier en daar een spreekwijze, een gezegde; terwijl men naar het nuttigste en meest nodige om daardoor zijn ziel te behouden en zich te bekeren, zo traag en ongaarne hoort.

Het is waar, de prediker zelf kan voor een gedeelte hiervan oorzaak wezen, door veel tijd te slijten met dingen die de eenvoudige toehoorder niet kunnen begrijpen.

Maar meest valt het zaad bij de weg door de hardheid van des mensen eigen hart, dat als vernield geworden is door vooroordelen en wanbegrippen, waardoor het een betreden weg geworden is, zo hard als staal en ijzer, daar alles op afstuit. Vele belijders van onze Kerk onttrekken zich van onder zulk een prediking, waarin de mens aan zichzelf wordt ontdekt, omdat ze vrezen voor een neep in het geweten, voor een kloep aan het hart; en

omdat zij onder dat beklaaglijke vooroordeel leven van een gemakkelijke weg naar de hemel, zo zonder geestelijke strijd, zo zonder zelfverloochening, zo zonder kruis dragen achter Jezus. Of komen zij al eens bij geval onder het gehoor van zulk een prediking, het hart stuift op; misschien wel bij sommigen in dit ogenblik, terwijl ik tot u spreek. Deze rede is hard, wie kan dezelve horen? zeiden de Joden van de prediking van Jezus. En dat wedervaren nog dagelijks Zijn dienstknechten, die Zijn Woord prediken, en onder de mensen zaaien. Dan komt terstond de satan tot dit boze hart, en doet er zijn voordeel mee; hij rukt uit hetgeen in het hart gezaaid was.

2. Ook zullen er hier wel wezen, zo kwaad nog niet; maar in welke echter ons gezaaide valt als op steenachtige plaatsen. Zij nemen het Woord aan als Gods Woord, zij stemmen het toe en ontvangen het in hun harten met vreugde. Het verstand wordt enigermate verlicht, zij smaken en proeven het goede Woord; maar zo, dat zij die smaak welhaast weer verliezen, en verlekken op de vleespotten van Egypte. Vooral, als zij om des Woords wil, ik zal niet zeggen vervolgingen, maar slechts enige smart of smaad zouden moeten ondergaan. Zo duur zouden zij de hemel niet willen kopen. Zij zijn wel verliefd op de belofte van Gods verbond, maar zij willen aan de voorwaarden en eisen van het verbond niet aan; het afkappen van handen en voeten, het uittrekken der ogen, dat is het doden van de leden die op aarde zijn, en het vlees te kruisigen met de bewegingen en begeerlijkheden. En zo is dan hun geloof maar voor een tijd, omdat het geen wortel heeft.

3. Wat zijn er ook niet velen, in welke ons zaad valt als onder de doornen? Het wordt terstond verstikt, zo door de zorgvuldigheden van deze wereld, als door de verleiding des rijkdoms.

Niet dat ik de matige zorgvuldigheid afkeur; die is prijzenswaardig en nodig. De luiaard die niet werkt, zal niet eten. Maar hoe menige koopman, hoe menige winkelier, hoe menige ambachtsman wroet de ganse dag als een mol in de aarde, en verslaaft zich zo aan zijn beroep en bezigheid, dat er nauwelijks een uurtje overschiet voor God, voor Zijn Woord en voor Zijn heilige dienst.

Hoe menige rijke zoekt maar schatten op te leggen voor dit leven? Terwijl zijn ziel arm en naakt blijft, ledig van genade en Geest; en hij het minste bezorgd is om rijk te worden in God, en schatten op te leggen voor de hemel.

Ongelukkige mensen!

Hoe onverantwoordelijk is het, dat tot nog toe het zaad van Gods Woord zo nutteloos in u gezaaid is, op een harde weg, op een steenrots, onder doornen en distelen? Moeten wij over u niet klagen: Wie heeft onze prediking geloofd, en aan wien is de arm des Heeren geopenbaard? Jes. 53:1.

Gij zijt te beklagen, dat gij alsnog dit van uzelf niet kunt geloven; maar integendeel uzelf inbeeldt al goede aarde te wezen. Maar ik zal u overtuigen dat hij het niet zijt.

Waar zijn de eigenschappen van een goede aarde in u? Beploeging, bemesting, besproeiing, verwarming door Jezus, de Zon der gerechtigheid? Gaan daar aanhoudend de verlangens van die zielen naar uit?

Waar is het zaad in u, tot bewerking, tot levendmaking, tot wederbaring? Zijt gij door het onvergankelijk zaad van Gods leven en eeuwig blijvend Woord wedergeboren en veranderd in een nieuwe schepsel?

Waar zijn de vruchten des geloofs in u? De werken van heiligmaking en godzaligheid? Zoekt gij uw geloof zo te tonen uit uw goede werken, dat gij al groeit en wast in de

goede aarde en vrucht draagt, of honderdvoud, of zestigvoud, of dertigvoud? Ach! dat gij:

Intijds wijs werd, en bekommerd over uw jammerstaat, eer de satan het goede uitrukt dat in uw hart nog mocht gezaaid wezen!

Onderzoekt uzelf hier nauw, tot welk soort van mensen die Jezus in deze parabel tot vierderlei soort brengt, waartoe gij behoort. En bidt God aanhoudend om het ware geloof, dat Hij dat door de Geest des geloofs in uw hart plant als in een goede aarde. Mijn vrienden, wij bidden u van Christus' wege, laat u eens met God verzoenen; laat ons niet vruchteloos onder u zaaien als bij de weg, of op een steenrots, of in de doornen. Ach! dat gij door ons woord bekeerd werd, als door een zaad der wedergeboorte, opdat wij zaaierende, u ook mochten maaïen, en wij met gejuich van de akker mochten wederkeren, dragende onze schoven!

Gij kinderen Gods, die uit vrije genade boven anderen een goede aarde geworden zijt, waarin het zaad van Gods Woord wortelen ziet en vruchten draagt:

1. Gij behoort tot de beste soort van Jezus' toehoorders, en uw geluk is groot. Daar gij van nature een droge aarde en dorre heide waart, waarop distelen en doornen opgingen, zijt gij nu als een Eden en hof Gods worden, een bekwame aarde om overvloedige vruchten te dragen, die Gode aangenaam zijn door Jezus Christus.

2. De zaaier Jezus, Die het Woord des Koninkrijks in uw harten gezaaid heeft, en u daardoor heeft wedergeboren, verwacht nu niet anders van u dan edele vruchten. Ook Zijn Vader de hemelse Landman verwacht niet anders van u. Hierin wordt Mijn Vader verheerlijkt, zegt Hij, dat gij vele vruchten draagt; en gij zult Mijn discipelen zijn, Joh. 15:8.

3. Maar het is te beklagen dat er menigmaal nog zoveel onvruchtbaarheid aan u gezien wordt; de kennis nog zo klein, het geloof zo flauw, de vruchten des geloofs zo gebrekkig. De oorzaken zijn:

Dat gij dan eens niet genoeg ziet wat u ontbreekt.

Dat gij dan eens door enige van uw eigen krachten uw gebrek zoekt te vervullen.

Of dat gij ook weleens teveel bezet zijt met overmatige zorgvuldigheden van deze wereld.

4. Wapent u daartegen, tot versterking in u geloof:

Met veel Gods Woord, dat zaad waaruit gij zijt wedergeboren, te lezen en te onderzoeken; om daaruit te verstaan de wil Gods.

Zoekt meer geworteld te worden in Christus, en bevestigd in uw geloof.

C. Houdt uw geloof veel levendig in de goede werken, om ook daaruit uw staat op te maken. Laat uw licht schijnen voor de mensen, opdat die u werken zien; wees er overvloedig in, en troon altijd uw geloof uit uw werken.

Totdat gij volkomen zult bereiken het einde van uw geloof, de zaligheid der ziel, de zaligheid in volle heerlijkheid, daar gij niet meer zult wandelen door geloven, maar door aanschouwen. AMEN

DE PARABEL VAN HET ONKRUID

MATTHEÛS 13:24-30 en 36-43

De parabel zelf

24 Een andere gelijkenis heeft Hij hun voorgesteld, zeggende: Het Koninkrijk der hemelen is gelijk een mens die goed zaad zaaide in zijn akker.

25 En als de mensen sliepen, kwam zijn vijand en zaaide onkruid midden in de tarwe, en ging weg.

26 Toen het nu tot kruid opgeschoten was en vrucht voortbracht, toen openbaarde zich ook het onkruid.

27 En de dienstknechten van den heer des huizes gingen en zeiden tot hem: Heere, hebt gij niet goed zaad in uw akker gezaaid? Vanwaar heeft hij dan dit onkruid?

28 En hij zeide tot hen: Een vijandig mens heeft dat gedaan. En de dienstknechten zeiden tot hem: Wilt gij dan dat wij heengaan en datzelfde vergaderen?

29 Maar hij zeide: Neen, opdat gij het onkruid vergaderende, ook mogelijk met hetzelfde de tarwe niet uittrekt.

30 Laat ze beide tezamen opwassen tot den oogst, en in den tijd van den oogst zal ik tot de maaiers zeggen: Vergadert eerst het onkruid en bindt het in bussels, om hetzelfde te verbranden; maar brengt de tarwe tezamen in mijn schuur.

De verklaring van deze parabel door Jezus

36 Toen nu Jezus de scharen van Zich gelaten had, ging Hij naar huis. En Zijn discipelen kwamen tot Hem, zeggende: Verklaar ons de gelijkenis van het onkruid des akkers.

37 En Hij antwoordende zeide tot hen: Die het goede zaad zaait, is de Zoon des mensen;

38 En de akker is de wereld; en het goede zaad zijn de kinderen des Koninkrijks; en het onkruid zijn de kinderen des bozen;

39 En de vijand die hetzelfde gezaaid heeft, is de duivel; en de oogst is de voleinding der wereld; en de maaiers zijn de engelen.

40 Gelijkerwijs dan het onkruid vergaderd en met vuur verbrand wordt, also zal het ook zijn in de voleinding dezer wereld.

41 De Zoon des mensen zal Zijn engelen uitzenden, en zij zullen uit Zijn Koninkrijk vergaderen al de ergernissen en degenen die de ongerechtigheid doen,

42 En zullen dezelve in den vurigen oven werpen; daar zal wening zijn en knersing der tanden.

43 Dan zullen de rechtvaardigen blinken gelijk de zon, in het Koninkrijk huns Vaders. Die oren heeft om te horen, die hore.

HET is een kostelijke les welke de Heiland van de wereld gaf aan Zijn apostelen, en in hun personen evenzo aan allen die het toezicht en de macht over het huis Gods is aanbevolen, Matth. 7:6: Geeft het heilige den honden niet, en werpt uw paarlen niet voor de zwijnen.

1. Als wij deze vermaanles nauwkeurig beschouwen in verband met het voorgaande en volgende, heeft het wel de meeste schijn dat de Heiland onder de woorden van honden en zwijnen in het oog heeft zulken, die buiten de gemeenschap der ware Kerk zijn; openbare vijanden en lasteraars van de leer van Christus, en vervolgens van de verkondigers en belijders van die leer; als die honden daartegen aanbassen, en als zwijnen zich omwentelen in hun onreine lusten en begeerlijkheden. Onder zulke honden en zwijnen wil de Heiland dat Zijn apostelen en verdere evangeliepredikers en belijders zeer omzichtig en bedachtzaam zullen verkeren, strooiende de heilige paarden van hun kostelijke en overdierbare vermaningen en waarschuwingen, bestraffingen en bedreigingen onder zulke vijanden en vervolgers der waarheid niet. In zulk een geval namelijk, als zij merken dat er geen schijn of hoop van goede uitslag te verwachten is; maar dat al hun arbeid tevergeefs is; wat zeg ik? dat hun arbeid zelfs gevaarlijk en dodelijk voor hen zou worden. Gelijk blijkt uit hetgeen er de Heiland bijvoegt. Opdat die honden en zwijnen, zegt Hij, niet te eniger tijd deze heilige parels met hun voeten vertreden, en zich omkeerende u verscheuren.

Dit, meen ik, is in het oogmerk van de Zaligmaker de eigenlijke zin en mening van deze vermaanles; en zo is zij van een soortgelijke inhoud met die, welke Hij andermaal Zijn apostelen gaf, Matth. 10:16: Ziet, Ik zend u als schapen in het midden der wolven; zijt dan voorzichtig gelijk de slangen, en oprecht gelijk de duiven.

Dit belet nochtans niet dat men tegelijk ook in een ondergeschikte zin:

a. Onder die benamingen van honden en zwijnen zou kunnen verstaan alle openbare ergerlijke zondaars, die in de gemeenschap der uiterlijke Kerk verkeren. Zulken, die onder de Christelijke naam een onchristelijke leer of leven voeren. En dan zou Hij die twee woorden van honden en zwijnen alzo onderscheiden, dat men door de honden kan verstaan zulken, die in de leer beginnen af te dwalen; die als honden stout en onbeschaamd door ketterse leringen beginnen aan te bassen tegen de leer der waarheid, die naar de godzaligheid is. Door zwijnen, onheiligen en onreinen in levenswandel; die als zwijnen in de drek der zonden zich zorgeloos en openbaar omwentelen, lopende tot de uitgieting van allerlei overdadigheid.

b. Aan zulke openbare en ergerlijke zondaars zal men het heilige niet geven, noch de paarden voorwerpen. Niet, dat men dezulken Gods Heilig Woord niet zal prediken, noch te vermanen en te waarschuwen, bestraffen en bedreigen; maar dat men de zodanigen tot de tekenen en zegelen van Gods genadeverbond, Doop en Avondmaal, het allerheiligste dat de Kerk in bewaring heeft, het allerkostelijkste en dierbaarste, en daarom bij paarden te vergelijken, in prijs en waarde de allerkostelijkste paarden overtreffende, niet zal toelaten. Maar ze daarvan weren door de sleutelen des Hemelrijks, de verkondiging van het Woord en de kerkelijke tucht.

2. Maar is de Kerk nu geheel gezuiverd, als honden en zwijnen worden buitengesloten? Wel verre! Nog blijft er onkruid op de akker. En blijven dan nog duizenden naamchristenen, die onder de Christelijke naam een onchristelijke hart verborgen dragen. Een talloze menigte ongelovigen en onherborenen, ofschoon recht gevoelende in de leer en van een burgerlijke levenswandel; gelijkende uiterlijk naar de goede tarwe op de akker, bijzonder de huichelaars en geveinsden onder dezen, vertonende een gedaante van godzaligheid, maar de kracht daarvan verloochnende.

Hoe nu met dezen te handelen? Zal men ook dit laatste onkruid uit de akker der Kerk uitwieden? Dit zou gevaarlijk wezen, nademaal dit onkruid van het goede kruid niet wel

te onderkennen, en de Kerk hier op aarde in een staat van onvolmaaktheid is; een dorsvloer gelijk, waarop veel kaf met koren is vermengd. Daarom gaat de Heiland in onze voorgelezen woorden leren, welk een grote omzichtigheid de opzieners in de Kerk moeten gebruiken, en hoe elk zijn ziel hieromtrent in lijdzaamheid moet bezitten, uitziende en wachtende op de oogsttijd, wanneer de Heere Zelf scheiding zal maken, door het onkruid in het vuur te werpen, en de goede tarwe in Zijn schuur te verzamelen.

B. Op de eerste parabel of gelijkenis van de zaaier, voorkomende in het vorige gedeelte van mijn teksthoofdstuk, waarin Heiland Jezus had voorgesteld de onderscheiden werking van het zaad van het Evangelie, dat is het gepredikte Woord, in de gemoederen der mensen naar de verschillende gesteldheid daarvan, laat Mattheüs nu volgen een andere of tweede gelijkenis, welke de Zaligmaker aan de schare heeft voorgesteld.

Deze tweede gelijkenis, die zeer zinrijk is, en waar wij maar in ons kort tijdsbestek het hoofdzakelijke van kunnen zeggen, is ontleend van het goede zaad dat in de akker geworpen zijnde, tegelijk opwast met zeker onkruid; door een vijandig mens daarmee vermengd, onder de achteloosheid der landslieden; doch hetwelk in de oogst door de maaiers daarvan wordt afgescheiden.

Maar dewijl deze gelijkenis aan de discipelen moeilijk om te verstaan voorkwam, gaat ze de Heere op hun verzoek in haar voorname delen verklaren en uitleggen; also dat wij daarin vinden afgebeeld hoe het met het Koninkrijk der hemelen, dat is de Kerk van het Nieuwe Testament, zal gesteld wezen van de zaaitijd tot aan de oogst; dat is, van deszelfs eerste oprichting tot aan de voleinding der wereld.

C. Ordenshalve zullen wij in de verklaring van deze parabel zo te werk gaan, dat wij:

I. Eerst uitleggen het onderwerp van de vergelijking, hier voorkomende onder de benaming van het Koninkrijk der hemelen.

II. Dan gaan wij over tot de vergelijking van dit Koninkrijk bij de lotgevallen van de landbouw; door de Heiland Zelf:

A. Alvorens voorgesteld in de letter.

B. En daarna verklaard in de geestelijke beduidenis.

EERSTE DEEL

Gij hoort de Heiland gewag maken van HET KONINKRIJK DER HEMELN.

A. Het is een spreekwijze, in het heilig Evangelie een zeer bekend, en bijzonder in ons teksthoofdstuk wel zesmaal voorkomende. Zij heeft haar opzicht op de Kerk Gods, bijzonder op de Kerk van het Nieuwe Testament. Welke dan eens met betrekking op haar uiterlijke staat, dan eens met betrekking op haar inwendige staat, dan eens met betrekking op haar verheerlijkte staat in de hemel een Koninkrijk, een Koninkrijk Gods of een Koninkrijk der hemelen wordt genoemd.

B. Derhalve zal hier in overweging dienen genomen te worden, in hoedanige staat men dit Koninkrijk der hemelen heeft aan te merken, zowel in deze, als in de nog vijf daarop volgende parabels, in welke alle het Koninkrijk der hemelen door de Heiland met deze en gene zaak wordt in vergelijking gebracht.

1. Het is buiten alle tegenspraak, dat men hier en in de volgende parabels geenszins kan denken aan het Koninkrijk van de volle gelukzaligheid in de hemel; want de hemel, daar enkel koren zonder kaf is, kan niet in vergelijking worden gebracht met een akker waarin

onkruid onder de tarwe groeit. Daar kan die geestelijke groei, als die van het mosterdzaad, en de uitdijning als die van het meel, niet in begrepen, noch enige geestelijke koop-handel mee gedreven worden. Ook is de hemel, waarin enkel goeden en rechtvaardigen zijn, geen visnet dat goede en kwade vissen vangt. Bij alle welke dingen het Hemelrijk in ons hoofdstuk wordt vergeleken.

2. Neen, maar wij moeten hier denken aan de strijdende Kerk hier op aarde, en wel aan de vrijgemaakte en heerlijke staat der Kerk, onder de dagen van het Evangelie. Deze kerkstaat komt hier voor als een hemels Koninkrijk, dat de Vader aan Messias Zijn Zoon in handen zou geven, als Hij door dood en opstanding het Koninkrijk des satans en der zonden zou verbreken, en daarop ten hemel varen, en gaan zitten aan des Vaders rechterhand. Om vandaar als Koning Zijn Kerk hier op aarde te regeren, en tot dit Hemelrijk door het gepredikte Woord des Evangelies, onderdanen uit Joden en heidenen te verzamelen. Waarom Hij na Zijn opstanding zei: Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde; en daarop Zijn apostelen als Zijn rijksgezanten tot alle volkeren uitzond, gevende hun in last: Gaat dan henen, onderwijst alle volkeren, of maakt die Mijn discipelen, Matth. 28:18,19.

3. Ondertussen dient hier wel op gelet te worden, dat zo menigmaal als in deze gelijkenissen van ons teksthoofdstuk het Koninkrijk der hemelen bij deze en gene eens wordt vergeleken, dat wij telkens onder die spreekwijze in het oog moeten houden enige bijzondere zaak, welke in dit Koninkrijk der hemelen plaats heeft, en welk in een gedeelte van dit Koninkrijk uitmaakt. Waarheen ons al die spreekwijzen voor de tweede, derde en vierde gelijkenis heenleidt. EEN ANDERE GELIJKENIS HEEFT HIJ HUN VOORGESTELD. Zoals ook dat woord wederom voor die laatste drie gelijkenissen, wederom is het Koninkrijk der hemelen gelijk. Hoe wij dit nu moeten begrijpen, zijn het de uitleggers niet eens.

a. Voornamen mannen zijn van oordeel dat in dit zevental van gelijkenissen, voorkomende in ons teksthoofdstuk, het Koninkrijk der hemelen, dat is de Kerk van het Nieuwe Testament, ons vertoond wordt in haar zeven perioden of tijdkringen, en zoals het met dit Koninkrijk der hemelen in een ieder van deze zeven tijden zal gelegen wezen. Hoewel ik niet wil ontkennen dat het zevental in verschillende plaatsen van het Heilig Bijbelboek zijn betrekking heeft tot de gelegenheden van de Kerk, in haar zeven tijden aangemerkt. En dat diensvolgens dit zevental kan en moet gebruikt worden als een sleutel, tot opening en verklaring van vele voornamen gedeelten van het profetische woord. Zo zou ik echter met geen zekerheid durven zeggen, dat in onze zeven parabellen de zeven staatsgelegenheden van dit Koninkrijk der hemelen in haar zeven tijden ons vertoond worden; omdat tegen zodanige bevatting schijnt aan te lopen:

Vooreerst, dat de Heiland deze zeven gelijkenissen, althans enige, ook op andere plaatsen en tijden en bij andere gelegenheden heeft uitgesproken. Gelijk uit dezelfde aanhalingen bij de twee andere evangelisten Markus en Lukas duidelijk blijkt. Waarom zal men daarin de zeven achtereenvolgende tijden der kerken zoeken, alvorens moet bewezen worden dat de Heiland deze zo achter elkaar heeft uitgesproken in die volgorde, in welke deze hier bij Mattheüs zijn bijeen verzameld?

Ten tweede, dat de Zaligmaker deze en de voorgaande gelijkenis op het verzoek van Zijn discipelen verklarende, en dat wel tot dat einde opdat ze een sleutel mochten hebben tot opening van de nog volgende gelijkenissen, ons in die verklaring niet de minste aanleiding om iedere gelijkenis binnen een zeker tijdstip te bepalen, gegeven heeft.

Des te minder nog kunnen wij onze toestemming daaraan geven, omdat in deze onze tweede gelijkenis het Koninkrijk der hemelen, of de Kerk Gods verbeeld wordt, niet in het een of ander bijzonder tijdstip, maar in het gemeen, zoals het met de Kerk gesteld zal wezen van haar eerste beginsel en oprichting in deze wereld, en vervolgens in het midden van al haar wisselvalligheden; totdat de Kerk in de voleinding der eeuwen tot haar volkomenheid zal geraken. Dat men deze parabel aldus in het gemeen heeft aan te merken, blijkt uit deszelfs gehele beloop. Ook wordt daarin duidelijk gemeld van de zaaitijd, en van de oogsttijd. Nu, de zaaitijd is buiten alle tegenspraak met betrekking tot de Kerk van het Nieuwe Testament, de tijd der eerste oprichting van dit Koninkrijk der hemelen. De oogsttijd is de voleinding der wereld, zoals Jezus Zelf uitdrukkelijk zal verklaren in het 39^{ste} vers. En dan zullen de engelen als maaiers worden gebruikt.

b. Ik voor mij zou die spreekwijze, een andere gelijkenis heeft Hij hun voorgesteld, veel liever tot andere zaken die in dit Koninkrijk der hemelen zullen plaatshebben dan tot andere tijden, in welke zich dit Hemelrijk in een andere gedaante of gesteldheid zal vertonen, betrekkelijk maken. En dan begrijp ik deze andere en onderscheiden zaken, die de Heiland aangaande Zijn Kerk en Hemelrijk ons onder het Nieuwe Testament met deze zeven parabels en gelijkenissen wil leren, van Mattheüs in deze volgorde geschikt: In de eerste parabel van de zaaier wordt ons geleerd, welke verschillende uitwerkingen het Woord van het Koninkrijk zal hebben in de gemoederen der mensen; onder de gelijkenis van de verschillende uitwerkingen dat het zaad heeft, naar dat het in verschillende grond gezaaid wordt.

In de tweede parabel van het onkruid, wordt ons een andere zaak, het Koninkrijk der hemelen aangaande geleerd; namelijk deszelfs bestendige duurzaamheid in deze wereld, onder verschillende wisselvalligheden, van de eerste oprichting van dit Koninkrijk gedurende de loop der eeuwen, tot deszelfs volkomenheid. En dat onder de gelijkenis van de duurzaamheid van het zaad in de akker, onder verschillende wisselvalligheden van de zaaitijd af tot de oogsttijd toe.

In de derde parabel van het mosterdzaad wordt er weer een andere zaak, dit hemelrijk betreffende, geleerd; hoe het ten aanzien van deszelfs uitwendige staat uit kleine beginselen zal aanwassen tot een uitstekende voortreffelijkheid in de wereld; onder de gelijkenis van het groeien van een klein mosterdzaad tot een hoge boom, waarin de vogels des hemels zich verschuilen.

In de vierde parabel van het zuurdeeg, worden wij gebracht tot de inwendige en verborgen werking van dit Koninkrijk der hemelen op de harten der uitverkorenen, die door de Evangelieleer met des Heeren Geest gepaard, doortrekkende, bewegende, roerende en tot het nieuwe leven der genade bewerkende; onder het zinnebeeld van de inwendige en verborgen werking van het zuurdeeg in het meel.

In de vijfde parabel van de schat in de akker, worden wij gewezen op de onschatbare genadegoederen van dit hemelrijk, onder de gelijkenis van een schat in de akker verborgen.

In de zesde van de parelkoper, komen ons voor de voortreffelijke onderdanen van dit Rijk; onder de gelijkenis van een rijke koopman en schone paarden.

In de zevende of laatste van het visnet, vinden wij het middel waardoor de onderdanen tot dit Hemelrijk verzameld worden; de prediking van het Evangeliewoord, dat als een visnet in de wijde zee van deze wereld onder Joden en heidenen zou uitgeworpen worden.

TWEEDE DEEL

Op deze grondslagen gaan wij over tot verklaring van deze en de volgende parabel.

In de verklaring van onze tweede gelijkenis hebben wij dan in het oog te houden de bestendige duurzaamheid van het Koninkrijk der hemelen in deze wereld onder verschillende wisselvalligheden, van de eerste oprichting van dit Koninkrijk gedurende de loop der eeuwen, tot zijn volkomenheid. Dit gaat nu de Heiland vergelijken, zeggende: Het Koninkrijk der hemelen is GELIJK. Waarbij? Bij de duurzaamheid van het zaad op de akker, groeiende, afgezien van die bange en benauwde stand tussen het weelderig opschietende onkruid met hetzelfde op, van de zaaitijd af tot de oogsttijd.

A. Vooraf gaat de Zaligmaker de parabolische vergelijking in de letter voorstellen; waarin nauwelijks enige merkbare zwaarigheid is; waarom wij van de letter met alle mogelijke bekorting zullen spreken. De gelijkenis is ontleend van een zeer gemene zaak, gelijk de landbouw is. De Heiland stelt ze voor in verschillende gevallen, die wij ordenshalve wel dienen te onderscheiden, om des te gemakkelijker tot het verstand van deze parabel te komen.

1. Het voornaamste geval dat als een fundament gelegd wordt van de gevallen daarop volgende, gaat vooraf, en vertoont ons EEN MENS DIE GOED ZAAD ZAAIDE IN ZIJN AKKER. Denkt aan een landman, die goed zaad, hetwelk in het vervolg tarwe zal genoemd worden, in zijn akker gezaaid, om daaruit een nieuw gewas te verwachten, en door vermenigvuldigde vruchten van zijn noeste arbeid rijkelijk verzoet te zien. In het woord akker kan de Heiland mogelijk gezien hebben op de gelegenheid van de Joden, onder welke iedere huisvader zijn eigen akker had, die hem in de verdeling van het land Kanaän te beurt was gevallen.

2. De overige gevallen nu die gebeurd zijn, nadat zulks door de landman gedaan was, zijn de navolgende:

A. Het eerste geval is het nijdige en goddeloze bedrijf van de vijand van deze landman. EN ALS DE MENSEN SLIEPEN, KWAM ZIJN VIJAND, EN ZAAIDE ONKRUID MIDDEN IN DE TARWE, EN GING WEG.

Tweeërlei zaden staan hier dan tegenover elkaar. Het goede zaad draagt de naam van tarwe, zijnde het alleredelste en beste graan, tot voedsel der mensen geschikt. Het kwade zaad draagt de naam van het Griekse woord *Zizania*, van de onzen door onkruid vertaald. Daar wij naar de aard van het grondwoord, en overeenkomstig het gehele beloop der gelijkenis niet allerlei onkruid, maar een zeker soort van onkruid door moeten verstaan, dat in zijn eerste groei aan de uitspruitende tarwe gelijk is, zodat het nauwelijks van het kwade tarwegewas kan onderkend en onderscheiden worden. Want er zijn verschillende soorten van halmgewassen, die het goede zaad nabootsen. Gelijk de wilde haver en de dravik de rogge gelijk is; zo heeft ook de tarwe haar eigen onkruid, onder de naam van *dolik* bekend, welke de tarwe gelijk is, en haar nabootst. En deze bastaardtarwe kan de Heiland hier beoogd hebben.

Dit zo verderfelijk onkruid, teneinde daardoor het gezaaide te beschadigen, zaaide de vijand van de landman uit een oude wrok en ingewortelde haat tegen hem, allerwege onder de tarwe. Nemende daartoe de gelegenheid waar van de slaap der mensen, dat is, van de knechten van de landman, de akkerlieden, terwijl die zorgeloos lagen te slapen en te ronken, en niemand hunner op zijn hoede was. Waarop de vijand weggaat, in zijn hart verheugd over het wel gelukken van zijn boze toeleeg.

B. Het tweede geval is, het bekend worden van dit onkruid. TOEN HET NU TOT KRUID OPGESCHOTEN WAS, EN VRUCHT VOORTBRACHT, TOEN OPENBAARDE ZICH OOK HET ONKRUID. Het wil zeggen, dat als de tarwe in zijn groene halm kwam te staan, en zijn aar nu gemaakt had, zich toen ook het onkruid ontdekte, en bekend werd een vuil gewas te wezen, onder de tarwe allerwege vermengd, hetgeen tevoren zo niet was opgemerkt.

C. Het derde geval is, de gediensigheid van de akkerlieden om het onkruid uit te wieden. EN DE DIENSTKNECHTEN VAN DEN HEER DES HUIZES GINGEN EN ZEIDEN TOT HEM, HEER! HEBT GIJ NIET GOED ZAAD IN UW AKKER GEZAAID? VANWAAR HEEFT HIJ DAN DIT ONKRUID? EN HIJ ZEIDE TOT HEN, EEN VIJ-ANDIG MENS HEEFT DIT GEDAAN. EN DE DIENSTKNECHTEN ZEIDEN TOT HEM: WILT GIJ DAN DAT WIJ HENENGAAN, EN DATZELVE VERGADEREN? De akkerlieden zijn dan verwonderd over de menigte van dit onkruid in de akker van hun heer, de landman, nadat zij uit die zorgeloze slaap zijn opgewekt. Zij vragen hun heer naar de reden waar dit onkruid vandaan komt? En nadat zij onderricht zijn geworden van het snode bedrijf van de vijand van de landman, bieden zij hun dienst aan, om, indien het zijn wil en het doenlijk is, de akker van het onkruid te zuiveren.

D. Het vierde geval is, het weigerend antwoord van de landheer. MAAR HIJ ZEIDE: NEEN, OPDAT GIJ HET ONKRUID VERGADERENDE, OOK MOGELIJK MET HETZELVE DE TARWE NIET UITTREKT. Hij slaat dan het verzoek af om deze gewichtige reden, het onkruid heeft zijn wortels te diep geschoten, en die vermengd met de wortels van de goede tarwe; waarom het niet uitgetrokken kan worden zonder gevaar van tegelijk de tarwe te beschadigen.

E. Het vijfde en laatste geval is, dat de landheer de scheiding van het onkruid van de tarwe aan de maaiers in de oogst wil aanbevelen hebben. Hij zegt: LAAT ZE BEIDE TEZAMEN OPWASSEN, EN IN DEN TIJD DES OOGSTES ZAL IK TOT DE MAAIERS ZEGGEN, VERGADERT EERST DAT ONKRUID, EN BINDT HET IN BUSSELEN, OM HETZELVE TE VERBRANDEN. MAAR DE TARWE BRENGT TEZAMEN IN MIJN SCHUUR. Hij wil dan, dat men tot de oogst zal wachten, in welke tijd het onkruid rijp en droog geworden zijnde, het allerbest van het koren, zonder hetzelfde te beschadigen, kan afgescheiden worden. En dit werk wil hij aan zekere maaiers, als buitengewone dienstknechten aanbevelen, teneinde die het onkruid van de tarwe scheiden, gevende het onkruid over tot een voedsel voor het vuur, maar de tarwe tot een nodig gebruik in de schuur opleggende, om bewaard te worden.

B. Deze gelijkenis, zo in de letter hebbende voorgesteld, gaat de Heiland deze ook verklaren in deszelfs geestelijke zin en beduidenis.

1. Vooraf verhaalt Mattheüs de aanleiding daartoe, zijnde gelegen in het verzoek der discipelen aan hun Heere en Meester Jezus, ons voorkomende in het 36^{ste} vers: TOEN NU JEZUS DE SCHARE VAN HEM GELATEN HAD, GING HIJ NAAR HUIS, EN ZIJN DISCIPELEN KWAMEN TOT HEM, ZEGGENDE: VERKLAAR ONS DE GE- LIJKENIS VAN HET ONKRUID DES AKKERS. Jezus dan de schare hebbende laten gaan, omdat het hun niet gegeven was de verborgenheden van het Koninkrijk der hemelen te weten, volgens vers 11, gaat naar een zeker huis, daar Zijn discipelen, hebbende begrepen dat deze gelijkenis grote en merkwaardige zaken behelsde, hun Meester komen verzoeken dat Hij hen in het rechte verstand daarvan wilde inleiden.

2. De Heiland wijst ze niet af, maar omdat het hun gegeven was de verborgenheden van het Koninkrijk der hemelen te weten, zo willigt Hij hun ootmoedig verzoek en bede in, en verklaart terstond de gelijkenis. In welke verklaring Hij deze orde houdt, dat Hij:

a. Eerst de onderwerpen van Zijn gezegden duidelijk uitlegt en ontvouwt, in de eerste drie verzen.

b. En dan aanwijst welke betrekkingen al die onderwerpen op elkaar hebben, en hoe het ene onderwerp omtrent het andere zal werkzaam bevonden worden in de voleinding der wereld, in de drie overige verzen.

A. In het uitleggen van de onderwerpen doorwandelt de Heiland Zijn voorgestelde parabel van voren tot achteren, en Hij vat de voornaamste stukken voor de voet op; die alzo verklarende, dat het minder voorname dat tot opheldering en voltooiing van de parabel dient, daaruit gemakkelijk kon verstaan en begrepen worden.

Begon hij de parabel met een zeker mens, die goed zaad zaaide, vandaar begint Hij ook Zijn verklaring, zeggende: **DIE HET GOEDE ZAAD ZAAIT, IS DE ZOON DES MENSEN.** Hij verstaat Zichzelf, Die onder deze naam zo dikmaals voorkomt in de heilige Evangelien; gelijk ook al vanouds de naam van Zoon des mensen aan de Messias gegeven werd, Dan. 7:13, en elders meer. Deze komt hier voor, niet alleen als Heere en Eigenaar van de akker, maar ook als de Zaaier Zelf, omdat Hij de eerste Zaaier is Die allereerst het goede zaad in de aarde geworpen heeft. Voor zoveel Hij door de prediking van het Evangelie, en de krachtige werking van Zijn Geest, het allereerst een bijzonder volk heeft geroepen, hetwelk de beginselen en eerstelingen van Zijn Koninkrijk hier op aarde zou uitmaken. Want het Evangelie van het Koninkrijk der hemelen is begonnen verkondigd te worden door deze Heere, en aan ons bevestigd door degenen die Hem gehoord hebben, Hebr. 2:5.

Vervolgens verklaart Hij, wat Hij door de akker verstaat, **DE AKKER IS DE WERELD.** Ik versta er door de wereld van Gods aardrijk, voor zoveel onder de huishouding van het Nieuwe Testament de palen van het Koninkrijk der hemelen over de ganse aarde zouden uitgebreid worden, en de gelovigen als een goed zaad in de wereld op vele en verschillende plaatsen als gezaaid, gestrooid en verspreid zou worden, om onder des Heeren zegen vruchten te dragen, en ook te vermenigvuldigen. En dit kan dan in tegenstelling van de huishouding van het Oude Testament, toen de Heere Zijn akker had binnen de palen van het land Kanaän, die vette heuvel op welke Hij toen alleen Zijn wijngaard had, Jes. 5:1.

Ook gaat de Heiland het goede zaad verklaren: **HET GOEDE ZAAD ZIJN DE KINDEREN DES KONINKRIJKS.**

In de voorgaande eerste parabel was het zaad het Woord Gods, voor zover dat het middel is waardoor vele kinderen in het Koninkrijk der hemelen geboren worden. Maar hier komt het zaad in een andere betrekking voor, en betekent de kinderen des Koninkrijks zelf, ware gelovigen en wedergeboren mensen, welke door middel van het Woord een beginsel van nieuw geestelijk leven ontvangen, en zo als een levend geworden zaad in de wereld van Gods aardrijk wordt gezaaid en uitgestrooid, om te vermenigvuldigen; anderen als een zaad ook te winnen, en alzo Gods Koninkrijk over de wereld van dit aardrijk uit te breiden. En zo kunnen wij hier dan door dit zaad nog het allerbijzonderst verstaan de gelovigen van de eerste tijd van het Nieuwe Testament, door Jezus Zelf als de eerste Zaaier, en door het Woord van Zijn prediking gewonnen en van Hem gezaaid, en uitgeworpen in de wereld. Om, gelijk een zaadje een talrijke menigte van soortgelijke

zaadjes voortbrengt, te vermenigvuldigen en in menigte uit te breken, totdat ze in de voleinding der wereld zouden vermenigvuldigd zijn tot een volle oogst.

Dit zaad komt hier voor als goed. Het is een goed zaad, omdat het uitspruit, wel opwast, vruchten voortbrengt, vermenigvuldigt en andere zaden in menigte wint. En zo is het een bekwaam zinnebeeld om er door te verbeelden de gelovigen of de kinderen des Koninkrijks, in hun groei en wasdom, vrucht dragende en vermenigvuldigende op de akker van deze wereld, van de zaaitijd af tot de oogsttijd toe. Het Koninkrijk van Christus Jezus zou in zijn eerste beginselen, in de tijd van Jezus en Zijn apostelen, zich vertonen als het uitspruitend tarwegras, dat nog groen op het veld staat, en gering schijnt. Daarop zou het als de tarwe hoger opgroeien, in zijn pijpen schieten, en meer aren maken, en alzo meer aanzien in de wereld krijgen en bekender worden. Eindelijk zou het tot een meerdere voldragen en rijpheid komen, en bekwaam worden om in de voleinding der wereld te worden in geoogst. Wanneer de Heere Jezus, als de Landman en eerste Zaaier van dit zaad, het volle loon van Zijn arbeid zal ontvangen.

Maar dit geestelijk zaaisel zal ook die verdrietige wisselvalligheden ondergaan, die het gewas op het veld onderhevig is; hetgeen de Heiland al mede gaat verklaren, zeggende: Eerst, **HET ONKRUID ZIJN DE KINDEREN DES BOZEN**. Het is wel zo, dat alle goddelozen en onbekeerden in het gemeen kinderen zijn die uit de vader de duivel zijn, Joh. 8:44. Zij zijn het zaad van hem, die uitstek in de Heilige Bladeren de naam van boze draagt. Doch hier moeten wij erdoor verstaan niet alle onbekeerden; maar, gelijk wij door het onkruid niet allerlei onkruid, maar zulk een soort van onkruid dat naar tarwe gelek verstonden, zulke kinderen van de boze, die van deze boze zo gefatsoeneerd worden, dat ze uiterlijk naar goede tarwe gelijken. Te weten, uiterlijke mondbelijders en naamchristenen in de kerk, schijnheiligen en geveinsden, die onder de Christelijke naam een onchristelijk hart verborgen dragen. Zulken, die hier op de akker der wereld daar de ware Kerk is, onder de gelovigen zijn vermengd, en zo midden tussen deze goede tarwe groeien, en niet wel kunnen onderkend en van het goede gewas onderscheiden worden. Wier uitroeiing uit de Kerk niet zonder gevaar en schade aan de ware gelovigen toe te brengen, geschieden kan; en daarom aan de Heere Zelf moet overgelaten worden, en uitgeschoven tot de oogsttijd.

Vervolgens zegt de Heiland: **DE VIJAND DIE HETZELVE GEZAAID HEEFT, IS DE DUIVEL**. Het is de oude slang, die het mensdom heeft verleid, duivel en satanas genaamd, even tevoren ook de boze. Deze vijand komt hier uit een oude wrok en ingewortelde haat tegen het Vrouwenzaad, de Zone Gods, Die gekomen is om de werken des duivels te verbreken; en die het goede gewas in Gods Kerk onderdrukken en benauwen, door daaronder te zaaien zovele mondbelijders en schijnheiligen, die uiterlijk zo wat schenen en een gedaante van godzaligheid vertonen, alsof ze goede tarwe waren. Maar zij verloochen de kracht der godzaligheid, voedende verkeerde gevoelens of schadelijk droggronden van een van eigen gerechtigheid in het hart, of ook wel de ware godzaligen hatende, beschadigende en eindelijk onderdrukkende. En tot dit kerkverderf neemt de duivel waar die zo gepaste gelegenheid van de slaperigheid en zorgeloosheid van de wachters en opzieners in de Kerk.

Eindelijk gaat de Heiland verklaren wat Hij verstaat door de oogst en de maaiers in de oogst: **DE OOGST IS DE VOLEINDING DER WERELD; EN DE MAAIERS ZIJN DE ENGELEN**. Is de zaaitijd het beginsel van de oprichting van dit Koninkrijk, toen Jezus als de eerste Zaaier uitging; de oogst is de voleinding van dit Koninkrijk, als Jezus

hetzelve Zijn Vader zal overgeven. Welke oogsttijd de Heiland dan stelt in de voleinding van deze wereld; dat is, als deze wereld van het aarderijk over welke Christus' Kerk en het Koninkrijk is uitgebreid geweest, een einde zal nemen. Alzo dat Hij al het goede zaad der gelovigen, zo vermenigvuldigd zijnde en het getal der uitverkorenen vol geworden zijnde, en aldus het gehele gewas tot volle rijpheid gekomen zijnde, hetzelve zal laten oogsten door de engelen. Waardoor ik hier versta die hemelse geesten die van God uitgezonden worden tot dienst dergenen die de zaligheid beërven zullen. Welke geesten de Heere als de maaiers en als buitengewone dienstknechten, die Hij bijzonder tot dit werk heeft geschikt, zal gebruiken.

B. Waarom de Heiland ook het werk en de bezigheid van deze maaiers, in welke betrekking zij zullen voorkomen, op al die onderwerpen welke Hij tot hiertoe verklaard had, wat nader gaat beschrijven en in de geestelijke beduidenis uitleggen.

Eerst legt Hij het lichamelijk bedrijf van de maaiers in de oogst tot een grondslag, om daarop Zijn volgende verklaring te bouwen, zeggende: **GELIJK DAN HET ONKRUID VERGADERD EN MET VUUR VERBRAND WORDT.** In de oogst zondert men het onkruid van het goede gewas af, men bindt het in busselen en geeft het over tot voedsel voor het vuur; terwijl men het rijp geworden graangewas, dat hier verondersteld wordt, in de schuur verzameld wordt en opgelegd.

Dit gaat Jezus in de geestelijke zin overbrengen, en toepassen op het geestelijk bedrijf van Zijn heilige engelen, als maaiers: **ALZO ZAL HET OOK ZIJN IN DE VOLEINDING DER WERELD;** dat is, het zal op een dergelijke wijze ook toegaan in het geestelijke, in de voleinding der wereld, gelijk in het lichamelijke in de voleinding van het veldgewas, en ten tijde van de oogst toegaat.

Eerst verklaart Hij het bedrijf van Zijn engelen omtrent de goddelozen, het onkruid. **DE ZOON DES MENSEN ZAL ZIJN ENGELN UITZENDEN, EN ZIJ ZULLEN UIT ZIJN KONINKRIJK VERGADEREN AL DE ERGERNISSEN, EN DEGENEN DIE DE ONGERECHTIGHEID DOEN, EN ZULLEN DEZELVE IN DEN VURIGEN OVEN WERPEN. DAAR ZAL WENIG ZIJN EN KNERSING DER TANDEN.** Om dit met korte woorden te zeggen: Er zal in de grote oordeelsdag door Heiland Jezus een volkomen zuivering van Zijn Kerk en Koninkrijk geschieden, alzo dat Hij alle mondbelijders en geveinsden, die hier voor de godzaligen tot ergernissen zijn geweest, al zowel als de andere werkers der ongerechtigheid, zal afscheiden van de uiterlijke gemeenschap met de vromen en rechtvaardigen, plaatsende die aan Zijn linkerhand. Tot welk een werk van afzondering, schifting en scheiding tussen vroom en onvroom, tussen kaf en koren, tussen onkruid en goed kruid, Hij de dienst van Zijn engelen op een ons nu nog onbekende wijze zal gebruiken. Dan zal Hij die verwijzen, en door deze engelen ook dadelijk doen werpen in de gloeiende oven van het helse vuur, daar de rook der pijniging zal opgaan tot in alle eeuwigheid, Op. 14:11. Er zal dan van deze goddelozen een ijselijk gewezen opgaan, onder het gevoel van duldeloze pijnen en een wanhopig tandengeknars, uit spijt van de zalige hemel voor eeuwig te moeten missen. Het kan wezen, dat de toespeling hier is op het geknars en gekraak van al dat onkruid en allerlei ruigte, dat men in de oogst in busselen en takkenbossen gebonden zijnde, in een oven stak en met vuur verbrandde. En daar men anders zo blijde en vrolijk was in de oogst, daar zou nu in plaats van blijdschap van deze rampzaligen, benevens het geknars der tanden, ook een groot gehuil en gewezen opgaan.

Eindelijk verklaart de Heiland ook, wat Hij verstond door de tarwe in Zijn schuur te vergaderen, veronderstellende dat dit ook het werk van Zijn engelen als de maaiers zal zijn. **DAN ZULLEN DE RECHTVAARDIGEN BLINKEN GELIJK DE ZON IN HET KONINKRIJK HUNS VADERS.** In dit Koninkrijk, dat Christus dan Zijn Vader zal hebben overgegeven, als in de schuur zijnde ingezameld, zullen de rechtvaardigen die met Christus' gerechtigheid zijn bekleed, voor eeuwig blinken. Blinken als de zon in zuiverheid en klaarheid, blinken met een licht van onbevleete heiligheid, met een licht van vrolijke en storeloze gelukzaligheid, met lichtende en blinkende klederen van onverderfelijkheid en onsterfelijkheid.

Tot slot voegt er de Heiland bij: **DIE OREN HEEFT OM TE HOREN, DIE HORE.** De verklaarde gelijkenis wil Hij zeggen, is van veel gewicht en aanbelang. Zij begrijpt de ganse gelegenheid van Zijn Kerk, van de zaaitijd hij tot de oogst, ja zelfs wat er na de oogst nog zal volgen. Oneindig is het verschil, in de vurige oven van de hel als onkruid geworpen, of in de blijde schuur van de hemel als goede tarwe ingezameld te worden. Hoort dan naar Mij, onthoud Mijn gezegde wel, bewaar Mijn woorden wel in de zin der gedachten van uw harten. Die oren heeft om te horen, die hore.

ACH! dat dit nu ook van ons allen zo gehoord werd, dat wij het met het verstand opmerkten, en dat het in ons een heilige bekommering verwekte en een nauwkeurig zelf-onderzoek, tot welk soort van gewas wij op deze akker der wereld daar Gods Kerk is behoren? Of tot een goede tarwe, of tot het onkruid? Ik wil zeggen, overeenkomstig de verklaring van de Heiland in deze gelijkenis, of tot de kinderen des Koninkrijks, of tot de kinderen des bozen?

Op de dag van morgen zal alweer Avondmaal onder ons in dit Koninkrijk der hemelen, Gods Kerk hier op aarde, gehouden worden. Jezus nodigt er de kinderen des Koninkrijks. Hij wil ze aldaar onthalen, en vergasten op Zijn vlees en bloed. Hij wil ze de panden van Zijn liefde onder het brood en wijn toedienen, tot hun vergewissing en verzegeling dat zij Zijn kinderen zijn, een goed zaad, uit God geboren door Zijn Woord en Geest. Hij, de hemelse Zaaier, Die ze als een goed zaad in de akker geworpen heeft, wil ze ook in het Avondmaal komen besproeien als spruiten van Zijn eigen planting, een werk van Zijn eigen handen, opdat zij meer vrucht dragen.

Maar ofschoon gij allen ten Avondmaal zult naderen, denkt echter niet dat het uiterlijk lidmaatschap en belijdenis doen u daartoe recht geven, indien gij zonder geloof, bekering en ware hartverandering blijft.

Het is zo, gij behoort nog niet, althans zo wij in de liefde hopen en zoveel ons bekend is, tot die openbare goddelozen en dergelijken in leer of wandel, die de kerkelijke tucht buitensluit. Tot die honden, die tegen de waarheid aanbassen, tot die zwijnen, die zich in de onreine lusten omwentelen; en voor wie de kostelijke paarden der genadepanden niet mogen geworpen worden. Maar behalve grote en grove zondaars blijven er echter nog zovele naamchristenen, mondbelijders en geveinsden in de Kerk, die nog in de natuurstaat en onder gemis van Christus leven; en die derhalve aan des Heeren Tafel onwaardig eten en drinken. Er blijft nog zoveel onkruid op de akker, dat niet kan worden uitgeroeid. En de redenen waarom?

a. Omdat vele mondbelijders van de Christelijke leer uiterlijk naar de goede tarwe gelijken, en van de duivel zelf, die ze in het midden van de tarwe zaait, tot die schijnbare gelijkheid aan godzaligen gefatsoeneerd worden.

b. Omdat de uitroeiing derzulken voor de Kerk gevaarlijk zal wezen; want vermits de opzieners geen hartenkenners zijn, zou menigmaal door hun onkennis en menselijke driften ook weleens met dat onkruid een goede tarweplant worden uitgetrokken. Waarom het de hemelse Zaaier in deze parabel verbood, en wilde dat het onkruid met de tarwe zou opwassen tot de oogst.

c. Ook zal de Kerk hier op aarde in een staat van onvolmaakheden blijven; waarom er geen engelenzuiverheid (van enigen tevergeefs gezocht) hier op aarde te wachten is, als die alleen voor de hemel bewaard wordt.

Elk zal diensvolgens zichzelf dienen te beproeven of hij ten Avondmaal wel gerechtigd is? Dit nu kunt gij weten, met uzelf te vergelijken bij de onafscheidelijke kentekenen van de goede tarwe en het onkruid; dat is te zeggen naar Jezus' uitlegging, de kinderen des Koninkrijks en de kinderen des bozen.

Kom, zet u er eens bij neer:

a. De kinderen des Koninkrijks zijn dat goede zaad, zegt de Heiland, een zaad uit God geboren, gezaaid door de Zoon des mensen Zelf. Maar de kinderen des bozen zijn het onkruid, door deze boze vijand gezaaid. Zulk een onkruid zijn wij allen in de natuur, kinderen van de vader de duivel, de mensenmoorder van de beginne; en zulk een onkruid blijven wij zolang wij door de Geest Gods niet wedergeboren worden. Weet gij nu van zulk een wedergeboorte uit God, waardoor gij van een weelderig onkruid in een goed zaad veranderd zijt?

b. De kinderen des koninkrijks hebben als een goed zaad een beginsel van nieuw leven ontvangen, door het besproeiende en vruchtbaar makende regen, gepaard met de bewerking van de levendmakende Geest. De kinderen des bozen, het is waar, leven ook, gelijk het onkruid zowel leeft als het goede kruid; doch het is maar een natuurlijk leven. Een leven, als dat van stekelige en kwaadaardige doornen en distelen, spruitende uit een aarde waarop door de zonde de vloek ligt. Maar weet gij van een nieuw leven, door het zaad van Gods levend en eeuwig blijvend Woord, en Zijn hart vernieuwende Geest in u bewrocht, zodat gij een geheel nieuwe schepsel geworden zijt?

c. De kinderen des Koninkrijks groeien als het goede zaad, en dragen goede vruchten; de kinderen des bozen, het is waar, groeien ook; en het onkruid groeit zelfs nog weelderiger dan het goede kruid, maar het draagt geen goede vruchten. Welke vruchten brengt gij nu voort, der bekering waardig? Welke goede werken van heiligmaking en godzaligheid, spruitende uit de wortel des geloofs, vertoont gij? Waarin laat gij uw licht schijnen voor de mensen? Zoekt gij nog anderen als een zaad voor Christus te gewinnen, en daardoor het Koninkrijk der hemelen hier op aarde uit te breiden?

Och! als vele avondmaalgangers zich hierbij vergelijken, in oprechtheid en zonder zelfbedrog:

Zij zullen zich bevinden onder een gemis van alle kentekenen van het goede zaad.

Zij zullen in zich gewaarworden alle kentekenen van het onkruid.

Ei, ik bid u, bedrieg u niet door ongegronde verbeelding, dat gij een goed zaad zijt, uit hoofde van uiterlijke belijdenis, Avondmaal gaan, enige meerdere burgerlijke zedigheid en uitwendige godsdienstigheid dan anderen. Alle welke dingen wel goed zijn, prijzenswaardig, hoognodig; maar niet genoeg. Hier moet bijkomen geloof, wedergeboorte, godzaligheid. Want indien gij niet wedergeboren wordt uit water een Geest, gij kunt in dit Koninkrijk der hemelen niet ingaan, Joh. 3:5.

En wat leeft gij dan hier nog in een rampzalige staat? Gij staat hier op de akker te groeien als een onkruid, onder een naderende eeuwigheid, en ieder ogenblik in gevaar van door de zeis van de dood afgemaaid, en als een onnut kruid geworpen te worden in de vurige oven der hel, om daar uw verwaarloosde bekering maar al te laat en voor eeuwig de beschreien met een ijselijk gewezen en wanhopig tandengeknars.

O, mocht gij door deze schrik des Heeren tot bekering bewogen worden! Sta naar vernieuwing van het gemoed, bid om de bewerking van Gods Geest, en grijp de Heiland aan als het Middel om de toekomstige toorn te ontvlieden.

En u godzaligen, het goede zaad, kinderen des Koninkrijks, willen wij hebben opgewekt om in de blijdschap van des Heeren volk ten Avondmaal te naderen! U roept de Heere, u nodigt Hij, u wacht Hij al op aan Zijn Verbondstafel. Heeft Hij het goede werk eens in u begonnen, u van onkruid in een goed zaad veranderende; Hij wil Zijn eigen werk ook in u volmaken en bevestigen. En daartoe heeft Hij ook het Avondmaal beschikt, om u onder het gelovig gebruik der zegelen van Zijn genade als een goed zaad te doen groeien in kracht en sterkte.

1. Maakt geen zwaarigheid om toe te treden; staat gij van verre: Omdat gij niet verzekerd zijt of gij wel tot het goede zaad behoort. Omdat gij nog al enige gelijkvormigheid met het onkruid in u meent te zien. Of omdat uw zonden u zeer drukken. O! kom bedrukten, treurigen, neergebogenen, onder dat gezicht van uw gebrek en als met de zonden belast en daaronder vermoeid, kunt gij, moet gij komen. Op dezen wil de Heere in gunst neerzien, op de armen en verslagenen van geest, en die voor Zijn Woord beeft, Jes. 66:2.

2. Is uw genade nog klein, uw geloof nog zwak, zijt gij nog maar een zwak en teder tarwespruitje op akker; daar ligt de belofte van de getrouwe Verbondsgod, dat Hij het gekrookte riet niet wil verbreken, of de rokende vlaswiek uitblussen, Jes. 42:3. Ei, komt dan ten Avondmaal, tot versterking in uw zwakheid, tot vermeerdering van u geloof.

Komt er, in openhartige belijdenis van uw zonden en veelvuldig gebrek aan de Heere.

Komt er in vernieuwing van uw verbond met de Heere, en zweert Hem trouw in der eeuwigheid.

Komt er onder ernstige smekingen naar meerdere groei en wasdom en vrucht dragen een als goede tarwe.

Komt er onder verwakkering en waakzame behoeding tegen de listen des satans, opdat die u slapende niet verrast en zijn onkruid zaait.

Komt er, zonder u al te zeer te ergeren aan de gebreken van de Kerk, omdat er nog zoveel onkruid op de akker wordt gezien; maar wacht met lijdzaamheid af de tijd der verbetering. Ziet op de oogsttijd, wanneer het onkruid van het goede zaad zal worden afgescheiden.

Dan zult gij als goede tarwe in de hemelschuur worden ingezameld, en met de rechtvaardigen blinken als de zon in het Koninkrijk uws Vaders. AMEN

MATTHEÛS 13:31,32

31 Een andere gelijkenis heeft Hij hun voorgesteld, zeggende: Het Koninkrijk der hemelen is gelijk het mosterdzaad, hetwelk een mens heeft genomen en in zijn akker gezaaid;

32 Hetwelk wel het minste is onder al de zaden, maar wanneer het opgewassen is, dan is het het meeste van de moeskruidenten, en het wordt een boom, also dat de vogelen des hemels komen en nestelen in zijn takken.

Vergeleken met Mark. 4:30-32 en Luk. 13:18,19

A. **WIE** veracht de dag der kleine dingen? werd er gevraagd aan die de geringe beginselen van de tweede tempelbouw verachtten, toen de grondvesten van die tempel onder vorst Zerubbabel werden gelegd, Zach. 4:10.

1. Er waren nog enige ouden van dagen uit de kinderen der gevangenis, nu uit Babel wedergekeerd, die het nog heugden hoe prachtig en luisterrijk de eerste tempel, door Nebukadnezar verwoest, geweest was. Als die dat eerste huis, door Salomo gebouwd, gezien hadden in deszelfs prachtige bouwkunst, gadeloze netheid van het gehele werk, en zeer kostbare versieringen, also dat die tempel een wonder van de ganse wereld was. Dezen nu, ziende de geringe beginselen van de tempel van Zerubbabel toen de fundamenten gelegd werden, en daaruit gemakkelijk kunnende opmaken dat dit tweede huis op verre na niet halen zou bij al die kunst, pracht en praal van het eerste huis, verachtten de dag van deze kleine dingen. Alles kwam hun zo gering voor. Wat zal er van deze kleine dingen toch worden? Zulke eenvoudige en geringe fundamenten, geenszins te vergelijken met de grondvesten van de tempel van Salomo? Ach, deze dag van kleine dingen belooft niet veel. Is de aanleg van het werk zo gering; onze verwachting daarvan kan niet groot wezen. En daarop hieven zij op een stem van geweën; want zo lezen ik, Ezra 3:12: Velen van de priesters en de Levieten, en de hoofden der vaders die oud waren, die het eerste huis gezien hadden, dit huis in zijn grondlegging voor hun ogen zijnde, weenden met luider stem.

2. Aan deze treurigen, neerslachtigen, moedelozen, laat de Heere vragen door Zacharia de profeet: Wie veracht de dag der kleine dingen? Is deze dag zo verachtelijk in uw ogen, omdat de grondvesten van dit huis u zo gering voorkomen? Schept moed, houdt moed! Het einde zal het werk kronen. Op deze dag der kleine dingen zal volgen een dag van grote dingen, wanneer gij u verblijden zult als gij het tinnen gewicht of paslood in de hand van Zerubbabel zult zien, om het voleinde werk te meten. Want volgens het negende vers: De handen van Zerubbabel hebben dit huis gegrondvest, zijn handen zullen het ook voleinden. En indien wij hiermee vergelijken de gelijktijdige Godsspraak van Haggai de profeet in zijn tweede hoofdstuk, hadden zij nog minder reden om deze dag der kleine dingen te verachten; want daar belooft hun de Heere in het 10^{de} vers: De heerlijkheid van dit laatste huis zal groter worden dan van het eerste huis; of gelijk men het aldaar ook vertalen kan, de laatste heerlijkheid van dit huis zal groter worden dan deszelfs eerste heerlijkheid.

Zo mag ik hier ook wel vragen met betrekking op de Evangeliekerk, het tegenbeeld van de oude tempel: Wie veracht de dag de kleine dingen? Hoe gering zouden de grondslagen van de Kerk wezen, welke Jezus en Zijn apostelen zouden leggen? Kunt gij iets geringer begrijpen dan een mosterdzaadje, het minste onder al de zaden? Waarbij de Evangeliekerk in haar beginsel in onze voorgelezen gelijkenis wordt vergeleken. Wat een dag van kleine dingen? Maar de laatste heerlijkheid van de Kerk zal groter wezen dan de eerste; want dit mosterdzaadje van de Kerk zal opschieten tot een hoge en voortreffelijke boom. En andere gelijkenis heeft Jezus aan deze schare voorgesteld, zeggende: Het Koninkrijk der hemelen is gelijk een mosterdzaad, hetwelk een mens heeft genomen en in zijn akker gezaaid. Hetwelk wel is het minste onder al de zaden; maar wanneer het opgewassen is, dan is het het meeste van de moeskruiden. En het wordt een boom, alzo dat de vogelen des hemels komen en nestelen in zijn takken. Ziedaar dan, wie veracht de dag der kleine dingen?

B. De gelegenheid bij welke Jezus deze parabel gesproken heeft, geeft ons de evangelist Lukas aan de hand, en verhaalt ons vervolgens dat Jezus een vrouw van een achttienjarige krankheid genezen hebbende op de sabbat, in een synagoge deze daad zeer krachtig verdedigde tegen de kwaadaardige berisping van de overste der synagoge. Deze weerspreking en aankanting van de overste der synagoge geeft aan onze Heiland aanleiding om aan de schare in de synagoge vergaderd te leren, in het 18^{de} vers en vervolgens, door twee zinrijke parabels, de een genomen van het mosterdzaad, de andere van het zuurdeeg, hoedanig de loop van Zijn Koninkrijk en Kerk hier op aarde zal zijn.

Zij moesten zich daaraan niet stoten dat er zo weinigen, en vooral onder de aanzienlijken, gelijk deze overste, werden gevonden die Jezus' leer aannamen. Want Zijn Koninkrijk zou in het begin zeer gering wezen, maar weinige onderdanen daartoe verzameld worden, en wel uit de meest geringen van het volk. Maar dit zou niet altijd duren. Zijn Koninkrijk zou geleidelijk aanwassen, en zich bij vervolg heerlijk vertonen boven alle koninkrijken der aarde; even gelijk een mosterdzaad opgroeit tot een hoge boom. Ja, al de uitverkorenen zouden elk op hun tijd de leer van Zijn Koninkrijk aannemen, en door die leer als door een zuurdeeg worden doortrokken.

Maar onze evangelist Mattheüs, die enige van Jezus' parabels, en wel zulke die meest zagen op de loop van Zijn Koninkrijk door alle eeuwen tot aan de voleinding der wereld, en welke van Jezus bij verschillende gelegenheden zijn uitgesproken, tot zeven in getal, in ons teksthoofdstuk heeft in orde gebracht, plaatst de gelijkenis van het mosterdzaad de derde in orde; waarin wij dan deze samenhang kunnen begrijpen, dat:

a. In de eerste parabel van de zaaier ons geleerd wordt welke verschillende uitwerkingen het gepredikte Woord van het Koninkrijk zou hebben op de gemoederen der toehoorders, naar dat hun harten gesteld waren, of naar een betreden weg, of naar een steenachtige, of naar een doornachtige grond, of naar een goede aarde.

b. In de tweede parabel van het onkruid in de akker wordt ons geleerd de bestendige duurzaamheid van de Kerk of het Koninkrijk der hemelen, onder verschillende wisselvalligheden van deszelfs eerste oprichting door alle eeuwen heen, tot deszelfs voltooiing in de voleinding der wereld; onder het zinnebeeld van de duurzaamheid van de goede tarwe, wassende tezamen met het onkruid op een akker, van de zaaitijd af tot de oogsttijd toe.

c. Nu komt Mattheüs tot de derde parabel van het mosterdzaad, waarin ons geleerd wordt de wijze op welke het Koninkrijk der hemelen hier op aarde onder de volkeren zou

worden uitgebreid. Dit zou geschieden van kleine beginselen, en geleidelijk tot meerdere uitgebreidheid, en bij vervolg tot de hoogste voortreffelijkheid; onder de gelijkenis van het groeien van een klein mosterdzaad tot een hoge boom, in welker takken de vogelen des hemels nestelen.

C. Ik meen dat deze stof niet ongepast zal wezen in dit middaguur. Hier zullen gelovige avondmaalgangers overvloedige aansporingen vinden tot groei en wasdom in de genade; de rechtvaardige toch moet groeien als een palmboom, en wassen als een cederboom op de Libanon. Hier zal ook voorkomen een woord van bemoediging voor zwakken in de genade, wier geloof nog is als een mosterdzaad.

Mocht nu de Heere Zich onder dit Woord met Zijn Geest vertegenwoordigen, opdat wij als bomen meer geworteld worden in Christus, en opgebouwd in Hem, en bevestigd in het geloof, overvloedig daarin zijnde met dankzegging! Amen!

D. Om de voorgelezen woorden in een welgeschikte orde te verhalen, let:

I. Eerst, op de inleiding, een andere gelijkenis heeft Hij hun voorgesteld.

II. Dan op de parabel zelf, waarin voorkomen:

A. De zaak die vergeleken wordt, het Koninkrijk der hemelen.

B. De zaak waarbij de vergelijking geschiedt, het mosterdzaad, en hetgeen daarvan getuigd wordt:

1. Waarvan wij vooraf de zin der letter zullen ontvouwen.

2. En daarna deze toepassen op het Koninkrijk der hemelen, dat aan zulke mosterdzaad gelijk is.

EERSTE DEEL

Aan het hoofd van de gelijkenis komt ons voor:

A. De inleiding van Mattheüs, EEN ANDERE GELIJKENIS HEEFT HIJ HUN VOORGESTELD. Het zijn de woorden van onze evangelienschrijver, die een zevental van gelijkenissen op verschillende tijden en bij verschillende gelegenheden van de Heiland uitgesproken, in ons teksthoofdstuk heeft verzameld en in orde gebracht. Om er zijn lezers mee te leren, dat de Opperleraar Jezus, willende de loop van Zijn Koninkrijk hier op aarde onder sierlijke en gepaste zinnebeelden voorstellen, zulks niet onder één parabel heeft gedaan, maar onder vele, onder verschillende, onder andere gelijkenissen; dewijl alle dingen die tot Zijn Koninkrijk behoren niet wel in een enige parabel kunnen vervat worden: Een andere gelijkenis heeft Hij hun voorgesteld.

1. Niet hierom, om in dit zevental van gelijkenissen in dit hoofdstuk begrepen ons de zeven lotgevallen, of staatsgelegenheden van de Evangeliekerk in haar zeven perioden of tijdkringen te vertonen. Tegen dit gevoelen heb ik reeds de tweede parabel van het onkruid verklarende, breder mijn bedenkingen ingebracht, in het kort hierop uitkomende:

a. Omdat deze gelijkenissen, althans enige, ook op andere tijden en plaatsen en bij onderscheiden gelegenheden van de Heiland zijn uitgesproken. Waarom vooraf moest beezen worden dat zij van de Heiland zo achter elkaar uitgesproken, in die volgorde zoals ze hier bij Mattheüs in ons teksthoofdstuk zijn bijeen verzameld.

b. Omdat de Heiland, de twee eerste gelijkenissen op het verzoek van Zijn discipelen verklarende, ons niet de minste aanleiding om zich binnen zekere tijd kringen te beperken heeft gegeven.

c. Integendeel, in de verklaring van de tweede gelijkenis van het onkruid heeft de Heiland ons al op de voleinding van de wereld gewezen, wanneer Hij door de engelen als de maaiers de goede tarwe zal laten oogsten, en in de hemelschuur verzamelen.

2. Neen, maar de spreekwijze, een andere gelijkenis heeft Hij hun voorgesteld, geeft te verstaan dat de Heiland een andere zaak, Zijn Koninkrijk rakende, en welke zaak van de voorgaande zaken in de eerste parabel verschilde, aan de schare heeft voorgesteld. Had de eerste parabel van de zaaier ons vertoond het Woord des koninkrijks, als een zaad in vierderlei aarde geworpen, dat naar de gesteldheid van de verschillende grond ook van verschillende uitwerkingen was. Had de tweede parabel van de goede tarwe in het onkruid ons vertoond de bestendigheid van Christus' Koninkrijk op aarde, van deszelfs eerste oprichting tot deszelfs voltooiing in de voleinding der wereld, van de zaaitijd af tot de oogsttijd toe. Nu zal de Heiland met deze parabel van het mosterdzaad alweer wat anders gaan leren, namelijk de wijze waarop Christus' Koninkrijk zou worden voortgeplant; alzo dat het van kleine beginselen zou aangroeien tot een uitmuntende luister in deze wereld.

B. Het verdient ook onze opmerking, dat de Zaligmaker Zelf naar het verhaal van twee andere evangelisten, die eveneens deze parabel hebben te boek gesteld, nog enige andere woorden als tot een inleiding en voorrede heeft laten voorafgaan. Bij Markus zegt de Heiland: Waarbij zullen wij het Koninkrijk Gods vergelijken? Of met wat gelijkenis zullen wij hetzelfde vergelijken? Bij Lukas zegt Hij: Aan wie is het Koninkrijk Gods gelijk, en waarbij zal Ik hetzelfde vergelijken? Hij is als het ware verlegen om woorden en gelijkenissen te vinden, die recht gepast zijn om de zaak waarvan Hij wil spreken uit te drukken. Alzo spreekt Hij, om de aandacht van Zijn toehoorders naar hetgeen Hij had voor te dragen des te meer op te wekken, en hun te begrijpen te geven dat Hij een zaak van het uiterste gewicht en belang en hun opmerking dubbel waardig had te zeggen.

TWEEDE DEEL

Daarop komt Hij aanstonds tot de parabel of gelijkenis zelf, waarin voorkomen:

A. Eerst de zaak die vergeleken wordt, genoemd HET KONINKRIJK DER HEMELN, of gelijk Markus en Lukas hebben, dat op één uitkomt, het Koninkrijk Gods.

1. Versta er door de Kerk van het Nieuwe Testament, gelijk wij reeds over de voorgaande parabel hebben aangetoond.

2. Maar aangemerkt in elk van deze parabel, daar die spreekwijze het Koninkrijk der hemelen voorkomt, telkens moet gedacht worden aan iets bijzonders dat tot het Koninkrijk der hemelen behoort, en dat een gedeelte daarvan uitmaakt, tussen hetwelk dan, en tussen de lichamelijke zaak, eigenlijk de vergelijking gemaakt wordt, zo zal hier de vraag wezen wat dat bijzondere in dit Koninkrijk der hemelen is, daar men hier aan te denken heeft.

A. Enigen denken hier aan het Woord des Koninkrijks. Doch het Woord Gods wast niet tot een boom, maar het doet de gelovigen wassen tot bomen.

B. Anderen verstaan de Koning van dit Koninkrijk, de Heere Christus Jezus, Die in Zijn opkomst, geboorte en leven klein en gering was als een mosterdzaad; Die daarna in Zijn

lijden, sterven en begraving in de aarde is geworpen als een zaad; doch naderhand is opgegroeid in Zijn opstanding tot een hoge boom. Doch het is meer voegzaam de Heiland hier aan te merken als de Zaaier van dit mosterdzaad. Ook kunnen de belijders der waarheid, hier voorkomende onder het zinnebeeld van vogelen des hemels, niet gezegd worden in Christus' takken te nestelen, anders dan in Zijn Kerk en door Zijn Kerk.

C. Het komt ons eenvoudiger voor, dat men tot de bijzondere zaak in dit Koninkrijk der hemelen, waarbij de vergelijking geschieden zal, neemt de manier en wijze waarop Gods Koninkrijk, dat is de Kerk hier op aarde, wordt uitgebreid; vergeleken bij de manier en wijze op welke een klein mosterdzaad opwast tot een hoge boom ten dienste van het gevogelte. Gelijk ook de manier en wijze op welke Gods Koninkrijk in de harten van Zijn uitverkorenen wordt opgericht en voortgeplant, in de volgende gelijkenis zal vergeleken worden bij het zuurdeeg, hetwelk de ganse massa van het meel doortrekt en doet uitdijen. En zo wordt ons dan van de Zaligmaker met deze en daarna volgende gelijkenis geleerd, de geheel opmerkelijke wijze waarop Christus' Koninkrijk over de gehele wereld zou worden uitgebreid. Zo nochtans, dat wij tussen deze parabel van het mosterdzaad en de volgende parabel van het zuurdeeg een merkelijk onderscheid maken.

In onze gelijkenis van het mosterdzaad wordt de Kerk Gods afgeschilderd in haar uitwendige staat, zoals zij hier van kleine en geringe beginselen zou opwassen tot een groot aanzien in de wereld; zodat vele belijders der wereld onder haar schaduw zouden schuilen, evenals vogels in de takken van een boom schuilplaats zoeken.

Maar in de volgende gelijkenis van het zuurdeeg, welken een vrouw nam en in het meel deed, om dat te doen uitdijen, wat Christus' Kerk ons verbeeldt in haar inwendige staat, zoals de leer der waarheid gepaard met de levendmakende Geest als een zuurdeeg al de uitverkorenen, uit alle geslachten, behorende tot de inwendige Kerk, als het goede meel zou doortrekken, die roeren, bewegen, het leven der genade schenken; en zo de Heere toebereidende tot een aangename spijs en smakelijke broden.

D. Nu komen wij op deze gelegde gronden tot de verklaring van de parabel die wij onder handen hebben. De zaak waarbij het Koninkrijk der hemelen wordt vergeleken, is een mosterdzaad, hetwelk van een mens in zijn akker gezaaid zijnde, opwast tot een hoge boom, in welker takken de vogelen des hemels nestelen.

1. De letterlijke zin aangaande, daaromtrent doet zich een merkelijke zwarigheid op. De Heiland spreekt van een zeer gemene en in Kanaän bekende zaak, daar de Joden in hun gemene redevoeringen zeer veel van spraken, als die gewoon waren zoals uit de Joodse Schriften blijkt, van het mosterdzaad gelijkenissen te ontleen. Gelijk ook Jezus Zelf doet, zeggende in Matth. 17:20: Zo gij een geloof had als een mosterdzaad. Van dit mosterdzaad brengt Jezus hier enige eigenschappen bij, die in het gemeen bij allen bekend waren.

a. De eerste eigenschap is de kleinheid van het mosterdzaad. HET IS HET MINSTE ONDER ALLE ZADEN. Markus noemt het, het minste van alle zaden die op de aarde zijn. Niet, dat er volstrekt geen kleiner zaad dan het mosterdzaad in de wereld zou wezen; maar naardien het mosterdzaad aanstonds in vergelijking met de moeskruidenten zal komen, moet men in die vergelijking blijven dat het kleinste en minste is van de moeskruidenten, die in een moestuin gezaaid en in de keuken gebruikt worden. Het is hier genoeg, dat het mosterdzaad één is van de allerkleinste zaden.

B. De tweede eigenschap is, dat men het mosterdzaad in verwachting van de vrucht, de aarde moet aanbevelen. HETWELK, zegt mijn tekst, EEN MENS HEEFT GENOMEN

EN IN ZIJN AKKER GEZAAID. Bij Lukas staat, in zijn hof geworpen. Zo komt hier dan een zaaier voor, die het mosterdzaad in zijn hof, en aldaar in een wel toe bereide aarde werpt.

c. De derde eigenschap is, de weelderige groei en wasdom van het mosterdzaad, van de Zaligmaker aldus uitgedrukt: MAAR WANNEER HET OPGEWASSEN IS, DAN IS HET HET MEESTE VAN DE MOESKRUIDEN, EN HET WORDT EEN BOOM. Bij Lukas staat, een grote boom. Mijns oordeels, moeten wij hier dit wederom vatten als in vergelijking met andere moeskruiden gesproken. Het mosterdzaad schiet in de warme oosterse landen hoog op, en vertoont de gedaante van een boom, zodat het daar veel weelderiger groeit en veel hoger opschiet dan andere moeskruiden die in een hof gezaaid worden. Het gaat bijkans het geloof te boven, hetgeen de Joden in hun Talmud van het mosterdzaad hebben aangetekend; dat er in Sichin een mosterdstruik was, welke ene taak genoeg was om een pottenbakkerstent geheel te bedekken; en op een andere plaats in de Talmud lees ik van een mosterdzaad, welke iemand op zijn land had, en waarop hij gewoon was te klimmen, gelijk men klimt in een vijgenboom.

d. De vierde of laatste eigenschap is, het gebruik van de mosterdboom, althans in die warme landen voor het gevogelte: ALZO DAT DE VOGELN DES HEMELS KOMEN, EN NESTELN IN ZIJN TAKKEN. Of gelijk het ook naar de kracht van het Griekse grondwoord zou kunnen vertaald worden, door wonen in zijn takken. Het gevogelte zoekt die boom, om van deszelfs zaad te eten, en er ook in de takken en bladeren een schuilplaats te zoeken, en te wonen of te nestelen, gelijk Markus spreekt, in deszelfs schaduw.

2. Ziedaar aandachtigen, de letterzin van het mosterdzaad. Maar onder de schors van deze boom schuilen zaken van meer aanbelang. Laat ons de geestelijke zin naspeuren, en met de Heiland dit letterlijke toepasselijk maken op het Koninkrijk der hemelen, dat in alle opzichten aan de gezegde eigenschappen van het mosterdzaad gelijk is. Het Koninkrijk der hemelen is GELIJK, gelijk het mosterdzaad, en wat daar meer volgt.

Bij dit woordje *gelijk* wil de Heiland ons dan leren, dat het met de manier en wijze waarop Christus' Koninkrijk hier op aarde zal worden uitgebreid, ten aanzien van deszelfs uitwendige staat, gelegen is, gelijk het gelegen is met de manier en wijze op welke een klein mosterdzaadje opwast tot een hoge boom, ten dienste van het gevogelte. Laat ons dit aantonen. Alle eigenschappen van het mosterdzaad hier met sommigen in vergelijking te brengen, zou buiten het oogmerk van de parabel lopen. Wij moeten ons met onze gedachten beperken binnen de omtrek van die vier eigenschappen, die ons de Heiland alhier van opgeeft.

a. Gelijk vooreerst, het mosterdzaad in zichzelf klein en gering is, en het minste onder al de zaden, also is het ook met het Koninkrijk der hemelen; dat is, Christus' Kerk hier op aarde in deszelfs eerste beginselen, ten aanzien van de uitwendige staat, gelegen geweest.

Het was een klein en gering mosterdzaadje, maar een klein kuddeke, zoals de Heiland Zelf de eerstelingen van Zijn Koninkrijk noemt. En aan dit kleine kuddeke, zegt Hij, was het des Vaders welbehagen dit Koninkrijk der hemelen te geven. Het is wel zo, dat vele duizenden zich doorgaans tot Jezus verzamelen, om Hem te horen prediken en wonderen te zien doen; maar onder die duizenden waren er zeer weinigen die Hem voor de ware Messias en Verlosser Israëls erkenden, en nog veel minder die Hem in waarheid liefhadden. En die Hem nog al volgden, waren geen aanzienlijken en machtigen onder

het volk, maar een deel armen en ellendigen naar de wereld, een volksken Jakobs, een wormken Israëls. Niet velen wijzen, niet vele rijken, niet vele machtigen, niet vele edelen; maar het dwaze, maar het arme, maar het zwakke en onedele dezer wereld, 1Kor. 1:26.

En deze geringe beginselen van Zijn Koninkrijk mag de Heiland hoeveel vergelijken bij het minste onder al de zaden. Door al die zaden, onder welke dit mosterdzaad van het Koninkrijk der hemelen ten tijde van Christus het minste was, versta ik die grote menigte der Joden, welke die drie voorname sekten van farizeeën, sadduceeën en esseeën waren toegedaan; als die in derzelver scholen gelijk een zaad geboren en gekweekt werden, en in deze dagen als de moeskruiden zeer weelderig groeiden en tierden in de akker en hof van het Joodse land. Deze drie sekten waren in aantal en aanzien veel groter en aanzienlijker dan het kleine en verachte mosterdzaadje der ware Christenen. Wat waren toch de twaalf apostelen en de zeventig discipelen, nevens enige vrouwen en anderen die Jezus aankleefden, in vergelijking met die talrijke en zeer aanzienlijke sekten van farizeeën, sadduceeën en esseeën in het Jodendom? Heeft iemand uit de oversten in Hem geloofd, of uit de farizeeën? Maar deze schare die de wet niet weet, is vervloekt, zeggen Zijn nijldige vijanden van Hem. Na Jezus' hemelvaart vind ik de ganse sociëteit der Christenen te Jeruzalem tot zulk een gering aantal van honderd en twintig personen gebracht. En in 1Kor. 15:6 vind ik dit mosterdzaadje wel enigszins uitgedijd, als daar wordt gemeld van vijfhonderd broeders; maar dat is het ook alles, en het grootste getal dat wordt gemeld.

b. Verder, gelijk het mosterdzaadje door een mens in zijn akker of hof gezaaid werd, also is het ook gegaan met het mosterdzaad van het Koninkrijk der hemelen.

Gelijk het zaad een zaaier vereist, die het in de aarde werpt, zo komt ons hier, zowel als in de twee voorgaande parabels, onder het woordje mens, de Zone Gods en des mensen, Christus Jezus, als ze zaaier voor. Aan deze was van de Vader tot een loon voor de arbeid van Zijn ziel beloofd een wijd en uitgebreid Koninkrijk hier op aarde. Eis is van Mij, had de Vader tot Hem gezegd, naar de inhoud van de tweede Psalm, en Ik zal U geven de heidenen tot Uw erfdeel, en de einden der aarde tot Uw bezitting. En dat Koninkrijk der hemelen, dat is Zijn Kerk, moest Hij Zelf planten en oprichten in Zijn bloed en zielsrantsoen.

Deze Zone Gods en des mensen heeft dit mosterdzaad genomen en in Zijn akker, volgens Lukas, in Zijn hof gezaaid. Versta de plaats daar Jezus Zijn kerk allereerst heeft opgericht, en vanwaar ze over de gehele wereld is uitgebreid, namelijk het land Kanaän. Met recht Jezus' akker en hof genoemd, dewijl dat het land was van Immanuël, hetwelk Hij als een akker ten hoogste beminde, daar Hij omwandelde en Zijn werk verrichtte.

Daar heeft Hij het mosterdzaad gezaaid en uitgeworpen, eerst Zelf in eigen Persoon, als de eerste Zaaier, terwijl Hij er als een groot Profeet verkeerde, naderhand door Zijn akkerlieden, de apostelen en discipelen die het Evangelie in Jezus' Naam verkondigden; eerst in deze akker en hof, en daarvandaan ook zaiende en het Hemelrijk voortplantende onder de heidenen. Hoor Jezus' bevel aan hen na Zijn opstanding; zij moesten in Zijn Naam prediken bekering en vergeving der zonden onder alle volken, beginnende van Jeruzalem.

c. Daarenboven, gelijk het mosterdzaad zeer weelderig opwast, het meeste van de moeskruiden, ja tot een grote boom wordt; also heeft men deze eigenschappen van het mosterdzaad ook gezien in het Koninkrijk der hemelen.

Dit mosterdzaad is opgewassen. Christus' Kerk heeft zich beginnen uit te breiden, al aanstonds na Zijn hemelvaart en uitstorting van Zijn Heilige Geest, welke Geest als een aangename dauw en besproeiende en vruchtbaar makende regen op dit mosterdzaad neerdaalde op die grote en doorluchtige pinksterdag.

Eerst wies dit mosterdzaad sterk op in de akker en hof van het Joodse land, daar de zaaiing en planting van de Kerk allereerst begon. Ziet eens geliefden, welk een sterke aanwas van dit zaad. Op de pinksterdag werden er omtrent drieduizend zielen tot de gemeente toegedaan; kort daarna wies het getal aan tot omtrent vijfduizend mannen, en vervolgens lees ik: En er werden er meer en meer toegedaan die de Heere geloofden, menigte beide van mannen en van vrouwen.

Maar de Joden naderhand het Evangelie verwerpende, en zich het eeuwige leven onwaardig makende, zo werd dit mosterdzaad uit de hof van het Joodse land genomen; en om sterker te groeien, in een nieuwe aarde verplant, als Christus' Koninkrijk onder de heidenen werd uitgebreid. Welk een sterke scheut dit mosterdzaad na deze verplanting aldaar verkregen heeft, en dat binnen weinige jaren, blijkt allerwege uit de Handelingen der apostelen en uit hun Brieven aan zovele bloeiende gemeenten geschreven, aan de Romeinen, Korinthiërs, Galatiërs, Efeziërs en anderen, welke mensen uit de heidenen waren. Paulus alleen kon getuigen dat hij van Jeruzalem af en rondom, tot Illyricum toe, alle landen met het Evangelie vervuld had.

Dit mosterdzaad wies zo weelderig op, dat het welhaast het meeste werd van de moeskruiden. Het Koninkrijk der hemelen begon geweld te doen, vooral in de tweede en derde eeuw van het Christendom, toen men de Kerk zag uitdijen in een groot getal van belijders, de ketterijen die hier en daar opstonden, in hun geboorte gesmoord, de ware Christenen van de vals genaamde onderscheiden, vele filosofen en andere geleerde mannen tot het Christelijk geloof bekeerd; zodat de sekte der Christenen binnen korte tijd zodanig in de wereld aangroeide, dat zij talrijker en aanzienlijker is geworden dan enige sekte onder de Joden, ja ook onder de heidenen. En het bloed der martelaren, zoals de Ouden spraken, werd zelfs het zaad der Kerk, zulk een vruchtbaar zaad, dat boven alle moeskruiden wies.

Vervolgens kreeg dit mosterdzaad zijn volle wasdom als het een grote boom werd. Dit zag men aanvankelijk, toen de heidense keizers het Christelijk geloof aannamen, de Kerk Gods beschermden en verdedigden, en arbeidden aan de uitbreiding van dit Koninkrijk der hemelen. Het is waar, dat deze mosterdboom in de volgende eeuwen niet altijd in deze fleurige stand is gebleven; maar door bulderende stormwinden van valse leringen en verstikkende watervloeden van vervolgingen in een zeer kwijnende staat zo nu en dan is gebracht geworden, en nog wordt gebracht. Maar deze boom zal eens weer als herleven, en haar takken over de ganse aarde uitbreiden, als in het laatste der dagen de koningen der aarde hun heerlijkheid en eer in de Kerk zullen inbrengen, en alle koninkrijken der aarde zullen worden onzes Heeren en Zijn Gezalfde, Op. 21:24, 11:15.

d. Eindelijk zullen wij nu zonder veel moeite begrijpen, wat het zeggen wil dat de vogelen des hemels komen en nestelen, of wonen in de takken, of onder de schaduw van deze boom.

Dit zinnebeeld is ontleend van de bladeren van het Oude Testament, en wellicht uit de droom van de koning van Babel, Nebukadnezar, die een dergelijke boom, in welke takken de vogelen des hemels woonden, des nachts zag in de gezichten op zijn leger, in de Godsspraken van Daniël. Daniël verklaarde aan de Koning deze droom, als ziende op

de wijd uitgebreidheid van de koninklijke heerschappij van Nebukadnezar over vele onderdanen.

Brengen wij dit nu over tot onze tekst, zo zullen de vogelen des hemels hier verbeelden mensen van allerlei soorten, gelijk vogels zeer verschillend in hun soorten zijn; die uit allerlei talen en natiën tot de Kerk komen toevliegen; door belijdenis van de geloofsleer zich tot deze voegen, daar schuiling zoeken tegen gevaar, hopende, hetzij op ware, hetzij op valse gronden, mede deel te hebben aan de zalige voorrechten van dit Koninkrijk der hemelen. Waarvan wij de vervulling, ofschoon al aanvankelijk in de vorige eeuwen gezien, echter in meerdere volmaaktheid moeten afwachten tegen de voleinding der eeuwen, wanneer de volheid der heidenen zal ingaan, en gans Israël zalig worden, Rom. 11:25,26.

DAAR deze dingen nu alzo zijn, zeer gewenste toehoorders, gelijk deze parabel ons leert dat Christus' Koninkrijk in zijn aanvang zo gering en onaanzienlijk geweest is, als een gering en onaanzienlijk mosterdzaad.

1. Wat kittelen zich dan de Joden tevergeefs in hun ijdele verwachting op een messias, die bij zijn komst een aards koninkrijk zal oprichten?

2. En hoe ongegrond doet dan het pausdom, als het de tijdelijke luister stelt tot een ken-teken van de ware Kerk? Of zou de Kerk de ware Kerk niet geweest zijn, als zij bij deszelfs zaaïen en de eerste oprichting naar een mosterdzaadje geleek?

Maar wie veracht de dag der kleine dingen? Dit mosterdzaad zal opwassen tot een grote boom.

Dat dit ons nu tot een schilderij en leerbeeld diende hoe het geloof van een Christen van een mosterdzaad moeten opgroeien, en ten allen dage aanwassen, totdat het wordt een eikenboom der gerechtigheid. Hetgeen hier van de Kerk in het gemeen gezegd wordt, moet in elke bijzondere gelovige ten aanzien van het leven der genade waarachtig wezen. Het is niet genoeg als het gevogelte in de takken van deze boom nestelen, ik wil zeggen zich tot de uiterlijke Kerk, in deze parabel afgebeeld, te vervoege door Doop, belijdenis, Avondmaal en uiterlijk gebruik der genademiddelen. O neen! Zal men zich kunnen verzekeren dat men een waarachtig en levend lidmaat van Gods Kerk is, er moet geloof wezen, al was het maar het kleinste en geringste geloof als een mosterdzaad.

Ach! wat is het niet te vrezen dat er in deze avondmaalbediening een talloze menigte die genadepanden, die in Gods kinderen alleen het geloof versterken en verzegelen, tot zich hebben genomen; of onbedachtzaam en lichtvaardig, of door een ingebeeld geloof!

1. Immers zeer velen bezitten dat geloof niet, dat de ziel in Christus doet wortelen, en haar doet opwassen tot een boom. Het geloof der wonderen kan een natuurlijke boom geheel ontwortelen uit de aarde, naar het zeggen van Jezus. Maar het zaligmakend geloof ontwortelt de mens uit de staat der natuur, en plant hem over in Christus; en daar weten immers de meesten niets van. Hetgeen de Heere Jezus eens vroeg: De Zoon des mensen, als Hij komt, zal Hij geloof vinden op de aarde? Luk. 18:8; dat mag men ook wel in deze dagen vragen.

2. Anderen hebben een ingebeeld geloof, dat zijn wortel heeft buiten Christus. Zij zijn gerust dat zij de uiterlijke belijdenis des geloofs gedaan hebben, dat zij in Christus' Naam gedoopt zijn, dat zij ten Avondmaal gaan, en uiterlijk mede in Gods huis als Zijn volk komen. Maar dit alles kunnen Judas, Simon de tovenaer, Demas en andere huichelaars mede doen. Dit alles behoort nog maar tot de uiterlijke schors van de boom; het

raakt nog de wortel niet. Ik lees van Job, dat de wortel der zaak in hem was, Job 19:21. De wortel der zaak is het heilbevattend geloof, dat het hart reinigt, dat Christus aanneemt tot zaligheid; dat in geen uiterlijke belijdenis berust, maar het Woord Gods met een oprechte liefde aanneemt als de redelijke en onvervalste melk, om er als nieuw geboren kinderkens door op te wassen. Zo de liefde der waarheid tot zaligheid aan te nemen, dat is eerst wortelen maken; dat is met het hart te geloven ter rechtvaardigheid, en met de mond te belijden ter zaligheid, Rom. 10:10.

3. Ja, hoevelen tonen dat zij dode bomen en dorre takken zijn? Er is in hen geen groei of wasdom. Zij dragen geen vruchten van goede werken die het geloof en de bekering waardig zijn; maar ze zijn als bomen in de herfst, onvruchtbaar, tweemaal verstorven en ontworteld, gelijk de apostel Judas spreekt in zijn Brief vers 12.

Ongelukkigen als gij zijt! die in Christus nog geen wortel hebt. Gij zijt Zijn eigendom niet. En behoort nu volgens de burgerlijke wetten geen boom aan de grond, waarin zij geplant staat, voordat zij daarin vast geworteld is, zo behoort gij ook Christus, de Levensgrond nog niet toe, zolang gij door het geloof geen wortel van vastheid in Hem krijgt. En wat is nu de verwachting van zulken? De Zaligmaker zal het zeggen, Joh. 15:6: Zo iemand in Mij niet blijft, die is buitengeworpen, gelijkerwijs de rank, en is verdord; en men vergadert dezelve, en werpt ze in het vuur, en zij worden verbrand.

Laat het u dan niet genoeg wezen in de uiterlijke Kerk te zijn, in dit Koninkrijk der hemelen met de vogelen te nestelen; maar zoekt er levende bomen in te worden, en tot die rechtvaardigen te behoren van welke de psalmdichter zingt, Ps. 92:12: De rechtvaardige zal groeien als een palmboom, hij zal wassen als een cederboom op de Libanon. Die in het huis des Heeren geplant zijn, dien zal gegeven worden te groeien in de voorhoven onzes Gods; in de grijze ouderdom zullen zij nog vruchten dragen, zij zullen vet en groen zijn.

Daarin ziet gij, die des Heeren volk zijt, uw schilderij als met levende trekken, althans zoals gij behoorde te wezen.

Maar ach! dat wij, en dat gij zelf in dit opzicht geen reden vond om te klagen over de zo weinige groei en aanwas in de genade Gods! Hoe weinig gelijkt gij menigmaal naar dat zo weelderig opschietend mosterdzaad, zo groeiende en opwassende tot een hoge boom?

a. Toen de Heere eerst een genadehand aan u legde, en u bekeerde, wat was er een ijver in u? Wat maakte gij niet een gebruik van de genademiddelen om daaronder in groei en wasdom en sterkte als een boom toe te nemen? Wat bad gij niet menigmaal dat uw klein geloof als een mosterdzaad mocht vermeerderd worden? Wat was de begeerte van uw hart anders, dan te groeien, van een nieuwgeboren kind tot een jongeling, ja tot een man en vader in Christus? Maar hoe zijt gij sindsdien zo verflauwd, ja sommigen uwer al veel verachterd in de genade Gods? Hoe ziet gij nu al de dag zo mager, gij koningskinderen? Zo mager in kennis, zo mager in geloof, zo mager in heiligheid en allerlei vruchten van godzaligheid.

b. Ei! kom, staat toch, kinderen Gods, naar die kostelijke gestalte van te wassen en te groeien in des Heeren voorhoven als palmbomen en cederbomen, dat u immers zo nuttig en nodig is op uw weg naar de hemel. Richt weer op trage handen en slappe knieën, en zoekt het vervallene te verbeteren.

En ziet, dit zullen er de gepaste middelen toe wezen:

Neemt nauwkeurig acht waar het u het meest scheelt; tot welke afwijkingen gij meest genegen zijt, een weersta de eerste boze lusten van uwe hart; neemt nauwkeurig acht

waar uw geloof het zwakst is, waar uw heiligheid het meest gebrekkig is; en waarin gij het meest groei en wasdom nodig hebt.

Kom, val dikwijls onder een gezicht van uw gebrek voor de voeten van de volle en algenoegzame Jezus neer: Heere, vermeerder mij het geloof; ik geloof Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp. Gijlieden, zeg ik met de apostel Judas tot u, bouwt gij uzelfen op in uw allerheiligst geloof, biddende in den Heiligen Geest, Judas vers 10.

Maar laat het ook bij het bidden niet; geeft ook uw geloof gezond en overvloedig voedsel. Het voedsel is in de natuur een geschikt middel om te groeien; maar niet minder ook in de genade. Het geloof is uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods. Dat Woord is het voedsel dat gij voor uw groei en wasdom, om als een boom op te schieten, moet zoeken, gepaard met de verbondszegelen, die middelen om het geloof te versterken. Welaan dan, als nieuwgeboren kinderkens zijt zeer begerig naar de redelijke en onvervalste melk, opdat gij door dezelve moogt opwassen, 1Petr. 2:2.

Maar gij bekommerden, zwakgelovigen, nog kleinen in de genade, of onlangs bekeerden, zuigelingen in Christus, wier geloof nog maar is als een klein mosterdzaad. Twijfelt gij of gij wel spruiten zijt van des Heeren planting, of uw werk wel in waarheid is? Omdat gij nog niet bevestigd zijt, en die volle verzekering van uw geloof en van Gods genade nog niet deelachtig zijt.

Ik moet eerst zeggen tot uw onderrichting en besturing:

Dat de verzegeling des geloofs tot die meerdere groei en aanwas in de genade behoort, waartoe gij nog niet zijt opgeklommen.

Die verzekering is ook niet altijd levendig en tegenwoordig.

En indien al tegenwoordig, zij is niet in al Gods kinderen op één wijze of in dezelfde trap en mate des geloofs.

Maar dat dit ook diene tot uw opbeuring en moedgeving, om uw vrijmoedigheid niet weg te werpen.

Zijt gij niet over uw afwijkingen van de Heere zeer aangedaan? Zucht gij niet menigmaal over de zwakheid van uw geloof?

Zucht gij over uzelf niet menigmaal, en beklaagt gij uzelf daar niet over dat gij niet meer vordert in groei en wasdom in de genade?

Is niet de wens van uw hart dat uw geloof sterker mag worden, en dat gij moogt opgroeien tot een eikenboom der gerechtigheid? O ja! van uw oprecht zuchten en wensen hierin, daar geven uw binnenkameren en eenzame plaatsen getuigenis van.

Wel, uwer is de belofte kleingelovige, dat de Heere Zijn hand tot de kleinen zal wenden. Het gekrookte riet wil Hij niet verbreken, en de rokende vlaswiek niet uitblussen.

Ja, gij allen, zwakgelovigen, sterkgelovigen, sta naar wasdom en vermeerdering des geloofs, en brengt voort vruchten des geloofs.

Dat uw toenemen aan anderen openbaar worde, en de wereld mag zien dat gij van een mosterdzaad zijt opgewassen tot een hoge boom. Dat is een Christen, die in sterkte volhardende is. Zo dan mijn geliefde en zeer gewenste broeders, mijn blijdschap en kroon, staat also in den Heere geliefden, zegt Paulus.

Laat ik sluiten de met de wens van Petrus, 1Petr. 5:10,11: De God nu aller genade, Die ons geroepen heeft tot Zijn eeuwige heerlijkheid in Christus Jezus, nadat wij een weinig tijds zullen geleden hebben, Dezelve volmake, bevestig, versterk en fundere ulieden. Hem zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. AMEN

MATTHEÛS 13:33

33 Een andere gelijkenis sprak Hij tot hen, zeggende: Het Koninkrijk der hemelen is gelijk een zuurdesem, welken een vrouw nam en verborg in drie maten meel, totdat het geheel gezuurd was.

Vergeleken met Luk. 13:20,21

A. **GEHEIMRIJK** is het merkwaardig gezicht dat de Koning van Babel Nebukadnezar in de droom zag, zoals wij lezen in de vooruitgezichten van de ziener Daniël, in zijn tweede hoofdstuk vers 31-35.

1. De wijd heersende monarch zag in de droom in de gezichten zijns hoofds op zijn leger een groot beeld, staande tegenover hem. Dit beeld was voortreffelijk, deszelfs glans uitnemend en deszelfs gedaante schrikkelijk. Het hoofd van het beeld was van goud, de borst en armen van zilver, de buik en dijen van koper, de voeten ten dele van ijzer, en ten dele van leem. Dit zag de Koning, totdat er eindelijk een steen werd afgehouden zonder handen; die sloeg dat beeld aan zijn voeten van ijzer en leem, en vermaalde ze. Toen werden tezamen vernalen het ijzer, leem, koper, zilver en goud. Maar de steen die het beeld verslagen had, werd tot een grote berg, also dat hij de gehele aarde vervulde.

2. Des Heeren ziener Daniël, de uitlegger van deze droom, bracht dit gezicht van Nebukadnezar in de volgende verzen van dit hoofdstuk thuis op de vier monarchieën en opperheerschappijen der wereld, op welke die ene steen zou vallen en die vernalen, en tot een grote berg worden.

a. Het gouden hoofd van het beeld verbeeldt Babels opperhoofdige heerschappij, waarover Nebukadnezar in deze dagen het bewind had. De zilveren borst en armen verbeelden het gesplitste rijk der Meden en Perzen, hetwelk na de ondergang van het grootmachtige Babel stond opgericht te worden. De koperen buik en dijen vertonen het machtige rijk der Grieken, dat door de grote Alexander van Macedonië opgericht, en na deszelfs dood in tweeën verdeeld, en door de Lagiden in Egypte, door de Selucididen in Azië beheerst zou worden. De ijzeren schenkels wijzen ons op de monarchie der Romeinen. Een rijk, dat gedurende een grote reeks van jaren met zijn ijzeren schenkels alles zou verbrijzelen en ten onder brengen, maar op het einde zeer verzwakken; zulende deszelfs ijzeren voeten met zwak, buigzaam en licht vergankelijk leem worden gemengd, om die tijd aan te duiden wanneer dit rijk nabij de verdwijning was.

b. Maar al die vier koninkrijken en heerschappijen, hoe groot en machtig ook op deze aarde, zou een steen vernalen en verbrijzelen.

Die ene steen in de droom van Nebukadnezar is de beloofde Messias, de grootste van alle koningen der aarde. Hij is het, Die al vanouds werd afgebeeld door die Steen, die vader Jakob zalfde, Gen. 28:18,22, en ook zo dikwijls onder de Naam van de Steen voorkomt in de verwachtingsleer der profeten. Een Grondsteen in Sion gelegd, een beproefde Steen, een kostelijke Hoeksteen, Die wel vast gegrondvest is. Het is diezelfde Steen, gelegd voor het aangezicht van Jozua, op welke ene Steen de zeven ogen der Evangeliekerk zouden zijn, en Wiens graveerselen de Heere Zelf graveren zou, Zach.

3:9. Een Steen, naar het uiterlijk aanzien gering en veracht, hebbende geen gedaante noch heerlijkheid, en daarom van de Joodse bouwlieden verworpen in de 118^{de} Psalm, vers 22.

Maar zou die Steen worden tot een Hoofd des hoeks, tot een Grondsteen van de Kerk, zoals wij in die aangehaalde Psalm lezen; in dit gezicht van Nebukadnezar komt deze steen voor, groeiende tot een grote berg, welke de gehele aarde vervulde. Versta het Koninkrijk van de Messias, hetwelk naar de uitlegging van Daniël al de voorheen gemelde koninkrijken zal vermalen en teniet doen, als zullende dit Koninkrijk der hemelen onder de evangeliedag zich over de ganse aarde en onder al de volkeren uitbreiden, en bestaan tot in eeuwigheid. Hierop zag die belofte Gods, aan dit Heilrijk van de Messias gedaan, Jes. 60:11: Uw poorten zullen steeds open staan, zij zullen des daags en des nachts niet toegesloten worden, opdat men tot u inbrengt het heil der heidenen, en hun koningen tot u geleid worden. Zijnde in deze woorden de toespeling op de poorten van de stad Jeruzalem, die op de hoge feesten nacht en dag voor de feestvierders open stonden; opdat allen die buiten de stad zich in hutten onthielden, tijdelijk tot de feestvreugde mochten verschijnen. Alzo moest het ook toegaan onder het Nieuwe Testament, zullende die ganse tijd een gedurig feest wezen, waartoe alle volkeren uit alle oorden der wereld zullen toevloeien, om God te dienen in geest en in waarheid.

Zag dan de heidense monarch Nebukadnezar al in al die dagen in een zekere droom de sterke groei en wasdom van het eeuwig Koninkrijk van de Messias, van zulke kleine beginselen aangroeiende tot het hoogste toppunt van majesteit en heerlijkheid, onder het zinnebeeld van een zo geringe steen, die tot een grote berg groeit, de ganse aarde vervult en alle koninkrijken vermaalt. Heiland Jezus, de Koning van dit Godsrijk, stelt ons de ganse inhoud van Nebukadnezars droom nog alzo levendig voor onder twee niet minder gepaste zinnebeelden en gelijkenissen in onze voorgelezen woorden, in verband met de voorgaande beschouwd. In de even voorgaande parabel van het mosterdzaad had Hij de uitbreiding van Zijn Kerk en Koninkrijk hier op aarde ons vertoond onder het zinnebeeld van het groeien van een klein mosterdzaadje tot een hoge boom, in welker taken de vogelen komen nestelen; verstaande daardoor de volkeren uit alle oorden van de wereld die tot Zijn Koninkrijk zich zullen vergaderen, en daarin een schuilplaats zoeken. Nu zal Hij dezelfde zaak, alhoewel met enig onderscheid, nog eens gaan verbeelden; vergelijkende de uitbreiding van Zijn Koninkrijk bij een zuurdeeg, dat een vrouw in het meel verbergt, om de ganse massa van het meel te doortrekken en te doen uitdijen, totdat het geheel gezuurd is.

B. Bij de verklaring van de even voorgaande parabel van het mosterdzaad, toonden wij uit de evangelische Lukas aan, dat Jezus de twee parabels van het mosterdzaad en van het zuurdeeg tot de schare in een Joodse synagoge op de sabbat sprak. En dat bij gelegenheid als Hij op die sabbat een vrouw van een achttienjarige kwaal genezen hebbende, daarover van de oversten der synagoge was berispt geworden. Deze berisping van die aanzienlijke man, de overste, gaf de Heiland aanleiding om de schare te waarschuwen, dat zij zich daaraan niet ergeren moesten dat Hij van aanzienlijken van het volk werd verworpen. Want Zijn Koninkrijk was niet van deze wereld. Het zou zich in het begin zeer gering opdoen, als een klein mosterdzaad en een weinig zuurdeeg. Doch hoe gering het zich in zijn beginselen mocht vertonen, het zou bij vervolg in meer aanzien komen en heerlijker worden.

1. Ten aanzien van de uitwendige staat van Zijn koninkrijk; dat zou met de tijd groot en aanzienlijk worden in de wereld, groeiende op de wijze van een klein mosterdzaad tot een hoge boom, in welker taken de vogelen des hemels nestelen.

2. En ten aanzien van deszelfs inwendige staat; het Koninkrijk Gods zou inwendig en op een verborgen wijze kracht en geweld doen op de harten der mensen, die door de evangelieleer met des Heeren Geest gepaard gaande, krachtdadig roerende, bewegende, doortrekkende en het nieuwe leven der genade schenkende; en zo de Heere tot een aangename spijszere bereidende; naar de manier en wijze op welke het zuurdeeg heimelijk de gehele massa van meel doortrekt, en dat geheel verzuurt, en er aangename en smakelijke broden van maakt.

Dit laatste, meen ik, is de zin en ganse inhoud van de voorgelezen parabel van het zuurdeeg; welke onze evangelieschrijver Mattheüs, die een zevental van gelijkenissen van de Heiland bij verschillende gelegenheden uitgesproken, in ons teksthoofdstuk heeft bijeen verzameld, alhier de vierde in rang en orde heeft geplaatst.

C. Wij zullen in de ontleding van deze parabel dezelfde orde volgen die wij bij de voorgaande hebben waargenomen, also dat wij:

I. Eerst verklaren de inleiding daartoe, in deze woorden, Jezus sprak tot hen een andere gelijkenis.

II. Daarna, de parabel of gelijkenis zelf, waarin voorkomen:

A. De zaak die vergeleken wordt, het Koninkrijk der hemelen.

B. Dan de zaak, bij welke de vergelijking geschiedt, het zuurdeeg, in deszelfs verborgen werking.

1. Waarvan wij vooraf de letterlijke zin zullen ontfouwen.

2. En deze dan toepasselijk maken op het Koninkrijk der hemelen, dat dan zulk een zuurdeeg gelijk is.

EERSTE DEEL

Vooraf gaat:

A. De inleiding van onze evangelieschrijver Mattheüs: EEN ANDERE GELIJKENIS SPRAK JEZUS TOT HEN. Alweer een andere zaak, die onderscheiden was van de inhoud der drie voorgaande parabellen, wil Mattheüs zeggen, en welke zaak mede betrof Christus' Kerk en Koninkrijk, gedurende de loop der eeuwen, van deszelfs eerste oprichting tot aan de voleinding der wereld, heeft Jezus de schare en wel bijzonder Zijn twaalf discipelen geleerd in een vierde parabel of gelijkenis. Overmits tot de zaken die Zijn Koninkrijk raken, teveel waren en van te ruime inhoud, dan dat ze alle in één gelijkenis konden begrepen en onderscheiden aan de schare en discipelen geleerd worden; en daarom, een andere gelijkenis sprak Jezus tot hen.

B. Dat Jezus alweer wat anders en iets bijzonders aangaande Zijn Koninkrijk wilde leren, blijkt ook uit de inleiding of het voorgesprek van de Heiland Zelf, hetwelk Lukas heeft geboekt. Want zo lees ik in Luk. 13:20: En Jezus zeide wederom, waarbij zal ik het Koninkrijk Gods vergelijken? Het is bijna hetzelfde voorgesprek als in het 18^{de} vers. Hij gedraagt Zich alweer alsof Hij verlegen was, welke gepaste woorden Hij zal gebruiken om Zich klaar en verstaanbaar voor Zijn toehoorders uit te drukken. En waar Hij onder al de lichamelijke dingen iets vinden zal om Zijn Koninkrijk beter te vergelijken,

en wel die bijzondere zaak welke Hij aangaande Zijn Koninkrijk al verder wil leren. En zo spreekt Hij, niet om Zijnentwil, maar om Zijn toehoorders wil, wier aandacht en opmerking Hij hierdoor opnieuw uitlokt en opwekt. Dat had Hij in het voorstellen van de eerste en tweede parabel gedaan, door dat opwekkende woord: Wie oren heeft om te horen, die hore! In het voorstellen van de derde en vierde parabel voert Hij een andere taal, alzo bekwaam en geschikt om Zijn hoorders met een ingespannen aandacht te doen luisteren: Waarbij zal Ik het Koninkrijk Gods vergelijken? Wat dunkt ulieden? Weet iemand uwer iets dat gelijkheid heeft met Mijn Koninkrijk? Zo niet, luister toe, Ik zal het u zeggen.

TWEEDE DEEL

Daarop komt Hij terstond tot de parabel of gelijkenis zelf, welke uit twee voorname stukken bestaat:

A. De zaak die vergeleken wordt.

B. De zaak bij welke de vergelijking geschiedt.

A. De zaak die vergeleken wordt, is HET KONINKRIJK DER HEMELN, of gelijk Lukas heeft, het Koninkrijk Gods, waardoor, gelijk tevoren getoond is, de Kerk van Christus hier op aarde moet verstaan worden. Gelijk nu in deze parabel de spreekwijze van het Koninkrijk der hemelen ons telkens moet doen denken aan enige bijzondere zaak, die in dit Koninkrijk der hemelen, of de Kerk van het Nieuwe Testament gevonden wordt, en een gedeelte daarvan uitmaakt. Zo komt het ons alzo voor, dat, gelijk in de parabel van het mosterdzaad het Koninkrijk der hemelen ons voorkwam in deszelfs uitwendige en openbare uitbreiding in deze wereld, dat in deze parabel van het zuurdeeg het Koninkrijk der hemelen voorkomt in deszelfs inwendige verborgen werking op de harten en gemoederen der mensen. Om klaarder te spreken, wij moeten hier onder de spreekwijze van het Koninkrijk der hemelen denken aan die kracht en dat geweld, dat het Koninkrijk der hemelen op het hart van uitverkoren zondaren doet; deze door de leer des Evangelies met de levendmakende Geest gepaard, roerende, bewegende, het leven der genade schenkende, en alzo de mens tot een Gode behaaglijk spijsoffer toebereidende.

B. Dit gaat nu de Heiland vergelijken bij de inwendige en verborgen werking van het zuurdeeg, hetwelk de gehele massa van het meel doortrekt, en dat geheel verzuurt, en er aangename en smakelijke broden van maakt.

1. Vooraf moeten wij de zaak waarbij de vergelijking hier geschiedt, in de letterlijke zin verklaren. Zij is van een zeer gemene en bij elk bekende zaak ontleend. Een vrouw neemt zuurdeeg en verbergt dat in drie maten meel, totdat het geheel gezuurd is. Wij kunnen de stukken die hier in vergelijking zullen komen, gevoeglijk onder drie hoofden begripen. Letten wij:

a. Eerst op het zuurdeeg, in deszelfs hoedanigheid en gebruik.

b. Dan op het meel, in deszelfs kwantiteit of hoeveelheid, drie maten meel.

c. Eindelijk de bezigheid van zekere vrouw hieromtrent.

a. Het voorname onderwerp waarbij de vergelijking geschiedt, noemt de Zaligmaker ZUURDEEG.

Het zuurdeeg bestaat in enige vermalen graankorrels, welke met water besproeid en gekneet zijnde, na een tijdlang zuur en goor worden, en de natuur van zuurdeeg aannemen.

Het gebruik van dit zuurdeeg is, dat men het neemt, niet onder gehele graankorrels, daar het geen werking zou doen, maar onder meel, dat wel bestaat uit vermalen graankorrels. En welk meel geschikt is om er broden van te maken; want in dat meel doet het zuurdeeg alleen zijn werking en kracht. En wilde men vanouds gerezen brood hebben, het moest geschieden door middel van zuurdeeg; nademaal de gist welke men van gebrouwen bier heeft, dat in die dagen nog niet in gebruik was, althans onder de Joden niet.

b. Hiervandaan wordt hier ook gewag gemaakt van MEEL, waarin dat zuurdeeg gedaan wordt, om hetzelfde te doortrekken, te doen rijzen, uitdijen en er aangename en smakelijke broden van te maken. Ook verdient het onze opmerking, dat hier gesproken wordt van DRIE MATEN meel, welke drie maten bij de Joden een efa uitmaakten. Hoedanige massa van meel genoeg was om brood tot een aanzienlijke maaltijd te bereiden. Want zo leest men al in de dagen van moeder Sara, dat zij kneedde drie maten meelbloem, tot het bakken van brood en koeken, om er de engelen, die hoge aanzienlijke gasten op te onthalen.

c. Omtrent dit meel en zuurdeeg vinden wij alhier EEN VROUW bezig. Omdat het al in de oude tijden, gelijk wij zo-even in Sara zagen, in gebruik was, dat de vrouwen of huismoeders brood voor het huisgezin baken. Waarbij men ook kan aanmerken hetgeen Plinius verhaalt, dat binnen Rome tot dit jaar 580 na het bouwen van die stad, geen bakkers van de mannelijke sekse aldaar zijn bekend geweest. Deze vrouw nu NEEMT dat zuurdeeg, dat is, legt het hier of elders in een hoek weg, totdat het zuur en goor, en aldus bekwaam om te desemen geworden zijnde, in de hand neemt om haar werk te verrichten. Zij VERBERGT HET in drie maten meel, dat is, zij vermengde het daarin, also dat het daarin schuilt en verborgen is. En dit doet zij zolang, TOTDAT HET GEHEEL GEZUURD IS, dat is, totdat het zuur deze gehele massa van drie maten meel, of van een efa, is doortrokken, en daarin zijn behoorlijke kracht en werking heeft gedaan.

2. Ziedaar aandachtigen, de letterlijke zin van de parabel van het zuurdeeg. Maar in dit zuurdeeg ligt een geestelijke zin verborgen. Laat ons met de Heiland dit zuurdeeg van deszelfs inwendige en verborgen werking toepasselijk maken op het Koninkrijk der hemelen, dat aan zulk een zuurdeeg gelijk is. Jezus zegt, het Koninkrijk der hemelen is GELIJK aan zulk een zuurdeeg, en wat daar meer volgt.

Doch vooraf dienen wij te onderzoeken, of deze gelijkenis van het zuurdeeg in een goede of kwade zin, tot voordeel of tot nadeel van het Koninkrijk Gods moet verstaan worden; waaromtrent de uitleggers het niet eens zijn.

Velen, zo niet de meesten, vatten deze gelijkenis op in een kwade zin; also dat er door aangewezen wordt hoe door de antichrist, die meermaals onder het zinnebeeld van een vrouw in de Heilige Bladeren, en bijzonder in de Openbaringen van Johannes voorkomt, de Kerk verdorven zou worden. Te weten, door valse leer, welke als een zuurdeeg heimelijk in Gods Kerk zou worden ingevoerd, de Kerk doortrekken, totdat de hele Kerk vergoed en verzuurd zou wezen.

De voornaamste redenen voor dit gevoelen zijn:

Vooreerst, dat het zuurdeeg, zo men meent, in Gods Woord altijd in een kwade zin wordt genomen; voor verderfelijke leer of zeden; neem uit vele plaatsen het zeggen van de Heiland: Wacht u voor de zuurdeeg, dat is, de verderfelijke leer der farizeeën en sadduceeën. En het zeggen van Paulus, 1Kor. 5:7: Zuivert dan de oude zuurdeeg uit, opdat gij een nieuw deeg zijn moogt, gelijk gij ongezuurd zijt.

Ten tweede, het zuurdeeg zegt men, is van die kwade uitwerking dat het verderf veroorzaakt, en het zoete meel vergoort.

Ook schijnt, ten derde, het verbergen van dit zuurdeeg in het meel een boze toeleg van deze vrouw aan te duiden.

Op elk van deze redenen zal ik kort antwoorden:

Op de eerste, dat het niet zeker gaat dat het zuurdeeg in Gods Woord altijd in een kwade zin wordt genomen. In de wet beveelt de Heere, dat bij het lofoffer gedeseemd brood zal geofferd worden. En in Lev. 23:17 lees ik van de twee beweegbroden op de pinksterdag, dat ze gedeseemd moesten gebakken worden. Behalve dat het genoeg is dat de aard van onze parabel in samenhang met de voorgaande beschouwd, ons hier tot de goede eigenschappen van het zuurdeeg, al waren er dergelijke voorbeelden in de Heilige Bladeren niet meer, heenleidt.

Op de tweede reden antwoord ik, dat men hier niet moet letten op de verdervende kracht van het zuurdeeg, om het meel teveel te vergoren, maar op de goede en verbeterende kracht van het zuurdeeg, om de ganse massa van het meel alzo te doortrekken, dat het brood luchtiger, smakelijke en gezonder maakt. En aldus is het een goede en prijzenswaardige daad het zuurdeeg onder het meel te mengen.

Ook is het niet nodig, het verbergen van dit zuurdeeg in het meel ten kwade te duiden, alzo dit verbergen voor iets te bedekken of iets ergens insteken, zonder list alhier moet verstaan worden.

b. Wij zijn van oordeel, dat deze gelijkenis moet worden opgevat in een goede zin, en tot voordeel van het Koninkrijk Gods. Want behalve dat men mede nergens elders leest dat Jezus het Koninkrijk Gods bij iets dat kwaad, nadelig en verderfelijk is vergeleken heeft, zo schijnt het ook geheel niet welvoeglijk te wezen het Koninkrijk Gods bij een verderfelijk zuurdeeg, dat het brood vergoort en bederft, te vergelijken. Want daar moest men door het Koninkrijk Gods verstaan de verdervende leer of zeden zelf. Het is eenvoudiger hier te denken, niet aan een kwade maar goede werking van het zuurdeeg, het meel doortrekkende op een verborgen wijze, en tot smakelijke broden toebereidende; hetwelk ons dan een zeer gepast zinnebeeld hier uitlevert van de verborgen kracht van de leer des Evangelies, zich verspreidende door de harten der uitverkorenen, en daarin haar kracht oefent, en alzo de Heere tot een spijsoffer toebereidende.

2. Op deze fundamenteën onze verklaring bouwende, laten wij dit sierlijk schilderij van dit krachtig zuurdeeg van stuk tot stuk beschouwen, en zien hoe het Koninkrijk Gods daardoor wordt afgebeeld, en daaraan in vele opzichten gelijkvormig is. Want het Koninkrijk Gods, zegt de Heiland, is daaraan gelijk.

a. Vooraf moeten wij komen tot het zuurdeeg, als het voorname onderwerp van deze gelijkenis. Het is een welgepast schilderij van de leer des Evangelies, in welke die goede eigenschappen te vinden zijn die in het zuurdeeg gevonden worden. Want:

Gelijk het zuurdeeg klein en gering is in vergelijking van het meel waarin het gemengd wordt, het is maar een weinig zuurdeeg dat het gehele deeg verzuurt, Gal. 5:9; alzo is de leer van het Evangelie klein en gering. Niet alleen ten opzichte van deszelfs geringe beginselen, die al zo klein waren als de Kerk in haar beginsel, bij een mosterdzaad te voren vergeleken. Maar ook klein en gering in de ogen van de verblinde en verdorven wereld. Het Evangelie van de gekruiste Christus zou de Joden en ergernis, en de Grieken en dwaasheid wezen, 1Kor. 1:23.

Verder, gelijk het zuurdeeg een doordringende kracht heeft, waardoor het zich verspreidt door de ganse massa van het meel; alzo heeft ook de evangelieleer, het Woord van het Koninkrijk der hemelen, om zo te spreken, een alles doordringende en onweerstaanbare kracht. Zo ten aanzien van de landen daar het wordt gepredikt, alwaar het zich een weg baant door vlekken, steden, koninkrijken en volkeren, gelijk Paulus roemde van Jeruzalem af en rondom, tot Illyricum toe, al de landen met het Evangelie vervult; en gevolglijk die landen met het zuurdeeg van de evangelieprediking doortrokken hebben, Rom. 15:19. En als ten aanzien van de harten van elke uitverkorene, daar die evangelieleer met kracht op werkt. De evangelieleer raakt het geweten, treft het hart, en werkt in de uitverkoren mens, die tevoren levenloos en zonder beweging was en dood in zonden en misdaden, een beroering en een nieuwe leven. Even gelijk het zuurdeeg in het meel een beroering, beweging en leven brengt. Die geestelijke beroering, beweging en levend wording van de mens bestaat daarin, dat door de verkondiging van het Woord Gods, het Woord des Koninkrijks, zijn ganse ziel tot de meest inwendige delen der gedachten, ja tot het merg toe, als door een zuurdeeg doortrokken wordt. Zijn verstand wordt verlicht, zijn oordeel verbeterd, zijn hartstochten geregeld, zijn wil ten goede gebogen; ja, al zijn gedachten gebracht tot de gehoorzaamheid van Christus. Duidelijker woord om er de doordringende kracht van de evangelieleer door uit te drukken, weet ik niet, dan door het woord van Paulus, Hebr. 4:12: Het Woord Gods is levend en krachtig, en scherp-snijddender dan enig tweesnijdend zwaard, en gaat door tot de verdeling der ziel, en des geestes, en der samenvoegselen, en des mergs, en is een oordeler gedachten en der overleggingen des harten.

Vervolgens, gelijk het zuurdeeg de massa van het meel verwarmt, en doet rijzen, zwellen en uitdijen; alzo ontsteekt de evangelieleer een ijvervuur in het hart, voor God, voor Christus en Zijn Koninkrijk, alzo dat er het hart door verwarmd wordt als dat van de Emmaüsgangers op Jezus' woorden. Zij zeiden: Brandden onze harten niet in ons, als Hij tot ons sprak op den weg, en ons de Schriften opende? Ook brengt het zuurdeeg van de evangelieleer een zwelling of uitdijning teweeg, als het al op vele plaatsen zijn kracht doet, en de uitverkorenen bekeert en wederbaart, en alzo kerken vervult met zulken die zalig zullen worden.

Gelijk het zuurdeeg, het meel hebbende doen uitdijen, datzelve tot smakelijke broden toebereidt; alzo bereidt ook de evangelieleer Gods uitverkorenen tot smakelijke broden en spijs voor de Heere. Gelijk dit zinnebeeld niet ongewoon is in de Heilige Bladeren; want zo worden de bekeerden uit de heidenen des Heeren spijsoffer genoemd, Jes. 66:20 met toespeling op de offeranden, koeken of vladen in het oude heiligdom.

En eindelijk, gelijk het zuurdeeg al zijn kracht in het meel doet op een inwendige en geheel verborgen wijze; alzo wordt ook Christus' Koninkrijk niet met geweld van lichamelijke wapenen voortgeplant; maar door dat geestelijk wapentuig van de evangelieprediking, welke in het heimelijke en in het verborgene op een onzichtbare wijze werkt in de harten der uitverkorenen; nog veelmeer verborgen dan het zuurdeeg in het meel werkt. Al die verborgen werking van Gods Woord, en de uitbreiding van Zijn Koninkrijk door dat Woord, had de Zaligmaker het oog, zeggende: Het Koninkrijk Gods komt niet met uiterlijk gelaat; en men zal niet zeggen, zie hier is het, en zie daar is het; want het Koninkrijk Gods is binnen ulieden, Luk. 17:20.

b. Uit deze vergelijking van het Koninkrijk Gods bij het zuurdeeg, en deszelfs inwendige en verborgen werking, zal nu welhaast blijken wat wij te verstaan hebben door het meel en deszelfs drie maten.

Gelijk het koren van de dorsvloer een zinnebeeld is van de uitverkorenen, in tegenstelling van het kaf van de dorsvloer, dat de verworpingen verbeeldt; also moeten wij hier door het meel of fijne bloem de uitverkorenen Gods verstaan, in tegenstelling van de verworpingen, die door de zemelen die van dit meel zijn afgescheiden, verbeeld worden. Te weten geliefden, God de Vader heeft van eeuwigheid sommige mensen in Christus voorgekend en verordineerd om deze in de tijd door de leer van het Evangelie tot het geestelijke leven en tot de eeuwige zaligheid te bewerken. Het zijn alleen de uitverkorenen, in onderscheiding van de verworpingen, in welke Gods Woord die zaligmakende werking te zijner tijd doet; en zij zijn Hem als het fijne meel, ofschoon zij metterdaad nog niet bewrocht zijn tot een rein spijsoffer; daar de verworpingen in Zijn ogen zijn veracht, als zemelen, die niet bekwaam zijn om er voedzame broden van te maken.

Juist meldt de Heiland van drie maten meel. Sommigen begrijpen dit als dienende tot sieraad van de gelijkenis, zonder dat er enige verdere beduiding in ligt. Anderen, die deze drie maten vergeestelijken, duiden het of op Noachs drie zonen, Sem, Cham en Jafeth, onder wier nakomelingen Gods Koninkrijk voor de voleinding der eeuwen zal zijn uitgebeeld. Anderen op de drie toen bekende werelddelen, Azië, Afrika en Europa; anderen op de drieërlei toen bekende soorten van volkeren, Joden, Samaritanen en heidenen; zoveel er namelijk, of in die drie delen der aarde, of uit die drie volkeren tot het fijne meel der uitverkorenen Gods behoren. Maar ik geef in bedenking, of men dit niet wel zo zou kunnen vatten, dat deze drie maten meel, zonder in het drietal een verborgenheid te zoeken, ons alleen wil leren dat het getal der uitverkorenen, die hier het goede meel zijn, is een van alle eeuwigheid bepaald getal, waarvan niet één kan worden afgedaan, en waartoe ook niet één kan worden toegedaan. En dat dit zuurdeeg van de evangelieleer zolang zal aanhouden om het goede meel der uitverkorenen te doortrekken en dat te bewerken, totdat bij de voleinding der wereld het getal der uitverkorenen, tot één toe, vol zal wezen. En zo neem ik dan deze drie maten meel op als een zeker getal voor een onzeker, een bepaald getal voor een onbepaald; gelijk meermaals bij de gewijde en ongewijde schrijvers gebruikelijk is.

c. Meer opmerking verdient de vrouw, en haar bezigheid omtrent dit zuurdeeg en het meel.

De vrouw, gelijk die bij de Joden het brood voor het huisgezin bakte, verbeeldt hier diegenen die dezelfde betrekking op de leer van het Evangelie hebben, hetwelk een vrouw heeft op het zuurdeeg, hetwelk zij onder het meel mengt. En zo hebben wij hier ook voor het naast door deze vrouw te verstaan de Heere Jezus Christus, ook Zijn apostelen, en na de uitgang der apostelen alle herders en leraars der Kerk, en verkondigers van de zalige leer van het Evangelie. Die meermaals wegens hun aangename en lieflijke evangeliestem, en wegens hun verlokkenende en innemende kracht, waardoor zij zondaren overtuigen en in het hart grijpen, onder het zinnebeeld van vrouwspersonen voorkomen. Gelijk wij dit ten opzichte van de Heiland, de opperste Wijsheid zien, Spr. 9:1, en ten opzichte van de apostelen en evangeliepredikers, Ps. 68:12, Jes. 40:9.

Nu zullen wij zonder veel moeite of zonder veel woorden meer te gebruiken, kunnen verstaan waarin de bezigheid van Jezus, Zijn apostelen en andere leraars omtrent de

evangelieleer en de uitverkorenen Gods gelegen is. Namelijk daarin, dat zij zich gelijk vertonen aan de bezigheid van een vrouw omtrent haar zuurdeeg en meel.

Gelijk dan een vrouw haar zuurdeeg neemt in haar hand, om het in het meel te mengen, alzo nemen Jezus en Zijn dienstknechten, de predikers van het Koninkrijk Gods, het Woord der verzoening in hun mond, en gaan daarmee uit tot de volkeren der wereld, Joden en heidenen; gelijk de Heiland Zijn apostelen beval na Zijn opstanding: Gaat dan henen, onderwijst al de volkeren.

Gelijk een vrouw dat zuurdeeg in het meel, dat in drie maten bepaald is, verbergt; alzo verbergen ook de evangeliepredikers eigenlijk en bepaald hun prediking onder degenen alleen die tot het getal der uitverkorenen behoren. Het is waar, zij brengen het zuurdeeg van Gods Woord ook aan het oor van de verworpelingen, die de zemelen zijn, maar verder niet; want die laten Gods Woord welhaast doorvloeien. Maar de uitverkorenen, die het fijne meel zijn, nemen, als de bekeringstijd daar is, het zuurdeeg van de evangelieleer aan, en verbergen dat met Maria in hun harten; daar het dan zijn kracht en werking doet tot beweging, beroering, levendmaking, en wat dies meer is. En zo is het Evangelie een kracht Gods tot zaligheid, een iegelijk die gelooft.

En dit zal eindelijk zolang duren, totdat het gehele meel gezuurd is, dat zeggen wil, dat de evangelieleer zolang zal aanhouden gepredikt te worden, en in de Kerk, het Koninkrijk Gods, zijn kracht doen om als een zuurdeeg de gehele massa der uitverkorenen Gods te doortrekken, en die den Heere tot aangename broden te maken. Totdat het getal der uitverkorenen van eeuwigheid tot op één toe, vol zal wezen, en zo de drie maten meel geheel doorzuurd zullen wezen. Dan zal daarop haast volgen de voleinding der wereld, en het Koninkrijk der genade hier op aarde worden verwisseld met het Koninkrijk der eeuwige heerlijkheid in de hemelen.

ZIEDAAR aandachtigen! welk een grote en ondoorgrondelijke wijsheid betoonde hier de opperste Wijsheid Jezus, dat hij zulke gewichtige zaken, Zijn Kerk en Koninkrijk rakende, wist voor te stellen onder zulk een gepast zinnebeeld van het zuurdeeg, en deszelfs verborgen werking.

Wenselijk was het, dat men hedendaags de kracht en werking van dit zuurdeeg wat meer gewaar werd.

Waar doet de leer van het Evangelie, alhier bij zuurdeeg vergeleken, haar vrucht en nut op de gemoederen van het Christendom? Ach! in hoe weinigen doortrekt dit zuurdeeg de harten en de inwendige delen daarvan, verstand, oordeel, wil, hartstochten en genegenheden; in doordringende overtuigingen, zielsverwarming, roering, beweging, ja levendmaking, om van dood levend te worden, en in een aangenaam deeg en voor de Heere welbehaaglijk spijsoffer toebeleid te worden?

1. Zeer velen versmaden dit zuurdeeg, en zijn geheel weigerachtig om ermee doortrokken en gezuurd te worden. Zij tonen met al hun daden een kleinachting te hebben voor de leer van het Evangelie, het rechte zuurdeeg, en voor deszelfs prediking. Dit manna is hun al lang tot een walg geweest, en zij hunkeren met het vleeselijk Israël naar de vleespotten van Egypte, bevindende in de ajuin, look en komkommers, die de wereld voor een korte tijd aan haar liefhebbers mededeelt, veel meer smaak dan in het zuurdeeg van des Heeren levendmakend Woord, waarbij de ziel het leven kan vinden.

2. Anderen hebben nog wel enige achting voor dit zuurdeeg van Gods Woord, voor zoveel het door deszelfs gemene verlichting de waarheden Gods aan hun verstand

overbrengt, zodat zij die bespiegelen met een historisch geloof, ja, zelfs met vreugde in het hart ontvangen, en een tijdlang behouden. Maar dit zuurdeeg staat hun niet aan, als die waarheden welke zij met het verstand kennen, aan de ziel also moeten geheiligd worden, dat ze de ganse ziel als een zuurdeeg doortrekken; het verstand zaligmakend verlichten, het oordeel verbeteren, de wil ten goede overtuigen, de hartstochten regelen en zondige genegenheden doden. Dan zijn zij als de hoorders van Ezechiël, die maar daarop gerust zijn dat zij in des Heeren huis komen als Zijn volk, dat zij daar het lied der minne uiterlijk horen, en gezet zijn op een die schoon van stem is; doch zij horen de woorden, maar zij doen ze niet, Ez. 33:31,32. Zij zijn meer gesteld op oor strelende woorden, die haast doorvloeien, en de ziel koud en onbewogen laten, dan op hartroerende zaken, die als het zuurdeeg de ganse ziel in beroering en beweging brengen.

3. Gij zult mogelijk denken, zou ik door het zuurdeeg van des Heeren Woord niet doortrokken, en in de waarheid geheiligd wezen? Wel, ik ben nog al wat gezet op beroering en beweging onder Gods Woord. Niets liever heb ik dan aan mijzelf ontdekt en overtuigd te wezen, ziende mijn zonden en ellendestaat, onmacht daaronder, en de noodzakelijkheid van de Verlosser. Doch zulke zielsberoeringen en bewegingen onder het Woord zijn wel goed, nodig, prijzenswaardig, en al doorgaans de weg welke de Heere tot bekering van zondaren inslaat; maar zij zijn niet genoeg. Wat werd de Joodse koning Agrippa door de prediking van Paulus niet bewogen? Zelfs bijna bewogen om een Christen te worden. Maar het kwam er niet toe; de gemoedsberoering en beweging werd niet achtervolgd van het zaligmakend geloof, om zich dadelijk aan Christus over te geven, en werkelijk een Christen te worden.

Komt, zovelen gij nu wel ziet dat gij door dit zuurdeeg nog niet also bewerkt zij, dat gij de Heere tot welbehaaglijke spijs en voedzame broden zijt toe bereid.

1. Zet uzelf toch in dit zo gewichtig stuk dat van een eeuwig belang is, op valse gronden van uiterlijk Christendom en deszelfs voorrechten niet neer.

2. Staat naar de ware gronden, waarop gij u hierin kunt geruststellen; en welke zijn die? Zal het zuurdeeg van de evangelieprediking uw hart also raken en roeren, dat het u tot bekering en zaligheid bewerkt, gij moet al een merkelijke verandering en vernieuwing ondergaan. Zulkeen, als gij in het meel ziet, als er het zuurdeeg in wordt gemengd, die zeker niet klein is. Het meel wordt aan alle kanten door dit zuurdeeg doortrokken, zwelt en rijst geleidelijk, en wordt zo toe bereid tot een smakelijke spijs. Maar gij moet geen mindere verandering ondergaan, zult gij zalig worden. Gij moet de oude zuurdeeg uitzuiveren, om een geheel nieuw deeg te worden. Ik wil zeggen, gij moet naar de les van Paulus afleggen aangaande uw vorige wandeling, de oude mens die verdorven wordt door de begeerlijkheden der verleiding, en vernieuwd worden in de geest uws gemoeds. En de nieuwe mens aandoen, die naar God geschapen is, in ware rechtvaardigheid en heiligheid. In een woord, gij moet een geheel nieuwe schepsel worden, van dood levend; en die vernieuwing moet zich over uw gehele mens als het zuurdeeg verspreiden. Niet alleen naar uw ziel, in al deszelfs vermogens en werkzaamheden, zodat uw stenen hart in een vleschen hart veranderd wordt; maar ook naar uw lichaam in al deszelfs leden en bewegingen, die nu ook alle de Heere en Zijn dienst moeten worden toegewijd. Want zo haast iemand wordt bekeerd, zoekt hij ook de vermaning van Paulus op te volgen, Rom. 6:19: Gelijk gij uw leden gesteld hebt om dienstbaar te zijn der onreinheid en der ongerechtigheid tot ongerechtigheid, also stelt nu uw leden om dienstbaar te zijn der gerechtigheid tot heiligmaking.

Het is waar, dat ook gij die des Heeren volk zijt, en de Heere reeds tot een welbehaaglijk en smakelijk spijsoffer zijt toebereid, ook nog al menigmaal zeer veel reden vindt om te klagen, dat het zuurdeeg van de evangelieler zo weinig zijn behoorlijke kracht op uw gemoederen oefent, om u te bewerken, te heiligen en in de genade te sterken.

1. Maar waar hapert dit aan, godzaligen?

a. Is dit zuurdeeg ooit krachteloos? Immers neen! Het Woord Gods is levend en krachtig, en scherpsnijdender dan enig tweesnijdend zwaard, en gaat door tot de verdeling der ziel, en des geestes, en der samenvoegselen, en des mergs, en het is een oordeler der gedachten en der overleggingen des harten. Ja! het is een kracht Gods tot zaligheid een iegelijk die gelooft, eerst de Jood, en ook de Griek, Hebr. 4:12, Rom. 1:16.

b. De schuld ligt bij uzelf, omdat gij geen werk genoeg maakt van het onderzoek van Gods Woord, en somtijds u inbeeldt hetzelfde om uw meer geoefendheid en bedrevenheid zo zeer niet nodig te hebben. Of omdat gij op de prediking van Gods Woord te weinig prijs stelt, en u daar te weinig laat vinden daar God Zijn knechten uitzendt, om dit zuurdeeg te nemen, en het onder de invloed van Gods Geest te verbergen in het goede meel der uitverkorenen, en hun harten er door te bewerken.

2. Komt, zoekt het gebrekkige te verbeteren: Door uzelf nauwer onder de ingestelde middelen te houden, en daar ter plaatse te komen daar dit meel gekneed, en door het zuurdeeg van Gods Woord doortrokken wordt. En door aanhoudende gebeden daarbij te voegen, dat de Heere zo tot verlichting en hartverandering van onbekeerden, zoveel er uit hoofde van de eeuwige verkiezing tot dit fijne meel behoren, als tot bevestiging van godzaligen, dit zuurdeeg van Zijn Woord onder ons doe gepaard gaan met Zijn Geest, volgens Zijn belofte uit Jes. 59:21, waarmee ik sluit:

Mijn Geest, Die op u is, en Mijn woorden die Ik in uw mond gelegd heb, die zullen van uw mond niet wijken, noch van de mond uw zaads, noch van de mond des zaads uws zaads, tot in der eeuwigheid. AMEN

MATHEÛS 13:44

44 Wederom is het Koninkrijk der hemelen gelijk een schat, in den akker verborgen, welken een mens gevonden hebbende, verborg dien, en van blijdschap over denzelven gaat hij heen en verkoopt al wat hij heeft, en koopt dienzelfen akker.

A. **KENNIS** te hebben aan onschatbare goederen, die iemand rijk en gelukkig kunnen maken, zonder het middel te weten hoe men ertoe zal geraken, is voor de mens van weinig nut of voordeel. Wat kan het iemand baten, te weten dat er in de goudmijnen van het afgelegen Peru onmetelijke schatten en rijkdommen, dat in het land van Ofir het fijnste goud, dat in Morenland de onwaardeerbare topaas, dat elders de kostelijke schoham en de saffier, de ramoth en de gabisch en andere kleinodiën te vinden zijn? Ja, al zag hij zelfs de ontelbare menigte van de allerkostelijkste rijkdommen die op de peilloze afgronden van de wijde zee liggen? Wat baat hem dit alles, vraag ik, indien hij geen middel ziet om enige van deze dingen ooit machtig te worden, teneinde daardoor zijn holle begeerte te stoppen of zijn armoede en gebrek enigszins weg te nemen?

Integendeel, zulk een kennis moet hem veeleer tot verdriet en pijniging dan tot vermaak en voordeel strekken, omdat het smartelijker valt een bekend dan een onbekend goed te missen. Even gelijk de heidense fabels de helse smart en pijn van een Tantalus hierdoor verzwaren, als ze hem verbeelden in een razende honger en versmachtende dorst, midden in het water te staan tot aan zijn lippen toe, terwijl de meest aangename appels boven zijn lippen hingen. Maar telkens wanneer hij naar het water gaapte om zijn dorst te lessen, zo week het water weg; en wanneer hij naar de appels hapte om de honger te stillen, zo sprongen de appels naar boven. Zo beuzelden de heidenen. Wilt gij liever een gelijkenis uit de Heilige Schrift; hoe smartelijk moet het de rijke man gevallen zijn, zijn ogen uit de hel naar de hemel op te slaan, en daar de arme Lazarus te zien in de schoot van Abraham; terwijl hij geen kans ziet om ooit enig deel te zullen hebben aan de eeuwige hemelvreugde, wegens die wijd gapende kloof tussen hel en hemel?

Zal dan iemand de kennis van een groot goed nuttig en voordelig wezen, de weg om ertoe te geraken, en het middel om het in bezit te nemen, en gebruik van te maken, behoort hem te worden aangewezen. Ander bewijs heb ik hiertoe niet nodig dan uit mijn voorgelezen tekst. Hier is een allerprijzenswaardigst Koninkrijk, vol onuitputtelijke goudmijnen. Hier liggen schatten voor tijd en eeuwigheid als in een akker verborgen. Om die te bekomen en rijk te worden, wijst de Koning van dit Koninkrijk Zijn onderdanen het middel aan; dat is, alles wat men heeft te verkopen, om zulk een rijke schat machtig te worden. Wederom is het Koninkrijk der hemelen gelijk een schat in de akker verborgen, welke een mens gevonden hebbende, verbergt die; en van blijdschap over dezelve gaat hij heen en verkoopt alles wat hij heeft, en koopt diezelfde akker.

B. In de aanvang van ons teksthoofdstuk troffen wij Jezus als de grote Leraar der gerechtigheid aan, bij het strand van de Galilese zee:

1. Alwaar Hij in een schip nedergezeten zijnde, de schare die op de oever der zee stond, onderwees in die wetenswaardige en zeer nodige dingen die Zijn Kerk onder de evangeliedag, het Koninkrijk der hemelen genoemd, betreffen.

2. Eerst stelt Hij aan de schare de dingen van Zijn Koninkrijk voor, onder vier zeer gepaste parabels of gelijkenissen; ontleend van een zaaier, van het onkruid onder de tarwe, van het mosterdzaad, en van het zuurdeeg; terwijl Hij de twee eerste parabels op de bede van Zijn discipelen ook zeer duidelijk verklaart, opdat zij een sleutel zouden hebben tot opening en verklaring van de andere gelijkenissen daarop volgende.

3. Nog voegt er de Heiland, als Hij in huis gekomen was, en de schare had laten vertrekken, drie andere gelijkenissen bij, van een schat in de akker, van een parel, van een net in zee geworpen; van welke drie de parabel in mijn tekst de eerste is.

C. Daarin draagt de Heiland Zijn Kerk of Koninkrijk in deszelfs rijke genadegoederen en in de bezigheid van een onderdaan daaromtrent voor, onder het schilderij van een schat in een akker verborgen, die een zeker mens gevonden hebbende, verborgen had, en die akker, om de verborgens schat, koopt voor de prijs van al zijn goed.

Toehoorders, op deze jaarmarkt, wat zal er een menigte van kostelijke goederen in kramen en winkels worden te koop gezet? Maar vergankelijke goederen zijn het, die de mot en roest zal verteren. Doch indien gij deze akker koopt, met die onwaardeerbare schat daarin, gij zult u deze koop het allerminst beklagen. Hier is een schat van de allerkostelijkste, meest onvergankelijke, allergoedkoopste goederen, die al de eeuwen zullen verduren. Jezus biedt ze zelfs om niet aan, zonder geld, zonder prijs. Ik raad u dan, dat gij van Hem koopt. Amen!

D. In deze parabel komen ons twee zaken voor:

I. Eerst, de zaak die vergeleken wordt, het Koninkrijk der hemelen genoemd.

II. Dan, de zaak bij welke dit Koninkrijk der hemelen vergeleken wordt, bij een schat in de akker verborgen, welke een zeker mens gevonden hebbende, en wat daarop volgt.

EERSTE DEEL

Gij hoort eerst gewagen van HET KONINKRIJK DER HEMELN.

A. Een benaming van de Kerk Gods, waarvan ik breder gesproken heb over de tweede parabel van het onkruid in de akker. Immers, om het Koninkrijk der volle gelukzaligheid in de hemel kan hier niet gedacht worden, om reden dat in de hemel die geestelijke koophandel, in mijn tekst beschreven, niet kan gedreven worden. Daarom moeten wij hier denken aan Gods Kerk en Koninkrijk hier op aarde, van welk Koninkrijk Jezus de Koning is, en alle gelovigen uit Joden en heidenen de geestelijke onderdanen.

B. Maar hier dient wel op gelet te worden, gelijk over de verklaring der voorgaande parabel al een en andermaal gezegd is, zo menigmaal als in deze parabel van mijn tekst-hoofdstuk het Koninkrijk der hemelen bij deze en gene zaak vergeleken wordt, dat wij telkens onder die spreekwijze van het Koninkrijk der hemelen, in het oog moeten houden deze ene bijzondere zaak, welke zaak in dit Koninkrijk plaats heeft, en welke zaak een gedeelte van dit hemelrijk uitmaakt. En zo kunnen wij hier door het Koninkrijk der hemelen alweer iets bijzonders verstaan, namelijk de genadegoederen van dit Koninkrijk; welke genadegoederen, Mijns bedunken ook wel het allernaast in vergelijking zullen komen met een zekere schat in een akker verborgen.

TWEEDE DEEL

Dit Koninkrijk der hemelen dan, of de Evangeliekerk, aangemerkt in haar gans dierbare, voortreffelijke en ziel verrijkende heilgoederen, wordt van de Heiland hier vergeleken bij een schat in de akker verborgen, welk een mens gevonden hebbende, verborg die, en van blijdschap over dezelve, gaat hij heen en verkoopt al wat hij heeft, en koopt diezelfde akker. Niet zonder reden laat de Zaligmaker voorafgaan het woordje WEDEROM; wederom is het Koninkrijk der hemelen gelijk. Om er door aan te duiden dat Hij een nieuwe gelijkenis gaat voorstellen, om er ons door te leren een nieuwe en bijzondere verborgenheid van het Koninkrijk der hemelen.

Twee zaken komen ons in deze vergelijking voor:

A. Eerst, een schat in de akker verborgen.

B. Daarna, de gesteldheid en bezigheid van een zekere landman daaromtrent.

A. Wat het eerste aangaat. Het Koninkrijk der hemelen IS GELIJK EEN SCHAT IN DEN AKKER VERBORGEN.

1. Vele grote en zeer geachte uitleggers, die in dit zevental van parabel van mijn tekst-hoofdstuk de zeven tijden of zeven staatsgelegenheden van de Kerk Gods onder de evangelietijd menen te vinden, brengen deze en de volgende woorden van mijn tekst thuis op de vijfde tijd der evangeliebedeling; gedurende welke tijd de ware Kerk Gods onder de overheersing van de antichrist hier verborgen was, gelijkewijs een schat in de akker. Dan verstaan zij door de schat de ware Kerk Gods, die waarlijk een zeer dierbare schat is. Door de akker, het een of andere gedeelte van de aardbodem; neem de valleien van Piëmont, of al zulke plaatsen waarin toen de Kerk Gods voor het oog der wereld verborgen was. Door die zekere mens, die schat vindende, en verbergende, en de akker kopende met het verkopen van al wat hij heeft, verstaan zij dan zulke gelovige en godzalige mensen, die levende onder de onderdrukkingen van de antichrist, uit overtuiging van de dwaalleer der afgodische roomse kerk, naar de ware Kerk zochten. Die deze hier en daar, in deze en gene hoek van de akker der wereld, neem weer de valleien van Piëmont, ook vonden. Die dat uit vrees voor de vervolging van de antichrist verborgen hielden, die ook metterwoon zich daar naartoe begaven, en zo die akker als kochten. En zulks met verlating van huizen en hof, en verlies van al hun tijdelijke goederen en aardse voordelen. Zaken allemaal, ik beken het, die waarlijk gebeurd zijn onder de wrede tijd van de Evangeliekerk, en al enige jaren lang voor het doorbreken van het licht der gezegende reformatie. En deze mensen waren die honderd vier en veertigduizend verzegelden, die met het Lam stonden op de berg Sion. Zij waren die gekochten uit de mensen tot eerstelingen Gode en het Lam, Op. 14:1,4. Maar of deze zaken van de Heiland Jezus in deze parabel waarlijk bedoeld worden, komt mij niet waarschijnlijk voor. Hetgeen ik er tegen heb, behoudens mijn hoogachting voor zulke grote mannen, heb ik reeds bij de verklaring van de tweede en derde parabel opgegeven.

2. Ik voor mij versta hierdoor het Koninkrijk der hemelen, de goederen van het Koninkrijk der hemelen in alle tijden der Kerk. En als wij het zo vatten, zal mijns oordeels de vergelijking eenvoudiger, klaarder en meer vatbaar uitkomen. Het Koninkrijk der hemelen, aangemerkt in deszelfs goederen, is GELIJK een schat in de akker verborgen. Alsof er stond, het is met de goederen van het Hemelrijk gelegen, gelijk het gelegen is met een schat in de akker verborgen.

Hier is dan de vergelijking van de goederen van het hemelrijk, bij een schat in het gemeen, bij een verborgen schat in de akker in het bijzonder.

a. Wat eigenlijk een schat is, is al te bekend om er uw aandacht lang bij op te houden. Kort; een schat is een samenknoping van vele soortgelijke of soort verschillende zaken, die uitermate kostelijk en dierbaar zijn. Neem gemunt geld, of gemaakt goud en zilver; neem juwelen en parels, neem allerlei kleinodiën en edele gesteenten, of al wat men voor uitnemends bedenken kan. Zaken die een schat uitmaken, worden van iedereen hoog gewaardeerd, zij worden met grote vlijt en blijdschap toegeëigend, en zij maken de bezitter rijk en aanzienlijk.

Bij zulk een schat vergelijkt hier de opperste Wijsheid Jezus de goederen van het Hemelrijk. En welke zijn die? In het Koninkrijk der hemelen wordt genoten de ziel vervullende en verrijkende gemeenschap van de algenoegzame en volzalige God, de rechtvaardigmakende verdiensten van de Zone Gods, de heiligmakende en vertroostende bewerkingen van de Heilige Geest, de verkondiging van het Woord Gods, benevens de verzegeling der genadegoederen door de heilige Bondzegelen. Bijzonder kunnen wij hier denken aan de ruime en overvloediger genieting van die genadegoederen, aan het Koninkrijk van het Nieuwe Testament bijzonder eigen; in welke zin Paulus van het Koninkrijk der hemelen zei, dat het bestond in rechtvaardigheid, vrede en blijdschap door de Heilige Geest.

En waarlijk toehoorders, het zijn de goederen van het Hemelrijk, die wel bij een schat mogen vergeleken worden.

Weet gij iets kostelijker en dierbaarder? Aardse goederen en schatten, hoe vergankelijk zijn ze? Door de tijd verdwijnende, door de mot en roest verteerbaar; en kunnen zij in de ure des doods aan het bange geweten wel enige troost verschaffen? Al bezat de mens al de schatten van de wereld, wat zal het Hem baten als hij schade aan zijn ziel moet lijden? Maar de goederen van Gods Koninkrijk zijn onvergelijkelijk en oneindig kostelijker en dierbaarder dan enige aardse schat, naardien ze een bestendig en duurzaam goed zijn, en al de schatkamers van de ziel vervullen, Spr. 8:21.

Een schat wordt van ieder hoog gewaardeerd. Maar op welk een hogere prijs staan de goederen van Gods Koninkrijk bij alle ware gelovigen? Zij achten de gemeenschap Gods boven al wat te waarden is. Wien heb ik nevens U in de hemel? Nevens U lust mij ook niets op aarde, roepen zij met Asaf uit in de 73^{ste} Psalm. Zij schatten Jezus en Zijn verdiensten zo hoog, dat al wat aan Hem is, hun gans begeerlijk is. Al gaf iemand al het goed van zijn huis voor de liefdegenieting van deze beminnelijke Heiland, zij zouden hem geheel verachten. Zij schatten de Heilige Geest en deszelfs gaven en bewerkingen zeer hoog, als welke Geest met hun geest getuigt dat zij kinderen Gods zijn; en welke Geest hen troost en in alle waarheid leidt. En het Woord Gods, dat ze kostelijker waarden dan goud of zilver, dragen zij als een schat in aarden vaten, 2Kor. 4:7.

Een schat, al verder, wordt met grote vlijt en blijdschap toegeëigend. Zo ook de genadegoederen van Gods Koninkrijk, die vlijtig worden gezocht en genaast van allen die er lust in hebben, en dat met grote blijdschap. Niet minder dan die vrouw in het Evangelie, toen zij de verloren penning na een naarstig zoeken had gevonden. Zij riep de vriendinnen en geburinnen samen, en zei: Wees blijde met mij; want ik heb de penning gevonden die ik verloren had, Luk. 15:9.

Eindelijk, een schat maakt de bezitter rijk en aanzienlijk. De genadegoederen van Gods Koninkrijk maken de bezitters uitermate rijk, met de rijkdom der kennis Gods, en rijkdom der genade Gods; met een rijkdom in het geloof, met een rijkdom der hemelse heerlijkheid, die namaals nog al meer verrijkt. Om hunnentwil werd Jezus arm, om hen

rijk te maken, 2Kor. 8:9. En ofschoon zij in het oog der wereld veracht en onaanzienlijk zijn, die rijke schat van genadegoederen maakt hen aanzienlijk in de ogen Gods en van al de heiligen. Zij zijn een koninklijke hoed, een sierlijke kroon in de hand huns Gods, Jes. 62:3.

b. Nog nader vergelijkt de Zaligmaker het Koninkrijk der hemelen, aangemerkt in deszelfs dierbare, voortreffelijke, ziel verrijkende en versierende goederen, bij een schat in de akker verborgen.

Door de akker moet alhier de Kerk Gods worden verstaan, die evenals een akker door het Woord Gods beploegd en bezaaid wordt, en door de dauw en regen van de Heilige Geest besproeid en vruchtbaar gemaakt. In welke betrekking de leraars der Kerk van Paulus genoemd worden akkerlieden, en de gelovigen Gods akkerwerk, 1Kor. 3:9.

In deze akker van Gods Kerk, waarin de genadegoederen van Gods Koninkrijk ook maar alleen te vinden zijn, komt deze schat hier voor als verborgen: Voor zoveel ze daar van het oog der wereld niet gezien wordt, alzomin als de dingen die onder de aarde bedolven zijn. Het Koninkrijk Gods, zei Jezus in deze zin tot de farizeeën, komt niet met uiterlijk, dat is zichtbaar, gelaat, en men zal niet zeggen ziehier of ziedaar; want ziet, het Koninkrijk Gods is binnen, of in het midden van ulieden. Een schat in de akker verborgen, kan niet ontdekt worden dan door een bijzondere begunstiging van Gods voorzienigheid. De genadegoederen van Gods Koninkrijk liggen in de akker der Kerk zolang voor de mens verborgen, totdat hij er door een genadige leiding van Gods hand naartoe wordt gebracht, en God hem geeft verlichte ogen des verstands om die verborgen schat te zien.

B. Waarom de Heiland ook aanstonds gaat spreken van de gesteldheid en bezigheid van de uitverkoren zondaar omtrent die verborgen schat in de akker, als Hij hem vergelijkt bij een zekere landman of akkerman:

1. Die de verborgen schat vindt.
2. Die schat verbergt.
3. Over dat vinden met blijdschap heengaat.
4. En daarop verkoopt al wat hij heeft, en koopt diezelfde akker.

1. De Zaligmaker Jezus voert in deze parabel in EEN ZEKER MENS, verstaande naar de aard van het zinnebeeld een zekere landman, en veronderstellende ook onder die spreekwijze van een zeker mens, dat de ganse wereld met geheel wat anders is ingenomen; maar dat echter een zeker bijzondere mens, als één uit duizend mensen, die schat VINDT.

a. Wij moeten hier, mijns bedunkens, begrijpen dat deze mens die verborgen schat in de akker vindt, op het onvoorzienst, of onverwachts; zonder vooraf van die schat te weten of daarnaar gezocht te hebben. En aldus is deze landman verschillend van de parel in de volgende gelijkenis; want die zocht eerst naar schone parels. Hier hebben wij dan een eerst beginnend Christen, die de genade Gods allereerst moet voorkomen; maar in de volgende parabel ontmoeten wij een enigszins gevorderde Christen, die door de genade Gods is aan het zoeken geraakt.

b. Onze geestelijke landman vindt de verborgen schat in de akker, als iets dat men onverwachts aantreft. Begrijp het zo, dat hij zolang als een uiterlijk lidmaat in de kerk Gods verkeerd heeft, daar hij door de bediening van het Evangelie uiterlijk heeft kennis gekregen aan Jezus en aan de goederen van Zijn Koninkrijk. Hij is nog onbekeerd. Maar daar komt het uur der minne; Gods vrije genade komt hem onverwachts voor, en hij wordt tot staan gebracht. God leidt hem als met Zijn hand naar die schat der

onuitputtelijke genadegoederen, die zolang hij geleefd heeft, voor hem verborgen is geweest. God geeft hem ogen des verstands, en daarbij geestelijk ontdekkend licht, om die schat te zien; ja, Hij wijst ze hem aan, en biedt ze hem aan als een vrij genadegeschenk.

2. Die gevonden schat **VERBERGT HIJ**. Namelijk in diezelfde akker waarin hij hem gevonden had. Dat wij niet moeten verstaan van een volstreekte verberging, alsof hij daarvan met andere gelovige leden der Kerk niet zou gesproken hebben; want die konden hem nu tot zijn vertroosting en versterking in de genade behulpzaam wezen. Maar van een verberging op zekere wijze, voor zoveel hij het vinden van die kostelijke schat niet wilde ruchtbaar maken onder de vijanden van waarheid en godzaligheid, uit vrees dat ze, indien ze hem al niet geheel die schat ontnamen; want de genadegift Gods is onberouwelijk en onverliesbaar, hem echter in zijn voortgang en toenemen in de genade zouden kunnen hinderlijk wezen; door ontijdige vervolgingen, of door hem de uiterlijke bediening van het Woord en verdere middelen der genade te onttrekken.

3. Wat doet hij verder? Over dat vinden van die schat, **GAAT HIJ MET BLIJDSCHAP HENEN**. Is er ooit een reden van blijdschap, het is deze, dat men tot God bekeerd is, en tot het Koninkrijk der genade is overgebracht. Verblijden zich de engelen des hemels over een zondaar die zich bekeert; en zou hij niet met blijdschap over zijn eigen bekering heengaan? Hij gaat dan heen met vreugde in zijn hart, meer dan ter tijd als zijn koren en most vermenigvuldigd werd.

4. Maar het middel om die gevonden schat waarover in hem zulk een grote blijdschap ontstond, zich te naasten en toe te eigenen, wordt ons ook verhaald: **HIJ VERKOOPT AL WAT HIJ HEEFT, EN KOOPT DIEZELVE AKKER**.

Let hier eerst op de koop zelf, en dan op de prijs die hij daarvoor betaalt.

a. Eerst, hij koopt diezelfde akker.

Kopen in het geestelijke en in de gelijkenissen, is niet anders dan zich iets te verkrijgen, om die zaak als zijn eigen te bezitten; bijzonder als er iets tussenbeide komt dat enige overeenkomst heeft met een prijs die in dat kopen wordt gegeven. Zo wordt Christus gezegd ons gekocht te hebben, dat is, ons tot Zijn eigendom gemaakt te hebben. En wij, van onze zijde, worden gezegd de genadegoederen van het Evangelie te kopen, dat is, die ons eigen te maken. Koop de waarheid, en verkoopt ze niet. Ik raad u, dat gij van Mij koopt goud, beproefd, komende uit het vuur, opdat gij rijk moogt worden; en witte klederen, opdat de schande uwer naaktheid bedekt worde; en ogenzalf, opdat gij zien moogt. Zo beweeglijk prijst Jezus Zijn koopwaren aan arme zondaren aan, Jes. 55:1, Spr. 23:23, Op. 3:18.

De zaak nu die hij koopt, is diezelfde akker. Het wil dan zeggen, zich die akker eigen te maken om de schat die er in verborgen ligt, dat is, zich tot de gemeenschap van de ware Kerk te voegen, om der genadegoederen wil die er in gevonden worden. Want gelijk iemand die akker koopt, waarin hij weet dat een schat verborgen is, zulks niet doet om de akker, maar om de schat die erin verborgen ligt. Alzo ook, die zich tot de gemeenschap der ware Kerk Gods begeeft, doet zulks niet zozeer om de Kerk als om de genadegoederen, die hij weet dat in de Kerk te vinden zijn. En zo doet hij zulks om zijner zaligheid wil; want buiten de Kerk, die door de akker hier verbeeld wordt, is geen zaligheid. Nog meer; gelijk iemand die akker waarin een schat begraven ligt, koopt door tussenkomst van zeker geld of andere waren die hij daarvoor geeft; alzo ook die zich tot de gemeenschap der ware Kerk Gods begeeft, kan zulks niet doen dan met verlies van

zulke dingen waarin hij tevoren zijn rijkdom en geluk stelde. Dit moet hij geven als een prijs, om de Kerk Gods en deszelfs genadegoederen daarmee te kopen.

b. En welke is hier de prijs die hij daarvoor betaalt? Het wordt uitgedrukt door te verkopen alles wat hij heeft. Wij moeten dit niet altijd lichamelijk verstaan; want geen sterfeling kan eigenlijk van God iets kopen, of aan God iets betalen. Zelfs niet door het verlies van al zijn goed en van zijn leven zelfs; al was het dat hij zijn lichaam gaf om gemarteld en verbrand te worden. Komt er het geloof in Jezus en de liefde tot Jezus niet bij, het kan Hem geen nut of enig voordeel toebrengen; hij moet verloren gaan. Neen, maar de Zaligmaker zinspeelt hier op de koophandel en op de onderhandeling die er tussen de koper en verkoper is; waarin elk wat geeft en wat neemt. De koper geeft geld en neemt de waren; de verkoper geeft er waren en neemt het geld. En dit moet dan op een Gode betamelijke wijze in het geestelijke worden overgebracht.

Als wij op die voet de spreekwijze nu gaan verklaren, zo ontmoeten wij:

Eerst, al wat hij heeft. De goederen nu die een mens heeft, voordat hij is overgegaan uit de staat der natuur in de staat der genade, en in de gemeenschap van de ware Kerk, zijn al vele en verschillende. Wij kunnen ze kort tot twee hoofdsommen brengen. Al dat hij heeft, is hier, al wat hij van de natuur, en al wat hij van de wereld heeft.

Van de natuur heeft hij eigen wijsheid, eigen zin en wil; eigen gerechtigheid, eigen leven, zondige lusten en begeerlijkheden; zondige gangen van zijn leven, waardoor hij wandelt naar de eeuw dezer wereld, naar de wil des satans, die krachtig in hem werkt.

Van de wereld heeft hij al wat hem lief en aangenaam in de wereld wordt geschonken; zijn rijkdommen, zijn eeramten en aanzien naar de wereld, zijn vrienden en magen, zijn plezieren en vermaken, en wat dies meer is.

Ziedaar dan, dat alles wat hij van de natuur en van de wereld heeft, moet hij verkopen; dat zeggen wil:

Hij moet eerst al dat bovengenoemde dat hij van de natuur heeft, geheel verzaken in verloochenen. En hij moet van eigen wijsheid, eigen zin en wil, eigen gerechtigheid geheel afzien. En hij moet van al zijn lieve zonden en boze lusten af, zeggende: Henen uit, wat heb ik meer met deze afgoden te doen? En wat zijn eigen leven aangaat, hij moet desnoods tot liefde Gods en tot blijk dat hij die verborgen schat, de genadegoederen van Gods Koninkrijk, boven alles wat hem hier lief is en hoog waardeert, zelfs zijn eigen leven, niet dierbaar achten, maar dat ook gaarne en gewillig missen en verliezen.

Hier benevens, al wat hij ook van de wereld heeft, rijkdommen en eer, zelfs vader, moeder, man, vrouw en kinderen, en wat niet al meer, moet hij om Jezus' wil missen en verliezen, verzaken en verloochenen. Immers dat eist de Heere Jezus in het Evangelie zo dikmaals als een voorwaarde van alle mensen, die deel hebben in Gods Koninkrijk. Hoor wat hij zegt, Matth. 10:37,38: Die vader of moeder liefheeft boven Mij, is Mijns niet waardig. En die zijn kruis niet op zich neemt en Mij navolgt, die is Mijns niet waardig. Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf en neme zijn kruis op, en hij volge Mij.

En in die zin nu, van zo alles te verkopen, en om Jezus' wil te missen en te verliezen, dat Gods Woord noemt zelfverzaking en zelfverloochening, dat is ook een deugdzaame prijs om er de akker van de Kerk, en de schat daarin verborgen mee te kopen. Niet dat dit verkopen van al zijn goed zulk een prijs zou wezen, waarmee hij die akker en de schat daarin zou verdienen; want al wat de mens doet, is hij Gode verschuldigd. Ook heeft hij van zichzelf niets om aan God te betalen, maar is een arme en naakte bedelaar,

die de akker met de verborgen schat als een aalmoes van God heeft ontvangen. In dien deze zin wordt hij gezegd geen geld te hebben, en te kopen zonder geld en zonder prijs. Maar in zoverre wordt hij gezegd, door het verlies van al zijn goed de akker met de verborgen schatten kopen; voor zoveel hij dat als een van God verordineerd middel gebruikt, waardoor de Heere beloofd heeft de genadegoederen van Zijn Koninkrijk mede te delen. Dat dit het middel is, gaf Jezus aan de jongeling te verstaan. Gaat heen, zegt hij tot hem, verkoopt al wat gij hebt, en geeft het de armen, en gij zult een schat hebben in de hemel; en kom herwaarts en volg Mij. En dit middel nu te gebruiken, kan ook niet geschieden dan door te geloven in de Heere Jezus Christus, in Wiens verdiensten en dierbare prijs van Zijn bloed God de zondaar aanziet.

HETGEEN Jezus hier onder een gelijkenis Zijn discipelen leerde, dat raakt ons ook, in wier midden het Koninkrijk der hemelen wordt gevonden.

De genadegoederen van dit Rijk in al derzelve volheid en dierbaarheid, wordt ons dagelijks in de evangelieprediking aangeboden, en als te koop geveild. En alhoewel zij als een schat in de akker der Kerk verborgen zijn, en het oog van de wereld die niet ziet, men kan er echter toe geraken, door die akker te kopen, en zich als een gelovig lid te vervoegen tot de gemeenschap der Kerk.

In dat opzicht is het nog alle dagen marktdag onder ons. De grote en volle behoefte voor de ziel wordt rijkelijk uitgekraamd; en elk kan hier zijn gerief naar zijn genoegen vinden. Ik sta hier in dit uur op deze geestelijke koopmarkt, om deze akker met die kostelijke schat daarin verborgen, in veiling op te hangen.

Hoeveel biedt gij daarvoor? Voor welke prijs staat ze u aan?

De koop staat elk vrij, voor de allergeeringste en allerarmste zelfs. Ja, de armste bedelaars, die hun geestelijke armoede en naaktheid zien, die het minste geld hebben om te kopen, zullen hier, o wonder! het dichtste bij aan de koop wezen; want zij is te koop zonder geld en zonder prijs.

Weet gij ook ergens een betere koop? Gij kunt ze krijgen, door alles wat gij hebt te verkopen, dat te missen en te verliezen. En wat is dat? Vergankelijke dingen, die uw ziel hier schadelijk zijn, en die gij toch met uw dood moet missen. Het is maar valse munt waarmee gij niets wezenlijks kunt kopen. Hoe gemakkelijk en voordelig kunt gij dat papieren geld en een deel koperen penningen missen en verliezen, om daartegen te ruilen zulk een rijke akker, zulk een kostelijke schat van ziel vervullende genadegoederen, ja een eeuwig durende schat in de hemel?

Maar ik vrees, dat er weinig kopers zullen zijn.

1. Die in het lichamelijke maar enig gebrek heeft, hoe gereed is hij om te gaan kopen? Maar wat is hier een ongeregeldheid en harteloosheid in het geestelijke, om voor hun zielsgebrek naar de markt te gaan? Het is ternauwernood dat velen eens gaan daar ter plaatse daar de geestelijke waren worden te koop geveild; in het geestelijk proviandhuis, daar door de prediking van het Evangelie het zielenvoedsel wordt uitgekraamd. Op kermissen en marktdagen, gelijk die tegenwoordig in deze stad gehouden worden, wat kriet het van mensen, kopers en verkopers? Winkel en kramen, kroegen en herbergen zitten vol; maar de geestelijke marktplaatsen staan somtijds bijna leeg; daarin gaat men niet dan schoorvoetende. O! indien er trek was naar het grote zielengoed, wat stroomden er al kopers naartoe? Maar omdat velen daar niet komen, is het een bewijs dat ze ook niet zoeken te kopen.

2. En die nog weleens komen; van dezen nog moet men zeggen, er zijn meer kijkers dan kopers. Zij komen er om de koopvoorwaarden eens te horen lezen, de voorwaarden onder welke de akker met de schat te koop is; of zij vragen eens naar de prijs waarvoor hij te krijgen is, meer doen zij niet. Het is dan niet met ernst of met mening om te kopen; maar of uit hun vleselijke nieuwsgierigheid, of uit een enkel natuurlijke en uiterlijke weetlust, zonder hart. Het is alsof het grootste deel in dit opzicht van de sekte der esseeën was onder de Joden, daar Josephus van verhaalt, dat zij noch kochten noch verkochten. En wat meent gij dat hier de redenen van zijn?

1. Of deze schat in de akker is voor hun ogen nog verborgen, zodat zij die niet zien, en nog veel minder kunnen waarderen. Zij zien hun geestelijk gebrek en armoede niet.

Zij zien de dierbaarheid en voortreffelijkheid van de schat niet.

Zij zien noch de beminnelijkheid, noch de noodzakelijkheid van de Heere Jezus, en van de zalige gemeenschap met God door Hem. En wie zal iets gaan kopen waarvoor hij geen achting of trek heeft? Jezus staat bij hen op zulk een lage prijs, als bij de Gadarenen, die hun varkens liever dan Hem hadden. Zij zouden zich zelfs zoveel tijd niet eens geven om naar deze schat in de akker te gaan vernemen; terwijl zij met hun eigen akkers en ossen zo weltevreden zijn; menende deze akker niet van node te hebben. Evenals wij in het Evangelie lezen; de een zei: Ik heb een paar juk ossen gekocht, en het is nodig dat ik heenga en die beproef; en ander, ik heb een akker gekocht, en het is nodig dat ik heenga en hem bezie.

2. Of deze schat met de akker staat de meeste mensen voor die prijs niet aan, dat zij daarvoor zouden verkopen alles wat ze hebben. Ei! kom, vraagt het uw hart eens: Zijt gij over deze prijs met God wel ooit eens in onderhandeling gekomen? Hebt gij er wel ooit een behoorlijk bod op gedaan? Ooit het noodzakelijke voor uitgelooft? Wilt gij er uw eigen zinnelijkheden en genoegens, uw vermaken en plezieren, uzelf, uw goed, uw leven, ja de gehele wereld wel voor overgeven, en die missen? Och, neen ik! zult gij immers zeggen; zo duur heeft mij het zielengoed, ja, de gehele akker met de schat daarin nog nooit aangestaan. O, weet, gij zijt de jongeling nog gelijk, die als Jezus hem zei, ga heen, verkoop alles wat gij hebt, en geef het de armen, bedroefd heenging; want hij had vele goederen.

3. Of anderen beelden zich op valse gronden in, dat zij deze akker al gekocht hebben en dat zij de schat reeds bezitten; zich in dezen grondende, of op uiterlijke godsdienstigheden of op ingebeelde deugdzaamheden, of omdat ze deze en geen grove zonden en besmettingen der wereld ontvloden zijn., Terwijl zij nog niet weten van verandering des harten en vernieuwing naar de inwendige mens. En ziet, dat verdubbelt dan hun beklaglijk ongeluk, dat zij menen deze schat van genadegoederen reeds te bezitten, en daardoor rijk en verrijkt geworden te zijn; daar zij nog ellendig, jammerlijk, arm, blind en naakt zijn.

O ongelukkigen als gij zijt! Och! wat zal het naberouw na dit leven onverdraaglijk vallen, als gij te laat zult wensen dat gij hier die rijk makende schat gekocht mocht hebben; maar dan zal de kooptijd uit wezen, al wilde gij er dan duizend werelden voor geven. En wat zal het u dan baten, hier de gehele wereld te hebben bezeten; en ondertussen na dit leven schade voor uw zielen, en dat voor eeuwig, te lijden?

Och, dat de genade Gods u eens mocht voorkomen zoals deze landman in mijn tekst; om uw ogen te openen, en deze schat in de akker te doen zien en vinden! Maar die voorkomende genade Gods brengt geenszins mee, dat hij zou blijven stil en ledig zitten,

zonder zoeken naar de schat, of dat onze vermaningen en overredingen dan zouden tevergeefs wezen. Jezus Zelf roept u dit uit Zijn Woord toe, Hij nodigt u, Hij raadt u: Ik raad u, dat gij van Mij koopt. En ik vraag u, wat weet gij toch in te brengen, waarom gij deze akker met de schat niet zou kopen?

1. Is de akker der Kerk te vervuild, waarom gij deze niet begeert? Wel, buiten de ware Kerk is geen zaligheid; en de schat waarom het u te doen moet wezen, is ook buiten deze akker niet te vinden.

2. Of is de schat van Gods onuitputtelijke genadegoederen u niet kostelijk genoeg? Weet gij ergens kostelijker waar? Neen, gewis! Het fijnste houdt, de alledierbaarste kleinodiën komen bij deze hemelse schat niet in de minste vergelijking.

3. Of is deze koopwaar u te duur? Weet gij ze ergens beter te kopen? Gij hebt u maar te ontdoen van die onwaardige en ziel schadelijke dingen die gij hier in de tijd bezit, en er die voor te besteden; dat in Gods Woord zoveel is als voor niets te kopen, zonder geld en zonder prijs te kopen. Weet gij in de gehele wereld iets betere koop?

4. Of meent gij de koopwaren nog niet nodig te hebben, en op een andere tijd te kopen? Morgen kan u de dood overvallen, wanneer gij met de dwaze maagden te laat zoudt komen om olie te kopen, als de kooptijd uit is. En daarom, wees met hen zo dwaas niet om ook met hen niet buitengeworpen te worden.

Maar dat ook godzaligen, die deze schat in de akker reeds gevonden hebben:

Hun geluk in dezen roemen; dat Gods genade, in die schat te vinden, hun voorkwam onverplicht, en midden in de loop van hun zonden.

Dat zij God hiervoor eeuwig dankzeggen, Die hen met deze schat kwam te verrijken, toen zij naar de ziel arm en gebrekkig waren.

Dat zij in blijdschap over dat vinden heengaan, niet minder dan de vrouw die de verloren penning had gevonden.

Dat zij nog al dagelijks aanhouden in het kopen. Gods kinderen zijn geestelijke kooplieden, die op de hemel koophandel drijven, en die handel moeten zij levendig houden. Kom, ga dan alle dagen en onder alle middelen nog al meer en meer naar de markt, om te kopen.

Uw gevonden schat is onverliesbaar. Gij zult in de zalige hemel nog al rijker worden, daar uw schat door geen mot of roest ooit zal verteerd worden, en daar God Zelf in al Zijn volheid en zalige genietingen uw onuitputtelijke en eeuwige Rijkdom zal zijn.
AMEN

MATTHEÛS 13:45,46

45 Wederom is het Koninkrijk der hemelen gelijk een koopman die schone parelen zoekt;

46 Dewelke hebbende één parel van grote waarde gevonden, ging heen en verkocht al wat hij had, en kocht dezelve.

A. **GANS** loos en listig was de helse verzoeking van de vorst der duisternis omtrent de Vorst des levens, waarvan ik lees in Matth. 4:8,9. Daar neemt de duivel de Zaligmaker mee op een zeer hoge berg. Van die berg toont hij Hem al de koninkrijken der wereld en haar heerlijkheid. Hij zegt tot Jezus: Al deze dingen zal ik U geven, indien Gij nedervallende mij zult aanbidden.

1. Zij klimmen dan beiden een hoge berg heuvel op, vanwaar de duivel aan de Zaligmaker toont al de koninkrijken der wereld en haar heerlijkheid. Naar de mening van sommigen zou de duivel Hem al die koninkrijken in een zeker tafereel of landkaart hebben getoond, naardien het gezicht zover niet kan reiken; of liever heeft hij al die landschappen zeer levendig voor Zijn gedachten doen komen, door zeer krachtig te werken op de verbeeldingskracht van de Heiland. Maar tot het een of het ander was het niet nodig de berg op te klimmen. Ik geloof veeleer dat de duivel, een menselijke gedaante voor een tijd hebbende aangenomen, van de top van de berg met de hand zal hebben gewezen naar alle vier oorden van de wereld, en aan de Heiland een verhaal zal hebben gedaan van alle koninkrijken daarin gelegen; zeer breed uitmetende haar onuitputtelijke schatten en rijkdommen, de overgrote macht der koningen, de strelende wellusten der onderdanen in al die koninkrijken, en wat meer is.

a. Wat doet deze listige slang, die de eerste Adam in het paradijs al betoverde? Hij zoekt de Tweede Adam ook tot afval te brengen; hij biedt Hem al de koninkrijken van de wereld aan: Ik zal ze u geven. Op dit klatergoud zoekt hij Jezus' oog te doen schemeren, met dit schijnschoon Zijn ganse hart te vervullen: Ik zal ze U geven; alsof die koninkrijken de zijne waren, en hij er recht van eigendom op had. Ik zal U daarvan Koning en Monarch maken, zodat Gij alleen die zult beheersen, en Uw scepter zwaaien over al de inwoners der gehele wereld.

b. Maar welk een harde voorwaarde voegt er de duivel bij? Indien Gij nedervallende mij zult aanbidden. Zulk een dure koop biedt de satan de wereld en haar heerlijkheid aan, dat ze niet te betalen is dan met een gehele afval van God, tot de duivelsdienst en tot onherstelbare schade van de ziel.

2. Breng ik nu al die koninkrijken van de wereld die de duivel aanbiedt, in vergelijking met het Koninkrijk der hemelen dat Jezus aanbiedt, welk een grote ongelijkheid!

a. De duivel biedt aan vergankelijke schatten, die de mot en roest verteert; goederen, welker genot zo kortstondig, en dan nog zo wisselvallig is. Jezus biedt aan een onvergankelijk, overheerlijk, hemels Koninkrijk.

b. De duivel biedt een gehele wereld aan, maar voor zulk een dure koop, met God af te vallen, en voor eeuwig aan de ziel schade te lijden. Jezus biedt Zijn eeuwig Hemelrijk aan, voor zulk een geringe prijs die de koper zich nooit zal beklagen. Dit gehele

Godsrijk, dat al de eeuwen verduurt, met zulk een onwaardeerbare en onverliesbare Parel daarin, door maar te verkopen al wat men in dit leven bezit, al wat men hier geniet voor zulk een korte tijd, en waaronder ook dingen zijn die de ziel zo schadelijk zijn. Dat leert Jezus ons in de gelijkenis van de koopman in onze tekst: Wederom is het Koninkrijk der hemelen gelijk een koopman die schone paarden zoekt. Dewelke hebbende een parel van grote waarde gevonden, ging heen en verkocht al wat hij had, en kocht dezelve. B. Wij vonden Jezus in de aanvang van ons teksthoofdstuk aan de Galilese zee, alwaar hij mede gezeten zijnde in een schip:

1. De schare die op de oever stond, onderwees in de dingen die Zijn Kerk, het Koninkrijk Gods aangaan; zulks doende, naar Zijn meest gewone leertrant, door gelijkenissen, vier in getal: Genomen van de zaaier, van het onkruid onder de tarwe, van het mosterdzaad en van het zuurdeeg.

2. Op de bede van Zijn discipelen, als Jezus de schare had laten gaan en in een zeker huis gegaan was, verklaarde Hij hun de twee eerste parabels, tot een sleutel der verklaring van de volgende; volgende daartoe nog drie andere parabels, die Hij ontleent van een schat in de akker, van een koopman in parels en van een visnet.

3. Derhalve zijn de gelijkenissen van Mattheüs in dit hoofdstuk bijeen verzameld, zeven in getal, van welke die in mijn tekst op een na de laatste is.

C. Hier wordt ons zeer levendig het Koninkrijk der hemelen, of een geestelijk onderdaan daarvan, in zijn bedrijf en bezigheid van de Heiland vertoond, in het schilderij van een rijk en machtig koopman, die in de dierbaarste waren handelende, een parel van grote waarde koopt voor de prijs van al zijn goed.

Toehoorders, kunt gij Jezus, deze Parel van grote waarde, voor zulk een geringe prijs bekomen, gij zult Hem goedkoop hebben en u nooit beklagen. Komt, koopt Hem, zelfs zonder geld en zonder prijs! Amen!

D. De aard der tekstwoorden leidt ons hier tot beschouwing van twee hoofdzaken:

I. De zaak die vergeleken wordt, komt hier voor onder de bekende benaming van het Koninkrijk der hemelen.

II. Dan ontmoeten wij deszelfs nadere vergelijking bij een onder de mensen gebeurlijke zaak. Dat Koninkrijk is gelijk een koopman die schone paarden zoekt. Dewelke, hebbende een parel van grote waarde gevonden, ging heen en verkocht al wat hij had, en kocht dezelve.

EERSTE DEEL

Met een woord twee of drie zal het alweer nodig wezen iets te melden van dit KONINKRIJK DER HEMELN.

A. Het is een spreekwijze, gelijk bij de verklaring der voorgaande parabel al gezegd is, in de Heilige Evangeliebladeren zeer bekend, en bijzonder in dit teksthoofdstuk zo overvloedig voorkomende. Ze heeft haar opzicht op de Kerk Gods, bijzonder de Kerk van het Nieuwe Testament, welke dan eens met betrekking op haar uiterlijke staat, dan eens met betrekking op haar inwendige staat, dan eens met betrekking op haar verheerlijkte staat in de hemel, een Koninkrijk, een Koninkrijk Gods of een Koninkrijk der hemelen wordt. Alleen moet hier in aanmerking worden genomen:

1. Dat dit Koninkrijk in deze parabel alzomin als in de voorgaande kan betekenen, het Koninkrijk der volle gelukzaligheid in de hemel. Want daar wordt die geestelijke koop-handel, die onder de letter van mijn tekst ligt, niet gedreven. Neen, maar door dit Koninkrijk der hemelen, versta hier alweer de vrijgemaakte en heerlijke staat der Kerk onder de dagen van het Evangelie der vervulling.

Welk Koninkrijk de Messias van Zijn Vader is in handen gegeven, toen Hij door dood en opstanding het rijk des satans en der zonden had verbroken, en daarop ten hemelvoer, om als Koning, gezeten aan des Vaders rechterhand, onderdanen uit Joden en heidenen door het Woord des Evangelies tot dit Hemelrijk te vergaderen.

2. Maar wij zeiden tevoren al, dat telkens als in dit hoofdstuk van het Koninkrijk der hemelen gewaagd wordt, wij denken moeten aan deze en gene bijzondere zaak, hetwelk plaats heeft in dit Koninkrijk, en welke een gedeelte van dit Koninkrijk uitmaakt. Gelijk wij dan in de even voorgaande parabel, daar gezegd werd: Het Koninkrijk der hemelen is gelijk een schat in de akker verborgen, door het Koninkrijk der hemelen verstonden de genadegoederen van dit Koninkrijk, die als een dierbare schat in de akker der Evangeliekerk verborgen liggen. Alzo verstaan wij in deze parabel, daar gezegd wordt, het Koninkrijk der hemelen is gelijk een koopman, door het Koninkrijk der hemelen elke gelovige onderdaan van dit Koninkrijk. Iedere onderdaan van dit Hemelrijk is in zijn geestelijk werk en bezigheid, gelijk een koopman is in zijn lichamelijk werk en bezigheid.

B. Het woordje *wederom*, dat de Heiland hier gebruikt, wijst ons buiten alle twijfel tot een andere en nieuwe gelijkenis, die onderscheiden is van de voorgaande. Jezus wil er mee zeggen, dat Hij al wederom een gelijkenis gaat voorstellen, om er ons een bijzondere en nieuwe verborgenheid van het Koninkrijk der hemelen door te leren en af te beelden. Maar of dit woordje, *wederom*, alhier en bij andere parabels in dit hoofdstuk gebruikt, ook niet wel zou kunnen zien op een bijzondere tijd gedurende dit Koninkrijk der hemelen, zou in bedenking kunnen komen.

1. Zulke uitleggers die in dit zevental der parabels, in dit hoofdstuk voorkomende, een verborgenheid zoeken, en menen dat iedere gelijkenis zou zien op ieder der zeven tijden in welke in het profetische Woord de evangelietijd wordt afgebeeld, zijn van oordeel dat onze parelkoper moet gezet worden in de zesde tijd der Kerk; de tijd der gezegende hervorming, om reden dat deze gelijkenis alhier de zesde in orde voorkomt. Onze bedenkingen hiertegen zijn tevoren al opgegeven.

2. Het komt mij zo voor, dat deze gelijkenis van de parelkoper op de gehele tijd van de Evangeliekerk ziet; alhoewel, het is waar, er in de ene tijd meer kooplieden van die Parel van grote waarde zouden gevonden worden dan in een andere tijd.

TWEEDE DEEL

Dit Koninkrijk der hemelen wordt hier al wederom gelijk gesteld aan een zekere onder de mensen gebeurlijke zaak. Het Koninkrijk der hemelen is GELIJK, gelijk een koopman die schone paarden zoekt, enzovoorts.

1. Eerst moeten wij naspeuren welke van de ene en van de andere zijde de zaken zijn die hier eigenlijk in vergelijking gebracht worden; want naar dat dit dus of zo wordt begrepen, zal ook de verklaring dus of zo uitkomen.

a. De uitleggers, die onze parelkoper zoeken in de zesde tijdkring van de Evangeliekerk, zijn van gevoelen dat de vergelijking hier geschiedt tussen het Koninkrijk der hemelen, of de Kerk Gods, en tussen schone paarden; onder alle welke paarden nochtans één parel van grote waarde uitmunt. Dan verklaren zij het stuk zo, dat de schone paarden in het gemeen zijn al die bijzondere protestantse kerken en gezindheden, die sedert de tijd der reformatie der Kerk, en alsnog in deze onze dagen de Christelijke leer belijden, de een wat zuiverder dan de ander. En daarom onder al die protestantse kerken en gezindheden, als zovele paarden, munt uit onze gereformeerde kerk, als de allerzuiverste in de leer; en daarom onder al die andere gezindheden als een parel van grote waarde uitblinkt. Waarom een mens, die een zucht heeft tot zijn zaligheid, de vervalste kerk van het pausdom verlaat, zich tot onze gereformeerde kerk vervoegt, met verlating van al wat hij heeft, van al zijn tijdelijke belangen en voordelen.

b. Ik laat deze verklaring van die grote mannen in haar waarde; en naardien het woordje *koopman* ons hier het allermeeft in deze vergelijking in het oog loopt, zou ik liever van die gedachte wezen, dat de Zaligmaker alhier een vergelijking maakt tussen de bezigheiden van een onderdaan in dit Koninkrijk der hemelen, en tussen de bezigheid van een koopman die in paarden handelt.

2. Als wij op die gelegde grond nu tot de verklaring voortgaan:

a. Komt ons hier voor een koopman, bijzonder zulk een koopman die in paarden handelt.

b. Wiens bezigheid hierin bestaat:

Hij zoekt schone paarden.

Hij vindt een parel van grote waarde.

Hij gaat heen, en verkoopt alles wat hij heeft, en koopt die parel.

a. Wat een KOOPMAN is, kan niemand onzer in deze stad, een stad van koophandel, onbekend wezen.

Hier is dan een koopman, een groothandelaar, zulkeen die op vreemde landen handelt, die overzee en de grote wateren zijn waren zendt, en weer andere koopwaren vandaar ontvangt. Daarbij vergelijkt hier de Heere Jezus een iedere onderdaan van Zijn Koninkrijk, een ieder waar Christen uit Joden of heidenen. Gewis, een zeer gepaste gelijkenis. Een groot koopman drijft zijn handel op alle werelddoorden, daar maar enige winst of voordeel is te behalen; een waar Christen is de grootste handelaar. Hij drijft koophandel op de hemel. De dingen van de lage aarde zijn hem te gering. Hij jaagt, streeft en zoekt naar het hemelse, en naar al die geestelijke schatten die God weggelegd heeft voor zulken die Hem vrezen.

Een recht koopman is in gedurige arbeid en bezigheid. Een Christen laat de handen niet zakken, maar is gedurig bezig om geestelijke schatten op te leggen voor het toekomstige leven; en hij zoekt zijns zelfs zaligheid met vrezen en beven uit te werken.

Een koopman zal noch moeite noch gevaren ontzien, te water of te land, als hij meent dat er wat winst is te behalen. De noestige koopman zendt zijn schepen naar Indië heen, door bulderende stormen en hooggaande wateren, op gevaar menigmaal van schip en lading te verliezen. Een waar Christen getroost zich al veel om de hemel te doen en te lijden, als hij maar geestelijke schatten mag vergaderen, en eindelijk genieten de zaligheid die in de hemel is weggelegd.

Een koopman moet tijden en gelegenheden, als er wat bij te winnen is, in acht nemen; op beurstijden en marktdagen passen. En Christen zoekt de gelegenheid des tijds wel uit te kopen. Hij geeft acht op de welaangename tijd, op de dag der zaligheid. Hij past op die tijden en stonden en plaatsen, daar Gods Woord het krachtigste gepredikt wordt, en daar de hemelse waren worden geveild.

De koopman moet op zijn boeken van ontvangst en uitgaaf en op zijn rekeningen passen, dat alles in goede orde bevonden wordt. En wat zijn tedere Christenen niet bezorgd omtrent het boek van hun geweten, om daarin te vinden kwitantie en uitwissing van zondenschuld, betaling van de schuld door de dierbare prijs van Jezus' bloed, om zo een goede rekening met God te sluiten, en zo bereid te wezen tegen die grote oordeelsdag, als God rekening van hen zal vorderen.

Eindelijk moet een koopman ook al wat wagen. Ellendige koopman, die niet wat wagen durft! Evenwel, voeg ik erbij, met omzichtigheid, niet al te stout, om niet bankroet te gaan, maar iedere koopman naarmate van zijn geld en vermogen. Maar rechte Christenen, die wagen alles wat zij hebben. Zij geven gaarne de prijs van al hun goed voor de hemelse rijkdommen. Zij achten alle dingen van dit leven maar voor schade en drek, als zij met Paulus Christus maar mogen winnen.

Maar bijzonder vergelijkt hier de Heiland een onderdaan van Zijn Koninkrijk bij een koopman die in de allerkostelijkste waren handelt, in edele gesteenten, in dierbare parels. Het is EEN KOOPMAN IN PAARLEN.

Zulk een koopman moet boven anderen zeer omzichtig wezen, om door valse parels en nagmaakte stenen niet bedrogen te worden.

Een Christen moet mede omzichtig wezen om geen ingebeeld geloof, of schijn van godzaligheid, voor goede waar te omhelzen. Hij toetst tot dat einde de geestelijke dingen aan de onbedrieglijke toetssteen van Gods Woord. De geestelijke mens onderscheidt alle dingen; hij beproeft alle dingen, hij behoudt het goede.

Ja, zulk een koopman zal zijn juwelen en parels als een dierbare schat op een veilige plaats opsluiten, en zeer zorgvuldig trachten te bewaren. Een Christen zal de geestelijke en hemelse koopwaren in de binnenkamers van zijn ziel opsluiten, die gedurig met Maria overpeinzen, en trachten te bewaren in de zin der gedachten van zijn hart.

Geen wonder dan, dat de Zaligmaker deze koopman hier zo bezig en werkzaam beschrijft, zeggende:

Vooreerst, het is een koopman DIE SCHONE PAARLEN ZOEKT.

In de letter hebben wij eerst te bezien wat het zeggen wil, dat een koopman schone paarlen zoekt. Wij treffen hier schone paarlen aan.

Wat parels zijn, in de grondtekst *Margarthae*, weten wij genoeg. Maar omtrent hun geboorte en voortteling zijn het de natuuronderzoekers niet eens. En sommigen daarvan menen dat ze in de oesters, die in de maand april in menigte bovenop het water drijven, en dan door de warmte der zon haar schelpen openen, geformeerd worden door de dauw en de bliksem des hemels; waarna zij zich weer toesluiten en naar de grond zinken. De plaatsen daar deze pareloesters gevonden worden, zijn de stranden van de Perzische zee, als de Catipha, Julphar, Cameron. Ook te Manaar, bij het eiland Ceylon, heeft onze Oost-Indische maatschappij haar parelvisserij.

Van de schoonheid der parels zullen de juweliers het beste kunnen oordelen. Zoveel weet ik ervan, dat ze haar schoonheid stellen in hun grootte, zwaarte, rondheid en zuiverheid, die de parels glansrijk en doorschijnende maakt.

En zijt gij begerig te weten hoe de parels gezocht worden?

In de maanden juli en augustus, als de parels in de oesters nu hard en rijp geworden zijn, worden ze opgevist door zeeduikers, die met touwen worden neergelaten, om de pareloesters van de grond der zee en van de klippen waaraan ze vastzitten, af te trekken en op te halen. Dan worden ze in de zon gelegd, door welke warmte zij zich openen, en worden de parels daar dan uitgehaald.

Maar al genoeg van dit parelvissen. Hier hebben wij eigenlijk een parelkoper, een koopman, die de parels door inkoop machtig wordt, die ze van overzee haalt, en er grote handel in drijft.

Vergelijken wij nu, daar het op aankomt, met een dergelijke parelkoper een waar Christen en onderdaan van Jezus' Rijk:

Dan verstaan wij door deze schone paarlen, alle dierbare waarheden van het Evangelie, alle gaven en genaden van de Heilige Geest. In een woord, al wat een Christen kan versieren; wijsheid, geloof, godzaligheid. Elk van deze is een schone parel op zichzelf. En alle tezamen genomen, maken een schoon parelsnoer uit om de hals van een godzalige.

Geen wonder, dat de geestelijke koopman, die op de hemel handel drijft, daar zo naar zoekt; hij zoekt schone paarlen. Hij is er zo begerig naar. Hij wendt alle arbeid en moeite aan, en gebruikt in zijn zoeken alle middelen om die schone parels van wijsheid, geloof, godzaligheid in een grotere mate tot zijn troost en blijdschap machtig te worden. Evenals die bezorgde huismoeder in het Evangelie in haar zoeken deed: Zij stak een kaars aan, en keerde het huis met bezemen, en zocht naarstiglijk, totdat zij de verloren penning gevonden had, Luk. 15.

b. O, wat een geluk! Wat een rijkdom! De hemelse koopman vindt onder dat zoeken naar schone paarlen, ook de allerkostelijkste parel. **HIJ VINDT EEN PAREL VAN GROTE WAARDE.**

Ik zal mij niet ophouden met de verschillende gedachten der uitleggers, wat alhier door deze parel van grote waarde te verstaan is? Ons dunkt met vele oude en latere uitleggers, dat deze benaming en eretitel het allerbeste past:

Op de Heere Christus Jezus, Die als een parel van de eerste grootte onder al de straks gemelde schone parels uitsteekt in waardigheid en voortreffelijkheid. Om Zijnentwil alleen worden al die andere parels, namelijk alle gaven en genade des Heiligen Geestes, aan een gelovige geschonken. In Hem worden zij gezegend met alle geestelijke en hemelse zegeningen, Ef. 1:3.

Ik zal maar deze en gene bijzonderheden aanhalen, die de Heiland der wereld ons vertonen als een Parel van grote waarde.

Van deze Parel kan men vooral zeggen, dat ze geboren is uit de dauw en uit de bliksem des hemels. Hij werd ontvangen uit de Heilige Geest, geformeerd door de overschaduw van de kracht des Allerhoogsten, geboren uit een maagd, alles op een onbegrijpelijke wijze.

Is er wel iets bij deze Parel in schoonheid, in zeldzaamheid, in dierbaarheid, (en wat zal ik meer noemen?) te waarden in hemel of op aarde? Hij is de rechte Parel, dat is een Eenling, Die nergens zijn weerga heeft. De geschiedschriften doen verhaal van over kostelijke parels; van een parel die bij Capitha, in de Perzische Golf gevonden, van de koning der Perzen gekocht voor zesmaal honderdduizend kronen, en van andere parels van geen mindere waarde. Maar geen schatten van Indië, noch kostelijke schoham of

saffier, noch de topaas van Morenland, ja al de rijkdommen van de wereld samengenomen, zijn niet machtig tegen deze Parel van grote waarde op te wegen. Geen dierbaarder parel in de hemel of op de aarde heeft God de Vader. In de ogen der gelovigen is Hij ook kostelijker dan al het fijne goud van Ofir. In vergelijking van Hem rekenen zij alle schatten van de wereld maar voor schade en drek. Al wat aan Hem is, vinden zij zo gans begeerlijk, Hoogl. 5:6.

Om deze Parel te bekomen, zagen wij, moeten de parelvissers al enige vademmen diep onder het water duiken, tot op de bodem van de zee. Maar deze Parel van grote waarde, de Heiland Jezus, is niet zo gemakkelijk te bekomen. O, wat al zorg, wat al kommer, wat al vlijt, ja wat al zoeken moet hier worden aangewend?

Evenwel, die Hem zoeken, vinden Hem. Onze geestelijke koopman heeft deze Parel van grote waarde gevonden. Hij heeft door het Evangelie aan de Messias kennis gekregen. Daarbenevens, hij vindt Hem, als iets dat men onverwachts aantreft; want vrije genade is hem eerst voorgekomen, die heeft hem die Parel aangewezen, die biedt zij hem aan als een vrij genadegeschenk

b. Wat doet hij verder? Om die parel door het geloof aan te grijpen, of ook om ze vast te houden en nimmer te verliezen, of om in zijn aandeel aan zulk een dierbare kleinodie meer verzekerd te worden, GAAT HIJ HEEN, EN VERKOOPT AL WAT HIJ HEEFT, EN KOOPT DEZELVE. Let hier eerst op de koop zelf, en dan op de prijs waarmee hij die aankoop machtig wordt.

Eerst, Hij koopt die parel van grote waarde.

Het is zo; alle wezenlijk goed dat de uitverkoren zondaar doet, is een vrij genadegeschenk; God Zelf werkt in hem het willen en het volbrengen. Ja, al het goede dat hij doet, is hij Gode verschuldigd, en hij kan er dus niet mee verdienen, veel minder iets mee kopen. Desalniettemin wordt hij gezegd van God te kopen, als hij de middelen gebruikt waardoor, en de weg inslaat waarop de Heere beloofd heeft Zijn genade mede te delen.

Gevolgljik, dan koopt onze geestelijke koopman die parel van grote waarde, de Heere Jezus Christus: Als hij deze Parel hoog waardeert, en die boven alles dierbaar acht. Als hij ze door het geloof omhelst, en als hij als een arme in zichzelf, een naakte en ledige tot Jezus komt, en al zijn geestelijk gebrek in Jezus' rijkdom en algenoegzame gehoorzaamheid zoekt vervuld te vinden. Hoor, hoe beweeglijk Jezus Zijn geestelijke waren aan dezulken aanpreekt, Op. 3:18: Ik raad u, dat gij van Mij koopt goud, beproefd, komende uit het vuur; en witte klederen en ogenzalf.

En omdat de zondaar als hij uit zichzelf niets heeft, maar een arme en naakte bedelaar is, die deze kostelijke Parel Jezus als een aalmoes ontvangt; daarvandaan is het dat hij gezegd wordt, geen geld te hebben, en de Messias te kopen zonder geld en zonder prijs. Maar heeft hij geen geld, hoe kan hij kopen? Dat is wonderlijk! Wat zal hij voor die Parel van zo grote waarde geven? Hij kan daarmee volstaan, met heen te gaan en te verkopen al wat hij heeft. Wij moeten dit niet al te lichamenlijk verstaan; want geen sterfeling kan eigenlijk aan God iets betalen, of Jezus kopen met verlies van zijn goed; ja, al gaf hij zelfs zijn lichaam om verbrand te worden. Komt er het geloof in Jezus en de liefde tot Hem niet bij, hij moet verloren gaan. De Zaligmaker zinspeelt hier maar op de koophandel tussen koper en verkoper, waarin elk wat geeft, en wat neemt; hetgeen dan op een Gode betamelijke wijze in het geestelijke moet worden overgebracht.

Laten wij de spreekwijze eens wat nader inzien:

Wij ontmoeten hier al wat hij heeft; dat is, al wat de natuur en de wereld hem gegeven heeft.

In de natuur heeft hij eigen wijsheid, eigen zin en wil, eigen gerechtigheid, eigen leven, zondige lusten en begeerlijkheden, zondige gangen van het leven, waardoor hij wandelt naar de eeuw dezer wereld, naar de wil des satans, die krachtig in hem werkt.

Van de wereld heeft hij al wat hem hier lief en aangenaam in de wereld wordt geschonken; zijn rijkdommen, zijn eer, zijn vrienden en magen, zijn plezieren en vermaken.

Ziedaar, dit alles wat hij van de natuur en van de wereld heeft, moet hij verkopen, zal hij de hemelse Parel Jezus kopen. Hij gaat dan heen, dat is, hij trekt er zijn hart en genegenheden van af, en verkoop dat alles. Dat is te zeggen:

Hij moet al dat bovengemelde dat hij van de natuur heeft, geheel verzaken en verloochenen; van eigen wijsheid, eigen zin en wil, eigen gerechtigheid geheel afzien. Hij moet van al zijn lieve zonden en boze lusten af, zeggende: Henen uit, wat heb ik met deze afgoden te doen? Zelfs desnoods, moet hij uit liefde tot Jezus en tot een blijk van zijn hoge achting voor die kostelijke Parel, zijn eigen leven niet dierbaar achten, maar dat gaarne en gewillig missen en verliezen.

Hierbenevens, al wat hij ook van de wereld heeft, moet hij al mede om Jezus' wil zaken en verloochenen. Hoor, wat Jezus ons leert in Luk. 14:26: Indien iemand tot Mij komt, en niet haat zijn vader, zijn moeder, zijn vrouw, zijn kinderen, zijn broeders, zijn zusters, ja ook zelfs een eigen leven, die kan Mijn discipel niet zijn. Dat is te zeggen, niet dat hij vrouw en kinderen en de gehele rest zo moet laten drijven, en die eigenlijk haten; maar, indien hij die meer liefheeft dan Mij, indien hij die dierbaarder acht dan Mij, hij kan Mijn discipel niet zijn.

En ziet, in die zin zo alles te verkopen wat men heeft, is ook een deugdzame prijs om ermee de parel van grote waarde te kopen, en in koop te behouden; dewijl dit niet kan geschieden dan in geloof en in gemeenschap aan Jezus, in Wiens verdiensten en dierbare prijs van Zijn bloed God de zondaar aanziet.

ZIEDAAR dan, veel gewenste toehoorders, gij leert uit mijn nu afgehandeld de tekst, en Jezus wilde het zijn discipelen met deze parabel ook leren, dat elke onderdanen van Zijn Koninkrijk, die Hem als een Parel van grote waarde heeft gekocht, Hem ook zo dierbaar moet schatten, dat hij gaarne al wat buiten Hem is wil missen en verliezen.

Maar ach! wat zijn er weinigen zo geaard!

Wij bewonen hier, het is waar, een land gelegen aan de in- en uitgangen der zee, vanwaar men met schepen in- en uitvaart, handel drijvende op de grote wateren, aan alle oorden van de wereld. Ook deze stad is nog niet geheel van kooplieden ontbloot, van handelaars groot een klein, in verschillende soort van koopwaren. Er zijn er nog de dochter van Tyrus gelijk, de rijken onder het volk, Ps. 45:13. Maar ofschoon hier alles verkocht wordt wat het lichaam raakt, ook goud, zilver, edele gesteenten en parelsnoeren; is het niet droevig dat het sieraad van de ziel vergeten, en zo weinig handel gedreven wordt in de geestelijke parels? Schaam het zich niet, dat Jezus, die Parel van grote waarde, zo weinig kopers vindt?

a. De koopman in mijn tekst was zo werkzaam en bezig in het zoeken naar schone parels, en hij kocht er ook een van grote waarde. Maar waar zijn de zoekers van de geestelijke schatten en rijkdommen, die in het Koninkrijk der hemelen zijn te vinden? Wendt gij daartoe wel ooit enige moeite en arbeid aan? Is er wel in u een inwendige begeerte om

de Heere Jezus, die Parel van grote waarde machtig te worden? Is er in u wel een uitwendig middelengebruik, om onder gezicht van gemis Hem te zoeken? Ei! beeldt u toch zo licht niet in dat gij die Parel al bezit; want gij zoudt u namaals over zulk een ijdele verbeelding maar al te laat beklagen. Door de zonde is die parel verloren, wij missen ze allen van nature; Zij moet van ons in dit leven gezocht worden. En aan dat zoeken is niet minder, maar nog meer moeite vast dan om parels van de bodem der zee op te vissen. Wat dunkt u? Gij kooplieden, ganse dagen over kunt gij zitten bij uw boeken en rekeningen, of gij draaft en slaaft, gij zwoegt en zweet, ja velen tot de doodskist toe, en dat om een weinig goud, om zulk een handjevol gele aarde en vergulde drek; en nauwelijks schiet er een uurtje over om aan uw onsterfelijke ziel te denken, hoe het daarmee na de dood zal aflopen. Welke handel drijft gij op de hemel? Zijt gij hieromtrent wel ooit eens met ernst en opzettelijk bekommerd geworden?

b. De koopman gaf voor deze Parel al zijn goed, al wat hij bezat; maar gewis, zulk een dure koop zal de meesten van u de Heere Jezus, ja de gehele hemel zelfs niet aanstaan. Zij zouden niet één enige zonde, die één enige ijdelheid, dat ene vermaak willen afstaan, om met zulk een geringe prijs deze Parel te kopen.

Of ja! anderen zouden nog wel iets laten vallen, deze en gene grove zonden en goddeloosheid laten varen; konden ze daarmee deze Parel kopen. Maar zo geheel en al van al zijn lieve zonden te worden uitgeschud, zo verloochend te leven aan al zijn rijkdom, eer, huisgenoten en al zijn goed; ja, desnoods om Jezus' wil zijn leven zelf te verkopen en dat er bij in te schieten; o, daar wil het vlees niet aan! En evenwel dat leert Jezus hier in mijn tekst.

Of meent gij dat het beter met u gesteld is? Kom, laat ik er eens een proef van nemen. Ik sta hier in Jezus' Naam in dit avonduur op de geestelijke koopmarkt, en hang deze Parel van grote waarde in koop op. Wat biedt gij voor deze Parel? Voor welke prijs staat ze u aan? Zijt gij gewillig om al wat gij hebt te verkopen? Uw eigen zin en wil, met al uw gerechtigheid waarmee gij tot nog toe u naakte ziel bedekt? Al uw vermaak en plezier? Al uw wereldse gezelschappen? Ja, zelfs uw eigen leven? Wat zegt gij hier op? Ik kan wel denken, hier zullen, gelijk men zegt, meer kijkers dan kopers wezen. Zij zullen deze Parel zo eens bezien, en er zo wat van praten; maar blijven ledig staan op de markt om te kopen.

Ik kan ook wel denken, deze en gene zal al in zijn hart zeggen: Zou de weg om tot Jezus te komen zo nauw wezen? Zou men zo alles moeten verkopen, verzaken en verlaten? Maar mijn vrienden! zo denkende en sprekende, ziedaar, uw eigen schilderij in die jongeling, Matth. 19:21,23: Ga heen, en verkoop al wat gij hebt en geef het de armen, en gij zult eens schat hebben in de hemel, zei Jezus tot Hem. Maar hij wilde de hemel zo duur niet kopen. Want, staat er, die jongeling dit woord horende, ging bedroefd heen, want hij had vele goederen.

O, ongelukkige mensen! die zo op het menigvuldig aanbod van genade, en op die vriendenraad van Jezus, Ik raad u dat gij van Mij koopt, deze Parel van grote waarde niet kopen wilt. Ik wil u in dit uur meer beklagen dan bestraffen.

Dat gij nog zo dwaas en verblind zijt. Kom, zeg mij, wat zijn toch de redenen die u weerhouden om deze Parel te kopen? Is deze koopwaar te slecht? Is ze te oud of te versleten? Kunt gij ze ergens beter krijgen? Of is ze u een te dure koop? Immers neen! Voor een handvol werelds klatergoud, een Parel van een onschatbare waarde te kopen, zulk een Parel Die onverliesbaar is, en van de bezitter een gehele eeuwigheid behouden

wordt, weet gij iets voor een betere koop? Ik niet, en gij ook niet. Het is een koop om niet, een koop, zonder geld en zonder prijs.

Ja, hoe kunt gij zo dwaas wezen dat gij deze koop niet toestaat? Dat goed dat gij hier op Jezus' raad moet verkopen, om er Hem mee te kopen, kunt gij immers in uw dood niet meenemen. Dan zal u dat alles dat gij hier bezit, en had moeten besteden voor die kostelijke parel, evenwel worden afgenomen, en uw ziel zal naakt en ledig blijven. Het zal u eeuwig rouwen, maar dan te laat, het welwezen van uw ziel zo zorgeloos verzuimd te hebben.

Ach, dat gij uw zielen geen rust gaf, voordat gij deze Parel van grote waarde gevonden had!

Ik raad u, zoekt ze toch hartelijk, ijverig en ongeveinsd.

a. Zoekt ze eerst en allermeeft, voor alle dingen en boven alle dingen. Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid, Matth. 6:33.

b. Zoekt ze met alle ingespannen krachten, en met gebruik van alle middelen; en maant er de Heere veel in de gebeden om. Vraagt naar de Heere en Zijn sterkte, zoekt Zijn aangezicht geduriglijk, Ps. 105:4.

c. Ei! verzaakt, verloochent en verkoopt aldus alles wat gij hier hebt. Trekt er uw hart en genegenheid van af, en hebt Jezus boven alles lief. Geeft u gewillig aan Hem over. Zweer, dat gij Hem wilt volgen, dat gij met deze Parel wilt pralen en pronken. Ziet, zeiden de apostelen van Jezus eens tot Hem, wij hebben alles verlaten, en zijn U gevolgd. Gaat met Lot uit Sodom, en ziet er als Lots vrouw niet naar om. Trek met Israël uit Egypteland, en verlekkert u niet meer op haar vleespotten. Ik kan u verzekeren, gij zult u deze koop nooit beklagen, maar in het bezit van deze Parel een schat opleggen voor het toekomstige leven.

Maar gelovigen, handelaars op de hemel, die met deze evangelische koopman die allerkostelijkste Parel gezocht, gevonden en gekocht hebt voor de prijs van al uw goed!

1. O! weergaloos en alles overklimmend is uw geluk!

a. Ik noem u wijze kooplieden. Gij hebt zulk een wijze en verstandige ruil gedaan, met Maria het beste deel gekozen, en het slechtste laten varen.

b. Ik noem u rijke kooplieden. Alle rijkdommen van de aarde zijn zo wisselvallig, en op zijn hoogst zijn ze maar voor een korte tijd. Maar deze Parel kan niemand u afhandig maken, en ze zal u inderdaad in de dag der eeuwigheid nog al meer verrijken.

c. Ik noem u sierlijke kooplieden. Gij zijt met deze Parel zo sierlijk uitgedost. Kostelijke parels en edele gesteenten behoren tot koningskronen, en werden oudtijds alleen van de adeldom en van de mensen van rang en staat gedragen. Het was bij de Romeinen een loffelijke wet der twaalf tafelen, en ze zou onder ons ook niet te misprijzen wezen: Het stond alleen aan edele vrouwen en jong vrouwen het dragen van juwelen en parels.

Maar Jezus is een koninklijke Parel; Die voegt niemand dan u, begenadigde zielen, die recht edel zijt en van de grootste afkomst, uit koninklijke bloede; want gij zijt uit God geboren. Geen pronk, geen praal van koningen of vorsten kan het bij de uwe halen. Bij deze Parel die gij in Jezus bezit, al waart gij naar het lichaam een arme Lazarus, zijn al de pronkerijen van de wereld maar bedelaarslappen en lorren, al was iemand versierd met de ring van Farao's hand, met de gouden halsketen van Jozef, met het koninklijke kleed van Mordechaï.

2. Kom, gedraagt u dan als koningskinderen.

- a. Geluk, geluk met uw koop! met die kostelijke parel! Verblijdt er u in, niet minder dan de vrouw die de verloren penning weer had gevonden.
- b. Bewaar ze zorgvuldig, houd dat gij hebt, opdat niemand uw kroon neme.
- c. Versier er u geheel mee. Maak deze parel tot uw hoofdsieraad door vrijmoedige belijdenis. Maak ze tot uw oorsieraad, door het horen naar Jezus' stem. Maak ze tot uw armsieraad, door de oefening van goede werken. Draag ze in uw hart, door liefdesuitgangen tot Jezus. Draag ze op uw klederen, door een godzalige wandel.
- d. Verkoop nog dagelijks al wat er zondig en verdorven in u is overgebleven. Gij zijt nu Jezus' discipelen,; daarom volgt Zijn les op: Verloochen uzelf, neem Zijn kruis op, en volg Hem, Matth. 16:24.

Ik kan u verzekeren: In gestikte klederen zult gij tot de Koning worden geleid, Ps. 45:14. Uw Parel zult gij nooit verliezen. Zij zal u in de hemel nog al rijker maken, daar gij van alle zonden en geestelijke vijanden verlost, met de parelkroon van overwinning op uw hoofden zult pronken en pralen in alle eeuwigheid. AMEN

MATTHEÛS 13:47-50

47 Wederom is het Koninkrijk der hemelen gelijk een net, geworpen in de zee, en dat allerlei soorten van vissen samenbrengt;

48 Hetwelk, wanneer het vol geworden is, de vissers aan den oever optrekken, en nederzittende lezen het goede uit in hun vaten, maar het kwade werpen zij weg.

49 Alzo zal het in de voleinding der eeuwen wezen; de engelen zullen uitgaan en de bozen uit het midden der rechtvaardigen afscheiden,

50 En zullen dezelve in den vurigen oven werpen; daar zal zijn wening en knersing der tanden.

A. **ALS** Koning David in de achtste Psalm een brede beschrijving wilde geven van het wijd uitgestrekte rijksgebied van Vorst Messias, door lijden volmaakt, en van Zijn Vader met eer en heerlijkheid bekroond, zo liet hij zich aldus horen, vers 7 en vervolgens: Gij doet Hem heersen over de werken Uwer handen, Gij hebt alles onder Zijn voeten gezet. En wat toch alles? Niet alleen worden opgeteld schapen en ossen, de dieren des velds en het gevogelte des hemels; maar ook de vissen der zee, hetgeen de paden der zeeën doorwandelt.

1. Het is niet ongerijmd om deze vermelde dingen in de eerste zin naar de letter op te vatten; alsook, dat aan de Messias, als de verheerlijkte Middelaar, na Deszelfs opstanding uit de doden, van de Vader gegeven is tot een volstreckte heerschappij over het gevogelte des hemels, het gedierte der aarde en de vissen der zee; gelijk Hijzelf uit de doden verrezen zijnde, aan Zijn discipelen betuigde: Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde. Gevende daarom ook van Zijn heerschappij over de vissen der zee zulk een doorslaand bewijs in die wonderbare visvangst van Zijn discipelen op de Galilese zee, alwaar op Zijn bevel, werpt het net aan de rechterzijde van het schip en gij zult vangen, de vissen daarheen zwommen en Hem gehoorzaam zijn, Joh. 21:6.

2. Maar anderen vergeestelijken die woorden van de achtste Psalm, en vatten de heerschappij van de Messias over de vissen der zee, en hetgeen de paden der zeeën doorwandelt, op in zinnebeeldige zin. Alzo, dat zij denken aan mensen die in de ruime zee van deze wereld omzwervende, door het visnet van het Evangelie gevangen, en daardoor aan het rijksbestuur van de verheerlijkte Messias zouden onderworpen worden. Wat hiervan zij, althans dat het Rijk van de Messias hier op aarde niet ongevoeglijk door de visvangst wordt afgebeeld, dat kunnen wij behalve uit andere plaatsen van het Bijbelboek, zeer duidelijk leren uit onze voorgelezen parabel, alwaar de opperste Wijsheid Jezus Zijn Koninkrijk in vergelijking brengt bij een net in de zee geworpen, dat allerlei soorten van vissen samenbrengt.

B. Heeft de Heiland ons zolang verschillende dingen, Zijn Koninkrijk rakende, onder sierlijke en gepaste gelijkenissen geleerd, nu komt tot een slot bij het middel waardoor dat Rijk op aarde en onder allerlei volkeren, tot aan de voleinding der wereld, zou worden uitgebreid. Dat middel is het Woord des Koninkrijks, dat alom zal worden verkondigd, en waardoor zondaren uit Joden en heidenen zullen worden geroepen tot dit Koninkrijk. Sommigen inwendig, anderen alleen uitwendig; wordende zo toegebracht;

enigen waarachtig door geloof en bekering, anderen geveinsd, door uiterlijke belijdenis; even gelijk een net in de zee geworpen, goede en kwade vissen samenbrengt.

Hier komt bij, het onderscheiden lot dat de ware en valse belijders van Christus in de voleinding der eeuwen te wachten hebben, onder het zinnebeeld van vissers, die schiftening en scheiding maken tussen goede en kwade vissen, als het net vol geworden zijnde, wordt opgetrokken.

Het oogmerk van deze laatste parabel van het visnet in de zee, is bijna hetzelfde als van de tweede parabel van het onkruid op de akker. Deze van het visnet dient, om die van het onkruid nader te verklaren en op te helderen; en ons te leren, dat zolang Christus' Kerk hier op aarde zal zijn, daarin zich zullen bevinden goede en kwade belijders, tussen welke geen volkomen scheiding te wachten is, voor de dag van het algemeen oordeel.

C. Ordenshalve hebben wij hier weer twee onderscheiden zaken aan te merken:

I. Eerst, de zaak die vergeleken wordt.

II. Dan de zaak waarbij die vergelijking geschiedt.

EERSTE DEEL

De vergeleken zaak:

A. Komt hier wederom voor onder de al meermaals in dit teksthofdstuk gebruikte spreekwijze van HET KONINKRIJK DER HEMELN. Waardoor wij, zoals tevoren betoogd is, de Kerk van het Nieuwe Testament, welke is het hemels Koninkrijk van Christus Jezus hier op aarde, moeten verstaan. Hier nu aangemerkt zijnde in deszelfs uitwendige staat in deze wereld, zoals goede en kwade belijders zich tot de gemeenschap van de Kerk toevoegen; even gelijk goede en kwade vissen door het net worden samengebracht.

B. De Heiland voegt er bij het woordje WEDEROM; om onze aandacht op te wekken, en ons te doen letten op zekere zaak welke in Zijn Koninkrijk gevonden wordt, en welke zaak Hij terstond in vergelijking wil brengen. Maar welke zaak? Denk hier het allernaast aan de verkondiging van het Evangeliewoord, de prediking van dat Woord, welke het Woord des koninkrijks wordt genoemd. Immers het voorname onderwerp in deze vergelijking in de gelijkenis, en welk onderwerp hier het allereerst en allermeeft in het oog loopt, is het net geworpen in de zee. Nu is er niets in dit Koninkrijk der hemelen, dat meer vergelijking heeft met een net geworpen in de zee, dan de verkondiging en prediking van Gods Woord, welke als een net is, dat in de wijde zee van deze wereld wordt uitgeworpen, en waardoor allerlei soorten van mensen, goeden en kwaden, tot de uiterlijke gemeenschap van de Kerk worden samengebracht; zoals vervolgens zal worden getoond.

TWEEDE DEEL

Dit Evangeliewoord, het Woord des Koninkrijks, zoals het werkzaam is in de prediking in verkondiging van des Heeren dienstknechten onder volkeren van allerlei soorten, brengt de Heiland alhier in vergelijking: Wederom is het Koninkrijk der hemelen GE-LIJK. Maar waarbij? Hij vergelijkt het bij een zeker visnet in zee verworpen, en de werkzaamheid en bezigheden der vissers daaromtrent. Niet ongepast voorwaar! Zo

placht de Heiland meermaals te doen, als daar Hij tot twee apostelen Petrus en Andreas, die Hij verkoos tot predikers en verkondigers van Zijn Woord, zei bij gelegenheid dat zij het net in de zee wierpen: Volgt mij na, en Ik zal u vissers der mensen maken, Matth. 4:19. Ook scheen Hij zulks te beogen, en het Woord des Evangelies te verbeelden door het visnet in die wonderbare visvangst van Zijn discipelen, waarvan wij lezen in Joh. 21. Wanneer de apostelen de ganse nacht over gevist, maar niet gevangen hadden, gebod de Heere Jezus het net aan de rechterzijde van het schip uit te werpen, hetwelk zij doende, een talloze menigte van vissen ophaalden. Waarin wij een afbeelding kunnen zien, aan de ene zijde van de weinige vrucht en voordeel welke het gepredikte Woord der apostelen ter linkerzijde onder de Joden uitgeworpen, zal doen; aan de andere zijde van de gezegende uitslag van datzelfde Woord ter rechterzijde onder de heidenen, op Christus' bevel, en onder de medewerking van Zijn Geest uitgeworpen.

De wijze, op welke de Heiland in mijn tekst de parabel van het visnet voorstelt, is enigszins verschillend van de wijze waarop Hij de voorgaande parabel heeft voorgesteld; nademaal Hij een gedeelte van deze gelijkenis duidelijk verklaart, en een ander gedeelte dat gemakkelijk genoeg was te verstaan, onverklaard laat, latende zulks over aan de eigen overdenking en navorsing van Zijn discipelen.

Om de Heiland in deze verandering van de wijze van Zijn voorstelling te volgen, zal ik de hier voorkomende zaken enigszins anders schikken en verdelen dan in de zes voorgaande gelijkenissen.

Hier komen ons in de zaak waarbij de vergelijking geschiedt, twee opmerkelijke dingen voor:

A. Eerst, het werpen van het net in de zee, vers 47.

B. Dan, het optrekken van het net uit de zee, vers 48.

Het eerste laat de Heiland onverklaard.

Het tweede verklaart Hij duidelijk, in de verzen 49 en 50.

A. Wat het eerste aangaat, hetgeen de Heiland niet verklaart, en diensvolgens onze naastigheid moet aanwakkeren om er de geestelijke beduidenis van na te speuren. Hier komt ons voor, een net geworpen in de zee, dat allerlei soorten van vissen samenbrengt.

De letterlijke zin is duidelijk genoeg. Alleen moeten wij aanmerken, dat ons Griekse grondwoord zulk een net betekent, hetgeen wij in onze taal een sleep- of schrobnet noemen, hetwelk in het water geworpen zijnde, als het ware de gronden der zee en de rivieren veegt, en alles wat het ontmoet meesleept. En alhoewel nu zulk een net ook meesleept mos, wier, schelpen en andere nietigheden, zo moeten wij nochtans hier bijzonder denken aan vissen, goede en kwade, die zonder onderscheid in dat net vergaderd, en met dat net opgetrokken worden. Gelijk het gehele oogmerk van de parabel ons tot goede en kwade vissen, als zinnebeelden van goede en kwade mensen leidt; waarom onze overzetters hier het woord vissen tussen twee haakjes hebben ingelast, in navolging van de gemene Latijnse vertaling: Het is een net dat allerlei soorten van vissen samenbrengt.

Laat ons dit nu overbrengen tot het Koninkrijk der hemelen.

1. Het voorname onderwerp van de vergelijking in de parabel is hier HET NET. Het Koninkrijk der hemelen is gelijk aan zulk een net. Enigen verstaan door het net de Kerk zelf, voor zoveel de Kerk datgene is waarin de mensen, evenals vissen in een net, vergaderd worden, en vergaderd zijnde daarin bewaard worden. Anderen denken veel gepaster aan de uiterlijke verkondiging van het Woord Gods, hetwelk het middel is

waardoor mensen, goede en kwade, gevangen en tot de gemeenschap van de uiterlijke Kerk toegebracht worden. Eveneens gelijk een visnet het instrument is, waardoor goede en kwade vissen gevangen en tezamen gebracht worden. En met veel reden naar de uiterlijke verkondiging van het Evangelie met een net, en wel met een sleep of schrobnet in vergelijking gebracht worden. Want:

a. Gelijk een net een stuk is van kunst en bewerking, zijn ze uit vele draden gebreid, of met vele touwen dooreen gevlochten; alzo vertoont ons de verkondiging van het Evangeliewoord het allerheerlijkste kunststuk van Gods menigvuldige wijsheid, een kunstig samenstel van vele Goddelijke waarheden, die zeer net in elkaar zijn geschakeld, en waarvan de ene waarheid uit de andere kan worden afgeleid, en de een uit de andere kan worden opgehelderd.

b. Gelijk een net uit zichzelf maar een gering werktuig, en uiterlijk van weinig aanzien is; en nochtans onder Gods zegen een grote werking doet in het vangen van een menigte van vissen. Evenzo is ook de verkondiging van het Evangeliewoord in het oog der wereld onaanzienlijk en niet geacht, de Joden een ergernis, de Grieken een dwaasheid, 1Kor. 1:23. En nochtans, onder Gods zegen is het een middel waardoor vele mensen, tegelijk menigmaal, gevangen en tot de gemeenschap der Kerk toegebracht worden; gelijk zo eens door een predikatie van Petrus op de pinksterdag omtrent drieduizend zielen tot des Heeren gemeente werden toegedaan.

c. Gelijk een net daartoe voorbedacht bereid en geschikt is om vissen te vangen, ofschoon het ook wel een andere werking doet; neem het beroeren van de wateren. Alzo beroert ook wel de evangelieprediking de wereld die in het boze ligt, die ook zelf dat een beroering noemt; en nochtans deze zalige beroering is van God daartoe geschikt, om zondaars tot Christus en Zijn Kerk te vergaderen.

Meer overeenkomsten zal mijn tekst zelf uitleveren; overmits Heiland Jezus de uiterlijke verkondiging van het Evangeliewoord gaat vergelijken bij enige bijzondere werkzaamheden van het visnet.

2. De bijzonderheden zijn deze:

a. Het net wordt geworpen in de zee.

b. Het net brengt de vissen samen.

c. En wel vissen van allerlei soorten.

a. Eerst komt ons hier voor het net geworpen in de zee.

Versta door de ZEE de wereld. Wanneer aarde en zee in de Heilige Bladeren worden samengevoegd, alzo dat ze tegen elkaar duidelijk worden over gesteld, dan betekent de zee altijd woeste en vreemde volkeren, in tegenstelling van de aarde, waarin God Zijn ware Kerk heeft. Dewijl nu deze parabel van het visnet in zee geworpen, zulk een duidelijke tegenstelling niet gemaakt wordt, komt het mij eenvoudiger voor hier door de zee te verstaan de wereld in het algemeen. Des te meer, overmits de Heiland door deze parabel van het visnet nadere verklaring en opheldering heeft willen geven van de tweede parabel van het onkruid in de akker. Was nu de akker, waarop het goede zaad en het onkruid samen wiesen tot de oogsttijd, dat is tot de voleinding der wereld toe, een zinnebeeld van de wereld, volgens de uitlegging van de Zaligmaker in het 38^{ste} vers van dit hoofdstuk, daar Hij zei: De akker is de wereld; zo moet ook de zee hier een zinnebeeld van de wereld wezen. Dit zeggen wij des te meer, naardien de Heiland alhier juist dezelfde dingen van deze zee getuigt, welke Hij tevoren van de akker getuigde; alhoewel

eerst met onderscheiden spreekwijzen, naar de aard van elk zinnebeeld, daarna met dezelfde spreekwijzen. Let eens op de navolgende overeenkomsten.

Op de akker van de wereld was goede tarwe en onkruid; Maar in de zee van deze wereld zwemmen ook goede en kwade vissen.

Tarwe en onkruid wassen tezamen op de akker der wereld tot de oogsttijd, welke de voleinding der wereld is, vers 39. Maar goede en kwade vissen zwemmen ook samen in de zee van deze wereld, en worden door de uiterlijke verkondiging van het Evangelie-woord als door een net samen vergaderd, hetwelk zal duren tot de voleinding der eeuwen, vers 49.

Al verder. Tarwe en onkruid worden afgemaaid van de akker van deze wereld in de oogsttijd, het einde der wereld. Maar de goede en kwade vissen worden uit de zee van deze wereld ook opgetrokken, als het net zal zijn vol geworden, in de voleinding der eeuwen.

Nog meer; die de tarwe en het onkruid van de akker afmaaiden, en daarop vaneen scheiden, brengende de tarwe in de schuur van de hemel, maar werpende het onkruid in de oven van de hel, waren de engelen, vers 39. Maar diezelfde gediensstige geesten komen hier ook voor als Gods dienstknechten, trekkende het vol geworden net in de voleinding der eeuwen uit de zee op, gaande dan neerzitten om te schiften en te scheiden, lezende de goede vissen in hun vaten, de kwade wegwerkende. Hetgeen de Heiland duidelijk verklaart van de engelen, die zullen uitgaan en de bozen uit het midden der rechtvaardigen scheiden.

Eindelijk wordt het rampzalig lot der goddelozen, in het slot van beide parabels, uitgezonderd met dezelfde spreekwijzen: Zij zullen dezelve in de vurige oven werpen, daar zal zijn weinig en knersing der tanden.

Uit deze overeenkomsten hoop ik dat een opmerkende toehoorders zal begrepen hebben, dat de zee waarin de goede en kwade vissen zwemmen, in deze parabel ons het allernaast leidt tot de wereld waarin de mensen verkeren, goeden en kwaden. Gelijk waarlijk de zee een niet minder bekwaam zinnebeeld van de wereld kan wezen dan de akker. Want: Gelijk de zee de natuurlijke plaats en het element is waarin de vissen leven, niet minder dan de akker de natuurlijke plaats is waarop de goede tarwe en het onkruid groeien; alzo is ook de wereld de natuurlijke plaats waarin de mensen, goeden en kwaden, elk naar de bepaalde mate der dagen van hun leven verkeren.

Gelijk de zee ook vele beroeringen door stormen en onweersbuiën onderworpen is, niet minder dan de akker en het gewas daarop zeer vele wisselvalligheden onderhevig zijn, door de ongestadigheid van de lucht en het weer. Alzo is het ook gelegen met deze wereld, waarin de mensenkinderen door de ongestadigheid van alle dingen, alle ogenblikken bloot liggen voor duizenderlei rampen en gevaren, voor ontelbare moeilijkheden en kwellingen, die hun het leven menigmaal zeer bang maken, en dat nog zonder de goeden zomin als de kwaden te verschonen, naar de spreuk van Salomo: Enerlei wedervaart den rechtvaardigen en den goddelozen, Pred. 9:2.

In zulk een zee nu van deze wijde wereld wordt het net van de uiterlijke verkondiging van het Woord GEWORPEN.

Dit werpen van het net in de zee veronderstelt zekere vissers die dat doen. Waardoor wij in dit eerste deel van onze parabel niemand bekwaamer kunnen verstaan dan de apostelen en de volgende verkondigers van Gods Woord. Gelijk dezen toch onder dit zinnebeeld van vissers meer dan eens voorkomen, als in Jer. 16:16, Ez. 47:10, daar van de

evangelietijd geprofeteerd wordt. In de eerste plaats: Ziet, Ik zal zenden, zegt de Heere, tot vele vissers, die zullen ze vissen. In de tweede plaats: Daar zullen vissers staan, van Engedi af tot aan En-Eglaïm toe; er zullen plassen zijn tot uitspreiding der netten. Haar vis zal naar haar aard wezen, als de vis van de grote zee, zeer menigvuldig. En Heiland Jezus hebben wij al horen zeggen tot Zijn apostelen: Ik zal u vissers van mensen maken. En deze evangelische vissers komen hier voor als werpende het net in de zee; dat zeggen wil, dat de dienaars van het Evangelie met de uiterlijke verkondiging van het Woord uitgaan tot de gehele wereld, en het Woord der genade in het openbaar prediken, werpende onder de menigte tot welke zij prediken het net zover van zich als zij kunnen, teneinde daardoor hun toehoorders te verstrikken en te vangen, die te overtuigen en te overreden, en onder Gods zegen zielen tot Christus en Zijn Kerk te vergaderen. Waartoe ook al veel vereist wordt; een dergelijke noeste arbeid, ijver, wakkerheid, lijdzaamheid, beleid en voorzichtigheid, zoals in het visvangen plaats heeft; waarom Salomo zegt, Spr. 11:30: Die zielen vangt is wijs.

b. Dit is van die uitwerking, dat het evangelienet de vissen samenbrengt.

Het woord **VISSEN** staat wel in de tekst niet, maar het moet er naar de aard van de parabel onder begrepen worden; waarom het de onzen ook tussen twee haakjes hebben ingelast. Deze vissen verbeelden de mensen, in de wereld omzwervende, zich daarin roerende en bewegende, gelijk de vissen in de zee. Zo verklaarde de Heiland vervolgens, verstaande door goede vissen rechtvaardige mensen, door kwade vissen boze mensen. En deze worden **SAMENGEBRACHT**. Gelijk het net, en wel bijzonder een veeg- en schrobnet waarop hier gezien wordt, in de zee geworpen zijnde, de vissen die er inkomen samenbrengt, en samen vergadert, en ze alle meesleept. Alzo is ook de uiterlijke verkondiging van Gods Woord van die uitwerking, dat onder Gods zegen daardoor kerken en gemeenten vergaderd worden, en alzo vele mensen, goede en kwade door elkaar, worden samengebracht tot de uiterlijke gemeenschap van Christus' Koninkrijk. Want deze parabel vertoont ons de Kerk in haar uiterlijke en zichtbare gedaante.

c. Trouwens! daarheen leidt ons de derde bijzonderheid: Het net brengt samen vissen **VAN ALLERLEI SOORTEN**.

Wij kunnen al deze vissen in een tweeërlei soort verdelen, gelijk de Heiland vervolgens doet, in goede en in kwade vissen. De wet van Mozes maakt onderscheid tussen reine en onreine vissen, van welke de eerste wel, maar de laatste niet van Israël mochten gegeten worden, Lev. 11:9-12. De kentekenen der reine vissen waren, dat ze vinnen en schubben hadden; van welke de vissen ontbloot zijnde, naar des Heeren wet onrein werden gekeurd. De reden is, de vinnen en schubben dienen aan de vissen tot werktuigen in het zwemmen, om daarmee gelijk als met het roer en de zwaarden aan een schip, hun gang door het water te richten; om daarmee ook zich in de hoogte te verheffen, en zich tegen hun vijanden te beschermen. Waartoe vooral de schubben dienen, welke als zovele schilden zijn, die de vissen dekken en beveiligen voor veel geweld van buiten. Weshalve de vissen, die vinnen en schubben hebben, en daarom naar de wet van Mozes vrij en eetbaar waren, een zeer bekwaam zinnebeeld zijn van gelovige mensen, die op deze wereld hun reis naar de hemel richten, zich hemelwaarts verheffen, zoekende de dingen die boven zijn, Kol. 3:1; en met het schild des geloofs gewapend zijn, om daarmee alle vurige pijlen des bozen uit te blussen. Gelijk dan bij tegenstelling de naar de wet onreine en oneetbare vissen, omdat ze geen vinnen en schubben hadden, en deswege zich ophiielden in slijk en modder van allerlei onreinheden, een bekwaam zinnebeeld zijn van

ongelovige en goddeloze mensen. Die geen goede gangen doen, die niet de hoogte maar de laagte zoeken, de dingen die beneden zijn; en die van het schild des geloofs ontbloot zijnde, zich in beroerde en modderachtige wateren der zonden onthouden, daar zij zich omwentelen in het slijk van vleselijke lusten en begeerlijkheden. Deze tweeërlei soort nu van mensen, goeden en kwaden, vromen en goddelozen, door de tweeërlei soort van reine en onreine vissen verbeeld, brengt de uiterlijke verkondiging van het Evangelie dat alom in de wereld gepredikt wordt, samen; even gelijk het net in de zee geworpen, goede en kwade vissen samenbrengt. En dat zal zo duren tot de voleinding der eeuwen; dat door de uiterlijke bediening van het Evangeliewoord tot de uiterlijke Kerk zou worden samengebracht tweeërlei soort van mensen, bekeerden en onbekeerden, uitwendig en inwendig geroepen, vele uiterlijk geroepen vermengd met de weinige uitverkooren. Zulken, die ware genade in zich hebben, anderen die maar met woorden belijdenis doen en enkel geveinsden zijn; die niet meer hebben dan een schijn van godzaligheid, en de blote naam dat zij leven, daar zij in der daad dood zijn.

Doet erbij, dat gelijk de vissen in de zee ontelbaar in hun soorten zijn, en van allerlei slag, grotere en kleinere; dat zo ook door het Evangelienet in de wijde zee van deze wereld uitgeworpen, van alle kanten tot de uiterlijke Kerk worden samengebracht mensen van allerlei geslachten en natiën uit Joden en heidenen. Mensen van allerlei staat, ook naar de wereld, hogen en lagen, rijken en armen, dienstbaren en vrijen.

B. Maar dit zou niet altijd duren. De Heiland gaat ons verhalen wat er gebeuren zal in de voleinding der eeuwen, als het net zal zijn vol geworden. Het net wordt eindelijk uit de zee opgetrokken, en er geschiedt een scheiding tussen goede en kwade vissen. Het behaagt de Zaligmaker, daar Hij het eerste deel van de parabel, namelijk het werpen van het net in de zee, onverklaard gelaten had, het andere deel van de parabel, namelijk het optrekken van het net uit de zee, aan Zijn discipelen te verklaren. En de reden waarom? Ik meen daarom, opdat Jezus' discipelen een verkeerd begrip hierover zouden maken, alsof het, terwijl Jezus hen tot vissers van mensen had gemaakt, uit dien hoofde ook hun werk was om het net op te trekken, en een scheiding te maken tussen goede en kwade vissen. Neen! de Heiland gaat hen onderrichten dat dit Zijn werk was, Die in de oordeelsdag Zijn engelen, als buitengewone vissers en dienstknechten daartoe zal gebruiken. Het is hier evenzo mee gelegen als met de parabel van het onkruid. De apostelen moesten tarwe en onkruid op de akker tezamen laten opwassen, en de afzondering van het onkruid van de tarwe overlaten aan de Heere, Die in de oogsttijd Zijn engelen als de maaiers tot dat werk zou gebruiken.

Gaan wij nu het optrekken van het net uit de zee na, met al wat er toe behoort, wij zullen dat met meer bekorting kunnen verklaren, daar de Heiland Zelf zo duidelijk het een en ander hier uitlegt.

1. In het gemeen gaat er vooraf, dat HET NET VOL WORDT, hetwelk de Heiland verklaart van de jongste dag, zeggende: ALZO ZAL HET IN DE VOLEINDING DER EEUWEN WEZEN. In de laatste oordeelsdag, wanneer de eeuwen van deze wereld voleindigd zullen wezen, dan zal ook de uiterlijke verkondiging van Gods Woord ophouden en een einde nemen; weshalve dan het net van de evangelieprediking begrepen wordt vol te wezen, en gevuld met die allen die God geschikt heeft, dat geroepen zouden worden tot Zijn Kerk, hetzij inwendig, hetzij uitwendig, goeden en kwaden, rechtvaardigen en onrechtvaardigen.

2. Maar wat zal er dan gebeuren? Ziet hier bijzonder de bezigheid van zekere vissers.

a. Eerst TREKKEN ZIJ HET NET AAN DEN OEVER OP. Hetwelk Jezus op de engelen thuisbrengt: DE ENGELen ZULLEN UITGAAN. De engelen dan, die gediensstige geesten, van God uitgezonden tot dienst Zijner uitverkorenen, komen hier op het toneel, zowel als in de parabel van het onkruid, uitgaande, te weten uit de hemel, hun zalige woonplaats, om het bevel van God, die als Rechter ten oordeel staat te verschijnen op de wolken, uit te voeren. En gelijk die zalige geesten in de tweede gelijkenis voorkwamen als de maaiers, die tarwe en onkruid van de akker der wereld afmaaiden, zo komen ze hier voor als vissers, die het net op de oever optrekken, uit de wijde zee van deze wereld. Dat zeggen kan, dat de engelen op hun wijze, ons nu onbekend, in de Naam van God en uit Zijn last en order, bevel zullen geven aan de bedienaars van het Woord, om met de evangelieprediking op te houden; dewijl het getal der geroepenen vol is, en die allen nu in het net zijn tot één toe.

b. Wat nu verder? Gelijk zij tevoren het onkruid van de tarwe scheiden, zo hier ook de kwade vissen van de goede; hierin navolgende de gewone handeling van de vissers. Gelijk dan de vissers gaan NEDERZITTEN EN LEZEN HET GOEDE UIT HET KWADE, also zullen de engelen in de oordeelsdag, wanneer de voleinding der eeuwen zal zijn, ook doen. Want zij zullen volgens Jezus' verklaring, DE BOZEN UIT HET MIDDEN DER RECHTVAARDIGEN AFSCHIEDEN. God zal de engelen gebruiken als buitengewone dienstknechten in het laatste gericht, om goeden en kwaden vaneen te scheiden, de schapen van de bokken, verwijzende genen naar Jezus' rechterhand, dezen naar Zijn linkerhand.

Gelijk de vissers DE GOEDE VISSSEN IN HUN VATEN LEZEN; also zullen de engelen de goede mensen, de vromen en rechtvaardigen, die als reine vissen met schubben van geloof, en vinnen van een hemelsgezinde wandel zijn voorzien, in de hemel inbrengen, in het huis des Vaders daar vele woningen zijn. Hetgeen Jezus hier wel niet uitdrukkelijk verklaart, veronderstellende dat Zijn discipelen dit gemakkelijk konden begripen. Vergelijk hiermee Zijn zeggen, Matth. 24:31: God zal Zijn engelen uitzenden met een bazuin van groot geluid, en zij zullen Zijn uitverkorenen bijeen vergaderen uit de vier winden des hemels, van het ene uiterste der hemelen tot het andere uiterste derzelve.

Eindelijk, gelijk de vissers de kwade vissen wegwerpen; also zullen de engelen de kwade mensen, de onvromen en goddelozen, die als onreine vissen in het slijk der zonden en vleselijke lusten zich plegen om te wentelen, verwijzen en ook dadelijk werpen, als uitvoerders van Gods rechtvaardig oordeel, in de onreine poel der hel. Hetwelk de Heiland uitdrukt met dezelfde woorden van het rampzalig lot van het onkruid in de akker, tevoren van ons verklaard bij het 42^{ste} vers: ZIJ ZULLEN DEZELVE IN DEN VURIGE OVEN WERPEN. DAAR ZAL ZIJN WENING EN KNERSING DER TANDEN.

O! nare woorden, die elk de haren doen te bergen rijzen van verschrikking! Wat moest zulk een rampzalige verwachting van het eeuwige vuur de goddelozen bedreigd, allen die nog zo zorgeloos en gerust in hun zonde leven, niet bijtijds doen omzien naar het middel om die toekomstige toorn te ontvlieden?

Vraag gij naar dat middel? Het is geen ander dan u in dit leven te laten vangen door het evangelienet; niet slechts door uiterlijke roeping alleen, maar door krachtadige en inwendige roeping tot Christus en Zijn zalige gemeenschap. Die zielen vangt is wijs, zeg

Salomo; maar uzelf te laten vangen voor Christus en Zijn Koninkrijk, zal niet minder wijsheid zijn. Ach! dat gij wijzen waart, gij zoudt op uw einde merken!

Wij hebben het geluk boven duizenden, dat het evangelienet onder ons dagelijks wordt uitgeworpen. God zendt tot ons Zijn evangelieboden, als zovele vissers om ons te vangen. Vissers in menigte, staande als van Engedi tot aan En-Eglaïm toe, van het ene uiterste van onze landpalen tot het andere; en er is allerwegen onder ons plaats tot uitbreiding der netten. Maar hoe schraal is deze visvangst onder ons, en met hoe weinig zegen doorgaans gepaard? Is het niet wat zeldzaams als er onder ons een ziel gevangen en tot Christus bekeerd wordt? Simon Petrus klaagde het eens Zijn meester Jezus, Luk. 5:5: Heere, wij hebben de ganse nacht gevist, en niet gevangen. En ach, of wij deze klacht in een geestelijke zin niet menigmaal moesten overnemen!

1. Maar wat zou er toch te vangen wezen, als de vissen zich van onder het net onttrekken. Velen komen daar ter plaatse niet, of zelden daar, waar in de uiterlijke verkondiging van het Woord het net in zee geworpen wordt. Wel, hoe zouden dan hun zielen ter zaligheid gevangen worden, daar zij geen gehoor willen geven aan de uiterlijke roeping in het Woord, aan welke Gods wijsheid de inwendige roeping tot Christus verbonden heeft? Hoe zullen zij geloven, vraagt Paulus, zo zij niet horen? En hoe zullen zij horen, zo hun niet gepredikt wordt? Rom. 10:14.

2. Of anderen, het is waar, komen onder het net nog al, en maken gebruik van de uiterlijke roeping in het Woord, waardoor het net wordt uitgeworpen; maar daarop zijn zij gerust, en bekommeren zich weinig of zij goede dan of zij kwade vissen zijn. Doch het is nog niet genoeg door het evangelienet gevangen te wezen, en daardoor tot de uiterlijke Kerk te zijn toegebracht; want dit net brengt samen, gelijk wij gehoord hebben, allerlei soorten van vissen, goede en kwade; en onder de vele uiterlijk geroepen door het Woord zijn maar weinigen uitverkorenen. Daarom moet gij u nauwkeurig onderzoeken tot welke soort van vissen gij behoort, tot de goeden of de kwaden, als zinnenbeelden in onze parabel van goede of kwade mensen, bekeerden of onbekeerden.

De wet van Mozes maakte onderscheid tussen reine en onreine vissen; de reine hadden schubben en vinnen, waarvan de onreine ontbloot waren.

a. Maar de hoedanigheden van de reine vissen, die zinnebeelden van gelovige mensen waren, wat missen de meesten die!

De reine vissen hadden schubben tot dekking, versiering en verwering; maar gij:

Mist nog Jezus' gerechtigheid, het enige kleed dat uw naakte ziel moest bedekken.

Gij mist nog de heilige sieraden van godzalige deugdbetrachting, die u moest versieren.

Gij mist nog het geloof, als het schild waarmee gij u moest verweren tegen de satan en zijn vurige pijlen, tegen de wereld en haar verloksele, tegen het vlees en haar wellusten.

Want gij zijt nog ongewapend, en heb geen kennis aan de geestelijke strijd.

De reine vissen hadden vinnen om hun gangen door het water te besturen, en zich naar boven te verheffen. Maar:

Uw gangen en wandelingen in dit leven zijn nog zo losbandig, zondig, ijdel, en ze laten zich binnen de enge palen van Gods wet niet besluiten. Gij wandelt op de brede weg des verderfs, en uw voeten hebben het zwerven lief, Jes. 14:10.

En zoudt gij naar het hemelse streven, daar gij maar de dingen zoekt van deze lage aarde, en u daarmee gemakkelijk zou kunnen vergenoegen, als uw deel voor eeuwig in dit leven was?

b. De hoedanigheid van een onreine vis, een zinnebeeld van een ongelovig mens, heeft u geheel en al bezield; want gij leeft met zulk een vis als in uw element, als gij u mocht wentelen in de slijk en modder van uw vleselijke lusten en zondige begeerlijkheden. Ja, gij zijt als een onstuimige zee, die niet kan rusten, en welker wateren modder en slijk opwerpen. Daarom is uw staat alsnog beklaglijk en ten uitersten gevaarlijk.

Zulk een schone gelegenheid, om door het evangelienet gevangen en tot de zaligheid bewerkt, en door Gods hart veranderende genade in een reine vis en nieuw schepsel zo herschapen te worden, zo te laten doorglippen, en van de hand te wijzen; en zo zwaar te zondigen tegen het ruime aanbod van zulk een genadig God, Die u gedurig tot de bekeering nodigt. En te zondigen tegen zoveel arbeid, ijver en ernst van Gods knechten, die als vissers van mensen zo onophoudelijk bezig zijn om u te vangen met het evangelienet. O! wat zal u dat onverantwoordelijk en bang vallen, als het uur zou komen waarin God uw ziel zal opeisen?

En wat zal u dat namaals eeuwig rouwen, als gij zonder hoop van uitkomst u zult geworpen vinden in de oven van het helse vuur, daar gij onder een eeuwig gewezen van spijt uw tong kauwen en op uw tanden knersen zult?

Maar zijt gij bekommerd hoe gij het eeuwig verderf zult ontvliesen, zo:

Leer intijds te zien uw stille gerustheid onder de zonden, en de noodzakelijkheid van uw bekering; ontwaakt uit de strik des duivels, een geeft u gevangen aan de Heere.

Laat u daar veel vinden daar het net geworpen wordt, en bidt God dat Hij bij het Woord Zijn Geest paart, om u te bekeren van de duisternis tot het licht, en van de macht des satans tot God.

Godzaligen!

Dankt er God voor, dat Hij u niet in het heidendom, maar in het Christendom heeft doen geboren worden, en wel daar, daar het evangelienet wordt uitgeworpen, als hetwelk het middel tot uw bekering is geweest. Dat Hij u een oog heeft gegeven om uw vorig omzwerven als omdwalende vissen buiten God te zien; en vooral een hart om u aan Hem gevangen te geven.

Tracht uzelf voortaan te gedragen:

Als reine vissen, makende veel gebruik, zo van uw schubben, ik meen uw geloof om uw arme de ziel daarmee te dekken, om dat geloof geheel sierlijk en onbevlekt te bewaren, om dat geloof als een schild te gebruiken tot bescherming tegen alle aanvallen van uw geestelijke vijanden. Als ook van uw vinnen, om uw gangen recht te houden in des Heeren sporen, en altijd naar het hemelse streven.

Zoekt ook andere zielen te vangen, en Christus toe te brengen, opdat Zijn Rijk vermeerderd worde. Die zielen vangt is wijs.

O, wat zal het u niet een onuitsprekelijke verkwikking wezen in de voleinding der eeuwen, als de engelen zullen uitgaan, en u inbrengen in de hemelse woningen, om daar onder Gods onmiddellijke genieting in het gezelschap van die zalige geesten u te verlustigen tot in eeuwigheid! AMEN

MARKUS 4:35-41

35 En op denzelven dag, als het nu avond geworden was, zeide Hij tot hen: Laat ons overvaren aan de andere zijde.

36 En zij de schare gelaten hebbende, namen Hem mede, gelijk Hij in het schip was; en er waren nog andere scheepjes met Hem.

37 En er werd een grote storm van wind, en de baren sloegen over in het schip, alzo dat het nu vol werd.

38 En Hij was in het achterschip, slapende op een oorkussen; en zij wekten Hem op en zeiden tot Hem: Meester, bekommert het U niet dat wij vergaan?

39 En Hij opgewekt zijnde, bestrafte den wind, en zeide tot de zee: Zwijg, wees stil. En de wind ging liggen en er werd grote stilte.

40 En Hij zeide tot hen: Wat zijt gij zo vreesachtig? Hoe hebt gij geen geloof?

41 En zij vreesden met grote vreze en zeiden tot elkander: Wie is toch Deze, dat ook de wind en de zee Hem gehoorzaam zijn?

Vergeleken met Matth. 8:23-27, Luk. 8:22-25

A. **HET** was een der meest ontzaglijke en verbazende wonderwerken, dat op het uitstrekken van Mozes' hand over de Rode Zee, de Heere door een sterke oostenwind de wateren van die zee in tweeën kliefde; zodat de kinderen Israëls droogvoets op de afgrond van de zee wandelden, en de zee middendoor gingen, staande aan beide zijden de wateren als een muur tot een rechter- en linkerhand. En wederom, als Mozes zijn hand ten tweede male over de Rode Zee uitstreckte, nadat de kinderen Israëls waren doorgegaan, maar de Egyptenaars die hen achterna jaagden nog op de afgrond waren, zo deed de Heere de wateren van de zee wederkeren tot haar plaats, alzo dat deze vijanden en vervolgers van Gods volk in de wateren smoorden; er bleef niet één van hen overig. Ook is het opmerkelijk, dat dit geschiedverhaal aldus besloten wordt: Israël zag er de grote hand des Heeren in; en het volk vreesde de Heere, en geloofde in de Heere, en aan Mozes Zijn knecht. Breder kunt gij de geschiedenis lezen in Ex. 14:21-31.

Maken wij eens tussen die merkwaardige gebeurtenis, en deze zo even voorgelezen gebeurtenis een korte vergelijking; alhier treffen wij die grote Profeet Jezus aan, van Welke Mozes al vanouds geprofeteerd had, als hij tot Israël zei, Deut. 18:15: Een Profeet, uit het midden van u, uit uw broederen als mij, zal u de Heere uw God verwekken; naar Hem zult gij horen.

Inderdaad, een veel groter Profeet is Hij dan Mozes! Mozes deed dat ontzaglijke wonder van het kloven der Schelfzee, en de wateren tot haar plaats weer te brengen, geenszins door zijn eigen kracht en vermogen; maar de almachtige God, Die wind en wateren in Zijn hand heeft, deed het op het uitstrekken van Mozes' hand; waarom Mozes heeft aangetekend: Israël zag er de grote hand des Heeren in. Doch hier in mijn tekst zal de grote Profeet Jezus, Die oneindig meerder is dan Mozes, tot een vertoog van Zijn alvermogende Godheid, door Zijn oneindige kracht het gebied voeren over wind en zee, die op een enkel woord sprekens Zijn bevel gehoorzamen, en dat in een ogenblik. Gelijk

God bij de schepping der wereld maar één woord sprak, daar zij licht, en toen was het licht; niet minder majestueus en Goddelijk bestraft de Heiland hier in een grote storm de wind, en spreekt de zee aan: Zwijg, wees stil; en ziet, aanstonds gaat de wind liggen en er werd grote stilte.

Had daarenboven het verrichte wonderwerk aan de Rode Zee die gezegende uitslag in de kinderen Israëls, uit zulk een groot gevaar verlost, dat zij de Heere vreesden, en geloofden in de Heere en aan Mozes Zijn knecht. Het grote wonder dat Jezus in mijn tekst op de Galilese zee verricht, is van geen minder gezegende uitwerking in Jezus' discipelen. Hun verlossing door Jezus' hand uit zulk een doodsgevaar, bewerkt hen tot vurig geloof in deze Heiland, en tot meerder erkenning van Zijn Godheid. En enigen van het gezelschap zeggen in verbaasdheid en verwondering tot elkaar: Wie is toch Deze, dat ook de wind en de zee Hem gehoorzaam zijn?

B. Wij hebben de Zaligmaker onlangs verschillende parabels en gelijkenissen, zeven in getal, tot de schare horen spreken, waarvan Hij er ook enige verklaarde tot een sleutel ter opening van de andere. Hierboven genoten de discipelen dat voorrecht boven anderen, dat Hij hun alles nog in het bijzonder verklaarde, dat is te zeggen, als zij met Hem alleen waren; gelijk onze evangelist Markus even tevoren heeft aangetekend.

Nu wil de Heiland Zijn hemelse leer, in parabels voorgesteld, ook door enige verbazende wonderen gaan bevestigen, tot een onweersprekelijk vertoog dat Hij als Profeet en Leeraar van God gezonden was, Die sprak de woorden des eeuwigen levens. Waarom Markus terstond gaat verhalen:

a. Eerst, een Goddelijk wonder, op dezelfde dag als het nu avond geworden was, door Jezus op de Galilese zee verricht, stellende de zee en winden in een groot onweder, in onze tekstwoorden.

b. Daarna, geen kleiner wonder door Jezus, als Hij nu de zee was overgestoken, in het land der Gadarenen verricht, alwaar hij een mens verlost die van een legioen duivelen bezeten was, in het volgende hoofdstuk.

C. In het wonder dat Jezus op zee verricht op Zijn reis naar het land der Gadarenen, gelieve uw aandacht mij te volgen in het naspeuren van deze drie gewichtige hoofdzaken:

I. Eerst komen voor enige omstandigheden, van tijd wanneer, van plaats alwaar, en van gezelschap in welker tegenwoordigheid het wonderlijke werk wordt verricht, vers 35,36.

II. Dan wordt verhaald het wonderwerk zelf, zo in de aanleidende oorzaken daartoe, als in deszelfs dadelijke uitwerking, vers 37-39.

III. En eindelijk wordt de geschiedenis besloten met het verhaal der gevolgen van het wonder, in Jezus en die met Hem waren, vers 40,41.

EERSTE DEEL

De omstandigheden raken dan tijd, plaats en gezelschap.

A. Wat de tijd aangaat. Markus zegt, dat het geschiedde OP DENZELVEN DAG, ALS HET NU AVOND GEWORDEN WAS. Lukas, deze zelfde geschiedenis verhalende in zijn achtste hoofdstuk, spreekt wat meer gemeen, zeggende aldaar: Dat het geschiedde in een van die dagen. Hetgeen wij aldus met onze evangelist kunnen vereffen, dat de Heere Jezus, hebbende waarschijnlijk al enige dagen met het leren van de schare door

gelijkenissen, en met die gelijkenissen nog bijzonder aan zijn discipelen te verklaren, volgens vers 34 doorgebracht, in een van die dagen. En wel bijzonder op de laatste dag van die alle, welke bijzonderheid onze Markus heeft aangetekend, Hij Zijn reis naar het land der Gadarenen ondernomen heeft, en daartoe is scheep gegaan. Op deze laatste dag liep het nu al naar de avond; en die was waarschijnlijk nu al gevallen. Welke tijdsomstandigheid dient, om er de naarheid en verschrikkelijkheid van het ongeval op zee door uit te drukken; want het was nu avondstond, zo was de opkomende storm wegens de aanbreekende duisternis zoveel te akeliger en gevaarlijker.

B. Wat de plaats aangaat, alwaar de wonderdoende Heiland Zijn Goddelijke kracht zal vertonen, het is in het schip op zee. Mijn tekst zegt, dat Jezus **IN HET SCHIP WAS**. Namelijk, om van de zijde van Kapernaüm, waaromtrent Jezus nu enige dagen geleerd had, de Galilese zee over te steken, naar de landsteek der Gadarenen, welke schuin daartegenover gelegen was. Of dit het vissersscheepje van Petrus is geweest, of enig ander vaartuig, dat als een gewoon veerschip mensen pleegt over te voeren van de ene oever van dit meer naar de andere, laten wij daar, dewijl het geheel onzeker is. Althans, het schijnt al een van de grootste schepen te zijn geweest die op de Galilese zee werden gebruikt, en groot genoeg om Jezus en Zijn discipelen te bergen. Alzo Markus en Lukas het noemen een schip, en dat in tegenstelling van de andere vaartuigen die mede op zee varen, welke in het vervolg met het Griekse woord scheepjes genoemd worden, als zo groot niet zijnde. Mattheüs, deze zelfde geschiedenis verhalende in zijn achtste hoofdstuk, zegt dat Jezus in dit schip gegaan is, gelijk ook Lukas. Zo gebruikt Hij een schip, als een middel tot Zijn overtocht naar de overzijde. Jezus had wel, gelijk eens op een andere tijd, op de zee als een vaste vloer kunnen wandelen, of Zich op een andere wijze kunnen verplaatsen naar de overkant. Maar Hij gebruikt hier het gewone middel en gaat in een schip; waaruit wij van Hem als in het voorbijgaan kunnen leren, de van God verordene middelen niet te vergeten, maar die onder Gods gewone voorzienigheid te gebruiken. Men kan zich, het is waar, bezondigen door teveel op middelen te steunen, en die als zonder God te gebruiken; maar men bezondigt zich al, door de middelen te verwaarlozen, en God als zonder middelen te willen gebruiken.

C. Nadere opmerking verdient het gezelschap, in welker tegenwoordigheid de Heiland het aanstaande wonderwerk zal verrichten. Hier is een tweeërlei gezelschap; enigen zijn met Jezus in hetzelfde schip, en enigen bevinden zich in andere scheepjes.

1. Die met Jezus in hetzelfde schip waren, worden van Mattheüs en Lukas uitdrukkelijk genoemd **ZIJN DISCIPELEN**. Hetzij de twaalf apostelen alleen, hetzij ook enigen van de zeventig discipelen daarbenevens, en verschillende anderen die Jezus gewoonlijk volgden, als liefhebbers van Zijn leer en aanschouwers van Zijn wonderen. Althans, gij ziet hier het voornaamste en aanzienlijkste gedeelte van de ware Kerk in deze tijd, met haar Hoofd Jezus binnen in het schip besloten. Zij zijn hier in het schip op Jezus' bevel; want:

a. Vooraf heeft Hij hen bevolen: **LAAT ONS OVERVAREN AAN DE ANDERE ZIJDE**. Hetwelk Lukas nader verklaart door de andere zijde van het meer, dat is het meer van Tiberias, of het meer Gennésareth, of de Galilese zee, zoals het anders genoemd wordt.

Jezus wil dan overvaren aan de andere zijde van dit meer, welke oostkust van vele heidenen werd bewoond, teneinde Hij aldaar ook onder de heidenen bewijzen van Zijn Goddelijke almacht en Messiasschap zou geven.

Ook wil Hij Zijn discipelen nu daarheen meenemen, om hen die Hij tevoren door geheel Judea had omgevoerd, nu ook in dat gewest en onder de heidenen aldaar bekend te maken, en alzo de weg te banen om er in vervolg van tijd Zijn Koninkrijk uit te breiden.

Waartoe Hij de last geeft aan de discipelen tot de overvaart, naardien zij voor het grootste gedeelte de scheepvaart wel verstonden, als hebbende zich tevoren met de visserij op dit meer van Galilea beziggehouden.

b. De discipelen gehoorzamen terstond het bevel van hun Heere en Meester: EN ZIJ DE SCHAREN GELATEN HEBBENDE, NAMEN HEM MEDE, GELIJK Hij in het schip was.

Zij laten dan de scharen, welke Jezus gevolgd waren, aan de oever van het meer, en onttrekken zich van de sterk toevloeiende menigte, opdat daardoor geen beroerten mochten veroorzaakt worden.

Zij namen Hem mede, gelijk Hij in het schip was. Deze spreekwijze die wat duister schijnt, kan zeggen of dat Jezus al voor hen was scheep gegaan, en zij nu met Hem afvaren. Of liever, dat zij terstond afvaren en Hem meenemen, gelijk Hij, dat is, zoals Hij of zo haast als Hij in het schip was; zonder verdere omslag te maken, of enige spijs of drank op reis mee te nemen. Het was nu al avondstond, en de nacht op handen, en de reis over dat meer was niet groot; waarom zij haast maken en het onnodig achten veel omslag te maken, of hun schip van mondbehoeften te voorzien.

Lukas voegt hier bij: En zij staken af. Zo haast is Jezus niet binnen boord van het schip, of zij halen de zeilen op, om, daar de nacht op handen was, nog bij het schemerlicht van de avond in het ruime sop te geraken; en zo steken zij af van de oever naar de diepte, in vertrouwen op Gods gunstige bescherming en albewarende voorzienigheid, Die hen op de baren der zee zal geleiden en vergezellen; des te meer vertrouwen zij daarop, dewijl Jezus met hen aan boord is.

2. Maar behalve de discipelen, heeft Jezus nog al meer gezelschap dat Hem op zee vergezelt; want ER WAREN NOG ANDERE SCHEEPJES MET HEM. Nog enige andere en kleinere scheepjes steken tegelijk van de wal af, en blijven dicht bij dat grotere schip waarin de Heiland was. In deze scheepjes zullen zich enigen uit de scharen hebben bevonden, die door het horen van Jezus' leer, in het zien van Zijn wonderen, liefde en hoogachting voor Hem hadden, en Hem deswege overal volgden.

Is Jezus' gezelschap hun zolang zo nuttig en zoet geweest, zij willen Hem al verder bijblijven en volgen, waarheen Hij gaat. Rechte liefhebbers van Jezus zijn gaarne dicht bij Jezus; het is hun zo goed nabij God te wezen.

Ook ontzien zij, om bij Jezus te blijven en te volgen, de gevaren niet die de op zee varenden vergezellen, door stormen en onweders. Want rechte liefhebbers van Jezus moeten Hem ook in engten en benauwdheden volgen. Licht valt het, Hem op de berg te volgen, daar Hij verheerlijkt werd; maar Hem in Gethsémané te volgen, daar Hij bloed zweette, en op Golgotha, daar Hij werd gekruist, is zwaarder werk. Zo moet men het Lam volgen waar het ook heengaat, Op. 14:4, en Zijn kruisles gehoorzamen: Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis op, en hij volge Mij, Matth. 16:24.

TWEEDE DEEL

Ziedaar, een recht gelukkig schip, daar Jezus binnenboord is! Gelukkige andere scheepjes ook, die Jezus zo nabij zich hebben, en in Zijn gezelschap overvaren! Wie zou anders kunnen denken, of onder het geleide van Jezus, als Admiraal van deze vloot, zullen ze een zeer voorspoedige reis doen, en weer en wind zal hen in alles dienen? Maar het zal hier geheel anders uitvallen; om reden dat de Heiland het zwak geloof van Zijn discipelen beproeven, en dat geloof daarop sterken wilde, door het verrichten van een verbazend wonderwerk, stillende in een onweder zee en winden.

A. Markus verhaalt ons alvorens de aanleidende oorzaken tot het wonderwerk.

1. Van welke de eerste is, dat ze op het onverwachts door een zwaar onweder op zee belopen worden.

a. Zulks wordt in het gemeen aldus uitgedrukt: ER WERD EEN GROTE STORM VAN WIND.

Ons Griekse grondwoord is hetzelfde dat onze zeelieden een orkaan of travaat noemen, bestaande uit zulk een geweldige samenloop van verschillende winden, waardoor alles als dooreen verdraaid en op de grond gesmeten wordt. Waarop ook Mattheüs het oog heeft, sprekende van een grote onstuimigheid en beweging der zee; hetzelfde woord dat anders van een aardbeving te land wordt gebruikt. Verbeeldt u dan hier het allerverschrikkelijkste onweer dat de aarde deed schudden en de zeegolven hemelhoog verheven; waardoor het schip, waarin Jezus en de discipelen waren, benevens al de andere scheepjes, heen en weer geslingerd werden. Want dat die andere scheepjes, gelijk sommigen menen, mooi weer zouden gehad hebben, terwijl het schip van de Heiland en de apostelen door storm overvallen werd, heeft geen schijn noch grond. Nu eens worden zij door de hooggaande baren als tot de wolken verheven, dan weer tot in de afgrond neergeploft, alsof zij door de golven stonden ingeslokt te worden.

Maar waarvandaan zulk een onverwachte stormwind? Enigen zijn van oordeel, dat de satan, die van Paulus genoemd wordt de overste der macht des lichts, en die al vanouds een grote wind uit de woestijn deed opkomen, waardoor het huis van Job neerstortte en deszelfs kinderen verpletterde, onder de Goddelijke toelating de hand in dit onweder zou gehad hebben. Om daardoor deze nieuwe Evangeliekerk, welke hier met haar Hoofd Jezus op deze vloot is, te doen vergaan, indien het mogelijk was. Daar de duivel ook wel reden toe had; overmits deze vloot voer naar het land der Gadarenen, om het rijk des satans, dat aldaar zo sterk was, dat een bezetene met een geheel legioen duivelen vervuld was, te bestrijden en afbreuk te doen. Wij laten dit onbepaald, en stellen vast dat deze stormwind, door een bijzondere en buitengewone Goddelijke schikking zal zijn veroorzaakt; om aan de Heere Jezus een gepaste gelegenheid te doen voorkomen om op deze zee het aanstaande wonder te doen, en daardoor het geloof van Zijn discipelen en liefhebbers te versterken. Want als de Heere spreekt, zo doet Hij een stormwind opstaan, Ps. 107:25.

b. Deze grote storm wordt nader beschreven in zijn vervaarlijkheid; want het ging hier zover, dat DE BAREN OVERSLOEGEN IN HET SCHIP, ALZO DAT HET NU VOL WERD. Mattheüs zegt, dat het schip van de golven bedekt werd; en Lukas, dat zij in nood waren. Gelijk het in noodweer toegaat, hier slaan de zeegolven door de wind opgejaagd over het boord, en stort met grote menigte in het schip; zodat ze, terwijl het

schip naar geen roer wil luisteren, als onder water heen zeilen en in het uiterste gevaar zijn van verdrinken, en door de afgronden verzwolgen te worden.

Alzo laat God hier het water tot aan de lippen komen:

Om het aanstaande wonderwerk des te groter en blijkbaarder te maken.

Om Zijn almacht en goedheid in de aanstaande verlossing des de heerlijker te maken.

Om Jezus' discipelen en lievelingen tot grotere dankbaarheid te bereiden.

2. De tweede aanleiding tot het volgende wonder is, dat Jezus WAS IN HET ACHTER-SCHIP, SLAPENDE OP EEN OORKUSSEN. Er is in een schip geen stiller en gemakkelijker plaats om te zitten en te slapen, dan het achterdeel van het schip of kajuit, welke door het stoten der baren zozeer niet bloot staat als het vooronder of de voorstevan. Weshalve de Heiland tot Zijn rust het achterschip heeft uitgekozen; en daar lag Hij nu op een zacht oorkussen, tot verkwikking van Zijn vermoeide leden, die door veel bezigheden van de voorgaande dag zeer afgemat waren. En op dat oorkussen lag Hij te slapen, niet met een gemaakte slaap, gelijk enigen willen, als hetwelk met Jezus' oprechtheid niet wel is overeen te brengen, maar met een zeer vaste slaap, zodat Hij nodig had opgewekt te worden.

Ziehier geliefden, in de Heiland:

Slapende in zulk een storm en onweder, een gerust gemoed in het midden van de uiterste gevaren. Hij vertrouwde op de Heere, en is gerust en verzekerd dat de wateren van het meer noch Hem, noch de Zijnen zullen verderven. Zo kon een Petrus in zijn gevangenis gerust slapen tussen twee woeste krijgsknechten, onder het geratel van zijn ijzeren boeien, Hand. 12:6.

Ziet Hem hier ook slapende, terwijl Zijn discipelen in de uiterste nood zijn. Een schilderij van Zijn handelwijze met Zijn volk. Hij laat ze weleens in de uiterste engte komen, en houdt Zich alsof Hij slaapt en Zich geheel aan hen onttrekt. Om wijze redenen voorwaar! Zo wil Hij hun de verlossing, als die komt, des te verkwikkelijker maken. Zo wil Hij hen ook des te ernstiger maken om Hem in nood en zwaarigheid aan te lopen, en bij Hem hulp te zoeken. Roept Mij aan in de dag der benauwdheid, Ik zal er u uithelpen, Ps. 50:15. Zo doen zij hier ook. Nood leert bidden, is een oud spreekwoord. Die in nood is, zoekt hulp; en juist dit komt hier ook voor, als:

3. De derde aanleiding tot het volgende wonder. De discipelen gaan hun goede meester wakker maken, en Hem om hulp bidden in zulk een grote nood.

a. Wat hun doen betreft, ZIJ WEKTEN HEM OP. Hem waarschijnlijk aanstotende of zeer luid roepende, om Hem wakker te krijgen en Zijn hulp te erlangen. Als ervaren zeelieden, die veel stormen en onweders gewend zijn, zover door de vrees gedreven worden dat zij het roer verlaten, en het schip de golven overgeven, dan moet het er geweldig naar en bang uitzien; zo schijnt het hier te zijn gebeurd. Het roer verlatende, lopen zij bevreesd en bedeesd naar het achterschip, daar Jezus sliep; aller ogen zijn op Hem geslagen, zij stoten Hem aan en roepen zeer luid.

Als de Heere Zich houdt als een die slaapt, dan moet des Heeren volk des te ernstiger wezen om Hem wakker te maken. Hoe minder Hij schijnt te willen horen, hoe luider zij moeten roepen, en des te aanhoudender Hem opwekken: Sta op Heere, verhef u, en ontwaak tot mij! Ps. 7:7.

b. Wat hun woorden betreft, zij geven reden van hun doen waarom zij Hem hebben wakker gemaakt. MEESTER, zeggen zij, BEKOMMERT HET U NIET DAT WIJ VERGAAN?

Zij spreken Hem aan als een Meester, Die hen zolang onderwezen had, en dus als Meester het gebied over hen had en voor hen wilde zorgen. Bij Lukas verdubbelen zij het woord, Meester! Meester! Om de grootheid van hun angst uit te drukken. En bij Mattheüs noemen zij Hem Heere! Gij, Die onze Heere zijt, en als de Heere van alles een onbepaalde macht heeft, bekommert het U niet dat wij vergaan? Wij zijn in doodsgevaar, en ligt gij hier zo onbekommerd te slapen? Trekt Gij U dat niet aan, dat Gij, dat wij zo vergaan zullen? Bij Mattheüs zeggen zij: Behoudt ons, wij vergaan. Behoudt ons, bidden wij U, uit dit gevaar des doodts! Behoudt ons! Behoudt ons! Wij vergaan al, het schip is al aan het zinken! Wij zijn in de diepte gekomen, en de afgrond dreigt ons te verzwelgen! Zo waarachtig hebben de Ouden al gezegd:

Die niet kan bidden, die ga ter zee, en lere varen.

Waarlijk, een wonderlijke taal welke zij in deze nood en verbijstering voeren. Hier is geloof en wanhoop ondereen vermengd. Dat ze zo benauwd uitschreeuwen, wij vergaan, is een bewijs van hopeloosheid. Maar zij geven ook nog bewijzen van geloof, hoewel, gelijk Jezus aanstonds zal tonen, van klein geloof.

Zij schijnen vooreerst alwetendheid in Jezus te erkennen, waardoor Hij slapende, ook weten kon wat er omging.

Zij zoeken dadelijk hulp en behoud bij Hem.

Zij erkennen Hem machtig te wezen zulks te kunnen doen.

Zij merken een allesvermogene Godheid in Hem aan; want zulk een groot verzoek als zij deden, zal men niet doen aan een die men maar voor een bloot mens houdt. Het is van de grote God alleen waarachtig, alles te doen wat Hij wil, in de hemel en op de aarde, in de zee en al de afgronden, Ps. 135:6.

B. Hoe gedraagt Zich Jezus nu op de bede van zijn neerslachtige discipelen? Hij toont zich vaardig om te verlossen, en komt tot de dadelijke uitwerking van het grote wonder; hierin gelegen, dat op Zijn bevel de bulderende winden en onstuimige baren Hem gehoorzamen.

1. Wat aangaat Zijn bevel:

a. Vooraf gaat, dat Jezus opstond. HIJ OPGEWEKT ZIJNDE, namelijk uit de slaap, en zo opgestaan zijnde van de plaats daar Hij lag; niet slechts om boven te komen, en te zien wat er gaande was, maar vooral om door dit opstaan een allerduidelijkst bewijs te geven, dat het aanstaande wonder niet van elders, maar alleen van Hem en van Zijn Goddelijke kracht zal voortkomen.

b. Hierop spreekt Hij zee en winden aan: HIJ BESTRAFT DE WIND, EN ZEIDE TOT DE ZEE, ZWIJG, WEES STIL. Niet alsof deze elementen oren hadden om naar dat woord te luisteren; maar het wil eenvoudig zeggen, dat zee en winden al lang genoeg hadden gewoed, en alles in rep en roer gesteld; dat zij nu stil zullen wezen en gemuilde band, gelijk het woord zeggen wil, door op te houden van al dat gedruis, geloei en geluid dat ze gemaakt hadden. Alzo toont de Heiland:

Dat Hij het is Die de winden verzamelt als in Zijn vuisten; dat Hij de waarachtige God is, van Wie er wordt of gezongen: Hij doet de storm stilstaan, zodat haar golven zwijgen, Ps. 107:29; en van Wie het ook waar is: Gij stormwind, die Zijn woord doet, Ps. 148:8. Ja, dat het hem maar een enkel woord spreken kost om de grootste wonderen te doen; Hij spreekt en het is er, hij gebiedt en het staat er, Ps. 33:9.

2. Hierom gehoorzamen Hem ook elementen in een ogenblik. DE WIND GING LIGGEN, EN ER WERD GROTE STILTE. De bulderende winden hielden op met blazen,

de onstuimige golven en hemelhoog gaande baren werden glad als een geslepen spiegel. Een wonderlijk geval, en hetgeen alweer een bewijs is van de Goddelijke Majesteit van onze grote Jezus! Want daar anderszins de ervaring leert, dat na het schielijk stillen van een stormwind, de wateren evenwel nog al een tijdlang in een hevige beweging blijven, en de golven zich met kracht verheffen en tegen elkaar stoten; daar ziet men hier integendeel op Jezus' bevel, en zo haast de wind gaat liggen, ook aanstonds de bruisende wateren allerwege stil en bedaard.

DERDE DEEL

Het zal tijd worden dat wij gaan bezien de gevolgen van dit grote wonder in Jezus, en in die met Hem op zee waren.

A. Hetgeen Jezus doet, bestaat in een ernstige bestraffing van de vreesachtigheid en ongeloof van Zijn discipelen. Hij zegt tot hen: **WAT ZIJT GIJ ZO VREESACHTIG? HOE HEBT GIJ GEEN GELOOF?** Jezus is de getrouwe Leermester, Die de gebreken van Zijn discipelen zoekt te ontdekken, hun die onder het oog te brengen, en ze te genezen. Wat zijt gij zo vreesachtig? Uw aangezichten, die de doodskleur al gezet hebben, en uw ongemene verbaasdheid, die zijn getuigen van uw grote vreesachtigheid. Maar welke reden van vrees is er voor u, zolang Ik bij u ben? Doch Ik zal u leren waar u de vrees vandaan komt. Het is van uw ongelovigheid. Zijn al Mijn wonderen die gij Mij hebt zien doen, u nu zo vergeten? Hebt gij niet overdacht dat zulk een schip, waarin Ik, de Zone Gods, met Mijn gunstgenoten ben, onmogelijk kan zinken noch vergaan? Hoe hebt gij dan geen geloof meer, geen vertrouwen op Mijn tegenwoordigheid, gelijk in vorige dagen? Moet gij niet liever gedurende deze storm op zee met David gebeden hebben: De Heere is met mij, ik zal niet vrezen? De Heere is mijn Heil, voor wien zou ik vrezen? De Heere is mijn Levenskracht, voor wien zou ik vervaard zijn? Ps. 118:6, 27:1.

A. Maar het verrichte wonder had ook een gezegend gevolg in die met Jezus waren. **ZIJ VREESDEN MET GROTE VREZE, EN ZEIDEN TOT ELKANDER: WIE IS TOCH DEZE, DAT OOK DE WIND EN ZEE HEM GEHOORZAAM ZIJN?**

1. Die hier voorkomen, en van Mattheüs genoemd worden mensen, als werden zij hierdoor van de apostelen onderscheiden, schijnen te zijn geweest of enigen van de zeventig discipelen, of anderen die met de apostelen te scheep waren; of diegenen die in de andere scheepjes waren, om reden dat zij zulk een onkundige vraag doen, die niet van de apostelen, die zolang nu al met Jezus hadden verkeerdt, is te vermoeden. Wie is toch Deze? Vragen zij.

2. Van deze mensen wordt getuigd:

a. Eerst, dat zij vreesden het grote vreze. De andere evangelisten voegen erbij, dat zij zich ook verwonderden. Hier is dan vrees met verwondering vermengd. Zij vreesden, niet van schrik zozeer, als van eerbied en ontzag omtrent de Heiland, terwijl zij door het wonderwerk met hoge gedachten worden ingenomen van Jezus' grootheid. Geen wonder, dat zij zich ook verwonderden, gelijk toch alle ongemene, onverwachte en vooral bovennatuurlijke zaken, gelijk dit stillen van zee en winden was, een stof zijn van verwondering.

b. Uit de grootheid van het wonder maakten zij vervolgens een besluit op voor de grootheid van de wonderdoende Persoon. Zij vragen in verwondering: Wie is toch Deze, dat

ook de wind en de zee Hem gehoorzaam zijn? Het is een vraag, niet zozeer naar de Persoon Die Hij is, als wel naar de hoedanigheid van de Persoon, hoe groot, hoe voortreffelijk Hij is? Wat moet deze wonderdoende Jezus, willen zij zeggen, een groot en overheerlijk Persoon wezen, Die zulk een macht en vermogen heeft, dat winden en wateren Zijn bevelen gadeslaan en Zijn wil doen? Hij moet voor het minst een zeer groot Profeet zijn, met een gans buitengewone kracht, boven de oude profeten van God voorzien. En zo vragen zij naar onderricht, om rechte kennis te krijgen aan de hoedanigheid en grootheid van deze grote Profeet, zo berucht in deze en meer andere ongehoorde wonderdaden.

MAAR besluiten zij er niet meer uit, dan dat Jezus een der grootste profeten is, omdat de wind en de zee Hem gehoorzaam zijn; wij voor ons, als wij het stuk bedaard aanschouwen:

A. Mogen er veilig uit besluiten, dat Jezus veelmeer is dan een Profeet, ja dat Hij waarlijk de waarachtige en eeuwig levende God Zelf is, Die alleen het gebied heeft over de zee en winden; waarom er ter ere van de Goddelijke Majesteit wordt opgezongen, dat Hij een God is die het bruisen der zeeën stil, het bruisen harer golven. Een God, Die de wind voortbrengt uit Zijn schatkamers, Ps. 65:8, 135:7.

En gevolglijk besluiten wij al, dat Hij de beloofde Messias, de Koning Israëls is; want de werken die Hij hier doet, getuigen van Hem dat Hem de Vader gezonden heeft, Joh. 5:36.

B. Gelijk ook dit wonderwerk van Jezus op zee verricht, ons tot hogere gedachte kan opleiden, also dat wij daarin een schilderij zien van de toestand van Gods Kerk in deze wereld, waarin deze als de ark van Noach op de wateren dobbert, onder stormen en onweders van vervolgingen en wonderbare verlossingen daaruit.

1. Onder de latere uitleggers zijn er, die in dit wonderwerk een zakelijke voorzegging menen te zien van de lotgevallen der Kerk in deze en gene bijzondere tijden; of toen het schip der Kerk allereerst werd overgevoerd uit het Jodendom tot het heidendom; of toen het na geweldige slingeren op de onstuimige baren van vervolgingen onder de heidense keizers, ten tijde van Constantijn de Grote in behouden haven kwam. Of toen het uit de onstuimigheden van de antichristelijke ketterijen en verdrukkingen, als zovele bulderende winden en hooggaande watergolven, op een veilige rede ten anker kwam, ten tijde der gezegende hervorming.

2. Wij laten deze gevoelens in hun waarde, terwijl wij meer goedkeuring hebben voor de gedachten der oude kerkvaders, die dit noodlijdende, echter nog geredde schip waarin Jezus met Zijn apostelen en discipelen was op het meer van Galilea, hebben aangezien als een schilderij van Gods gewone handelingen ten allen tijde met Zijn Kerk en volk in de dobberende zee van deze wereld.

C. Als ik nu uit deze merkwaardige gebeurtenis, als zulk een schilderij van de Kerk aangemerkt, enige geestelijke gebruiken zal trekken tot ons bijzonder nuttig en voordeel, dan vind ik er al het een en ander in dat dienen kan, zo tot overtuiging en beschaming van onbekeerden, als tot besturing en bemoediging van des Heeren volk.

1. Ten aanzien van onbekeerden, die moesten eens haast maken om gelovige ledematen van Gods Kerk te worden, en in dit schip aan boord gaan, terwijl het bij de avond is, eer de nacht van de dood hen overviel, wanneer het te laat zou wezen.

a. Als het avond was, zei Jezus tot de discipelen: Laat ons overvaren aan de andere zijde. Maar de Kerk is als een algemeen schip, daar Jezus Zijn gelovig volk in bijeen vergadert, om ze over te voeren naar de overzijde in de haven der eeuwigheid. Allen zullen aan de overzijde wel wensen te wezen, en in de hemel aan te landen. Maar de reis naar de hemel te doen, en met Jezus scheep gaan, daar hebben de minsten hart of lust toe. Maar zonder dit schip is de hemel niet te bezeilen; gij moet hier door wedergeboorte en bekering in Gods Kerk en Koninkrijk ingaan, om met dit schip over te zeilen naar het Koninkrijk der heerlijkheid. Ach! de avond van uw leven is aan het naderen, de duistere nacht van de dood op handen; wat zal het u namaals onverantwoordelijk vallen die tijd van gunstige bezoeking zo zorgeloos te hebben laten doorslippen, en geen acht geslagen te hebben op die genadige nodiging van Jezus, en dat al bij aanhouding, zolang gij onder de evangelienodiging geleefd hebt, waarin Hij u toeriep: Laat ons overvaren naar de andere zijde.

b. De discipelen, de scharen aan de oever latende, gaan terstond met Jezus scheep. Jezus gaat voor en zij volgen Hem in het schip. Maar wat is het toch, dat gij, om Jezus' wil hebt laten varen om Hem te volgen? Het gezelschap van Jezus en Zijn discipelen staat bij u op zulk een hoge prijs nog niet dat gij daarvoor zoudt laten varen uw wereldse gezelschappen en zondige vermaken. Maar gij zult veeleer, indien gij u niet bedriegen wilt, in uw zielen vinden een bittere gekantheid tegen Jezus' rechte navolgers en liefhebbers, en een afkeer van Zijn kruisles: Zo iemand achter Mij wilt komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis op en hij volgde Mij.

c. Zo haast zijn de discipelen niet scheep, of zij worden van een grote storm belopen, en de baren slaan over het schip. Maar dat is ook het lot van Gods ware Kerk, door de onweersbuien en golven van vervolgingen, geslingerd en geschud te worden; en dat heeft de Heiland Zelf van Zijn volk voorzegd: In de wereld zult gij verdrukking hebben. Welk deel neemt gij nu in de jammer van Gods Kerk? Hoe weinig laat gij u aan de noden en zwarigheden van des Heeren volk gelegen liggen? Wel, zult gij zo het scheepje van de Kerk op de onstuimige baren van hachelijke vervolgingen zien dobberen, zal het door de golven worden omgeslagen, en dreigen te gronde te gaan; en zult gij liggen in een zorgeloze slaap, als een die in het opperste van de mast slaapt?

Och! dat gij de breuk van Jozef eens ter harte nam, en u bekommerde om in Gods Kerk in te gaan als in de ware Ark der behoudenis van de geestelijke Noach, ik meen Jezus, om in de verbolgen wateren van Gods toorn niet te verdrinken en om te komen. Ei! ga bijtijds tot Jezus; wekt Hem op, en houdt Hem wakker met aanhoudende gebeden dat hij u bekere; zeggende in geestelijke zin tot Hem: Heere, behoud mij, eer ik verga!

2. En gij godzaligen, wat ligt in deze geschiedenis, dat schone schilderij van de Kerk, niet al veel om uw wegen te besturen en u te bemoedigen op uw reis naar de hemel, die heilige kruisvaart naar de zalige eeuwigheid!

a. Geraakt het scheepje van de Kerk, geraakt ook gij bijzonder onder zware tijden van stormen en onweer, maakt er dan voor uzelf dat gebruik van:

Dat gij uzelf in dat worstelperk waarin des Heeren hand u leidt, oefent, met gewillige onderwerping aan Gods Vaderlijk bestuur, en met lijdzaamheid. Lijdt verdrukkingen als een goed krijgsknecht van Christus, houdt u mannelijk, zij sterk, zegt Paulus.

Dat onder kruis en tegenspoed uw hoop, geloof, liefde en vertrouwen meer worden aangewakkerd. De verdrukking, zegt Paulus, werkt lijdzaamheid, en de lijdzaamheid werkt

bevinding, en de bevinding werkt hoop, en de hoop beschaamt niet, omdat de liefde Gods in onze harten is uitgestort door de Heilige Geest.

Dat de aardse gelegenheden u des te lossen van de aarde maken, en des te begeriger naar de hemel, de haven van uw zalige zielenrust.

b. Onder het slapen van Jezus:

Leer van de discipelen Hem ernstig te gaan opwekken. Daartoe houdt Hij Zich menigmaal als een slapende, om Zijn volk des te ernstiger te maken; in Hem te zoeken, in Hem uw noden voor te dragen, in Hem om verlossing te smeken. Wat zijn Davids nare klachten in de Psalmen anders dan zovele noodschreeuwen uit zijn benauwdheden tot God? Maar aan de andere kant, wacht u voor de al te grote vreesachtigheid en kleingelovigheid van Jezus' discipelen. Gij moogt en moet wel een levendig besef hebben van het dreigend en drukkend gevaar; en moogt en moet ook wel een diep inzien hebben van eigen onmacht en nietigheid van alle hulp, die bij schepselen te vinden is. Maar zolang de Heere in het scheepje van Zijn Kerk is, en Hij is er altijd in, al schijnt Hij te slapen; zo moet gij echter nooit kleingelovig de moed opgeven; maar op des Heeren macht betrouwen om u te kunnen, en op Zijn gewilligheid om u te willen helpen. Ik zal vertrouwen en niet vrezen, zegt de Kerk; en wederom: De Heere is bij mij, ik zal niet vrezen; wat zal mij een mens doen? Ja, al ging ik in een dal der schaduwen des doods, ik zal geen kwaad vrezen; want Gij zijt met mij, Ps. 23:4.

c. En gelijk in deze scheepvaart der discipelen na zulk een grote storm de wind ging liggen, en een grote stilte werd, also kunt gij ook daarop staat maken:

Er zal nog eens voor Gods verdrukte Kerk een uitvoering zijn tot overvloedige verversing. Laat de wateren van vervolgingen bruisen, laat ze beroerd worden; de beekjes der rivieren zullen nog eens verblijden de stad Gods, het heiligdom der woningen des Allerhoogsten, Ps. 46:4,5.

En ontbreekt er hier nog iets aan, gij kunt getroost wezen; onder alle stormen en baren van benauwdheden, dat de Heere als Leidsman en Helper bij u is.

Psalm 46:4:

In zulke stormen en baren
Is met ons de Heer der heerscharen,
God Jakobs is ons een beuren vast
Tegen geweld en overlast.

Het ga zo het wil, gij zult uw ziel behouden en als een buit meedragen uit de woelige en onrustige zee van deze wereld, aan de overzijde, die plaats daar het eeuwig rust en stilte zal zijn. Dan, wanneer gij in uw sterven gelukkig zult inzeilen in de schone haven van de hemel. AMEN

MARKUS 5:1-20

- 1 En zij kwamen over op de andere zijde der zee, in het land der Gadarénen.
- 2 En als Hij uit het schip gegaan was, terstond ontmoette Hem uit de graven een mens met een onreinen geest;
- 3 Dewelke zijn woning in de graven had, en niemand kon hem binden, ook zelfs niet met ketenen.
- 4 Want hij was menigmaal met boeien en ketenen gebonden geweest, en de ketenen waren van hem in stukken getrokken en de boeien verbrijzeld, en niemand was machtig om hem te temmen.
- 5 En hij was altijd, nacht en dag, op de bergen en in de graven, roepende en slaande zichzelf met stenen.
- 6 Als hij nu Jezus van verre zag, liep hij toe en aanbad Hem.
- 7 En met een grote stem roepende, zeide hij: Wat heb ik met U te doen, Jezus, Gij Zone Gods des Allerhoogsten? Ik bezweer U bij God, dat Gij mij niet pijnigt.
- 8 (Want Hij zeide tot hem: Gij onreine geest, ga uit van den mens.)
- 9 En Hij vraagde hem: Welke is uw naam? En hij antwoordde, zeggende: Mijn naam is Legio; want wij zijn velen.
- 10 En hij bad Hem zeer, dat Hij hen buiten het land niet wegzond.
- 11 En aldaar aan de bergen was een grote kudde zwijnen weidende.
- 12 En al de duivelen baden Hem, zeggende: Zend ons in die zwijnen, opdat wij in dezelfde mogen varen.
- 13 En Jezus liet hen terstond toe. En de onreine geesten, uitgevaren zijnde, voeren in de zwijnen; en de kudde stortte van de steilte af in de zee (daar waren er nu omtrent tweeduizend) en zij versmoorden in de zee.
- 14 En die de zwijnen weidden, zijn gevlucht, en boodschapten zulks in de stad en op het land; en zij gingen uit om te zien wat het was dat er geschied was.
- 15 En zij kwamen tot Jezus, en zagen den bezetene zittende en gekleed en wel bij zijn verstand, namelijk die het legioen gehad had; en zij werden bevreesd.
- 16 En die het gezien hadden, vertelden hun wat den bezetene geschied was, en ook van de zwijnen.
- 17 En zij begonnen Hem te bidden dat Hij van hun landpalen wegging.
- 18 En als Hij in het schip ging, bad Hem degene die bezeten was geweest, dat hij met Hem mocht zijn.
- 19 Doch Jezus liet hem dat niet toe, maar zeide tot hem: Ga heen naar uw huis tot de uwen, en boodschap hun wat grote dingen de Heere u gedaan heeft, en hoe Hij Zich uwer ontfermd heeft.
- 20 En hij ging heen en begon te verkondigen in het land van Dekápolis, wat grote dingen hem Jezus gedaan had; en zij verwonderden zich allen.

Vergeleken met Matth. 8:28-34, Luk. 8:26-39

A. **ALS** Paulus een beschrijving wilde geven dan het wijd uitgestrekte rijksg gebied van Koning Jezus, Hem gegeven van Zijn Vader, Die Hem uitermate zeer wilde verhogen,

en Hem een Naam wilde geven boven alle namen, zo deed Hij het onder de allerverhevenste uitdrukkingen. In de Naam van Jezus, zegt hij, moeten zich buigen alle knie dergenen die in den hemel en die op de aarde en die onder de aarde zijn. En alle tong moet belijden dat Jezus Christus de Heere is, in de Brief van Paulus, Fil. 2:10,11.

1. Deze spreektrant van Paulus schijnt mij toe ontleend te wezen van hetgeen er omgaat ten dage als koningen worden gekroond en plechtig ingehuldigd, wanneer de onderdanen hun knieën eerbiedig voor de koning buigen, en hen hulde doen. Zwerende hem daarbenevens ook met dure eden alle trouw en schuldige gehoorzaamheid; met hun tong also de koning voor hun heer belijdende, hetzij dat de kniebuiging en mondbelijdenis geschiedt in oprechtheid, hetzij bedrieglijk van zulken die zich geveinsd onderwerpen. Zulk een Rijksgebied, maar geestelijk, zou ook Christus Jezus van Zijn Vader ontvangen bij Zijn verhoging, wanneer Hij Hem geven zou alle macht in hemel en op aarde. Er zouden er zijn die zich gelovig aan deze Koning zouden onderwerpen, en Hem gehoorzamen; maar anderen zouden bedrieglijk zweren, zeggende tot Hem, Heere, Heere; maar Zijn wil niet doende, Matth. 7:21. Evenwel zouden deze wederhorigen desondanks en gedwongen Hem moeten onderworpen wezen, en zich moeten krommen onder Zijn macht en koninklijke heerschappij; en also hun knieën voor Hem buigen, en Hem met de tongen voor de Heere belijden.

2. Maar daarin gaat Jezus' heerschappij die der aardse koningen oneindig te boven, dat zich, zegt Paulus, voor Hem buigen alle knieën, en Hem als een Heere belijden alle tongen; hebbende ongetwijfeld zulks ontleend uit Jes. 45:23, daar de Messias Zelf deze taal voert: Ik heb gezworen bij Mijzelven, dat Mij alle knie zal gebogen worden, en alle tong Mij zal zweren. Dit breidt Paulus wat breder uit, en brengt het tot alle knieën en tongen dergenen die in de hemel en die op de aarde en die onder de aarde zijn.

Als wij dit nu maar tot redelijke schepselen betrekkelijk maken; en wel:

a. Eerst, tot die in de hemel zijn. Daar vinden wij de heilige engelen, die op hun wijze hun knieën voor Jezus bogen, en Hem als een Heere en Zaligmaker van het uitverkoren mensdom beleden. Want wanneer God wederom deze Eerstgeborene inbracht in de wereld, zo zei Hij, dat Hem nu alle engelen Gods aanbidden, Hebr. 1:6. Voegt erbij, Op. 5:11,12. Daar vinden wij ook de zalige zielen der volmaakte rechtvaardigen, die over het grote werk der verlossing het Lam een nieuw lied zingen, zeggende in vers 9,10: Gij zijt geslacht, en hebt ons Gode gekocht met Uw bloed, uit alle geslachten, en talen, en volken, en natiën; en hebt ons Gode gemaakt tot koningen en priesters.

b. Komen wij tot de redelijke schepselen die op aarde zijn, daar hebben wij zovele gelovigen die in Jezus' Naam hun knieën buigen, en met hun tongen belijden dat Jezus Christus de Heere is; behalve zovele ongelovigen, die in geveinsdheid Jezus voor de Heere belijden, en zich zo uiterlijk voor deze Koning neerbuigen.

c. De meeste zwaarigheid is hier, wat men te verstaan heeft door degenen die onder de aarde zijn. Sommigen denken aan de gestorvenen, die naar het lichaam onder de aarde zijn, maar naar de ziel in heerlijkheid opgenomen. Doch dewijl zulke gestorvenen in die zin deze zijn met die Paulus reeds gezegd had in de hemel te zijn, denk ik hier liever aan de duivelen en boze geesten, die van God in de hel geworpen zijn, en wier woonplaats gevolglijk begrepen wordt onder de aarde te wezen. Dat deze boze geesten, die onder de aarde zijn, hun knieën tegen hun wil en dank voor Jezus hebben moeten buigen, en Hem voor een Heere en Zone Gods belijden, komt ons zo menigmaal voor in de Heilige Schriften van de vier evangelisten; maar nergens klaarder en duidelijker dan in mijn

voorgelezen tekst. Hier is niet één, maar een geheel legioen duivelen in een bezetene. Doch Jezus heeft ze also in Zijn macht, dat Hij deze oneraardse geesten dwingt hun knieën in deze bezeten mens voor Hem te buigen, en Hem aan te bidden, ja, Hem te belijden voor de Zone Gods des Allerhoogsten. Nog meer; Hij toont Zijn koninklijke heerschappij en Goddelijk alvermogen, als de duivelen op Zijn ontzaglijk bevel uit deze bezetene in de zwijnen varen, en door derzelver versmoring in het water tot de afgrond weerkeren. Trouwens, de Zaligmaker was gekomen om de werken des duivels te verbreken.

B. De laatste maal zagen wij deze grote Profeet Jezus Zijn hemelse leer, in zeven parabels aan de schare voorgesteld en aan Zijn discipelen verklaard, bevestigen met een zeer groot wonderwerk, hetwelk Hij deed op de avond van de laatste dag, als Hij geleerd had. Toen voer Hij over de zee, met Zijn apostelen en meer anderen van Zijn aanhangers, van de zijde van Kapernaüm naar het land der Gadarenen. Op de Galilese zee worden zij met een geweldige storm belopen, en komen in gevaar van te verdrinken. Maar Jezus, met een enkel woord sprekens, stilt zee en winden, zodat velen van het gezelschap verbaasd en verwonderd uitroepen: Wie is toch Deze, dat ook de wind en de zee Hem gehoorzaam zijn? Zoals verhaald wordt in het laatste deel van het voorgaande hoofdstuk. Nu zijn zij aan land gekomen, aan de overzijde, in de landstreek der Gadarenen, alwaar Jezus zo haast Hij uit het schip aan land zal stappen, geen kleiner wonderwerk zal verrichten, verlossende een bezetene van een legioen duivelen, die onder Zijn toelating in de zwijnen zullen varen; welke zwijnen van de steilte zullen storten en in de zee verdrinken. Hetgeen van een onderscheiden uitwerking zal wezen in de inwoners van het land en in de verlost mens, naar de inhoud der voorgelezen tekstwoorden.

C. Om in deze wijldopige stof, welke wij daarenboven nog in overeenstemming met het breed verhaal van twee andere evangelisten zullen verklaren, niet teveel onderdelen te maken, zal ik alles onder vier hoofdstukken begrijpen:

I. Eerst zullen wij acht geven op de beschrijving van:

A. De plaats alwaar.

B. De tijd wanneer.

C. En van de persoon aan welke het wonderwerk gebeuren zal, de verzen 1-5.

II. Dan zullen voorkomen de dingen die tot het wonder aanleiding gaven.

A. De verootmoediging van de van duivelen bezetene.

B. Mitsgaders de driedubbele smeekbede van de onreine geesten, de verzen 6-12.

III. Hierop volgt het wonder zelf, van het uitvarende duivelen uit de bezetene in de zwijnen, vers 13.

IV. Eindelijk wordt de geschiedenis besloten met een verhaal van de verrichte uitwerking van dat wonder:

A. Zo in de inwoners van het land.

B. Als in de bezetene, door Jezus' wonderhand genezen, de verzen 14-20.

EERSTE DEEL

Markus begint dit heilig geschiedverhaal met de beschrijving van:

A. De plaats alwaar het wonder voorviel, EN ZIJ KWAMEN OVER OP DE ANDERE ZIJDE DER ZEE, IN HET LAND DER GADARENEN.

1. De plaats hier dan het land der Gadarenen, genoemd naar deszelfs hoofdstad Gadara, in welk nabuurschap, zo men wil, nog een andere stad, met name Gergesi gelegen was, waarnaar ook wel deze landstreek werd genoemd; zoals Mattheüs doet, die deze zelfde geschiedenis verhalende, dit land noemt het land der Gergesenen. De evangelist beschrijft er dan ook van zijn gelegenheid, als hij er bijvoegt dat het gelegen was aan de andere zijde der zee, dat is dan de andere zijde van het meer Genésareth of Galilese zee, zoals dit meer ook genoemd werd.

2. In dit land der Gadarenen of Gergersen en kwamen zij over, zegt mijn tekst. Te weten, in het slot van het voorgaande vierde hoofdstuk is Jezus met Zijn discipelen in het schip, in gezelschap van nog andere kleinere scheepjes van Galilea afgevaren, over deze Galilese zee naar het land der Gadarenen, dat schuin daar tegenover was gelegen. Waarom Lukas, deze geschiedenis ook verhalende in zijn achtste hoofdstuk zegt in vers 26, dat dit land der Gadarenen gelegen was tegenover Galilea. Waarom Jezus met Zijn apostelen in dit land overkomt, is reeds over de even voorgaande stof gezegd. Dit land der Gadarenen werd in die dagen voor het grootste gedeelte van heidenen bewoond; weshalve Jezus, ofschoon Hij voornamelijk gezonden was tot de verloren schapen van het huis Israëls, echter onder de heidenen ook enige bewijzen heeft willen geven van Zijn Goddelijke macht, in wonderen te doen, en van Zijn gadeloze mensenliefde, in het genezen van enigen uit de heidenen. Doet erbij, dat de Heiland hiermee Zijn apostelen wilde leren, dat ook zij eens met het Evangelie van de Joden tot de heidenen zouden overgaan.

B. De tijd wanneer het wonder voorviel, was, zegt Markus, ZODRA HIJ UIT HET SCHIP GEGAAN WAS. Dat is, zodra als Jezus na het stillen van die geweldige storm op zee, uit het schip aan land gestapt was, en aldus, gelijk Lukas zegt, aan het land uitgegaan was. Ziet, aanstonds zal het Goddelijk albestuur Hem een gepaste gelegenheid doen voorkomen, om na het stillen van die storm op zee, de duivel en het rijk der hel te bestormen. Heeft Hij Zijn lievelingen op zee bewaard, dat zij door de afgronden niet zijn ingezwolgen, hier zou Hij een heel legioen duivelen onder het versmoren van de zwijnen in de zee, naar de afgrond der hel doen heenvaren.

C. De persoon uit welke de duivelen zullen uitgedreven worden, wordt vooraf van de evangelist in het brede beschreven; waarmee ook de twee andere evangelisten, Mattheüs en Lukas, die elk nog wat bijzonders hebben, moeten vergeleken worden. Het is zo, Mattheüs spreekt van twee bezetenen van de duivel; doch deze zwaarigheid kan aldus worden weggenomen, dat Markus en ook Lukas maar van één van de duivel bezetene hebben willen gewag maken; omdat hun voornemen was aan deze merkwaardige geschiedenis nog iets aan te knopen, dat Mattheüs was voorbijgegaan. En hetwelk ook maar één van de twee raakte, namelijk hoe na het voorval van het wonder de ene bezetene, en niet andere, Jezus heeft verzocht om bij Hem te mogen blijven, en Hem na te volgen; en hoe hij de ontvangen weldaad met dankbaarheid erkent, en tot roem van Jezus onder zijn landgenoten verkondigd heeft. Markus beschrijft van deze ene:

A. Eerst van zijn kwaal; het is EEN MENS MET EEN ONREINE GEEST. Lukas noemt hem een zeker man uit de stad, die van over lange tijd met duivelen was bezetene geweest. Het was dan een zekere man, die in deze tijd bij elk hier wel bekend was; een burger en inwoner voorheen van de stad Gadara. Of hij een Jood of heiden was, is onzeker; hoewel het laatste niet onwaarschijnlijk is, overmits Gadara van de Joodse geschiedschrijver Josephus geteld wordt onder de heidense of Griekse steden, welke tot de

landvoogdij van Syrië behoorde. Het was een man met een onreine geest; welk enkelvoudig getal zo ik meen, zal zien op de overste der onreine geesten, die doorgaans door deze man sprak. Want anders had hij vele duivelen, een geheel legioen. En die hadden hem van over lange tijd, zegt Lukas, al bezeten; en zij plaagden hem jammerlijk dag en nacht. Gelijk er toch in deze tijd vele zulke ellendelingen werden gevonden, althans onder de Joden, waarvan wij de redenen tevoren al hebben opgegeven, als Hij predikte over die van de duivel bezetenen, die Jezus genas in de synagoge de Kapernaüm. Daarom is het niet te verwonderen dat er ook onder de heidenen, die de God Israëls niet kenden noch dienden, in een land dat meest van heidenen werd bewoond, enige van de duivel bezetenen werden gevonden.

b. Vervolgens wordt hij beschreven van zijn plaats daar hij zich gewoonlijk onthield, **HIJ HAD ZIJN WONING IN DE GRAVEN**. Het was de gewoonte in de oosterse landen, dat men buiten de steden de doodgraven bouwde, waartoe men harde steenrotsen uitholde, gelijk wij uit het graf van Jozef van Arimathéa zien, of anderszins ruime kelders in de aarde metselde; in welke graven dan een aantal dode lijken in verschillende kleinere holtes gelegd werden. Hieruit begrijpen wij licht hoe deze mens zijn woning in de graven kon hebben. Het schijnt dat deze man, kunnende het in zijn huis niet harden of duren, alles was hem daar te eng en te benauwd, door de boze geesten naar buiten tot de nare doodgraven is gedreven, om in die akelige en angstvallige plaatsen des te vrijer hun rol met hem te spelen. Door hem aldaar onder de doden des te meer droefgeestig, angstig en vervaard te maken; en ook andere mensen daar voorbijgaande, als zij zulk een man uit de graven zagen komen, de uiterste vrees en doodschrik op het lijf te jagen. C. De evangelisten beschrijven hem nog al verder van zijn ellendige en beklagenswaardige toestand.

Eerst, hij was geheel ontembaar. Mijn tekst zegt: **NIEMAND KON HEM BINDEN, OOK ZELFS NIET MET KETENEN. WANT HIJ WAS MENIGMAAL MET BOEIEN EN KETENEN GEBONDEN GEWEEST, EN DE KETENEN WAREN VAN HEM IN STUKKEN GETROKKEN, EN DE BOIEN VERBRIJZELD; EN NIEMAND WAS MACHTIG HEM TE TEMMEN**. Het wil zeggen, zijn vrienden en bekenden hadden hem met boeien en ketenen gebonden, opdat hij niet ontvluchten, noch zichzelf of anderen beschadigen mocht. Maar dit was tevergeefs. Niet alleen geen touwen, maar ook geen ijzeren ketenen waren sterk genoeg om hem te houden en te bewaren; want hij brak ze in stukken, alsof het maar linnen draden waren. Zo sterk, wil het zeggen, was hij van de boze geesten bezeten, die hem zulk een grote kracht bijzetten, dat hij daardoor dingen deed die anders het bereik van de menselijke krachten te boven gaan.

Hierbenevens was hij ook dol en onzinnig; want **HIJ WAS ALTIJD NACHT EN DAG OP DE BERGEN, EN IN DE GRAVEN, ROEPENDE**. Hij raasde en tierde, en liep menigmaal uit zijn meest gewone woonplaats, welke de doodgraven waren, uit, over eenzame bergen en heuvels, door akelige dalen en valleien, door schrikkelijke wildernissen en woestijnen, en zulks dag en nacht. Waartoe hij door de boze geesten werd aangedreven, gelijk het Lukas heeft, zeggende dat hij van de duivel gedreven werd in de woestijnen. Namelijk, om in zulke eenzame plaatsen, hem van alle mensenhulp te vervreemden, en zoveel te veiliger over hem te heersen. Gelijk de duivel hem ook aanblijes, naar het verhaal van Lukas, om zonder kleren te gaan, maar die te verscheuren en van zich te werpen, en zo naakt te lopen; mogelijk om anderen die Hem ontmoeten, op het gezicht van zulk een naakt mens angst en verschrikking aan te jagen.

Geen wonder, dat hij eindelijk ook van zijn wreedheid beschreven wordt; hij was zeer wreed, zegt Mattheüs.

WREED omtrent zichzelf; want HIJ SLOEG ZICHZELVEN MET STENEN; zich wondende een kwetsende met afgebroken stukken steen die hij vond, of in de grafsteden, of in het steenachtige gebergte, daar hij dag en nacht over liep.

Wreed ook omtrent zijn naaste; want Mattheüs zegt, dat niemand door die weg kon voorbijgaan. Hij viel aan en sloeg en mishandelde allen die hem op de weg ontmoetten. Een allerellendigste en naarste toestand voorwaar! Nooit zag de wereld een afschuwelijker mens, een voorwerp, indien ooit, van ontferming en mededogen.

TWEEDE DEEL

Geen wonder, dat de meedogende Jezus op dat gezicht Zich zijner zal ontfermen. Hierom gaat mijn tekst verhalen enige dingen die daartoe aanleiding gaven. Tot het aanstaande wonderwerk gaf:

A. De eerste aanleiding, de verootmoediging van deze bezeten mens.

1. De gelegenheid bij welke dit voorviel, komt eerst voor in het tweede vers, daar gezegd wordt: TERSTOND ONTMOETTE HEM UIT DE GRAVEN deze mens. Zodra Jezus met Zijn bij Zich hebbend gezelschap uit het schip aan land is gestapt; ziet, aanstonds ontmoet Hem deze bezetene; niet bij geval, maar door een wonderwijs bestuur van Gods voorzienigheid, Die deze bezetene naar Jezus heen drijft. Het schijnt dat de graven waaruit hij Jezus ontmoet, nog iets van de oever af waren; want de evangelist voegt er, om de gelegenheid van het voorval nog wat nauwkeuriger te beschrijven, in het negende vers bij: ALS HIJ NU JEZUS VAN VERRE ZAG. Hij ziet Jezus al van verre. Maar hoe weet hij dat Degene Die hij ziet Jezus is? Het is niet ongerijmd, indien wij denken dat God, zo haast deze mens Christus ziet, hem een herstelling van zijn zinnen en de gave van de kennis van Christus kan geschonken hebben.

2. Deze kennis drijft hem terstond naar Jezus toe, om zich voor Hem te verootmoedigen. HIJ LOOPT NAAR HEM TOE, EN AANBIDT HEM. Hij loopt schielijk naar Jezus toe, en werpt zich in ootmoed en diepe nederigheid voor deze grote Medicijnmeester neer, en hij bidt Hem aan, in de hoop van door Zijn wonderhand van zijn afschuwelijke kwaal genezen te worden. Maar men kan dit aanbidden ook in zeker opzicht aan de boze geest, die vervolgens door de bezeten mens tot Jezus zal spreken, toeschrijven. De boze geest, die Jezus hier wel kende gelijk het vervolg zal leren, en die in de woestijn aan Jezus durfde voorstellen dat Hij voor hem zou neervallen en hem aanbidden, die valt hier met zijn engelen voor Jezus' voeten neer en bidt Hem aan. Hij doet het niet gewillig, maar gedwongen; niet uit oprechte eerbied voor de Heiland, maar geveinsd, en uit vrees voor Hem, die hij weet zijn Heere en straf oefenende Rechter te wezen. Zo moeten voor Jezus gebogen worden, gelijk wij in onze inleiding zagen, alle knieën, ook dergenen die onder de aarde zijn.

B. Maar nog nadere aanleiding tot het volgende wonder zal geven de driedubbele smeekbede van de onreine geesten, daarop volgende.

1. De eerste bede welke de onreine geest in de naam van al de andere geesten, zijn metgezellen, aan Jezus doet, en welke bede hij ook doet ROEPENDE MET GROTE STEM, opdat het van allen die hieromtrent waren duidelijk zou gehoord worden; en waartoe hij dan de tong van deze bezetene, door welke hij hier spreekt, gebruikt. Deze eerste bede,

zeg ik, behelst een verzoek om uit deze bezeten mens niet uitgeworpen te worden, en diensvolgens van Jezus' straffende hand bevrijd te blijven.

a. Hiertoe laat hij voorafgaan een beweegreden tot aandrang van het volgende verzoek. **WAT HEB IK MET U TE DOEN, JEZUS, GIJ ZONE GODS DES ALLERHOOGSTEN?** De boze geest erkent dan Jezus voor de Zoon des Allerhoogste Gods, gelijk de stem des Vaders in Jezus' Doop bij de Jordaan Hem daarvoor had uitgeroepen, en de duivel zelf dit beleden had, als hij Jezus verzocht in de woestijn. Een belijdenis, die hem de vrees uitperst. Waarop hij Jezus zoekt verdacht te maken, alsof Hij zich onrechtvaardig in de zaken van de boze geest in stak. Wat heb ik met U te doen? Eigenlijk, wat is mij en U? Ik steek mij niet in het Uwe; daarom moet Gij U in het mijne niet steken, maar mij deze mens als een rechtvaardige roof laten behouden.

b. Daarop grondt hij zijn verzoek, waarin hij zeer ernstig wil schijnen: **IK BEZWEER U BIJ GOD, DAT GIJ MIJ NIET PIJNIGT.** De satan doet een bezwering in Gods Naam, dat Jezus hem niet pijnigt, door hem uit die bezeten mens, die hij meent als een wettige roof toe te behoren, uit te drijven. Of hem uit het land der Gadarenen, daar hij zolang zijn troon gehad heeft, te verzenden naar de afgrond, naar zijn kerker en gevangenis. Want dat is een pijniging voor de boze geest, uit een mens of land uitgedreven, en in de afgrond gevangen gehouden te worden, en zo in zijn macht verkort te worden om de mensen geen leed te doen. Bij Mattheüs zegt hij: Zijt hij hier gekomen om ons te pijnigen voor de tijd? Het is nog de tijd niet, zo hij meent, om de duivelen met hun werkingen zo uit te sluiten uit alle gewesten der wereld, en in de afgrond op te sluiten. Daarom komt Gij te voortijdig hier, in deze landstreek der Gadarenen, daar wij onze troon onder een onrein volk dat het Uwe niet is, hebben opgericht. En de reden welke de satan zo perste om dit verzoek te doen, was dat Jezus vooraf als macht hebbende tot de satan gezegd had: **GIJ ONREINE GEEST, GA UIT VAN DEN MENS.** Zodra Jezus deze mens maar had gezien, was Hij over deze ellendeling met innerlijke ontferming bewogen geworden, en had Zich gereed getoond hem van deze langdurige kwaal te verlossen; waartoe Hij aan de onreine geest bevel had gegeven dit zijn oude huis en woonstede te verlaten. Waartegen de onreine geest dan nog durft pleiten, op hoop van dit veld te behouden.

2. De onreine geest, bemerkende dat zijn eerste bede om in deze mens te blijven huisvesten, nutteloos zal wezen, komt tot een tweede bede, waarin hij verzoekt niet genoodzaakt te worden het land der Gadarenen te moeten verlaten.

a. De aanleiding tot dit tweede verzoek is een opmerkelijke vraag van de Heiland, met het antwoord van de satan daarop.

Wat Jezus aangaat. **HIJ VRAAGDE HEM, WAT IS UW NAAM?** Niet, alsof elke onreine geest een bijzondere naam had, maar Jezus vraagt hem naar de naam met welke de onreine geest zich tegenwoordig wilde benoemen, opdat het aan de gehele wereld bleek wie het is die deze mens zo lange tijd had geplaagd.

Op deze vraag antwoordt de onreine geest: **MIJN NAAM IS LEGIO, WANT WIJ ZIJN VELEN.** Legio is een woord van de Romeinen ontleend, die daardoor een grote menigte van welgeordende krijgsknechten plegen te benoemen. En in deze dagen bestond een Romeins legio of legioen, zoals wij spreken, uit een getal van meer dan zesduizend soldaten. Zodat diensvolgens over de zesduizend duivelen in deze ene ellendige mens waren; want zo verklaart Lukas het woord legio nog nader, zeggende, dat vele duivelen in hem waren gevaren. Gelijk ook vervolgens gezegd zal worden, dat deze ellendige mens het legioen had. Hoe zovele duivelen in één mens konden wezen, is geen vraag van

aanbelang; als wij aanmerken dat de geesten die geen lichaam hebben, ook geen eigenlijke plaats beslaan, maar aldaar gezegd worden te zijn alwaar zij hun werkingen doen. Gij moet het eenvoudig zo verstaan, dat een geheel legioen van meer dan zesduizend boze geesten op deze ene mens, onder Gods toelating, werkten; en op hem zoveel kwaad deden als hun van God werd toegelaten te doen. Eveneens gelijk ook een ontelbaar getal van goede engelen zich legeren rondom degenen die de Heere vrezen.

b. Hierop komt de onreine geest, als hoofd en veldoverste van dit legioen duivelen in, en aan de Heiland een verzoek doende. **HIJ BAD HEM ZEER, DAT HIJ HEN BUITEN DAT LAND NIET WEGZOND.** Mag het hen niet gebeuren in deze ellendige mens langer te blijven, hun zal gunst geschieden, zeggen de duivelen, indien Jezus toestaat, (en zo erkennen ze hiermee Jezus' macht over hen) dat ze evenwel in dit land der Gadarenen nog blijven. Daar zij menen een bijzondere recht op te hebben, omdat het voor het grootste gedeelte door blinde heidenen, die God niet kenden en niet dienden, bewoond werd. Voor het minst is hun bede, om niet naar de hel hun gewone woonplaats te varen; gelijk er bij Lukas wordt uitgedrukt: Zij baden Hem, dat Hij hen niet zou gebiedten naar de afgrond heen te varen.

2. Hiervoor vrezen zij zeer, en daarom komen zij tot een derde bede, dat indien zij dit land moeten ruimen en ter helle varen, zij tenminste de Gadarenen nog voor het laatst mogen beschadigen in hun goederen, have en vee; want al de vreugde der duivelen bestaat in kwaad te doen; dat is hun enige lust en vermaak.

a. Tot dit derde verzoek gaf aanleiding dat, zegt mijn tekst, **ALDAAR AAN DE BERGEN WAS EEN GROTE KUDDE ZWIJNEN WEIDENDE.** Hoewel het de Joden door de Goddelijke wet verboden was zwijnevlees te eten, daar de Joodse overleveringen daar nog bij verboden dat men zelfs geen zwijnen mocht weiden, zo behoeven wij ons echter niet te verwonderen dat wij hier een kudde zwijnen, die daarna zal begroot worden op omtrent tweeduizend stuks, aan de bergen weidende, aantreffen. Want het land der Gadarenen werd niet alleen van Joden, maar voor het grootste deel van heidenen bewoond, die de zwijnen tot spijs gebruikten.

b. Hieruit nemen de duivelen gelegenheid om een verzoek aan de Heiland te doen. **EN AL DE DUIVELEN;** niet hun overste alleen, die de twee eerste beden gedaan had, maar al de duivelen **BADEN HEM,** erkennende daardoor Jezus' oppermacht, en dat zij zonder Zijn wil niets kunnen doen; zij baden Hem, zeggende: **ZEND ONS IN DIE ZWIJNEN, OPDAT WIJ IN DEZELVE MOGEN VAREN.** Zij begeren gezonden te worden in de zwijnen, als zijnde onreine schepselen gelijk zij zelf. Hun toeleg zal hier geweest zijn, om, terwijl het hun niet gegund was de mensen in hun lichamen te kwellen, deze tenminste in hun goederen te beschadigen, en voor hun vertrek nog zoveel kwaad te doen als zij enigszins konden. Althans, zij zullen hierdoor gezocht hebben Jezus bij de Gadarenen veracht en gehaat te maken, naardien het onder de inwoners van het land bekend zou worden dat het vernielen van de zwijnen door Jezus' toelating en bevel was geschied.

DERDE DEEL

Zoals ook uit het vervolg blijkt is; want om tot dit wonder zelf te komen:

A. Laat Markus voorafgaan, EN JEZUS LIET HET HUN TERSTOND TOE. Maar zondigt Jezus hier niet tegen de liefde jegens zijn naaste, door toe te laten dat hij zulk een schade lijdt in zijn vee? Geliefden!

1. Het is vooreerst, het allergeereedst te denken dat de eigenaars van deze varkens heidenen zijn geweest, die deze in dit land waarin ook vele Joden woonden, weidden, tot ergernis, smaad en spot van de Joden, die het zwijnevlees verboden was. En aldus worden deze mensen rechtvaardig door Jezus gestraft in die beesten waarmee zij zich bezondigden.

2. Ten tweede, Jezus laat het vernielen van deze zwijnen toe, om te tonen Zijn opperheerschappij over de duivelen, en Zijn vrijmacht over des mensen have en goederen, om de inwoners van dit land gelegenheid gegeven om Zijn Goddelijke alvermogen te erkennen, en in Hem te geloven; maar zulks niet doende, des te onverantwoordelijker te maken.

3. Ten derde, Jezus laat het toe, om te tonen welke rampzalige en tevens gevaarlijke toestand het is van de boze geesten bezeten te worden. Die, was het hun geoorloofd geweest, al de ingezetenen van dit land in het water zouden hebben gesmoord, gelijk terstond deze zwijnen zullen doen.

4. En eindelijk, heeft Jezus dit toegelaten om het aanstaande wonder des te klaarder en meer openbaar te maken, en teneinde het gerucht daarvan des te meer allerwege verbreid mocht worden.

B. Zo haast heeft Jezus het verzoek der duivelen niet toegestaan, of er gebeurt een ontzaglijk wonder; dat tweeledig is.

1. Wat de bezetene aangaat; mijn tekst zegt, DE ONREINE GEESTEN VAREN UIT; dat is, zij verhuizen uit deze mens, en verlaten hun oude woonplaats. Op Jezus' wenk en wil moeten de duivelen voor Hem vluchten. Jezus breekt in het huis van die sterk gewapende in, en ontroofte hem dit vat, en toont zo gekomen te wezen om de werken des duivels te verbreken. De onreine geesten varen uit.

2. En wat de zwijnen aangaat; aan die gebeurt ook een wonder. De duivelen VOEREN IN DE ZWIJNEN, met dat gevolg, dat DE gehele KUDDE STORTTE VAN DE STEILTE AF IN DE ZEE, EN VERSMOORDE IN DE ZEE. Deze kudde zwijnen was al zeer groot, WANT ER WAREN ER OMTRENT TWEEDUIZEND; maar er waren duivelen genoeg in de bezetene, een geheel legioen, om al deze zwijnen te bezitten en gaande te maken. De duivelen doen hier gelijke werking in deze zwijnen, als zij tevoren in de bezeten mens deden. Al deze varkens worden dol en razende, en lopen naar een rots aan de zee kant, daar zij van de steilte neerrollen in het meer GENNESARETH of Galilese zee, aan welke stranden die plaats nog verschillende eeuwen daarna vertoond werd. En ofschoon deze dieren zich elders wel met zwemmen weten te redden, versmoorden ze echter alle in de zee.

VIERDE DEEL

Omtrent het laatste, namelijk de verschillende uitwerking van het wonder, waarin zoveel zwarigheden niet liggen, zullen wij ons wat kunnen bekorten.

A. De inwoners van het land GADARA worden door dit grote wonder niet verbeterd, maar belonen de Heiland met ondankbaarheid.

1. Wat de hoeders der zwijnen aangaat. Van deze zegt mijn tekst, EN DIE DE ZWIJNEN WEIDDEN, ZIJN GEVLUCHT, EN BOODSCHAPTEN ZULKS IN DE STAD EN OP HET LAND. De zwijnenhoeders nemen de vlucht, verbaasd over Jezus' macht en verschrikt door het gezicht van het omkomen der zwijnen, en boodschapten in de stad Gaddara en het omliggende land het gebeurde, om zich buiten alle schuld van het verlies der zwijnen te stellen; in plaats dat zij voordeel uit het grote wonder moesten getrokken en Jezus' grote daden vermeld hebben.

2. En wat de inwoners van deze landstreek aangaat, die worden:

a. Oog- en oorgetuigen van het wonderwerk, zodat niemand reden heeft aan de waarachtigheid van deze geschiedenis te twifelen.

Ooggetuigen worden zij; want ZIJ GINGEN UIT, OM TE ZIEN WAT HET WAS DAT ER GESCHIED WAS. EN ZIJ KWAMEN TOT JEZUS, EN ZAGEN DEN BEZETENEN ZITTENDE EN GEKLEED, EN WEL BIJ ZIJN VERSTAND; NAMELIJK DIE HET LEGIOEN GEHAD HAD, EN ZIJ WERDEN BEVREESD. Zij lopen nieuwsgierig heen, om de waarheid der zaken te weten; en vinden de bezetene, die velen hunner zeer wel kenden, gekleed en volkomen bij zijn zinnen, en zittende als leerling aan Jezus' voeten. En zij worden bevreesd; maar met een slaafse vrees voor Jezus en voor Zijn verbazende macht, dat Hij daardoor wraak oefende over hun zonden.

Hier benevens worden zij ooggetuigen; want DIE HET GEZIEN HADDEN, de zwijnenhoeders en meer anderen daaromtrent, VERTELLEN HUN WAT DEN BEZETENEN GESCHIED WAS, EN OOK VAN DE ZWIJNEN. Alles zoals tevoren door onze evangelist verhaald is.

b. Maar ziedaar, welk een boosheid en snode ondankbaarheid! De Gadarenen BEGONNEN Jezus TE BIDDEN DAT HIJ VAN HUN LANDPALEN WEGGING. Uit vrees, dat Jezus nog meer schade zou mogen doen aan hun bezitting, bidden zij Hem dat Hij uit hun land vertrekt. Zo tonen zij dat zij hun aardse goederen veel hoger waarderen dan door Jezus van de boze geesten verlost, en door Hem onderwezen of gezaligd te worden. Zo dwaas is de natuurlijke mens, dat hij om tijdelijk gewin zijn eeuwig welzijn verwaarloost en verkwist!

B. Maar zaliger uitwerking heeft het grote wonder in de bezeten mens, door Jezus wonderbaar genezen. Hij toont zijn liefde tot de Heiland, en zijn gehoorzaamheid aan Zijn bevel.

1. Zijn liefde; want ALS JEZUS IN HET SCHIP GING, BAD HEM DEGENE DIE BEZETEN WAS GEWEEST, DAT HIJ MET HEM MOCHT ZIJN. Hij, die zulk een grote weldaad van Jezus had ontvangen, zoekt zijn Weldoener ook getrouw aan te kleven; en te lieven, en te dienen, en overal te volgen waar Hij ging, en nader onderwijs uit Zijn heilige mond te ontvangen.

2. Ook is hij gehoorzaam in al wat hem Jezus nu beveelt; want die Jezus liefheeft, bevaart Zijn geboden.

a. Om deze gehoorzaamheid te betonen, geeft Jezus' bevel hem aanleiding, als er gezegd wordt: DOCH JEZUS LIET HEM DAT NIET TOE, MAAR ZEIDE TOT HEM, GA HEEN NAAR UW HUIS, EN BOODSCHAFT HUN WAT GROTE DINGEN U DE HEERE GEDAAN HEEFT, EN HOE HIJ ZICH UWER ONTFERMD HEEFT. Jezus, Die best wist waarin deze man tot eer van God en tot stichting van zijn naaste kon zijn, beveelt hem naar zijn huis te gaan, om daar aan vrienden en magen en bekenden des Heeren grootheid en goedertierenheden te vertellen; ten einde daardoor in dit land der

Gadarenen de weg te bereiden tot oprichting van Christus' Koninkrijk in volgende dagen.

b. Deze mens gehoorzaamt terstond Jezus' bevel. HIJ GING HENEN, EN BEGON TE VERKONDINGEN, met ernst en veel vrijmoedigheid, IN HET LAND VAN DEKAPOLIS, hetwelk aan de Galilese zee ten oosten en hoger op het noorden was gelegen, en waarvan de meeste inwoners heidenen waren, WAT GROTE DINGEN HEM JEZUS GEDAAN HAD. Diezelfde grote dingen, tevoren vermeld. EN ZIJ VERWONDERDEN ZICH ALLEN, namelijk over het verhaal van dit verbazende wonderwerk, als behelzende zaken die al hun begrip te boven ging.

LAAT ons nu bij deze merkwaardige geschiedenis onszelf nog eens een ogenblik neerzetten, en er ons met aandacht in spiegelen. Doch maar kort, dewijl de tijd in het behandelen van zulk een brede stof ons ongevoelig voorbijgegaan is.

Ach! wat zijn er niet velen in ons Christendom die hier hun eigen schilderij zullen zien:

A. Of in de ongelukkige van de duivel bezetene, voor zijn genezing.

B. Of in de aardsgezinde Gadarenen.

A. Wat de bezetene met een geheel legioen duivelen aangaat. Het is wel zo, dat die vreselijke werkingen der onreine geesten op de lichamen der mensen nu zo openbaar en zichtbaar niet zijn als in de dagen van Jezus' omwandeling; wanneer zij allerschrikkelijkst tegen het menselijk geslacht woedden, toen Hij gekomen was, Die de werken des duivels stond te verbreken. Maar ach! wat is het aantal der mensen niet groot, op welke die vorst der duisternis nu werkt op een meer verborgen en onzichtbare wijze? Dat even zo gevaarlijk is. Wat werkt satan nu niet krachtig op de zielen van de kinderen der ongehoorzaamheid? Van nature zijn alle mensen van hun geboorte af kinderen des duivels, gevangenen van deze machtige, en zij blijven ook zijn slaven zolang zij onbekeerd leven, en door Jezus hem niet ontweldigd worden.

1. Zij liggen in zijn strikken, en hij houdt ze daarin gevangen tot zijn wil, 2Tim. 2:26.

2. Hij verblind hun verstand en zinnen, zodat zij niet zien wat tot hun zaligheid nodig is.

3. Het werkt ook krachtig op hun wil, zodat hij hun wilsneigingen afkerig maakt van het goede, en ze doet overslaan ten kwade, in zondige lusten en begeerlijkheden.

4. Ja, hij werkt ook onzichtbaar op uw lichamen, al is het dat gij zijn werkingen niet kunt onderscheiden van de werkingen des vleses, als hij u dadelijk tot het bedrijf der zonden doet uitspatten. Althans, die vleselijke lusten en zondige begeerlijkheden om het kwade te doen, wat zijn die anders dan zovele onreine geesten, dat de satan u niet minder dan de van de duivel bezetenen mens nacht en dag daardoor gekweld, uw kloppend en beschuldigend geweten door jaagt, en u zo voortdrijft als een onstuimige zee die niet kan rusten? Wel, een geheel legioen van zulke duivelen is in de werkers der ongerechtigheid.

Velen zijn in een geestelijke zin evenzo gesteld als deze van de duivel bezetene voor zijn genezing.

Niemand kon hem temmen, en hij brak zelfs de sterkste banden en ijzeren ketenen in stukken. Maar geen banden van Goddelijke, laat staan menselijke en burgerlijke wetten, kunnen velen weerhouden van het bedrijf der ongerechtigheden. Kom, laat ons, zeggen zij in de tweede Psalm, Hun banden verscheuren, en Hun touwen van ons werpen, vers 3.

Zij wonen in deze bezetenen in de graven van een angstig geweten, dat hun gedurig het zondenbedrijf verwijt, en hen wel eens uitermate droefgeestig en vervaard maakt. Zij zijn, gelijk wij van de wanhopige Kaïn lezen, zwervende en dolende op de aarde, en roepen weleens uit: Al wie mij vindt, zal mij doodslaan! Zij hebben een worm van binnen die hen gedurig knaagt, niet minder dan het gewormte de dode lijken in de graven. Gebeurt het dat hun door Gods dienstknechten de waarheid eens wat hartelijk gezegd wordt, en hun rampzalige toestand onder het oog gebracht; o! welk een pijniging van het beschuldigend geweten! Zij kunnen en willen daarvan niet horen. Dan zeggen zij met de bezetene, tenminste zij denken het: Ik bid u, dat gij mij niet pijnigt; of zijt gij hier gekomen om mij te pijnigen voor de tijd?

B. Maar anderen, ik sta het toe, spatten zover niet uit in boosheid; zij leven uiterlijk nog al zedig en burgerlijk. Sommigen zijn er nog al godsdienstig bij; maar hebt gij niet meer, gij kunt dan min of meer uw schilderij zien in de aardsgezinde Gadarenen. Die baden Jezus dat Hij uit hun landpalen wilde vertrekken, uit vrees dat Hij enige schade mocht toebrengen aan hun overige zwijnen die nog in leven waren, of aan hun andere aardse bezittingen. Maar velen wroeten ook als de varkens dag en nacht in de aarde, en kunnen er de hemel gemakkelijk voor missen. Jezus en Zijn zalige gemeenschap staan hun zo duur niet aan, dat zij met Paulus de dingen van de aarde, hun goederen en tijdelijke belangen maar voor schade en drek zouden rekenen. Zij kiezen met de verloren zoon zwijnendraf van de wellusten der wereld boven de overvloed van het geestelijk brood in Jezus' huis, dat de ziel voor eeuwig kan verzadigen.

O, ongelukkigen! Zo stervende, zult gij gelijk hier de zwijnen in de zee, in de modder en slijk van uw zonden smoren, en met de duivelen naar de afgrond varen van het eeuwig verderf.

Och, dat gij zag uw gevaarlijke staat! Dat gij Jezus hoger begon te schatten dan uw tijdelijke goederen, also dat gij die gaarne wilde verliezen, als gij Hem alleen maar mag bezitten!

Godzaligen!

A. Uw geluk is groot, zo boven duizend anderen uit de klauwen van de satan te zijn gerukt, en naar de ziel door Jezus' hand genezen te wezen.

B. Kom, volgt nu deze van de duivel verlost mens na, in ware dankbaarheid, zeggende: Komt, maakt de Heere met mij groot, en laat ons Zijn Naam samen verhogen, Ps. 34:4.

C. Druk de dankbaarheid met deze verlost hierdoor uit:

Door tot Gods eer te leven.

Aan anderen te vertellen wat God aan uw zielen gedaan heeft.

En ook onbekeerden, onder Gods medewerking, tot Jezus' Rijk toe te brengen.

D. Weest verzekerd, de duivel mag u somtijds onder Gods toelating nog komen verzoeken, en rondom u gaan als een briesende leeuw; het zal u ten goede wezen. Hij zal u niet meer kunnen doen dan God hem zal toelaten; gelijk in Job gebleken is. Al wat hij heeft, zegt God tot de satan, zij in uw hand; alleen aan hem strekt uw hand niet uit, Job 1:12.

Laat anderen de duivel en de wereld dienen; zegt gij met Jozua, hoofdstuk 24:5: Mij aangaande, ik en mijn huis, wij zullen den Heere dienen. AMEN

HET DOCHTERTJE VAN JAÏRUS UIT DE DODEN OPGEWEKT

MARKUS 5:21-24a, 35-43

21 En als Jezus wederom in het schip overgevaren was aan de andere zijde, vergaderde een grote schare bij Hem; en Hij was bij de zee.

22 En zie, er kwam een van de oversten der synagoge, met name Jaïrus; en Hem ziende, viel hij aan Zijn voeten,

23 En bad Hem zeer, zeggende: Mijn dochtertje is in haar uiterste; ik bid U dat Gij komt en de handen op haar legt, opdat zij behouden worde, en zij zal leven.

24 En Hij ging met hem

35 Terwijl Hij nog sprak, kwamen enigen van het huis van den overste der synagoge, zeggende: Uw dochter is gestorven; wat zijt gij den Meester nog moeilijk?

36 En Jezus terstond gehoord hebbende het woord dat er gesproken werd, zeide tot den overste der synagoge: Vrees niet, geloof alleenlijk.

37 En Hij liet niemand toe Hem te volgen dan Petrus, en Jakobus, en Johannes, den broeder van Jakobus;

38 En kwam in het huis van den overste der synagoge, en zag de beroerte en degenen die zeer weenden en huilden.

39 En ingegaan zijnde, zeide Hij tot hen: Wat maakt gij beroerte en wat weent gij? Het kind is niet gestorven, maar het slaapt.

40 En zij belachten Hem; maar Hij, als Hij hen allen had uitgedreven, nam bij Zich den vader en de moeder des kinds en degenen die met Hem waren, en ging binnen, waar het kind lag.

41 En Hij vatte de hand van het kind en zeide tot haar: Talítha kûmi; hetwelk is, zijnde overgezet: Gij dochtertje (Ik zeg u), sta op.

42 En terstond stond het dochtertje op en wandelde; want het was twaalf jaren oud; en zij ontzetten zich met grote ontzetting.

43 En Hij gebod hun zeer dat niemand datzelve zou weten, en zeide dat men haar zou te eten geven.

Vergeleken met Matth. 9:18,19, 23-26, Luk. 7:40-42, 49-56

A. **HET** is bekend, dat de maan, die lichtende fakkel aan het hemels firmament, ten tijde wanneer de donkere en angstvallige nacht alles met haar zwarte vlerken bedekt, geen licht van zichzelf bezit, maar dat ze al haar licht en schijnsel welke ze aan ons verleent, van de zon ontvangt. Waarvandaan het komt, dat de maan niet altijd in één stand blijft, of haar glansrijk aangezicht in haar volheid aan ons vertoont; maar dat ze telkens ten aanzien van haar verlichting verandert, dat ze groeit en wast, dan weer afneemt en minder wordt. Dan ziet gij ze eens vol, dan ten halve, dan voor een gedeelte, naarmate zij licht en schijnsel van de zon ontvangt.

Maar eveneens is het met een gelovige ziel gelegen. Het geloof van een kind Gods is niet altijd even groot en sterk, maar met de maan dan eens groeiende en wassende, dan eens afnemende en minder wordende, zolang hij leeft. En dit geschiedt ook naarmate een gelovige van de Zon der gerechtigheid Christus Jezus met geestelijk licht beschenen

wordt, naarmate dat hij van die zon minder of meer invloed van genade ontvangt. Dan staat eens een gelovige in volle zekerheid; maar als Jezus Zijn aangezicht voor Hem verbergt, ontstaan er duisternissen, daar zijn geloof door beneveld en bestreden wordt. Ziet eens geliefden, om geen andere voorbeelden uit de Heilige Bladeren hier aan te halen, het geloof van de overste der synagoge Jaïrus .

1. Hij gelooft dat Jezus machtig is zijn zieltogend dochttertje bij het leven te bewaren. Wat moet dat geloof, dat nog zwak in hem was, niet aanstonds groter en sterker in Hem geworden zijn, als hij Jezus, met hem gaande om zijn kind te genezen, op weg en dus als in het voorbijgaan een vrouw van een twaalfjarige ziekte ziet genezen, en Hem tot die vrouw hoort zeggen: Dochter, uw geloof heeft u behouden, ga heen in vrede.

2. Maar dan zal gewis zijn geloof weer kleiner zijn geworden; daar bezwijkt het weer, als zijn knechten hem komen boodschappen: Uw dochter is gestorven; wat zijt gij de Meester nog moeilijk? Daar wordt zijn geloof weer sterker, als hij Jezus hoort zeggen: Vrees niet, geloof alleenlijk.

3. Eindelijk, daar word zijn geloof nog eens bestormd, als hij in het sterfhuis komende, hoort al dat geweën en gehuil over zijn gestorven kind. Maar Jezus, Die voor hem gebeden heeft dat zijn geloof niet ophoude, schenkt hem zijn gestorven dochttertje uit de doden weer, naar de inhoud der voorgelezen tekstwoorden.

B. Onlangs waren wij met de Heiland op de Galilese zee, daar wij Hem in een hevige storm, zagen stillen de bulderende winden en onstuimige watergolven. Wij staken met hem over naar het land der Gadarenen, daar Hij onuitwisbare voetstappen naliet van Zijn Goddelijke almacht en gadeloze mensenzelfde, in het uitdrijven van een legioen duivelen uit een bezetene in de zwijnen. Nu schepen wij wederom met Hem over naar Galilea, om aldaar Zijn wondere hand te zien in Jaïrus' dochttertje uit de doden op te wekken.

C. In het naspeuren van dit wondergeval, let met mij op twee zaken:

I. Eerst, op de gelegenheid welke tot het wonderwerk aanleiding zal geven, voorkomende in de drie eerste verzen.

II. Dan, op de geschiedenis van het wonder zelf in de overige verzen, aan ons voorgelezen.

EERSTE DEEL

De gelegenheid tot het aanstaande wonder is de nederige smeekbede van een zekere man aan de Heere Jezus, tot genezing van zijn op sterven liggend dochttertje. Hier komt ons voor:

A. De tijd wanneer.

B. De plaats alwaar.

C. De smeekbede zelf.

A. Markus begint met de tijd van dit merkwaardig voorval; het geschiedde ALS JEZUS WEDEROM IN HET SCHIP OVERGEVAREN WAS AAN DE ANDERE ZIJDE, EN EEN GROTE SCHARE BIJ HEM VERGADERDE.

1. Jezus, Die gezonden was tot de verloren schapen van het huis Israëls, Zich een korte tijd maar in het land der Gadarenen dat voor een groot gedeelte van heidenen bewoond werd, opgehouden hebbende, is uit dat land in een schip de Galilese zee weer

overgevaren, en aldus aan land gestapt aan de andere zijde, dat is, in Galilea, in of omtrent Kapernaüm, een plaats vanwaar Hij voorheen was afgevaren.

2. Bij Zijn overkomst vergaderde een grote schare bij Hem, waarschijnlijk diezelfde schare welke Jezus voor Zijn vertrek hier omstreeks geleerd en ze alhier gelaten had. Lukas zegt, daar deze zelfde geschiedenis verhaald wordt, dat de schare Hem ontving, dat is, Hem met grote blijdschap en toegenegenheid verwelkomde, ter oorzaak van de achting en liefde welke zij Hem toedroegen. Want zij waren allen Hem verwachtende; hetzij dan, dat zij voor Jezus' vertrek een belofte van Hem hadden, of tenminste uit Zijn woorden enige hoop hadden geschept, dat Hij op het spoedigste tot hen zou wederkomen; hetzij dan dat zij vreesden, dat in de voorleden storm Jezus en Zijn bij Zich hebbend gezelschap enig ongeval op zee mocht getroffen hebben. Althans, al reikhalzende zien zij naar Jezus uit, en verwachten Hem, en zijn begerig naar Zijn overkomst.

Als Jezus Zich bij ogenblikken aan Zijn gunstgenoten onttrekt, om hen daardoor te doen beseffen hoe schadelijk Zijn gemis, en hoe voordelig Zijn nabijheid is, dan moeten zij Hem verwachten en veel naar Hem uitzien.

B. De plaats daar Jezus bij Zijn overkomst Zijn verblijf hield, wijst Markus aan, zeggende, JEZUS WAS BIJ DE ZEE. Als men Mattheüs, die in zijn negende hoofdstuk dezelfde geschiedenis verhaalt, hiermee vergelijkt, blijkt het dat Jezus bij Zijn overkomst Zijn intrek genomen heeft ten huize van Mattheüs; hetwelk niet ver van de zee gelegen was, en het tolhuis wordt genoemd, alwaar Jezus nu en Zijn discipelen van Mattheüs de tollenaar werden onthaald en vergast. Alwaar Hij ook aan tafel zittende, Zijn en Zijner discipelen gedrag verdedigde tegen de berisping een van de farizeeën, die zich ergerden over Jezus en Zijn discipelen wegens het verkeer en de omgang met tollenaars en zondaren.

C. Terwijl Jezus hiermee bezig is; als Hij deze dingen tot hen sprak, dat is, als Hij zo Zijn gedrag verdedigde en voor het laatst sprak van de ware blijdschap, als het grote voorrecht van Gods Koninkrijk; ziedaar, Markus laat vooraf gaan het woordje ZIET, om ons te doen letten op de merkwaardigheid van het geval. Ziet, ziet, daar komt er een aan het tolhuis bij de zee, en treedt binnen ten huize van hem die zij tevoren als een tollenaar haatten. Ziet, er komt er een uit de aanzienlijken des volks Jezus zoeken, het is een overste. Wat zeldzaams, dat er ook een uit de oversten in Hem gelooft. Nog zeldzamer, ziet, het is een overste der synagoge, een kerkelijk man, een voorganger in de godsdienst; een van Jezus' bitterste vijanden; want de schriftgeleerden haten Hem allermeeest, omdat Zijn leer vierkant aanliep tegen de Joodse beuzelleer. Ziet, een overste der synagoge, die Jezus voorheen toen Hij in de synagoge leerde, niet achtte; een dergenen die Hem uit de synagoge plegen uit te werpen, komt nu Jezus zoeken in het tolhuis aan de zee, onder de tollenaars, uit besef dat hij Jezus nodig heeft tot genezing van zijn op sterven liggend dochttertje. Deze man gaat onze evangelist daarom:

1. Wat nader beschrijven om zijn persoon beter te kennen.

a. Hij beschrijft hem van naam, als hetende JAÏRUS. Een naam in Israël niet ongewoon, als die al vanouds gedragen werd van een van Israëls rechters, Richt. 10:3, daar wij lezen van Jaïr de Gileadiet. Of in het woord Jaïrus, zoveel zeggende als verlichting, of een verlichte, alhier enige verborgenheid ligt, gelijk de uitleggers op dit woord zinspelingen maken, durf ik voor mij niet te bepalen. Het kan wezen dat de evangelist zijn naam noemt, omdat hij op deze tijd bij elk zeer wel bekend was, en mogelijk toen Markus dit schreef, hij of wel zijn dochttertje nog in leven was.

b. Ook beschrijft hij hem van ambtsbediening. Hij was EEN VAN DE OVERSTEN DER SYNAGOGES. Het heeft de meeste schijn dat er binnen de stad Kapernaüm alwaar dit voorviel, maar één synagoge geweest is; want de ouderlingen der Joden roemden voorheen de liefde van de hoofdman over honderd, wiens knecht Jezus te Kapernaüm genas, dat hij hun de synagoge gebouwd had. En in Joh. 6:59 lees ik: Deze dingen zei Jezus in de synagoge, lerende te Kapernaüm. Van deze synagoge nu was Jäirus een overste, of alleen, of meer waarschijnlijk nevens anderen. Althans, hij was een hoofd en opziener der synagoge, een aanzienlijk man, in kennis en gezag boven anderen in Israël uitmuntende.

c. Eindelijk wordt hij beschreven van zijn diepe verootmoediging voor de Heiland. HIJ KOMT tot Jezus, EN HEM ZIENDE VALT HIJ AAN ZIJN VOETEN. Zo haast hij Jezus in het oog krijgt, loopt hij naar Hem toe en werpt zich voor Zijn voeten neer, naar de gewoonte der oosterlingen, om er hun allerdiepste verootmoediging, ontzag en onderwerping door uit te drukken. In welk aanzien en achting bij al het volk hij ook mag wezen, hij acht Jezus de allergrootste eerbied waardig, ziende nu naar alle schijn in Hem wat meer dan een bloot mens, en erkennende Hem voor de Heere van leven en dood, Die zijn dochttertje uit de kaken des doods kan rukken, en bij het leven bewaren. Hij valt voor Zijn voeten, hij kruipt als een worm in het stof. Ja, hij liet zich als stof vertreden, kon hij het met uiterlijke verootmoediging goed maken, en daardoor zijn hartenwens bekomen.

2. Zijn begeerte draagt hij de Heiland terstond voor in een nederige smeekbede. HIJ BAD JEZUS ZEER, ZEGGENDE, MIJN DOCHTERTJE IS IN HAAR UITERSTE, ik bid u DAT GIJ KOMT, EN DE HANDEN OP HAAR LEGT, OPDAT ZIJ BEHOUDEN WORDE, EN ZIJ ZAL LEVEN.

a. Het dierbare pand waaromtrent zijn bede verkeert, noemt hij:

Zijn dochttertje, zijn vreugde en blijdschap, zijn vermaak en verkwikking, zijn hulp en troost in zijn klimmende jaren.

Zijn enig dochttertje, zoals ze bij Lukas wordt genoemd, zijn enige, de lust zijner ogen, het enige voorwerp van zijn tederste liefde, het enige vermaak van hem en van haar moeder; waaruit hij kon hopen dat zijn huis nog gebouwd zou worden.

Een dochttertje van omtrent twaalf jaar, voegt er Lukas bij, waaraan zijn hart en dat van haar moeder al zovele jaren waren gekleefd, dat zij zo node en ongaarne zouden missen, dat hun tot een steun en stut in de ouderdom kon wezen.

Dat enige dochttertje was in haar uiterste, het lag al op haar sterven. De ouders hadden bij de geneesmeesters hulp gezocht, maar vergeefs. De ziekte wilde naar geen medicijnen luisteren; de dood scheen ermee gemoeid te wezen, en alle ogenblikken was er niets anders te verwachten dan dat het kind de laatste adem zou uitblazen.

b. Omtrent dit zieltogende dochttertje nu is zijn verzoek:

Dat Jezus komt, dat Hij toch in zijn huis komt, en dat op het spoedigste bij het krankbed van het kind.

Dat Hij het bij het leven behoude, door Zijn handen daarop te leggen; gelijk zo vanouds Elia en Elisa de doden zelfs weer opwekten, door zich daarover uit te breiden.

En indien hem zulks van Jezus vergund wordt, is zijn vertrouwen dat zijn dochttertje leven zal, gelijk dat zijn begeerte was.

c. En dat verzoek draagt hij Jezus voor al biddende; hij bidt Hem zeer. Hij heeft buiten alle twijfel gehoord van die wonderbaarlijke genezingen, van de zoon van de hoveling,

van de knecht van de hoofdman, beide welke hier binnen ditzelfde Kapernaüm op sterven liggende, door Jezus' hand voorheen waren gered uit doodsgevaar. Heeft hij Jezus zolang voorheen voor geen profeet willen of durven erkennen; deze uiterste nood, terwijl hij nergens hulp of uitkomst ziet, drijft hem nu naar Jezus, bij Wie hij vertrouwt dat uitkomsten zijn tegen de dood; en daarom hij bidt er Hem om op het nederigste, hij bidt Hem zeer ernstig en bij aanhouding, met klem van drangredenen.

Als ik deze smeekbede van Jäirus wat nader beschouw, en indring in de gesteldheid van zijn hart, dan vind ik in hem:

Al veel dat de prijzen is; ja:

Liefde voor zijn dochttertje en zorg voor haar welvaart.

Zijn hoogachting voor de Heiland, die hij houdt voor een Profeet van God gezonden, en dat voor Een Die veel meer is, Die leven en dood, ziekte en gezondheid in Zijn hand heeft.

Zijn vertrouwen op Jezus, dat Hij, Die zovele anderen geholpen heeft, hem ook niet zal afslaan.

Zijn hartelijke toegenegenheid tot Hem, dat hij tot Jezus, Die van alle man gehaat was, heengaat, en Zulkeen tot Medicijnmeester verkiest; verachtende alzo de haat en smaad van de wereld, dat hem deswege mocht overkomen.

Evenwel blijkt het aan de andere zijde ook, dat zijn geloof nog zeer klein en gebrekkig is; omdat hij meent dat het tot gezondmaking van zijn dochter nodig is, dat Jezus meegaat, bij het ziekbed tegenwoordig is, en de zieke de hand op legt; als kon hij buiten dat geen genezing schenken. Hoeveel kleiner is dit geloof van Jäirus, dan het geloof van de hoofdman? Die liet boodschappen, dat Jezus' overkomst niet nodig was; dat hij het onwaardig was dat Jezus onder zijn dak kwam; ja, dat Jezus de genezing kon schenken met een woord sprekens: Heere, spreek maar een woord, en mijn knecht zal gezond worden.

TWEEDE DEEL

Doch Jezus is een barmhartig Hogepriester, Die medelijden heeft met de zwakheden van Zijn volk. Is het geloof in Jäirus nog klein; Hij, Die de rokende vlaswiek niet zal uitblussen, wil het gaan versterken.

Dat zal ons blijken uit de geschiedenis van het wonderwerk dat er vervolgens wordt verhaald; waarin voorkomen:

A. Eerst, enige voorafgaande voorbereidingen welke de Heiland maakt om tot het wonder te komen:

1. Zo overweg.

2. Als in het huis van Jäirus.

B. Dan ontmoeten wij het wonderwerk zelf, de opwekking van Jäirus' gestorven dochttertje.

C. Hetwelk eindelijk met de gevolgen van het wonder besloten wordt.

A. Wat aangaat de voorbereidingen tot het aanstaande wonder, en door alle welke voorbereidingen de Heiland ook zal sterken het zwak en bezwijkend geloof van deze overste der synagoge.

1. Jezus maakt er eerst enige over de weg, in Zijn gang naar het huis van Jäirus. Ziedaar, JEZUS GAAT MET HEM, EN EEN GROTE SCHARE VOLGDE HEM. Jezus bewiligt om Jäirus' zwakheid te hulp te komen zijn begeerte in, en gaat met hem naar zijn

huis, hebbende tot gezelschap een grote schare die volgt, om oor- en ooggetuigen te wezen van hetgeen er overweg zal gebeuren. En wat is dat?

a. Eerst wordt er verhaald het wondergeval van de wonderlijke genezing van een vrouw, die twaalf jaren de vloed des bloeds gehad had, welker geloof Jezus openlijk roemt. Dit zou als een afzonderlijke geschiedenis op zichzelf kunnen verklaard worden; waarom ik deze woorden heb overgeslagen. Alleen moeten wij hier aanmerken, dat Jezus dit wonder op Zijn weg doet, tot versterking van het geloof van Jairo. Hij had maar te vertrouwen op Jezus' goedheid en almacht, dat zijn twaalfjarig dochtertje hetwelk nu zieltoegende was, door Jezus kon, en gewis zou genezen worden. Daar had Jezus immers niet meer kracht toe van node dan tot genezing van deze vrouw, die twaalf jaren de bloedgang had gehad. Kon Jezus zulk een langdurige kwaal van twaalf jaren genezen, gelijk Jairo hier overweg in deze vrouw zag; Hij kon dan al zo gemakkelijk zijn dochtertje genezen, dat mogelijk in haar twaalfjarige leeftijd altijd gezond was geweest, maar onlangs in een dodelijke ziekte gestort.

b. Maar het geloof van deze overste der synagoge had al meer versterking door Jezus' hand nodig, als er iets gebeurt op deze weg, waardoor zijn geloof dat zo even was gesterkt, al wederom zeer geweldig door geschud wordt.

Waardoor zijn geloof geschud wordt, was de boodschap die hem op weg door zijn huisgenoten gedaan werd. Zo vervolgt mijn tekst, vers 35: TERWIJL HIJ NOG SPRAK, KWAMEN ENIGEN VAN HET HUIS VAN DE OVERSTE DER SYNAGOGES, ZEGGENDE: UW DOCHTER IS GESTORVEN. WAT ZIJT GIJ DEN MEESTER NOG MOEILIJK? Ziedaar, terwijl Jezus nog sprak, en zo bezig was Jairo's zwak geloof op te beuren, terwijl dat laatste woord van de Heiland dat Hij tot de vrouw sprak: Dochter, uw geloof heeft u behouden, ga heen in vrede, en zijt genezen van deze uw kwaal; Jairo gewis zeer zal bemoedigd hebben. Daar komen enigen van de huisgenoten van deze overste hem de droevige tijding brengen: Uw dochter is gestorven. Helaas, de lang gevreesde slag is gekomen, uw dochtertje heeft het al afgelegd. Wil de Meester Jezus dan niet meer moeilijk vallen. Het is te laat, het is te laat! Was Hij wat eerder gekomen, toen het kind nog leefde, misschien zou Hij nog iets hebben kunnen doen. Laat nu de Rabbi, de Meeste Jezus maar in vrede gaan. Het is gedaan, het is gedaan! Het kind is dood, er is geen redding, alle verwachting is afgesneden; het kind zal niet weer levend worden. Wat zal deze boodschap de zo bekommerde vader niet op het allergevoeligst getroffen, en zijn geloof en hoop aan het wankelen hebben gebracht?

Zo zien wij hierin een leerbeeld van des Heeren handelwijze met Zijn volk. Hij wil hun geloof door menigerlei strijd en aanvechting beproeven, vooral in de aanvang der bekeering, als ze eerst begonnen hebben in Christus te geloven. Dan moeten zij weleens met David klagen: Velen zeggen van mijn ziel, hij heeft geen heil bij God, Ps. 3:3. Zo oefent hen de Heere daardoor, om ze van alle heil bij de schepselen te zoeken, te leren afzien, en te leren wachten op het heil des Heeren.

Terwijl de satan deze zwakgelovige Jairo zo zoekt te schudden in de zeef der verzoeking, draagt nochtans de getrouwe Heiland zorg dat zijn geloof niet ophoudt. Want JEZUS TERSTOND GEHOORD HEBBENDE HET WOORD DAT ER GESPROKEN WERD, ZEIDE TOT DEN OVERSTEN DER SYNAGOGES, VREES NIET; GELOOF ALLEENLIJK. Zo haast de Heere Jezus die droevige tijding niet heeft gehoord, of Hij spreekt deze bedrukte vader toe een hartsterkende woord. Vreest niet, geeft de moed niet op, zegt niet het is buiten hoop; geloof alleenlijk; dat is, vertrouw dat Ik ten volle

in staat ben, zowel om uw gestorven dochttertje uit de doden op te wekken, als om ze te genezen voordat ze gestorven was. Zulk een gelovig vertrouwen betaamde ook deze overste, als die er zo even de grote uitwerking van had gezien in die kranke vrouw, welker geloof Jezus zo roemde: Dochter, uw geloof heeft u behouden.

Zo kunnen wij hieruit leren:

Niet alleen welk een heerlijke gave Gods het geloof is, dat het ons bekwaam maakt om Gods weldaden te ontvangen.

Maar ook, dat de Heere het zwak geloof aan Zijn kinderen niet wil doen bezwijken; het werk dat Hij door Zijn Geest in hen heeft gewrocht, wil Hij niet laten varen, maar versterken en voltooien.

Ten derde, dat Hij Zijn kinderen niet wil laten verzocht worden boven hun vermogen, maar met de verzoeking een uitkomst geven.

En eindelijk, dat de Heere zo gewillig en vaardig is om hen te helpen, aler zij tot Hem roepen.

2. Maar ook wil de Heiland Jäirus bijblijven met versterking van zijn zwak geloof tot het laatste toe. Niet alleen op de weg, maar ook binnen in zijn huis. Hij doet het door verschillende voorbereidingen, die hij tot het aanstaande wonder ten huize van Jäirus gaat maken.

a. De eerste voorbereiding is, dat Hij getuigen van het wonder uitkiest en met Zich neemt; zo vervolg mijn tekst: EN HIJ LIET NIEMAND TOE HEM TE VOLGEN, DAN PETRUS EN JAKOBUS, EN JOHANNES, DEN BROEDER VAN JAKOBUS. Deze drie van Zijn apostelen, die Hij namaals aanschouwers wilde maken van Zijn diepe vernedering in Gethsémané, wil Hij hier nu aanschouwers maken van Zijn Goddelijke heerlijkheid, in een dode op te wekken. Lukas voegt er nog bij, dat Jezus ook bij Zich nam de vader en de moeder van het kind. Die was er het meest aan gelegen. De vader moest in het geloof nog al meer bevestigd, en de moeder tot het geloof bewrocht worden.

b. De andere voorbereiding is, dat Jezus binnenshuis in onderhandeling komt met degenen die de dode beweenden en beklagden.

De rouwklagers komen hier eerst voor, zoals de evangelist vervolgt, dat Jezus KWAM IN HET HUIS VAN DE OVERSTE DER SYNAGOGES, EN HIJ ZAG DE BEROERTE EN DEGENEN DIE ZEER WEENDEN EN HUILDEN. De evangelist Mattheüs geeft ons nog een klaarder begrip van dit werk, zeggende: Jezus zag de pijpers en de woelende schare. Het was onder de volkeren van het Oosten in gebruik, dat men in het sterfhuis en bij de begraafing der doden een groot misbaar maakte. Men gebruikte personen die bij het lijk op pijpen en fluiten klaagliederen speelden. Men huurde ook vrouwen, die huilsters werden genoemd, die met loshangende haarvlechten, tot een teken van rouw, bij het lijk zaten te schreien en treurliederen zongen. Alles om er de grootheid van de droefheid door uit te drukken, en de huisgenoten, vrienden en bekenden tot beklag en misbaar te bewegen. Wij kunnen niet twijfelen, of door al deze beroerten moet het geloof van Jäirus alweer een zware stoot hebben geleden; want al dat misbaar deed hem zien dat zijn dochttertje waarlijk gestorven was; want zonder dat zou men de pijpers en klaagvrouwen niet gehaald hebben.

Doch Jezus draagt al wederom zorg voor Jäirus' geloof, als Hij Zich met deze rouwklagers in gesprek inlaat. Hij zegt tot hen: WAT MAAKT GIJ BEROERTE, EN WAT WEENT GIJ? Er is geen reden voor deze beroeringen, of oorzaak om zovele zilte tranen te storten; want HET KIND IS NIET GESTORVEN, MAAR HET SLAAPT. Niet, alsof

het kind de lichamelijke dood niet zou gestorven wezen, maar in een natuurlijke slaap liggen; neen, het was waarlijk gestorven. Maar:

Jezus wil ermee zeggen dat het alzo niet gestorven was, gelijk zij vermoeden, namelijk om nu voor altijd tot de algemene opstanding toe in de macht en het geweld der dood te blijven. Nog meer, dat het alzo niet gestorven was, dat het verdiende met pijpers en klaagvrouwen, als zullende in de dood blijven, beweend te worden. Weshalve Jezus die kortstondig de staat van de dood van dit kind maar een slaap noemt; gelijk Hij de dood van Lazarus ook zo noemen zal: Lazarus onze vriend slaapt; maar Ik ga heen, om hem uit de slaap op te wekken.

Gelijk ook Jezus, zo ik meen, redenen had om Zich zo uit te drukken, het kind is niet gestorven, maar het slaapt. Ik vind er deze redenen voor:

Vooreerst, om Jaïrus' droefheid door het horen van die woorden, die hem gewis zeer aangenaam en troostvol moesten zijn voorgekomen, te matigen en zijn geloof in Jezus' macht tot levendmaking van zijn gestorven kind weer uit te lokken en gaande te maken. Ten tweede, om Jaïrus, en allen die in huis waren, te verstaan te geven dat het Hem even zo gemakkelijk viel om dit gestorven kind uit de doden op te wekken, als maar iemand slaapt door roepen of aanstoten wakker te maken.

Ten derde, om te kennen te geven dat Hij dit dochttertje volkomen gezond, en niet ziekelijk gelijk het geweest was, uit de dood verwekken zou; evenals iemand die des morgens wakker geworden is en opstaat, door zijn slaap is verfrist, en wederom nieuwe krachten gekregen heeft. Ziet, dat wil het zeggen: Het kind is niet gestorven, maar het slaapt.

b. De derde voorbereiding om tot het wonderwerk te komen, is dat Jezus al dat gespuis van pijpers en huilsters het huis uitdrijft. Zij gaven Hem daar wel reden voor; want mijn tekst zegt, EN ZIJ BELACHTEN JEZUS. Zij hebben Jezus' woorden, het kind is niet gestorven maar het slaapt, zeker naar de letter en eigenlijk verstaan. Daarom komt Jezus' zeggen hun belachelijk voor, en zij drijven er de spot mee. Wel wetende, voegt er Lukas bij, dat het kind gestorven was; want velen hadden het de laatste adem zien uitblazen. Gewis toehoorders, hierdoor moet alweer het geloof van Jaïrus een nieuwe schok en stoot gekregen hebben. Maar Jezus zou hem voor vallen bewaren, als Hij Zich zo ontzaglijk omtrent deze spotters gedraagt, dat HIJ ZE ALLEN UITDRIJFT; de een met de ander, pijpers en klaagvrouwen. Zij hadden hier niets meer te doen; want de gestorvene zal aanstonds weer leven.

B. Hierop volgt het verbazende wonderwerk zelf; waarvan de evangelist:

1. Allereerst verhaalt de ooggetuigen. Jezus NAM BIJ ZICH DE VADER EN MOEDER VAN HET KIND, om die des te meer te verblijden; daarbenevens de vader, om die in het geloof de sterken, de moeder ook, om deze tot het geloof te bewerken. Hier komen ook bij DEGENEN DIE MET JEZUS WAREN. Versta de drie voorheen genoemde apostelen, mitsgaders misschien enigen van de huisgenoten en bloedverwanten. En zo gaat dat ganse gezelschap, om getuigenis van het gebeurde te dragen, NAAR BINNEN, in hun binnenkamer, DAAR HET ontzielde kind naar het Joodse gebruik op een bedje LAG.

2. De wijze waarop Jezus het kind opwekt verdient onze aller opmerking.

a. Zijn doen is wonderbaarlijk. HIJ VATTE DE HAND VAN HET KIND. Elia en Elisa, als zij door Gods kracht doden wilden levend maken, zo spreiden zij zich een tijdlang over de doden uit; maar Jezus wekt hier een dode op door een enkel aangrijpen van de

hand, in een ogenblik. Hij grijpt de hand van het kind, tot een bewijs dat er kracht van Hem zal uitgaan, en het wonder alleen van Hem zal voortkomen. Hij grijpt de hand van het kind, om er door te tonen dat het opwekken van doden Hem zo licht valt als iemand maar met zijn hand aan te raken.

b. Het woord dat Jezus hierop spreekt, is zeer ontzaglijk. HIJ ZEIDE tot het overleden dochttertje. Lukas drukt het uit, hij riep, namelijk met een luide stem, opdat het van al de omstanders gehoord zal worden: TALITHA KUMI. Het zijn twee Syrische woorden, zoals men in die dagen sprak. Maar twee woorden; doch die van kracht waren. De evangelist heeft hier de eigen woorden van Jezus' mond gevloeid, TALITHA KUMI, om te tonen dat de opwekking van het dochttertje Hem maar twee woorden kostte. Teneinde deze Syrische woorden niet verkeerd verstaan mochten worden, heeft ze de evangelist in het Grieks vertaald, en daaruit weer OVERGEZET ZIJNDE, luiden ze in ons Nederlands: GIJ DOCHTERTJE, IK ZEG U; dat Ik zeg u, voegt er Markus tot nadere verklaring tussen twee haakjes in, STA OP. Ook in onze taal kunnen wij het met twee woorden uitdrukken: dochttertje sta op.

c. Krachteloze woorden, indien ze van een bloot mens worden gesproken; maar nu Jezus spreekt, zijn ze van kracht; want ziet, TERSTOND, op hetzelfde ogenblik, STOND HET DOCHTERTJE OP; zijnde, gelijk Lukas heeft, haar geest in haar weergekeerd, tot een blijk dat ze tevoren niet in schijn, maar waarlijk gestorven was. Hier komt ook bij, dat ze WANDELDE. Waarom? Ik heb er deze bedenking over, om daarmee aan Jäirus te tonen, dat Hij dit dochttertje hem nu leverde, niet ziekelijk gelijk ze voor haar sterven was, maar gezond; zodat ze in staat was om over de vloer te wandelen. En zo deed de Heiland hier een dubbel wonder, dat Hij niet alleen de ziel tot het kranke lichaam deed weerkeren, maar dat Hij ook het kranke lichaam bij die opwekking gezond maakte. Hij schenkt dan dit dochttertje een gezonde ziel in een gezond lichaam, om allerwege nu te gaan en te wandelen, waartoe ze ook jaren genoeg had, want ZIJ WAS TWAALF JAREN OUD.

C. Tot slot van de geschiedenis komt er nog met een woord bij welke gevolgen het gebeurde had.

1. Eerst in de ooggetuigen van dit grote wonder; EN ZIJ, vooral de ouders van dit dochttertje, ONTZETTEN ZICH MET GROTE ONTZETTING. Geen wonder, daar men hier op een enkel aanraken en twee woorden sprekens, een dood kind, en dat tevoren krank was, weer levend en gezond ziet verrijzen. Gelijk ook Jezus aan deze aanschouwers en getuigen GEBOOD DAT NIEMAND DATZELVE ZOU WETEN. Het wil zeggen, dat zij het wonderwerk niet overal zouden ruchtbaar maken; om geen beroeringen onder de tot oproer genegen Galileërs te verwekken; en om de haat en vervolging der Joden niet ontijdig tegen Jezus, Die nog een tijdlang het land moest doorwandelen, gaande te maken.

2. Maar in het opgewekte dochttertje was het wonder van dit gevolg, dat Jezus gebood DAT MEN HAAR ZOU TE ETEN GEVEN; om nog een klaarder bewijs te geven dat zij waarachtig leefde, en voortaan gelijk andere mensen door eten en drinken bij het leven zou bewaard blijven.

ALZO ziet gij zeer geliefden, in dit grote wonderwerk al wederom zeer vele en klare bewijzen van Jezus' alvermogende Godheid, want het is God alleen Die de doden opwekt en levend maakt.

Wij kunnen hier ook in het opwekken van het dochttertje van Jäirus een levendig schilderij zien van des Heeren handelwijze in het genezen van doodkranken naar de ziel, en in die geestelijk op te wekken en levend te maken.

De wereld is een gasthuis vol zieken, daar men van nature ten aanzien van het leven van de ziel doodkrank ligt en op sterven; ja, waarin men zelfs, gelijk er Gods Woord van spreekt, dood is in zonden en in misdaden. Niemand stote zich dan aan dit woord, als wij alle onbekeerde mensen doden noemen. Van die hun wellusten volgen, zegt de Schrift, dat zij levend gestorven zijn. En gij hebt de naam dat gij leeft, en gij zijt dood, wordt er tot de kerk van Sardis gezegd; en Johannes zegt: Die zijn broeder niet liefheeft, blijft in de dood.

1. Een geestelijke dood, die ons aankleeft van de ontvangenis en geboorte af. Ziet, zegt David, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen, Ps. 51:7.

2. Een geestelijke dood nog eens, die zonder bekering en levendmaking door Jezus' bloed en Geest, de mens al bij zijn sterven stort in de eeuwige dood; en dat nog beklaaglijker is, dan sterft men in de gewisse verwachting van een opstanding, niet ten leven, maar ter verdoemenis.

3. En wat is dat niet daarenboven nog gevaarlijk dat de natuurlijke mens hieromtrent zo onbekommerd leeft?

Zonder gezicht of besef van de krankheid van zijn ziel, zonder gezicht van zichzelf, als nog onbekeerd; zonder gezicht van zijn vloekwaardigheid en rampzaligheid deswege. Zonder gezicht van Jezus, als Hem ten uiterste nodig.

Zonder gevoel van zijn zielskwalen. Hij beeldt zich in gezond te wezen, en meent het leven zijner hand te hebben gevonden, en daarom wordt hij niet ziek, Jes. 57:10.

Zonder begeerte diensvolgens ook naar geestelijke genezing. Hij heeft een behagen om ziek te blijven, zo verdwaasd is hij, en zendt daarom ook niet uit naar de Medicijnmeester Jezus; noch ogenzalf om te zien, noch om herstelling en vernieuwing om hem te veranderen in een geheel nieuw mens, en hem een geheel nieuw hart te geven, dat aardse medicijnmeesters niet kunnen doen; en dat hem evenwel volstrekt nodig is, zal hij bij het leven behouden worden. Is het u ooit wel ernst geweest, als gij bad: Schep in mij een rein hart, en vernieuw in het binnenste van mij een vaste geest? Ps. 51:12.

Denkt eens hoe onverantwoordelijk u dat namaals zal vallen:

1. Hier de geneestijd niet in acht te nemen. Zolang er leven is, is er hoop; maar gij laat de ene dag voor, dan anderen na, voorbij slippen; en gij zult u, zegt gij, nog eens bekeren. Maar de dood kan u onverwachts overvallen, en daarmee is alle hoop op zielsgenezing afgesneden.

2. Gij laat de Medicijnmeester Jezus met de geneesmiddelen voorbijtrekken.

3. Gij zondigt tegen het aanbod van een genadig God, en van een gewillige Heiland, Die doodkranke zondaren, die met allerlei soort van ziekte beladen zijn tot Zich nodigt; Hij roept nog dagelijks tot Zich armen en verminkten, kreupelen en blinden naar de ziel. Hij biedt Zichzelf zo gereed tot genezing aan; en geen één kranke waarvan men in het Evangelie leest, die Jezus om genezing bidt, die van Hem niet genezen is en afgewezen. Hij wil de ongerechtigheden vergeven en de krankheden genezen, Ps. 103:2.

Wat raad nu voor u, om die zielsgenezing bij Jezus deelachtig te worden? Volgt het voorbeeld van Jäirus na; maar dat hij voor zijn dochttertje begeerde, begeer dat voor uzelf.

1. Ga naar Jezus toe, zo ziek en doodkrank als gij zijt, en verootmoedigt u voor Hem, uzelf met Jairo neerwerpende aan Jezus' voeten, in gezicht van uw onwaardigheid, in gevoel van uw zondenschuld, met een gebroken en verslagen hart daarover.

2. Wees met Jairo aanhoudende in het bidden, totdat Hij u geneest. Jongelingen en jonge vrouwen, ja de oude lieden tezamen met de jongen! Denkt veel aan de wisselvalligheid van uw leven, en hoe na de dood de bekeringstijd uit zal wezen. En daarom, terwijl gij nog beleeft de tijd van genezing, de vindenstijd, een uur van genade en gunstige bezoeking, bidt God ernstig en onvermoeid dat Hij u van de geestelijke dood levend make.

3. Vertrouwt op Jezus' macht, om dat te kunnen doen. Het heeft Hem maar een enkel aanraken te kosten. Als Hij uw ziel wil aanraken door Zijn Geest, dan zal de genezing rijzen. Het heeft Hem maar twee woorden te kosten, zondaar sta op, gelijk Hij tot het dochtertje van Jairo zei. Och, sprak Jezus uw zielen eens met kracht toe, ontwaakt gij die slaapt, en staat op uit de doden, Ef. 5:14.

En gijlieden, die Hij zo eens heeft toegesproken: Mijn zoon, Mijn dochter, sta op.

A. Wat hebt gij niet stof tot roemen, om u in de Heere te verblijden, dat Hij u, daar gij dood waart in zonden en in misdaden, heeft levend gemaakt, en u met Christus opgewekt? Dankt er nu eeuwig des Heeren ongehouden en onverdiende goedheid voor. Neem dat zeggen van de vader van de verloren zoon voor uzelf over, en roept het menigmaal met een dankbare verwondering uit: Deze mijn ziel was dood, en is weder levend geworden; zij was verloren, maar is nu gevonden, Luk. 15:32. God heeft nu uw ongerechtigheden vergeven, en uw krankheden genezen, Ps. 103:2.

B. Is het zo, gij komt met Jairo hier ook menigmaal onder bestrijdingen en aanvallen op uw geloof.

De Heere verbergt Zijn aangezicht wel eens voor u, om u te beproeven in de dag der bezoeken.

De satan en de wereld vallen wel eens op u aan, om uw geloof te bestormen, en u te doen twifelen aan uw genadestaat. Gelijk de huisgenoten tot Jairo zeiden: Wat valt gij de Meester zo moeilijk? Uw bidden is maar tevergeefs; also zoekt de satan u wel eens wijs te maken. Wel, wat valt gij met uw gebeden en met God te zoeken Hem zo moeilijk? Gij zult toch bedrogen uitkomen. Ziet, het is tevergeefs God te dienen, en Zijn wacht waar te nemen; want die goddeloosheid doen worden gebouwd, zij verzoeken den Heere, en ontkomen, Mal. 3:14,15.

C. In zulke en dergelijke bestrijdingen en aanvallen op uw zwak geloof:

Ga eerst heen, en bidt de Heere om kracht en sterkte, dat Hij u sterkte en genade geve, dat Hij bevestige en versterke dat Hij aan uw ziel heeft gewrocht, en Zijn werk in het leven behoude, in het midden der jaren, Hab. 3:2.

Wapent u vervolgens in deze geloofsstrijd met het zwaard des Geestes, Gods Woord; waarin Hij beloofd heeft dat Hij het gekrookte riet niet wil verbreken, noch de rokende vlaswiek uitblussen. Hij wil Zijn hand tot de kleinen wenden.

Verzekeer u uit des Heeren Woord, dat gij onder dezulken behoort voor die Jezus bidt dat hun geloof niet ophoude. Uw geloof mag hier veel strijd onderworpen zijn, het mag met de maan dan eens af-, dan eens toenemen; het is onmogelijk dat uw geloof zal bezwijken of ophouden. Vrees dan niet, alleenlijk geloof. Waakt, staat in het geloof, houdt u mannelijk, zijt sterk, 1Kor. 16:13.

Gij zult eens sterven, doch het zal voor u ook maar een slaap wezen; een rusten op uw slaapstede en in het graf, van alle kwellingen en onrust van dit leven. Op de dag van uw zalige opstanding zult gij als uit de slaap ontwaken; dan zult gij volgens Ps. 17:15 Gods aangezicht in gerechtigheid aanschouwen, en verzadigd worden met Zijn beeld, als gij zult opwaken. AMEN

JOHANNES 6:1-14

- 1 Na dezen vertrok Jezus over de Zee van Galiléa, welke is de Zee van Tibérias.
- 2 En Hem volgde een grote schare, omdat zij Zijn tekenen zagen, die Hij deed aan de zieken.
- 3 En Jezus ging op den berg, en zat aldaar neder met Zijn discipelen.
- 4 En het pascha, het feest der Joden, was nabij.
- 5 Jezus dan de ogen opheffende, en ziende dat een grote schare tot Hem kwam, zeide tot Filippus: Vanwaar zullen wij broden kopen, opdat dezen eten mogen?
- 6 (Doch dit zeide Hij hem beproevende; want Hij wist Zelf wat Hij doen zou.)
- 7 Filippus antwoordde Hem: Voor tweehonderd penningen brood is dezen niet genoeg, opdat een iegelijk van hen een weinig neme.
- 8 Een van Zijn discipelen, namelijk Andréas, de broeder van Simon Petrus, zeide tot Hem:
- 9 Hier is een jonksken dat vijf gerstebroden heeft en twee visjes; maar wat zijn deze onder zovelen?
- 10 En Jezus zeide: Doet de mensen nederzitten. En er was veel gras in die plaats. Zo zaten dan de mannen neder, omtrent vijfduizend in getal.
- 11 En Jezus nam de broden, en gedankt hebbende deelde Hij ze den discipelen, en de discipelen dengenen die nedergezeten waren; desgelijks ook van de visjes, zoveel zij wilden.
- 12 En als zij verzadigd waren, zeide Hij tot Zijn discipelen: Vergadert de overgeschoten brokken, opdat er niets verloren ga.
- 13 Zij vergaderden ze dan, en vulden twaalf korven met brokken van de vijf gerstebroden, welke overgeschoten waren dengenen die gegeten hadden.
- 14 De mensen dan, gezien hebbende het teken dat Jezus gedaan had, zeiden: Deze is waarlijk de Profeet, Die in de wereld komen zou.

Vergeleken met Matth. 14:13-21, Mark. 6:32-44, Luk. 9:10-17

A. **HET** gaat bijna alle begrip te boven dat de kinderen Israëls, in de woestijn van Arabië omdolende, na het zien van zoveel wonderen die God voor hun en hunner vaderen aangezicht deed, eerst in Egypteland, daar ze de tien grote plagen van dat land, terwijl zij er vrij van bleven vernomen hadden; daarna in de Rode Zee, welke zij droogvoets ware doorgetrokken, terwijl Farao en zijn ganse heir in de wateren versmoorden. Vervolgens in de woestijn zelf, daar God voor hun aangezichten heentoog, in een wolk des daags en in een licht van vuur des nachts, ja, daar Hij de steenrots kloofde, om hen overvloedig te doen drinken in hun dorst. Het is onbegrijpelijk, zeg ik nogmaals, dat dit volk, bij al die wonderen en grote daden Gods evenwel in de Heere nog niet geloofden, noch op Zijn heil vertrouwden. Zij bleven ongelovig, en waren in gedurige vrees van in deze barre woestijn en dorre wildernis door honger en gebrek te zullen omkomen. Hoor eens hoe de dichter Asaf in de 78^{ste} Psalm, nadat hij al die reeds opgetelde wonderen had opgehaald, gaat beschrijven Israëls ongelovigheid en murmuringen tegen God. Zo

lees ik in die Psalm, vers 17 en vervolgens: Nog voeren zij voort tegen God te zondigen. Zij verbitterden de Allerhoogste in de dorre wildernis. En zij verzochten God in hun harten, begerende spijze naar hun lust. En zij spraken tegen God, zeggende: Zou God een tafel kunnen toerichten in de woestijn? Ziet, Hij heeft de rotssteen geslagen, dat er wateren uitvloeiden, en beken overvloediglijk uitbraken. Zou Hij ook brood kunnen geven? Zou Hij Zijn volk vlees toebereiden? Evenwel behaagde het de ontfermende God met dat ongelovig volk geduld te hebben, en de te dragen in Zijn lankmoedigheid. Asaf zingt vervolgens van het 23^{ste} vers af, dat God de wolken gebood en de deuren des hemels opende, om op dat volk en voor hun tenten en rondom hun woningen te regenen manna, hemels koren, het brood der machtigen. Daarbenevens ook kwakkelen; want het regende vlees als stof, en gevleugeld gevogelte als het zand der zee. Toen aten zij, en werden zeer zat, en werden verzadigd naar hun lust.

Geen wonder dan, dat wij nog eeuwen daarna diezelfde ongelovige aard aantreffen in de kinderen van deze Israëlitische vaders. Mijn tekst zal er ons een duidelijk bewijs van opleveren. Hier vinden wij Jezus' eigen discipelen in zulk een bestraffelijk ongeloof en murmurering, waar Jezus al dat brood zal halen tot spijziging van omtrent vijfduizend mannen in de woestijn, behalve de vrouwen en kinderen. Voor tweehonderd penningen brood is deze ganse schare niet genoeg, zegt Filippus. Hier is een jongskens dat vijf gerstebroden heeft en twee visjes; maar wat zijn deze onder zovelen? zegt Andreas. Hoe zo ongelovig? Is Jezus niet machtig de voedselstoffen van deze broden en vissen te doen uitdijen, om zo deze spijze te vermenigvuldigen? Of kan Hij geen wonderen meer doen? Hebt gij al de wonderen van vorige dagen, en van deze dag zelf in het genezen van zovele zieken vergeten? Hoe is het mogelijk dat Jezus' eigen discipelen zo kleingelovig zijn? Daarom zal Jezus tot een verhoog van Zijn verbazende almacht en aanbiddelijke mensenliefde met deze vijf broden en twee vissen verzadigen een schare van enige duizenden, en dat nog onbegrijpelijker is, er zullen nog twaalf korven met brokken overschieten.

B. Onlangs zagen wij de wonderdoende Heiland uit de doden opwekken het dochttertje van Jāirus, de overste der synagoge te Kapernaüm. Nu zullen wij van Kapernaüm met de Heiland, Die hier toch geen blijvende plaats had, de zee oversteken naar Betsaïda, en Hem in de woestijn, omtrent die stad gelegen, dat Goddelijke wonder zien verrichten dat wij zo even uw aandacht uit de evangelist Johannes hebben voorgelezen.

Het is waar, dat Johannes de evangeliëschrijver die bedrijven en redevoeringen van de Heiland gewoonlijk maar alleen verhaalt, welke de drie voorgaande evangelisten hadden overgeslagen. Voor tegenwoordig gaat hij derhalve zijn gewoonte als te buiten, ons vertellende het wonder van de vijfduizend mannen, met vijf gerstebroden en twee visjes gespijsd; daar Mattheüs, Markus en Lukas dat grote wonder al zeer breed beschreven hadden. Doch als wij de verzen 26 en 27 van dit hoofdstuk nauwkeurig naspeuren, alwaar de Heiland te Kapernaüm zijnde wedergekeerd, de scharen van de lichamelijke broden, om welke velen van hen Hem nu volgden, gaat opleiden tot de spijze die niet vergaat, maar blijft tot in het eeuwige leven. Waarop Hij dan verder met de Kapernaïeten gaat spreken van het geestelijke en hemelse brood, dat uit de hemel nederdaalt, al hetwelk de drie andere evangelisten zijn voorbijgegaan. Dan zullen wij daaruit zonder veel moeite kunnen begrijpen, dat het wonder der vijf gerstebroden tot die predikatie te Kapernaüm over het hemels brood, de Heiland gelegenheid gegeven heeft; weshalve Johannes het heeft nodig gekeurd vooraf aan het hoofd van dit hoofdstuk een breed verhaal

van dit wonder te laten voorafgaan, mitsgaders ook enige bijzonderheden daarvan, bij de andere evangelienschrijvers voorbijgegaan, te boek te stellen.

C. Wij zullen dan in dit avonduur de grote Jezus, Wiens Naam Wonderlijk is, door Zijn Goddelijke wonderkracht in de woestijn van Bethsaïda met vijf gerstebroden en twee vissen, tot verzadiging toe zien spijzen omtrent vijfduizend mannen, behalve de vrouwen en kinderen. Alzo, dat er nog twaalf korven met brokken zullen overschieten; alles tot verbazing en ontzetting van de schare, welke belijden moet: Deze is waarlijk de Profeet, Die in de wereld komen zou.

Mocht de verhandeling van deze stof ons allen opwekken, om al onze noden te werpen op deze algenoegzame Heiland, Die niet alleen onze lichamen met aards brood verzorgt, maar ook onze zielen met hemelse brood kan spijzen tot onze eeuwige zaligheid. Amen!

D. In deze merkwaardige gebeurtenis komen ons drie zaken voor:

I. Eerst, een tweërlei aanleiding tot het grote wonder, vers 1,2.

II. Dan, een breedvoerig verhaal van het wonder zelf, de verzen 3-13.

III. Eindelijk, het gewenste gevolg van het wonder in de schare, in het laatste of 14^{de} vers.

EERSTE DEEL

Onder de tweërlei aanleiding tot het volgende wonder is:

A. De eerste, aan de zijde van Jezus, vers 1.

B. De andere, aan de zijde van de schare, vers 2.

A. De eerst aanleiding tot dit wonderwerk verhaalt de evangelienschrijver Johannes aldus: NA DEZEN VERTROK JEZUS OVER DE ZEE VAN GALILEA, WELKE IS DE ZEE VAN TIBERIAS.

1. De tijd van des Heilands vertrek is na dezen; dat wij niet verstaan moeten te zijn geschied onmiddellijk na het gebeurde in het voorgaande vijfde hoofdstuk verhaald, namelijk de genezing van de 38-jarige kranke aan het badwater van Bethesda, met het gevolg van die gebeurtenis. Neen, maar na dezen is hier, nadat er al een geruime tijd van omtrent een jaar was tussen beide verlopen, gedurende welke tijd Jezus vele grote wonderen verricht en vele heilige redevoeringen tot de schare had gedaan, bij de drie andere evangelisten te boek gesteld. Na dezen:

2. Vertrekt Jezus over de zee van Galilea, welke is de zee van Tiberias. Om van deze reis van de Heiland een rechte bevassing te krijgen, moeten wij de andere evangelisten hiermee vergelijken. De evangelist Lukas, dezelfde geschiedenis verhalende, tekent de plaats aan waarheen Jezus vertrokken is, gelijk ook het gezelschap dat hij op de reis meenam. Hij zegt, dat Jezus Zijn apostelen meenam, en vertrok alleen in een woeste plaats der stad, genaamd Bethsaïda. Mattheüs en Markus zeggen, dat hij in een schip daarheen vertrok. De vergelijking van het één met het ander leidt ons:

a. Eerst tot de plaats waarheen de Heiland reist.

b. Dan tot de weg daarheen, de zee, welke Hij met een schip overvaart.

c. Eindelijk tot het gezelschap dat Hij bij Zich heeft.

a. De plaats waarheen Hij vertrekt, noemt Lukas een woeste plaats der stad genaamd Bethsaïda.

Omtrent de Galilese zee, of het meer van Gennésareth, zoals het anders genoemd wordt, lagen twee steden onder dezelfde naam van Bethsaïda bekend. Het ene Bethsaïda, waarvan Flavius Josephus gewag maakt, lag in het gebied van de viervorst Filippus, ten oosten van de Galilese zee, door die vorst heerlijk opgebouwd en van hem met een andere naam ook Julia genoemd, ter ere van de dochter van Caesar Augustus. Doch wij moeten hier denken aan het andere Bethsaïda, dat gelegen was in het gebied van de viervorst Herodes Antipas, aan de westelijke, of liever noordwestelijke zijde van de Galilese zee, niet ver van Kapernaüm, nademaal Markus verhaalt dat de schare ziende Jezus heenvaren, te voet naar Bethsaïda gelopen is, en dat de schare Jezus ook is voorgekomen, en reeds aldaar was, voordat Jezus met het schip aanlandde; tot welke toch het andere Bethsaïda, dat aan de overzijde van de zee onder het gebied van Filippus lag, te veraf was gelegen.

Omtrent dit Bethsaïda, zegt Lukas, was een woeste plaats. Denk aan de woestijn, aan het stadsgebied van Bethsaïda onderhorig. Niet dat er geheel geen voedsel voor het vee werd gevonden; want in de 10^{de} vers van mijn tekst zal ons veel gras in deze woeste plaats volkomen. Maar dat het een onbebouwde landstreek was, en alleen maar diende tot een gemene weide voor het vee van de ingezetenen van Bethsaïda, en het daaraan onderhorige land.

b. Maar hoe komt Jezus in deze woeste plaats nabij het stadje Bethsaïda? Johannes verhaalt ons de weg daar naartoe. Jezus vertrekt daarheen over de zee van Galilea, daartoe scheep gaande en van de zijde van Kapernaüm afvarende. Maar waartoe dient het, dat er Johannes bijvoegt, welke de zee van Galilea is, de zee van Tiberias? Het is daartoe, om ons te verstaan te geven dat Jezus in deze scheepvaart niet van de ene oever naar de andere, van het westen naar het oosten is overgestoken; maar dat Hij slechts een inham van deze zee, van het zuidwesten naar het noordwesten is overgezeild; ter plaatse alwaar de Galilese Zee genoemd wordt de Zee van Tiberias, naar de stad Tiberias, welke Herodes Antipas omtrent de oever gebouwd, of liever vernieuwd, en deze de naam van Tiberias gegeven had, ter ere van keizer Tiberius; welke stad Tiberias door deze inham van de Galilese zee omspoeld werd.

c. Doch Jezus vertrekt niet alleen, maar in gezelschap van Zijn apostelen, welke Hij meenam zegt Lukas, gevende hun zo veel blijken van Zijn allertederste liefde, met welke Hij hen boven de schare beminde. De reden van het vertrek van de Heiland menen enige uitleggers te zijn geweest, dat Hij hierdoor de vervolging van Herodes, die Johannes onthoofd had, welke gebeurtenis de Evangelieschrijver Mattheüs in zijn 14^{de} hoofdstuk even voor dit vertrek van de Heiland verhaald had, heeft willen ontwijken. Maar dan zou Jezus in het gebied van Herodes, waaronder ons Bethsaïda behoorde, niet zijn gebleven; en ook zo schielijk niet naar Kapernaüm zijn weergekeerd. Het is het meest gereed te denken, zo ik meen, dat die woeste en eenzame plaats nabij Bethsaïda, de Heiland het allerbekwaamst zal zijn voorgekomen om Zijn Goddelijke heerlijkheid in het aanstaande wonder te openbaren, gelijk Zijn voornemen was, aan enige duizenden uit de schare tegelijk. Als zijnde die woestijn daartoe groot genoeg, om al die duizenden te bevatten, en boven andere plaatsen ook zeer geschikt voor die duizenden, om aldaar in goede orde bij zaten en waardschappen van vijftig en honderd op het gras neer te zitten, zoals vervolgens verhaald zal worden.

B. Bij deze eerste aanleiding tot het volgende wonderwerk, kwam nog een tweede aan de zijde van de schare; welke de evangelist verhaalt in het tweede vers: EN HEM

VOLGDE EEN GROTE SCHARE, OMDAT ZIJ ZIJN TEKENEN ZAGEN DIE HIJ DEED AAN DE KRANKEN.

1. Hier is dan een grote schare, een groot aantal mensen, meest van de geringste soort; want uit de aanzienlijken waren er weinigen die Jezus aanhingen. Deze grote schare volgde Hem. Zo beschikte het de Goddelijke voorzienigheid, dat er een grote menigte bijeenkomt als aanschouwers en getuigen van het aanstaande wonder, om de waarheid en geloofwaardigheid daarvan des te zekerder te maken.

De evangelist Markus geeft ons hiervan wat omstandiger bericht, als hij zegt: En de scharen zagen Hem heenvaren, en velen werden Hem kennende, en liepen gezamenlijk te voet, van alle steden derwaarts, en kwamen Hem voor en gingen tezamen tot Hem. Hetgeen wij aldus kunnen begrijpen:

a. Enigen die aan het strand waren, als Jezus met de apostelen scheep ging, zagen Hem en de Zijnen afvaren. Die verhalen dat weer aan anderen, en dezen allen gezamenlijk gaan vlijtig heen naar de plaats daar zij Jezus konden vinden. Op hun reis wekken zij overal in de steden, dorpen en vlekken daar zij doortrokken, de mensen op, om met hen te gaan; en zo groeide de schare aan tot een getal van enige duizenden.

b. Zij lopen allen daarheen te voet; hetgeen kon geschieden naardien Bethsaïda aan diezelfde zijde van het meer Tiberias was gelegen. Hun begeerte om Jezus weer te zien geeft hun als vleugels, zodat zij snel voortijlen en er als heenvliegen.

c. En hierin maakten zij zulk een spoed, dat ze Jezus en die met Hem in het schip waren, voorkwamen; wordende het schip door tegenwind of een ander beletsel opgehouden; welk voorkomen ook des te lichter kan begrepen worden uit aanmerking dat de woestijn bij Bethsaïda maar omtrent drie uren van Kapernaüm was gelegen.

2. De reden waarom zij naar Jezus heenlopen was, zegt Johannes, omdat zij Zijn tekenen zagen die Hij deed aan de zieken. Zij hadden reeds zovele tekenen en wonderen van Jezus gezien, in het genezen van allerlei zieken; daarom hopen zij nog al meer genezing voor zich en de hunnen bij Jezus te vinden. Waarom zij met de grootste volvaardigheid tot Jezus in de woeste plaats nabij Bethsaïda heenlopen.

TWEEDE DEEL

Gelijk dan ook hun ijver niet tevergeefs is; want Jezus zou hun van Zijn liefde meer dan een bewijs geven, zoals ons blijken zal uit het verhaal van alle vier evangelisten, als wij die met elkaar vergelijken.

Wij zullen in het vermelden van al die bewijzen van Jezus' liefde aan de schare, het geschiedverhaal van onze Johannes volgen, naar de orde welke ons daarin voorkomt; daartussenin toevoegende deze en geen bijzonderheden die bij de andere evangelisten voorkomen.

Onze evangeliëschrijver, doende nu een breedvoerig verhaal van het wonderwerk:

A. Maakt een aanvang met de omstandigheden van de plaats alwaar, en van de tijd wanneer hetzelfde gebeurde, de verzen 3 en 4.

B. Dan komen voor enige voorbereidingen tot het aanstaande wonder, vers 5-10.

C. Hetwelk achtervolgd wordt met de dadelijke verrichting van het wonderwerk, vers 11-13.

A. Ten aanzien van de omstandigheden van plaats en tijd:

1. De plaats alwaar of waaromtrent het wonderwerk zal voorvallen, gaat vooraf, als er gezegd wordt dat JEZUS OP DEN BERG GING, EN ALDAAR NEDERZAT MET ZIJN DISCIPELEN. Niet, dat Jezus bovenop de top van de berg klimt; maar Hij gaat aan de voet van de berg op een wat meer boven het vlakke veld verheven heuvel, daar Hij van de ganse schare kon gezien worden, neerzitten; en Hij zet Zijn discipelen nevens Zich, om ze zo getuigen te maken van hetgeen er gebeuren zal, als ook om ze tot Zijn dienst in het aanstaande wonder te gebruiken.

2. De tijd waarin het wonder zal gebeuren, is mede opmerkelijk. EN HET PASCHA, HET FEEST DER JODEN, WAS NABIJ. Jezus wil het wonder van de vermenigvuldiging der broden, en de schare daarmee te spijzigen, nabij het Pascha, het hoogste feest der Joden verrichten. Naardien zij nu eerlang gedachtenis zouden houden op het paasfeest, hoe hun vaders na hun uittocht uit Egypte in de woestijn het manna gegeten hadden; teneinde hen alsoo tot hogere gedachten op te leiden, dat Hij dat ware Levensbrood was, het tegenbeeldige Manna, uit de hemel nederdalende tot een spijs te eeuwig leven.

B. Om tot het wonderwerk te komen, wil Jezus vooraf enige voorbereidingen gaan maken.

1. De gelegenheid bij welke Hij dat deed, gaat vooraf, als er gezegd wordt dat JEZUS ZIJN OGEN OPHIEF, EN ZAG DAT EEN GROTE SCHARE TOT HEM KWAM. Zijn ogen over de ganse schare opheffende, ziet Hij die grote menigte tot Hem komen, ongetwijfeld met veel genoeg en vermaak; maar tevens ook met veel erbarming over hun ellendige toestand. Want Markus verhaalt: Hij werd innerlijk met ontferming bewogen over hen, want zij waren als schapen die geen herder hebben. De Joodse leermeesters bekreunen zich weinig over het welwezen en de zaligheid van hun leerlingen; en al wat zij hen leerden, bestond in overleveringen van mensen, en van zulke dingen die geen nut doen. En hierdoor waren de Joodse schapen in deze dagen als schapen zonder herder, omdolende en dwalende schapen, die niet geleid werden in de grazige weiden van Gods Woord, en diensvolgens bloot stonden voor de aanvallen van de satan, die helse leeuw en vijand van hun zaligheid. Geen wonder, dat dit deerlijk gezicht de ingewanden van de menslievende Jezus deed rommelen van ontferming en medelijden, en dat Hij Zich aan de schapen als een goede Herder tot bevordering van hun welwezen wilde tonen.

3. Hieruit neemt Hij dan gelegenheid om Zich behoorlijk voor te bereiden tot het aanstaande wonder.

a. De allereerste voorbereiding hiertoe verhaalt onze evangelist Lukas, zeggende: Jezus ontving de schare, en sprak tot hen van het Koninkrijk Gods. En die genezing van node hadden, maakte Hij gezond. Hij ontvangt dan de schare met genoeg, en laat zich zo vinden van degenen die Hem zoeken. Hij neemt ze in gunst aan, gelijk Hij met woorden en daden toont:

Met woorden, dat Hij tot hen spreekt van het Koninkrijk Gods, verhalende Wie de Koning is, hoedanig de onderdanen zijn, hoe heerlijk de voorrechten en hoe billijk de wetten zijn.

Met daden, dat Hij Zijn leer met wonderen bevestigt, genezende en gezond makende allen die men uit de schare tot hen bracht, met welke ziekten zij ook bevangen waren.

En het een en ander doet Hij, om de schare hierdoor voor te bereiden tot aandachtige opmerking op het aanstaande wonder, dat Hij als de grote Profeet en Heelmeester Israëls zal verrichten.

b. De tweede voorbereiding tot het wonderwerk komt nog wat nader, als zijnde gelegen in onderhandeling van de Heiland met Zijn discipelen, vanwaar men broden tot spijs voor zulk een grote schare zal halen? De nette tijdsomstandigheid en het gedeelte van de dag als dit gesprek van Jezus met de discipelen voorviel, tekent Lukas aan, zeggende dat de dag begon te dalen. Jezus was zo druk bezig met het onderwijzen van de schare en het genezen van hun zieken, dat er reeds een groot gedeelte van de dag was verlopen; de zon was al aan het dalen en liep naar haar ondergang. Men was hier in een woeste plaats en onbewoonde landstreek, alwaar geen vernachting in huizen noch enige spijs tot voeding voor mensen was te bekomen. Jezus wil echter de schare niet hongerig voor de aanstaande avond en de daaropvolgende nacht uit deze woestijn wegzenden; daarom komt Hij in een mondgesprek hierover met twee van Zijn apostelen, Filippus en Andreas. De drie andere evangelisten stellen de woorden van deze twee apostelen op rekening van de twaalfen, waarvan Lukas zegt, de twaalfen zeiden tot Jezus; om reden dat die twee in aller naam en met aller goedkeuring en toestemming tot de Heiland gesproken hebben.

Het beste zullen wij de orde van onze Johannes volgen, als die zelf bij dit gesprek is tegenwoordig geweest, en de woorden uit de mond van Jezus en van de twee apostelen heeft gehoord.

De Heiland Zelf opent dit gesprek.

Hij doet aan de apostel Filippus een opmerkelijke vraag: VANWAAR ZULLEN WIJ BRODEN KOPEN, OPDAT DEZEN ETEN MOGEN? Zij waren hier in de woestijn, daar geen spijs voor mensen was te bekomen; daarom vraagt de Heiland aan Filippus vanwaar men zoveel broden zal halen, die toereikend zijn tot voeding van deze grote menigte?

Opdat echter uit deze vraag niemand enige verkeerde gedachten van de Heiland mocht maken, alsof Hij dit vroeg uit onkunde en diepe verlegenheid, doet er Johannes de eigenlijke reden bij, waarom hij dit vroeg: DOCH DIT ZEIDE HIJ, HEM BEPROEVENDE; WANT HIJ WIST ZELVE WAT HIJ DOEN ZOU. Jezus, wel wetende wat Hij doen zou, als zijnde Zijn voornemen om de schare te spijzen op een geheel wonderbaarlijke wijze, doet deze vraag aan Filippus om hem te beproeven, en hem verder uit te halen en aan te zetten om overleg te maken van het geld dat bij de hand was, of dat niet toereikend kon zijn om zoveel brood te kopen als er voor deze schare nodig was. Ook beproefde de Heiland met deze vraag het geloof van Filippus, en van zijn medeapostelen, of zij wel in dat vertrouwen waren, dat Hij door een bovennatuurlijk wonder om deze grote menigte te spijzen en verzadigen kon.

In het antwoord dat de apostelen hierop geven, tonen zij een grote zwakheid van hun geloof.

Filippus geeft zulks duidelijk te verstaan. Hij antwoordt, ongetwijfeld met toestemming van al de andere apostelen: VOOR TWEEHONDERD PENNINGEN BROOD IS DEZEN NIET GENOEG, OPDAT EEN IEGELIJK VAN HEN EEN WEINIG NEME. Mogelijk dat de apostelen, waarvan Judas de beurs droeg, hier in de woestijn waren voorzien van tweehonderd penningen, of ruim zestig gulden naar onze munt. Maar zulk een som was niet genoeg om zoveel brood te kopen als hier nodig was, voor een schare

van omtrent vijfduizend mannen, behalve de vrouwen en kinderen, die hier ook velen waren. En genomen dat men hier in de woestijn al zoveel brood bijeen kon krijgen als men voor dat gezegde geld kon kopen; dan zou, zegt Filippus, een iegelijk nog maar een weinig kunnen nemen, maar niet tot verzadiging.

Niet minder kleingelovigheid betoont ook nog een andere apostel te hebben, met name ANDREAS, DE BROEDER VAN SIMON PETRUS, als hij tot Jezus zegt: HIER IS EEN JONGSKEN DAT VIJF GERSTENBRODEN HEEFT EN TWEE VISJES. MAAR WAT ZIJN DEZE ONDER ZOVELEN? De gehele voorraad die hier dan voorhanden was, bestond in vijf broden, en dat al broden van de geringste soort, het waren gerstebroden, het voedsel van geringe mensen. Daarbij kwamen twee visjes, welke in deze landstreek nabij de Galilese Zee, die zeer visrijk was, voor gemene toespisj verstrekten. Ook moeten die broden en vissen niet heel groot zijn geweest, naardien een jongskens, mogelijk een dienstknecht der apostelen, die bij zich had. Maar wat zijn deze onder zovelen? Wat zijn vijf broden en twee vissen voor zovele duizenden die hier tegenwoordig zijn?

Ziet eens geliefden, welk een grote zwakgelovigheid, die zeer bestraffelijk was, zich hier in de apostelen van Jezus openbaart.

Zij bedenken niet, gelijk zij behoorden te bedenken, dat hun Meester Jezus, Die hen zo getrouw van voedsel en deksel verzorgde, toen Hij hen uitzond zonder male, zonder brood of geld, ook deze grote menigte kan verzorgen.

Zij bedenken niet, dat Hij, Die hier de genezing aan zovele zieken schenkt, ook overvloedig machtig is om de schare te onderhouden en het nodige voedsel te beschikken.

Zij bedenken niet, dat Hij, Die de zielen spijzigt ter zaligheid, nog veel lichter het lichaam van het nodige kan verzorgen. Hebben zij Zijn belofte van vorige dagen zo vergeten, dat hun die het Koninkrijk Gods zoeken en Zijn gerechtigheid, alle tijdelijk onderhoud als een toegift zal worden toegeworpen? Maar de barmhartige Hogepriester Jezus wil geduld hebben met de zwakheden van Zijn volk; en:

c. Voegt er daarom nog een derde voorbereiding bij, dat wel het allernaast aan het wonder komt; namelijk dat Hij hier als een tafel in de woestijn gaat toerichten, om er enige duizenden aan te vergasten.

Hiertoe geeft Hij bevel aan Zijn discipelen, zeggende: DOET DE MENSEN NEDERZITTEN, namelijk op de vlakke grond, welke hiertoe ook zeer bekwaam was. Want, zegt Johannes, ER WAS VEEL GRAS IN DIE PLAATS. De andere evangelisten voegen erbij de rang en orde hoe de schare hier moest neerzitten. Bij Markus staat, dat zij nederzaten bij waardschappen, bij honderd samen en bij vijftig samen. Lukas meldt van een neerzitten bij zaden, elk van vijftig. Begrijpt dat er alhier op het groene gras vijftig in een rij nevens elkander zitten, en wederom vijftig in een andere rij daar tegenover; en zo zitten er honderd in twee rijen als aan een lange tafel.

De schare is ook zeer gewillig dit bevel van de Heiland te gehoorzamen. ZO ZATEN DAN DE MANNEN NEDER, OMTRENT VIJFDUIZEN IN GETAL. Een allerheerlijkste vertoning! Hier ziet gij vijftig waardschappen, ieder van honderd mannen, en makende dus tezamen uit vijfduizend mannen op het groene gras neergezeten, met de vrouwen en kinderen, waarvan Mattheüs meldt, daaromtrent en rondom. De aarde waaruit de Heere het gras doet uitsluiten, verstrekt hier tot een tafel, gespreid met het allerkostelijkst groen tapijt, het tedere gras, met allerlei bloemen des velds doorweven, het eigen werk van Gods vingers. Terwijl de hier neerliggende gasten vertrouwen op het

grote vermogen van de Heiland, en alle ogen op Hem wachten dat Hij hun spijsz geeft; hoewel zij de wijze op welke Hij dat zal doen, niet kunnen begrijpen.

C. Jezus, als de almachtige Schepper, toont Zich ook terstond gewillig en vaardig om deze tafel met overvloedig voedsel en spijsz te verzorgen. Hij komt tot de dadelijke verrichting van het wonder zelf.

1. De wijze op welke Hij hierin bezig is, gaat vooraf. JEZUS NAM DE BRODEN, EN GEDANKT HEBBENDE, DEELDE HIJ ZE DEN DISCIPELEN, EN DE DISCIPELEN DENGENGENDEN DIE NEDERGEZETEN WAREN. DESGELIJKS OOK VAN DE VISJES, ZOVEEL ZIJ WILDEN. Jezus gedraagt Zich hierin als de huisvaders onder de Joden, wier werk het was het brood te nemen, dat te zegenen of daarover te danken, dat te breken en het om te delen onder de aanliggende gasten. Dit volgt de Heiland na ten aanzien van de vijf gerstebroden en van de twee visjes. De godsdienstige plechtigheden omtrent brood en vissen hebbende waargenomen, laat Hij ze omdelen onder die grote schare van vijfduizend mannen, benevens hun vrouwen en kinderen; en hij gebruikt daartoe zijn twaalf apostelen, als de bedienaars van deze tafel. Niet alleen tot nut van de apostelen, opdat die zoveel duidelijker van het wonder zouden overtuigd worden; maar ook tot nut van de scharen, opdat die er uit zouden leren de twaalf apostelen voor dienaars van Jezus en uitdelers van Zijn menigvuldige gaven te erkennen.

2. Gelijk onder het uitdelen van deze broden en vissen Jezus de voedselstoffen van deze spijsz deed uitdijen, en zo de spijsz vermenigvuldigde op een geheel wonderbaarlijke wijze. Zo was er ook dit de uitwerking van, dat de eters VERZADIGD WERDEN. Zij aten niet slechts een kruimeltje of brokje tot versterking, maar al veel, tot volle verzadiging toe.

3. En dat hier waarlijk een groot wonder gebeurde, bleek ook bij de uitkomst. Want als zij u verzadigd waren, ZEIDE JEZUS TOT ZIJN DISCIPELEN, VERGADERT DE OVERGESCHOTEN BROKKEN, OPDAT ER NIETS VERLOREN GA. ZIJ VERGADERDEN ZE DAN, EN VULDEN TWAALF KORVEN MET BROKKEN VAN DE VIJF GERSTENBRODEN, WELKE OVERGESCHOTEN WAREN VAN DEGENEN DIE GEGETEN HADDEN. De twaalf korven, welke eigenlijk twaalf mandjes waren van gevlochten tenen gemaakt, en welke men in oude tijden op de reis gebruikte, daar dan de reizigers hun eetwaren en andere noodzakelijkheden in meevoerden, schijnen de twaalf korven van de twaalf apostelen te zijn geweest, die hier als tafeldienaars de scharen hadden opgepast. In deze twaalf korven moesten de overgeschoten brokken verzameld worden, omdat daardoor de waarachtigheid van het wonderwerk des te meer openbaar, zichtbaar en onweersprekelijk zou worden; naardien er een veel grotere hoop brokken overschoot, dan er voor het omdelen der broden en vissen aan spijsz was geweest.

DERDE DEEL

De scharen die gegeten hebben, zijn van de waarheid van het wonder ook overtuigd; want aldus besluit de evangelist deze heilige geschiedenis: DE MENSEN DAN, GEZIEN HEBBENDE HET TEKEN DAT JEZUS GEDAAN HAD, ZEIDEN: DEZE IS WAARLIJK DE PROFEET DIE IN DE WERELD KOMEN ZOU. Enigen zullen Jezus uit dit grote teken hebben gekend en erkend voor de Messias, aan de vaderen beloofd, ziende op de plaats in Deut. 18:18, hetgeen zij met die nadere omschrijving van deze Profeet, als Een Die in de wereld komen zou, schijnen te kennen te geven; waarom zij

Hem ook in het volgende vers zoeken koning te maken. Maar dat deze belijdenis in de meesten door vele vooroordelen weer verduisterd is geworden, en geen wortel in hun harten heeft geschoten, dat heeft ten overvloede geleerd de uitkomst in de volgende dagen.

AAN de waarheid van deze geschiedenis zou ook niemand onzer met enige grond van redenen kunnen twijfelen, Dewijl hier enige duizenden tegenwoordig waren, die het wonderwerk zagen met hun ogen, smaakten met hun monden en aten tot verzadiging. Ook moet een ongodist hier niets tegen inbrengen, dat hem de wijze van de vermenigvuldiging van deze broden geheel onbegrijpelijk, en daarom onmogelijk voorkomt; dewijl het menselijk begrip geen regelmaat is van hetgeen bij God mogelijk of onmogelijk is. Deze vermenigvuldiging der broden in zulk een korte tijd van weinige ogenblikken, is Gode alzo mogelijk als dat Hij geleidelijk het brood uit de aarde doet voorkomen. Hier was maar een versnelde beweging toe van node; hoewel onze bevatting te boven gaande.

Wie erkent diensvolgens onze Jezus niet voor de grote God, en almachtige Schepper, tot Wiens verheerlijking er wordt op gezongen, Ps. 104:14,15: Hij doet het gras uitspruiten voor de beesten, en het kruid tot dienst der mensen; doende het brood uit de aarde voortkomen, het brood dat het hart des mensen sterkt.

Voorwaar mijn toehoorders, groot waren de voordelen welke de Joodse schare in mijn tekst van de Heiland genoot.

Hij werd met innerlijke ontferming over hen bewogen, en ontving ze met toegenegenheid.

Hij sprak tot hen van het Koninkrijk Gods, en onderwees hen dienaangaande.

Hij genas hun zieken.

Hij spijsde ze in de honger tot verzadiging toe.

Maar als wij daarop de voordelen van het Christendom in de weegschaal leggen, die zullen nog veel zwaarder worden bevonden.

Jezus heeft Zich onzer ook ontfermd, met ons boven zovele andere volkeren uit het blinde heidendom tot het Christendom, uit het dwalende antichristendom, ze in ware Kerk te hebben overgebracht, doende ons daarin geboren worden.

Hij onderwijst ons dagelijks in de dingen van Zijn koninkrijk, en zet de deur van genade open om in dat Koninkrijk in te gaan.

Hij geneest ook onder ons doodkranken naar de ziel, dat de lichamelijke genezing oneindig overtreft.

Het ontbreekt ons ook niet aan zielenbrood; Gods levendmakend en eeuwig blijvend Woord, Zijn geliefde Zoon, Die als het tegenbeeldige Manna en ware Levensbrood uit de hemel is neergedaald; benevens de zaligmakende werkingen van Zijn Heilige Geest. Door alle welke hoognodige en onwaardeerbare dingen de zielen der gelovigen gespijsd en gevoed worden ten eeuwigen leven.

A. Is het dan niet te bejammeren en te beschreien, dat het gros van ons Christendom van deze grote voordelen zo weinig gebruik maakt? Want als wij onze Christenenshare bij de Joodse schare ten tijde van de Heiland in vergelijking brengen:

1. Ei! ik bid u, beziet het eens of het er wel beter mee gesteld is?

De Joodse schare volgde Jezus na, om genezing voor hun lichamelijke zieken; en daarna ook om de broden, als ze in de woestijn daarmee verzadigd waren. Maar ziet men er ook

niet hedendaags velen de Heere Jezus zo uiterlijk volgen, om van de broden te eten, en enig tijdelijk gewin en voordeel te bejagen? Zij voegen zich onder het volk Gods, zij geven zich daarvoor uit met de mond; niet om voor Jezus en Zijn zaak en waarheid uit te komen, en Zijn leer te beleven met een heilige wandel; maar om enig aards belang en werelds interest dat zij daarin vinden. Maar zo haast die tijdelijke voordelen ophouden, en dat er van de broden niet meer te eten valt, zij laten Jezus en Zijn gezelschap met de schare varen. Was Jezus een aards koning, die kronen en scepters, die landen en steden, die rijkdommen en eerampten uitdeelde, of die nimmer liet gebrek lijden aan het aardse brood; de ganse wereld liep hem na. Maar nu Hij roept tot lijden en kruis, tot zelfverloochening en doding van het vlees, tot hoon en smaad om Zijnentwil, zo is Hij in het oog der wereld verachtelijk. Daar toch wil het vlees niet aan, aan die zalige kruisweg, de allereerste les, die in Jezus' kruisschool van een Christen moet geleerd worden: Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf, hij neme zijn kruis op en hij volgde Mij.

De Joodse schare bleef onder het zien en smaken van Jezus' wonderen voor het grootste deel al even verhard en onbekeerlijk; maar zonder dat God door een genadewonder Zijn hand aan de ziel tot bekering en wederbaring aanlegt, blijft de natuurlijke mens onder Farao's verharding, al zag hij alle dagen wonderen ja grote wonderen. Hij mag met de Joodse schare eens uitroepen op het zien van Jezus' tekenen: Deze is waarlijk de Profeet Die in de wereld komen zou; maar daar blijft het bij; zonder gezicht dat hij deze Profeet tot zijn eeuwig heil nodig heeft. Zonder indruk van zijn blindheid en dwaasheden, daar de ziel verlichtende en wijs makende leer van deze Profeet Hem van kan ontheffen. Ja, zonder de minste begeerte om door deze menslievende Profeet onderwezen te worden in de weg naar de hemel, tot behoud en zaligheid van zijn ziel.

2. En wat zal ik, als ik al verder het gedrag van de Joodse schare bij het gedrag van ons hedendaags Christendom vergelijk, al meer zeggen? Zag men niet, dat velen zelfs bij die schare in uiterlijke godsdienstigheid tekort schieten?

De schare ziet Jezus en Zijn apostelen scheep gaan, en de zee van Tiberias oversteken naar Bethsaïda, en naar een woeste plaats daaromtrent. Maar daarheen daar Jezus Zich naartoe begeeft, volgt Hem ook de schare, en gaat naar de woestijn over land, te voet lopende, zich haastende en geen moeite ontziende; waar gelijkt dat nu in onze dagen naar? Daar men niet veel behoeft te lopen om Gods Woord te horen, daar men kerken en godsdienstplaatsen zo nabij zich heeft; welk een lauwheid en ijverloosheid nochtans bij velen? Is het niet te vrezen dat God eens zeggen zal: Ik zal een honger in het land zenden, niet naar brood; maar een honger naar het Woord Gods. Dan zullen zij omzwerven van zee tot zee, en van het noorden tot het oosten; zij zullen omlopen, om het Woord des Heeren te zoeken, maar zullen het niet vinden, Amos 8:11,12.

En om ons te bekorten, raakt de taal van de Heiland ons wel minder dan in de dagen van de Joodse schare, over welke wij Hem horen klagen dat zij waren als schapen die geen herder hebben? In zoverre als de meesten onzer nog leven onder gemis van Jezus, de Zielenherder.

B. Och, dat Hij ook eens over u, zowel als over de schare, met innerlijke ontferming bewogen werd, om u van dwalende schapen, gelijk Petrus spreekt, te bekeren tot Hem, de Herder en Opziener der zielen! 1Petr. 2:25.

Tot zulk een einde:

Leert uw gemis in dezen zien, dat u deze Herder nog ontbreekt, Die ook Zelf het Levensbrood van Zijn schapen is, waarmee zij ten eeuwigen leven moeten gespijzigd worden. Aardse herders leven van het vlees en bloed van hun schapen; maar o wonder, hier leven de schapen van het vlees en bloed van deze Herder!

Gaat in uw geestelijke honger in de woestijn van deze wereld naar Jezus toe, en werpt u als arme bedelaars, niets van uzelf hebbende of meebrengende, aan Zijn voeten neer, en bidt Hem om geestelijk brood. Wordt van uw gebrek met de verloren zoon overtuigd: Hoeveel huurlingen Mijns vaders hebben overvloed van brood, maar ik verga van honger? Zo doende, hebt gij te wachten dat Jezus met de vader van de verloren zoon Zich over u zal erbarmen. Hij, als de verloren zoon nog verre van de vader was, zo zag hem evenwel zijn vader, en werd met ontferming over hem bewogen, en liep naar hem toe, en nam hem in genade aan, Luk. 15:17-20.

C. En gij die Jezus alrede, uit loutere ontferming, tot zonen en dochteren in Zijn huis heeft aangenomen, en op wie dat woord past: Zalig is hij die brood eet in het Koninkrijk Gods!

Komt gij met Jezus' apostelen in die zwakgelovige staat onder honger en gebrek, dat gij in vreze zijt dat u het levensonderhoud zal ontbreken? Denkt dan, dat de Heere dit doet om uw geloof te beproeven, en uw geduld en lijdzaamheid te oefenen.

Dat dit ondertussen in zulk een gelegenheid u dient tot besturing.

Gij moet u daarin troosten, dat u het Zielenbrood nimmer zal ontbreken.

Gij moet het vervullen van uw gebrek aan de Heere toevertrouwen. Vreest de Heere gij heiligen; want die Hem vrezen hebben geen gebrek, Ps. 34:10.

Gij moet op de uitkomst hopen, dewijl de Heere Zijn kinderen niet laat verzocht worden boven vermogen. Ik ben jong geweest, zegt David, ook ben ik oud geworden; maar ik heb nooit gezien de rechtvaardige verlaten, of zijn zaad zoekende brood, Ps. 37:25. Hij is nog diezelfde God, Die Israël veertig jaren lang met manna in de woestijn spijzigde; Hij is nog diezelfde Jezus, Die hier een schare van enige duizenden verzadigde met vijf gerstebroden en twee visjes, zodat er nog twaalf korven brood overschoten. Hij zal u hier in deze vreemdelingschap altijd van brood verzorgen, en u namaals volop verzadigen in de hemel, daar alles van zalige vettigheden zal overvloeien. AMEN

JEZUS WANDELT OP DE ZEE

MATTHEÛS 14:22-33

23 En als Hij nu de scharen van Zich gelaten had, klom Hij op den berg alleen, om te bidden. En als het nu avond was geworden, zo was Hij daar alleen.

24 En het schip was nu midden in de zee, zijnde in nood van de baren; want de wind was hun tegen.

25 Maar te vierde wake des nachts kwam Jezus af tot hen, wandelende op de zee.

26 En de discipelen ziende Hem op de zee wandelen, werden ontroerd, zeggende: Het is een spooksel. En zij schreeuwden van vrees.

27 Maar terstond sprak Jezus hen aan, zeggende: Zijt goedsmoeds, Ik ben het, vreest niet.

28 En Petrus antwoordde Hem en zeide: Heere, indien Gij het zijt, zo gebied mij tot U te komen op het water.

29 En Hij zeide: Kom. En Petrus klom neder van het schip en wandelde op het water, om tot Jezus te komen.

30 Maar ziende den sterken wind, werd hij bevreesd, en als hij begon neder te zinken, riep hij, zeggende: Heere, behoud mij!

31 En Jezus terstond de hand uitstekende, greep hem aan en zeide tot hem: Gij kleingelovige, waarom hebt gij gewankeld?

32 En als zij in het schip geklommen waren, stilde de wind.

33 Die nu in het schip waren, kwamen en aanbaden Hem, zeggende: Waarlijk, Gij zijt Gods Zoon.

Vergeleken met Mark. 6:45-52, Joh. 6:15-21

A. **WANNEER** de profeet Elisa in de stad Dothan was ingesloten, alzo de Syriërs des nachts gekomen waren met een zwaar heir van wagens en paarden, en de stad omsingeld en belegerd hadden, zo stond de knecht van Elisa 's morgens vroeg op, en ziende het vijandelijke leger de Syriërs, riep hij in grote verlegenheid uit tot zijn meester en heer Elisa: Ach mijn heer! Wat zullen wij doen? Maar welk antwoord gaf de profeet aan zijn vreesachtige knecht? Het sprak hem een hart in het lijf, zeggende: Vrees niet; want die bij ons zijn, zijn meer dan die bij de Syriërs zijn. Zo vind ik het aangetekend in 2Kon. 6:15,16.

1. Een zeer gepast antwoord voorwaar, en bekwaam om deze wankelmoedige knecht op te beuren.

a. Want die van binnen in de stad bij Elisa en bij zijn knecht waren, waren meerder dan die buiten de stad bij hun vijanden waren, bij de Syriërs die de stad belegerd hadden. Niet, dat de stad van binnen werd beschermd door een menigte van aardse krijgsbenden; behalve dat men, dat al zo zijnde, met zijn vertrouwen op die menselijke arm bedrogen zou uitkomen. Want indien de Heere Zelf de stad niet bewaart, tevergeefs waken de wachters, Ps. 127:1. Neen, maar God alleen was bij Elisa en zijn knecht; en deze Heere der heirscharen, Die zich legt rondom degenen die Hem vrezen, is immers oneindig meerder dan duizenden, de duizenden verdubbeld, van wagens en paarden en ruiters die

ons mochten belegeren en benauwen. En teneinde de knecht van Elisa aan de tegenwoordigheid en bijstand van deze machtige God niet mocht twijfelen, ziedaar, op het gebed van Elisa opent de Heere de ogen van zijn jongen, en hij zag, en ziet, de berg was vol vurige wagens en paarden rondom Elisa, in het volgende 17^{de} vers.

b. Veel reden heeft dan de profeet om tot zijn vreesachtige knecht gezeggen, vrees niet. Want wat zou zulkeen hebben te vrezen die God bij en met zich heeft? De Heere is mijn Heil, voor wien zou ik vrezen? De Heere is mijn Levenskracht, voor wien zou in vervaard zijn? Ofschoon mij een leger belegerde, mijn hart zou niet vrezen; ofschoon er oorlog tegen mij opstond, zo vertrouw ik hier op. Zo luidt de taal van de Kerk, vertrouwde op des Heeren heil. Zelfs al ging hij, zegt de Kerk tot haar Zielenherder Christus Jezus, in een dal der schaduwen des doods, ik zou geen kwaad vrezen. En de reden waarom? Want Gij zijt met mij, Ps. 23:4.

2. Niet ongelijk aan dat merkwaardige voorval is de gebeurtenis die in mijn voorgelezen tekst wordt verhaald. Jezus, de meerdere Elisa, komt hier ook met Zijn knechten in een soortgelijke onderhandeling.

a. De discipelen van Jezus worden op zee met een zware storm belopen, en komen in levensgevaar. Zij zijn deswege in grote vrees, welke nog aangroeit als zij bij de verschijning van de Heiland op zee een spooksel menen te zien, een boze geest, die dat onweer deed ontstaan. Zij schreeuwden van vreze, staat er; met geen mindere ontsteltenis dan de knecht van Elisa zijn meester vroeg: Ach mijn heer, wat zullen wij doen?

b. Maar deze geestelijke Elisa op zee wandelende in de vierde nachtwake, beurt Zijn vreesachtige discipelen op met dat bemoedigend troostwoord, dat de almachtige God, Die de zee en winden onder Zijn gebied heeft, met en bij hen tegenwoordig is. Zijt goedsmoeds, roept Hij, Ik ben het, vrees niet. En tot een duidelijk bewijs dat die Jezus bij zich heeft niets heeft te vrezen, zo doet Hij een van Zijn discipelen, Simon Petrus, op de golven der zee wandelen, en Hij bewaart hem als hij begon te zinken, bestraffende alweer zijn vreesachtigheid: Gij kleingelovige, waarom hebt gij gewankeld? Die in het schip zijn, erkennen Hem daarop ook voor de waarachtige God, Die bij hen is en Die veel meerder is dan al wat in de wereld is. Want zij aanbidden Hem, zeggende: Waarlijk, Gij zijt Gods Zoon! Gelijk dit alles de korte inhoud is der woorden die ik zo even uw aandacht heb voorgelezen.

B. Heeft de wonderdoende Jezus, zoals wij de laatste maal zagen, zich in de woestijn van Bethsaïda verheerlijkt voor de ogen van enige duizenden, welke Hij spijzigde met vijf gerstebroden en twee visjes, alzo dat er nog twaalf korven met brokken overgeschooten. Al waarom de scharen, ziende Jezus' wonderhand in dezen, Hem zoeken koning te maken. Nu zal de Heiland, om dat stout en oproerig bestaan der scharen te ontwijken, naar huis gaan vertrekken, naar Kapernaüm Zijn stad. Waartoe hij Zijn twaalf discipelen doet scheep gaan, en ze voorts uitzendt; zullende Hij deze nacht nog volgen, en in de vierde nachtwake al wandelende op de onstuimige golven bij hen komen, makende alzo ook de zee, niet minder dan de woestijn, tot een schouwtoneel van Zijn wonderen.

C. De heilige Mattheüs, deze geschiedenis wat breder dan de andere evangelisten beschrijvende, brengt ons in de voorgelezen tekst hier merkwaardige zaken onder het oog:

I. Hij laat voorafgaan een tweërlei voorbereiding van de Heiland tot het aanstaande wonder, vers 22 en de helft van vers 23.

II. Hij doet daarop een beschrijving van het wonder zelf, van het midden van vers 23 tot het 25^{ste} vers ingesloten.

III. Hij voegt er drie voorvallen bij waardoor de grote Jezus de waarachtigheid van het wonderwerk nader bevestigde, vers 26-32.

IV. En dan besluit hij deze geschiedenis met het heerlijk gevolg van het verrichte wonder in het laatste vers.

Deze leidraad van onze evangelist volgende, zullen wij de bijzonderheden die Markus en Johannes ieder in het vierde hoofdstuk van hun Evangeliën ons verhalen, elk op haar eigen plaats hier en daar in onze verklaring tussen voegen.

EERSTE DEEL

Onder de tweeërlei voorbereiding van de Heiland, om tot het aanstaande wonder te komen, is het wandelen op de zee.

A. De eerste, dat Jezus Zijn discipelen met het schip in zee doet steken: EN TERSTOND DWONG JEZUS ZIJN DISCIPELEN IN HET SCHIP TE GAAN, EN VOOR HEM AF TE VAREN NAAR DE ANDERE ZIJDE, TERWIJL HIJ DE SCHARE VAN ZICH ZOU LATEN. Twee dingen komen hier voor welke Jezus' discipelen hadden te doen, en waartoe Hij als hun Heere en Leermeester macht had hen te dwingen en te noodzaken.

1. Het eerste is, dat Jezus terstond Zijn discipelen dwingt in het schip te gaan.

a. Tevoren is Jezus met Zijn discipelen van de zijde van Kapernaüm, de inham van de Galilese Zee omtrent Tiberias, overgevaren naar de woestijn bij Bethsaïda. Alhier nu de schare op zulk een wonderlijke wijze met vijf broden en twee visjes gespijzigd hebbende, geeft Jezus een nadrukkelijk bevel aan Zijn discipelen om te vertrekken; en daartoe in het schip te gaan, met hetwelk zij waren gekomen. Tot dit zo spoedig vertrek van Zijn discipelen moet de Heiland gewis een dringende reden hebben gehad. Als wij het geschiedverhaal van Johannes in zijn vierde hoofdstuk hiermee vergelijken, zullen wij de reden hiervan aantreffen, alwaar wij lezen dat de schare, zijnde op zulk een wonderbaarlijke wijze door Jezus gespijzigd geworden, Hem met geweld nemen en Hem koning maken wilden; en dat Jezus wist dat zij daartoe zouden komen. Jezus derhalve die gevaarlijke toeleeg van dit Galilese volk, dat zeer tot muiterij en oproer genegen was, wel wetende als de Kenner der harten, gebiedt dat Zijn discipelen zullen scheep gaan, opdat zij met de schare in dat voornemen om Jezus koning te maken niet samenspannen, en zich mengen in deze oproerige handelingen.

b. Geen wonder, dat Jezus Zijn discipelen hiertoe, gelijk Mattheüs spreekt, moet dwingen. Het wil zeggen, hen daartoe noodzaken met kracht van redenen om hen te overreden, en door Zijn gezag als hun Heere en Meester hen te verplichten. Want:

Vooreerst, het was de Heiland niet onbekend dat Zijn discipelen ook al met die vooroordelen waren bezet, dat Jezus een aards koninkrijk zou oprichten, en dat zij zich met die gedachten streelden dat zij de eerste staatsministers in dat rijk zouden zijn. Hiervandaan die twist der discipelen wie van hen de meeste zou zijn in Jezus' Koninkrijk. Hiervandaan die staatzuchtige bede van de moeder der kinderen van Zebedeüs aan de Heiland, dat hun kinderen in Jezus' Koninkrijk zitten mogen aan Zijn rechter en aan Zijn linkerhand. Jezus dan de toeleeg van de scharen om Hem koning te maken kennende, en ook wetende hoe Zijn discipelen als daarvan maar iets uitlekte met open oren en begerige

harten daarnaar zouden luisteren, dwingt ze terstond scheep te gaan, ziende ongetwijfeld de gedachten van Zijn discipelen, dat zij daarop hoopten dat de gespijzigde scharen zulks zouden doen.

Temeer moet Jezus Zijn discipelen dwingen om scheep te gaan, omdat het hun zo bezwaarlijk viel van hun lieve Heere en Meester zo afgescheiden te worden; Hem, terwijl de avond nu gevallen is zo alleen in de woestijn te laten, en zonder Hem in het schip te gaan dat daar aan de oever lag.

2. Maar hier kwam nog een tweede dwang bij, die hun nog veel zwaarder viel. Zij zullen ook met dit schip van de wal moeten steken in volle zee; want Jezus dwingt ze ook voor Hem af te varen naar de andere zijde. Jezus, als de alwetende God, de storm in de aanstaande nacht voorziende, en voornemens zijnde in de vierde nachtwake op de onstuimige golven te wandelen, en Zich voor de ogen van Zijn discipelen te verheerlijken, dwingt ze ook, omdat ze zulks zeer node en ongaarne deden, voor Hem af te varen en in zee te steken, om hun zo alle gelegenheid te benemen om met de scharen in kwade zaken samen te spannen. Om welke reden de Heiland ook van voornemen is om de schare van Zich te laten, teneinde daardoor niet iets oproerigs mocht ondernomen worden. Markus voegt erbij, dat Jezus geboden heeft hoe zij hun koers op zee moesten houden. Zij moesten afvaren naar de andere zijde tegenover Bethsaïda, dat zeggen wil, dat zij in deze scheepvaart koers zullen houden langs de stad of het vlek Bethsaïda, recht op Kaper-naüm aan; welke stad Johannes uitdrukkelijk noemt als de plaats daar zij naartoe voeren.

B. De andere voorbereiding tot het aanstaande wonder is, dat Jezus Zich vooraf tot het gebed gaat afzonderen. Mattheüs zegt, **ALS HIJ NU DE SCHARE VAN ZICH GELATEN HAD, KLOM HIJ OP DEN BERG ALLEEN, OM TE BIDDEN.**

1. Om Zich dan tot het gebed te bereiden, laat Hij de schare van Zich, zo omdat zij Hem in het goede voornemen niet mochten hinderlijk wezen, als opdat Hij hun kwaad voornemen om Hem koning te maken mocht verijdelen, en hen doen begrijpen dat Hij geen eer van mensen zocht, dewijl Zijn Koninkrijk niet was van deze wereld. Waartoe hij dan van de schare afscheid neemt, zegt Markus; ongetwijfeld de schare zegenende, die alle heil en vrede toewensende, en elk gebiedende naar zijn huis en woning en tot zijn beroep weer te keren.

2. Terwijl elk zijns weegs gaat, klimt Jezus inmiddels op de berg alleen om te bidden. Hij kiest naar Zijn gewoonte een berg uit, om aldaar van alle gewoel der wereld afgezonderd, des te vrijer Zijn gebeden uit te storten, en tot Zijn Vader op te zenden; terwijl men mag denken dat Hij gebeden heeft om een zegen over het werk dat Hij op deze dag had verricht. Dat de schare uit Zijn leer en wonderen, die zij in de woestijn gehoord en gezien hadden, wezenlijk nut en voordeel mochten trekken; dat ook Zijn apostelen de Geest der wijsheid in meerdere mate mocht geschonken worden, tot bevrijding van die lichamelijke bevattingen aangaande de natuur van Zijn Koninkrijk; dat de Vader hen op zee in die aanstaande storm wilde bewaren, gelijk Hij ook Zelf tot hun hulp vaardig was. En zo leert Hij ons in Zijn eigen voorbeeld:

a. Hoe wij ons in deze heilige oefening van bidden moeten benaarstigen, en daarin aanhoudend wezen.

b. Hoe wij tot hulp en aandacht in het bidden, eenzame plaatsen moeten verkiezen; gelijk Hij dit ons Zelf beval: Gaat gij nu in uw binnenkamer om te bidden, en sluit de deur achter u toe, Matth. 6:6.

c. Behalve dat wij Hem hier ook aantreffen als een getrouwe Voorbidder voor Zijn volk; dat ons moet leren in onze noden en zwaarigheden tot Hem te gaan, die voor Hem in gebeden open te leggen, die op Hem te werpen met vertrouwen, steunende op Zijn voorbidding voor ons bij Zijn Vader.

TWEEDE DEEL

Jezus Zich alzo door het gebed voorbereid hebbende tot het aanstaande wonderwerk, staat in dat volkomen vertrouwen dat Zijn discipelen door Zijn wondere hand op zee uit het gevaar van hun leven zullen gered worden, naardien Hij weet dat de Vader Hem altijd hoort.

In de beschrijving van het wonder zelf dat Jezus doen zal, laat Mattheüs:

A. Voorafgaan de gelegenheid welke het Goddelijk albestuur de Heiland doet voorkomen, tot verrichting van het wonder. Deze gelegenheid wordt aldus verhaald: **ALS HET NU AVOND WAS GEWORDEN, ZO WAS JEZUS DAAR ALLEEN. EN HET SCHIP WAS NU MIDDEN IN DE ZEE, ZIJNDE IN NOOD VAN DE BAREN; WANT DE WIND WAS HUN TEGEN.** De apostelen worden dan met een zeer zware en geweldige storm op zee bekropen. De drie evangelisten, Mattheüs, Markus en Johannes, beschrijven ons dat onweer in verschillende nare en vervaarlijke omstandigheden, om de grootheid van het wonder door Jezus te verrichten, zoveel te heerlijker doen uitblinken.

1. Wat de tijd aangaat, die was de allerangstvalligste; want het was nu avond geworden; dat men moet verstaan van de late avond na zonsondergang, wanneer de duisternis alles met haar zwarte vlerken bedekte. Waarom Johannes zegt, dat het alrede duister was geworden. Daarom waren de discipelen wegens de opkomende storm in grote angst, welke de duisternis meebrengt.

2. Wat de plaats aangaat daar zij zich op zee bevonden, die was de gevaarlijkste; want het schip was nu midden in de zee; al vele stadiën van het land af, ver van een goede haven om er in dit noodweer te kunnen inlopen, ver van de veilige rede, om er te ankeren.

3. Het onweer dat hun zo onverwachts overviel, was ook zeer verschrikkelijk. De evangelisten gebruiken verschillende spreekwijzen om er de verschrikkelijkheid van de storm en de grootheid van het gevaar door uit te beelden.

De zee verhief zich, zegt Johannes, overmits er een grote wind waaide. Het waaide een storm, waardoor de zee hol stond en de baren hemelhoog werden opgejaagd. Nu wordt het schip door de hooggaande baren als tot aan de wolken verheven, dan weer tot de afgrond neergeploft.

Hiervandaan dat het schip was in nood van de baren, die ieder ogenblik het schip schenen te zullen overstelpen of aan stukken te stoten.

Welke nood nog al groter werd, zoals blijkt uit het zeggen van Markus, dat de discipelen zich zeer pijnigden om het schip voort te krijgen; want de wind was hun tegen. Zij spannen al hun krachten in om het schip voort te krijgen, hetzij dan met scherp tegen de wind op te zeilen, hetzij dan dat zij de zeilen gestreken hebbende, de riemen gebruikten om voort te komen, en zich uit het gevaar te redden. Alles scheen hier dan tot hun verderf samen te spannen; waarom zij in grote benauwdheid waren.

En dat het gevaar nog al groter maakte, en hun vrees deed vermeederen, was dat ze Jezus niet aan boord hebben. Markus zegt, dat Jezus alleen op het land was. Zij hebben hun goedertieren Meester, Die hen tevoren in een dergelijk gevaar had gered, als Hij

door een enkel woord sprekens de zee stilde, nu niet bij zich. Daarom menen zij van Zijn hulp ten enenmale verstoken te wezen, en zien ieder ogenblik de dood tegemoet. Alzo behaagt het de Heiland Zijn apostelen hier voor de tweede maal op zee in levensgevaar te brengen:

Om hen te leren dat Hij ze zowel kan helpen in Zijn afwezigheid, als toen Hij voorheen naar het lichaam bij hen in het noodlijdende schip op deze zee tegenwoordig was.

Opdat zij van de grootheid van Zijn almacht en hulpvaardigheid in het verlossen een des te diepere indruk zouden hebben. Opdat zij Hem zoveel te dankbaarder zouden wezen, als het gevaar hier groter was.

B. Maar als de nood op het hoogste is, dan is de verlossing nabij. Ofschoon Jezus aan land is, en het schip diep in zee, HIJ ZAG evenwel, naar het verhaal van Markus die grote nood, waarin de discipelen waren. Wij mogen denken aan de alziende ogen van Zijn Goddelijke tegenwoordigheid, die aan alle plaatsen zijn, en die Hij altijd over de Zijnen ten goede open houdt. Weshalve Hij dan deze gelegenheid van het gevaar van Zijn apostelen op zee wil waarnemen, om Zich voor hun ogen door een groot en verbazend wonderwerk te verheerlijken. Want zo vervolgt mijn tekst: MAAR TER VIERDE WAKE DES NACHTS KWAM JEZUS TOT HEN AF, WANDELENDE OP DE ZEE.

1. De tijd van des Heilands komst op het water om de discipelen uit de nood te redden, was ter vierde wake des nachts, dat is overeenkomstig onze rekening van 's morgens drie uur tot zonsopgang; onzeker hoe ver die vierde nachtwake al was verlopen. Althans, toen Jezus bij het schip kwam, was de duisternis al zover opgeklaard, dat zij bij het schemerlicht van de aanbreekende morgenstond al van zich konden afzien.

2. De plaats daar Jezus op zee bij hen komt, drukt Johannes uit, zeggende dat het schip omtrent vijf en twintig of dertig stadiën van het land was, dat is, omtrent een uur ver in zee, en aldus midden op dit meer, hetwelk omtrent twee uren breed was.

3. Het wonder zelf dat Jezus op deze tijd en plaats verrichte, bestond daarin, dat Hij tot hen afkwam, wandelende op de zee. De discipelen, zoveel uren lang van de donkere avond tot aan de schemerende morgenstond op zee met de winden en golven hebbende moeten worstelen, zo komt Jezus eindelijk in de vierde nachtwake, als het enigszins begon te lichten, tot hen af en nadert het schip, wandelende op zee. Alzo, dat Hij door een bovennatuurlijk wonder de vlottende en rollende baren der zee met Zijn voeten betreedt als een vloer, zonder dat Hij in het water zinkt. En zulks, dat het wonder nog grotere maakt, onder het waaien van een felle storm, terwijl de discipelen binnen in het schip hun leven niet zeker zijn.

Leert hieruit geliefden, in het voorbijgaan:

Dat de Heere Zijn volk in de nood niet verlaat, maar hetzelfde helpt en uitredt.

Dat Hij nochtans niet altijd tot hulp toeschiet in de eerste nood, maar doorgaans als de nood op het hoogste is. Hij laat het water tot aan de lippen, maar er niet overkomen. Hij geeft uitkomst, als alle hoop schijnt uit te wezen, opdat de verlossing ons des te aangenamer, en onze dankbaarheid daarvoor des te groter zou wezen.

Over de wijze op welke dit wandelen op zee heeft kunnen geschieden, is het onnodig te twisten, naardien het een wonderwerk is dat onze bevatting te boven gaat. Zeker is het, dat Jezus als de almachtige Schepper alle dingen, ook de wetten der natuur kan verzetten; waarom Hij hier door Zijn Goddelijke alvermogen Zijn lichaam alzo ondersteunde, en boven het water hield, dat het voor zinken bewaard bleef. Gelijk Hij ook aanstonds diezelfde wonderkracht omtrent het lichaam van Petrus al werkstellig maakte. Een

dergelijk wonder zag men oudtijds gebeuren in het ijzer, dat Elisa de profeet door de almachtige hand van God bovenop het water deed drijven. Jezus wandelt hier op het water door Zijn eigen Goddelijke kracht, en zal ook Zijn apostel Petrus op zee doen gaan, en voor het zinken bewaren. En alzo betoont Jezus hier de alvermogende God te wezen, van Wie het waarachtig is hetgeen Job zegt, dat Hij de hemelen uitbreidt, en treedt op de hoogten der zee, Job 9:8.

DERDE DEEL

Opdat men des te minder reden mocht hebben om aan de waarachtigheid van dit grote wonder te twifelen, gaat de Heiland terstond hetzelfde bevestigen door drie doorluchtige voorvallen; waarvan:

A. De eerste is, dat Hij Zich vooraf aan al Zijn discipelen gaat ontdekken, en hun bekend maken dat Hij het Zelf is.

1. De gelegenheid van deze ontdekking is, de ontmoeting der discipelen over een nachtgezicht. EN DE DISCIPELEN ZIENDE HEM OP DE ZEE WANDELEN, WERDEN ONTROERD, ZEGGENDE, HET IS EEN SPOOKSEL; EN ZIJ SCHREEUWDEN VAN VREZE.

a. De discipelen worden ontroerd op dit gezicht. Zij zien hier bij het schemerlicht van de aanbreekende morgenstond, iemand in menselijke gedaante op de zeewateren wandelen. Zij begrijpen licht, dat dit geen bloot mens kon zijn, en aan Jezus dachten zij ook in het eerst niet; want Hij was aan land gebleven. Dit gezicht baart in hen ontroering, zodat er een koude schrik door al hun leden liep, en hun knieën uit ontsteltenis tegen elkaar stielen. De ontroering klimt tot die hoogte, dat zij schreeuwden van vreze, ziende dat dit nare verschijnsel al nader en nader bij het schip kwam, en ze kwam achterhalen.

b. En de reden van deze ontroering en van dit geschreeuw was, dat zij meenden een zogenaamd spooksel te zien. Zij zeggen tot elkander, het is een spooksel; eigenlijk een schim of schijnvertoning, waarin de gedaante van een mens voorkomt, zonder dat er nochtans een waar menselijk lichaam tegenwoordig is. Zij zijn in die verbeelding, dat hier een boze geest, die een schijnvertoning van een mens uit de ijdele lucht kan maken, als God het hem toelaat, op het water verschijnt om hen te benadelen, en met het schip te doen vergaan. Hebbende ook mogelijk gemeend, dat die boze geest dit onweder in deze nacht had verwekt had.

2. Deze gelegenheid neemt de op zee wandelende Heiland waar om Zich aan Zijn discipelen te ontdekken; en dit doet hij TERSTOND, om Zijn leerlingen en lievelingen niet lang in zulk een ontsteltenis en in dat vooroordeel, dat hier een spooksel verscheen, te laten. JEZUS SPRAK HEN AAN, ZEGGENDE, ZIJT GOEDSMOEDS, IK BEN HET, VREES NIET.

a. Hij overtuigt hen dan door het geluid van Zijn stem, waaraan zij Hem zeer wel kenden, dat Hij het Zelf was, als Hij hen aanspreekt.

b. Hij ontdekt Zich ook als hun Heere en Meester, door een bemoedigend woord. Zijt goedsmoeds, zegt Hij, vreest niet. Wat verbeeldt gij u zulke visioenen en spooksels in de nacht, die u verschrikken en vervaard maken? Grijpt moed, en verblijdt u veeleer, om reden dat Ik het ben; Ik, de Bedwinger der winden; Ik, de Beteugelaar der boze geesten; Ik, uw liefhebbende Heere en getrouwe Leermeester; Ik, op Wiens bevel gij tegen de

avond in zee zijt gestoken, en Die nu hier ter goeder ure tot uw uitredding uit dit gevaar vaardig en gereed ben.

B. Hier komt nog een tweede voorval bij, waardoor Jezus Zijn apostelen in dat geloof, dat Hij hier waarlijk op zee wandelde, wil sterken. Zulks doet Hij op tweeërlei wijze, eerst door Petrus op de zee te doen wandelen, daarna door zijn bezwijkend geloof te sterken.

1. Wat het eerste aangaat.

a. PETRUS, die in vele gevallen toonde de voorbarigste van al de discipelen te wezen, is hier alweer de voorste, en begeert er een bewijs van in zijn eigen persoon. Hij doet aan Jezus dit verzoek: HEERE, zegt hij, INDIEN GIJ HET ZIJT, ZO GEBIED MIJ TOT U TE KOMEN OP HET WATER. Zo bezwaarlijk kon hij geloven, dat Jezus Zelf deze Wandelaar op het water was; en daarom begeert hij het ook te beproeven, of ook zijn lichaam door de kracht van zijn Heere zou kunnen treden op de vlottende en vloeiende watergolven.

b. Jezus willigt hem zijn verzoek in, en zegt KOMT, om hem te verzekeren dat Hij het Zelf, en niet een boze geest of spooksel was. EN PETRUS KLOM NEDER VAN HET SCHIP, EN WANDELDE OP HET WATER OM TOT JEZUS TE KOMEN. Hij wandelde een klein eindje weegs op het water, enkel door Jezus, Welke hij zo hartelijk beminde. Christus wandelde op het water door Zijn eigen kracht als God; Petrus wandelde op het water, ondersteund door de kracht van Christus.

2. Door diezelfde almachtige kracht sterkt Christus ook het bezwijkend geloof van deze discipel.

a. Zijn bezwijkend het geloof wordt eerst beschreven: MAAR PETRUS ZIENDE DEN STERKEN WIND, WERD HIJ BEVREESD, EN ALS HIJ BEGON NEDER TE ZINKEN, RIEP HIJ, ZEGGENDE, HEERE BEHOUD MIJ! Er komt een sterke wind die de watergolven opjoeg om Petrus, zo het scheen, te overstromen; waarom de vrees en schrik de overhand over hem kreeg, alzo dat zijn geloof en vertrouwen op Jezus' macht begon te bezwijken. En met dit bezwijkend geloof, bezwijken ook de watergolven van onder zijn voeten, zodat hij beginnende neer te zinken, in deze grote nood uitroept: Heere, behoud mij! Behoud MIJ! Behoud mij; want ik zink al, en sta op het punt van te gronde te gaan! Evenwel behoudt hij nog zoveel geloof over, dat Jezus in staat was Hem te behouden van de dood. Want het is onmogelijk, dat het geloof van een kind Gods geheel en al zou kunnen ophouden.

b. Dat bezwijkend geloof in Petrus gaat Jezus sterken. EN JEZUS TERSTOND DE HAND UITSTEKENDE, met een ras vaardige hulp eer Petrus zonk, GREEP HEM AAN om hem te ondersteunen en boven water te houden; en Hij zeide tot hem: GIJ KLEINGELOVIGE, WAAROM HEBT GIJ GEWANKELD? Niet gij ongelovige, maar gij kleingelovige. Petrus had nog enig geloof, maar het was klein; waarom hebt gij, toen die sterke wind de golven tegen u opjoeg gewankeld, dat is, getwijfeld of Ik wel machtig was u nog langer boven water te houden?

Zo wil de Heere het geloof van Zijn kinderen beproeven door twijfelingen, opdat zij de zwakheid van hun krachten zouden leren kennen, en al hun kracht en sterkte gedurig bij Hem zouden zoeken.

C. Eindelijk bevestigt Jezus de waarachtigheid van Zijn wandelen op zee door dat grote wonder, dat Hij voorheen nog eens had gedaan, stillende zee en winden. WANT ALS ZIJ IN HET SCHIP GEKOMEN WAREN, STILDE DE WIND. Jezus en Petrus zijn zo

haast niet binnen het schip, of door Jezus' Goddelijke wonderkracht gaat de wind terstond liggen, en er volgt een aangename kalmte. Alzo toont hier Jezus de waarachtige God te wezen, van Welke gezegd wordt, dat Hij de wind verzamelt in Zijn vuist; en tot Wiens lof wordt opgezongen, Ps. 135:7: Hij brengt de wind voort uit Zijn schatkameren.

VIERDE DEEL

Met een woord moet ik nog spreken van het gevolg dat dit wonderwerk had in de apostelen van Jezus; waarvan Mattheüs en Markus ons ieder iets bijzonders verhalen.

A. De evangelist Markus zegt, en zij ontzetten zich bovenmate zeer in zichzelf, en waren verwonderd, want zij hadden niet gelet op het wonder der broden; want hun hart was verhard. Hij wil zeggen, dat de discipelen, Jezus nu binnen het schip hebbende, met ontzetting en verwondering over Zijn grote wonderen op zee betoond, aanschouwen. De reden hiervan was, dat zij tevoren niet opmerkende genoeg geweest waren op het even voorgaande wonder van de gerstebroden, daar Hij er duizenden mee had gespijzigd. Daaraan dachten zij niet genoeg, dat wonder der broden was hun door die storm op zee en de daaruit ontstane verschrikking als door het hoofd gewaaid; want hun hart was verhard, zegt Markus, niet door een gehele verharding, als het hart van een natuurling, maar door stomphed en gebrek aan behoorlijke opmerking.

Zo gaat het veeltijds met een mens, dat hij in tijd van nood niet gedenkt aan de wonderen des Heeren, en alleen het oog vestigende op de gewone en bij hem bekende middelen, geen toevlucht tot des Heeren hulp neemt. Dit zag men menigmaal in de Israëlieten, toen zij in de woestijn omwandelden.

B. Hier voegt nu onze Mattheüs bij in het slot van mijn tekst: DIE NU IN HET SCHIP WAREN KWAMEN EN AANBADEB HEM, ZEGGENDE: WAARLIJK GIJ ZIJT GODS ZOON. Niet alleen Jezus' apostelen, maar ook al het scheepsvolk en allen die aan boord waren achtten Jezus die Goddelijke eer van aanbidding waardig; en daarom hun knieën voor Hem buigende, erkennen zij uit alles wat zij op zee gezien hebben Jezus' Goddelijke kracht en waardigheid; gelijk zij Hem daarom ook belijden Gods Zoon te wezen. Waarlijk, gij zijt Gods Zoon! Gelijk God de Vader u daarvoor heeft uitgeroepen bij de Jordaan in Uw Doop: Deze is Mijn geliefde Zoon, in Dewelke Ik Mijn welbehagen heb.

WIE onzer is er ook, die met Jezus' discipelen Hem voor Gods Zoon niet zou erkennen, daar wij in onze verklaring zovele bewijzen daarvan zagen? Het was een groot wonder dat Mozes de zee kloofde, en Israël droogvoets daardoor leiden. Geen minder wonder was het, dat Elia en Elisa de Jordaan kloofden, en daardoor wandelden. Maar veel groter wonder doet hier Jezus door Zijn eigen Goddelijke kracht, als Hij op de onstuimige en door de wind opgejaagde baren als op een vaste vloer wandelt.

In dat door onweer geslingerde, echter door Jezus zo tijdig gered scheepje, kunnen wij alweer een schilderij zien van de Kerk Gods, en haar wedervaren in deze wereld. Waarin zij als de ark van Noach op de wateren dobbert, wordende geslingerd door stormen en onweders van vervolgingen. Echter onder al die vreselijke slingeren, onder al die hooggaande baren van verdrukkingen, onder al die stormvlagen en winden van valse leringen, wordt het scheepje van de Kerk niet omgesmeten; alzo Jezus Zijn waakzame

ogen over Zijn Kerk en Zijn discipelen daarin altijd laat gaan, zodat geen poorten der hel dezelve zullen kunnen overweldigen.

A. Wat moest dit niet de onbekeerde, en over de behoudenis van zijn ziel alsnog onbekommerde mens, bijtijds wakker maken om eens in dit scheepje van Gods Kerk aan boord te gaan? Want buiten de ware Kerk is geen zaligheid of zielsbehoudenis. Er is buiten de Kerk, met welke Jezus op het nauwste verbonden is, en welke Hij toedient alle weldaden van Zijn genadeverbond voor tijd en eeuwigheid, alzomin zielenrust en verkwikking te vinden als er voor Noachs duif buiten de ark omzwervende, rust te vinden was voor het hol van haar voet.

Jezus bracht Zijn discipelen tegen de avond scheep. Maar het is ook met u bij de avond, en de nacht van de dood is op handen; welke gekomen zijnde, zal het te laat wezen om scheep te komen. Zonder dit scheepje van de Kerk is de haven van de hemel niet te bezeilen. Ei! zoek dan bijtijds in te gaan, en u te vervoegen bij het gezelschap van Jezus' discipelen en lievelingen, om door de woeste zee van deze wereld onder de alziende ogen van Jezus, die altijd open staan over Zijn Kerk, te bezeilen de haven van de hemelse gelukzaligheid.

1. Geen stormen of onweders op zee moeten u afschrikken; want er is geen andere weg naar de hemel dan die van verdrukkingen en allerlei moeilijkheden; door vele verdrukkingen moet men ingaan in het Koninkrijk Gods. Wat zal een schipper op zee niet al gevaren ondergaan langs zorgelijke klippen, en onder gevaarlijke stormvlagen heenzeilen, op hoop in de haven, daar de reis naartoe leidt binnen te geraken? Wat zal een koopman of handelaar op zee al wagen, op hoop van winst en voordeel?

De noeste koopman zendt zijn schepen naar Indië, naar het oosten en westen, op hoop schatten en rijkdommen vandaar te halen; en daar waagt hij schip en lading aan, en laat zijn schepen varen door zovele gevaren van een woeste zee en geweldige stormbuien. En zoudt gij dan niet enige stormen en onweders van onrust, kwelling en verdriet om Jezus' Koninkrijk op de zee van deze wereld willen ondergaan, teneinde onder al deze stormen en baren de haven van de hemel te bezeilen, daar schatten en rijkdommen te verkrijgen zijn, die duren zullen een gehele eeuwigheid?

1. Ook moet u van deze moeilijke hemelreis niet afschrikken, dat er in de dienst van Jezus hier op aarde geen werelds voordeel te behalen is, hetwelk de scharen van Hem hoopten; waarom zij Hem, zoals wij zagen, zochten koning te maken. Want wat zijn aardse rijkdommen en eeramten, die zo kortstondig en wisselvallig zijn in vergelijking van de geestelijke en hemelse voordelen, die zo bestendig, eeuwig en ziel verkwikkende zijn? Wat zal het u baten, hier de gehele wereld te bezitten, zo gij namaals moet schade lijden aan uw zielen? Matth. 16:26.

B. En gij kinderen Gods, die met Jezus' discipelen zijt scheep gegaan, en die heilige kruisvaart naar de hemel ondernomen hebt:

1. Er overvallen u hier, het is waar, niet zelden vreselijke stormvlagen en onweersbuien van verdrukkingen of smaadheden, of andere kwellingen en moeilijkheden, omdat gij van Jezus' discipelen en aanhangers zijt.

a. Wilt gij de oorzaak hiervan weten; denkt, dat de Heere u die toezendt:

Om uw al te grote gekleefdheid aan het aardse. Als Jezus' discipelen bij dag daarop hoopten dat de schare Hem tot koning zou maken, en hen dan tot eerste staatsministers in dat rijk, zo vervallen zij bij nacht onder dat zware onweer en komen in levensgevaar, om hun die aardsgezindheid uit het hoofd te doen waaien.

Denkt, dat de Heere door verdrukkingen, welke Hij Zijn Kerk en welke Hij ook u toezendt, uw geloof, vertrouwen en standvastigheid op de proef wil stellen. Zo handelde Hij hier met de apostelen op zee, en zo wil Hij u ook doen.

Denkt, dat Hij het doet opdat gij Hem in nood en zwaarigheid des te ernstiger en hartelijker zoudt zoeken.

Denkt, dat Hij het doet, om u de verlossing uit de nood als die komt, des te aangenamer en verkwikkelijker te maken.

b. Maar zoekt ondertussen uw behoorlijk nut en voordeel uit Gods vaderlijke kastijdingen te trekken.

Leert van eigen krachten en alle schepselhulp meer afzien.

Leert uit Petrus' voorbeeld bij Jezus alleen hulp en redding uit uw noden te zoeken. Heere, zegt Petrus tot Hem, indien Gij het zijt, zo gebiedt mij tot U te komen op het water.

Gij moet ook altijd op de uitkomst hopen. Als de nood op het hoogste is, en het water aan de lippen staat, dan is de verlossing nabij, daar grijpt Jezus Petrus bij de hand als hij reeds aan het zinken is.

2. Maar godzaligen, gij komt hier ook wel in diezelfde wankelmoedige staat met Jezus' discipelen; dat uw geloof verflauwt en bezwijkt, en Jezus u moet toespreken: Gij kleingelovigen, waarom hebt gij gewankeld?

a. De oorzaken van uw kleingelovigheid zijn:

Of onopmerkzaamheid op des Heeren handelingen en wegen, in vorige dagen met u gehouden. De discipelen, hebben wij gehoord, hadden niet gelet op het voorgaande wonder der broden. Indien zij die zich naar behoren hadden herinnerd, zouden zij zo kleingelovig en verhard van hart, zoals Markus tot hun oneer heeft aangetekend, niet geweest zijn. Zo gaat het alsnog met des Heeren volk; als men zelf geen middelen tot vertroosting kan uitvinden, daar geeft men het terstond op, en geeft de moed verloren; in plaats dat men aan de vorige daden en wonderen des Heeren moest gedenken, en hulp bij Hem zoeken.

Of in anderen van Gods kinderen, is de oorzaak van kleingelovigheid hun onge oefendheid in des Heeren Woord. Daarvandaan die verkeerde gedachten der discipelen van spokerij op zee, enzovoort.

Of ook wel wantrouwen aan Gods hulp. De sterke wind maakt Petrus zo bevreesd, en doet hem neerzinken.

b. Begeert gij middelen tot verkwikking van uw zwak geloof?

Houdt Gods daden en wonderwerken van voorgaande tijden, die Hij met u heeft ingeslagen, veel in gedachtenis en in levendige erkenenis. Zegt met Asaf uit Ps. 77:12: Ik zal de daden des Heeren gedenken, ja, ik zal gedenken Zijn wonderen van oudsher.

Oefent u meer in Gods Woord; daaruit kunt gij alles halen wat tot versterking en bevestiging van uw zwak geloof onder allerlei schudding en bestrijding dient.

Stelt al uw vertrouwen op de Heere alleen. Wentelt uw weg op Hem; stelt uw zwak geloof in Zijn hand, opdat Hij het sterke. Zijn genade moet u tot alles genoeg wezen, Zijn kracht in uw zwakheid volbracht worden, 2Kor. 12:9.

3. Gij kunt u troosten dat Jezus hier bij u is, dat Hij u bij de hand zal vatten, en u leiden naar Zijn raad in de weg die gij gaan moet. Ik roep u toe in alle verdrukkingen die u van vijanden worden aangedaan, dat woord dat Elia zijn knecht toeriep, waarmee ik deze leerrede begon: Vrees niet, want Die bij u is, is meerder dan die bij uw vijanden is. Ik

roep u toe in al uw treurige ontmoetingen, dat woord dat Paulus in een grote schipbreuk toeriep aan die bij Hem in het schip waren: Zijt goedsmoeds; want er zal geen verlies geschieden van iemands leven onder u.

Onder het geleide van Jezus en Zijn engelen zult gij veilig voortzeilen. Onder Zijn bescherming zult gij op de woeste baren van de onstuimige zee van deze wereld, onder allerlei stormvlagen en onweersbuien van onrust en verdriet, onder slingeren van uw geloof en hoop, eindelijk in een schone haven en op een veilige ree gelukkig aanlanden. Na al die bulderende stormen, na al dat sukkelen en tobben, zult gij bezeilen een stille haven van verkwikkelijke rust. Daar zullen al uw tranen zijn opgedroogd, daar zal uw geloof veranderen in aanschouwen, uw hoop in bezitting, uw gebrekkige liefde in verzadiging van zuivere hemelvreugde, eeuwig. AMEN

MATTHEÛS 15:21-28

21 En Jezus vandaar gaande, vertrok naar de delen van Tyrus en Sidon.

22 En zie, een Kananese vrouw uit die landpalen komende, riep tot Hem, zeggende: Heere, Gij Zone Davids, ontferm U mijner; mijn dochter is deerlijk van den duivel bezeten.

23 Doch Hij antwoordde haar niet een woord. En Zijn discipelen tot Hem komende, baden Hem, zeggende: Laat haar van U, want zij roept ons na.

24 Maar Hij antwoordende zeide: Ik ben niet gezonden dan tot de verloren schapen van het huis Israëls.

25 En zij kwam en aanbad Hem, zeggende: Heere, help mij!

26 Doch Hij antwoordde en zeide: Het is niet betamelijk het brood der kinderen te nemen en den hondkens voor te werpen.

27 En zij zeide: Ja Heere; doch de hondkens eten ook van de brokskens die er vallen van de tafel hunner heren.

28 Toen antwoordde Jezus en zeide tot haar: O vrouw, groot is uw geloof; u geschiede gelijk gij wilt. En haar dochter werd gezond van diezelfde ure.

Vergeleken met Mark. 7:24-30

A. **HET** was een zeer duistere en angstvallige nacht, een nacht van de uiterste verwarring en doodsangst, waarin vader Jakob bij de beek Jabbok worstelde met een sterke Man, Die de Engel des verbonds, Jehovah, de Heere Zelf was. Een worsteling zeer zwaar, want het gewricht van Jakobs heup werd erdoor verwrongen, zodat hij voortaan hinkte en kreupel ging. Een worsteling, niet voor enige ogenblikken, maar al lang durende, de hele nacht over, totdat de dageraad opging. Maar deze kampstrijd in het holst van de nacht liep ook zeer voorspoedig en gewenst voor Jakob ten einde; want hij behaalde de overwinning. Hij gedroeg zich vorstelijk met God, en overmocht de Heere, Die deswege hem een nieuwe naam gaf. Uw naam zal niet meer Jakob zijn, maar Israël; dat zeggen wil, een overwinnaar van de sterke God.

Maar waardoor behaalde Jakob de overwinning? Door veel worstelen, door veel vlijt en arbeid, door een aanhoudend bidden en smeken om een zegen. Als de Engel tot hem zeide, laat Mij gaan; want de dageraad is op handen; hij houdt evenwel niet af, maar nog wel meer aan, en geeft tot antwoord: Ik zal U niet laten gaan, tenzij Gij mij zegent. Zo lees ik in het eerste Boek van Mozes, Genesis 32:28.

Alzo behaagt het de Heere menigmaal Zijn kinderen al wat lang in hun zwarigheden en noden te laten steken. Hij laat het weleens tot het uiterste komen, eer hij ze redt; en Hij schijnt Zich als doof te houden voor hun gebeden:

Om ze hierdoor in het bidden des te ernstiger en aanhoudender te maken.

Om ze hierdoor des te losser van alle schepselenhulp, en des te afhankelijker van des Heeren macht en goedheid te maken.

Om hun de verlossing, als die komt, des te aangener en verkwikkelijker te maken.

Om ze tot zoveel overvloediger dankbaarheid aan te sporen, hoe de nood en zwaarigheid groter was.

Deswege dan laat Jakob, zijnde in deze nacht in zulk een grote angst en nood, niet af in het worstelen. Hij verflauwt niet, maar houdt wel des te meer aan; hij verdubbelt zijn gebeden, hoe de nood groter wordt, totdat hij de overwinning en de zegen wegdraagt. Ik zal U niet laten gaan, zegt hij tot de Engel, tenzij Gij mij zegent.

Een dergelijk voorbeeld van een aanhoudende bidder, die de Heere, de Machtige Jakobs met gebeden bestormt, die in de nood de gebeden verdubbelt, die de Heere niet wil laten gaan tenzij Hij een zegen geeft, vinden wij in de voorgelezen tekst van die Kananese vrouw, wier dochter zo heerlijk van de duivel is bezeten. Zij roept Jezus achterna: Ontferm U mijner, ontferm U ook over mijn ellendige dochter, en werp de duivel uit haar! Ofschoon Jezus Zich eerst als doof houdt, en haar niet één woord toespreekt, zij houdt al aan in het bidden om uitredding.

Ofschoon zij Jezus' apostelen hoort zeggen, laat ze van U, want zij roept ons na; zij loopt al achter Hem aan.

Ofschoon de Heiland zegt maar gezonden te wezen tot de verloren schapen van het huis Israëls; het kan al niet helpen, zij schreeuwt Hem al achteraan: Heere help mij!

En ofschoon Jezus haar een hondeke noemt, voor wie het brood der kinderen niet is; dat zeggen gebruikt ze in haar voordeel. Dat zij zich als een hondeke met een brokje van genade dat van Jezus' tafel valt, zal tevreden houden. En zo wint zij door aanhoudend bidden, door dat worstelen met Jezus, door haar gedurige smekingen.

Ziedaar geliefden, zo heeft zij de Heiland niet laten gaan, alzomin als Jakob voordat Hij haar gezegend heeft.

B. Een tijd lang hebben wij de wonderdoende Jezus Zich door meer dan één wonder zien verheerlijken op de zee, en ook omtrent de zee van Galilea. Nu wil Hij eens een uitstap doen, en Zich op de alleruiterste grenzen van het Joodse land ook gaan vertonen, omtrent de delen van het heidense Tyrus en Sidon, teneinde Zijn Naam en wonderen ook onder de heidenen aldaar bekend worden.

Hij reist dan naar de landpale van Tyrus en Sidon, en geneest aldaar de dochter van een heidin, op de vurige gebeden en aanhoudende smekingen van haar moeder.

Een wondergeval, wel waardig dat wij het eens in dit morgenuur met uw aandacht overwegen. En geval van een zeer leerzame beschouwing. Mochten wij het onze harten diep indrukken, om bij Jezus gedurig om genade aan te houden, al was het maar om een kruimel van Zijn tafel. Dat wij veel tot Hem zeggen: Heere, ik zal U niet laten gaan, tenzij Gij mij zegent.

C. Uw aandacht volg mij in het overwegen van deze drie gewichtige hoofdzaken. Beschouwen wij:

I. Eerst, een tweeërlei gelegenheid, tot verrichting van het aanstaande wonder; voorkomende:

A. Zo aan de zijde van Jezus, door Zijn vertrek naar de delen van Tyrus en Sidon.

B. Als aan de andere zijde van zekere vrouw, smekende de Heiland om genezing van haar van de duivel bezeten dochter, vers 21,22.

II. Beschouwen wij daarna Jezus' onderhandeling over deze smeekbede:

A. Zo met Zijn discipelen.

B. Als met de vrouw, vers 23-27.

III. Letten wij eindelijk op het tweeërlei gevolg van de aanhoudende bede van deze vrouw.

A. De roemtaal van Jezus over het grote geloof van de vrouw.

B. Nevens de inwilliging van haar verzoek, tot genezing van haar dochter, vers 28.

EERSTE DEEL

Onder de twee gelegenheden tot verrichting van het grote wonder in mijn tekst verhaald, is:

A. De eerste, dat JEZUS VANDAAR GAANDE, VERTROK NAAR DE DELEN VAN TYRUS EN SIDON.

1. De plaats welke Jezus voor tegenwoordig uitkiest om er Zich door een wonder te verheerlijken, wordt genoemd de delen van Tyrus en Sidon.

a. Tyrus en Sidon waren twee zeer vermaarde steden van Fenicië, gelegen ten noordwesten van het Joodse land aan de Middellandse Zee, en bewoond van afgodische heidenen. En ofschoon Tyrus veel jonger was dan Sidon, als zijnde een volksplanting daarvan; waarom Tyrus in het profetische Woord de dochter van Sidon wordt genoemd, zo werd nochtans Tyrus in het vervolg van tijd veel groter en vermaarder door haar grote koophandel op alle wereldoorden, dan Sidon; waarom Tyrus alhier, gelijk ook elders doorgaans, het eerst wordt genoemd. Een bredere beschrijving van deze steden te geven, zou hier buiten het oogmerk lopen, nademaal hier niet zozeer gesproken wordt van de twee steden zelf, als wel:

b. Van de delen of landpalen daarvan. Versta de uiterste grenzen van de landpale van Tyrus en Sidon, daar die aan de stam Aser grensden, in het landschap van Galilea. Gevolglijk, Jezus is hier niet op het territorium, (om dit niet Nederlandse woord te gebruiken) of onder het landgebied van Tyrus en Sidon, veel minder in één van deze twee steden zelf. Maar op de alleruiterste grenzen van het Joodse land, die aan de delen of landpalen van de landstreek van Tyrus en Sidon het naaste aan gelegen waren. Want gelijk Jezus Zijn discipelen tevoren geboden had, niet te gaan op de weg der heidenen, zo heeft Hij het ook Zelf niet gedaan, teneinde Zijn vijanden geen aanleiding te geven om Hem te beschuldigen dat Hij tot de heidenen en onreine afgodendienaren was ingegaan.

2. Maar hoe komt Jezus zo dichtbij aan de delen van het heidense Tyrus en Sidon? Mattheüs zegt, dat Hij vandaar gaande vertrok. Markus zegt, dat Hij vandaar opstaande wegging naar de delen of landpalen van Tyrus en Sidon. Te weten, de Heiland, Zich nu weer enige tijd in Galilea en te Kapernaüm opgehouden te hebben, staat vandaar op, en vertrekt naar de uiterste grenzen van Galilea, aan de delen van Tyrus en Sidon grenzende. Waartoe Hij al verschillende redenen kan gehad hebben:

Om de bijeen vergaderende schare in Galilea voor een tijd te ontwijken, en op de afgelegen grenzen van het land Zijn eenzaamheid te zoeken.

Om de lagen te ontgaan, welke de farizeeën en schriftgeleerden Hem mochten leggen, die zeer op Hem verbeterd waren, dat Hij hun had verweten hun gruwelijke geveinsdheid in het handwassen voordat men brood eet, en dat Hij de schare anders geleerd had, en gezegd: Niet hetgeen de mond ingaat, maar hetgeen de mond uitgaat verontreinigt de mens. Gelijk Mattheüs in de naast voorgaande verzen voor onze tekst heeft aangetekend.

Doet erbij, dat Hij door Zijn vertrek naar de uiterste grenzen, het Evangelie des Koninkrijks heeft willen verkondigen aan alle plaatsen zover zich het Joodse land toen uitstreckte; teneinde de verst afgelegen Joden ook alle verontschuldiging dat Jezus onder hen niet had verkeerd en geleerd, te benemen.

Ook komt hij de delen van Tyrus en Sidon zo nabij, opdat heidenen aldaar ook al bijtijds van Zijn leer en wonderen zouden horen; kunnende Jezus hiermee ook een voorspel hebben willen geven, hoe het Evangelie des Koninkrijks, wanneer de Joden hetzelfde zouden verwerpen, tot de heidenen ingevolge de oude Godsspraken der profeten zou worden overgebracht.

De meest bijzondere reden van deze Zijn komst omtrent de delen van Tyrus en Sidon zal geweest zijn, de gelegenheid welke Jezus, als de alwetende God, wist dat Hem hier zou voorkomen, om een groot wonder te verrichten. Mitsgaders om een vrouw uit die landpalen, een heidin en inwonster van dit heidense land, tot Zijn zalige gemeenschap over te halen. Waarom ook onze evangelist dit geval terstond laat volgen, als:

B. Een tweede gelegenheid, welke de Heiland zal voorkomen om Zich door een wonder te verheerlijken. Dit geval moet zeker al zeer opmerkelijk wezen, omdat Mattheüs vooruit zendt het tot aandacht opwekkende woordje ZIET, ziet, let er wel op, hier gebeurt wat zeldzaams. Een heidense vrouw uit die landpale heeft bij gerucht van Jezus' leer en wonderen gehoord, en komt Hem op het alleroetmoedigst en aanhoudend smeken en bidden om genezing van haar van de duivel bezeten dochter.

1. Deze vrouw wordt van de evangelisten beschreven van de hoedanigheid van haar persoon.

2. Zij voegen er ook haar smeekverzoek bij.

1. Wat de hoedanigheid van haar persoon aangaat. Mattheüs beschrijft ze van woonplaats. Markus, die later schreef, beschrijft ze ook van geboorte en godsdienst in zijn zevende hoofdstuk, opdat uit het één en ander de grootheid van Jezus' goedertierenheid, betoond aan zulk een onwaardige heidin, des te meer zou doorstralen.

a. Wat vooraf haar woonplaats betreft. Daar doelt Mattheüs op, haar noemende EEN KANANESE VROUW UIT DIE LANDPALEN. Het is bekend, dat de oude inwoners van het Joodse land en daaraan grenzende land afstammelingen waren van Noachs kleinzoon, de vervloekte Kanaän, de vierde zoon van Cham. Wanneer de Israëlieten dat land in bezitting namen, bleven er van die oude inwoners nog velen langs de zeekust wonen, onder welke de Tyriërs en Sidoniërs zeer beroemd waren. Deze vrouw was derhalve uit het geslacht van de vervloekte Kanaän, over wie vader Noach die schrikkelijke vloek had uitgesproken: Vervloekt zij Kanaän, een knecht der knechten zij hij zijn broederen! Welke vloek men ook in zijn geslacht, in de uitdrijving daarvan uit de oude woonplaatsen welke zij voor de Israëlieten moesten inruimen, als anderszins, bewaarheid zag. En tegenwoordig was deze Kananese vrouw een burgeres van Tyrus en Sidon, tenminste was zij een inwonster van de landstreek daaraan onderhorig; want zij kwam uit die landpalen.

b. Wat haar geboorteplaats betreft. Markus zegt, zij was van geboorte uit Syrofenicië, hetzij wij daardoor dezelfde landstreek van Tyrus en Sidon verstaan, of bepaald dat gedeelte van Fenicië, of Kanaän, hetwelk naast aan Syrië grensde.

c. Wat haar godsdienst betreft. Markus noemt ze een Griekse vrouw; welk woord de schrijvers van het Nieuwe Testament, die gewoon zijn de volkeren der wereld in hun tijd te verdelen in Joden en Grieken, gebruiken, om er de heidenen mee te benoemen,

die in het stuk van de godsdienst van de Joden onderscheiden waren. Zij was derhalve van godsdienst een heidin. En ziedaar, zulk een vrouw, wil de evangelist zeggen, uit zulk een vervloekt geslacht, uit zulk een afgodisch land, een blinde heidin tot hiertoe, een vervreemde van het burgerschap Israëls, een vreemdeling van de verbonden der beloften, zal tot beschaming van het ongelovig Jodendom zeer vele blijken geven van haar groot geloof in de Heiland, en van haar aanklevende liefde tot haar Verlosser en Zaligmaker.

2. Tot een bewijs hiervan gaat de evangelist verhalen haar nederige smeekbede aan Jezus, tot genezing van haar dochter.

a. De aanleiding welke zij daartoe krijgt, is dat zij van Jezus' overkomst heeft gehoord. Dat verhaalt onze evangelist Markus als iets bijzonders.

Eerst zegt hij, dat Jezus in een huis gegaan zijnde, wilde niet dat het iemand wist. Het begeeft Zich op de grenzen van het Joodse land, grenzende aan de delen van Tyrus en Sidon, in een zeker huis, hetzij in een gemene herberg aldaar, of tenminste ten huize van iemand die de Joodse godsdienst beleed. In dat huis wilde Hij Zich een tijdlang stil en verborgen houden, om geen schijn te geven dat Hij onder de naburige heidenen grote aanhang zocht, teneinde de Joden alhier wonende geen jaloezie hierover mochten opvatten.

Maar welke voorzorg Hij ook als Mens mocht gebruiken, Hij kon nochtans hier niet verborgen zijn; want deze vrouw, welker dochtertje een onreine geest had, heeft van Hem gehoord. Het gerucht van Jezus' leer en wonderen, welke wijd en zijd verbreid was, heeft Hem hier ook al kenbaar gemaakt, en is ook deze vrouw, die een dochtertje had waarin een onreine geest gevaren is, en welke dit kind op een deerlijke wijze dag en nacht plaagde, ter ore gekomen. Zij heeft gehoord dat Jezus, die alom beruchte Profeet door gans Israël, Die allerlei ziekten en kwalen genas, en ook zelfs de duivelen uitwierp, in zulk een plaats en in zulk een huis tegenwoordig is.

b. Dit geeft haar aanleiding om zich op het spoedigste naar Jezus te begeven, met een ootmoedig smeekverzoek.

Hiertoe bereidt zij zich vooraf, dat ze komt, zegt Markus, en valt neer aan Jezus' voeten. Zij verlaat haar huis, en trekt de heidense landpalen uit, en loopt snel naar Jezus toe; alwaar zij in het huis waar zij Hem aantreft, voor Zijn voeten neervalt, zich zo op het allerdiepste voor Hem verootmoedigende, en Hem alle eer waardig achtende.

Zij komt ook terstond tot de smeekbede zelf, welke zij de Heiland heeft voor te dragen. Daarin geeft zij zeer duidelijk te verstaan welke grote gedachten en bevattingen zij van de Heiland heeft. **ZIJ RIEP TOT JEZUS**, zegt mijn tekst, tonende zo, dat het haar ernst was, en dat zij in grote verlegenheid was, **ZEGGENDE, HEERE, GIJ ZONE DAVIDS!** Ze heeft, ofschoon zij een heidin was, kennis gekregen uit de naburige inwoners van het Joodse land, dat er van hen een Heere en Messias werd verwacht, en dat Die een Zone Davids zou wezen, en voortspruiten uit Davids huis. Zo haast zij nu Jezus ziet, van Wie zij zovele wonderen heeft gehoord, erkent zij Hem terstond voor die Messias, David Zoon, Die verwacht werd. Bijzonder heeft de Heilige Geest het hart van deze heidense vrouw inwendig bestraald, en haar opgewekt om zulk een heerlijke belijdenis van Jezus te doen; gelijk vervolgens zovele blijken van dat zij door de Heilige Geest bestuurd werd, uit haar gelovige redekaveling met de Heiland zullen zien doorstralen.

De inhoud van haar smeekverzoek is tweeledig. Zij verzoekt iets van deze Heeren en Zone Davids voor zichzelf, en voor haar dochter.

Wat haarzelf aanbelangt; zij zegt tot Jezus: ONTFERM U MIJNER; MIJN DOCHTER IS ZEER DEERLIJK VAN DEN DUIVEL BEZETEN. Haar dochter was niet alleen van de duivel bezeten, maar zij werd van deze onreine geest zeer deerlijk geplaagd, die haar rukte en scheurde, haar slingerde en voortsleepte, zodat het kind nacht en dag geen rust had; gelijk wij daarvan zeer vele voorbeelden in het Evangelie aantreffen. Dit ging de moeder geweldig aan het hart, die bij weerslag hierdoor ook zeer veel leed; die tedere liefde tot haar ellendig kind, dat van droefheid verging, vermagerde en uitteerde, ziende geen hoop en uitkomst. Daarom verzoekt zij, dat Jezus Zich over haar ontfermt. Lieve Heere, Zone Davids, ontfermt U mijner! Ik kan het niet langer meer aanzien, ik verga van hartzeer en verdriet. Ei! laat Uw ingewanden over mij rommelen, en verlos mij en mijn huis van deze helse kwaal en droevige bezoeking.

En wat haar dochttertje belangt; deze was het waarin de kwaal huisvestte, waarom zij ten goede voor haar een verzoek doet. Bij Markus staat: Zij bad Hem, dat Hij de duivel uitwierp uit haar dochter. Zij bidt Jezus aan, erkennende dat de duivel onder Zijn bevelen staat, en dat Hij macht heeft haar dochter daarvan te verlossen, zonder haar dochter zelfs eens te zien of aan te raken, of tot haar in huis te gaan. En zo toont zij een groot geloof te hebben; een dergelijk geloof zoals wij tevoren zagen in de heidense hoofdman, die aan Jezus liet boodschappen: Heere, neem de moeite niet; namelijk om in mijn huis in te komen; spreek naar een woord, en mijn knecht zal gezond worden. Tevoren van ons verklaard.

TWEEDE DEEL

Het behaagt de Heiland, voordat Hij tot de dadelijke genezing overgaat, teneinde het geloof van deze vrouw een tijdlang te beproeven en haar nader uit te horen, over deze smeekbede van de Kananese vrouw vooraf in onderhandeling te komen.

A. Eerst met Zijn discipelen.

B. Daarna met deze vrouw zelf.

A. Wat aangaat Jezus' onderhandeling hierover met de discipelen:

1. Deze doen eerst een voorspraak voor de vrouw.

a. Waartoe aanleiding gaf, zegt onze Mattheüs, dat Jezus HAAR NIET EEN WOORD ANTWOORDDE. Niet, alsof Jezus haar niet hoorde, of haar verzoek versmaadde. In het geheel niet! De medelijdende Jezus is met innerlijke ontferming over haar bewogen. Maar Hij geeft haar geen woord tot antwoord op haar verzoek, om haar te beproeven, om haar des te ernstiger en aanhoudender in het bidden te maken, en om haar geloof des te meer openbaar te maken voor Zijn discipelen en voor anderen die hieromtrent waren.

B. Hierop spreken de discipelen ten goede voor de weduwe: ZIJN DISCIPEELEN TOT HEM KOMENDE, BADEN HEM, ZEGGENDE, LAAT ZE VAN U, WANT ZIJ ROEPT ONS NA. Jezus' discipelen worden over deze vrouw zeer bewogen, en kunnende het niet langer verdragen dat zij overal op straat, terwijl Jezus en de discipelen nu al het huis zijn uitgegaan, hen achterna loopt, en om hulp schreeuwt, bidden hun Heere en Meester ootmoedig dat Hij deze bedrukte en om hulp roepende vrouw ook dadelijk hulp wil bewijzen, en haar bede inwilligt; en zij alzo in vrede en met verheuging laat heengaan. Want dat wij het zo moeten vatten, en niet voor een verzoek om de vrouw geheel van de hand te wijzen, gelijk enige uitleggers doen, schijnt mij te blijken:

2. Uit het weigerachtig antwoord dat de Heiland op deze bede van Zijn discipelen geeft; als Hij tot hen zegt: IK BEN NIET GEZONDEN DAN TOT DE VERLOREN SCHAPEN VAN HET HUIS ISRAËLS. Door de verloren schapen van het huis Israëls moet men verstaan het Joodse volk, die tegenwoordig als schapen zonder herder waren, wordende van de Joodse leermeesters, die het volk meest ophielden met overleveringen der mensen, en dingen die de zielen geen nut doen, niet geweid in de grazige weiden van Gods Woord; zodat zij buiten die weide omdwaalden, en aldus verloren en verstrooide schapen waren. Tot dezen werd Jezus als Profeet in de dagen Zijns vleses gezonden, om die verstrooide schapen weer te vergaderen. Het was nu de tijd van de roeping der heidenen nog niet; hoewel nu en dan de een en ander uit de heidenen tot Jezus werd bekeerd, gelijk wij in de hoofdman over honderd zagen. De heidenen zouden eerlang hun tijd krijgen, na Jezus' hemelvaart. Nu lag Zijn zending nog tot de Joden, de verloren schapen van het huis Israëls.

B. Hierop komt de Heiland terstond in onderhandeling met de Kananese vrouw zelf.

1. Daartoe gaf de aanhoudende bede van deze vrouw aanleiding, EN ZIJ KWAM EN AANBAD JEZUS, ZEGGENDE, HEERE HELP MIJ. Zij is met vader Jakob in het gebed aanhoudende, en wil niet aflaten totdat Jezus haar zegent. Heeft ze de Heiland tevoren als de Messias aangemerkt, Die als een Zone Davids uit Davids huis werd verwacht; nu zal haar geloof nog meer zijn toegenomen, zodat zij in Jezus wat meer ziet dan een bloot Mens. Zij bidt Hem als de waarachtige God aan, Die machtig is haar te helpen. Heere help mij! Een kort gebed, maar krachtig; weinig woorden, maar veel bidden. Zij ziet door Jezus' lage mensheid tot in Zijn Goddelijke majesteit, en merkt Hem als de grote Heere aan, Die ziekte en gezondheid in Zijn hand heeft, en voor Wie zelfs de duivelen de vlucht moeten nemen. Zij merkt Hem aan als machtig om te verlossen; en zulks te kunnen doen met een enkel woord sprekens, in het afwezen van haar dochter. Heere help mij, zend mij toch niet ledig noch ongetroost weg; maar help mij uit dat verdriet, dat ik ten allen dage aan mijn ellendige dochter zie. Zij trekt de zaak van haar dochter als haar eigen aan. Zo groot is haar liefde tot haar kind. Als die geholpen is, is zij ook geholpen; Heere, help mij! En zulk een bede doet ze, afgezien dat ze Jezus heeft horen zeggen: Ik ben niet gezonden dan tot de verloren schapen van het huis Israëls, tot een bewijs van een groot vertrouwen op Jezus' goedertierenheid.

2. Om het geloof van deze vrouw nog al nader op de proef te stellen, geeft de Heiland haar een afwerend bescheid. Hij antwoordde en zeide tot de vrouw: HET IS NIET BETAMELIJK HET BROOD DER KINDEREN TE NEMEN, EN DEN HONDEKENS VOOR TE WERPEN.

a. Markus in zijn zevende hoofdstuk laat nog voorafgaan, dat Jezus tot de vrouw gezegd heeft: Laat eerst de kinderen verzadigd worden.

Door de kinderen worden hier verstaan de Joden, voor zoveel God dezen vanouds tot Zijn volk en kinderen aannam, komende met hen in een verbond, en latende alle andere volkeren der wereld wandelen in hun wegen. In die zin telt Paulus onder de voorrechten der Israëlieten op, dat hunner behalve de heerlijkheid, de verbonden, de wetgeving, de dienst Gods en beloftenissen, ook te aanneming tot kinderen was. Maar geenszins dat zij allen door de bijzondere genade der wedergeboorte Gods kinderen waren. Waarvan zij voor het grootste deel door hardnekkigheid, ongeloof en goddeloosheid in deze dagen overvloedige blijken gaven. Evenwel, zolang God dat volk nog niet geheel afsneed en verwierp, kwam hun de naam van kinderen nog toe.

Deze kinderen nu, moest de Kananese vrouw toestaan, zegt Jezus, dat zij verzadigd werden. Dat is, dat hun de bediening van het Woord, als een Brood des levens, mitsgaders Zijn wonderwerken in het genezen van hun zieken, sommigen naar het lichaam, sommigen ook naar de ziel, werden toegediend, en dat volop tot verzadiging toe. En dat zij wel moest toestaan, dat deze kinderen eerst verzadigd werden; want Jezus' zending lag tot het huis Israëls. Deze verzadigd zijnde, zou Hij met de spijs der genade tot de heidenen komen.

b. Deze Zijn handelwijze gaat Jezus rechtvaardigen met de redenering, genomen van het onbetamelijke. Het is niet betamelijk, zegt Hij, het brood der kinderen te nemen, en den hondkens voor te werpen. In de letter heeft deze duidelijke zaak geen verklaring nodig. Als men deze in de geestelijke zin tot des Heilands oogmerk overbrengt, dan wil Hij er door te verstaan geven dat het onbetamelijk zou wezen dat men de Joden, die nog als Gods kinderen aangemerkt werden, het voor hun geordineerd brood, Zijn leer en wonderen, zou onttrekken; en dat men die spijs der genade zou voorwerpen aan de heidenen, die nu nog als honden werden aangemerkt, die zich in allerlei zonden verontreinigden, tegen de waarheid spraken, en deszelfs belijders vervolgden.

3. Dit beantwoordt deze heidense vrouw alzo, dat zij dit zeggen van de Heiland in haar voordeel opneemt, en daaruit hoop schept dat haar de spijs der genade niet geheel zal geweigerd worden. Is zij een hondke, zij wil zich dan ook met een hondke met de brokjes en kruimels van het geestelijk brood tevreden houden. JA HEERE, zegt zij, DOCH DE HONDEKENS ETEN OOK VAN DE BROKSKENS DIE DAAR VALLEN VAN DE TAFEL HUNNER HEREN.

a. Eerst geeft zij aan het zeggen van Jezus volkomen toestemming. Ja Heere, ja het is zo Heere; Die als Heere van hemel en aarde doet alles wat U behaagt, Die wel zijt Davids Zoon, maar ook Davids Heere.

Ik belijd met beschaamdheid en verlegenheid dat ik maar een heidin, een hondke ben, uit het vervloekte geslacht van Kanaän, op welke de vloek van vader Noach rust, gesproten is. Ik ben ook in mijzelf aangemerkt onrein uit een onreine, en heb mij als een hondke al op velerlei wijzen verontreinigd en met zonden bevuurd.

Ik erken gaarne het voorrecht van de Joden, als nog Uw kinderen, boven de heidenen.

Ik begeer ook niet, dat de Joden de genadespijs geheel zal onttrokken worden, en mij toegeworpen, zodat zij hierdoor nadeel lijden.

b. Daarop gaat zij de Heiland te kennen geven haar geloof, hoop en vertrouwen op Zijn goedertierenheid, dat Hij haar niet geheel zal afwijzen: Doch de hondkens eten ook van de brokstukken die daar vallen van de tafel hunner heren. Zonder ons met de rechte zin, die klaar en duidelijk is, op te houden; zij geeft er mee verstaan, dat zij vast gelooft en vertrouwt dat de goedertieren Heere Jezus, bij Wie een volheid is van algenoegezaamheid, een onuitputtelijke bron van heilgoederen voor een arme zondaar of zondares, kruipende als een hongerig hondke onder of omtrent de tafel, daar Jezus Zijn gunstgenoten aan vergast, haar ook wel een brokje van genade zal toewerpen. Al zowel als een goedertieren huisvader, die zich ontfermt over zijn vee, zijn hongerig hondke, dat rondom zijn tafel loopt, wel een stukje toegooit, zonder dat er zijn kinderen die aan tafel zitten er het minste nadeel door lijden.

DERDE DEEL

O, groot geloof aan deze vrouw! Zo weet een gelovige in zijn voordeel te gebruiken, dat in zijn nadeel scheen te wezen. Geen wonder, dat de aanhoudende bede van deze vrouw zulk een verheugend gevolg heeft.

A. Jezus roemt haar groot geloof.

B. En Hij willigt haar verzoek in.

A. Eerst komt ons voor de roemtaal van de Heiland: TOEN ANTWOORDDE JEZUS, EN ZEIDE TOT HAAR: O VROUW, GROOT IS UW GELOOF. Zo is het; wie staat hier niet verwonderd, dat een heidin van afkomst de allervoortreffelijkste gelovigen uit de Joden ver voorbij streeft?

1. Ziet eens haar diepe nederigheid:

a. Zij erkent haar nietigheid en zondigheid; dat zij uit een onrein heidendom geboren is, en daarbenevens door dadelijke zonden zich op menigerlei wijze verontreinigd heeft; waarom zij het zeggen van Jezus toestaat, dat zij ja! waarlijk bij een onreine hond wel maar vergeleken worden.

b. Zij erkent ook haar onwaardigheid, om onder de zonen en dochteren Gods gerekend te worden, en onder Zijn kinderen aan Zijn genadetafel aan te zitten.

c. Zij erkent haar dood- en doemschuld, dat Jezus rechtvaardig haar bede zou kunnen afslaan, en haar van Zijn aangezicht verdrijven; want buiten moeten zijn de honden.

2. Maar ziet nu ook eens haar vertrouwen des geloofs.

a. Zij vertrouwt op Jezus' algenoegzame genade, dat bij Hem een onuitputtelijke volheid is, om haar al het nodige te schenken, zonder dat er een ander enig nadeel bij lijdt.

b. Zij vertrouwt op Zijn onweerstaanbare macht, om haar en haar dochter te kunnen helpen; zelfs met een woord, in Zijn afwezigheid de duivel uit haar dochter te kunnen uitwerpen.

c. Zij vertrouwt op Zijn goedertierenheid, dat Hij als een liefderijk huisvader haar wel een kruimeltje van genade zal toedienen.

3. Doet erbij haar prijzenswaardige gemoedsgestalte, door de Heilige Geest in haar gewrocht, Die in haar werkt die loffelijke deugden van vergenoegdheid en standvastigheid.

a. Hoe vergenoegd is zij? Mag zij maar als een hondeke aan Jezus' tafel staan, het is al wat groots in haar ogen. Mag haar een brokje en kruimel van genade worden toegeworpen, zij wil er zich mee tevreden houden.

b. Ja, hoe standvastig is zij in het sterk aanhouden bij Jezus om geholpen te worden? Zij laat zich nergens door afwijzen. Zij houdt Jezus vast, en wil Hem niet laten gaan voordat Hij haar heeft gezegd. Wel, dan mag Jezus de grootheid van haar geloof roemen: O vrouw, groot is uw geloof!

B. En ziedaar, dat een krachtig gebed van een rechtvaardige veel vermag; Jezus heeft haar gebed verhoord, en haar verzoek ingewilligd.

1. Hij spreekt hier een krachtig woord: U GESCHIEDE, zegt Hij, GELIJK GIJ WILT. In Markus staat: Om dezès woords wil ga heen, de duivel is uit uw dochter gevaren. Dewijl gij zo vast in uw geloof zijt, en zulks doet blijken door uw woorden, ga dan heen, uw gebed is verhoord; op Mijn wil en wenk vaart de duivel al uit uw dochter, in een ogenblik.

2. Want ziet, aanstonds rijst de genezing, EN HAAR DOCHTER WERD GEZOND VAN DIERZELVER URE. Trouwens! zou Jezus iets zeggen en niet doen? Zo bevond

het de moeder ook zelf; want Markus doet er tot een slot bij: En als zij in haar huis kwam, vond zij dat de duivel uitgevaren was, en de dochter liggende op het bed. Zo ras komt zij niet in haar huis, of zij vindt haar dochter van de duivel verlost, en van al die vreselijke scheuringen en slingeren, haar door de onreine geest aangedaan, uitrustende op het bed.

WIJ zouden te lang vallen, als wij uit het afgehandelde gingen aanwijzen Jezus' Goddelijk alvermogen, gevende alhier een nieuw bewijs dat Hij gekomen was om de slang de kop te vermorzelen. Behalve dat wij in deze geschiedenis ook vinden een doorluchtig voorspel van de bekering der heidenen tot het Christendom. En dat opmerkelijk is, men vond in die weinigen die door Jezus uit het heidendom bekeerd werden, veel groter geloof dan in de gelovigen uit de Joden; zoals wij al tevoren hiervan een voorbeeld gezien hebben in de heidense hoofdman, wiens geloof Jezus zo groot prees: Voorwaar, Ik zeg u, Ik heb zelfs in Israël zo groot geloof niet gevonden.

Och, of deze zielsgestalte van deze gelovige vrouw in velen van onze belijders mocht uitblinken! Daardoor is Jezus te vinden, daardoor te verbidden, daardoor te genieten.

Wij zijn ook, zowel als deze Kananese vrouw, uit de heidenen. Van afkomst en oorsprong behoren wij mede tot de hondekens, en niet tot Abrahams kinderen, daar God Zijn verbond mee had opgericht. Onze vader was een Amoriet, onze moeder een Hethitische. Mochten wij ook met deze heidin zo begerig wezen naar de zielenspijs, terwijl er nu al zovele heidenen van Oosten en van Westen aan de bruiloftstafel van het Nieuwe Testament aanzitten met Abraham, Izak en Jakob, als hun geestelijke kinderen; zijnde de Joden, die oude kinderen van het Koninkrijk, nu buitengeworpen in de buitenste duisternis, Matth. 8:11,12.

A. Maar helaas, wat zijn er weinigen onzer zo geaard als deze heidense en Kananese vrouw!

1. Ik beken, dat het geloof in alle begenadigden tot die hoogte niet klimt zoals wij in deze vrouw zagen, van welke Jezus met zoveel goedkeuring zei: O vrouw, groot is uw geloof! Ook komen zij niet allen tot dat verzekerd vertrouwen des geloofs. Ook is het geloof niet altijd zo levendig tegenwoordig en werkzaam in de uitoefening, zoals wij in deze vrouw zien. Zodat de apostelen zelfs wel eens moesten bidden: Heere, kom onze ongelovigheid te hulp! Maar zijn er niet duizenden van onze belijders, in wie het wezenlijke dat het geloof uitmaakt, niet te vinden is? Ja, niet het allermiste, het allergeeringste dat wij in deze gelovige vrouw zagen?

Laat ik uit deze geschiedenis nu maar het een en het ander bijbrengen, daar elk zich er bij kan vergelijken, om er een besluit uit op te maken of het geloof, laat het maar wezen klein en gering als een mosterdzaad, waarlijk in hem is?

a. Daar de Heilige Geest, als de Geest des geloofs, het geloof in iemands hart werkt, daar leert men terstond met de Kananese vrouw zichzelf recht kennen zoals men van nature is, van zijn ontvangelis en geboorte af.

Daar ziet men met diepe indrukken op het hart en verlegenheden daaronder, zijn nietigheid en zondigheid, zijn onwaardigheid om de minste genade van God te ontvangen, en zijn vloek- en doemwaardigheid deswege.

Als gij nu met deze dingen eens tot uzelf in keert onder een nauwkeurig zelfonderzoek: Zag gij uzelf wel ooit zo nietig, zo zondig, zo onrein als een onreine hond? Die onrein zijt uit een onreine, in zonden ontvangen, in ongerechtigheid geboren; die uzelf

verontreinigde door allerlei zondige lusten en bedrijven? De vrouw stemde het toe, als Jezus haar bij een hondeke vergeleek; ja Heere, zegt ze, dat ben ik. Maar zoudt gij niet moeilijk en gemelijk worden, als het u iemand zei? En evenwel de Heilige Schrift vergelijkt de natuurlijke mensen bij honden, weerkerende tot hun eigen uitbraaksel; bij zwijnen, zich wentelende in het slijk, en bij allerlei andere onreine gedierten.

Zag gij uzelf wel ooit onwaardig wegens uw onreine aard, om onder Gods kinderen aangenomen te worden? Zijt gij ooit met belijdenis van uw onwaardigheid tot God gekomen? Zeggende met de verloren zoon: Vader, ik ben onwaardig uw zoon of kind genaamd te worden?

Zag gij uzelf ook wel doemwaardig en doodschuldig voor God, alzo dat Hij u rechtvaardig al van overlang zou hebben kunnen verstoten en ten verderve doen neervallen? Want buiten zijn de honden, Op. 22:15.

b. Daarbenevens, daar de Heilige Geest het geloof in iemand werkt, daar is men ook op dergelijke wijze als de Kananese vrouw werkzaam:

Men gaat naar Jezus ten huize daar Hij is. Men smeekt Hem met diepe ootmoed om hulp; Heere helpt mij, zegt zij. Men is met de vrouw zeer aanhoudende totdat men bekeerd is, en men laat niet af totdat Jezus een zegen geeft. Men is met de vrouw zo vergenoegd en weltevreden over het genot van het minste kruimeltje van genade, over het minste aandeel in Gods gunst en liefde.

Maar hoe staat het in dit opzicht met u?

Is de lust van uw hart om Jezus daar te zoeken, ter plaatse daar Hij is, in Zijn Woord, onder de genademiddelen?

Smeekt gij Hem wel ootmoedig, hartelijk, ernstig in gebeden, gelijk deze Kananese vrouw deed, om hulp in uw nood? Heere help mij, of ik verga! Heere Jezus, Zone Davids, ontfermt U mijner! Schenk mij genezing van de ziel, en werp de duivel uit mij en uit anderen: Lieve Heere, wat zullen wij doen om zalig te worden?

Zijt gij in dat smeken om zielsbehoudenis aanhoudende met deze vrouw; zodat gij niet kunt aflaten, zelfs door geen hard woord, totdat Hij u helpt en u genezing schenkt?

Zoudt gij u daarmee vergenoegd en tevreden houden, en dat boven duizend werelden schatten, als gij maar als een hondeke een brokje van Jezus' genadetafel ontving, en enige verzekering dat Hij u in genade wilde aannemen?

2. Dat nu elk uwer hieruit een besluit opmake, of hij door de Heilige Geest is bewrocht tot het waarachtige geloof in deze Heiland, Die niet gekomen is om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot bekering.

B. Gelukkig zijn zij, die met de Kananese vrouw hulp bij Jezus gevonden hebben. Kinderen Gods!

1. Gij komt met de Kananese vrouw wel eens in een dergelijke toestand, dat Jezus naar u niet schijnt te willen horen, maar dat Hij Zich als doof houdt op uw gebeden, en op die van anderen die ze voor u doen; gelijk Hij in het eerst de vrouw niet verhoren wilde, al was het dat de apostelen Hem baden: Laat ze van U, want zij roept ons na. Maar leert hier uit het voorbeeld van deze vrouw, hoe u te gedragen onder zulke verlegenheden van ziels- of lichaamsnoden, als de Heere niet hoort.

Erkent Jezus' algenoezaamheid, dat het Hem nergens aan ontbreekt om uw nood te vervullen.

Vertrouwt op Zijn onweerstaanbare macht om u te kunnen helpen.

Steunt op Zijn goedertierenheid om u te willen helpen.

Houdt maar met de vrouw bij Hem aan, zonder de moed op te geven, gelovende als op hoop tegen hoop. Ziet wat Jakob deed: Hij hield de Heere vast, en worstelde bij aanhouding, en zeide: Ik zal U niet laten gaan, tenzij Gij mij zegent.

2. Spreekt Jezus u eens een hard woord toe, gelijk Hij de vrouw een hondeke noemde: Denkt dan, dat de allerergste benamingen op u passen; want gij maakt het menigmaal zo stinkende.

Gebruikt zulk een hard woord met de Kananese vrouw in uw voordeel, en zegt: Ja Heere, zulk een onreine hond, zulk een vloekwaardige ben ik; doch zulken die dat met leedwezen zien en erkennen, werpt Gij toe de brokjes van Uw genade. O! mij, de allerminste van al de heiligen is deze genade gegeven! Ef. 3:8. Buig u hierover met Mefibóseth voor de Heere: Wat ben ik Heere, dat Gij naar zulk een dode hond wel hebt willen omzien? 2Sam. 9:8.

3. Geeft Hij u maar weinig genade in dit leven, maar enige kruimels van Zijn tafel: Weet, dat gij de allerminste genade onwaardig zijt.

Weet, dat er duizenden zonder enige genade verloren gaan, en gevolglijk dat de minste genade een groot voorrecht voor u is.

Gij moet u met de Kananese vrouw ook met de brokjes van genade tevreden houden.

Gij hebt wel de belofte, dat God bij vervolg uw kleine genade zal vermeerderen; Hij zal uw klein geloof sterken, en Zijn werk in u bij het leven behouden in het midden der jaren, Hab. 3:2; totdat Hij u in de zalige hemel zal overbrengen, daar uw geloven zal veranderen in genieten, en gij wandelen zult, niet door geloven, maar door aanschouwen. AMEN

MARKUS 7:31-37

31 En Hij wederom weggegaan zijnde van de landpalen van Tyrus en Sidon, kwam aan de Zee van Galiléa, door het midden der landpalen van Dekápolis.

32 En zij brachten tot Hem een dove, die zwaarlijk sprak, en baden Hem dat Hij de hand op hem legde.

33 En hem van de schare alleen genomen hebbende, stak Hij Zijn vingers in zijn oren, en gespogen hebbende, raakte Hij zijn tong aan;

34 En opwaarts ziende naar den hemel, zuchtte Hij en zeide tot hem: Effatha; dat is: Word geopend.

35 En terstond werden zijn oren geopend en de band zijner tong werd los en hij sprak recht.

36 En Hij gebod hunlieden dat zij het niemand zeggen zouden; maar wat Hij hun ook gebod, zo verkondigden zij het des te meer.

37 En zij ontzetten zich bovenmate zeer, zeggende: Hij heeft alles wel gedaan, en Hij maakt dat de doven horen en de stommen spreken.

A. **IK** lees iets wonderlijks van Elisa de profeet, die heilige man Gods, dat hij al lang gestorven en begraven zijnde en in een donker hol verschoven, nadat zijn vlees al tot stof was verteerd, er evenwel nog kracht uitging uit zijn dode beenderen. Want ziet, als men bij toeval een dode man in het graf van Elisa had geworpen, zo haast dat dode lijk de beenderen van Elisa maar aanraakte, zo werd door dat aanroeren van dat wonderdadige geraamte en gebeente van Elisa de dode man terstond levend, en hij rees op zijn voeten. Lees deze geschiedenis na, 2Kon. 13:20,21.

1. Niet, dat er in dat dode geraamte en die dorre beenderen van de profeet levendmakende kracht lag. Maar begrijpt het zo, dat de wonderdoende God Zelf zulk een kracht voor een ogenblik in de dorre beenderen had gelegd, dat ze op het eerste aanraken van die dode man het leven schonken. Eveneens als de Heere, Die alleen wonderen doet, in de wateren van Bethesda voor een ogenblik een genezende kracht legde, om de eerst neerklimmende in dat water gezond te maken, zoals wij lezen in Joh. 5:1-10.

2. Maar nog vrij wonderlijker is Jezus, als Zijn kracht groter is dan die van Elisa. Gelijk de man is, also is zijn kracht, mag ik hier wel uitroepen. Hij is het, uit Wie ten allen tijde kracht uitgaat, als het Hem maar behaagt, beide in Zijn leven en in Zijn sterven, omdat Hij de alvermogende God Zelf is.

a. Wat ging er in Zijn sterven een kracht van hem uit? De zon aan de hemel werd erdoor verduisterd, het sterke voorhangsel van de tempel gescheurd, de steenrotsen gekloofd, de doden opgewekt die uit de graven gingen. Ja, begraven zijnde, opende Hij Zelf de grafkelder en verrees uit de doden.

b. Maar bij Zijn leven al, hoe menigmaal lezen wij in de Evangeliën dat er kracht van Jezus uitging, voor die maar een slip van Zijn klederen aanraakte? Als de beenderen van Elisa de dode man aanraakten, zo werd hij levend door de levendmakende kracht van God; maar Jezus schenkt aan iemand, hetzij dood, hetzij levend, door Hem maar aan te raken het leven en de gezondheid. Hij raakte maar de doodbaar aan, waarop de gestorven

zoon van de weduwe te Naïn naar het graf werd gedragen, en de jongeling werd levend en zat overeind. Hij raakte de hand van het dochtertje van Jaïrus aan, en terstond werd ze levend en wandelde. In onze voorgelezen tekst zullen wij Hem door een enkel aanraken een dove zien genezen. Hij steekt Zijn gezegende vingers in deszelfs oren, en raakt met het speeksel van Zijn heilige mond deszelfs tong aan; en ziet, op het roepen van Effatha, werd deze geopend, terstond gaan deszelfs oren open en de band der tong wordt los, en de dove spreekt recht. Zodat al de omstanders met ontzetting uitroepen: Hij heeft alles wel gedaan; want Hij maakt dat de doven horen, en de stommen spreken.

B. Even voor mijn tekst heeft Markus verhaald de wonderbare genezing van de van de duivel bezeten dochter der Kananese vrouw, door Jezus omtrent het delen van Tyrus en Sidon; hetgeen de stof is geweest van onze laatste verhandeling met ulieder aandacht. Nu zullen wij in onze voorgelezen woorden de Heiland van de landpalen van Tyrus en Sidon door Dekápolis zien weerkeren naar de Galilese Zee, alwaar Hij terstond bij Zijn terugkomst geen kleiner wonder zal doen, het gehoor en de spraak schenkende aan een dove, die zwaarlijk sprak, en dat, o wonder! door deszelfs oren en tong maar aan te raken, en daarbij te paren Effatha, wordt geopend.

C. Laat ons in deze merkwaardige gebeurtenis in acht nemen:

I. Vooreerst, de gelegenheden tot dat wonderwerk, vers 31,32.

II. Dan, het wonderwerk zelf, vers 33-35.

III. Eindelijk, de gevolgen daarvan, vers 36,37.

EERSTE DEEL

Tot verrichting van het aanstaande wonder in het genezen van een dove, gaf:

A. De eerste gelegenheid Hem aanleiding, Jezus' aankomst aan de Galilese zee. Markus brengt hier in aanmerking de plaats, daar de Heiland het wonder zal doen, mitsgaders Zijn reis daarheen.

1. De plaats daar het wonder gebeurde, komt hier voor onder de bewoording van AAN DE ZEE VAN GALILEA. Aan welk oord van deze zee de Zaligmaker aangeland was, en dit wonder verricht heeft, kan met geen zekerheid worden gezegd. Met de meeste waarschijnlijkheid wordt hier gedacht aan de oost-, of liever noordoostoever van de zee van Galilea, onder het gebied van de viervorst Filippus. Zo ontweek hij zoveel mogelijk het oog van Herodes Antipas, de moordenaar van Johannes, onttrekkende Zich aan Zijn vijanden en de ongelovigen onder de schare.

2. Zijn reis daarheen wordt hier aldus beschreven, dat:

A. Eerst gemeld wordt de plaats vanwaar Hij kwam. Mijn tekst zegt, dat Jezus WEDEROM TERUGGEGAAN ZIJNDE VAN DE LANDPALEN VAN TYRUS EN SIDON, kwam aan de zee van Galilea. Hij verlaat dan de uiterste grenzen van het Joodse land, tegen de delen van het heidense Tyrus en Sidon aangrenzende, alwaar Hij even tevoren in onderhandeling was geweest met de Kananese vrouw, en Hij keert wederom naar de Galilese Zee, daar Hij voor Zijn vertrek naar de delen van Tyrus en Sidon geweest was.

B. De weg welke Hij in deze reis houdt, is DOOR HET MIDDEN VAN DE LANDPALEN VAN DEKAPOLIS. Wij kunnen hier deze reis aan de Heiland aldus begrijpen: Hij komt van de grenzen van Tyrus en Sidon, de vlakte van Caesarea Filippi doortrekkende,

het overjordaanse langs, daar vele uitleggers stellen dat het gewest van Dekápolis is, waartoe tien steden behoorden zoals het Griekse woord *decapolis* wel meebrengt, gelegen was; Schytopolis, oudtijds Beth-San genoemd, hetwelk aan deze zijde van de Jordaan gelegen was, alleen uitgezonderd. En zo komt Hij aan de zee van Galilea. Waarom ook onze oude Nederlandse overzetting heeft, dat Jezus van de Zee van Galilea kwam, midden door de palen der tien steden.

B. Hier ter plaatse aan de zee nu aangekomen zijnde, zal Hem een tweede gelegenheid tot het aanstaande wonder voorkomen, hierin gelegen dat men een dove tot Hem brengt.

1. De persoon aan wie het wonder zal gebeuren, wordt genoemd EEN DOVE, DIE ZWAARLIJK SPRAK. Of hij een Jood of heiden geweest is, overmits in Dekápolis benevens de Joden, ook vele heidenen woonden, is hier van zoveel belang niet om angstvallig of uitvoerig na te speuren. Van meer gewicht is de kwaal van deze ellendige lijder, die alhier een dove genoemd wordt. Terwijl er nu een tweeërlei soort van dove mensen is, zijnde enigen doof geboren, anderen doof geworden, hebbende door het een of ander toeval hun gehoor verloren, zou men hier kunnen onderzoeken, met welke soort van doofheid deze man bezocht was? Want het verschilt nog aanmerkelijk of iemand doof geboren of doof geworden is. Die doof geboren is, is noodzakelijk ook stom, naardien hij nooit iemand heeft kunnen horen spreken, en dus geen taal heeft kunnen leren; daarom is hij stom en doof. Maar is iemand in zijn kindse jaren doof of zeer hardhorend geworden, zo kan hij wel iets van hetgeen hij in zijn kindsheid onthouden heeft spreken, doch zeer bezwaarlijk en stamelende. Is hij in rijper jaren doof geworden, zo kan hij bekwaam spreken en verstaan worden. Uit onze Nederlandse overzetting, welke hem noemt een dove die zwaarlijk sprak, zal het schijnen alsof deze man in zijn kindse jaren doof geworden, en dus een stamelaar was; wel doof, maar evenwel niet geheel stom, als kunnende nog iets, maar bezwaarlijk spreken. Doch ons Griekse grondwoord, om niet te spreken van de gemene Latijnse en andere overzettingen, wordt ook van de LXX Griekse taalmannen gebruikt voor een die heel stom is, Jes. 35:6, Ps. 38:13. Behalve dat de schare in het laatste vers van mijn tekst schijnt te kennen te geven, dat hij stom en doof tegelijk geweest is; want wij zullen hen horen zeggen: Jezus heeft alles wel gedaan, want Hij maakt dat doven horen, en stommen spreken. Doch hoe men ook deze man begrijpt, of als een dove stamelaar, of als een stomme dove, hij is er althans zeer ellendig aan toe en in een zeer droevige en deerniswaardige toestand, omdat hij van de gedachten van zijn medemensen die hem niet naar behoren medegedeeld kunnen worden, geen wezenlijk voordeel kan trekken, noch enig onderwijs van hen ontvangen, aangaande de hoognodige waarheden waarbij zijn ziel eeuwig belang heeft.

2. Geen wonder, dat zulken die enig medelijden met deze ellendeling hebben, hem aan de ontferming van de Heere Jezus, de medelijdende Heelmeester Jezus tot genezing zullen aanbieden.

a. Het middel hiertoe is, dat zij deze dove TOT HEM BRACHTEN. Hier zijn dan enigen van zijn medeburgers, enige burens, of wellicht zijn vrienden en bloedverwanten, die het gerucht van Jezus' wonderbaarlijke genezingen gehoord hebben, deze dove tot Hem brengen, in de hoop dat Hij op dit gezicht Zich over deze ongelukkige zal ontfermen en hem het gehoor geven.

B. Waarom zij Hem ook verzoeken met een nederige smeekbede, ZIJ BADEN HEM. De dove was zelf niet in staat om het te verzoeken, en die wist ook naar alle schijn niet wat zij met hem voor hadden; daarom verstrekken zij hem tot voorspreker, en bidden

het van de Heere Jezus hier ootmoedig, aanhoudende, en met klem van drangredenen, **DAT HIJ DE HAND OP HEM WILDE LEGGEN**. Dat Jezus door oplegging der handen de zieken genas, lezen wij meermaals in het Evangelie, als Matth. 8:3,15. Waarom wij ook onlangs de overste der synagoge te Kapernaüm, met name Jairus, de Heiland hebben horen smeken hoe Hij met hem naar zijn huis zou gaan, en zijn dochtertje dat op sterven lag, de handen opleggen. Derhalve is hier hun bede, terwijl dit doen van de Heiland deze mensen was ter ore gekomen, dat Hij desgelijks aan deze dove doe, en hem de hand op legt; en zij zijn in die hoop en verwachting, dat hij dan genezen zal worden.

Prijzenswaardig is gewis het gedrag van deze mensen:

Zij tonen deernis en medelijden te hebben met hun deerniswaardige evenmens, zich zo voor hun eigen vlees niet verbergende.

Zij tonen hun medebroeder niet slechts lief te hebben met woorden, maar metterdaad en waarheid, als zij hem dadelijk de behulpzame hand bieden, en hem tot de liefderijke Jezus brengen.

Maar bij dit medelijden en bewijs van liefde kwam ook geloof bij, en vertrouwen op Jezus' macht, om deze ellendige lijder te kunnen helpen; en op Zijn goedertierenheid om hem wel te willen helpen.

Ook tonen zij eerbied voor Jezus te hebben, en Hem alle schuldige onderdanigheid te willen bewijzen, als zij de Heiland om hulp voor hun broeder op het nederigste bidden, al kermende en smekende, of Hij toch Zijn ingewanden over deze ellendige wilde laten rommelen en hem de genezing schenken.

Nog groter vertoont zich hun vertrouwen, als zij geloven dat Jezus dit doen kan met maar deze dove Zijn hand op te leggen.

TWEEDE DEEL

Jezus, Die nooit iemand afwees die Hem ootmoedig om genezing bad, verhoort deze voorbidding, en toont Zich tot hulp vaardig en gereed. Het komt tot de dadelijke ver-richting van het wonderwerk.

Waarin ons drie zaken voorkomen:

A. Eerst, de voorbereidingen welke Jezus maakt.

B. Daarna de wijze, op welke Hij het wonder verricht.

C. En eindelijk, de uitwerking hiervan in de dove.

A. Jezus maakt dan vooraf enige voorbereidingen, waardoor Hij toetreedt tot het aanstaande wonder. Wel is waar, de Heiland, was het Zijn welbehagen geweest, had deze dove het gehoor kunnen schenken, of door een enkel woord, of door Zijn wenk en wil stilzwijgende. Maar omdat het wonder des te zichtbaarder zou geschieden, en men des te meer zekerheid daarvan mocht hebben, zo wil Hij het doen onder verschillende merkwaardige omstandigheden, onder zichtbare en hoorbare tekenen.

1. De eerste voorbereiding is, dat Hij de dove afzondert van de schare. Markus zegt: **EN HEM VAN DE SCHARE ALLEEN GENOMEN HEBBENDE**. Niet, dat hij deze man geheel aan het oog der schare onttrekt; maar hij gaat met Hem enige treden vooruit, en scheidt hem wat van de schare af, opdat zij allen des te nauwkeuriger zouden kunnen zien en horen wat Hij omtrent deze dove zou doen.

2. De tweede voorbereiding, en dat nog wat nader aan het wonder kwam, volgt hier terstond op. Hij gaat iets aan de oren en aan de tong van deze dove verrichten,

gebruikende daartoe enige zichtbare tekenen; als Hij Zijn vingers in deszelfs oren steekt, en zijn speeksel aan deszelfs tong doet. Opmerkelijk is het, dat Hij dat teken dat zij verzochten, namelijk de dove de hand op te leggen, niet wil gebruiken, maar andere tekenen. Ons hiermee lerende, dat Hij geen regel of wet van ons wil voorgeschreven wezen, om Hem te bepalen op welke manier en wijze Hij ons moet helpen. Maar dat Hij ons vrijwillig en onbepaald wil helpen, op zulk een wijze en door zulk een middel als het Hem goeddunkt, en het meest die strekkende tot Zijn eer en tot ons welzijn. De uiterlijke tekenen die het Hem geliefde gebruiken, zijn deze:

a. Wat aangaat de oren van deze dove, **HIJ STAK ZIJN VINGERS IN DESZELFS OREN**. Hij gaat ongetwijfeld voor hem staan, en steekt de vingen van Zijn rechterhand in deszelfs linkeroor, en de vinger van Zijn linkerhand in deszelfs rechteroor. Niet alsof er in Jezus' gezegende vingers enige bovennatuurlijke kracht zou gestoken hebben om de genezing te werken; maar:

Vooreerst, om te tonen aan deze dove en aan al de aanschouwers, dat het genezen van deze man van Hem alleen, en niet van elders voortkwam.

Ten andere, om een vertoog te geven dat deze genezing voortkwam van Zijn Goddelijke almacht, welke meermaals in de Heilige Schrift voorkomt onder het zinnebeeld van Gods vinger. Omdat de dove mensen als het ware gesloten oren hebben, steekt Hij Zijn vingers in de oren van deze dove man, om door dit uiterlijk teken te verstaan te geven dat Hij zijn gesloten oren wil openen, door de vinger van Zijn Goddelijke alvermogen. Eindelijk, Hij brengt Zijn heilige vingers onder het genezen van deze man door Zijn Goddelijke kracht aan deszelfs oren, om aan elk te begrijpen te geven dat Hem dit wonder zo gemakkelijk viel te doen, als maar iemand met Zijn vingers aan te raken.

b. En wat aangaat de tong van deze stamelaar, of misschien geheel stomme. Markus zegt, **GESPOGEN HEBBENDE, RAAKTE HIJ DESZELFS TONG AAN**. Hetzij dat Hij deze stomme of onbespraakte in de mond en op zijn tong spoog, even gelijk wij Hem eerlang een blinde te Betsaïda zullen zien genezen, door hem in zijn ogen te spuwen, Mark. 8:23. Hetzij dan, dat Jezus op Zijn vinger of hand spoog, en met dat speeksel de tong van deze man aanraakte. Niet, alsof er in het speeksel van Jezus' mond enige bovennatuurlijke kracht om iemand te genezen, en hem de spraak te geven, zou gestoken hebben. Laat het pausdom in zulke beuzelarijen en bijgelovigheden zich vermaken; wij geloven dat Hij met de speeksel van Zijn mond de tong van deze stomme zal hebben aangeraakt, om dezelfde redenen om welke Hij met Zijn vingers deszelfs oren had aangeraakt.

Vooreerst dan, om te tonen dat ook het geven van de spraak alleen van Hem voortkwam. Ten andere, tot een vertoog van Zijn almacht. Omdat de tong van een stomme als het ware gebonden is, of door droogte schijnt aan zijn gehemelte gekleefd te wezen, zo bevochtigt Jezus deze met speeksel, om te betekenen dat Hij door Zijn alvermogen deze wilde losmaken, en een vrije beweging geven.

Eindelijk, Hij gebruikt het speeksel van Zijn heilige mond, om te verstaan te geven dat het geven van de spraak aan een stomme Hem zo licht valt als maar iemands tong met Zijn speeksel aan te raken.

3. De gezegende Heiland voegt er ook onder het genezen een hoorbaar teken bij, tot een derde voorbereiding. Want **OPWAARTS ZIENDE NAAR DEN HEMEL, ZUCHTTE HIJ**. Hij ziet opwaarts naar de hemel; niet om Zijns Zelfs wil, om hulp vandaar te smeken tot dit wonderwerk, om hetwelk te doen Hij als de alvermogende God kracht genoeg in

Zichzelf had; maar om dezes mans wil, om hem te leren dat alle goede gaven, alle zegening en genade, en zo ook de genezing welke hij nu zal erlangen, alleen van Boven moet neerdalen. Hierop zuchtte Jezus, niet alsof Hij in vrees en bekommering was, of Hij de genezing wel zou kunnen werken; maar Hij zucht over het beklaglijk lot van deze man, en zijn zonde welke daarvan de oorzaak was. Hij, als een barmhartig Hogepriester, doet een diepe zucht uit het binnenste van Zijn boezem, ontstaande uit hartelijk medelijden en ontferming over de diepe ellende van het menselijk geslacht, hetwelk ter oorzaak van de zonde aan zo velerlei kwalen en ziekten onderworpen is.

B. Na deze voorbereidingen komt Hij tot het wonder zelf. De wijze op welke Hij hetzelfde verricht, verhaalt ons Markus, zeggende: Jezus ZEIDE TOT HEM, EFFATHA, DAT IS, WORD GEOPEND.

1. Jezus werkt de genezing met een woord sprekens, Effatha, een Syrisch Woord hetwelk de evangelist naar zijn gewoonte alhier behoudt, en in het Grieks vertaald door *word geopend*. Wij mogen denken dat Markus daarom het eigen woord dat de Heiland in het Syrisch sprak, Effatha bijbrengt: Niet alleen om te tonen dat Hem de genezing van deze dove maar één woord kost. Maar ook, omdat het Woord Effatha in zijn oorsprong zowel betrekkelijk is tot het openen van de mond van deze man, als tot het openen van zijn oren. Gij oren word geopend, zodat deze dove man hoort! Maar ook gij mond, word geopend, en gij tong word losgemaakt, opdat deze stomme spreke!

2. In dit woord roept hij deze man toe: Hij zeide tot hem, even gelijk Hij tevoren het gestorven dochtertje van Jairus toespraak: Tabitha kumi, dochtertje, sta op!

a. Niet, dat er in de klank van deze en dergelijke woorden enige genezende kracht zou steken. Want zulk een verborgen kracht aan woorden, derzelver letters en klanken toe te schrijven, is gemeen bij tovenaars en duivelskunstenaars, om de onkundige en licht gelovige mensen te misleiden. Ook niet, alsof dit woord Effatha eigenlijk het middel van zijn genezing was; want dit uitgesproken woord, alsmede de voorgaande zichtbare dingen van Zijn vingers in de ogen te steken en Zijn speeksel aan de tong van deze man te strijken, waren geen middelen van genezing, maar uiterlijke tekenen van Zijn almacht.

b. Neen, maar Hij spreekt dit woord, word geopend, om de aanschouwers te doen zien van Wie deze genezing voortkwam. En hen te overtuigen van Zijn Goddelijke macht, als kunnende de genezing schenken met een enkel woord, en dat in een ogenblik. Gelijk trouwens, zo ras dit woord Effatha gesproken is, de genezing van deze dove man rijzen zal, zoals blijkt uit:

C. De uitwerking hiervan in de dove. EN TERSTOND WERDEN ZIJN OREN GEOPEND, EN DE BAND ZIJNER TONG WERD LOS, EN HIJ SPRAK RECHT.

1. Het wonder zelf bestond hierin, dat zijn oren geopend werden; dat is, dat de gehoorzenuwen welke tot nog toe verstopt en van geen gebruik geweest waren, van al die beletselen alzo werden ontdaan, dat hij die tevoren doof was, nu hoorde. Hierbenevens, dat ook de band van zijn tong los werd; dat is, dat de tongspieren en zenuwen, welke tot hiertoe verstijfd waren, een behoorlijke doorstraling kregen, alzo dat deze banden van zijn tong los werden, en hij om te kunnen spreken in staat gesteld.

2. De grootheid van het wonder is in deze twee dingen gelegen, dat hij recht sprak, en dat wel terstond.

A. Eerst, hij sprak recht. Begrijpt men hem als een die doof geboren, en diensvolgens veel stom was, zo is het wonder gewis ontzaglijk en verbazend; dat de Heiland een

stomme recht doet spreken, dat is, duidelijk, verstaanbaar en in een goede zin hebbende woorden. Of begrijpt men hem als een stamelaar, die in zijn kindse jaren doof geworden was, zo is evenwel het wonder heel groot; want ofschoon wel de band van zijn tong los werd, ze had hij echter bij zichzelf geen bekwaamheid om zijn los geworden tong wel te gebruiken en te besturen, om daarmee recht te spreken.

B. En dat nog wonderlijker is, met dit recht spreken maakte hem Jezus bekwaam zo terstond; dat is, in een ogenblik. Was hij langzamerhand genezen, men zou kunnen vermoeden, of dat hij door deze en gene geneesmiddelen was geholpen, of dat hij door de tijd de taal had aangeleerd; maar nu hij terstond recht spreekt, is het middagklaar dat er een Goddelijke kracht is tussenbeide gekomen. Want wie hoorde ook dat een dove en stomme in een ogenblik alzo genezen wordt, dat hij hoort en recht spreekt?

DERDE DEEL

Nu komt de evangelist eindelijk tot de gevolgen van dit grote wonder in de twee laatste verzen.

A. Het eerste gevolg is de ruchtbaarmaking daarvan, afgezien van des Heilands duidelijk verbod: **EN JEZUS GEBOOD HENLIEDEN**; namelijk de genezene, zijn geburen en vrienden, die hem tot Jezus gebracht hadden en al de aanschouwers en getuigen van het wonder, **DAT ZIJ HET NIEMAND ZEGGEN ZOUDEN**. Om reden, dat Jezus op geen menseneer en toejuiching gezet was; dat Hij ook niet wilde schijnen een grote opgang en aanhang onder de schare te bedoelen. Vooral, om de nijd en afgunst der farizeeën en schriftgeleerden niet ontijdig tegen Hem te verwekken; en hun vervolgingen te ontgaan, overmits Zijn ure nog niet was gekomen. **MAAR WAT HIJ HUN OOK GEBOOD, ZO VERKONDIGDEN ZIJ HET DES TE MEER**. Zij zullen mogelijk gedacht hebben, dat Jezus hun dit gebod maar had gegeven uit zedigheid, om te ontgaan dat anderen Hem prezen en verhieven; en dit maakte hen nog des te ijveriger om Jezus' lof allerwege te verspreiden. Waarin zij nochtans zondigden, en toonden een ijver zonder verstand, terwijl zij Jezus' gebod hadden behoren gehoorzaam te wezen.

B. Het andere gevolg van dit wonder was hun verbazing en ontzetting over het voorgervallene. **EN ZIJ ONTZETTEN ZICH BOVENMATE ZEER**. Zij staan in verwondering als opgetogen, kunnende met hun begrip niet nagaan Jezus' groot vermogen waardoor Hij zulk een ontzaglijk wonder verricht, en dat onder die uiterlijke, zichtbare en hoorbare tekenen van vingers in de oren te steken, van speeksel aan de tong te doen, van ten hemel op te zien en te zuchten. Zij weten niet wat zij ervan denken of zeggen zullen. Evenwel tot een besluit, moeten zij dat allen toestemmen: **JEZUS HEEFT ALLES WELGEDAAN**. Alles wat Hij gedaan heeft is welgedaan, naardien het is strekkende tot Gods eer en tot nut van het mensdom dat Hij geneest; **WANT HIJ MAAKT DAT DE DOVEN HOREN, EN DE STOMMEN SPREKEN**; gelijk in deze tevoren zo ellendige, maar nu genezen man gebleken is; en daarom verdient Hij van elk geroemd en geprezen te worden.

ZIET, zo hebben wij kort het voorgelezene verklaard. Als ik nu enige nadere aanmerkingen over deze geschiedenis ga maken, dan vind ik hier:

A. Vooreerst, een onweersprekelijke bewijs van Jezus' Goddelijk alvermogen. Is het de Heere, Israëls God alleen Die wonderen doet, gelijk er wordt opgezongen in Ps. 72:18,

dan kan men uit dit grote wonder van een dove het gehoor en de spraak geven, veilig besluiten dat Jezus is de waarachtige God, bovenal te prijzen in der eeuwigheid. Het is zo, hij steekt Zijn gezegende vingers in de oren van deze dove, Hij strijkt Zijn speeksel aan deszelfs tong, Hij geeft een diepe zucht uit het innigste van Zijn boezem; maar geen van al deze dingen is immers bekwaam om een dove het gehoor, om een stomme de spraak te geven. Gelijk hier de grote Jezus doet, en dat nog meer te verwonderen is, dat zulkeen terstond recht duidelijk en verstaanbaar spreekt, in een taal die hij niet geleerd heeft. Als Mozes een gezantschap bij de koning Farao zou afleggen, verstond hij wel Egyptisch, als zijnde aan dat hof door de dochter van Farao opgevoed en groot gemaakt; en evenwel klaagt hij, dat hij was onbesneden van lippen. Ach Heere, ik ben geen man wel ter tale, noch van gisteren, noch van eergisteren; maar ik ben zwaar van mond, en zwaar van tong, Ex. 4:10. Daarom moet zijn broeder Aäron zijn mond wezen bij Farao, en het woord doen. Wie staat er niet verbaasd en uitermate ontzet met de schare, dat zo ras als de banden der tong van deze dove en stomme, of stamelaar losraakt, dat hij aanstonds in een taal die hij niet geleerd heeft recht en verstaanbaar spreekt?

B. Ten tweede, blijkt uit de genezing van deze man de waarheid van Jezus' Messiaschap. Van de Messias wordt voorzeggd, dat ten tijde van Zijn openbaring de oren der doven zouden geopend worden, en dat de tong der stommen zou juichen, Jes. 35:5,6. En dat wordt hier zelfs naar de letter vervuld. Jezus Zelf bewees uit het genezen der doven Zijn Messiaschap, als Hij aan de discipelen van Johannes, tot Hem afgezonden met deze vraag: Zijt Gij Degene Die komen zou, of verwachten wij een ander? Dit ten antwoord gaf: Gaat henen, en boodschap aan Johannes weder de dingen die gij gezien en gehoord hebt; niet alleen dat de blinden worden ziende, de kreupelen wandelen, de melaatsen gereinigd en de doden opgewekt, maar ook dat de doven horen.

C. Eindelijk vind ik in de genezing van deze dove door Jezus' alvermogen, ofschoon niet met sommigen een zakelijke profetie, welke zou zien op het een of ander geval van de Evangeliekerk; evenwel een levendig schilderij van de geestelijke genezing der uitverkoren zondaren, die naar de ziel doof en stom zijn van nature.

1. Immers de doofheid en stomheid is in de Heilige Schrift een gemeen zinnebeeld van des mensen verdorven natuurstaat. Gelijk de mens, uit hoofde van zijn gans verdorven ellendige aard onder al die gebreken die hem naar het lichaam ongelukkig maken, ook naar de ziel voorkomt; wordende daarin aangemerkt als blind, kreupel, lam, geraakt, melaats en wat meer is; also komt hij ook voor als doof en stom, zoals wij zo even hoorden. Hij is door de zonde geheel doof, en niet in staat om de stem van Gods kracht-dadige en heilige roeping, die van Boven is, te horen. En omdat hij met zulk een doofheid ook geboren is, zo is hij van nature ook stom, en kan hij van zichzelf niet één woord recht spreken tot eer van God, tot nut van zichzelf, of tot stichting van zijn naaste.

2. Wat er nu al omgaat, als God een geestelijk dove en stomme het gehoor en de spraak geeft, dat vinden wij in de genezing van deze dove man met de levendigste trekken en kleuren afgebeeld.

a. Eerst wordt hij uiterlijk tot Jezus gebracht, onder de bediening van het Woord, in de uitwendige roeping. Lydia de purperverkoopster komt als een geestelijk dove onder de predikatie van Paulus, en gaat eronder neerzitten. Gods dienstknechten, ook de vromen en godzaligen, brengen hem naar Jezus toe, en bidden ten goede voor hem, dat Hij Zijn genezende hand aan hem wil leggen. Hier komt in velen wel bij, dat zij alvorens gelijk deze dove van de schare wat werd afgezonderd, door overtuiging van hun zonden, van

de wereld die in het boze ligt wat afgescheiden worden, en dat zij beginnen te ontvlieden de besmettingen der wereld.

b. Als de tijd der bekering nu daar is, paart God met de uiterlijke roeping de inwendige, en doet die geestelijk dove, ja dode zondaar, horen de stem des Zoons Gods en leven. Hij strekt de almachtige vinger van Zijn hart vernieuwende bewerking in zijn oren, openende door Zijn Heilige Geest het gesloten hart, waardoor men terstond hoort de stem Gods, en daarop acht geeft, gelijk men zag in Lydia. De Heere opende haar hart, dat zij acht gaf op hetgeen van Paulus gepredikt werd.

Hij raakt ook zijn tong aan door het speeksel van Zijn mond; ik meen het Woord der genade en der zaligheid dat uit Gods mond gaat, en waardoor hij onder de medewerking van Gods Geest in staat wordt gesteld om te kunnen spreken van God en Goddelijke zaken.

De zucht die Jezus over de dove gaf, kan een zinnebeeld wezen van de Goddelijke ontferming over de arme zondaar. Immers Gods innerlijke ontferming, waardoor Hij Zich ontfermt diens Hij wil, terwijl Hij ook verhardt dien Hij wil.

Als Jezus daarop roept Effatha, word geopend, dan worden terstond zijn oren geopend, zodat hij de stem der krachtdadige roeping Gods hoort, en met Samuel zegt: Spreek Heere; want Uw dienstknecht hoort. Ja zo hoort, dat hij die stem gehoorzaamt, en aldus geroepen wordt uit de duisternis tot Gods wonderbaar licht.

Ook raken daarop de banden van zijn tong los, zodat hij ook van zijn geestelijke stomheid wordt genezen. Hij krijgt een mond om recht te spreken, ter ere Gods, tot zijn eigen welwezen, en tot heil van zijn naaste; terwijl anderen die dit genadewonder vernemen, zich daarover ontzetten, en God over Zijn weldoen roemen, zeggende: Hij maakt dat geestelijk doven horen, en geestelijk stommen spreken.

Als gij uzelf nu bij de trekken van dit schilderij gaat vergelijken, zullen niet vele uwer zich bevinden:

In het geestelijke even zo doof en stom te wezen, als deze ellendige man voor zijn genezing was in het lichamelijke? Ach! Moesten wij niet van de meesten zeggen, dat zij nog zijn gelijk een dove adder, die de oren toestopt voor de stem des belezers, voor de stem desgenen die met bezwering omgaat? Zij hebben oren, maar horen niet; zij hebben harten, maar die weigeren op te merken. En hiervandaan dat velen uwer ook stom zijn. Spreekt van de wereld, de pracht, de ijdelheid; ieder hoort, ieder is aandachtig, ieder is welsprekende. Maar stom is men, als er te spreken valt van God, Zijn Woord, Zijn genadewonderen, en hoe de ziel van doofheid, blindheid en andere kwalen moet genezen worden door de vingers van Gods hart vernieuwende bewerkingen.

Mocht gij u met deze dove nog laten brengen tot Jezus! Maar gij wilt tot Hem niet komen, opdat gij het leven zoudt hebben. Die dienstknechten Gods, ook de vromen en godzaligen zoeken u tot Jezus te brengen. Zij wijzen u de weg en de middelen daarheen; maar gij verwerpt alsnog de raad Gods tegen uw zielen. Hoe menigmaal heeft Jezus Zelf u willen tot Zich vergaderen, gelijk een hen haar kiekens onder haar vleugelen? Maar gij hebt niet gewild.

En daarom, gelijk Jezus in mijn tekst de doven toeriep Effatha, word geopend, zo luistert veel naar Zijn roepende stem in Zijn Woord. Laat u onder de prediking van dat Woord veel vinden, opdat uw versteende hart mocht geopend worden. En bidt God, dat Hij bij dat Woord Zijn Geest pare; dat Hij door deze vinger de deur van uw hart opene, als dat van Lydia, opdat gij eens horen mocht de stem des Zoons Gods en leven.

En gijlieden, die God een geestelijk gehoor, daar gij tevoren naar Hem niet wilde luisteren; die God een geestelijke spraak, daar gij tevoren uw tong besteedde om bedrog te spreken, gegeven heeft; wat zult gij de Heere hiervoor vergelden? Kom, volg de genezene van Zijn doofheid in het geestelijke na; als hij genezen was, terstond begon hij recht te spreken. Gij ook alzo:

Spreek nu recht, door de Heere voor Zijn ongehouden en onverdiende goedheid te loven. Zo moet de tong des stommen genezen zijnde, hierover juichen.

Spreek recht, door veel van God en Goddelijke zaken tot nut van uzelf en van anderen te spreken. Laat geen zot geklap uit uw mond uitgaan; kwade samensprekingen bederven goede zeden; maar laten uw woorden zijn in aangenaamheid en met zout besprengd. Leert en vermaant elkander met Psalmen, en lofzangen, en geestelijke liedenkens.

Spreek recht; door anderen die nog in die verschrikkelijke toestand van geestelijke doofheid en stomheid liggen, te onderrichten met zachtmoedigheid. Want welke genade bezit gij nu, die gij niet ontvangen hebt? Door met ontferming daarvoor te bidden in het verborgen, teneinde zij bekeerd worden.

Spreek recht; door uw medegelovigen onder allerlei staat en toestand, en bij alle gelegenheden in de genade Gods te versterken. Gij eens bekeerd zijnde, zo versterk ook uw broederen. AMEN

MATTHEÛS 16:24

24 Toen zeide Jezus tot Zijn discipelen: Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis op en volg Mij.

Vergeleken met Mark. 8:34, Luk. 9:23

A. **NIEMAND** die zijn hand dan de ploeg slaat, en ziet naar hetgeen achter is, is bekwaam tot het Koninkrijk Gods, was het deftig en verstandig antwoord dat de Heiland der wereld gaf aan een zekere Jood, als die tot Hem gezegd had: Heere, ik zal u volgen; maar laat mij eerst toe dat ik afscheid neem van degenen die in mijn huis zijn, in het Evangelie van Lukas, hoofdstuk 9:61,62.

1. Hiermee wilde Jezus hem leren, dat hij met zulk een angstvallige bekommering over de dingen van zijn huis, met zulk een gekleefdheid aan vrienden en huisgenoten, geen bekwaam onderdaan van Zijn Koninkrijk kon worden. Neen, wilde hij Jezus volgen, en hierin eenmaal de hand aan de ploeg slaan, hij moest dan niet meer achterwaarts zien, met de vrouw van Lot naar het Sodom van deze wereld niet omzien; maar met zijn ogen voor zich zien, om datgene nu te doen dat voor zijn aangezicht is, namelijk als een onderdanen van Jezus' Rijk het eeuwig heil van zijn onsterfelijke ziel te bezorgen, en uit de akker van zijn hart het onkruid van de aardse bekommelingen en doornen en distelen van vleselijke begeerlijkheden uit te roeien en die te verdelgen.

2. Maar als wij dit zeggen van de Heiland, van de hand aan de ploeg te slaan, en niet achterwaarts te zien, vergelijken met het 54^{ste} vers van dit hoofdstuk, alwaar wij zien dat Jakobus en Johannes nevens andere apostelen die bij Hem waren, toen Hij dit woord sprak; dan mogen wij ook geloven dat Hij also sprak tot onderrichting van al Zijn discipelen. Het waren toch de apostelen, die om Jezus' wil huis en hof, en vaderland, en vrienden en magen verlaten hadden, en Hem gevolgd waren. Deze hadden alrede de hand aan de ploeg geslagen, als die nu verkondigden het Koninkrijk Gods, makende door het ploegijzer van hun prediking in de zielen der mensen diepe voren, teneinde de doornen en distelen en allerlei onkruid van de verdorven natuur daaruit te verdelgen, en het goede zaad van het Evangeliewoord daarin te werpen als in een wel toebeide aarde.

a. Was dit alzo, zij moesten dan in dit geestelijk werk gelijk wezen aan een noeste en arbeidzame ploeger en akkerman. Derhalve voegde hier geen omzien naar hetgeen achter is, naar de tijdelijke dingen die zij verlaten hadden, toen zij Jezus gevolgd waren. Het paste hen nu, hart en genegenheid daarvan af te trekken, met hun ogen vooruit te zien, om in de zielen der mensen rechte voren te maken. Hun ogen moesten nu hemelwaarts zien, vanwaar de verwarmende zonnestralen en besproeiende regen van Gods Geest op de akker der Kerk tot vruchtbaarmaking neerdalen. Want Paulus mocht planten, Apollos mocht natmaken; God alleen kon de wasdom geven, 1Kor. 3:6.

b. De reden waarom zij niet achterwaarts mochten zien, ligt in de natuur der zaak zelf, naardien dit omzien, zegt Jezus, hen onbekwaam zou maken tot het Koninkrijk Gods. Dat is, hen buiten staat zou stellen om de zaken van Gods Kerk en Koninkrijk te

behartigen. Eveneens gelijk wanneer een ploeger op de akker gedurig achterom ziet, en zijn ogen op andere dingen laat vliegen, het kan niet missen of zulk een ploeger moet ter rechter- of ter linkerzijde afwijken, en verkeerde voren maken. Welk een bekwaamheid had dan Paulus niet tot dit Koninkrijk Gods? Als die van zichzelf betuigde, dat hij vergat hetgeen dat achter is, en zich uitstreckte tot hetgeen dat voor is.

En juist hierop, geliefde toehoorders, loopt ook het voorschrift uit, dat de Zaligmaker in mijn tekst geeft aan Zijn discipelen, en aan allen die achter Hem willen komen. Hebben zij eenmaal de hand aan de ploeg geslagen, en zullen zij bekwaam wezen tot het Koninkrijk, zij moeten onder zelfverloochening niet meer achterom zien door gekleefdheid aan wereldse belangen en tijdelijke voordelen; maar met hun ogen vooruitzien, volgende de Heere Jezus na, waarheen Hij gaat, ook met het opnemen van hun kruis. Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis op en volg Mij. B. De gelegenheid bij welke de Heiland als de Leermeester van Zijn discipelen dit voorschrijft, was de ergernis welke zij uit Zijn voorzeggd lijden en dood hadden opgevat, toen Hij daarvan de eerste maal tot hen sprak.

1. Daartoe gaf aanleiding dat Jezus, volgens vers 13 van mijn teksthoofdstuk, in de delen van Caesarea Filippi, de uiterste grenspalen van het Joodse land ten noorden gekomen zijnde, Zich met Zijn discipelen in een mondgesprek had ingelaten, vragende waarvoor de mensen, en ook zij Hem hielden?

2. Petrus, uit aller naam op deze vraag zulk een voortreffelijke belijdenis van Jezus gedaan hebbende, Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods; en Jezus wederom Zijn welbehagen in dat antwoord vertoond hebbende, met een belofte daarbij, mitsgaders een verbod van Hem niet als zodanig, namelijk als de Messias, Gods Zoon bekend te maken; zo begint Jezus Zijn lijden, dood en opstanding te voorzeggen, vers 21: Van toen aan begon Jezus Zijn discipelen te vertonen, dat Hij moest heengaan naar Jeruzalem, en veel lijden van de ouderlingen en overpriesters en schriftgeleerden, en gedood worden, en ten derden dage opgewekt worden.

3. Aan dit voorzeggde lijden en dood is Petrus, die in vele gevallen de voorbarigste van al de discipelen was, ten hoogste geërgerd. Heere, zegt hij, zij U genadig; dit zal U geenszins geschieden, vers 22.

4. Dit geeft nu de Heiland gelegenheid om Petrus, en de andere discipelen door Petrus' voorbeeld verleid, zodat hun al mede Jezus' lijden en dood tot een steen des aanstoots was, tegen die opgevatte ergernis te wapenen; hetwelk Hij doet:

a. Eerst, door aan Petrus een ernstige bestraffing te geven. Ga weg achter Mij satanas, gij zijt Mij een aanstoot; want gij verzint niet de dingen die Gods zijn, maar die der mensen zijn, vers 23.

b. Daarna, door aan al de discipelen een trouwhartige onderrichting te geven, dat zij ook zelf in de dienst van Jezus, hun Heere en Meester, zich niet anders moesten voorstellen dan lijden en kruis om Zijntentwil, vers 24-26.

C. Van deze onderrichting maakt Hij een aanvang in mijn voorgelezen tekst. Waarin Hij aan al de discipelen een zeker kruis voorschrijft, de allereerste les die in Zijn kruisschool moet geleerd worden. Een zeer billijke en betamelijke en hoognodige les, hoe vreemd zij ook aan vlees en bloed mag voorkomen: Toen zeide Jezus tot Zijn discipelen: Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis op, en volgen Mij.

Gepaste woorden in deze gelegenheid, als die ons het geestelijke leven van Christus, hetwelk de Heere door het Sacrament van het Heilig Avondmaal versterkt, in deszelfs volkomen groei en werkzaamheid vertonen.

D. Letten wij in de tekst op twee zaken:

I. Eerst, op de personen die hier in onderhandeling komen, de Leermeester en Zijn leerlingen. Jezus zeide tot Zijn discipelen.

II. Dan, op de kruisles welke de Leermeester in Zijn kruisschool aan de leerlingen voorschrijft. Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis op en volge Mij.

En na afhandeling van deze twee stukken, zullen wij de tekst door het woordje *toen*, toen zede Jezus, in zijn verband zetten met het voorgaande.

EERSTE DEEL

Ten aanzien van de personen die alhier in onderhandeling komen:

A. De leermeester is JEZUS, de Heere en Meester van Zijn discipelen, Wiens trouwhartig onderwijs zij nu al zo lange tijd hadden genoten, en die gevolglijk macht en gezag had de navolgende kruisles, hoe lastig ook voor het vlees, aan Zijn discipelen voor te schrijven.

B. De leerlingen in Zijn school, aan welke dit voorschrift gegeven wordt, zijn volgens het:

1. Verhaal van onze Mattheüs, Jezus' DISCIPELEN. Versta Zijn twaalf apostelen, met welke allen Hij even tevoren, voor die stoute inspraak van de voorbarige Petrus in een mondgesprek is geweest; waarin Hij aan deze gehele apostelschaar voor de eerste maal met zeer duidelijke woorden ontdekte Zijn aanstaand lijden, en de heerlijkheid daarna volgende. Petrus, de Heiland hier wel tegengesproken hebbende, en van Hem zijnde bestraft geworden, keert Jezus Zich aanstonds tot al Zijn twaalf apostelen en leerlingen in Zijn school; opdat die door de voorbarigheid van die stoute discipel niet allen werden vervoerd tot dezelfde onbedachtzaamheid van tegenspraak, daar zij reeds al veel te ver waren ingenomen met verkeerde vooroordelen aangaande de natuur van Jezus' Koninkrijk, dat zij meenden dat aards en werlds zou zijn. En daar zij zich zowel als Petrus geërgerd hadden aan die voorzegging van de Heiland, aangaande Zijn lijden en sterven. Derhalve gaat Jezus, als de alwetende Hartenkenner, de verkeerde overleggingen van Zijn discipelen ziende, hun allen een duidelijke onderwijzing geven in mijn tekst, hoe al de discipelen in Zijn school zich ook tot lijden en kruis hadden te bereiden. Jezus zeide dan tot Zijn discipelen.

2. Maar volgens het verhaal van twee andere evangelisten, heeft Jezus dit grote woord ook gesproken tot meer anderen, en deze kruisweg ook aan de ganse schare voorgescreven. Lukas, deze zelfde woorden verhalende, drukt zich aldus uit: Jezus zeide tot allen, namelijk tot de ganse schare; hetwelk Markus nog veel klaardere uitdrukt, zeggende: En tot Zich geroepen hebbende de schare met Zijn discipelen, zeide Hij tot hen. Jezus heeft Zich tevoren van de schare die Hem op weg volgde, wat afgezonderd, overmits Hij aan de twaalf discipelen alleen een ontdekking doen wilde, Zijn lijden, dood en verheerlijking betreffende, hetwelk Hij wilde dat voor de Joodse scharen moest verbor-gen blijven. Maar nu Hij een zaak heeft voor te stellen van een algemeen belang, daar

zowel de schare als de discipelen belang bij hadden, zo doet Hij de schare hier bij, overmits Hij uit de schare ook enigen tot Zijn volk wilde vergaderen. De schare volgt Jezus van verre; Jezus wenkt ze en roep ze; zij zullen wat naderbij komen. Ik ben van oordeel, dat Jezus ook hiervandaan zulk een manier van spreken gebruikt, van achter Hem te komen. De schare is al wat ver achter Jezus op de weg. Jezus verheft Zijn stem en roep ze: Komt wat nader bij, Ik heb u iets te zeggen waarvan het eeuwig heil van uw onsterfelijke zielen afhangt. Is iemand uwer bereid achter Mij te komen, Mij van achteren te volgen, en Mij standvastig aan te kleven; Ik zal u leren wat hem te doen staat.

TWEEDE DEEL

Zijn kruisles, welke Hij daarop aan de discipelen en aan de ganse schare geeft, is zeer opmerkelijk. Ziedaar, een opschrift dat Hij als met gouden letters schrijft boven de deur van Zijn kruis. Is iemand bereid bij Hem school te gaan, hij lere van deze grote Leermeester deze les als de allereerste, de allerwezenlijkste, de allernodigste en van een eeuwig aanbelang: ZO IEMAND ACHTER MIJ WIL KOMEN, DIE VERLOOCHENE ZICHZELVEN, EN NEME ZIJN KRUIS OP, EN VOLGE MIJ.

Twee zaken komen ons hierin voor:

A. Eerst, een beschrijving van de rechtgeaarde discipelen van Christus' school, onder de spreekwijze: Zo iemand achter Mij wil komen.

B. Dan de leerles, waarnaar al de discipelen zich te gedragen hebben: Die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis op, en volgen Mij.

A. Zijn rechtgeaarde discipelen beschrijft hij aldus, en draagt het als Zijn toehoorders voor: ZO IEMAND ACHTER MIJ WIL KOMEN.

1. De spreekwijze achter Jezus te komen, is van de school ontleend, en van de gewoonte der leerlingen, die achter hun meester plegen te gaan en deze te volgen, tot een teken en bewijs dat zij de zodanigen voor hun meesters houden, erkennen, en hun lessen en vermaningen opvolgen. Wij hebben de Heiland Zelf tot een onfeilbare Uitlegger van deze spreekwijze, Luk. 14:26, alwaar Hij dit achter Hem komen, verwisselt met een andere spreekwijze, zo iemand Mijn discipel wil zijn. Achter Jezus te komen, is dan te zeggen, een discipel van Jezus te wezen. Alzo dat men, in het stuk van zijn zaligheid en zielsbehoud, zijn eigen leermeester niet wil zijn, steunende op eigen verstand en wijsheid, eigen zin en wil, eigen gerechtigheid, om daardoor ten leven in te gaan. Maar dat men Jezus tot zijn grote en enige Leermeester verkiest, Zich aan Zijn voeten in Zijn school neerzet, van Zijn mond alleen afhangt, Zijn onderwijs volvaardig ontvangende, Zijn leerlessen in alles gehoorzamende, om daardoor alleen wijs gemaakt te worden tot zaligheid.

2. Dit draagt Jezus voor aan Zijn twaalf apostelen, en aan de ganse schare: Zo iemand achter Mij wil komen.

a. Hij stelt het zo algemeen voor: Zo iemand; hij is dan wie hij is, iemand van Mijn discipelen, iemand uit de schare, hij zij jong of oud, arm of rijk, gering of aanzienlijke; in welke staat hij ook naar de wereld gesteld is; het is een algemene verplichting die op elk ligt, achter Mij te komen, en Mijn discipel te worden.

b. Ook stelt Hij dit voor, niet gebiedende, maar raadgevender wijze, zo iemand maar wil. Het is zo, Hij heeft macht om dit te gebieden, en de onwilligen te straffen. Maar tot een vertoog van Zijn vriendelijkheid, en dat Hij was een zachtmoedige en nederige Leermeester, en niet trots en opgeblazen als de schriftgeleerden en leermeesters in deze

dagen in Israël, zo stelt Hij Zijn eis en de plicht der leerlingen voor als een getrouwe vriendenraad; zo iemand maar wil. Niet, alsof Hij een onverschillige wil hierdoor in Zijn toehoorders erkende, om uit eigen natuurkrachten Zijn lessen te kunnen omhelzen of te verwerpen. Maar Hij spreekt zo, opdat zij met bedaardheid overwegen, en er zelf over oordelen waarheen hun genegenheden uitgaan, en of zij er ook lust toe hebben Hem tot hun grote en enige Leraar te verkiezen, en zo achter Hem te komen en Zijn discipelen te worden.

B. Die nu naar deze raad, zo nuttig, zo heilzaam, zo voordelig, wil luisteren en zich aan Jezus' onderwijs overgeven; ziedaar, er is een grote en gewichtige leerles in Zijn kruisschool; een les niet gemakkelijk, maar zwaar en evenwel hoognodig. Een les der lessen, daar al de lessen van het Christendom in liggen opgesloten; een les, daar gij geheel uw leven werk genoeg aan zult vinden om ze wel te leren en te onthouden, en er u naar te gedragen. Ach! dat ze in aller harten diep werd ingeschreven! Die achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis op, en volg Mij.

Wij kunnen deze grote kruisles tot drie bijzondere lessen brengen.

1. De eerste les waarmee het onderwijs begint, is deze: DIE VERLOOCHENE ZICHZELVEN.

a. Wat eerst deze les op zichzelf aangaat:

Onder het woord zichzelf, moet men een mens die in de school van Christus een verloochening moet ondergaan, niet aanmerken zoals hij door de schepping is, met natuurlijke en redelijke vermogens en krachten van God begiftigd; maar zoals hij door de zonde geworden is, zijnde door zijn vermogens en krachten ten enen male verdorven, en hij een natuurlijk en vleselijk mens geworden. Welke onderscheiding de verdorven mystieken niet waarnemende, die zelfverloochening zover trekken, dat de mens in al zijn redelijke vermogens en krachten zou moeten stil en werkeloos wezen, wachtende alleen op de bewegingen en inwerkingen van Gods Geest en Deszelfs aansporingen, zo zij voorgeven, blindelings opvolgende. Wat is dat anders dan de mens geheel te ontmenen? Neen, begrijpt hier onder het woord *zichzelf*, het verdorven en vleselijke, dat door de zonde de vermogens en krachten van de mens aankleeft, van de ontvanging en geboorte af, waardoor niets goeds en geheels in de mens is overgebleven, zijnde hij in zijn verstand verblind, in zijn wil onheilig, in zijn vermogens en hartstochten ongeregeld, in al zijn daden en bedrijven aan de zonden dienstbaar geworden. En deze zondige en verdorven aard van de mens mag de Heiland hier ook wel voordragen onder het woord zichzelf, omdat ze zich over de gehele mens uitstrekt, de natuurlijke mens uitmaakt, die daardoor ook een slaaf van zichzelf is, zich verbeeldende dat hij zijn eigen voogd en meester is. De natuurlijke mens heeft een hoge verbeelding van zijn eigen wijsheid en krachten. Hij stelt zijn eigen wil tot zijn wet, zijn eigen grootheid tot zijn einde, maakt zo zichzelf als het ware tot een god. Hij stelt zijn hoogste goed in de bezitting van de goederen van de wereld, eerambten en wellusten. Of indien hij al het welwezen van zijn onsterfelijke geest bedoelt, hij zoekt ertoe te geraken door eigen wijsheid, eigen krachten en vermogens, eigen daden en goede werken als zijn gerechtigheid voor God; tot welke twee soorten men alle natuurlijke mensen die buiten de staat der genade leven, en niet wedergeboren zijn, kan brengen.

Welk een zware les dan vordert Jezus in Zijn school van die algehele verdorven mens, die zo door de zonde zichzelf geworden is, zijn eigen heer en meester? Zou hij een discipel van deze grote Meester Jezus worden, hij moet zichzelf een VERLOOCHENEN.

Het is een les mijn toehoorders, die niet door de natuur, maar door de genade kan be- tracht worden. Het grondwoord wordt van dezulken gebruikt die iemands zijde of partij afvallen, en tot een andere partij overgaan. Zo verloochent een knecht zijn heer, wanneer hij hem zijn dienst opzegt, en in de dienst van een andere heer overgaat. Diensvolgens verloochent de mens zichzelf, als hij het verbond dat hij met zichzelf gemaakt heeft, opzegt en verbreekt, en overgaat in de zalige dienst van de drie-enige Verbondsgod, Hem dienende met al zijn verstand, wil, vermogens en bedoelingen.

Ik zal de hoofdsommen der zaken maar kort en als met de vinger kunnen aanroeren.

Hier is in Christus' school eigen wijsheid en verstand te verloochenen; also dat men zijn zondige en verdorven begrippen, die zich verheffen tegen de weg der genade, verzaakt; en zich in Jezus' school als een leerzame discipel gedraagt, leggende zijn verstand ge- vangen onder de zalige leerlessen van deze grote Meester, en stellende al zijn wijsheid in de kennis van Christus en van het Woord des Heeren.

Hier moet men in Christus' school eigen zin en wil verloochenen; also dat men zijn wil met al deszelfs genegenheden volvaardig buigt onder de alleen goede, heilige en vol- maakte wil Gods; niets willende dan hetgeen God wil, en juist daarom, omdat God het wil.

Hier moet men in Christus' school eigen krachten en vermogens verloochenen; also dat men geheel en al afziet van eigen gerechtigheid, en zoekt alleen uit vrije genade, om de verdiensten van Jezus, behouden te worden.

Hier moet men in Christus' school eigen inzichten en bedoelingen verloochenen; also dat men erkent dat die geheel ondeugende zijn, en dat men tot zijn grote einde en oog- merk stelt tot eer en verheerlijking van de zalige Verbondsgod te leven.

Men kan er ook wel bijvoegen, dat men in Christus' school verloochend moet leven, aan al zijn natuurlijke neigingen en genegenheden, zondige niet alleen, maar ook onzondige, middelmatige en geoorloofde, als het de eer Gods vordert en het belang van Zijn Kerk en Koninkrijk. Neem de genegenheid tot zijn goederen, tot zijn vrienden, tot zijn leven, en al wat ons hier dierbaar en aangenaam is. Natuurlijk hangt de mens aan het zienlijke, aan rijkdommen en eer in de wereld; maar die moet hij om Christus' wil verloochenen, met Paulus voor schade en drek rekenen, en met Mozes de versmaadheid van Christus te dragen, meer achten dan al de schatten van de wereld. Natuurlijk bemint de mens zijn vrienden en bloedverwanten, ook zijn eigen leven. Maar die moet hij desnoods om Christus' wil gewillig verliezen, als God die van hem eist. Indien iemand tot Mij komt, zegt Jezus, en niet haat zijn vader en moeder, en vrouw en kinderen, zijn broeders en zusters, ja ook zelfs zijn eigen leven, die kan Mijn discipel niet zijn, Luk. 14:6. Natuur- lijk haat de mens zijn vijanden; maar die haat moet hij overwinnen en doden; en inte- gendeel zijn vijanden liefhebben, zegenen die hem vloeken, en weldoen die hem haten, en bidden voor degenen die hem geweld aandoen en vervolgen, Matth. 5:44

b. Ziedaar geliefden, dit is de eerste les voor iemand die achter Jezus wil komen, dat hij zichzelf verloochent. Een zeer nodige les; want wil iemand zijn eigen verdorven ver- stand en wil en genegenheden volgen, en zijn eigen heer en meester wezen, hij kan on- mogelijk naar de lessen van de Meester Jezus luisteren, veel minder deze gehoorzamen. Ook een zeer billijke les, naardien de verloochening van zichzelf een eis is van zulk een grote Meester, Die Zijn discipelen wijs maakt tot zaligheid; (dat aardse leermeesters niet kunnen doen) als zijnde om zondaars te zaligen in de wereld gekomen. Eindelijk een

zeer voordelige les. De zelfverloochening brengt de mens achter Jezus, op die enige en veilige Weg, Die de wandelaar gewis leidt tot de ware gelukzaligheid.

2. Edoch, opdat niet iemand zich mocht verbeelden dat de weg van zelfverloochening, hoewel zalig in haar uiteinde, in haar begin en voortgang vermakelijk zou wezen, zo voegt de Heiland een tweede les erbij: EN NEME ZIJN KRUIS OP.

a. Verklaren wij deze tweede les weer eerst op zichzelf.

Zo hebben wij te letten op het lijden van een Christen, daar Christus in Zijn school deszelfs geloof, hoop, liefde en lijdzaamheid door wil oefenen, alhier genoemd zijn kruis.

Het kruis, dat oudtijds een zeer smartelijke en smadelijke straf was, is in deze les van de Heiland een benaming van allerlei smart en smaad, hetwelk God in dit leven Zijn kinderen toezendt als een vaderlijke kastijding tot hun verbetering. Bijzonder moet men hier door het kruis verstaan zulk een lijden, dat een Christen overkomt om de zaak van Christus de Gekruiste. Als hij gesmaad, vervolgd en verdrukt wordt, omdat hij een discipel van Christus is, omdat hij Christus' leer belijdt, omdat hij Christus' leer ook zoekt te beleven en te bewandelen, dan mag het eerst recht een kruis genoemd worden. De benaming van kruis zo recht passende op het lijden van een Christen, omdat zijn lijden om Christus' wil een overblijfsel is van Christus' lijden, een aanhangsel van Christus' kruis. Ook, omdat door dat lijden de oude mens dagelijks in hem gekruist en gedood wordt.

De Zaligmaker spreekt van Zijn kruis. Versta dat deel van het lijden, dat God in Zijn heilige en aanbiddelijke voorzienigheid elke Christen oplegt. Ieder heeft door Gods wijs en vaderlijk bestel zijn eigen kruis. Geen christenen gaat hier geheel vrij, ofschoon God de ene Christen een lichter, de andere een zwaarder kruis oplegt; de ene een houten kruis, de andere een loden kruis. Elk huis heeft zijn kruis, mag men met nadruk van de rechte en gelovige Christenen zeggen; want de ene Christen laat God kruisigen in zijn goede naam, de andere in zijn goederen en bezittingen, de derde in zijn lijf en leven, dat ook wel eens om Christus' wil in de waagschaal moet komen. Zo moet een Christen met Paulus leren gaan door goed en kwaad gerucht. Zo moet hij de beroving van zijn goederen met blijdschap aanschouwen. Zo moet hij zijn leven niet dierbaar achten voor zichzelf. En zo behaagt het God Zijn volk hierdoor aan de wereld te spenen, hun geloof en hoop te beproeven, en geduld en standvastigheid te oefenen. En hen heiliger en omzichtiger, met het behoeden voor de licht omringende zonden te doen wandelen, en hun reis door deze woestijn voort te zetten langs de doornen weg naar de hemelkroon.

Omtrent dit kruis van elke Christen, als zijn kruis, is hier de vermaning van de Heiland: HIJ NEME zijn kruis OP. De toespeling is hier op de oude gewoonten, dat elk die tot de kruisstraf was verwezen, zijn eigen kruis hem op de schouders gelegd, moest opnemen, dragen en voortslepen naar de gerichtplaats.

Deze bewoording van het kruis opnemen leert ons dan, dat men het kruis niet behoeft te zoeken, of zelf in het vuur en in de dood te lopen; maar men moet wachten totdat God Zelf ons kruis oplegt. Een Christen heeft toe te zien dat hij zich het lijden en kruis niet buiten noodzaak op zijn hals haalt: Of door een ijver zonder verstand, zich mengende in zaken die buiten zijn beroeping zijn. Als door een onbezonnen stijfhoofdigheid, nergens in willende toegeven, in zaken van weinig belang, en daar de zaligheid niet aan hangt. Of door een geest van hovaardigheid of onbezonnen ijver naar de dood lopende, om op de kerkrol der martelaren geschreven te worden; gelijk vele oude Christenen zich hierin

oudtijds hebben vergrepen. Neen, maar men moet de tijd afwachten dat God Zelf ons kruis oplegt. En in zulk een geval, dan moet men naar de les van Jezus zijn kruis opnemen, dat is, zijn kruis en lijden om Jezus' wil, met gewilligheid en volvaardigheid op onze schouders torsen; het kruis en lijden met lijdzaamheid dragen, zonder ertegen te morren, en in erkenning dat God zeer wijze redenen daartoe heeft, en dat kruis en lijden tot ons beste is en ons ten goede zal medewerken.

Volgens de evangelist Lukas heeft Jezus hier nog bijgevoegd het woord dagelijks. Hij neme zijn kruis dagelijks op. Door welk woord hier dan wordt gevorderd een bestendig opnemen van dit kruis, onze gehele leeftijd door, tot de dood toe. De mens heeft een gedurige strijd op aarde; iedere dag heeft zijn eigen kwaad; en het ene kruis is menigmaal niet voorbij, of het andere kruis staat wel weer voor de deur; en daarom, men neme zijn kruis dagelijks op de

b. Ziedaar geliefden, dit is de tweede les voor iemand die achter Jezus komen wil, dat hij zijn kruis op zich neemt. Een zeer billijke les; want een discipel is niet beter dan zijn meester. Heeft de Meester Jezus het kruis gedragen, de discipel die achter hem komt, heeft geen beter lot te wachten; hij zal Hem met Simon van Cyréne zijn kruis moeten achterna dragen, en Hem volgen waar Hij heengaat. Waarom er ook:

C. Nog een derde les in deze kruisschool bijkomt: EN HIJ VOLGE MIJ.

a. Als wij deze derde les eerst op zichzelf beschouwen:

Komt mij zo voor, dat men dit volgende van Jezus hier wel zou kunnen betrekkelijk maken tot het opnemen van het kruis, in de tweede les voorgesteld. En dan wil het zeggen, dat men in het opnemen en dragen van ons kruis de Heere Jezus moet navolgen, en die deugden vertonen welke Hij in Zijn lijden en kruis heeft doen doorstralen. Elke Christen moet in zijn kruis te dragen zijn Meester Christus navolgen, nemende en dragende het kruis met een dergelijke volvaardigheid, met een dergelijke gewilligheid, met een dergelijk taai geduld en lijdzaamheid, met een dergelijke verachting van schande, als Jezus het kruis heeft gedragen. Ziet, zo moet men het Lam volgen daar het heengaat. Daarop ziet de vermaanles, dat wij zullen zien op de overste Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus, Die voor de vreugde welke Hem was voorgesteld, het kruis heeft gedragen en schande veracht, Hebr. 12:2. Ook Petrus stelt ons de Heiland in Zijn lijden en kruis voor tot navolging, zeggende, 1Petr. 2:21: Christus heeft ook geleden voor ons, ons een voorbeeld nalatende, opdat gij Zijn voetstappen zoudt nawandelen.

Of wil men het als een afzonderlijke les opvatten, zo kan men dit volgen van Jezus in een ruimere zin nemen, voor Hem te volgen in die dingen waarin Hij navolgbaar is, ik meen in Zijn godzalige wandel, en in gelijkvormigheid aan Zijn heilige deugden. En dan kunnen wij hier alles onder drie woorden bevatten: Matigheid, rechtvaardigheid, godzaligheid; naar het wijze voorschrift van Paulus, die tot deze drie stukken de ganse praktijk der godzaligheid brengt, daar hij zegt, dat de zaligmakende genade Gods die ons verschenen is, ons onderwijst hoe wij moeten leven in deze tegenwoordige wereld. Name-lijk, matig, rechtvaardig, godzalig; dat is, matig omtrent onszelf, in het rechte gebruik der schepselen; rechtvaardig omtrent onze naasten, in de betrachting der liefdeplichten; en godzalig omtrent onze God, in een nauwgezette waarneming van Zijn geboden. Ziet, deze drie deugden straalden allerwege uit Jezus' heilige wandeling door, zolang Hij hier op aarde verkeerde; en daarin moet een Christen Hem volgen, ofschoon gebrekkig en met ongelijke schreden, maar als van verre.

b. En deze derde les mag Jezus ook wel voorschrijven aan een discipel die achter Hem wil komen, zeggende voor het laatste: En hij volgen MIJ. Want waarin zal een discipel klaarder tonen dat hij iemand voor zijn meester houdt, dan in de voetstappen van zijn meester te wandelen, en zijn voorbeeld in alles na te volgen? Waarom het zeggen van Jezus' geliefde discipel Johannes zeer nadrukkelijk is, die zegt, dat hij in Christus blijft, die moet ook alsoo wandelen gelijk Hij gewandeld heeft, 1Joh. 2:6..

Met een woord moet ik de verklaarde tekst nog in zijn verband zetten, waartoe ons wijst het woordje TOEN in de aanvang van de tekst: Toen zeide Jezus tot Zijn discipelen. Tevoren hadden Jezus' discipelen door de mond van Petrus te kennen gegeven, dat zij geërgerd waren aan Zijn voorzeggd lijden en dood, om reden dat zij hoopten op een aards koninkrijk van Jezus. En dat was zo de verwachting van de schare welke Jezus volgde; en daarom, om die vleselijke gedachten van Zijn discipelen en van de schare tegen te gaan, doet de grote Leermeester Jezus aan allen een getrouwe waarschuwing, dat er in Zijn dienst geen aards voordeel te wachten was, maar dat men zich in Zijn dienst moest bereiden tot zelfverloochening, tot kruis, tot navolging van Zijn heilige deugden. En Hij stelt hun de zaak voor als een raadgeving van een getrouwe vriend en liefhebbende leermeester. Toen zeide Jezus tot Zijn discipelen; Markus voegt erbij, ook tot de schare: Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis op en volg Mij.

ZIEDAAR toehoorders, een allerbillijkste en hoognodige leerles van Jezus' kruisschool voor elk, die belang neemt in zijn eeuwig zielsbehoud.

Wat behoorde elk onzer met een ernstige bekommering te zijn aangedaan om voor zichzelf op goede gronden te weten, of die beschrijving van Jezus' rechte discipelen en navolgers op hem past? Ik meen, dat komen achter Jezus.

Och, als men de wandel nagaat van de meeste belijders van ons Christendom, van de grootste hoop van onze avondmaalgangers, ei, ik bid u, overweegt het eens bedaard, en dat elk zichzelf afvraagt; is het niet te duchten, dat Jezus er onder ons maar zeer weinigen zal hebben die achter Hem willen komen, en Zijn discipelen worden? Die achter Jezus komt, die verkiest Hem tot zijn enige Leermeester, die wil van Zijn heilige en onfeilbare mond gedurig afhangen: Lieve Heere! wat moet ik doen om zalig te worden? Die wil ook de lessen van Zijn genadeschool leren, die onthouden en betrachten. Maar waar gelijkt het met de meesten onzer naar? Men luistert naar de inblazingen van de satan, en volgt op de lessen die de wereld, het vlees en eigen zin en wil, die de verdorven mens voorschrijven.

En om nog nader uzelf te leren kennen, of gij behoort tot die achter Jezus komen, gij hebt uzelf maar te toetsen aan de onfeilbare kenmerken welke de Heiland daarvan in mijn tekst opgeeft, en uzelf af te vragen of gij uzelf wel verloochent, uw kruis opneemt en Jezus volgt?

1. Het is buiten twiifel dat deze eigenschappen van Jezus' discipelen in ver de minsten gevonden worden.

a. Hoe staat het bij u met de verloochening van uzelf?

Hoe ver zijt gij daarvan nog af? Gij, die zulke hoge gedachten en verbeeldingen van uzelf hebt, zo trots en opgeblazen op eigen wijsheid, schranderheid en natuurlijke be-gaafdheden. De mens is een hoogmoedig dier; en zo natuurlijk als hem de eigenliefde is, zo eigen is het hem ook zichzelf in al zijn doen te behagen, zich over zijn eigen gaven

en bekwaamheden te verwonderen, en eigen kracht voor zijn god te houden. O, indien gij uzelf recht ging verloochenen, gij zoudt alle wijsheid en wetenschap waarmee de kennis van God in Christus niet gemengd is, maar voor dwaasheid te rekenen met Paulus. Gij zoudt u als een kindeke aan de voeten van Jezus in Zijn school gaan neerzetten, om van Hem onderwezen te worden, en alleen wijs te worden uit Zijn Woord, en datgene te weten daar uw onsterfelijke ziel door kan behouden worden. Hoort, daarop roemde Paulus, 1Kor. 2:2: Ik heb niet voorgenomen iets te weten, dan Jezus Christus en Dien gekruisigd. In die gekruiste Christus liggen alle schatten van hemelse wijsheid opgesloten voor tijd en eeuwigheid.

Is dat uzelf verloochenen, gij die in alles als liefhebbers van uzelf uw eigen zin en wil navolgt, en de wil Gods in Zijn Woord versmaadt, en daarnaar niet wil luisteren? Uw eigen zondige en verdorven wil die gij dagelijks opvolgt, is niet anders dan een hollend paard, dat zijn ruiter eens uit het zadel zal lichten, en in de dag des doods doen neerstorten in de kuil des verderfs.

Is dat uzelf te verloochenen, gij die door eigen krachten en vermogens en ingebeelde gerechtigheid ten hemel zoekt in te gaan, alsof gij Jezus en Zijn gerechtigheid niet van node had om uw arme en naakte zielen daarmee te bedekken?

Is dat uzelf te verloochenen, gij die in al uw doen en laten, in plaats van Gods eer en verheerlijking te beogen, uw eigen zelf maar bedoelt, eigen eer en aanzien, rijkdommen, lang leven, tijdelijk geluk en voorspoed, en wat niet al meer, van dit klatergoud dat de wereld geeft aan haar liefhebbers? Kunt gij de aarde voor eeuwig behouden, gij zoudt de hemel gemakkelijk kunnen missen. Zoudt gij desnoods, als het God eiste, en er Zijn eer en Koninkrijk belang bij had, wel willen missen en verliezen uw man, vrouw, ouders, kinderen, al uw goed, zelfs uw leven? Gelijk niet ik, maar Jezus Zelf in het Evangelie geleerd heeft. Och neen ik! zal uw hart antwoorden. Ziet gij dan niet mijn vrienden, hoe ver hij nog af zijt van de verloochening van uzelf?

b. En omtrent die tweede les van Jezus' school zal het niet beter gesteld wezen met de meesten uwer; ik meen het kruis opnemen.

Het is zo, elk huis heeft zijn kruis, zult gij zeggen; maar is u ooit kruis en zwaarigheid overkomen om Jezus' Naam, omdat gij Hem belijdt en Zijn discipelen zijt, omdat gij God vreest en dient? Het rechte kruis moet wezen een Christelijk kruis, dat iemand overkomt om Christus' wil.

O! de meesten hebben een afkeer om maar enigszins het allerminste te lijden, het allerkleinste kruis om Jezus' wil op zich te nemen. Petrus loochende in de zaal van Kajafas, dat hij een discipel van Jezus was, en dat hij deze Meester kende, uit vreze des doods. Maar de meeste Christenen zouden om de zaak van Christus van de kinderen van deze wereld niet één zuur gezicht willen afwachten, laat staan dan enig smartelijk kruis.

Ja, velen zullen Christus' kruisdragers veeleer nog bespotten, en hun kruis nog vermeerderen en zwaarder maken, en zo nog smarten tot hun smarten toedoen.

c. Zal ik spreken van de derde les, van het volgen van Christus? O! wat is er een menigte welke nog de wereld volgt, en wandelt naar hun eigen goeddunken, in de wegen van hun eigen hart op de brede weg des verderfs.

2. O ongelukkige menigte, die van al wat de grote Meester Jezus hier eist, nog ten enen male zijt ontbloot; van zelfverloochening, van kruisopneming, van navolging achter Jezus. Gij zijt van Zijn discipelen nog niet; hoe hebt gij dan in het morgenuur aan het Avondmaal durven naderen? Hoe hebt gij daar durven betuigen gemeenschap met

Christus te hebben, daar gij achter Hem niet wil komen, daar gij Zijn discipelen niet wil wezen, daar gij niet wil wandelen gelijk Hij gewandeld heeft? Hetgeen wij Johannes hebben horen vorderen van iemand, die zegt dat hij in Christus blijft; en deze betuiging doet men in het Avondmaal.

3. Ziet iemand uwer dat zijn weg niet goed is, maar dat hij tot nog toe gewandeld heeft op de brede weg, niet achter Jezus, maar achter Zijn vijand de satan, achter de wereld, achter het vlees, als zovele leidslieden naar het eeuwig verderf:

a. Bidt God vurig, ernstig, aanhoudend, dat Hij door Zijn Geest u bekere en wederbare, om van staat en levenswijze te veranderen, en u tot Zijn discipelen maakt, om uzelf te verloochenen, het kruis op te nemen en Jezus te volgen.

b. Zoudt gij niet? Het is zulk een vriendenraad die Hij u geeft. Hij laat u nog dagelijks nodigen; wilde gij maar achter Hem komen. Wendt u naar Hem toe, en wordt behouden. Hoe gelukkig zijt gij godzaligen, die Jezus' raad hebt opgevolgd! Gij zijt nu achter Jezus gekomen. Heeft het u sindsdien wel ooit berouwd dat gij van weg en levenswijze zijt veranderd en Zijn discipel geworden zijt? Zoudt gij wel terug willen keren, en met de vrouw van Lot naar Sodom weer omzien? Immers neen! Om geen duizend werelden. Gij hebt nu de hand aan de ploeg geslagen, en zijt Jezus gevolgd; daarom moet gij niet meer omzien, maar met uw ogen voor u zien, om uw genadestaat vast te maken, door zelfverloochening, kruis opneming en volgen van uw Heere.

Aan verloochening van uzelf, daar zult gij werk aan vinden zolang gij leeft. Er is nog zoveel in u dat zondig en verdorven is, dat van u door Gods ondersteunende genade moet worden ten onder gebracht. Doodt, kruist uw leden die op aarde zijn. Och, dat gij meer verloochend leefde aan al wat buiten de volle algenoegzame Jezus is; aan uw goederen, vrienden, huisgenoten, ja desnoods aan uw leven zelf, om uw Jezus Die gij tot uw Deel hebt uitgekozen.

Gewent u meer tot kruis en lijden. Als gij u bijtijds gewent om een lichter kruis te dragen, dan zal u daarna een zwaarder kruis gemakkelijker vallen. Denkt, onder het opnemen van uw kruis, zou ik om mijn Meester Jezus niet wel enig kruis willen dragen, daar Hij om mijnentwil zulk een smartelijk kruis heeft gedragen, en schande veracht? Zou een discipel beter zijn dan zijn meester, een dienstknecht boven zijn heer?

Volgt Jezus na, door Hem standvastig aan te kleven, en Hem meer gelijkvormig te worden in het navolgen van Zijn deugden. Hebt gij hedenmorgen in het Avondmaal betuigd dat gij Christus Jezus de Heere hebt aangenomen; wandelt nu ook in Hem. Is uw volgen achter Jezus met ongelijke schreden, en zeer gebrekkig; het is evenwel oprecht. God zal u ondersteuning geven. Gij zult het Lam Jezus volgen waar het ook heengaat, en onder Zijn geleide gelukkig aanlanden bij God in Sion. AMEN

22 En Hij kwam te Bethsáïda; en zij brachten tot Hem een blinde, en baden Hem dat Hij hem aanraakte.

23 En de hand des blinden genomen hebbende, leidde Hij hem uit buiten het vlek en spoog in zijn ogen en legde de handen op hem en vraagde hem of hij iets zag.

24 En hij opziende, zeide: Ik zie de mensen, want ik zie hen als bomen wandelen.

25 Daarna legde Hij de handen wederom op zijn ogen en deed hem opzien. En hij werd hersteld en zag hen allen ver en klaar.

26 En Hij zond hem naar zijn huis, zeggende: Ga niet in het vlek en zeg het niemand in het vlek.

A. **ALS** de Messias door Maleachi de profeet was voorgesteld onder de zinnebeeldige benaming van een zon, en wel een Zon der gerechtigheid, zo deed hij er een zeer verkwikkelijke belofte bij: Er zal genezing zijn onder Zijn vleugelen, Mal. 4:2.

1. De toespeling is ongetwijfeld op de natuurlijke zon; van het oude heidendom met wijd uitgestrekte vleugels verbeeld, zo vanwege de voortsnellende en nooit stilstaande loop der zon, als vanwege haar opgang des morgens; welke niet ongelijk is aan de vogelen des hemels, zich tot vliegen bereidende. Want gelijk die hun vleugels buiten de omtrek van het lichaam uitspreiden, alzo spreidt ook de opgaande zon in de vroege morgen als haar vleugelen uit, zich gereedmakende om boven de kim te rijzen, en vrolijk als een held haar pad te lopen, Ps. 19:6. Gelijk de donkere nacht alles met haar zwarte vlerken bedekt; alzo verdrijft weer de zon met haar verlichtende stralen of vleugels de akelige duisternissen, en beschijnt het halfrond van de oppervlakte van de aardbodem. Maar opmerkelijk is het, dat Maleachi aan die verlichtende zonnestrallen of zonnevleugelen genezing toeschrijft. Dit kan men van de natuurlijke zon ook in waarheid zeggen, dat er genezing is onder haar vleugelen; voor zoveel de zon door haar stralen al het ondermaanse, gelijkerwijs een vogel haar jongen onder de vleugelen, kweekt een koestert. En het kwijnende leven in bomen en planten, in kruiden en bloemen, die in de winter als verstorven waren, met de aanbreekende lente weer herstelt; deze aldus genezende en als weer levend makende. Hiervandaan, dat ook de heidenen Phoebus of Apollo, zoals zij de zon noemden, voor de uitvinder van de medicijnen en geneeskunde hielden; zodat zij de zon ook noemden gezondmaker en onderhouder van de gezondheid.

2. Maar dit alles heeft nog in meerdere nadruk zijn waarheid in Christus Jezus, van de profeet genoemd de Zon der gerechtigheid, omdat Hij uit hoofde van Zijn aangebrachte gerechtigheid en verdiensten een genezende kracht bezit, om het kwijnende leven te herstellen, en de zondaar van allerlei kwalen te genezen. Onder Zijn vleugelen, dat is verlichtende en verwarmende en koesterende stralen, is genezing; niet alleen voor krankheden van het lichaam, maar ook voor de gebreken van de ziel.

a. Beschouwen wij eerst de zielsgebreken die deze Heelmeester Israëls volgens Ex. 15:26 geneest. De mens gaat naar de ziel niet aan één, maar aan alle krankheden ziek. Zijn moeder heeft hem als een misdracht ter wereld gebracht, geestelijk blind, stom, doof, lam, kreupel en krankzinnig, en wat niet al meer? Hij is bezeten van de duivel,

gekweld met de steen, daar zijn gehele hart van is; kwijnende aan een tering en waterzucht van onlesbare begeerlijkheden naar aardse goederen en zondige genietingen. Een geestelijk Podagra, het hand- en voeteuvel, met een vliegende jicht door al zijn leden, heeft hem geheel onbekwaam gemaakt om te kunnen gaan en te wandelen in Gods wegen, ja, om het allermiste te kunnen doen dat goed is en Gode behaaglijk. In een woord, hij ligt daar op de vlakte des velds in zijn bloed, van het hoofd tot de voeten vol zweren en etterbuilen van allerlei onreine zonden, vergaande in zijn stank en vuilheid, en dus gans walgelijk in Gods ogen en stinkende in Zijn neusgaten. Met al dit zielsgebrek is er genezing bij de grote Medicijnmeester Jezus. Als deze Zon der gerechtigheid over Hem opgaat, daar geneest Zij hem met Haar vleugelen, zodat hij van blind ziende wordt, van doof horende, van stom sprekende, en zo voorts van al zijn kwalen genezen. Als dit licht doorbreekt als de dageraad, dan ziet men de genezing snel uitspruiten, Jes. 58:8. Hij geneest de gebrokenen van hart, en Hij verbindt ze in hun smarten; zodat zulk een genezene des Heeren lof uitgalmt uit Ps. 103:2: Looft den Heere mijn ziel, Die al uw ongerechtigheden vergeeft, Die al uw krankheden geneest.

b. En wat de lichamelijke krankheden aangaat. Men vond geen soort van ziekte, of Christus genas ze, terwijl Hij hier op aarde verkeerde. Hij genas, staat er van Hem aangetekend, alle ziekten en alle kwalen onder het volk.

Wij hebben Hem reeds al zovele zieken van verschillende soorten zien genezen, doven, stommen, melaatsen, geraakten, kreupelen en van de duivel bezetenen. Nu zullen wij Hem in onze voorgelezen tekst Zijn genezende hand aan een blinde zien leggen, welke het Hem behaagt trapsgewijze te genezen. Eerst ten halve, zodat hij de mensen als bomen ziet wandelen; daarna ten volle, zodat hij ze allen ziet ver en klaar. Hetwelk ons als in een zinnebeeld zal vertonen Christus' handelwijze omtrent geestelijk blinden en verduisterden in het verstand, als Hij die geeft verlichte ogen des verstands, zodat zij bekeerd en van duisternis licht in de Heere worden.

Weshalve in de genezing van deze blinde, de Heiland ons in dit avonduur in een tweerlei opzicht zal voorkomen, als een Zon der gerechtigheid onder Wiens vleugelen genezing is; genezing van het blinde oog van het lichaam, en genezing van het blinde oog der ziel.

Heere, ontdekt Gij ons hoe langer hoe meer de ogen, opdat wij aanschouwen de wonderen van Uw wet! Amen!

B. Het laatste wonderwerk dat wij de Heiland zagen verrichten, was dat Hij aan de Galilese Zee een dove, die zwaarlijk sprak, het gehoor en de spraak gaf onder zichtbare en hoorbare tekenen. Namelijk, het steken van Zijn gezegende vingers in deszelfs horen, het strijken van het speeksel van Zijn heilige mond aan deszelfs tong, en het roepen van Effatha, word geopend! Waarin wij een zinnebeeld zagen van de genadige roeping van geestelijk dove zondaars, horende daardoor de stem Gods, en tot Gods verheerlijking recht sprekende.

Voor tegenwoordig zullen wij de wonderdoende Jezus nabij het vlek Bethsaïda een blinde het gezicht zien geven, onder niet minder voegzame zinnebeelden; namelijk het spuwen in deszelfs ogen, en de handen op hem te leggen.

En deze genezing van de blinde zal daarin verschillen van de genezing van de dove, dat de Heiland voor de tweede maal Zijn genezende hand aan de blinde zal aanleggen, en zo bij trappen komen tot de volkomen genezing. Waarin wij dan zullen aanmerken als een schilderij van Gods weg en handelwijze met geestelijk blinde zondaren, doende in

de aanvang van hun bekering de dikke duisternissen die op de zielen lagen, door Zijn genadelicht opklaren, die aanvankelijk verdrijvende, zodat zij alvorens iets beginnen te zien. En daarop hen brengende tot verdere voortgang en aanwas in de bekering, zodat zij volkomen het gezicht krijgen, en klaar en duidelijk zien dat in Christus' Koninkrijk moet gezien worden.

C. Drie zaken van aanbelang zullen ons in deze merkwaardige geschiedenis voorkomen:

I. Eerst, de gelegenheden tot het wonderwerk, vers 22.

II. Dan, de tweeërlei verlichting van de Heiland, die:

A. De blinde alvorens ten dele het gezicht geeft, vers 23.24.

B. En daarop een volkomen gezicht, vers 25.

III. Eindelijk wordt de geschiedenis besloten met het gevolg van deze genezing, vers 26.

EERSTE DEEL

Tot verrichting van het aanstaande wonder, in het genezen van een blinde:

A. Gaf de eerste gelegenheid of aanleiding Jezus' komst te Bethsaïda. Zo begint onze Markus dit heilig geschiedverhaal: JEZUS KWAM TE BETHSAÏDA. Zonder ons met een brede beschrijving van deze stad of vlek Bethsaïda, de geboorteplaats van drie apostelen, Filippus, Andreas en Petrus, volgens Joh. 1:45, op te houden, zeggen wij alleen dat deze plaats behoorde onder de steden of vlekken van Galilea, en onder het gebied van Herodes, en dat ze gelegen was aan de noordwestelijke oever van de Galilese Zee; waarom hier vele vissers woonden, en omtrent drie uren van de grote stad Kapernaüm. In dit Bethsaïda komt Jezus uit de delen van Dalmanutha, over de zee. Hij komt dit Bethsaïda, ofschoon derzelver burgers weinig werk maken van Zijn tekenen en wonderen welke Hij voorheen onder hen zeer vele had gedaan, nog eens bezoeken. Zo om hen in geval van aanhoudende onbekeerlijkheid des de onverantwoordelijker te maken; als voornamelijk omdat Hij als de alwetende God wist, welke gelegenheid Hem hier zou voorkomen om Zich door een groot wonder in het genezen van een blinde te verheerlijken. Hier dan tekent Markus ook dit terstond aan, als:

B. De tweede gelegenheid welke de Heiland tot verrichting van een wonder voorkomt. Deze gelegenheid bestaat hierin, dat men Hem in dit Bethsaïda een blinde ter genezing komt aanbieden.

1. De persoon aan wie het wonder zal gebeuren, wordt genoemd EEN BLINDE. Deze blinde is geen inwoner van Bethsaïda, maar elders daarbuiten wonende, zoals zal blijken uit ons laatste vers, daar Jezus hem gebieden zal niet naar het vlek Bethsaïda te keren, maar naar zijn huis te gaan. De ingezetenen van Bethsaïda hadden zich door ongehoorzaamheid Jezus' zegeningen en weldaden onwaardig gemaakt; daarom keert Hij Zich met Zijn zegeningen en weldaden tot anderen, die buiten Bethsaïda hun woning hadden. Ook is deze blinde, die van elders binnen Bethsaïda tot Jezus wordt gebracht, geen blindgeborene, overmits wij hem zo haast zijn ogen beginnen open te gaan, zullen horen enig onderscheid maken tussen de hem voorkomende voorwerpen, wetende terstond zonder voorafgaande onderrichting, mensen van bomen te onderscheiden, hoewel de mensen die wandelen, hem zo groot als bomen voorkomen. Derhalve heeft hij in voorgaande tijden kunnen zien, maar door het een of ander toeval zijn gezicht verloren. Desalniettemin is hij er tegenwoordig zeer ellendig aan toe. Een blinde man een arme man, zegt

men. Een voorwerp van deernis en medelijden, een schouwspel van de uiterste ellende. Al dat sierlijke en zeldzame dat de wijze Bouwmeester der natuur in dit gehele Al gelegd, en daar Hij deze zichtbare wereld mee opgepronkt heeft, is voor hem verborgen. Hij kan de verschillende vertoningen der zaken buiten hem niet ontdekken, noch zichzelf besturen en zijn gangen naar behoren richten; ook niet de nakende gevaren voorzien of ontwijken; maar hij moet zich aan de genade van andere mensen, als zijn leidslieden overgeven en toevertrouwen.

2. Ziedaar, zulk een ellendeling zal door anderen, die zich over hem ontfermen, aan Jezus, de medelijdende Heelmeester Israëls, tot genezing aangeboden worden.

a. Het middel dat zij hiertoe gebruiken, is dat zij deze blinde TOT HEM BRACHTEN. Zijn vrienden, nabestaanden of geburen hebben het gerucht van Jezus' wonderlijke genezingen, hetwelk zich alom wijd en zijd door het ganse land verspreid had, gehoord. En zij brengen hem tot die door wonderdaden zo beroemde Profeet Jezus, in de hoop dat Hij op het gezicht van zulk een ellendige man Zijn ingewanden over hem zou laten rommelen, en hem het gezicht van zijn ogen schenken.

b. Weshalve zij Hem hiertoe ook verzoeken:

Door een nederige smeekbede, ZIJ BADEN HEM. Opmerkelijk is het, dat de blinde zelf Jezus niet bidt om genezing. Het is zo, de dove van wiens genezing wij onlangs spraken, had er Jezus ook niet om gebeden; maar zijn vrienden deden het voor Hem. Doch van de dove kon men dit bidden niet verwachten, want die wist waarschijnlijk niet wat zijn vrienden, als zij Hem tot Jezus brachten, met Hem voor hadden; naardien zij hem die doof was, geen onderrichting konden geven wat voor Man Jezus was. En overmits hij bij zijn doofheid doofstom was, was hij buiten staat om te bidden. Maar deze blinde man, ofschoon hij Jezus niet kon zien, heeft naar alle schijn van zijn vrienden vooraf onderricht gekregen dat zij hem brachten tot de wonderdoende Profeet Jezus, Die hem het gezicht kon weergeven; en nochtans hij bidt er zelf de Heiland niet om. Dat schijnt onbegrijpelijk. Maar het is denkbaar, dat deze blinde naar het lichaam ook tevens zo blind was naar de ziel, en zo verduisterd in zijn verstand, dat hij aanvankelijk geen geloof gegeven heeft aan het zeggen van zijn vrienden, dat Jezus hem kon genezen. Zo verblind van hart is de zondaar van nature, zonder Gods voorkomende genade. En deze ongelovigheid van de blinde kan ook de reden wezen, dat Jezus hem niet aanstonds volkomen zal genezen, maar eerst ten halve, om hem vooraf tot overtuiging te bewerken voordat Hij komt tot de volkomen genezing. Maar hetgeen deze blinde zelf niet wil doen, namelijk de Heere Jezus om herstel van zijn gezicht bidden, dat doen hier zijn vrienden voor hem. Zij verstrekken hem tot voorspraken en voorbidders bij de Heiland, en bidden Hem om de genezing voor hun zo ellendige, en daarbij nog zo ongevoelige en ongelovige medebroeder.

Is de blinde zo ongelovig, zij geloven het althans, dat Jezus zulks kan doen, en wel door een enkele aanraking. Want zij baden Jezus, DAT HIJ HEM AANRAAKTE. Vanwaar ook deze vrienden van de blinde met hem vandaan kwamen, zij moeten zeker verstaan en geloofd hebben dat Jezus door het aanraken zieken genas; hetzij zij gehoord hebben dat Jezus door aanraking de melaatsen voortijds genas, of dat zij gehoord hebben van andere gevallen. Neem de schoonmoeder van Petrus, welke Jezus van de koorts genas, door haar hand aan te raken, Matth. 8:15. Neem het dochtertje van Jaïrus, van de doden opgewekt door haar hand aan te raken; neem de jongeling te Naïn, die Hij levend maakte door maar de doodbaar aan te raken. Of neem het jongstleden geval van genezing van

de dove, door Zijn vingers in deszelfs oren te steken, en zijn tong met Zijn speeksel aan te raken. Derhalve bidden zij de Heiland ten goede voor deze blinde zeer ernstig, ootmoedig, aanhoudende, dat Hij eveneens aan hem doet, en hem maar gelieft aan te raken, hoe ongelovig deze blinde ook in dezen mag zijn; en dan zijn zij in die hoop en in dat vertrouwen dat hij ziende zal worden.

Gewis toehoorders! Het gedrag van deze mensen is geheel prijzenswaardig.

Dat zij groot medelijden tonen te hebben met hun deerniswaardige medebroeder.

Dat zij niet minder liefde tot hem tonen te hebben, als zij hem zo de behulpzame hand bieden en tot de liefderijke Heiland brengen.

Dat zij ook eerbied voor de Heiland tonen te hebben, als zij zo tot Hem komen met biddingen en smekingen.

Dat zij ook een standvastig vertrouwen tonen te hebben op Jezus' macht om te kunnen, en op Zijn goedertierenheid om te willen genezen.

Ja, dat zij ook zulk een groot geloof tonen te hebben, dat Jezus deze blinde kan genezen door enkel aanraken.

TWEEDE DEEL

De goedertieren en liefderijke Jezus laat Zich ook niet tevergeefs zoeken en bidden; waarom Hij aanstonds Zijn wonderkracht in het genezen van deze blinde zal gaan ver-tonen.

Waaromtrent Markus ons verhaalt een tweeërlei verrichting van de Heiland, Die bij trappen tot de volkomen genezing wil voortgaan.

A. Eerst geeft Hij de blinde het gezicht ten dele of gedeeltelijk.

B. En daarop zal Hij hem zijn gezicht volkomen herstellen.

Wat aangaat de verrichting van de Heiland, in deze blinde gedeeltelijk het gezicht weer te schenken. Hiertoe wil Hij:

1. Vooraf enige voorbereidingen maken.

a. De eerste voorbereiding is, dat Hij de blinde bij de hand naar buiten leidt. EN DE HAND DES BLINDEN GENOMEN HEBBENDE, LEIDDE HIJ HEM UIT BUITEN HET VLEK.

De plaats daar Hij het wonder wil verrichten, is buiten het vlek. Niet alsof de Heiland deze blinde buiten het gezicht van de mensen wilde genezen; want het is te geloven dat de leidlieden van deze blinde, mitsgaders de apostelen van Jezus, de Heiland en de blinde terstond naar buiten het vlek gevolgd zijn, om aanschouwers en getuigen te wezen van hetgeen er gebeuren zal. Maar Jezus gaat met de blinde naar buiten het vlek, omdat Hij geen wonderen binnen Bethsaïda meer wil doen wegens de ongelovigheid en hardnekkigheid van die inwoners. Hij wil Zijn paarden onder de zwijnen niet strooien, maar de burgers van Bethsaïda, die de tijd van hun gunstige bezoeking zo zorgeloos hebben laten voorbijgaan, nu overgeven aan het oordeel der verharding. Deze stad is Zijn zegeningen niet langer waardig; Hij gaat het stof van deze onreine stad van Zijn heilige voeten afschudden; en:

Daarom neemt Hij deze blinde bij de hand, en leidt Hem uit buiten het vlek. Jezus komt de blinde voor met Zijn goedertierenheid, zonder dat hij er Hem om verzocht of gebeden had. O onbegrijpelijke vriendelijkheid van de menslievende Jezus! Hoe ongelovig Hij deze blinde ook mag vinden, Hij is nochtans genegen om hem te helpen. He neemt de

blinde op een vriendelijke wijze bij de hand, en wordt zijn Leidsman. Daar de ene blinde de andere leidt, vallen zij beiden in de gracht, is de eigen spreuk van de Heiland. Maar hier is de alles ziende Jezus, Wiens ogen ter bewaking en bewaring van de Zijnen altijd openstaan, en Die deze blinde nu gaat leiden door de weg die hij niet weet. Hoe veilig is hij onder het geleide van zulk een Leidsman, Die hem voor struikelen en vallen zal bewaren, zijn voeten voor aanstoot; want deze goedertieren Heere ondersteunt zijn hand. b. Hierop volgt een tweede voorbereiding tot het aanstaande wonder, zo haast als Jezus met de blinde in het gezelschap van Zijn apostelen en de leidslieden der blinde is buiten gekomen. Mijn tekst zegt, dat Jezus SPOOG IN de OGEN van de blinde. Hij wil niet aanstonds tot de verzochte aanraking overgaan, tot vertoog van Zijn vrijmacht in het schenken van Zijn zegeningen, waarin Hij geen wetten van de mens wil voorgeschreven wezen; waarom Hij eerst komt tot het spuwen in de ogen van de blinde. Meermaals leest men, dat Jezus in de genezingen Zich van Zijn speeksel heeft bediend. Zo zagen wij Hem onlangs de tong van de dove die zwaarlijk sprak met Zijn speeksel bestrijken. En zo zullen wij Hem ook te zijner tijd een pleister van slijk en speeksel zien maken, en leggen op de ogen van een blindgeborene, Joh. 9:6. Maar waarom dit? zal iemand denken. Waartoe dient het, dat Hij deze blinde in de ogen spuwt? Daar immers in het spog of speeksel van des mensen mond geen kracht steekt tot genezing. Geliefden, gij moet weten dat de Heiland:

Dit niet doet tot een bewijs van de onwaardigheid van deze blinde, om hem zijn verachtelijkheid ter oorzaak van zijn zonden te verwijten; gelijk anders het spuwen in iemands aangezicht daarvan wel een teken is.

Ook deed Hij het niet alsof Hij anders deze genezing niet had kunnen werken. Want ofschoon wij wel toestaan, dat er in het speeksel een verzachtende en zuiverende kracht is, bekwaam om aan een wond of buil van het lichaam enige genezing toe te brengen; zo is er evenwel natuurlijker wijze geen kracht in, om aan iemand het gezicht te herstellen. Ook had de Heiland deze blinde het gezicht kunnen geven, zonder het minste middel te gebruiken; maar op Zijn wil en wenk in een ogenblik.

Ook moet gij niet bijgelovig wezen, en menen dat er in het speeksel van Jezus' heilige mond een bovennatuurlijke kracht in zichzelf ter genezing zou gelegen hebben, en aldus wat meer dan in het speeksel van de mond van een ander.

Maar wij kunnen dit alzo verstaan: Of dat Jezus in dat speeksel van Zijn mond voor een ogenblik op een bovennatuurlijke wijze ons begrip te boven gaande, de kracht der genezing van de blinde heeft gelegd. Even gelijk God in het badwater van Bethesda op de roering van de engel voor een ogenblik een gezond makende kracht legde voor de eerst daarin neerdalende. Of liever, naardien Jezus, als Hij deze blinde straks het volkomen gezicht zal geven, Zich niet van Zijn speeksel, maar van het opleggen van Zijn handen alleen zal bedienen, zou ik geloven dat Hij dit spuwen in de ogen heeft gebruikt als een uiterlijk teken en zinnebeeld van zijn alvermogende Goddelijke kracht. Omdat de ogen van een blinde worden aangemerkt als met deuren toegesloten, zo gaat Jezus sloten en grendels die als verroest zijn, met Zijn speeksel als besmeren en zacht en lenig maken. Om onder dit zinnebeeldig bedrijf een vertoog te geven van zijn Goddelijke almacht, waardoor Hij in een ogenblik de blinde de schellen van zijn ogen kan doen vallen, en zo deze gesloten deuren openen. Ook gebruikt Hij hiertoe zulk een geringe daad en van weinig moeite, het spuwen in de ogen, om ons te leren dat Hem dit wonderwerk even zo licht en gemakkelijk viel als maar iemand in de ogen te spuwen; daar anderszins de

oogmeesters onder de geneeskundigen al vrij wat veel moeite en omzichtigheid tot genezing en verlichting van de ogen moeten aanwenden.

c. Hier komt nog een derde toebereiding bij, dat Jezus DE HANDEN OP HEM LEGDE, om er door aan te wijzen dat de genezing van Hem alleen voortkwam, en dat Hij deze door Zijn Goddelijke kracht verrichtte.

2. Bij dit opleggen der handen rijst terstond de genezing van de blinde; doch stuksgewijze, en maar als gedeeltelijk, tot zover als het de Heiland behaagt; waarom hij HEM VRAAGDE OF HIJ IETS ZAG? Jezus vraagt niet of hij volkomen, maar of hij iets zag?

a. Door dit te vragen, vordert de Heiland Die hem nu gedeeltelijk het gezicht heeft gegeven, dat hij eens een bewijs zal nemen van zijn ogen, of hij die enigszins kan gebruiken. Daarbenevens, dat hij openlijk zal verklaren hoe het nu met zijn gezicht gesteld is?

b. Gelijk Jezus gewis ook zeer wijze redenen zal gehad hebben, waarom Hij deze blinde man eerst maar gedeeltelijk, en niet volkomen het gezicht geeft. Men zou hiervan al meer dan een reden kunnen uitdenken:

Het is om de ongelovigheid van deze blinde, die aanvankelijk ook zo verblind van hart was, dat hij niet kon geloven dat Jezus hem het gezicht kon geven; waarom hij er ook Jezus niet om bad. Daarom wil de wijze en liefderijke Jezus deze ongelovige, door hem het gezicht gedeeltelijk te geven, eerst onder een overtuiging brengen van Zijn macht om Hem te kunnen genezen, en van Zijn goede wil om zulks wel te willen doen.

Het is om hem tot een hogere achting voor deze Medicijnmeester te bewerken.

Het is om hem door die stuksgewijze genezing des te begeriger te maken naar de volkomen genezing.

Het is om hen de weldaad van genezing des te vaster in zijn geheugen te prenten, en in een meer levendige gedachtenis te doen bewaren, door overdenkingen hoe hij bij trappen tot de volkomen genezing kwam.

Men mag er ook bijvoegen, dat Hij hiermee een vertoog heeft willen geven van Zijn handelwijze, welke Hij houdt in het werk der genade in het genezen der geestelijke blindheid; alzo dat Hij dit geestelijk werk ook bij trappen voltooit. Gelijk straks nader zal getoond worden.

3. De uitwerking van deze stuksgewijze genezing in de blinde was, dat HIJ OPZIENDE, ZEIDE, IK ZIE DE MENSEN, WANT IK ZIE ZE ALS BOMEN WANDELEN. Deze mens dan opziende, om te beproeven of hij zijn ogen kon gebruiken, bevindt dat hij wel iets zag, maar nog niet met een volkomen onderscheid; want de mensen vertoonden zich aan zijn gezicht als hoge bomen. Gelijk het aan zulken meermaals gebeurt, wier ogen kwalijk gesteld zijn, dat zij de voorwerpen groter zien dan die in waarheid zijn. Evenwel, dewijl hij dat onderscheiden ziet, dat degenen die hij voor mensen aanziet, zich bewegen, wandelen en van plaats veranderen, zo besluit hij daaruit dat het geen bomen maar mensen zijn.

B. De gezegende Heiland, deze belijdenis uit de mond van deze man gehoord hebbende, schenkt hem daarop de volkomen genezing.

1. Hiertoe maakt Hij vooraf weer enige toebereiding. DAARNA LEGDE HIJ DE HANDEN WEDEROM OP ZIJN OGEN, namelijk om zijn ogen volkomen te openen, en het gezicht ten enen male te herstellen. Van dat uiterlijke teken, de blinde in de ogen te spuwen, dat de Heiland tevoren had gebruikt, bedient Hij Zich nu niet meer. Maar Hij legt alleen Zijn handen op de ogen van de blinde; om de blinde en de aanschouwers te doen begrijpen, dat de genezing niet eigenlijk voortkwam uit een bovennatuurlijke

kracht van Zijn speeksel; maar dat ze in hem gewrocht werd door de handen van Zijn Goddelijke alvermogen.

2. Hierop rijst terstond de volkomen genezing als Jezus HEM DEED OPZIEN, belastende hem dat hij een tweede proef van zijn gezicht zal nemen, en onderzoeken hoe het nu met hem gesteld is.

3. Gelijk hij daarop zijn volkomen herstelling ook dadelijk ondervindt: EN HIJ WERD HERSTELD, dat is, hij kwam tot zijn volkomen gezicht, zodat er niets aan ontbrak. Het bewijs hiervan was, HIJ ZAG ZE ALLEN, namelijk de mensen, VER EN KLAAR. Toen hij eerst begon te zien, zag hij maar van nabij; nu kan hij ver van zich zien, ziende de mensen al zeer ver van hem af. Toen hij is begonnen te zien, zag hij de zaken met geen behoorlijke onderscheiding; want de wandelende mensen kwamen hem zo groot, als hoge bomen voor; nu kan hij klaar zien, met opgehelderd gezicht, hetgeen het ene voorwerp klaar en duidelijk van het andere kon onderkennen en onderscheiden.

DERDE DEEL

Nu komt de evangelist eindelijk tot het gevolg van deze genezing.

A. Vooraf ZOND JEZUS HEM NAAR ZIJN HUIS. Welk huis buiten het vlek Bethsaïda gelegen was, naardien hem terstond zal verboden worden in dit vlek te gaan. Nu moest hij naar zijn huis, en tot zijn huisgenoten weerkeren: Om aldaar zijn tijdelijk beroep waar te nemen, waartoe hij nu zijn ontvangen gezicht moest besteden. Om in zijn huis met dankbaarheid aan deze grote weldaad te gedenken, en het zijn huisgenoten te vertellen. Om zijn gezicht nu ook aan te leggen in het beschouwen van Gods heerlijke deugden, uit al Zijn werken, ook in de natuur doorstralende. Vooral, om de Heilige Schriften te lezen, de wonderen van Gods Woord te doorzoeken, en God te bidden om verlichte ogen des verstands.

B. Hierbij geeft Jezus hem een uitdrukkelijk gebod: GA NIET IN HET VLEK, EN ZEG HET TEGEN NIEMAND IN HET VLEK. De Heiland wil dan niet dat dit grote wondere werk door hem binnen het vlek Bethsaïda zal worden ruchtbaar gemaakt. Niet alleen omdat Hij geen schijn wil geven alsof Hij eer bij mensen zoekt; maar ook omdat de lieden van Bethsaïda Zijn voorgaande wonderen en tekenen, die onder hen zeer vele waren geweest, veracht hadden en onbekeerd bleven. Waarom Jezus ook niet lang hierna een wee over Bethsaïda, zowel als over Chorazin zal uitroepen, zoals wij lezen in Matth. 11:20,21: Toen begon Jezus de steden in dewelke Zijn krachten meest geschied waren te verwijten, omdat zij zich niet bekeerd hadden. Wee u Chorazin, wee u Bethsaïda; want zo in Tyrus en in Sidon de krachten waren geschied die in u geschied zijn, zij zouden zich eertijds in zak en as bekeerd hebben.

ALS ik nu over de verhandelde tekst enige nadere aanmerkingen zal maken, zo vind ik alhier:

A. Vooreerst, een ontegenzegglijk bewijs van Jezus' Goddelijk alvermogen, dat Hij een blinde, niet door het gebruik van enige geneesmiddelen, maar door de hand van Zijn almacht, onder het teken van hem in de ogen te spuwen eerst gedeeltelijk en daarna volkomen het gezicht herstelt.

B. Gelijk wij Hem ook uit deze genezing leren kennen als de beloofde Messias, van Wie voorzeggd was, dat Hij der blinden ogen zou openen, Jes. 35:5, 42:7; hetgeen Hij hier

zelfs naar de letter vervult. Jezus Zelf bewees Zijn Messiasschap uit de blinden het gezicht te geven, als Hij aan de discipelen van Johannes, tot Hem afgezonden met deze vraag: Zijt Gij Degene Die komen zou, of verwachten wij een ander? die ten antwoord gaf: Gaat henen, en boodschap aan Johannes weder de dingen die gij gezien en gehoord hebt; niet alleen dat de doven horen, dat de kreupelen wandelen, dat de melaatsen worden gereinigd en de doden opgewekt; maar ook dat de blinden ziende worden.

C. Eindelijk vind ik in de genezing van deze blinde, hoewel niet een zakelijke profetie, evenwel een zeer klaar schilderij en zinnebeeld van de geestelijke genezing der blinden en verduisterde zondaren van nature, als die door Gods genade verlichte ogen des verstands krijgen, waardoor zij die eertijds duisternis waren, nu licht in de Heere worden, om te wandelen als kinderen des lichts, Ef. 5:8.

1. Immers de natuurlijke blindheid komt in de Heilige Bladeren allerwege voor als een zinnebeeld van des mensen verdorven natuurstaat, waardoor hij blind ter wereld inkomt, verduisterd in zijn verstand zegt Paulus, vervreemd van het leven Gods, door de onwetendheid die in hem is, door de verharding zijns harten. En om niet alle plaatsen uit Gods Woord hier bij te brengen, hoor maar Paulus getuigen, dat het grote oogmerk van zijn evangelieprediking was, en dat God hem daartoe gezonden had, om der heidenen, en zo ook van andere onbekeerde mensen, ogen te openen, en hen te bekeren van de duisternis tot het licht, en van de macht des satans tot God, Hand. 26:17,18.

2. Hoe nu zulk een geestelijk blinde en verduisterde natuurding het gezicht krijgt, en tot God bekeerd wordt, dat vinden wij in de genezing van deze blinde man met de levendigste trekken en kleuren afgebeeld.

a. Eerst wordt hij uiterlijk tot Jezus gebracht, onder de bediening van het Woord en de genademiddelen.

Gelijk deze blinde geheel ongelovig was omtrent Jezus' macht en wil om hem te kunnen genezen, en daarom Jezus niet bad om genezing, en diensvolgens ook ongevoelig was onder zijn blindheid; alzo is ook de natuurlijke mens even ongelovig en ongevoelig onder zijn rampzalige staat, zonder bekommering daarover. En hij zoekt uit zichzelf geen redding daaruit; ja, hij weet zelfs niet met die van Laodicea dat hij is blind, ellendig, jammerlijk, arm en naakt.

Gelijk de vrienden en geburen de blinde tot Jezus brachten, en voor hem baden om genezing, zo zijn het Gods dienstknechten, ook andere vromen en godzaligen, die hem tot Jezus brengen, en voor hem bidden dat Hij Zijn genadehand aan hem legt, en hem een geestelijk gezicht geeft, om te zien in welk een verloren staat hij is, en hoe nodig hij Jezus heeft om zalig te worden.

b. Verder, gelijk Jezus daarop de blinde bij de hand leidt, hem buiten het vlek brengt, in zijn ogen spoog en de handen oplegde; alzo gaat het ook toe, als de blinde zondaar van God bekeerd wordt van de duisternis tot het licht.

De Heiland komt de zondaar eerst voor met Zijn goedertierenheid, voor de zondaar nog naar Hem omziet; want blind zijnde, kan hij ook niet zien. Hij neemt hem bij de hand, en wordt Zijn Leidsman, alzo dat Hij deze geestelijk blinde leidt door de weg die hij niet geweten heeft, en door paden welke hij tevoren niet kende. Hij maak de duisternis voor zijn aangezicht tot licht voor hem, en het kromme tot recht, en verlaat hem niet, Jes. 42:16.

Hij neemt hem alleen, en scheidt hem af van de wereld die in het boze ligt. Hij doet hem gelijk de blinde uit Bethsaïda alzo uitgaan uit het Sodom van deze wereld. Hij roept hem

om vandaar uit te gaan, en geen gemeenschap meer te hebben met de onvruchtbare werken der duisternis, en de werkers van die. Want wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis?

Het spuwen van het speeksel in de ogen van de blinde, kan betekenen de ogenzalf van het Woord, dat Woord dat uit Gods mond uitgaat; hetwelk, als het gepaard gaat met een Goddelijke kracht, de verduisterde ogen van het verstand verlicht. En deze kracht kan hier verbeeld zijn door de oplegging van Jezus' handen.

c. Vervolgens, gelijk deze blinde hierop het gezicht kreeg, hoewel maar ten dele eerst, en zeer duister en schemerend, ziende de mensen als bomen, en kunnende zo de voorwerpen nog niet behoorlijk onderscheiden. Alzo verdrijft ook het genadelicht, zodra het met kracht in de ziel komt, de duisternis van het gemoed, en geeft licht; alhoewel in het begin maar weinig; het wordt bij trappen medegedeeld. Men heeft zo nog aanstonds geen geoefende zinnen om te onderscheiden tussen goed en kwaad, of een klare en onderscheiden kennis van de evangelische waarheden, of geen vastheid daarin.

d. Maar gelijk deze blinde, als Jezus ten tweede male Zijn hand ter genezing aanlegt, een volkomen en onderscheiden gezicht kreeg, zodat hij van verre en klaar zag. Alzo is het ook met de geestelijke mens gelegen, dat hij in Christus meer geoefende zinnen krijgt, meer vastheid in het Woord der gerechtigheid, meer onderscheiden kennis van die dingen die in Gods Koninkrijk moeten gezien en ondervonden worden. De geestelijke mens, zegt Paulus, onderscheidt alle dingen. En het schijnend licht dat op het pad des rechtvaardigen is, neemt meer en meer toe, voortgaande en lichtende tot de volle dag toe, Spr. 4:18.

C. Kom, vergelijk nu uzelf eens bij deze dingen, om te weten of gij nog geestelijk blind zijt, dan of gij door Gods genade zijt ziende geworden?

Ach! De meesten zullen in dit schilderij van de blinde voor zijn genezing hun eigen wezen en gedaante zien.

Immers als men vele mensen eens van nabij bezieet, blijkt het niet duidelijk en bij de stukken dat zij evenzo blind zijn in het geestelijke, al deze man was in het lichamelijke?

1. Deze man kon niet in het minste zien, en had daarom anderen nodig tot zijn leidslieden. Maar velen zijn ook nog stekeblind in die dingen die hun eeuwig welwezen betreffen.

a. Ziet gij wel uw ellendige en rampzalige staat door de zonde en verdorvenheid, die uw gehele verstand heeft verduisterd, uw oordeel verdorven, uw wil ten kwade overgebogen, uw hartstochten in wanorde brengt, al uw daden en bedrijven aan de zonden dienstbaar maakt? Zodat gij geheel onrein zijt, en melaats van het hoofd tot de voeten, van uw geboorte af. Het gedichtsel der gedachten van uw hart is boos van uw jeugd af; ja, boos ten allen dage. Hebt gij dat ooit met indruk, bekommering en verlegenheid gezien?

b. Ziet gij wel de noodzakelijkheid van de Geneesmeester Jezus, als het enige Middel om door Zijn genezende hand van uw blindheid verlost te worden, en zijt gij ooit wel ter genezing naar Hem heengegaan?

c. Hebt gij ooit Zijn wederbarende Geest ondervonden, waardoor men in een geheel nieuwe schepsel wordt veranderd? Weet gij daar iets van, dat door de hand van Jezus' almacht, onder de bewerking van Zijn hart vernieuwende Geest enige verandering aan de ogen van uw verduisterd verstand is toegebracht? Zodat er schellen van uw ogen zijn gevallen, en gij daardoor nu ziet, laat het maar gedeeltelijk en gebrekkig wezen, gelijk deze blinde mens, die hij aanvankelijk zag en voor hoge bomen aanzag, zulke dingen

die hij tevoren niet zag? Ziende uzelf nu als onrein, ziende God in Zijn beminnelijke deugden, ziende Jezus in Zijn noodzakelijkheid, dierbaarheid, algenoezaamheid, en wat meer is? Een verandering, die u niet kan onbekend wezen, indien ze maar waarlijk bij u is voorgevallen; want de geest des mensen weet wat in de mens is. Toen deze blinde eerst ziende werd, wat ondervond hij een merkelijke verandering? Kunt gij met die blindgeborene, die Jezus mede het gezicht gegeven had, zeggen: Eén ding weet ik, dat ik blind was, maar nu zie, Joh. 9:25.

Ziedaar, het een en ander behoort u te overtuigen dat gij nog geestelijk blind zijt, omdat gij van deze dingen nog niets hebt ondervonden.

2. Temeer moest gij dat van uzelf geloven, omdat gij de blinde man in mijn tekst zo geheel gelijkvormig zijt:

a. In ongevoeligheid en onbekommerdheid onder uw blindheid, zijnde daaromtrent met deze blinde ook zo onverschillig.

b. In sprakeloosheid, zonder dat gij Jezus om genezing ooit bidt, gelijk deze blinde ook niet deed.

3. Wat zeg ik! deze blinde zal u nog beschamen.

a. Ofschoon hij Jezus niet om genezing bad, hij liet zich evenwel door zijn vrienden nog tot Jezus brengen; maar gij hebt niet zelden een haat en afkeer van zulke mensen, die uw beste vrienden zijn, en die gij daarvoor ook moest houden, Gods dienstknechten, de vromen en godzaligen, die u tot uw zielsbehoud naar Jezus zoeken te brengen, om u de weg om tot Hem te komen aanwijzen.

b. Ook erkende deze blinde zijn blindheid nog; maar vele beelden zich op valse gronden in dat zij zien, en zij zouden wel vragen met die in het Evangelie: Zijn wij dan ook blind? O, zo verblind is een natuurlijk mens, dat hij meent geen ding gebrek te hebben, en dat hij dat niet weet of ziet, of erkennen wil dat hij is ellendig, jammerlijk, arm, blind en naakt.

Ach! zo voortgaande zult gij in uw blindheid sterven, zonder ooit gezien te hebben. Zo voortwandelande, zult gij met de blinden die geen leidsman hebben in uw verderf lopen, en in uw sterven onvermijdelijk vallen in de gracht; en zo smoren in de onreine slijk en stinkende modder van uw zonden, neerstortende in de poel der eindeloze duisternis.

Wat raad nu voor u?

a. Wordt van uw blindheid eerst overtuigd, en wees er niet langer ongevoelig onder.

b. Laat u tot Jezus brengen, en kant u tegen uw beste vrienden niet aan; die zorgen voor het welwezen van uw ziel.

c. Ga zelf naar Hem toe, en bidt Hem om genezing, en werpt u zo blind als gij zijt voor Hem neer. Denkt niet, dat uw blindheid verouderd en daardoor ongeneeslijk geworden is; och neen! bij Jezus is ogenzalf. Ik raad u, zo lief mij het behoud van uw ziel is, gelijk Jezus Zelf het u ook raadt, dat gij van Hem koopt ogenzalf om te zien. Hij laat u nog dagelijks door Zijn knechten nodigen; hoe gebrekkig gij ook mag zijn, dat gij toch maar tot Hem komt. En Hij wil u, zulks doende, aan Zijn genadetafel vergasten. Gaat haastelijk, zegt Hij, in de straten en wijken der stad, en brengt hier in tot Mijn avondmaal, armen, verminkten, kreupelen en blinden. En dat zijn hier dezulken die deze zielsgebreken zien, belijden, betreuren, en de genezing zoeken onder de vleugelen van deze Zon der gerechtigheid.

Godzaligen, die door het speeksel van Jezus' mond, Zijn Woord dat uit Zijn mond uitgaat, gepaard met die krachtige hand van zijn hart veranderende bewerking genezen zijn, en van blind ziende geworden: Gij zijt kinderen des lichts, Ef. 5:8.

A. Dankt er eeuwig des Heeren ongehouden goedheid voor, dat Hij u een oog gegeven heeft om uw voorgaande blindheid te zien in deszelfs naarheid en angstvalligheid, vooral dat Hij u een hart gegeven heeft om op de Medicijnmeester Jezus te verlieven. Die uw gezicht heeft opgeklaard, en u gegeven verlichte ogen des verstands, om de weg naar de hemel te zien, en die dingen die u ter zaligheid nodig zijn.

B. Het is zo, uw gezicht is hier menigmaal nog zwak en gebrekkig als dat van de blinde, toen hij eerst begon te zien, ziende de mensen aan voor hoge bomen. Maar gij moet naar meer volkomen gezicht staan, en daartoe meer gebruik maken: Van des Heeren Woord, om door de gewoonheid daarin geoefende zinnen te krijgen, tot onderscheiding beide des goeds en des kwaads, gelijk Paulus spreekt. Van vurige gebeden, om vermeerdering van genade. Van een Gode behaaglijke wandel, naar de regel van dat Woord. Daardoor zal uw gezicht sterker worden om ver en klaar te zien.

C. Zijn uw duisternissen hier niet altijd even opgeklaard, zoekt onder uw nog aanklevende overblijfselen van geestelijke blindheid:

Meer licht te krijgen van kennis in uw verstand, uit des Heeren verlichtend Woord; dat Woord dat de ogen verlicht.

Meer licht van heiligheid in uw wil.

Meer licht van godzaligheid in uw werken; wandelt als kinderen des licht.

In de zalige hemel zal uw gezicht in volle nadruk volkomen wezen, daar alle overblijfselen van nog aanklevende blindheid zullen ophouden, en gij God volmaakt zult zien, dewijl God daar uw eeuwig Licht, en het Lam u Kaars zal zijn.

Laat ik sluiten met het troostwoord van Johannes in zijn eerste Brief, hoofdstuk 3:2: Geliefden, nu zijn wij kinderen Gods; doch het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen. Maar wij weten, dat als Hij zal geopenbaard zijn, wij Hem zullen gelijk wezen; want wij zullen Hem zien gelijk Hij is. AMEN

APPROBATIO.

DE ondergeschrevene Professoren, thans uitmakende de Theologische Faculteit aan Hollands Hoge School te *Leiden*, hebben met behoortlyke oplettentheid gelezen het *Eerste Deel* van den PREDIKENDEN EN WONDERDOENDEN CHRISTUS, geschreeven door den Eerwaarden en zeer Geleerden Heer JOAN BARUETH, zeer geagt Bedienaar des Goddelyken Woords te *Dordrecht*, welke zich reeds voor heen door andere weldoorwrochte Schriften heeft bekend gemaakt: en hebben daar in niets gevonden, 't welk der Lere der Waarheid, die na de Godzaligheid is, in des Heeren Heilig Woord vervat, en naar desselvs regelmaat in onze Formulieren van Eenigheid uitgedrukt, zoude tegen zyn: maar in tegendeel vele blyken van des Eerwaarden Schryvers onvermoeide Naerffigheid, bondige Geleertheid, schrander Oordeel en heiligen Yver tot stigting van des Heeren Gemeinte, zoo wel met de Pen als met den Mond. Mogen daarom gaerne lyden, dat dit nuttig Werk ten gemeenen voordeele werde uitgegeven, en wenschen over het zelve, en over den Eerw: Schryver, tot volvoering van desselvs pryswaardig oogmerk, in het bearbeiden en vervaerdigen van het *andere Deel* dezer Stoffe, des Heeren ryken en dierbaarsten zegen. Gegeven in *Leiden* den x December MDCCLI.

JOAN VANDEN HONERT. T. H. Zoon.

J. ALBERTI.

JOANNES ESGERS.

BERNARDINUS DE MOOR.

Facult. h. t. Decanus.

JAN JACOB SCHULTENS. A. Z.



O P D R A G T

A A N D E

EDELE GROOT-AGTBARE HEEREN
De H^r. en M^r. JOHAN VAN DER BURCH,
Heere van Niemandsvriend &c.
HOOFDOFFICIER en SCHOUT.

Mitsgaders

De H^r. en M^r. POMPEJUS BERK,
Vry-Heere van Goidschalx-oord &c. Bewindhebber van de
Ooft-Indifche Maatfchappye ter Kamer Amfterdam.
PRÆSIDERENDE.

De H^r. en M^r. DAMAS VAN SLINGELAND
*Bewindhebber van de Ooft-Indifche Maatfchappye
ter Kamer Rotterdam.*

De H^r. MATTHEUS ONDERWATER
De H^r. en M^r. ABRAHAM VAN DEN
SANTHEUVEL.

REGERENDE BURGEMEESTEREN EN RADEN DER
BEROEMDE KOOPSTAD DORDREGT.

EDELE GROOT-AGTBARE HEEREN,



Et groot Gewigt van den gadelozen Inhoud
dezes Boeks, handelende, van voren tot ag-
teren, en op elk blad, van die allervoor-
treffelykfte Perfonagie, den Koning aller Ko-
ningen, door wien de Koningen regeren,
en de Vorften der Aarde, mitsgaders alle de Rigters Ge-
reg-

O P D R A G T.

regtigheid stellen, den groten God en Zaligmaker CHRISTUS, naar welken Hooggedugten en Eerwaardigen Naam, Gylieden, EDELE GROOT-AGTBARE HEEREN! *Christen*-Overheden, en ik een *Christen*-Leraar, worden verwaerdigt, genaamt te worden, vervrymoedigt my, dezen anderlins geringen Letterschat, met alle betamelyke Onderdanigheid en schuldigen Eerbied in U WEN Schoot neder te leggen.

Wat kostelyker *Schat*, onder al wat men in Hemel of op Aarde dierbaar zoude mogen agten, konde ik uitdenken, dan mynen Heere CHRISTUS, dien Paerel van Grote Waerde, om 'er UWE EDELEN, myne *dierbare* en *gewenschte* Overheden, gestadig op te doen verlieven, en 'er uwe Harten in te doen verlustigen? Wat aangenamer, en meer verrykenden *Schat*, konde ik, een *Christen*-Leraar, aan *Christen*-Overheden komen aanbieden, dan in deze Letteren en Bladen U onder het Oog te brengen, en nochmaals te Prediken de Zielzaligende LEERLESSEN en Gadeloze WONDEREN van den GROTEN CHRISTUS, in wien alleen alle *Schatten* van Wysheid en Kennisse verborgen liggen? Welken CHRISTUS te *kennen* de allergrootste Wysheid, welken CHRISTUS te *beminnen* de allergrootste Heiligheid, welken CHRISTUS te *bezitten* de allergrootste Rykdom en Gelukzaligheid is, voor een van nature Onwys, voor een van nature tegen God Vyandig, voor een van nature Arm Zondaar en Sterveling.

Ik stelde ook vast, en vertrouwe mede, dat het UWE GROOT-AGTBAARHEDEN ook daar voor houden, dat 'er aan de zulken, die de Heere God in Aanzien en Hoogheid

O P D R A G T.

heid boven andere Menschen heeft gestelt, niets passelyker is, dan, onder den Luister van de Waereld, die hen omstraalt, teffens ook te tonen, dat ze op de *Kennisse* van CHRISTUS eenen hogen prys zetten. Ziet daar, MYNE HEEREN! eenen Moorman, een Magtig Heer en Aanzienlyk Kamerling; deze was Groot-Thezaurier van het Magtige Ryk van CANDACE, de Koninginne der Mooren, want hy was over al haren Schat, en nogtans agtede hy het zynen hogen Staat geensins te laag, op zynen wagen zelfs, toen hy van Jerufalem aftoog, zich te verlustigen in het lezen van Jesaïas den Propheet, om CHRISTUS uit dat Godlyk Boek te leeren kennen, vragende aan *Philippus*, die op den wagen naast hem zat, van wien spreekt de Propheet daar? Waarop deze Apostel hem onderrigt; *Zynen mond open doende*, staat 'er, en beginnende van die zelve *Schryft* van Jesaïas, *verkondigde hy hem* JESUM.

Komt die zelve *Philippus* in de Stad Samaria, *hy predikte haar* CHRISTUS, word'er gezegt. Verhaalt *Paulus*, wat hy in die wyd-vermaarde Stad Korinthus leerde, 't was, *Wy Prediken* CHRISTUS. 't Is die zelve CHRISTUS, welken ik, nevens andere myne Getrouwe Medeârbeiders in het Woord, ook in deze Stad dagelyks Prediken. Wy schamen ons zynes Euangeliums niet, ja hebben niet voorgenomen, iets te weten of te Prediken, dan dezen CHRISTUS alleen; als zynde Hy het eenige *Doel*, waarop uitloopt het gansche Bybel-Boek; de *Kern* en het *Merg* van het zelve. Neemt men CHRISTUS uit den Bybel, wat zal'er in overblyven, dat van groot belang is? CHRISTUS is het, op wien zien alle de Schaduwen van de Wet, en Godspraken der Propheten, want *het Getuigenisse van Jesus is de Geest*
* 3. der

O P D R A G T.

der Prophetie. CHRISTUS is de ware *Alpha*, met welke het Oude Testament begint. CHRISTUS is de regte *Omega*, waar in het Nieuwe Testament eindigt: 't welk Augustinus dede zeggen, *Alle dingen, welke in de Heilige Schriften zyn gescreven, worden tot CHRISTUS gebragt.*

Maar het is byzonder in dit Boek, GROOT-AGTBARE HEEREN! de PREDIKENDE, 'tis in dit Boek de WONDERDOENDE CHRISTUS, van wiens zielroerende *Predikatiën*, zinryke *Parabelen*, en verbazende *Wonderwerken*, naa dezelve alvorens met de levendige Stem in de Kerken van Uwe Stad, ik nu met deze Dode Letteren in de Huizen en Binnekameren koom Prediken, onder de oogen van allen, die ze des Lezens waardig keuren.

Aanstonds vond ik my ook verplicht, deze uitnemende Stoffe, die my dagt, om deszelvs groot aanbelang, wel waerdig te wezen, tot meerder Stigtinge, met den Druk te worden gemeengemaakt, aan UWE EDELE GROOT-AGTBARE eerbiedig op te dragen, tot eene openbare *Erkennis* van myne groote *Verplichting*, en schuldige *Dankbaarheid* aan dezelve, door myne *Beroeping*, nu ruim *Sesjaren* geleden, gansch buiten myne gedagten en tegen myne verwagting (dat my des te aangenamer was) tot deze Aanzienlyke en Leraars-lievende Gemeente van DORDRECHT te begunstigen en uit te werken: een Gemeente, waarin ik met de grootste lust en vermaak arbeide, zynde my geene Dagen of Uuren aangenamer, dan die my tot den Predikstoel roepen, om de beurten myner Dagordeninge te vervullen: waar toe ik my des te groter Schuldenaar agte, als de Heere God my, in deze kracht van mynen Leevtyd van *Een*

en.

O P D R A G T.

en Veertig Jaren, door zyne grote Genade en onverdiende Goedheid, een gezond en sterk lighaam geeft, dat als gehard schynt tegen dien zoo swaren en lastigen Arbeid in deze Gemeente, boven alle andere Gemeentens in de Steden van ons Land; terwyl God anderen myner Waerde en Vlytige *Amptgenoten*, eenen tyd herwaerds, den een na den anderen, met krankheden heeft bezogt.

Ook hebbe ik de Namen van UWE Hoog-Aanzienlyke Persoonen aan het Voorhoofd dezes Werks geplaatst, tot eene opregte *Betuiging* van myne betamelyke *Eerbied* en *Hoogagting* voor UWE WEL-EDELEN, als myne wet-tige *Overbeden* en *Burger-Vaders*, die ik alle Eere en Gehoorzaamheid verschuldigt ben. Ik ben wel niet, 't is waar, onder de laste Vleijers en Pluimstrykers, die Bedervers van de Vorsten en Overheden; des niet te min heb ik geleert, en leere het anderen dagelyks, (getuigen zyn alle die my horen, en myne Schrivten lezen) Eere te geven, dien men Eere schuldig is; *God te Vreezen, en den Koning te Eeren*; God dan in de eerste plaats *te vreezen*, en zyne Geboden te bewaren; maat dan ook in de tweede plaats *Eere* te geven aan de *Overigheid*, 't zy *boge*, 't zy *lage*, om Gods wille, en in zoo verre zy van God gestelt zyn, en hunne Geboden met Gods Geboden niet strydig zyn.

Te meer heb ik met deze Opdragt van myn Boek UWE EDELE GROOT-AGTBAARHEDEN willen eerbieden, op dat myn Persoon en Heilige Dienst, welke dus lange UWE Gunstige Bescherming genoten hebben, alzoo dat ik mynen Dienst onverhindert heb mogen plegen, en, onder UWE zagte Regering, in zoete en aangename Rust leven, ook in het toekomende, door UW Groot Vermogen, mo-
gen

O P D R A G T.

genbeschermt blyven, tegen alle overlast van Hoon, Laster, en Smaadheden, welke eenen Getrouwen Leeraar staag volgen, gelyk deSchaduw het lighaam volgt. Waarom het my ook al aan geen *nydige* en *kwaadaardige* Tongen ontbroken heeft, dewelke van my aan *Overbeden* en *Aanzienlyken* in den Lande hebben tragten in te boezemen; even als of de Wettige *Overheid* te *eer*, heel verre van my was; zulks doende of uit enkele Jaloersheid en boze Nydigheid, die verrottinge der beenderen, of uit andere vuile Oogmerken, den zoodanigen zelve best bekend.

Gelieft dan, *Myne Dierbare* en *veel Gewenschte Overbeden!* dezen Letterfchat (wel gering, als Gy op den Maker ziet, maar als Gy het oog slaat op deszelfs Inhoud zeer Voortreffelyk en Overkostelyk, als handelende van Onzen GROTEN LEERAAR EN PROPHEET CHRISTUS, door welke Ik en Gylieden onze onstervlyke Zielen zoeken te behouden) met zoodanigen *Genegentheid* te ontvangen, als dezelve van my word aangeboden aan UWE EDELEN GROOT-AGTBAREN; Heer *Hoofdofficier*, en Heeren *Burgemeesteren* dezer aanzienlyke Koopstad; aan welken, in geen halve Eeuw en langer, zoo veel my bekend is, eenig Boek van Uwe Leeraars is opgedragen. Laat dit myn Boek van UWE EDELEN worden aangemerkt, als een *Pand* van myne schuldige *Onderdanigheid*, en als eene *erkenntnisse* van derzelyver *Genegentheid* tot my, als eenen van Uwe Getrouwe en Vrede-lievende Leeraars in Gods Kerk onder U. Hier door zal ik, als met nieuwe Prikkelen, worden aangespoort en opgewakkert, om mynen Heiligen Dienst, hoewel gebrekkig, nogtans in alle *Getrouwigheid*, tot bewaring van de Rust onder UWE vreedzame Burgerye, en

voor

O P D R A G T.

vooral tot voortplanting met Mond en Pen van de *Regt-
zin-
nigheid* onzer Heilige Leere (zoo als die is vastgesteld in dat
wyd-vermaarde Synode, dat naar deze Stad haren naam
draagt) door den invloed van Gods Genade, te *bedienen*,
en, zoo lange het Geblaas Gods in mynen neus zyn zal,
naar myn vermogen, te *volbrengen*.

Hier zou ik in Zegenwensch over UWE GROOT-
AGTBAARHEDENS Aanzienlyke Personen en
Lovlyke Regeringe kunnen eindigen: Doch vergunt my,
MYNE HEEREN! dat ik een woord van *Opwekking* en
Vermaning, in alle Opregtigheid en Toegenegentheid my-
nes harte, voorafzende. Ik bekenne, dat ik, als een *Bur-
ger* van uwe Stad, U schuldig ben alle behoorlyke Gehoor-
zaamheid en Eerbieding te bewyzen; maar als een *Herder*
en *Leraar* van CHRISTUS Gemeente in Uwe Stad,
(waar toe UWE EDELEN, zoo uitstekende Ledematen
der zelve, my eertyds geroepen hebt) zoo legge ik ook
onder de onloochenbare verpligting, over aller *Zielen* in de
Gemeente te waken, zoo wel van de Aanzienlyken als van
de Geringen. Ik gaa dan UWE EDELE GROOT-
AGTBARE, als uwen Leraar, van CHRISTUS
wegen, aanspreken, om uwe kostelyke Zielen te stigten,
en U tot alle *Christelyke Deugden*, den *Christen-Overbeden*
betamende, op te wekken.

Zeide de Man Gods, Daniël, tot een Groot Monarch;
Gy, O Koning! laat deze myne Raad u behagen; het is
ook myne nederige Bede, dat deze getrouwe Zieleraad
van een uwer Leraren, wiens Dienst, door Gods Genade,
in uwe Stad als noch niet veragtelyk noch ongezegent is,
by U, *O myne Overheden en Gelievde Burger-Vaders!*

* *

in-

O P D R A G T.

ingang vinden moge; dat Gylieden, aan wien *alle Zielen* der Ingezetenen van uwe Stad moeten *onderworpen* *wezen, om des Heeren wille*, als *aan Magten, van God overbaard gestelt*, ook, elk voor U zelve, doch veel bekomert zyt over uwe *eige Zielen*, om die, in Gehoorzaamheid des Geloofs, aan Koning Jesus te *onderwerpen*, aan de Souvereine *Oppermagt* van hem, in wienshand de Adem der Koningen, Vorsten en alle Waereld-Groten is, die zich eerbiedig voor hem buigen moeten, werpende hunne Kronen en Schepters voor zyne voeten neder. Wy gaan en wandelen hier alle, **MYNE HEEREN!** op eenen weg, ten Leven of ten verderve, onder eene aannaderende Eeuwigheid. Elken dag, ja elk oogenblik, komenwe de Ontzachtelyke Eeuwigheid al nader en nader, daar we ons dan eindeloos in een eeuwig Wel- of Kwalyk-zyn bevinden zullen; naar dat we op dezen weg, dien we als noch bewandelen, onze onstervlyke Zielen hebben bezorgd of verwaarloofd. En hoe glibberig is deze Baan! Op het aller-onverwagstst kunnen w'er afglyden, wegens de onwisheid dezes levens. O! wat is het niet troostelyk voor een *Regent*, die hier in Hoogheid en Eere boven anderen heeft uitgeblonken; hoe geruſt kan hy den Dood en de Eeuwigheid afwagten, als hy, op goede gronden, met eenen vromen Koning *Hiskias*, op zyn Krank-bedde, tot God zeggen kan? *Och Heere! gedenk doch, dat ik voor uw aangezigte in waarheid, en met een volkomen barte gewandelt, en dat goed is in uwe oogen, gedaan hebbe.* Maar wat zal het voor een *Regeerder* en *Oversten* over anderen wezen, te sterven onbekeert en in onverzoetheid met God? Al bezat hy hier alle bedenkelijke Hoogheid en Eere-ampten, alle

O P D R A G T.

alle Schatten en Rykdommen byna onafmetelyk, ja de geheele Waereld zelfs, wat zal dit alles hem baten, zoo hy voor eeuwig schade zyner Ziele zal moeten lyden? Hoe verging het den Rykeman? 't Is, *Kind, gedenk, dat gy uw Goed ontvangen hebt in dit leven, en Lazarus het kwaad, en nu word hy vertroost, en gy lydt smarte.*

Maar, naast de bezorging hunner Zielen, moeten Overheden des Volks, alzoowel als de Leraars en Opzienders in de Kerk, voor hunne Onderdanen *voorbeeldig* wezen. *Regis ad exemplum totus componitur Orbis*, is het bekend zeggen van Claudianus: *Naar het Voorbeeld van den Koning schikt zich het gansche Volk.* Derhalven, **MYNE GEBIEDENDE HEEREN!** wilt Gylieden over Uwe Burgeren eene *Gezegende Regering* hebben; wilt Gylieden voor uwe Onderdanen *Aanzienlyk* en *Ontzaglyk* zyn; wilt Gylieden van dezelve alle trouwe *Eerbewyzing* en ongeveinsde *Hoogagting* genieten, O! laat de Vreeze Gods, alle Godzaligheid en Deugd uit Uwe gansche Regering en Wandel uitblinken. *Vivunt Homines plerumque non ad rationem, sed ad similitudinem*, zegt de wyze Seneca: *De Menschen leven gemeenlyk, niet naar de Redelykheid of Betamelykheid, maar naar het Voorbeeld van anderen.* Is dit in het algemeen waar, het is byzonder waar van groote Personagien: Hun goed of kwaad Exempel heeft eenen ongeloveelyken Invloed op het Volk, 't welk daar door, als met den Vloed, word medegesleept. Trouwens! *Qualis Rex, talis Grex*: *Zulken Koning, zulken Volk.* Zyn Overheden en Waereld-Groten *Godloos* en *Ongodsdienstig*, de Minderen zyn mede zoo, en volgen hen, ten einde daar door hunnen Meerderen, van welken zy tydlyk voordeel ver-

* * 2

wag-

O P D R A G T.

wagten, te behagen. Als de *Oversten* zyn Vorsten van *Sodom*, dan zal het *Volk* wel haast een *Volk* van *Gomorrha* worden. Zoo ging het in Israël: was de Koning ondeugend en afgodisch, het Volk niet minder; rigtede Koning *Jeroboam* de Goude Kalveren op, het Volk ging henen, om die te dienen; vakt *Saul* in zyn Swaard, zyn Wapendrager volgt hem naa, dodende zich zelven mede. Zeker Heidenfch Digter voert daarom eenen Jongeling in, die, gehoorst hebbende van de Hoererye der Goden, zeide: *Wel hoe? zoude ik dan zulks ook niet mogen doen?* Maar zyn Koningen en Vorsten en Regeerders der Volken *Godvrugtig*, hun wel voorgaan doet wel volgen, en is den ganschen Volke als een sterktrekkende *Zeilsteen* ten goede. **MAGNATES SUNT MAGNETES:** De *Overbeden* zyn als de *Zeilsteen*en; die trekken het *Volk* naa zich; zoo ook de Voorbeelden der Overheden trekken naa zich de *Levensmanier* der Onderdanen, om zich daar naa te schikken. Als *Jozua*, die godzalige Vorst, gezegt hadde; *Ik en myn Huis, wy zullen den Heere dienen*, ziet, aanstonds trad het gansche Volk ook in een Verbond met God, om hem te dienen. Wat een kragtige Spoor ter verbetering gav de Godvrugt van *Hiskia*, *Aja*, *Jozia*, *Jozaphat*, en andere vrome Koningen in Juda, den ganschen Volke? Wat eenen stuit kreeg de loop der Zonden, en wat bloeide de Godsdienst onder hunne Regeringen? Bekent staan in de Kerkelyke Geschiedenis van Vroomheid en Godvrugt de Christen-Kaizeren, *Konstantyn*, *Theodosius*, *Arcadius*, *Honorius*, en andere meer; maar wat eenen groten Invloed had zulks op het Volk, ter verbetering van kwade Zeden? Wat kwam 'er een Reformatie in Kerk en Politie? en wat eenen

O P D R A G T.

eenen loop had het Euangelium onder hunne Regeringen? Geen wonder, voorwaar! Het oog van elk ziet op de Overheden, als hunne Voorgangers; dies hebben ze toe te zien, dat hun Regeering en Gedrag den Volke *Voorbeeldig* zyn. Wel eer wierd een Land en Volk gelukkig geagt, alwaar de *Philosophen* regeerden, of daar de *Koningen Philosophen* waren; maar gelukkig Land! gezegend Volk! alwaar de Opperhoofden *Godvreezende* en *Godzaligen* zyn.

Inzonderheid, MYNE HEEREN! laat de *sake* van den *Godsdienst* Ulieden altoos zeer naa aan het harte liggen; alzoo dat de *Zuiverheid* der *Christen-Leer* en ware *Godvrugt*, benevens alle middelen ter voortplanting van beide, door Ulieden gehandhaaft worden. Laat het uwe grootste Eer wezen, *Voedsterheeren* van *Gods Kerk* te wezen; gelyk zeker Kaizer het grooter eere zich rekende, een Litmaat der Kerke, dan een Kaizer te wezen. 't Was een godloze taal der oude Donatisten; *Quid Imperatori cum Ecclesia? Wat heeft de Kaizer met de Kerk te doen?* Van beter begrip was Kaizer *Karel de Groot*, die de *Kroon* op den *Bybel* zettende, willende hier mede verbeelden, dat hy Religie en Godsdienst tot den grondslag van zyne Regeering maakte. Een Heidenfche *Plato* zelfs was van dat oordeel, dat geen *Regering* zonder *Godsdienst*, en zonder dat de Overheden zelve yverige Voorgangers en Waarnemers van dien Godsdienst waren, van langen duur konde wezen; waarom hy in eene zyner Wetten wil, dat de *Pa-leizen* van de *Princen* naast de *Tempelen* gebouwt, en aan de *Tempelen* vast zullen wezen. Dat zich dan schamen zulke *Overheden* en *Groten der Aarde*, die den Chri-

sten--

* * 3

O P D R A G T.

sten-naam dragen, en nogtans niet zelden met den Christen-Godsdienst zoo weinig op hebben, met Gods Zaak en Waarheid, met de belangen van zyn Koningryk! Het is met zommigen niet beter gestelt, als met den Heiden-schen Pilatus, *wat is Waarheid?* Het flikkerend Klatergond van 's Waerelds Hoogheden en Verheffingen, met Rykdommen en Eere daar aan vast, daar ze gestadig op *zien*, en al hun geluk in stellen, doet hen het *Gezigt* zoo schemeren, dat 'er hun het *Hoofd* van draait; alzoo dat ze niet vatbaar zyn, om iets goeds en wezentlyks te *zien*, of te begrypen, veel min toe stemmen of aan te nemen die dingen, daar hunne onstervlyke Zielen een eeuwig belang by hebben. Hier uit ontstaat zeer ligt *Kleinagting* voor *Waarheid en Godsdienst*; vervolgens een Gallioos *Onverschilligheid*; vervolgens *Ongodsdienstigheid*; vervolgens *Ongodisterye*; vervolgens eene grote *Afkeer* van, en onverzoenlyke *Haat en Bitterheid* tegen alle Religie en Deugd, en derzelver Yverigste Voorstanders, ik meen de Getrouwste Leraars in de Kerk, en deszelvs Godvrugtigste Ledematen; op dat ik noch swyge van *vervolgingen* der zoodanigen, daar men dan zeer gereedelyk toe overgaat. Een godloze Kaizer *Juliaan*, die Afvallige van het Christen Geloov, en andere Wangedrogten van het Christendom meer, steeken in de Kerkelyke Gedenkschryften als Baken in Zee uit, op dat Christen Vorsten en Overheden zich voor Schipbreuk wagten. Van hoe veel edeler Geest wierd de Vrome Kaizer *Arcadius* gedreven? die aan Bisschop *Flavianus* in deze woorden schreef: *Geen zaak bekommert ons zoo zeer, als de zorge van de Heilige Kerk, en de bewa- ring van den allervasten Grondslag des Geloovs in Christus,*
waar

O P D R A G T.

waar door wy alleen zalig worden, en waar door de Barbarische Volken ons onderworpen worden. Stelt U dan, MYNE OVERHEDEN! dezen en andere *brave Vorsten*, die, door den Yver voor God, voor zyn Kerk, voor den Dienst Gods, voor Godvrugt en Godzaligheid, als verflonden wierden, in uwe Regeringen veel voor ter navolging, om altoos voor den *Heere* en zyn *Huis* te yveren. Heeft God iets dierbaarders hier op Aarde, dan zyn Kerk? Zyn niet de Vromen en Godzaligen in de zelve Gods Oogappel? Staan niet Landen en Koningryken en Steden om deze alleen? Zyn ze niet de *Stutten* van het Land, en als de *Kurk*, waar op het zelve dryvt? Ziet het in die grouwelyke Steden, *Sodoma* en *Gomorrha*: waren 'er maar *tien Regtvaardigen* in geweest, hunnen Ondergang was voorgekomen.

Maar dat ook, door UWE EDELENS voorziene en wyze Voorzorge, als Voedsterheeren van de Kerk, *Getrouwe Wagters* over Gods Huis, binnen Uwe Muuren, akoos blyven mogen; ik meen zulken, die, behalven in Geleerdheid en Bedrevenheid in velerlei Talen en Wetenschappen, (in de Leraars van de Kerk hoog-nootzakelyk) daar by ook Yverig en Godvrugtig zyn; *Yverig* in het tegengaan van 's Lands verdurve Zeden, en Hemel-tergende Zonden, (gelyk 's Lands Hoge Magten t'elkenreize in de Biddagsbrieven daar over klagen) die bestraffende, zoo wel in de Groten als in de Kleinen, zoo wel in de Aanzienlyken als in de Geringen; *Godvrugtig* in het ernstig aandringen op de Bekeering van hunne Toehoorders, in zeer naauwe op het Gemoed te prediken, en daar door den zorgeloozen Zondaar aan zich zelve, onder Gods

mede-

O P D R A G T.

medewerkende Genade, te ontdekken, en wat ik daar van al meer zou kunnen zeggen. De Natuurlyke Mensch, die een Vyand van God en van zyn Volk is, die in zynen Doodslaap niet wil gestoort en wakker gemaakt wezen, die dienvolgens in zyn Gemoed niet wil geroert en gegrepen, op zyn zéér niet wil getast wezen, en zodanige Predikers als de Pest haat en vlied, mag zulk eene wyze van Prediken voor *talmen, fymelen, dweepen*, en menigmaal voor vry wat erger uitkryten (trouwens! zulk een Hater van het goede, en Moorder van zyn eige Ziel, kan ook niet anders, voor zyne Bekeering, en zyne Taal maakt openbaar, waar voor men hem houden moet:) Maar ik verzeker u, MYNE HEEREN! als dat soort van Predikers in den *Lande*, en in uwe *Stad* ophouwt, zoo dat 'er op de Predikstoelen geen *Bestraffend Propheet* meer gehoord word, maar dat de *Zienders blind* worden, en de *Wagters stomme Honden*, die niet *blaffen* kunnen, predikende maar naar den zin en het genoegen van de Onbekeerde Menigte, 't welk zich Leraars opzamelt naar zyn eige Zinnelykheid; of dat men maar predikt om genoegen te geven aan de Groten en Aanzienlyken des Volks, daar men eenig tydelyk voordeel van geniet, of van verwacht; Och! dan zal het met 'er haast met *Land* en *Stad* gedaan wezen, en een *baastig verders* zal ons overkomen: Ziet eens; *Loth* uit *Sodom* zynde uitgegaan, aanstonds de *Stad* in den brand; *Augustinus* weg, *Hippo* verdurven; *Ambrosius* dood, *Italien* verwoest. Laat U derhalven dat nooit aan het oor hangen, door Laffers en Vleijers, die u streelen mogten, om des voordeels wille, dat dit soort van yverige zonden-bestrafters, en gestadige Aandringers op Bekeering

O P D R A G T.

ring en tedere Godvrugt, de Gemeene rust daar door maar storen, en de Regeringen der Hoge Magten en Overheden nadelig zouden wezen. Och neen! MYNE HEEREN: Het Tegendeel is waaragtig. Zulke Getrouwe Leraars in de Kerk zyn de vaste *Steunfels*, die Uwe Regering onderschragen; het zyn de *Pylaren*, daar Landen Kerk op rust; het zyn de voornaamste *stutten* onder Uwe Eerestoelen, daar Gy op gezeten zyt; want, gelyk een Heiden zelfs wist te zeggen, *ubi non est Sanctitas, ubi non est Pietas, ubi non est Fides, instabile est Regnum*; dat zeggen wil; *daar geen Heiligheid, geen Godzaligheid, geen Trouwe in een Land is, daar staat de Regering op losse schroeven, of is zeer onvast*. Zulke Leraars, die op den Predikstoel daar zoo veel werk van maken, met het Volk aan te sporen, om zich te bekeeren en *God te vreezen*, die scherpen ze ook wel het allermeeft in, om *den Koning te eeren*. Toont U dan altoos Voorstanders van Yverige, Wakkere, en Getrouwe Leraars te wezen, en beschermt ze tegen alle geweld en overlast. Valt 'er eens een *hard Woord* uit, neemt het Uwe Leraars niet aanstonds kwalyk, vat het niet aan de verkeerde zyde, bekykt het eens een wyl, en gy zult bevinden, dat het spruit uit liefde tot der menschen eeuwig Welwezen; en denkt daar dan eens by, onder welk eene grote verpligtinge wy liggen, en wat swaren last de getrouwe God op onze schouderen heeft gelegd. Stelt U eens voor een oogenblik in onze plaats, wat dunkt U? MYNE HEEREN! zoud gy wel dien vreeselyken Vloek op uwen hals willen halen, die des Heeren Wagters, in gevalle van Ontrouw, op de hielen volgt? *Menschen Kind, ik heb u tot een Wagter gestelt over het Huis Israëls;*

O P D R A G T

Israëls; dies zal ik het *Bloed* van een Zondaar, die, ongewaarschouwt van u, naa het verderv gaat, *van uwe banden eischen*. UWE EDELEN zullen gewisselyk daar voor schrikken, en zeggen, *Och neen wy!* Zoo zeggen wy ook. Ik voor my, wenschte liever *stom geboren*, dan een *stomme hond* te wezen. Zou ik ontrouw bevonden worden aan mynen Heere CHRISTUS, en aan zynen zaligen Dienst, waar aan ik my, van der Jeugd af aan, heb overgegeven? daar beware my de Heere voor!

Eindelyk, om naa het einde te spoeden, gelyk de grote Koning van Hemel en Aarde, den Koning in Israëel uitdrukkelyk gebod, dat 'er een *Dabbel* van de Wet, afgeschreyen in een Boek, in des Konings *Paleis*, en ook veel in zyne *Hand* en onder zyne *Oogen* wezen moest, en dat hy *daar in lezen zou alle de dagen zynes levens*, zoo mag ik ook niet nalaten, UWE GROOT-AGTBAARHEDEN te dezer gelegenheid, op het allernstigste, als Uwen Leraar, in CHRISTUS naam, zulks aan te bevelen. Het Woord Gods past zeker onder de waerdigste Juweelen in de Huizen en in de Handen der Aanzienlyken. Als het onder de duistere tyden van het Antichristendom zoo diep vervallen was, dat 'er in geheel Vrankryk maar ééne *Bybel* te vinden was, zoo is het al opmerkelyk, dat men den zelven juist vond in het Kabinet van den Koning. Dat Kaizer *Theodosius*, door veel des Heeren Woord te lezen, grote stukken van het zelve van buiten kende; en dat de Grote Koningin *Elizabeth* eens opentlyk in het Parlement verklaarde, dat de *Bybel* dat *Boek* was, daar zy het minste niet in gelezen had, tot

wat

O P D R A G T.

Wat eene eere verstrekt hun dat, noch naa hunnen Dood? Wat laat dat noch eene goede nagedagtenis van hunne Personen naa? Maar integendeel, wat laat dat niet eenen stinkenden blaam naa., op den naam van eenen vervloekten *Juliaan*, dat hy Plato boven Mozes, en Isocrates boven Salomons Spreuken verhief; van eenen Godvergeten *Angulus Politianus*, dat hy meer vermaaks had in de Digten van Pindarus, dan in die van David; en van noch eenen derden Ongodist en *Marechal* in Vrankryk, dat hy zeide, meer troost te vinden in de Schrivten van Horatius, dan in het Euangelium? Foci zulke Monsterdieren! Die grote Paerel aan de Eerekroon der Vorsten, het lezen en onderzoeken van 's Heeren Woord, kan niet anders, dan UWE EDELEN aangenaam wezen; weshalven ik in dit Boek zulk eert aanmerkelyk gedeelte van het Euangelium, de *Predikationen* en *Mirakelen* van onzen GROTEN CHRISTUS, naar myn gering vermogen, ophelderende, het zelve UWE GROOT-AGTBAARHEDEN met alle schuldige Respect en Onderdanigheid aanbiede, om CHRISTUS uit die Boek meer te leeren *kennen*, in Hem te *gelooven*, op Hem meer te *verlieven*, en Hem meer te *geboorzamen*, door tot zyn Eer te leven. In dezen *Bundel* van Kerk-redenen zullen UWE EDELEN vinden eenen geheelen *Bundel* van CHRISTUS Voortreflykheden by een gebonden; eenen gevlogten *Krans* en *Paerelsnoer* van zyne Lovlykheden, by een vergaart uit die Heilige *Redenen* zyner lippen, die hier druipen van enkele lievlykheden, en uit zyne gadelooze *Wonderwerken*, die hier elk moeten wegrukken in Verbazing en verwondering. **O MYNE GEBIEDENDE HEEREN!** buigt U doch voor dezen Groten Koning eer-

* * 2

O P D R A G T.

eerbiedig neder, kuffet dezen Zone Gods, op dat hy niet en toorne!

Ziet daar, EDELE GROOT-AGTBARE HEEREN! zoo hebbe ik, naar den aart myner Heilige Amptsbediening, deze OPDRAGT willen vercierē met die lovlyke Cierdeugden, die Christen Overheden zoo cierlyk en in het oog en hart hunner Onderdanen zoo ontzaglyk maken; om dat myn Oogmerk niet is, UWE GROOT-AGTBAARHEDEN door verscheide zaken te verheffen, uwe Aanzienlyke Personen ten toppe te vyzelen, en der zelve lovlyke Regering voor de Waereld te pryzen (gelyk dit gemeenlyk de gansche Inhoud, de Voor- en Agtersteven der *Dedicatien* van Boeken aan Mannen van Aanzien is, waar in dan zelden aan laffe Vleijerye; daar ik een walge van heb, gebrek is) maar myn Doelwit was, by deze voorkomende Gelegentheid UWE kostelyke Zielen te stigten, 't geen ik zeker wist, dat UWE EDELEN het nuttigste en het aangenaamste zoude voorkomen. Ik zoek met deze OPDRAGT geen gunst, of eenig het minste voordeel, want ik ben onder de zulken nooit geweest, en zal het ook nooit worden, die het Woord Gods te koop dragen. Dit alleen is my genoeg, MYNE HEEREN! dat ik met dit Boek UWE EDELEN op te dragen, gelegentheid heb mogen hebben, om myne Eerbied, welke ik U, myne Wettige Overheden en Burger-Vaders toedraag, van harte te betuigen: en het zal my ook voor het toekomende genoeg wezen, in UWE GROOT-AGTBAARHEDENS Toegenegentheid eene plaats te mogen behouden, en tegen alle geweld en overlast van mynen Persoon en Dienst, gelyk tot noch toe, alzoo by aanhouding, door de Vleugelen
van

O P D R A G T.

van U W E Magtige Bescherming, beveiligt te mogen blyven.

In die verwagting zal ik sluiten, buigende myne kniën voor de Godlyke Majesteit, dat het zyne ongehoude Goedheid behage, U W E EDELE GROOT-AGTBARE met alle nodige Wysheid en Voorzigtigheid te overstorten; byzonder in dezen hagchelyken tyd, waar in de Heere van Leven en Dood, die den Geest der Vorsten als druiven affnyd; door eene zoo ontydige als smertelyke Dood, Helaas! Helaas! op dezen dodelyken dag van *Heden*, den Lande heeft ontrukkt, op het alleronverwagtst, *ZYNE DOORLUGTIGE HOOGHEID*, onzen zoo dierbaren en zeer gewenschten Erv-Stadhouder WILLEM de IV. *dien Adem onzer Neuzen, den Gezalvden des Heeren, vanden welken wy zeiden, wy zullen onder zyne Schaduwe leven:* (een sware slag voor Land en Kerk!) dat Hy U W E Aanzienlyke *Personen* en *Familien* overlade met alle *Geestelyke Zegeningen* van den Hemel boven, en met alle *Tydelyke Zegeningen* van de Aarde beneden; dat Hy U W E *Regeringe* altoos Aanzienlyk, Voorspoedig, Vreedzaam en Langdurig make, ten beste van Staat, Stad en Kerk! Hy bevestige de *Stoelen* U W E *Eere*, en vermeerdere die! Denkt altoos, MYNE HEEREN! in alle U W E Raadslagen en Handelingen, dat de *Eere-Stoelen*, daar Gy op zit, zyn *des Heeren*, en dat Gy het Gerigte houd Gode, en niet den Menschen. Laten de *Belangen* van *Gods Kerk* altyd het allerdierbaarste in U W E Oogen wezen, zoo dat Gy den *Dienst Gods* beschermt, zyne *Waarheid* ondersteunt, zynen *Tempel* veel bezoekt, zyn *Volk* hoog agt, zyne *Vyanden* beteugelt, zyne *Dienaren* verkwikt en moed geeft. Alzoo zal God van U W E Re-

* * 3

ge-

O P D R A G T.

geringe de *Eer*, zyn *Kerk* het *Voordeel*, uwe *Gewissen*
Troost, uwe *Zielen* Vergelding, en uwe *Personen* allerwe-
gen by de *Waereld* den *Lov* hebben, dat gy in waarheid
zyt getrouwe *Burger-Vaderen* van uwe *Stad*, en teêrharti-
ge *Voedster-Heeren* van Gods *Kerk*.

In dezen opregten *Wensch* mynes *Harte* zal ik altoos
blyven,

EDELE GROOT-AGTBARE
HEEREN.

Dordrecht den
22 *October* 1751.

UWER ED: GROOT-AGTBAARHEDENS

Onderdanige en in den Heere
gehoorzame Dienaar

JOHANNES BARUETH.

V O O R-

V O O R B E R I C H T.

IN dit Boek, en deszelvs andere Deel (dat zoo spoedig als doenlyk volgen zal) zal den Lezer onder het oog komen *DE PREDIKENDE en WONDERDOENDE CHRISTUS*, ofte de Grote Propheet en Leraar Israëls, kragtig in *WOORDEN* en in *WERKEN*, gebleken uit zyne Zielroerende *PREDIKATIEN*, Zinryke *PARABELEN* en Verbazende: *WONDERWERKEN*. Niet, dat ik alle des Heilands Heilige Redenvoeringen tot zyne Discipelen en de Schare, veel min al het Gesprokene door hem, gedurende zyne Propheetische Bediening hier op Aarde, in dit Werk behandel; maar uit dezelve de Voornaamste, Gewigtigste en Aanmerkelykste Stukken ter behandeling uitkippe; om Rede, dat myn toelag is, dit Werk, maar in Twee Deelen, van eene gelyke Dikte, het ligt te doen zien; dat anders wel tot Drie of Vier Deelen had moeten uitdye. Maar wat betreft de Parabelen, door den Groten Heiland in zyne Propheetische Bediening uitgesproken, die heb ik voorgenomen alle te verklaren; gelyk dan den Lezer in dit Eerste Deel de Zeven eerste Parabelen des Heilands zullen voorkomen; terwijl de overige in het Tweede Deel volgen zullen. Belangende de Grote Mirakelen van onzen Zaligmaker; waar mede by zyne Hemelsche Leerredenen, in Parabelen als anders voorgedragen, tot elks verbazing en verwondering, bevestigde; deze zult gy hier genoegzaam alle aantreffen, uitgezondert de zulken, die soortgelyk zyn, ik wil zeggen; die in soort s'eene maal of genoegzaam gelyk zyn aan zulke Wonderwerken, welke in dit Werk door my verklaart worden; ten cinde
niet

V O O R B E R I G T.

niet ten tweedemaal dezelve dingen, of byna dezelve dingen te berde te brengen.

Door wat Redenen ik ben overgebaalt, om dezen Predikenden en Wonderdoenden Christus met den Druk gemeen te maken, is onnodig te melden. Alleenlyk zeg ik, dat ik hier in tot myn grote Doelwit hebbe de meerdere Stigtinge van onze DORDREGTSCH E Gemeente, als ook de Stigtinge van meer anderen, die deze Predikationen des lezens waerdig agten. De Stoffe, dagt my, was bet ook wel waerdig, als zynde van bet grootste aanbelang, en daarbenevens van eene uitnemende Profytelykheid en Vermakelykheid: Want wat kan een Godzalig Christen meer verlustigen, dan zynen Heere CHRISTUS zelve, dien onseilbaren Leraar en groten Propheet, wiens lippen van enkele Genade druipen, tot zyne Zielen te boren prediken? Wat kan meer sterkte geven aan zyn Geloof in de waeragtigheid van Jhesus Leer en Prediking, dan dat by Hem zyne Zielzaligende Leerlessen met zoo vele ontzachtgelyke Wonderwerken ziet bevestigen? Ik voor my betuige, nooit met meerder lust en vermaak den Predikstoel te hebben betreden, nooit met meerder Stigting voor my zelven, nooit met meerder Voordeel en Zielewinst (waar van de byzonderbeden onnodig zyn te melden) te hebben gepredikt; dan gedurende den tyd, dat deze Overkostelyke en Zielverkwikkende Stoffe bet Onderwerp is geweest myner behandeling.

Ik breng dit Werk, zoo als ook myne voorgaande (myne uitgegeve **B E D E S T O N D E N** uitgezondert) in de form van Predikationen in bet ligt, zoo als ik dezelve voor des Heeren Gemeente heb uitgesproken, hebbende hier in grote Mannen in Gods Kerk tot myne Voorgangers. Alleenlyk zal de Lezer hier en daar in de Toepassingen dit merkteeken &c.

aan.

V O O R E E R I G T.

aanantreffen, alwaar ik de gewoonte hebbe, het stuk, dat 'er even voorgaat, op den Predikstoel wat breder uit te breiden, door dingen die my wat gemeender en bekender zyn, naar mate dat dan de Heere onder het spreken, door zynen indagtig-makenden Geest, gelieft in te vloeijen en mede te werken. Dit zal den Eenvoudigen en min geoesfenden Lezer niet stoten, die dit &c. kan voorby zien; en een meer geoesfende zal het ligtelyk zelve weten uit te breiden.

Ik weet wel, dat zulk een Schryfwyze als deze kan misbruikt worden; maar wat Schryfwyze is aan misbruik niet onderworpen? Deze heeft ook hare byzondere Nuttigheid, om de Lezers, zoo wel als de Hoorders, niet alleen wyzer, maar ook beter te maken; welke Twee dingen het grote Doelwit zyn van den ganschen Predikdienst, als zynde alle de Schryft, welke van God is ingegeven, niet alleen nuttig tot Leering, maar ook tot Verbetering, naar het zeggen van den groten Apostel, 2 Tim. 3: 16. Het eerste word beoogt en bereikt door eene grondige en duidelyke Verklaring, het andere door eene ernstige en welgeschikte Toepassing. Zyn niet de Apostelen ons hier in voorgegaan, niet alleen in hun Prediken, maar ook in hun Schryven? Lees maar Paulus Schryften, die zulk een Schryfwyze gebruikt in meest alle zyne Brieven, dat hy in de eerste Hoofdstukken de Evangelie-geheimen voordraagt aan het Verstand, om ze te bevatten en te geloven, en dan dezelve in de laatste Hoofdstukken aandringt op het Gemoed, om zich overeenkomstig dezelve te gedragen, en daar naa ons gansche leven te schikken.

Van de Form en Inhoud dezer Predikationen, en myne manier van Verklaring en Toepassing in dezelve, moet ik met een Woord iets zeggen; te weten, dat ik, door eene

korte

V O O R B E R I G T.

*korte Inleiding (van welkers gepastheid ik het Oordeel aan den Verstandigen Lezer laat) myne Toeboorders al-
lengskens breng tot de Stoffe, in den voorgelezen Text
voorkomende, en van daar tot het Verband en Samenhang
(welke in deze zeer naauw aan een hangende Stoffen niet be-
hoeft van hoog opgebaait te worden) en zoo tot deszelvs al-
gemeenen Inhoud. Waar naa ik aan den Text geene Ver-
deeling zoek op te dringen, om juist maar Twee Deelen te
hebben; maar uit den Text, zoo als ze daar ligt, de Ver-
deeling opmaak, onderscheidende en samenvoegende, dat, vol-
gens de natuur der zaken, of niet, of al by malkanderen be-
hoort. En, om dat in de meesten dezer Predikationen de Text-
woorden zeer ruim syn, klimmende by wylen tot een getal
van twintig versen, zoo heb ik, om te vermyden eene ver-
menigvuldiging van Onderdeelen, de zoo breede Textwoor-
den al doorgaans in Drie, en ook wel eens in Vier Deelen ge-
schikt; om Rede, dat de Gedagten der Toeboorderen, en
zelvs van de Opmerkensten, door de veelheid der Onderdee-
len zeer ligt worden verwacht, als zynde een Getal van zoo
veel Onderdeelen, en dan noch van kleindere Onderdeelen van
die grotere, beswaarlyk en menigmaal onmogelyk naa te gaan.*

*De Verklaring der Textwoorden, in Ooreenstemming
met het verhaal der andere Euangelie-schryveren over de-
zelve zaak, zal de Lezer hier niet breedvoerig, of wydlo-
pig vinden; om dat ik niet alles heb willen zeggen, wat'er
van den Text KONDE gezegt worden (want dan had ik over
eenige dezer Texten wel vyf, of zes en meerdere Predikationen
gevoeglyk kunnen doen) maar het geene ik oordeelde, dat'er
van MOEST gezegt worden, hoofdzakelyk, en zoo veel nodig
was, om myne Toeboorders, met korte en klare woorden, naar*

myn

V O O R B E R I G T.

myn vermogen, zulk een aantal van zaken te doen bevatten, binnen het gewone Tydbestek, waar aan men in het prediken gebonden is. Overal heb ik in de Verklaring Vryheid gebruikt, om myn Oordeel over de voorkomende zaken te zeggen; het zelve met redenen, min of meer klemmende, bekleedende; daar de zaken my duister of twyfelagtig voorkomen, niet stoutelyk bepalende, maar het eene min, het andere meer waarschyntlyk voorstellende, naar myn begrip; zonder dat ik ergens eens anders Gevoelen, van het myne verschillende, batelyk, veel min bespottelyk, heb voorgesteld; van welk eene handelwyze ik altoos eenen groten afkeer heb gehad: Wy kennen hier maar ten deelen, en wy Propheteren ten deelen. Men is verpligt in de Lieve te geloven, dat elk zyn Ligt zoekt te volgen. Ik laat dan eenen anderen zyn Vryheid; en heboude de myne.

Nopens de Toepassingen; deze verklare ik opentlyk, dat my al doorgaans den meesten Arbeid en Moete kosten, om nu dat alles, dat in de Verklaring is voorgekomen, door wettige gevolgen (want anders verdient het genen naam van Toepassing) over te brengen ernstig, yverig en getrouw, ter Ontdekking, Overtuiging, Verschrikking, Bestiering, Opwekking, Bemoediging en wat meerder is; alles naar den verscheiden toestand myner Toeboorders. Wil men, ter Toepassing, daar nu zoo wat in het algemeen over been lopen, door zaken te melden, die aan alle Texten byna voegen; of door de Toepassing maar te gebruiken als een kort Bsluit van het Verklaarde; of aan den anderen kant (wyl men hierdoor te veel, zoo wel als door te weinig dwalen kan) door breed uit te weiden in allerlei Staten en Gestalten van Bekeerde of Onbekeerde Menschen (welke zaken, op zich zelven genomen, wel kunnen goed

* * * 2

en

V O O R B E R I G T

en stigtelyk wezen, maar van welken in den *Verklaarden Text* niet gehandelt is) dan begryp ik ligtelyk, dat men 'er zeer gemakkelyk met eene zoogenaamde Toepassing kan af komen. Maar zal men zich, ter Toepassing, binden (gelyk het betaamt; en eerst Toepassing bieten kan) aan de in den *Text* verbandelde zaken, gelyk ook, zoo veel mogelyk, aan de Spreekwyzen, die in den *verklaarden Text* zyn voorgekomen, en zal men dat alles tot het Gemoed der Toeboorderen, die van zoo verscheide staat en toestand zyn, overbrengen, wat word hier een Wysheid, Oordeel, Overleg en Omzigtigheid vereischt, om geene Zielen te doden, bedroevende het harte der Regtvaardigen, noch Zielen in het leven te behouden, sterkende de handen der godlozen? *Ezech*, 13: 19, 22. *Waarlyk!* het zal weinig ingang vinden op het Gemoed, iets te boren aandringen in de Toepassingen (of liever, zoo als ik het noem, bezyden de Toepassingen) van welkers waerheid en noodzaaklykheid, men de Toeboorders alvorens, door eene welgegronde Verklaring, niet heeft overtuigt; of dat de Reden, dien men voert, weinig te pas komt. Maar als men in de Toepassingen dat gene alleen aandringt, waar toe men in de Verklaring vaste Gronden heeft gelegd, dan word den Tegenprekers de mond gestopt, en wy maken ons dan, door openbaring van de verbandelde Waarheid, aangenaam aan de Conscientien der Menschen, in de tegenwoordigheid Gods, 2 *Kor.* 4: 2.

Maar zullen het regte Toepassingen zyn, zoo moeten ze ook onderscheiden wezen, wyl onze Toeboorders in staat en toestand onderscheiden zyn. Zoo leert de *Apostel Judas* ons, dat wy zullen onderscheid maken, zich over eenige ontfermend, *Jud.* vers 22. En *Paulus*, dat men de ongeregelde zal

V O O R B E R I G T.

zal vermanen, de Kleinmoedigen troosten, de Swakken ondersteunen, en langmoedig zyn tegen alle, 1 *Thess.* 5: 14. *Niet, dat dit onderscheiden spreken in alle Toepassingen geschieden moet. Ganschelyk niet! Wy prediken wel eens Texten, die eenen algemeenen pligt bebelzen, rakende Bekeerde en Onbekeerde Menschen (neem nu maar dat woord, Onderzoekt de Schriften) wanneer de Toepassing tot alle Toehoorders in het gemeen moet werden ingerigt; maar dit Onderscheiden spreken moet geschieden in Texten, en vooral Praktikale Texten, die zulks medebrengen. Een Wys Predikant zal hier tyd en wyze weten.*

Mynen Predik- en Schryfstyl aangaande: Ik heb my altoos zoeken te wagten voor die nieuwerwetse en uit de bedurve Mystikerye ontleende Woorden en Spreekmanieren, die Bronwellsen van zoo vele Twistingen in de Kerk, zoo niet van vreemde Stellingen. Ik ben van het Gevoelen van den groten Zanchius, die in het Jaar 1587. aan de Theologanten van Heidelberg over zekere vreemde Stellingen, aldus schreef: Nieuwe Woorden, nieuwe Namen, nieuwe Spreekwyzen in de Kerk, pleegen ook nieuwe Leerstukken mede te brengen; en indien ze dezelve niet altyd mede brengen, zoo kunnen ze nogtans zoo wel aan de Ketters, als aan onervarene Menschen gelegenheid geven, om nieuwe Zaken uit te vinden. Hierom ben ik gewoon, zoo in de Verklaringen als in de Toepassingen, my te bedienen, behalven van eene zuivere, verstaanbare, en ondubbelzinnige Taal, van de eige Woorden en Spreekwyzen der Heilige Schrift, oordeelende, dat die de allerduidelykste, de allernaastdrukkelykste, en de allerbeweeglykste zyn, die men zou kunnen verziemen. Gelyk het ook voltrekt nodig is, de Heilige Schrift, door

* * * 3

de

V O O R B E R I G T.

de Heilige Schriift zelve, op te belderen, alzo de Heilige Geest de allerbeste Uitlegger van zyne eige woorden is. Petrus bind ons daar aan, 1 Pet. 4: 11. Indien iemand spreekt, die spreke als de Woorden Gods. Paulus mede. 1 Kor. 2: 14. Dewelke (namentlyk de Euangelie-waarbeden) wy ook spreken, niet met woorden, die de Menschelyke Wysheid leert, maar met woorden, die de Heilige Geest leert, geestelyke dingen met geestelyke samenvoegende.

Voor het overige gedrage ik my, nopens mynen Schryfstyl en Spelling, aan het gene ik gezegt hebbe in de Voorreden van myn Boek JAKOBS DOODBEDDE, terwyl ik God bidde, dat hy dit Eerste Deel van dit Werk tot Stigting van het Gemeen doe strekken, en dat hy my Gezondheid verleene, om het Tweede Deel insgelyks te voltrekken! waar toe ik my gereed make, om het zelve ter Drukpers te bereiden.

De Genade zy met allen, die onzen Heere Jesus CHRISTUS liev hebben in Onverderwlykheid. Amen!



O P

OP DEN
PREDIKENDEN
EN
WONDERDOENDEN
CHRISTUS.
ENZ. ENZ.
DOOR DEN HEER
JOHANNES BARUETH.
PREDIKANT TE DORDRECHT.

KLaegt Jezus Bruidt met nat bekreten oogen,
Om ramp op ramp, die haer te beurte viel,
Wie toont zich nu niet met haer smart' bewogen,
Die zulk een wond drukt in haer droeve ziel.
Het sterfslot van haer' waerdsten Vorst en Vader,
Prins FRIZO, drukt haer nog te zwaer op't hart.
Wie strekt haer nu tot troost; tot hulp en rader?
Wie zalst en heelt haer bittre zielesmart?
Wie beter, dan Gods trouwe Heilgezanten?
Vaek doorgeleert in Zielenartsenij,
Wier zorg, de ziel, benart aen alle kanten,
Verkwikken kan in 't allernaerst gety.

B A-

BARUETH, door vlyt en schranderheit ervaren
 In wetenschap van 't Heilörakelblad,
 Wil niet alleen dat zielenvoedtsel sparen,
 Voor Christus Kerk in Hollands oudste stad,
 Zyn eedle geest, door eedlen drift gedreven,
 Wil overal Gods Kerk ten dienste staen,
 En als de zon alom zyn schynfel geven,
 Met ryken glansse, afstralende in dees blaên,
 't Zy daer hy volgt, met onvermoeide schreden,
 Den grooten Leeraer der Gerechtigheit,
 In 't worstelperk met 's weerelds Vorst getreden,
 Wiens snorkende onmagt hy ter neder leid.
 Of waer hy 't eerst zyn wondre kracht deed blyken
 In 't vaderlandt, dat steeds zyne eer versmaed.
 Of daer zyn drift doet vulge koopzugt wyken,
 Wiens woest gedrang de tempelpoort beslaet.
 Hy leert de ziel 't onpeilbaer heil doorgronden,
 Dat voor het vleesch gantsch onbevatbaer is:
 Daer 's Vaders gunst den zondaer vryd van zonden,
 En Jezus dood hem schenkt vergiffenis.
 Wie wil niet graeg dien grooten Leeraer hooren,
 Niet op dees aerde in 't nedrig Nazareth,
 Maer daer hy u bevryd van 's Vaders toren,
 De Hemelzael voor zondaers openzet.
 Terwyl hy hun van boozen geeft bezeten,
 Melaetsch en vuil besmet van top tot téén.
 Nog zuivert van het zondige geweten,
 En dat geneest van zyn wanschapenheên.

Zoo

Zoo gaet BARUETH vast voort met u te leeren,
 Door mond en pen, Vorst Jezus Wonderdaên;
 Hoe ge uw' Profeet en Leeraer hoog moet eeren,
 En met zyn heil uw dorre ziel verzaên.
 O Zalig oor! dat zoo hoort zalig spreken;
 Die arm van geest, zagmoedig zyt of treurt;
 Die hong'rig zyt van heildorst schier bezweken;
 Verwagt Gods heil, schoon gy dat hebt verbeurt.
 Barmhartigen zal God barmhartig wezen;
 Gelyk zyn hart het reine hart bemint;
 Die vreedzaam is hebbe ook geen twift te vreezen;
 Des weereids smaet trest vaek Gods waerdften vrint.
 Maer volg ik u van ver met lage toonen,
 BARUETH! die met zoo hoogverheven vaert,
 De ziel ontruk en hemelwaert kunt troonen,
 Of blyft myn geest nog vast gekleeft aen de aerd.
 Beeld ik my in, dat ik u na kan oogen,
 Daer zich uw zorg steeds geestelyk verlust
 In 't Hemelhof. Neen zulks waer ydel poogen
 Voor de enge poort word al myn moed gebiuscht.
 Myn Zangster vreesst uw zog en streek te misen,
 Daer gy zoo diep in zee steekt van het land,
 En uw vernuft de heilgeheimenissen
 Doorkruist, met schrandren ernst en ryp verstant.
 Zy zwygt, wyl zy uw vlyt niet kan vereeren,
 Haer zwakke stem schiet in uw' lof te kort,
 Een Engletong moog' zulk een werk waerdenen,
 Wyl 't nooit naer eisch van ons volprezen word.

Ter-

Terwyl wy vast reikhalzende verlangen
 Naer 't ander deel van uwen Letterschat;
 Moet gy 't genot van uwen roem erlangen,
 Dien uwe vlyt ons vergt op yder bladt.
 Geen zwakke lof kan heur waerdy betalen;
 Gods Geest en gunst beloone uw' heldenmoed,
 En doe u eens verheerlykt zegepralen
 In 't heilryk Koor van Christus Priesterstoet.

G. VAN SCHELLE *Picterszoon.*



OP

OP DE UITGAVE VAN DEN
PREDIKENDEN EN WONDERDOENDEN
C H R I S T U S ;
DOOR DEN
WELEERWAERDIGEN EN WELGELEERDEN
H E E R E
JOHANNES BARUETH:

BARUETH, door 't Godgewijd penfeel,
Vertoont hier 't beste Kunsttafereel
Dat immer werdt ten toon' gehangen:
Waer Jezus, 't zalig zielsverlangen
Der Vromen, op den voorgrond praelt:
En, hoe 't gezicht of ryst of daelt,
In al den omtrek wordt gevonden:
Als Troostfontein voor diepgewondene
Als Helper in den grootsten nood:
Als 't ware Leven in den dood:
Als d'allergrootsten der Profeten,
Die tot in 't binnenst van 't geweten
Kan dringen, door zyn Hemelleer,
Daer Hy de schijnende gae te keert

WU
Veel

Veel spreekt Hy door gelijkenissen ;
 Waer 't Farizeewdom naer mogt gisfen,
 Schoon 't nooit den rechten zinn' verstondt,
 Wyl 't bouwde op eenen valschen grond';
 Maer leerd Hy zyne Liefelingen,
 Van 't Hemelrijk, verheven dingen,
 Dan openbaert Hy 't rechte merk
 Der ware Leden van zyn' Kerk'.
 Hy was op de aarde tochi gekomen
 Om, door 't geloof, de oprechte Vromen
 Te redden uit hun zielsgekwel:
 Hy sloot de deuren van de Hell':
 Geen Satan kost zijn doel verhinderen
 Of zyne heiligheid verminderen,
 Daer de Opperhemeltroonmonarch
 Hem bystondt op den steilen Bergh.
 (Hoe zal ik best mijn'drift beperken!)
 Hier zie ik groote Wonderwerken:
 Daer druipt zyn mond van Hemelval:
 'k Zie Hem gebreken zonder tal,
 Slechts door een enkel woord, genezen:
 Den Duivel voor zyne Almacht vreezen:
 En elk verbaest door zyne Leer',
 Terwyl Hy spreekt als God en Heer'.
 o Schildery! verheven trekken!
 Wie kan uw schoonheid recht ontdekken!

Uw

Uw Beelden zyn als zonnegoudt.
 BARUETH heeft U voor 't ooge ontvouwt.
 Hy, in de orakelen ervaren :
 Wil al uw diepgeheim verklaren ;
 Hy trekt uit alles heil en troost
 Voor 't rechtgeloovig Jakobskroest ,
 Voor hun, die 't juk van Jezus dragen
 En leven naer zijn welbehagen ,
 De zoekers van den besten schat
 In 't eewigblyvend Woord vervat.
 De Zondaer kan zyn' plieht ook leeren :
 Hy dringt, uit alles, tot bekeeren ,
 Tot waer geloof, verzeldt met deugd
 En godvrucht, 's Hemels hoogste vreugd'.
 De groote Heiland kroon' den yver
 Van dezen onvermoeiden Schryver ,
 Zyn Werk verheuge al Abrams zaed !
 Zoo lang de dagtoorts ondergaet
 En weêr in 't oosten zal verryzen ,
 Moet Hem Gods Kerk naer waerde pryzen.

DIRK VANDER STEEN.